C VII. 82

C
VII 82

C. IV. 41





ORTHODOXA CONSVLTATIO

De ratione veræ Fidei, & Religionis amplectendæ.

AD

SERENISSIMVM CAROLVM WALLIÆ

Principem, Iacobi. I. Magnæ Britanniæ Regis filium; ac Regni ſucceſſorem iuratū: in ſuo in Hispanias aduentu.

In duas partes distributa.

IN QVA REGVLÆ AD VERAM, CATHOLICĀ, *atque Orthodoxā Fidem tum agnoſcendam, tum amplectendam; ex ſacrarum Scripturarū fontibus; Conciliorū auctoritate; veterum Patrum monumētis: varijsq; rationibus hauſtæ, & concinnatæ traduntur.*



Auctore

R.P.F. ZACCHARIA BOVERIO SALVTIENSI, Ord. Minorum S. Franciſci qui vulgo Capuccini nuncupantur.

Ad Vos Reges ſunt hi Sermones mei, vt diſcatis Sapientiam, & non excidatis. Qui enim cuſtodierint iuſta iuſtè, iuſtificabuntur & qui didicerint iſta, inuenient quid reſpondeant. Sap. 6.

Matriti Apud Thomā Iunti Typographum Regis
M.DCXXIII.



TASSA.

YO Hernando de Vallejo eſcriuano de Camara del Rey nueſtro ſeñor, de los que en ſu Conſejo reſiden, doy fe, que auiendoſe viſto por los dichos ſeñores vn libro intitulado; *Ortodoxa Conſultatio, de ratione vera Fidei & Religione amplectenda*, compueſto por el Padre Fr. Zacharias Bouerio de la Orden de los Capuchinos, que con licẽcia de los dichos ſeñores fue impreſſo, taſſaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, que tiene ochenta y quatro pliegos ſin principios, ni tablas, que al dicho precio monta trezientos y treinta y ſeis marauedis; y à eſſe precio y no à mas mandaron ſe venda, y que eſta taſſa ſe ponga al principio de cada libro para que ſe ſepa à como ſe ha de vender. Y para que dello conſte de mandamiento de los dichos ſeñores del Conſejo, y de pedimiento del dicho Fr. Zacharias Bouerio, di eſta fe. En Madrid, a 31. de Agoſto de mil y ſeiſcientos y veinte y tres años.

Hernando de Vallejo.

Errata.

Parte 1. pag. 70. lin. 2. poſt quæ, lege eſt, Chriſti corpus. p. 1. 75. lin. 2. piſce, lege piſces. p. 2. 76. lin. 7. audias, lege audeas. p. 2. 77. lin. 8. potuit, lege poſuit. p. 1. 82. lin. 7. viſibilem, lege inuiſibilem. p. 2. 102. lin. 30. cæteris, lege cæteros. p. 1. 105. lin. 14. Reno, lege regno. p. 1. 113. lin. 3. demonſtrant, lege demoſtrat. p. 1. 155. lin. 11. vuæ, lege vuę. p. 1. 222. lin. 29. proferre, lege proferri. p. 2. 190. lin. 21. ſepulta, lege ſepultas. p. 2. 302. lin. 24. hoc, lege hæc. p. 2. 327. lin. 29. teque, lege atque.

Liber hic nomine inſcriptus, Orthodoxa Conſultatio, de ratione vera Fidei, & religionis amplectendæ, Autore Patre Zacharia Bouerio Capuccino Ordinis S. Franciſci, correſpondet ſuo exemplari, demptis his mendis. Datum Matriti die vigeſima ſexta menſis Auguſti, anno 1623.

Licentiatus Franciſcus Murcia de la Llana.

EL

EL REY.

POr quanto por parte de vòs fray Zacharias Bouerio de la Orden de los Capuchinos, nos fue fecha relacion, que vos auiades compueſto vn libro intitulado, Ortodoxa Conſultatio de Ratione veræ Fidei, & Religionis amplectendæ: en cuya compoſicion auiades paſſado mucho trabajo, y era de grande vtilidad y prouecho para la Chriſtiandad, y nos pediſtes y ſuplicaſtes os mandaſſemos dar licencia, y facultad para lo poder imprimir, y priuilegio por diez años, ò como la nueſtra merced fueſſe: lo qual viſto por los del nueſtro Conſejo, y el decreto que por nos ſe dio, para que ſin que precedieſſen las cenſuras ordinarias que ſe ſuelen hazer en la impreſsion de los libros, dieſſen licēcia para poder imprimir el dicho libro, fue acordado que deuiamos mādar dar eſta nueſtra carta para vos en la dicha razon, y nos tuuimoslo por bien. Por la qual os damos licēcia, y facultad para que por tiempo y eſpacio de diez años cumplidos primeros ſiguientes, que corren y ſe cuentan deſde el dia de la fecha deſta nueſtra cedula en adelanre, vos, ò la perſona que para ello vueſtro poder huuiere, y no orra alguna pueda imprimir y vender el dicho libro que de ſuſo ſe haze mēcion. Y por la preſente damos licēcia y facultad a qualquier impreſſor de nueſtros Reynos que nombraredes, para que durante el dicho tiēpo le podais imprimir por el original que en el nueſtro Cōſejo ſe vio, que va rubricado y firmado al fin de Hernando de Vallejo nueſtro eſcriuano de Camara, y vno de los que en el nueſtro Conſejo reſiden, con que antes, y primero que ſe venda le traygais ante ellos, juntamente cō el dicho original, para que ſe vea ſi la dicha impreſsion eſta conforme a el, ò traygais fe en publica forma, como por corrector por nos nombrado, ſe vio y corrigio la dicha impreſsion por el dicho original. Y mandamos al dicho impreſſor que aſsi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, y primer pliego del, ni entregue mas de vn ſolo libro cō el original al Autor, y perſona a cuya coſta lo imprimiere, ni otra alguna, para efeto de la dicha correciō y taſſa, haſta que antes y primero el dicho libro eſte corregido y taſſado por los del nueſtro Conſejo, y eſtando hecho, y no de otra manera puedan imprimir el dicho principio y primer pliego, en el qual inmediatamente pongā eſta nueſtra licencia, y la aprouacion taſſa y erratas, ni lo podays vender, ni vendays vos, ni otra perſona alguna haſta que eſte el dicho libro en la forma ſuſodicha, ſo peua de caer, è incurrir en las penas contenidas en la dicha prematica, y leyes de nueſtros Reynos que ſobre ello diſponen. Y mandamos que durante el dicho tiēpo perſona alguna ſin vueſtrs licencia no le pueda imprimir ni vender, ſo pena que el que lo imprimiere y vēdiere aya perdido y pierda qualeſquier libros, moldes, y aparejos que diel tuuiere, y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis por cada vez que lo contrario hiziere: de la qual dicha pena ſea la tercia parte para nueſtra Camara, y la otra rercia parte para el Iuez que lo ſentenciare, y la otra tercia parte para el que lo denunciare. Y mandamos a los del nueſtro Conſejo, Preſidente è Oydores de las nueſtras Audiencias, Alcaldes, Aguaziles de la nueſtra Caſa y Corte y Chancillerias, y otras qualeſquiera juſticias de todas las Ciudades, villas y lugares de los nueſtros Reynos y ſeñorios, y a cada vno en ſu juriſdicion, aſsi los que agora ſon como los que ſeran de aqui adelāte, que vos guarden y cumplan eſta nueſtra cedula y merced que aſsi vos hazemos, y contra ella no vayan, ni paſſen, ni conſientan yr ni paſſar en manera alguna, ſo pena de la nueſtra merced, y de diez mil marauedis para la nueſtra Camara. Fecha en Madrid, à treze dias del mes de Iulio de mil y ſeiſcientos y veinte y tres años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nueſtro ſeñor.

Pedro de Contreras.

FACVLTAS ADMODVM
R.P. Generalis Miniſtri.

NOs F.Clemens à Noto, Generalis Miniſter (licèt immeritus) Ordinis F. Min. S. Franciſci Capucinorum nuncupatorum. Facultatem elargimur, vt opus à R. P.F. Zacharia Salutienſi, Ordinis noſtri Cōcionatore, & Conſultore noſtro compoſitum; cuius titulus eſt: Orthodoxa Conſultatio, de ratione veræ Fidei, & Religionis amplectendæ. *Typis mandari, & excudi poſsit: ſeruatis tamen ſeruandis, &c. In cuius rei Fidem, has noſtro ſigillo munitas, ac manu propria ſubſcriptas dedimus. Lutetiæ Pariſiorum. Decimoſeptimo Kal. Septembris 162.*

F.Clemens à Noto, Miniſter
Generalis.

SERENISSIMO CAROLO,

Vvalliæ Principi, Magnæ Britanniæ Regis filio, Anglorum Principi iurato, & Scotiæ Regi potentiſsimo. F. Zacharias Bouerius, Salutienſis, Ordin. Minor. S. Franciſci, qui vulgò (Capuccini) nuncupantur: humillimus ſeruus: Plurimam in Domino fœlicitatem.

QVID Eſt (Princeps Sereniſsime) quòd tam feſtinato Cōſilio, tam matura profectione, tam celeri curſu, tamque inopinato aduentu, ab omniū prorſus expectatione alieno; è Britannico Regno, ac patrijs ſedibus, ad has noſtras Hiſpaniç oras, & Mantitienſem Regiam, Regius viator, inexpectatus hoſpes, nouus incola appellis? Eo præſertim tempore, quo nullum belli periculū, nullus hoſtium metus, nullum Affinitatis vinculū, nulla certa Coniugij ſpes, nulla tandem ineundi Cōiugij conditio id poſtulare videbantur? Aduentantem verò, tanto rerum apparatu, ac magnificentia; tanta Regalis occurſus maieſtate, ac ſplendore; tāta denique, ac tam communi omnium lætitia, ouās Hiſpania excipit? Miretur ſanè vulgus ignarum, & inter ſpem, ac timorem fluctuantem animū agitans, incertum rei euentum, ſuſpenſum præſtoletur.

Mihi certè, dum cœleſte illud oraculum altiùs mecū ipſe perpendò, quod è diuino pectore hauſtum, Salomon his nobis verbis eructat: *Sicut diuiſiones aquarum, ita cor* Prou.21.

Regis in manu domini: quocunque voluerit, inclinabit illud: id velut certum, ac perſuaſum eſt, rem non humano, ſed diuino penitus Conſilio, quo ipſa quoque humana cōſilia agitantur, eſſe tribuendam. Hinc expedita conſilia, hinc velox profectio, hinc curſus celeritas, hinc omnem præter ſpem aduentus, velut à ſupremo Numine, te ipſum (& fortaſſe ſine te) mouente, agitante, impellente, cur non meritò profecta credantur? Etenim cùm iuxta Ambroſium, neſciat tarda molimina Spiritus Sācti gratia; quidni te, adoleſcentis Samuelis inſtar, Dominum adhuc ignorantis, à Deo vocatum, atque à Regni delitijs excitatum, & tanquā nouūm Abraham, cœleſti illa voce: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram, quam monſtrauero tibi:* tacitè admonitū fuiſſe exiſtimem: vt faciliùs ibi Deum ad cor tuum loquētem audires; vbi is, & Catholica Religione clarus, & Fide non ignotus haberetur.

Ambroſ. lib. 2. in Lucam.

Gen. 12.

Hæc celeris, & inexpectati tui aduentus Prognoſtica (Princeps inuictiſsime) primùm ex ſuaui, occultaque Dei prouidentia, qua Res Anglicanas curat, illataque Catholicæ Fidei damna, poſt vindices ſcelerum pœnas, & ſumpta de impijs ſupplicia, tandem fortè inſtaurare decernit; mihi lubet conijcere. Tum etiam ex ipſa præclara animi indole, egregijſque naturæ donis, quibus te Deus Opt. Max. tam cumulatè ornatum eſſe voluit, vt non modò magnanimitatis, prudentiæ, fortitudinis, & præſertim pietatis, cęterarumque virtutum ſpecimen prę te feras; ſed etiam totius præſtantioris boni ſpem in omniū opinione alas. Quo fit, vt nec fruſtra tot communis lætitiæ ſigna in hoc tuo ad nos aduētu edita ſint; cùm ea velut futurorū præſagia totius Chriſtiani orbis exultationē; quæ te ad veræ Religionis ſinū aduolante, & Sereniſs. Britāniæ Rege, ac Regno, ad orthodoxæ Fidei obediētiā redeūte, vndiq; erūpere debet; velut digito demōſtrent.

Ego verò in tãta,ac tam ſperata rerum fœlicitate,pro ſingulari mea, ac noſtrorum erga Celſitudinem tuam, erga Patris Maieſtatem, ac totum Anglicanum Regnũ obſeruantia,reuerentia,beneuolentia, quid agerẽ?quiduè eniterer? Niſi, quod mei planè muneris eſt, & Religioſi Ordinis, tui cumprimis obſeruantiſsimi, pia officia,gratique animi ſignificationem explicaret. His me ſatisfacturum exiſtimaui; ſi in hoc Regiæ Celſitudinis tuæ aduentu, diuinam quandam, & Orthodoxam Conſultationem inſtruerem: in eaque nonnullas Regulas ex ipſis,tum Sacrarum Scripturarum penetralibus,tum Patrum,& Conciliorum monumentis, præclaris demum rationibus hauſtas,ac depromptas: quibus ad veram Fidẽ, ac Religionem agnoſcendam,atque amplectendam, tanquam optimis viç ducibus,vtereris;breui compendio perſtringerem,ac tibi contemplandas proponerem.

In his(Princeps humaniſsime) non perſuaſibilia humanæ ſapientiæ verba,non fabulas, non excogitata hominum commenta;demum nihil humanum, nihil vana hominum cogitatione elaboratum reperies; ſed diuinas inſtitutiones,Deo auctore fabrefactas,necnon perpetua Religione in Eccleſia ſancitas, & inuiolabili Fidei lege, ad hæc vſque tempora cuſtoditas, inuenies.

Denique id tibi(generoſiſsime Princeps) velim perſuaſum habeas: quæcunque in hoc libello ad veræ Fidei, ac Religionis argumentum, & demõſtrationem à nobis allata,& tuo nomini dicata prodeunt;adeò vera, Catholica,& orthodoxa eſſe, vt ea non ſolùm voce, ac ſcripto tueri;verùm & proprio cruore conſignare exoptem: vt in his nihil ementitum,nihil falſum,dubium nihil latere ſuſpicêris.

Hanc igitur veræ Fidei, ac Religionis amplectendæ rationem, quam in propenſiſsimi mei in te animi teſtimonium,velut munuſculum offero: ita accipias rogo,vt

eam non toruo, non obſcuro, non offenſo, non tandem clauſo: ſed ſereno, ſed candido, ſed libero, ſed aperto, ac diuino lumini parere parato, mentis oculo aſpicias, atq; humanitate tua foueas. Quòd ſi in ea aliqua, vel ampliori forma exaranda, vel abundatioribus teſtimonijs illuſtrãda viſa fuerint; libelli breuitati ignoſcas, rogo: cui, aut viua vox, aut vberiora ſcripta (ſicubi ea te fortè delectauerint) abundè ad nutum, atque oris tui imperium, Deo fauente, ſatisfacere poterunt.

Reliquum eſt (Prudentiſsime Princeps) vt ſi ſupremo te Numine intus agitãte, ad veram, & Catholicam Fidẽ, ac Religionem vocaris: qua ſola poſt mortalis huius vitæ occaſum, immortalem cõſequi potes; Diuinæ vocationi ne obſiſtas: ſed, quò te præuia Dei gratia ſuauiter trahit, pergas; cœleſtiſque luminis ductum, quo te diuina planè munificentia, è tenebris vendicatum, in admirabile lumẽ ſuum euehere parat, impiger ſequaris: *Deus autem* (vt Apoſtolis verbis vtar) *qui dixit de tenebris lucẽ ſplẽdeſcere, Ipſe in Regiæ Celſitudinis tuæ corde illuceat, ad illuminationem Fidei, & ſcientiæ claritatis Dei.* Teque diù ſeruet incolumem. Datum è noſtro Cœnobio Matritienſi. Tertio Idus Iulij, 1623. 2.Cor.4.

†
*

AVCTORIS,

EX SERENISSIMI

Caroli, Vvallię Principis Inuictiſsimi, nomine, & cognomine, fœliciſsima auſpicia, & Anagrammatiſmus.

CHAROLVS STVARTVS.

CHRISTVS SALVATOR.

QVis nouus hic Chriſtus? Quibus hic Saluator ab oris
Surgit? An ex Anglo naſcitur orbe ſalus?
Vnctio dat Chriſtum Regalis, certa ſalutem
Biſq; dabit Chriſtum mox renouanda Fides.
Aſt age, rumpe moras (Princeps) lege ſemina vitæ;
Saluantem pariet te quoque parta ſalus.
Gens antiqua, Dei ſoboles, rediuiua ſolantem
Te expectat, longo pondere preſſa gemens.
Huc te fata vocant; ſi quæ aſpera dogmata rumpas;
Tu Saluator eris, mox vbi Chriſtus eris.
Da palmas Chriſto: Chriſti foue ſemen; & vt ſis
CHRISTVS SALVATOR, *nomen vtrumque dabit.*

PRÆFATIO.

ORTHODOXAM, de vera Fide, ac Religione ampleĉtenda, Conſultationem aggreſſurus, ipſum naturæ Ordinem, quē in Regijs quoque Conſilijs ſapientiſsimi quique Regum Conſiliarij ampleĉti ſolent, mihi haud fruſtra ſequendum præſtitui. Cùm enim ea lex in natura ſancita ſit, vt quæ prorſus ignota ſunt, nulla ratione ſub hominum eleĉtione cadere valeāt: nihilque tam hominibus naturale ſit, quàm ab ijs, quæ cuiuſque vitæ pernicioſa eſſe videntur, modis omnibus abhorrere.

Hinc ea in his, quæ humanis conſilijs agitātur, ratio iniri ſolet; vt rei primùm, quæ in conſultationem vocatur, ſtatus, ac natura conſpicienda proponantur. Deinde, quæ Regno, aut Reipub. in ea deliberatione peſtifera eſſe poſſunt, communi ſenſu expungantur; vt quæ vtilia, ac proficua iudicantur, maturo conſilio, ac deliberatione tandem decerni queant.

Hic quoque cùm optimus veræ Fidei, ac Religionis perſuadendæ modus eſſe videatur, atque humanis mentibus maximè accommodatus; vtpotè quem ipſe tum naturæ, tū reĉtæ rationis ordo præſcribit: Eo & ipſe in hac Fidei Conſultatione vti decreui. In qua primùm veræ Fidei, ac Religionis na-

turam proprijs, innatiſque ſibi notis perſpicuam,ac velut delineatam tibi animo contemplandam propono. Tũ verò Proteſtantium,Puritanorum, atque aliorum, qui aliquod ſibi Religionis nomen vſurpant, Fidem, ac Religionem ad veræ Fidei,ac Religionis ſymbola prouocatam, tanquam his omnibus deſtitutam expungo. Poſtremò,Romanam Fidem, ac Religionem oculis tibi aſpectandam ſubijcio: in quam cùm vniuerſæ veræ Fidei, ac Religionis notæ adamuſsim collimare cernantur; tanquam veram Fidem,ac Diuinam Religionem amplexandam, ac deliberandam ſuadeo.

Cæterùm,ne humanam,aut meo ingenio elaboratam ,hanc Fidei Conſultationem eſſe exiſtimes: Diuinos tantummodò,ac grauiſsimos huius Cõſultationis Auctores profero. Euangeliſtas, Apoſtolos, Scripturas,Patres Orthodoxos, Generalia Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum. Quos nullo iure excipere, aut ſuſpectos habere debeas. Ab his diſtinctas Conſultationis Regulas, ac Conſilia, quibus vera Fides,ac Religio agnoſci, ac perſuaderi queat, decerpſi: vt Sereniſsimæ Celſitudinis tuæ mens, tã præclaris Conſilijs imbuta, grauiùs,ac maturiùs ad veræ Religionis amplexum ſe conferat.

Habes itaque (Princeps Sereniſsime) integram Conſultationem, qualem pro temporis anguſtia exarare potui, in duas partes diſſectam. Quarum Prima ea complectitur,quę ad veram Fidem, ac Religionem agnoſcendam conferunt. Altera,quæ Romanam Fidem verã,& agnoſcendam,& amplectẽ

dam perſuadent. Quibus nonnullos Apparatus ad Diuinam Conſilij lucem citiùs animo hauriendam neceſſaria prælibaui. Porrò,in his ita ſcribendi modum mihi attemperare viſum fuit,vt difficilioribus rerum argumentis, quæ ad Scolaſticos apices ſpectant, prætermiſsis; ea dumtaxat agitarem, quæ cuiuſque ingenio,ac captui accommodata eſſent.

Poſtremò,quoniam inter veram ac falſam Religionem verſamur:quamuis falſa Religio, non Religio,ſed Secta potiùs vocari debeat: Attamen(Sereniſsime Princeps)vt ab infenſo, tametſi vero nomine,abſtineam:Proteſtantium Eccleſiam,tua,Sereniſsimique Patris tui opinione illuſtratam , immeritis titulis ob vtriuſque reuerentiam , decorare non negaui:eamque latè ſumptis nominibus,Religionem nuncupare decreui. Deo in primis , quo dante hæc prodeunt, cœptis noſtris adſpirante;ac Sanctiſsima Deipara,è cœlo,vt petimus, nobis ſuffragante.

INDEX APPARATVVM, ac Regularum, quæ in duplici huius libelli parte continentur.

INDEX PRIORIS PARTIS.

APparatus primus. In quo,de animi præparatione,& indifferentia,ad veram Fidem,ac Religionem addiſcendam neceſſaria,agitur.
Apparat.2. De veræ Fidei,ac Religionis cupiditate.
Apparat.3. De vita,bonis operibus moralibus inſtruenda.
Apparat.4. De veræ Fidei lumine,à Deo precibus impetrando.
Apparat.5. De vera Fide,ac Religione rebus omnibus anteferenda.

Reg.1. IN qua vnica tãtùm Fides,ac Religio aſſeritur, & Religionum pluralitas fugatur.
Reg.2. In qua vera Fides,& Religio ab interitu vindicatur,& prætenſa reformatio expellitur.
Reg.3. In qua vera Fides,ac Religio ab Antiquitate demonſtratur.
Reg.4. In qua vera Fides, ex locorum, & perſonarum vniuerſalitate oſtenditur.
Reg.5. In qua vera Eccleſia,viſibilis tantùm aſſeritur, & inuiſibilis exploditur.
Reg.6. In qua veram Eccleſiam, ſine Capite viſibili, non poſſe ſubſiſtere declaratur.
Reg.7. In qua Eccleſiæ Principatum ad ſacros tantùm homines pertinere decernitur; & Reges, ac ſæculares Principes ab illius poſſeſſione deturbantur.
Reg.8. In qua de viſibili Pontificum,&Epiſcoporum Succeſsione,Eccleſiæ neceſſaria,agitur.
Reg.9. In qua vera Eccleſia,ex ipſius Sanctitate, & diuinis Miraculis in ea corruſcantibus agnoſcenda proponitur.

INDEX POSTERIORIS PARTIS.

Reg.1. IN qua Romana Fides,& Religio,ex Antiquitate,ſola vera, & Apoſtolica demonſtratur.
Reg.2. In qua Romana Fides,& Religio,omnium gentium, ac locorũ conſenſione,ſola vniuerſalis, ac Catholica oſtenditur.
Reg.3. In qua B.Petri Primatꝰ,ac ſuprema in Eccleſia Poteſtas ſtatuitur.

Reg.4. In qua Romana Eccleſia à B. Petro fundata, & adminiſtrata comprobatur.
Reg.5. In qua Romanum Pontificem, B. Petro in tota Eccleſiaſtica poteſtate ſuccedere, confirmatur.
Reg.6. In qua legitima, & incorrupta Pontificum, & Epiſcoporũ Succeſsio, in Romana tantùm Eccleſia eſſe euincitur.
Reg.7. In qua ſolã Romanam Eccleſiam, vera Sanctimonia illuſtrem, & diuinis Miraculis emicantem; ac proinde ſolam veram Eccleſiam eſſe demonſtratur.

FINIS.

APPARATVS AD Orthodoxam Fidei Conſultationem.

APPARATVS PRIMVS.

QVANDOQVIDEM In hoc Libello (Sereniſſime Princeps) Conſultoris onus mihi obeundum ſuſcepi, quò ad veram, tum Fidem, tum Religionem agnoſcendam, atque amplectendam ducaris: id cumprimis neceſſarium arbitratus ſum, ea, quæ vel animum à Fidei Conſilio auocare, vel eidem adiumento eſſe poſſunt, quibuſdam Apparatibus aperire; vt his perſpectis, tuæ Sereniſſimæ Celſitudinis mens, dum quid fugiendum, quidve amplectendum ſit, agnoſcit: perfectiùs, ac faciliùs ad veræ Religionis Conſilium capeſſendum diſponatur.

In his illud Primùm eſt. Vt quoniam vera Religio tibi inquirenda eſt, antequàm ad eam inueſtigandam accedas, omnem priùs Religionem apud te ſuſpectam habeas: lubeatque tamdiù à Proteſtantium Fide, ac Religione animum, ac voluntatem ſuſpendere, quamdiù in Veri inquiſitione verſaris; ita vt liber animus ab omni, quantùmuis coniunctæ, Religionis affectu ſolutus, liberè ſe in veræ Fidei, ac Religionis indagine exerceat. Notum eſt enim Philoſophi dictum: Intus exiſtens prohibet extraneum: neque vlla vnquam, aut vera Fides, aut vera Religio in hominis animum vehi poſſet; niſi humana mens id ſibi perſuaderet, ab intus exiſtentis Religionis amore aliquandiù ſibi eſſe abſtinendum.

Hinc rectè monet Boëtius: Si vis lumine claro cernere verũ; gaudia
Boetius. pelle, timorem, ſpemque fugato, nec dolor adſit. *Quamobrem id tantùm quod honeſtum, quodque neceſſariũ eſt (Æquiſſime Princeps) à te poſtulo: vt antequam ad hanc noſtrã Fidei Conſultationẽ perlegendam accedas; immò ante omne de Fide, ac Religione amplectenda Conſiliũ; omnem ſpem, omnem metũ, omnem propriæ Religionis cupiditatẽ; omne deniq; quo liber animus velut vinculis cõſtringi ſolet, quo minùs ad veritatis cognitionẽ euolet, à te procul abijcias: ac tandẽ omni, tũ erga Catholicos odio, tum erga Proteſtantes amore prorſus exuto, teipſum liberum, ac medium inter vtrãq; & Catholicorũ, & Proteſtãtiũ Religionẽ ſtatuas; perinde, ac ſi omni Fide, ac Religione careres: Hac primùm conditione, atq; animi propoſito (Sapiẽtiſſime Princeps) veræ Fidei, ac Religionis amplectẽdæ tibi ratio ineũda eſt; vt cũ Veritas liberè per intellectum excurrere valuerit, eã faciliùs aſſequare.*

APPARATVS SECVNDVS.

VERAM Fidem, & Religionem homini adeò neceſſariam eſſe; vt ea ſublata, nulla prorſus beata vitæ, atque æternæ fœlicitatis comparandæ ſpes illi relicta ſit, apud omnes in confeſſo eſt, qui veræ Fidei, ac Religionis, qua ſola ad Deum accedimus, ac beamur, naturam non ignorãt. Ex ſit,

vt cùm

vt cùm vniuerſi naturali appetitu ad Beatitudinem ferantur;eadem quoque ratione veram Fidem, ac Religionem, quæ ad cœleſtem Beatitudinem diſponuntur,appetere debean:

Quapropter(Princeps Sereniſsime)huc omne ſtudium,omnemque ſollicitudinem conferre debes: vt veræ Fidei, ac Religionis, ſine qua neque vlla vera apud homines fœlicitas eſſe,neque Regna diù ſtare poſſunt, amor, & cupiditas perpetuò tibi in animo accendantur;quæ inquietum animũ tandiu agitent,quoad in ipſius tandem amplexu ac poſſeſsione quieſcat.Neque id diuino teſtimonio vacat.

Hunc enim ad diuinam veræ Fidei, ac Religionis ſapientiam comparãdam,non leuem ſtimultum eſſe olim Sapiens docuit,cùm de ea ita ſcriberet Propter hoc optaui,& datus eſt mihi ſenſus. *Diuinum ſiquidem veræ Fi* Sap. 7.
dei ſenſum, ac intelligentiam,ipſius deſiderium, ac cupiditas præcedat,neceſſe eſt. Neque enim quis ea ſolicitè quærere,aut ſtudioſè inueſtigare ſolet, quorum nullo appetitu,ac deſiderio ducitur. Amor, quippè(teſte Auguſti- August.
no)animi pondus eſt,quo is ad quæcumque proſequenda fertur:quo fit,vt eo ex animo ſublatò,omnis vera Fides,ac Religio contemnatur.

Non id de Regio Celſitudinis tuæ animo ſentimus(abſit)quẽ erga veram Fidem,ac Religionem,quæcunque tandem illa ſit(id enim adhuc in contẽtionem vocamus) ita incenſum eſſe cupimus: vt Sponſæ illius inſtar,circumeat vicos,& plateas,Scripturas rimetur, Patres interroget, rationes ſcrutetur, cunctaſque vias diligentiſsimè perluſtret, quibus ad eam tutò peruenire queat.Vt cùm primùm ad eam,Deo duce, pertigerit; tam ſtrictè eiuſdem amplexibus inhæreat,vt ab ea nullo vnquam tẽpore auelli poſsit.

APPARATVS TERTIVS.

VERAE Iam Religionis amore in animo excitato,ac ſtabili mentis propoſito diutius confirmato(Princeps Nobiliſsime)vt diuini conſilÿ luce,tuæ Sereniſsimæ Celſitudinis mens ad eam aſſequendam copioſiùs illuſtretur,efficaciuſq; moueatur;illud à te vitæ genus inſtitui opus eſt,quod cœleſte hoc Fidei donum non impediat. Nota eſt enim Sapientis vox:
Quoniam in maleuolam animam non introibit Sapientia, neque habi- Sap. 7.
tabit in corpore ſubdito peccatis. Spiritus enim Sanctus diſciplinæ ef fugiet fictũ,& auferet ſe à cogitationibus, quæ ſunt ſine intellectu. *Quo fit,vt fruſtrà ÿ veram Fidem, ac Religionem, aut agnoſcere, aut conſequi ſe poſſe ſperent,qui cum turpe,ac flagitioſum vitæ genus colant, planè ſe indignos præbent, quibus tam egregia, ac præclara Dei dona communicari debeant.*

Equidem magnopere tibi gratulor(Princeps)quòd eam à Deo Opt.Max. mẽtem nactus es,quæ a vitÿs plurimùm abhorreat;vt cõmunis de te rumor vbique diffunditur: atque eam vitæ rationem in te vniuerſi elucere conſpiciunt,quæ à tanto,ac tam egregiæ indolis Principe expetẽda eſſet. Quo ſanè ingentem mihi ſpem polliceor,cœleſti hoc Dei dono te facilè potitũ iri.

Quamobrem id tibi tantummodò ſuadendum ſupereſt; vt honeſtam banc rectè viuendi normam, quam ſemel exorſus es, ſtrenuè, ac conſtanter proſequaris; quin etiam augeas, ac perficias. Præclarum illud (tametſi Ethnici) dictum tibi animo inſculpas; quo dicere ſolitus erat. Si ſcirem homines ignoraturos, & Deos ignoſcituros, adhuc peccare nollem. Veræ Relionis Cupiditatem pijs operibus foue, auge, amplifica; ac demum, Cornelij illius Cẽturionis inſtar, eleemoſynis, ac præſertim pauperum miſericordijs, diuinam tibi pietatem para. Si enim Gentilis ille bis Dei miſericordiã conſequutus eſt; & Chriſti Fidem, Apoſtolo prædicante, hauſit: hac planè via, & tu quoque (Princeps Inuictiſsime) ad cœleſte Fidei donum, Deo miſerante, pertingere poteris.

APPARATVS QVARTVS.

A*T Verò non ſatis eſt, Sereniſsimæ Celſitudinis tuæ animum, mentemq; ad vera Fidei, ac Religionis amplexum tribus his Apparatibus præparaſſe Quartus poſt hos ſupereſt aperiendus : quem præclarè indicat Sapiens. cum poſt priora illa verba ſubdit:* Inuocaui, & venit in me Spiritus

Sap. 7. Sapientiæ. *Cùm enim Fides ex Apoſtolo ſit donum Dei, atque inter gratuitas diuinæ munificentiæ opes annumeretur, quibus homines, quos vult,*

Epheſ. 2. *cohoneſtat : planè tam ardua ipſius cognitio eſt, vt eam abſque cœleſti, ac ſupernaturali Dei Opt. Max. auxilio adipiſci nemo poſsit.*

Quamobrem poſt mentis ad Fidei diſciplinam capeſſendam indifferentiã poſt excitatos in animo erga veram Fidem, ac Religionem igniculos. Poſtremò in id (Magnanime Princeps) ſummo ſtudio tibi enitendum eſt; vt diuinam hanc veræ Fidei Sapientiam è cœlo tibi dari poſtules, illamque à Deo ſummis precibus efflagites. Quare, ſi quis æternorum amor, ſi quæ veræ Religionis agnoſcendæ cupiditas, ſi quod propriæ ſalutis diſcrimen, ſi quæ tandem diuinæ erga te munificentiæ, qua te ipſum ad Regiam Maieſtatem euexit, ac potioribus bonis augere parat gratitudo: Regium, ac generoſum animum tuum inuadit (Princeps) ſanis cõſilijs acquieſce. Ante Maieſtatẽ Dei pronus corrue. Oculos lachrymarũ imbribus perfunde. Ex imo pectoris ſinu diuinam è cœlo lucem, qua ad veram Fidem, & Religionem

Pſal. 12. *agnoſcendam illuſtreris, illis ñ egij Prophetæ verbis inſtanter tibi poſtula* Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte, nequando di

Pſal. 42 cat inimicus meus, præualui aduerſus eum. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam. *Cœlum tuis clamoribus pulſa. Diuinam pietatem exora; ad Deumque tandiù clama; donec voti compos (quod abſque dubio fiet) cœleſti ibi luce affulgente, cognoueris, vbinam vera Fides, ac Religio tibi quærenda ſit.*

At, neque exiſtimes velim, hoc meum tantùm conſilium eſſe, aut proprio dumtaxat Marte elaboratum. Auguſtini conſilium eſt, grauiſsima ab eo ratione conceptum: dum & ipſe in Manichæorum aliquando ſecta detineretur. Cuius verba paulò fuſius in tui gratiam exaranda ſunt.

Eiam tibi, vt poſſum (*inquit, ad Honoratum ſcribens*) cuiuſmodi via

vſus fuerim, cùm eo animo quærerem veram religionem, quo nũc ex poſui eſſe quærendam: vt enim a vobis trans mare abſceſsi, iam cunctabundus, atque hæſitans, quid mihi tenendum? quid dimittendum eſſet? quæ mihi cunctatio in dies magis oboriebatur, ex quo illum hominem, cuius nobis aduentus, vt noſti, ad explicanda omnia, quæ nos mouebant, quaſi de cœlo promittebatur, &c. Rationem ipſe mecũ habui, magnãq; deliberationem iam in Italia conſtitutus; non vtrum manerem in illa ſecta, in quam me incidiſſe pœnitebat; ſed quonam modo verũ inueniendum eſſet, in cuius amorem ſuſpiria mea nulli melius quã tibi nota ſunt: Sæpè mihi videbatur non poſſe inueniri, magnique fluctus cogitationũ mearum in Academicorum ſuffragium ferebantur. Sæpè rurſus intuens quantùm poteram, mentem humanam, tam viuacem, tam ſagacem, tam perſpicacem; non putabam latêre veritatem: niſi quòd in ea quærenda modus latêret, eumque ipſum modum ab aliqua diuina auctoritate eſſe ſumendum. Reſtabat quærere, quænam illa eſſet auctoritas, cùm in tantis diſſenſionibus ſe quiſque illam traditurum polliceretur. Occurrebat igitur inexplicabilis ſylua, cui demum inſeri multùm pigebat; atque inter hæc ſine vlla requie, cupiditate reperiendi veri animus agitabatur. Diſſuebam me tamen magis, magiſque ab iſtis, quos iã deſerere propoſueram. Reſtabat autem aliud nihil in tantis periculis, quàm vt diuinam prouidentiam lachrymoſis, & miſerabilibus vocibus, vt opem mihi ferret, deprecarer. Atque id ſedulò faciebam, &c. Oportuniſsimum ergo me, ac valdè docilem tunc inuenire potuiſſet, ſi fuiſſet, qui poſſet docêre *Hactenus Auguſtinus.*

Auguſt. tom. 6 de vtil. credend. ad Honoratum, c. 8.

Vides (Nobiliſsime Princeps) nihil nos in hiſce Apparatibus proprium, ac arbitrarium confinxiſſe: ſed vniuerſa grauiſsimo S. Auguſtini conſilio tibi ſequenda proponi. Atque, vtinam poſteriora quæ hæc ſequuntur verba, animo tibi ita inſculpta ſint, vt ab eo deleri nunquam poſsint.

Hoc ergo modo (*inquit*) & ſimili animæ tuæ cura ſit; diù te quoque affectum vides, & ſi iam ſatis tibi iactatus videris, finemque huiuſmodi laboribus vis imponere. Sequere viam Catholicæ diſciplinæ, quæ ab ipſo Chriſto per Apoſtolos ad nos vſque manauit, & ab hinc ad poſteros emanatura eſt.

APPARATVS QVINTVS.

VBI Verò (Princeps Inuictiſsime) verâm Fidem, ac Religionem, Deo intus illuſtrante, agnoueris. Poſtremum non meum, ſed Dei conſilium eſt. Vt ab ea amplectenda, non Regni periculum, non Regalium ſedium iactura, non opum humanarum diſcrimen, non hoſtium metus, non bellorum incommoda te ipſum deterreant: ſed illam Regnis, ac ſedibus præponas, & diuitias nihil eſſe ducas in comparatione illius Cuncta Apoſtolus, vt ſtercora, arbitrabatur, vt Chriſtum lucrifaceret. Quid ni, vt veram Fidem, ac Religionem aſſequaris, quæ ſola Chriſtum tibi comparare, ac poſsidere poteſt vniuerſa contemnere debeas?

Au de

Aude (Generoſiſsime Princeps) Apprehende Fidem, ac vitam æternam, ad quam (Deo miſerante) vocaris. Deus eſt, quem intus vocantem audis. Diuinis te præſidijs tutò committe, Deo confide (neque enim ſine Deo tua tibi Regna ab hoſtibus eripi valent, quemadmodum, neq; abſque Deo quã-tacumque hoſtium pace fruaris, vllatenus Regnare potes.) Qui verò te cœleſtibus Regnis aptare parat, qua ratione terrena in diſcrimen vocabit? Et qui beatas ſuperum ſedes (ſi Deum vocantem non contempſeris) perpetuò regnaturus, accipies: Cur humanas, & temporales amittes? Abſit (Sereniſ-ſime Princeps) Deum ſequere: Veram Fidem, ac Religionem ex animo am-plectere; neq; vllatenus dubites, quin tua tibi Regna ſalua, ac integra, quin etiam multò quàm antea, fæliciora eſſe debeant.

Veram autem Religionem poſtquàm ſemel amplexatus fueris, nullo vnquam tempore dimittas; ſed eidem perpetuo Fidei, atque amoris vinculo inhæreas: Aliena, quæ à varijs huius tempeſtatis Religioniſtis tibi lumina promittuntur, tamquam Cimmerias tenebras horreſce, idque velut firmũ, & immobile in animo ſtatue, ac propone, Pro luce, hanc ſolam Religionem habere; quandoquidem ea ſola cœleſtis illa lux eſt, quæ prorſus inextengui bilis inter ſectarum tenebras lucet, neque vllam tenebrarum eclipſim vn-quam patitur. In quo Salomonem, & ipſum Regem imitaberis, qui olim de ea ita ſcripſit: Super ſalutem, & ſpeciem dilexi illam, & propoſui pro luce habere illam, quoniam in-extinguibile eſt lumen illius. Sap. 7.

FINIS.

ORTHODOXAE CONSVLTATIONIS,

De ratione veræ Fidei, & Religionis amplectendæ,

PARS PRIMA.

An Proteſtantium Anglicanorum, Puritanorum, &c. Religio vera ſit, necne? Ex Regulis Fidei à toto Religionu genere hauſtis diſcutitur.

REGVLA PRIMA.

FIRMISSIME Tene (Auguſtini verbis vtar) & nullatenùs dubita (Sereniſsime Carole, Chriſtiani orbis Flos) vnam fuiſſe à prima orbis natiuitate veram Dei Fidem, ac Religionem à Deo inſtitutam, extra quam ſicut Deus piè nec colitur, nec adoratur: ita nemini, ſiue Gentili, ſiue Iudæo, ſiue Hæretico, ſiue Schiſmatico, quamtumcunq; ſacro Baptiſmate tinctus, Chriſtum ore ventilet; extra illam ad ſalutem aditus eſſe poteſt.

Diuinam, Sacroſanctam, atq; Orthodoxam Fidei Regulam, non hominum conſilio excogitatam, aut ingenio elaboratam, ſed ex ipſis Chriſtianæ Religionis penetra-

libus hauſtam in hoc Orthodoxæ Conſultationis veſtibulo tibi contemplandam propono (Princeps Ornatiſsime) quàm omnium ſcripturarum, atq; Orthodoxorum Patrum conſenſione receptam, velut totius Chriſtianæ Fidei baſim, ac fundamentum Apoſtoli in Symbolo ſanxerunt, cùm primùm Eccleſiam Sanctam & Catholicam Fidelibus credendam propoſuerunt. Hanc verò Apoſtolicam Regulam (ne ea vllo vnquam tempore Hæreticorũ calumnijs auelli, aut labefactari poſſet) Sacrum Conſtãtinopolitanum primum Generale Concilium apertiùs explicauit, cùm vnam Eccleſiam, atque vnam Eccleſiæ Fidem, ac Religionem credendam eſſe edicto ſanxit, ita in Symbolo ſcribens: *Credo vnam, Sanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam.*

Cõc. Cõſtan. 1. *in Symb.*

Non plures (Sereniſsime Princeps) aut multiplices Eccleſias, ſiue Religiones Apoſtoli diuino ſpiritu afflati docuerunt: ſed vnam dumtaxat, eãque vniuerſalem, & Catholicam Religionem, orbem vniuerſum, omnia tempora, omnes populos, omnes hominum ætates ambientem, certa Fide credendam decreuerunt. Idcircò Apoſtolus ad Romanos ſcribens, hanc illis Eccleſiæ vnitatem commendat, his verbis: *Sicut in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ita multi vnum corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autem alter alterius membra.*

Rom. 12.

Vides, quàm apta, & accommodata ſimilitudine neceſſariam veræ Religionis vnitatem Paulus deſcribat. Nã, qui noſtram hanc humani corporis molem tam multiplici membrorum varietate compactam intuetur, tãtam quoque actuum diuerſitatem ab eo proficiſci, tum alia, atque alia munera ſingula quæque membra obire cõſpicit; cùm nihil altius contempletur, ſtatim diſcrepãtia inter ſe membra bellum inire, actus nulla ratione moderari, denique diſsidijs omnia perturbari arbitratur. At, cùm

membra

membra vniuerſa in vnum corpus coaleſcere, actus omnes vna virtute regi, ac tandem totum corpus vno ſpiritu gubernari ſapienter animaduertit, nihil præter vnitatem animo concipit, & mirum in modum concordi illa rerum varietate delectatus, ſupremi in ea Opificis ſapiẽtiam admiratur.

Hoc planè modo Apoſtolus veram Religionem veluti maximum quoddam corpus nobis contemplandum præbet; in quo, cùm plurima Fidelium, velut membrorũ multitudo, varia quoque diuini cultus genera, ac diſtincta munerum diſpenſatio cernantur: hinc rudes, atque ignari homines Religionem vel varijs ſententijs diſcindi, vel diuerſis Fidelium ſtudijs conturbari, facilè arbitrantur. Ex quo plerique nihil à Religione alienum agere ſe putant, ſi varias in ea ſectas, & Eccleſias conſtituãt. Quos tamen æquum eſſet rem accuratiùs perpendere. Cùm enim vera Religio ordinatiſsimum quoddam corpus ſit à Deo conditore ſapientiſsimè elaboratum; cuius membra Fideles ſunt, vndique in vnam Eccleſiam, vna Fide, vna Spe, vna Sacramentorum communione, vna tandem Euangelij prædicatione, collecti: quis in eo plura, ac diſſecta corpora cõſtituere, vel diſtinctas Eccleſias, ac diſcordes inter ſe Religiones, abſque ſummi Opificis iniuria collocare valeat? Quibus Religio nedum tot corporibus monſtruoſa appareat; verùm etiam perpetuis, ac inteſtinis tot Eccleſiarum inter ſe diſsidijs dilaceretur. Nulli dubiũ eſt (Princeps) quin Chriſtus totius Religionis Caput ſit à Patre inſtitutum. At ſi plures Eccleſiæ, ac Religiones in orbe conſtituantur, an non plura quoque Religionum corpora ſub Chriſto multiplicari opus erit? Ex quo alterum ex his incõmodum accidere neceſſe ſit: nimirũ, aut aliquod Religionis corpus ſine Capite permanere (vnum quippe caput pluribus corporibus aptari non poteſt) ac proinde Religionem ſine Capite, monſtri

potiùs, quàm Religionis formã præſeferre: aut Chriſtũ, qui vnicum Caput eſt, pleraque ſibi Religionis corpora inter ſe pugnantia coaceruare. At, quid horribilius, aut monſtruoſius excogitari poteſt, quàm vnicũ caput pluribus corporibus præeſſe? ac multa corpora ſub vno tãtùm capite moueri? Quare, ſi vnum caput vni dumtaxat corpori coaptari naturæ conſentaneum eſt, id quoque credẽdum eſt, Religionis corpus vni dumtaxat Capiti eſſe copulandum.

Porrò, ſi cauſam expetas (Princeps) cur vna tantùm Religio, æquè vna Eccleſia in orbe agnoſcenda ſit; eam *Epheſ. 4.* præclarè reddit idẽ Apoſtolus, ita ad Epheſios ſcribens: *Soliciti* (inquit) *ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, vnũ corpus, & vnus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtræ: Vnus Dominus, vna Fides, vnum Baptiſma, vnus Deus, & Pater omnium.*

Perpende (Princeps) Apoſtolum non vnam tantummodò, ſed plures, atque grauiſsimas huius rei cauſas explicare: quas tum ex Chriſti, tum ex Fidei, tum ex Baptiſmatis, tum ex Dei vnitate colligit: *Vnus Dominus* (inquit) *vna Fides, vnum Baptiſma, vnus Deus, & Pater omnium.* In primis nulli dubium eſt, vnum Chriſtum, vnius tantũmodò Religionis eſſe Auctorem, ac propterea vna dumtaxat Religione, in qua colatur, contentum eſſe: quod ex eo potiſsimùm elicimus, quòd Chriſtus, tum Sponſus, tũ Caput Eccleſiæ nũcupatur. Quo fit, vt vna quoque Chriſti Sponſa, & vnum Chriſti corpus, ac proinde vna tãtùm Eccleſia eſſe debeat.

Hinc illud in primis apud te velut certiſsimum ſtatue: quicumq; ad Chriſtũ pertinẽt, ab hac vna Eccleſia Chriſti Sponſa genitos eſſe oportẽre, atque ab ipſa ali, & foueri debere. Quòd ſi qui fortè ab ea geniti non fuerint, vel aliunde ſe Chriſti eſſe dixerint, quocũq; nomine cenſeantur, legitimos Chriſti filios eſſe non poſſe: ſed ſpurios, ac

adulterinos eſſe cenſendos; cùm hanc vnam Eccleſiam, quæ Chriſti Sponſa eſt, matrem non agnoſcant. Atque huc ſpectat, quod Cyprianus ait: *Adulterari nō poteſt Spōſa Chriſti, incorrupta eſt, & pudica: vnam domum nouit, vnius cubiculi ſanctitatem caſto pudore cuſtodit. Hæc nos Deo ſeruat: hæc filios Regno, quos generauit, aſsignat. Quiſquis ab Eccleſia ſegregatus, adulteræ iungitur, à promiſsis Eccleſiæ ſeparatur; nec pertinet ad Chriſti præmia, qui relinquit Eccleſiam Chriſti: alienus eſt, profanus eſt, hoſtis eſt. Habere iam non poteſt Dominum patrem, qui Eccleſiam non habet matrem.* *Cypr. de vnit. Eccleſ.*

Alterum quoque tibi in animo repone, quòd cùm vnum ſit Eccleſiæ corpus, in quo vniuerſa Fidelium mēbra ſub Chriſto capite debent coaleſcere: ſi qui ab hoc corpore ſe ipſos diuellant, ſeque in ipſius vnitate non cōtineant, protinùs velut arefacta membra à veræ Religionis corpore præſcindi, atque omni vitæ æternæ ſpe orbatos, in perpetuum interitum ruere neceſſe eſt. Id præclarè annuit Auguſtinus, his verbis: *Contingit, vt in corpore humano, imò de corpore aliquod præcidatur membrum, manus, digitus, pes; nunquid præciſum ſequitur anima? Cùm in corpore eſſet, viuebat; præciſum amittit vitam: ſic & homo Chriſtianus Catholicus eſt, dum in corpore viuit; præciſus, hæreticus factùs eſt: membrum amputatum non ſequitur ſpiritus.* *Auguſt. ſer. 188. de temp.*

Præterea ipſa Fidei vnitas ſecunda cauſa eſt, cur vna quoque Eccleſia, ac Religio eſſe debeat. Cùm enim, perſpicuum ſit ex Apoſtolo, nos vnica Fide ad vnum Deum accedere: (vera etenim Fides, vt notum eſt, vnum Deum reſpicit, ad quem, velut ad obiectum, tendit; atque hac ratione Apoſtolus, vnam Fidem, ac vnum Deum commendat) inde neceſſariò colligimus, vnam tantummodò Eccleſiam eſſe oportere, quæ vno Fidei ſpiritu genita, ac imbuta, vnum Deū vera Religione colat:

Auguſ. in Pſ. 85. quam rationem confirmat Auguſtinus, cùm ita ſcribit: *Anteà gentes, multæ gentes, modò vna gens. Quare vna gens, quia vna Fides, quia vna Spes, quia vna Charitas, quia vna expectatio.*

Tertia quoque cauſa eſt: vnitas Baptiſmi. *Vna Fides* (inquit) *vnum Baptiſma.* Quis enim Baptiſmum ſicut Fidei, ita & veræ Religionis exordium eſſe ignorat? Sicubi namque Fides, ac vera Religio reperitur, eam à Baptiſmo exordiri neceſſe eſt; id Domino apud Matthæum atteſtante, cùm ait: *Euntes docete omnes gentes, Baptizantes eos*, &c. *Mat.* 28. Quo fit, vt Chriſti Eccleſia, quæ vera Fide tamquam propria forma ſubſiſtit, aliunde quàm à Baptiſmo incipere non potuerit. Quod cùm ita ſit; planè conſtat, quòd cùm vna tantùm Fides ſit, quam omnes in Baptiſmo profitentur, vnus quoque Baptiſmus, quo Fideles in Chriſti membra cooptantur; eo quoque vnum, ac indiuiſum Eccleſiæ corpus conſtituatur: in quod Fideles omnes velut in vnum corpus connecti neceſſe eſt, *1. Corin.* 12. vt Pauli teſtimonium obtineat, dicẽtis: *Etenim in vno ſpiritu omnes nos in vnum corpus baptizati ſumus, ſiue Iudæi, ſiue Gentiles.*

Denique, Dei ipſius vnitas ex Apoſtolo poſtrema cauſa eſt, cur & vna tantùm Eccleſia agnoſci debeat: Deum enim rerum omnium principium, ac vltimum finem eſſe omnibus certa Fide compertum eſt; quæ Fides cùm hominis animum imbuerit, quodam velut ſtimulo illum excitat, vt Deum, quem naturæ, & gratiæ Auctorem non ignorat, vnica, ac certa Religione colat; & quem vnicum, ac poſtremum omnium finem agnoſcit, in eum ſimplici, & irrequieto mentis motu, ac propẽſione feratur. Et quidem nulli dubium eſt, ſi plura principia, & plures vltimi rerum fines conſtituerentur, plures quoque Fides, quæ cuique principio reſpõderẽt; ac tot propẽſiones, quot fines vltimi eſſent, nobis inditas fore: quo

ſanè fieret, vt nec diſſentaneum eſſet, tot Deos venerari, quot tum Fides, tum propenſiones in animo vigerent: ac proinde nihil omninò prohiberet, tot nos Religiones, & Eccleſias confingere, quot rerum principia, ac vltimi fines præſtituerentur. At verò cùm Deus Optimus Maximus, vnicum rerum principium, atque vltimus finis ſit, qui diuina Fide à nobis apprehenditur: hinc vnicam tantùm Eccleſiam, ac Religionem eſſe opus eſt, in qua vnus Deus rectè, ac piè colatur. Quæ ratio ab Auguſtino hiſce verbis illuſtratur: *Vnus enim Deus*(inquit)*vna Fides, vnum Baptiſma, vna incorrupta Catholica Eccleſia, non in qua ſola vnus Deus colitur, ſed in qua ſola vnus Deus piè colitur.* *Auguſt. ad Creſcen.l.1.c. 29.*

Verùm illud Pauli teſtimonium, quod paulò ante à nobis prælibatum fuit, paulò accuratiùs expendamus. *Etenim*(inquit) *in vno ſpiritu omnes nos in vnum corpus baptizati ſumus, ſiue Iudæi, ſiue Gentiles, ſiue ſerui, ſiue liberi; & omnes in vno ſpiritu potati ſumus.* Plurima (Princeps) ac diuerſa in humano corpore, tum membra, tum membrorum operationes conſpiciuntur; quibus cùm diſtinctus ſit operationis modus, vna tamẽ omnibus ineſt operãdi ratio, quæ ab vno ſpiritu fluit: cò fit, vt humanũ corpus, tametſi in multa membra diſpertitum ſit, vnum tamen eſſe dicatur. Vndènam, igitur, humanum corpus vnum ſit, oportet? Id ſanè non aliunde, quàm quòd vnus omnibus corporis membris ſpiritus præeſt, cuius Imperio gubernantur. *1. Corin. 12.*

Hoc ipſum, & in myſtico veræ Religionis corpore ſapienter contemplari debes. Cùm enim vniuerſi per Baptiſmum in vnam veræ Religionis ſocietatem vocati, vnius corporis formam aſſequuti ſimus; ſi quæras, quanam id ratione aut factum fuerit, aut fieri neceſſe ſit; nulla alia ſanè excogitari poteſt, quàm quòd vnum Fidei ſpiritum cunctis Eccleſiæ membris neceſſariò præ-

eſſe debere intelligimus, à quo vniuerſa regantur, atque eidem corpori aſſocientur. Habet corpus ſpiritum ſuum, quo ſeipſum tuetur, quo duce, ac rectore operatur, quo moderante cuncti membrorum motus ad vnum ſibi propoſitum finem diriguntur; quo tandem impellente vniuerſa membra mutuo ſocietatis vinculo colligata, in vnum corpus coaleſcunt. Habet & vera Religio ſuum Fidei ſpiritum, quo Eccleſiæ corpus viuit, alitur, augetur, quo regitur, quo inſtruitur, quo in vnitate continetur.

Iam verò (Princeps) ex hac humani corporis ſimilitudine, quid in diuerſarum Religionum pluralitate, ac diſſimilitudine monſtri accidere debeat, diligenter intuere. Primùm, tibi aliquod humanum corpus, quale cuiuſlibet hominis eſſe ſolet, ante oculos pone: tum apud te ipſum cogita, quo pacto corpus illud afficeretur, ſi plures in eo ſpiritus præſiderent. Heu, quibus tunc motibus corpus quateretur? Qualibus affectibus diſcinderetur animus; cùm tot rectores ſpiritus inter ſe diuerſa vellent, ac ſentirent? Cuinam parèdum eſſet? cuius imperio obtemperandum; cùm oppoſita, ac repugnantia præſcriberent? Annon ſeditionibus, ac inteſtinis bellis, hominis Rempublicam diſcindi, & cũcta vi, ac violentia inuolui oporteret?

Id planè in Religione accidere opus eſt, ſi plures Religionum ſpiritus in Eccleſiæ corpore dominentur. Etenim, cùm quiſque ſibi veræ Religionis ſceptrum vſurpare contendat; quiſque Principatum in Eccleſia ambiat, quiſque ſenſu ſuo abundare velit, quiſque proprias leges ſuæ Religioni conſonas ferat, quiſque cultus ſuos à cæteris diſsidentes inſtituere, cæremonias vel tollere, vel docere, propria dogmata condere, Religionis ſuæ diſciplinas tradere geſtiat: quis amabò, diſſenſionum finis erit? Quis ordo ſeruandus? Cui ſpiritui ob-

tempe-

temperandum; cùm aduerſam quiſque Fidem, ac Religionem expellat, diris deuoueat, anathematizet? Et vi potius, quàm ratione ad ſe cuncta violenter trahat? Quæſo, quo pacto in tanta hac ſpirituum multiplicitate, ac inteſtino bello vera Religio poteſt ſalua conſiſtere?

Eia (Sereniſsime Princeps) expergiſcere, paululumque oculos erige: neque enim longè abſunt exempla. Num ab hac re alienum eſt, quod hac noſtra tempeſtate apud Religioniſtas accidiſſe vides? Cùm nonnulli Religionem ita inter ſe diſpertiuntur, vt quilibet ſuam ſibi Religionis ſectam conſtituat; quilibet ſuum Religionis ſpiritum extollat; quilibet ſuam Fidem ab alijs diſſentaneam prædicet; ac tandem quilibet tot in Eccleſiæ corpore ſpiritus conſtituat, quot diſſentientes ab alijs Fides, ac Religiones diſſeminat. Ex quo, id illis accidere opus eſt, quod Corinthijs adhuc Neophitis, & Chriſtianæ Religionis imperitis, olim Paulus accidiſſe narrat, 1.Cor.1.
cùm ait: *Significatum eſt mihi fratres mei de vobis; ab his qui ſunt Chloes; quia contentiones ſunt inter vos. Ego autem dico, quòd vnuſquiſque veſtrum dicit: Ego quidem ſum Pauli, ego autem Apollo; ego verò Cephæ, ego autem Chriſti: Diuiſus eſt Chriſtus?* Hoc planè modo, & illis obtigiſſe videas, qui vbi ſemel à Catholicæ Eccleſiæ corpore receſſerunt, mox diſpertita Fide, & ſacra, & neceſſaria veræ Religionis vnitate diſciſſa, eò meliorem Religionis partem quiſque ſibi vendicare exiſtimauit, quò inſigniorem errorum Magiſtrum ſortitus fuit. Quo fit, vt hic quidem Lutheri, ille Caluini, alter Zuinglij, alius Oſiandri; hi Puritani, illi Proteſtantes ſe eſſe iactent. Atqui Apoſtolum eos grauiter obiurgantem audiant: *Numquid diuiſus eſt Chriſtus?* Num diuiſa Chriſti Religio? Num diſpertita Fides? Num multiplex Eccleſia? Si vnus toti Eccleſiæ corpori veræ Fidei ſpiritus

præeſſe debet, cur mutuis in Fide diſsidijs Religionem inter ſe digladiantur? Ita vt id illis eueniſſe videatur, quod Iſraelitis quondam Dei deſertoribus contigiſſe refert ſacra Regum Hiſtoria, dum ait: *Vnaquæque gens fabricata eſt Deum ſuum*, &c. *Viri Babilonij fecerunt Socothbenot, viri autem Cutthæi fecerunt Nergel, & viri de Emath fecerunt Aſima*. Catholica enim Religione pulſa, Vvittembergenſes fecerunt ſibi Lutherum, viri Geneuenſes Caluinum, viri Baſileenſes OEcolampadium, viri Tigurini Zuuinglium, Ienenſes Illiricum, Pruſsienſes Oſiandrum, Lipſenſes Maiorem, Puritani Caluinum, Proteſtantes Caluinopapiſmum. En, quo pacto diuiſo Chriſto, ac diſciſſo veræ, ac vnius Religionis corpore, Religionum pluralitas paſsim in orbe graſſari cœpit.

4. *Reg.* 17.

Poſtremò, quàm cunctis exhorrenda ſit Religionum pluralitas (Sereniſsimè Princeps) diſce ex eodem Apoſtolo, qui veræ Religionis finem in eo ſitum eſſe declarat, *Vt vnanimes*, inquit, *& vno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.* Hic enim potiſsimus eſt veræ Religionis ſcopus: vt quicumque Eccleſiæ corpori aſſociantur, in id omni ſtudio laborent, vt vna, ac concordi omnium voluntate, Fide, Religione, velut vno ore, Deum Optimum Maximum colant.

Rom. 15.

Porrò, qui plures, ac multiplices Religiones inter ſe diſcordes æquè coli poſſe docent: quo pacto in Dei cultu vnanimes eſſe poſſunt? quo (obſecro) ore, Deum honorificant? Vno? Abſit. Vnaquæque enim Religio os ſuum habet, quo ſuam fidem commendat, quo ſua dogmata extollit, quo cæremonias laudat, quo ſe ipſam præ cæteris magnificat, quo Deo tandem obmurmurat. Tot igitur ora ſolui neceſſe eſt, quot Religiones ſeſe efferunt: quæ, cùm inter ſe, tam nomine,

quàm re, ac inſtitutione diſcrepent: qualem denique Deo concentum eas edere exiſtimas? Non alium ſanè, præterquàm ſtrepitum, ac diſſonum murmur.

Fortè quidem te aliquando meminiſſe contingat, plebem, vel timore perterritam, vel inſolito alicuius rei euentu perculſam, acclamantem audiuiſſe; cui cùm ea tantummodò clamoris ratio cuique inſeruiat, quam ipſe inæqualis cuiuſque animi impetus pellit, nihil præter confuſum, & infauſtum ſonitum reddit. Huic ſimillimum eſt tot Religionum, ac ſectarum, quæ per orbem curſitant clamoroſum murmur: nam, cùm hæ in nulla aut Fidei, aut doctrinæ vnitate conſpirent; ſed id tantummodò, quod proprij ſpiritus impetus miniſtrat, diſſonantibus prorſùs doctrinarũ clamoribus, conciſè eructent: an non illas Deo potiùs obmurmurare, quàm ipſum aut honore, aut laude aliqua proſequi ſenties?

Hac igitur Fidei Regula conſtituta: ſi qua Fides, aut Religio ſeſe offerat, quæ veræ Fidei, ac Religionis vnitatem diſcerpere; plures, ac multiplices Fides, ac Religiones æquè veras, ac legitimas in orbe ſtatuere, altare contra Dei Altare erigere ſtudeat; ita vt docere audeat, quamlibet Fidem, & Religionem adeò cuique homini baptizato liberam eſſe, vt dummodò fundamentum, quod eſt Chriſtus, ſiue ſalus per Chriſtum, retineat, quamcumque ſiue Caluini, ſiue Lutheri, ſiue Zuuinglij, ſiue Huſsitarum, ſiue Puritanorum, ſiue alterius nominis Fidem, ac Religionem tutò amplecti, atque in ea ſalutem conſequi poſsit. Quid, prudentiſsime Princeps, num eam veram Fidem, ac Religionem eſſe vlla vnquam ratione tibi in animum induces? An non potiùs apertam perfidiam, & diabolicam ſectam aduerſùs omnem veram Fidem, ac Religionem ſeſe

differentem eſſe deprehendes? Quam exhorrendam potiùs ac deteſtandam, necnon toto orbe exterminandam, cenſeas?

Hanc impietatem olim orbi propinauit Caluinus, Inſtit. lib. 4. cap. 1. §. 12. & cap. 2. §. 12. & poſt eum Theodorus Beza in Iconibus, Paulus Eberus in Annal. Eccleſ. Philippus de Mornay in tractatu de Eccleſia, cap. 11. Iſaac Cheironius aduerſùs Porſanum, Antonius Faius, miniſter Geneuenſis in Enchirid. diſputat. 24. cap. 22. Confeſsio Heluetica Tiguri impreſſa anno 1565. in præfatione, Kalendarium Geneuenſe Biblijs affixum: qui vno ſenſu affirmant, diſcrepantiam in doctrina Fidei, quæ inter diuerſarum ſectarum auctores, & alumnos graſſatur, modò Chriſtus non negetur, veram Fidem, ac Religionem non minuere: quod perinde eſt, ac ſi doceant, vnam Fidem, atque vnam Eccleſiam homini adeò neceſſariam nō eſſe, quin extra ipſam ſaluari queat. Ita vnus pro omnibus Antonius Faius loco citato ſcribit: *Notandum eſt etiam* (ait) *in Eccleſia vitia quædam poſſe obrepere, vel in Sacramentorum adminiſtratione, vel etiam in doctrina*; *nec tamen deſinere eſſe Eccleſiam, modò fundamentum retineatur, quod eſt Chriſtus, ſeu ſalus per Chriſtum.*

Ant. Faius in Enchir. diſput. 24. c. 22.

Hinc Theodorus Beza, hinc Eberus, hinc Mornay, hinc Calendarium Geneuenſe, cuiuslibet ſectæ Hæreſiarchas, tanquam nouos Apoſtolos commendant, & diuerſarum ſectarum hæreticos paſsim per omnes Europæ partes extremo ſupplicio affectos, velut Chriſti martyres, ſummis laudibus efferunt. Hinc confeſsio Heluetica integram cum cæteris omnibus ſectariorum Eccleſijs ſocietatem ſe ſeruare profitetur: quo ſanè omnium fidem ac Religionem tametſi in multis, ac præcipuis Fidei dogmatibus diſcordem, tanquam veram, ac diuinam, probant.

Quid

Quid hac doctrina pernicioſius? aut in diuinas Scripturas contumelioſius excogitari poteſt: quàm ſectis, & hęreſibus ita veræ Religionis nomen imponere, vt quilibet in ea, quam ſibi fingit, ſuperſtitione, ſalutem adipiſci queat? Quid, Si alterius altera eſt Fides? Si diſcrepantia dogmata? Si diſſentiens doctrina? Si cõtraria omninò Religio? Quo pacto vtraque Fides, ac Religio ad ſalutẽ via eſſe poteſt? Si quod vna affirmat, altera negat; quod altera amplectitur, altera anathematizat; quod hęc prohibet, illa imperat. Qua ratione in vtriſque Fidei veritas, quæ vna eſt, & à qua totius ſalutis fundamentum pendet, ſalua eſſe poteſt?

Certè Paulus, cùm ad Romanos ſcribens, ait: *Reuelatur ira Dei de cælo ſuper omnem impietatem, & iniuſtitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent*; quid aliud annuit, præterquàm ſeuériſsimam Dei vindictam, ac terribilem quandam expectationem Iudicij ijs imminere, qui diuinã Fidei veritatem in errorum perfidia detinentes, vnam Chriſti Eccleſiam deſerunt, & verã Religionem cum ſectis commutant? *Rom. 1.*

Et cùm hæreticum hominem poſt vnam & ſecundam correptionem deuitandum iubet, ob id potiſsimũ, quòd ſubuerſus, & proprio iudicio condemnatus eſt: quid, niſi æternam damnationem ſectarijs varias Religiones colẽtibus minatur? An nõ ad Hæreticos, ac Religioniſtas illa Chriſti vox ſpectat: *Colligite primùm zizania, & alligate ea in faſciculos ad comburendum*? *Ad Tit. 3.* *Matt. 13.*

Quòd ſi huius rei veteris Eccleſiæ Fides exquiritur, quid ea luculentius? Cùm vniuerſi penè priorum ſæculorum Patres vnam Fidem, & vnam Eccleſiam adeò homini neceſſariam eſſe docuerint, vt extra illam nulli prorſus ſpem vllam ſalutis reliquerint. Cyprianus integrũ librum de Eccleſiæ vnitate ſcripſit, in quo varijs argumentis probat Fidei, & Eccleſiæ Catholicæ vnita-

tem adeò homini neceſſariam eſſe, vt aſſerere non vereatur, non habere Deum patrem, qui non habet Eccleſiam matrem? Tertullianus, Origenes, Clemẽs Alexandrinus, Epiphanius, Optatus, Iuſtinus, Hieronymus (quos cõſultò, vt breuitati ſtudeam, prętereo) hoc ipſum diſertè proſequuntur.

At, omnium doctiſsimè Auguſtinus totam hanc Regulam ad Fidei Canonem perſtringit, de Fide ad Petrũ, his verbis: *Firmiſsimè tene, & nullatenùs dubites, quemlibet Hæreticum, ſiue Schiſmaticum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti baptizatum, ſi Eccleſiæ Catholicæ non fuerit aggregatus, quantaſcumque eleemoſynas fecerit, & ſi pro Chriſti nomine etiam ſanguinem fuderit, nullatenùs poſſe ſaluari.*

Auguſ. de Fid. ad Pet.

An verò Proteſtantium Eccleſia, quæ à Caluini, ac Caluinianorum placitis penitùs non abhorret, id velut ſacrum, ac diuinum colat, & doceat: Tu (Æquiſsimè Princeps) iudex eſto. Mihi quidem ab his, qui ſe Proteſtantes appellant, non pridem in hoc oppido Matriti de hac re quæſtio propoſita fuit: cui etiã ſcripto reſpondi. Ex quo hanc tam Proteſtantibus, quàm Caluiniſtis communem doctrinam eſſe mihi perſuadeo. Vtere prudẽtia tua (Princeps) & ſi Proteſtantium fidem, ac Religionem in hanc impietatem conſpirare deprehenderis; ne veram fidem, ac Religionem arbitreris, quæ omnem Fidei, ac Religionis vnitatem, quam vera Fides, ac Religio vbique colit, infideliter proſcindit.

REGVLA SECVNDA.

FIrmiſsimè tene (Carole Princeps future Catholicæ Fidei reſtitutor) & nullatenus dubita, veram Chriſti Fidem, ac Religionem, ex quo ſemel à Chriſto inſtituta fuit, nũquam erroribus oppreſſam, nunquam hæreſum tenebris ſepultam, nunquam intermortuam, aut latentem; nunquam denique ita corruptam, ac deformatam fuiſſe, vt noua reformatione indiguerit.

Conſtantiſsima apud ſcripturas, & apud Patres ſemper fuit hæc Fidei Regula, cuius nobis primus auctor eſt Chriſtus, Matthæi 16. vbi Petrum alloquens, ait: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam.* En duplex argumentum, quo ad perpetuam Eccleſiæ in Fide conſtantiam demonſtrandam Chriſtus vtitur. Primum eſt: cùm Eccleſiam ſuper petram ædificandam pollicetur. Perpende verba (Prudentiſsime Princeps) *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Neque enim alium ſenſum magis obuium habere poſſunt, quàm vt Eccleſiam ſuam Chriſtus ſuper eam petram ædificandam fore dixerit, quam per alluſionem, ſeu potius per myſterium, Petrum eſſe indicauerat: nam, ſi iuxta Caluini interpretationem, Chriſtus ſe ipſum petra illa indicaſſet, ita vt hæc verba eum ſenſum redderent, & ſuper hanc petram, id eſt me ipſum, ædificabo Eccleſiam meam; quare verba illa præmiſiſſet: *Et ego dico tibi, Quia tu es Petrus*: quæ nullo ſenſu deinde cum poſterioribus cohęrerēt? Cùm dicitur, *Et ſuper hanc petram*, id eſt, me ipſum, *ædificabo Eccleſiam meā*: Si Chriſtus ſe ipſum Eccleſiæ petrā, ac fundamētum his verbis declarare voluit; cur potius aduerſatiua coniunctione. At, non eſt vſus, vt conſtantē, ac prioribus

Mat. 16.

verbis cohærentem, aliquem ſuæ ſententiæ ſenſum ſeruaret? Et Petrum quidem beatum ob ſuperni Patris illuminationem oſtenderet; at Eccleſiam nō ſuper Petrum; ſed ſuper ſe ipſum fundandam aſſereret, ita differens: *Et ego dico tibi, Quia tu es Petrus*; at, *Super hanc petram* (id eſt me ipſum) *ædificabo Eccleſiam meam.* Verumtamen, cùm non aduerſatiuam, ſed copulatiuam coniunctionem. *Et*, vſurpauerit; planè conſtat, eam Chriſti in his verbis mentem fuiſſe, vt Petrum, & propter cæleſtis luminis donum beatum, & ob præclaram Fidei confeſsionem Eccleſiæ petram, ac fundamentum eſſe aperiret: vt præclarè tradit Clemēs Petri diſcipulus in Epiſtola ad Iacobum, his verbis: *Simon Petrus vera Fidei merito, & integræ prædicationis obtentu fundamentum Eccleſiæ eſſe definitus eſt.* Hæc obiter de vera huius loci interpretatione attingere volui: quam fuſiùs alibi proſequemur: & vniuerſi ferè omniū ſæculorum Patres, & Concilia velut orthodoxam, probant.

Cle. Ep. ad Iacob.

Iam verò hinc primùm ſolida, ac perpetua Eccleſiæ in Fide ſtabilitas exurgit: cùm ea ſuper Petrum ædificanda promittitur. Cùm enim Petrus ſit, cui à Chriſto dictum fuit: *Ego rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua:* (quem locum paulò poſt exarabimus) atque in Petro, velut in Capite totius Eccleſiæ Fides muniatur; inde exploratum eſt, Eccleſiam ſuper hac inexpugnabili Fidei petra ædificatā, ſemper in Fide ſtabilē, & incolumem fore: quam interpretationem tradit Cirillus Alexandrinus. *Petram* (inquit) *opinor per agnominationem nihil aliud quàm inconcuſſam, & firmiſsimam Diſcipuli Fidem vocauit: in qua Eccleſia Chriſti ita firmata, & fundata eſſet, vt non laberetur, & eſſet inexpugnabilis inferorum portis, in perpetuum manens.* His conſentanea ſcribunt Leo Magnus, Euſebius Cæſarienſis, & Gregorius.

Luc. 22.

Ciril. Alexā. lib. 4. Dial. de Trin.

Leo Ma. ſer. 2. in natiuit. Apoſ. Petri, & Pau. Euſeb. Cæſariēſ. de dem. Euan. lib. 4. c. 19. S. Greg. in Pſ. 5. Pœnit.

Hinc de domo illa ſuper firmam petram fundata, qua Eccleſiam ſignificari ex præcedenti teſtimonio omnibus

mani-

manifeſtum eſt; ita ſcribit Matthæus: *Deſcendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat ſuper petram.* Ingruẽtibus namque Tyrannorum turbinibus, ſæua debacchãte hæreſum tempeſtate, exurgentibus vndique perſecutionum procellis, toto denique terrarum orbe aduerſùs eam olim conſpirante; Catholica Eccleſia adeò ſemper in Fide immota permãſit; vt ab ea nulla vi dimoueri vnquam potuerit: quod ipſa temporum, ac hiſtoriarũ Eccleſiaſticarum ſeries facilè declarat. *Matt. 7.*

Alterum argumentum ex poſterioribus verbis colligitur, cùm ſubditur: *Et portæ inferi non præualebunt aduerſus eam*: nimirum Eccleſiam, de qua tunc agebatur. Quid luculentius? (magnanimè Princeps) quid hoc Chriſti teſtimonio præclarius? ſiue portas inferi, cũ Hieronymo, generalem in Eccleſia vitiorum corruptionem interpretemur; ſiue cum Epiphanio, hæreſum auctores intelligamus, qui tartari fores hominibus aperiunt; ſiue cũ Gregorio, ipſas hæreſes, quibus aditus ad inferos panditur; ſiue cum Theophilacto, tẽporales Eccleſiæ perſecutores; vel demũ cum cæteris, dæmonum in Eccleſiam conatus eſſe credamus: An non vndique vera Fides, ac Religio tã firma, ac immobilis in orbe conſtituitur; vt, niſi quis vanam, & fallacem Chriſti promiſsionẽ eſſe noua infidelitate ſibi in animo fingere voluerit, eam nullo vnquam tempore dilabi, aut intermori poſſe certa Fide ſibi perſuadere debeat. Ita hunc locũ exponit Iſidorus Peluſiota antiquiſsimus Pater, qui quarto poſt Chriſtum ſæculo ſcripſit: *Per inferi portas* (inquit) *diuinus ſermo impiorũ hominum cætus, atque hæreſum blaſphemias intelligit, quibus omnibus obſiſtens Dei Eccleſia, eas quidem frangit, & expugnat: ab ijs autem vinci non poteſt.* Cui adſtipulatur Damaſcenus, his verbis: *Aduerſus hanc* (Eccleſiæ Fidem) *inferorũ portæ, hæreticorum ora, dæmonum organa, impetum quidem faciunt,* *Iſid. Peluſ. lib. 1. epiſ. 238.* *Damaſc. Orat. de Transfi. Dom.*

ſed non præualebunt; arma quidem induent, ſed non expugnabunt: ſagittæ paruulorum plagæ eorum fuerunt, & erunt.

Aliud æquè illuſtre huius rei teſtimoniũ legitur apud Lucam, c. 22. vbi Saluator ad Petrum conuerſus, ait: *Simõ, Simon, ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum; ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua; & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.* Excute (Generoſe Princeps) omne ab animo erga Romanam Sedem, ac Catholicam Religionem, odium (ſi quod fortè conceptum habes) candideque diuinum hunc Scripturæ locum mecũ perpende; vt hinc quoque diuinam huius Regulæ veritatem aſſequaris. Duplex ex hoc teſtimonio, ad hanc Fidei Regulam confirmandam, argumentũ colligo. Primum eſt, quòd Chriſtus pro Petri tantùm, nõ pro Ioannis, aut Iacobi, aut aliorum Apoſtolorũ fide orat, ne deficiat. Quid eſt (Princeps) quòd cùm Ioannes, & Iacobus, ac reliqui Apoſtoli æquè, ac Petrus Chriſti Diſcipuli eſſent, atque æquè ad illius curã pertinerent, nihilominùs Chriſtus tanta, ac tam ſingulari erga Petrũ ſolicitudine premitur, vt pro ipſius tantùm, non pro aliorũ Fide oret? Diſce, eo planè inſinuari Petrum totius Chriſtianæ Religionis Caput ab eo inſtituẽdum fore; cuius fides ad totius Eccleſiæ incolumitatem ſufficeret, eo planè modo, quo capitis ſanitas ad totius corporis incolumitatẽ conferre ſolet. ¶ Nam, ſi capitis incolumitate ſublata, cũcta corporis membra in morbum reſoluãtur neceſſe eſt; qua reſtituta, illa ad priſtinam valetudinem redeunt. Ita ſi Fidem in Apoſtolico Capite, ex quo in Eccleſiæ membra diffundenda eſt, ita minui, ac labefactari contingeret, vt erroris Magiſter fieret: cui dubium eſt, quin Eccleſiæ corpus errorum, atque hæreſum contagione tabeſceret? Hac certe ratione, non alia, Chriſtus tam egregiè pro Petri, non aliorum fide orando laborat, quam integram, ac perpetuò incolumem eſſe decernit; nempè,

Luc. 22.

vt ſeruata Capitis Fide, qua totius Eccleſiæ corpus imbuitur, omniū Fidem incolumem ſeruaret. Hinc Auguſtinus (vel quicūq; ille eſt Auctor quæſtionum Noui & Veteris Teſtamenti, apud Auguſtinum:) *Pro Petro rogabat* (inquit) *& pro Iacobo, & Ioanne non rogabat, vt cæteros taceam: manifeſtum eſt in Petro omnes contineri. Rogans enim pro Petro, pro omnibus rogaſſe dignoſcitur: ſemper enim in Præpoſito populus, aut laudatur, aut corripitur.*

Augu. in q. q. Vet. & Nou. Teſtam. q. 75.

Vide (Princes) ex Auguſtino, in Petro tanquam in Eccleſiæ Capite, ac Præpoſito, ac proinde in Romano Pontifice Petri ſucceſſore, Eccleſiæ Fidem perpetuò ſtabiliri: quo fit, vt qui locum hunc ad ſingularem Petri, vt priuati hominis, Fidem inuitum pertrahunt, omnem prorſus huius loci veritatem euertant.

Id verò, vt tibi luculentius fiat, priora teſtimonij verba diligenter expende. Dixerat enim Chriſtus: *Simon, Simon, ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum.* Quid? An hæc variata ſermonis ſeries, qua Chriſtus Simonem alloquens multitudinis numerum præter omnem loquendi vſum vſurpat, myſterio vacare credenda eſt? Abſit: neque enim, quod in ſermone vitium eſt, Chriſto affigi debet. Quorſum igitur id? Profectò nulla alia huius rei ratio eſſe poteſt, quàm quòd Chriſtus ita Petri perſonam alloquitur, vt in eo, velut in Capite, ac ſubrogato Paſtore, totam Eccleſiam intueretur. Idcircò Petrum alloquens, cum ſingulari pluralem numerum copulat, vt Fidelium multitudinem in Petro, tanquam in Paſtore contineri: & poſteriora ipſius verba ad ipſum, velut Eccleſiæ Caput, referenda indicaret.

Audi (Princeps) Expetierat Sathanas Apoſtolorum omnium Fidem Crucis ſcandalo euertere, vt ſimul totam Eccleſiæ Fidem proſterneret. At Chriſtus, quid? Pro ſola Petri fide orat; vt illum, velut Eccleſiæ Caput,

à cæteris diſcernat, eiuſque Fidem ſemper inregrã, ſemper incolumem, ſemper ſtabilem eſſe decernit; vt ſalua, ac ſartatecta capitis Fide, omnium Fides incolumis ſeruaretur. *Ego autem* (inquit) *rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua.* Sat enim erat, vt ſana Fides, ac perpetua in Petro, atque Romanis Pontificibus Petri ſucceſſoribus maneret, vt inde perennis in Eccleſiæ membra diffunderetur.

Leo. I. ſerm. de Nat. Ap. Petr. & Paul.

Hunc ſenſum Leo Magnus, qui quarto poſt Chriſtum ſæculo doctrina, ac ſanctimonia floruit, egregiè proſequitur, his verbis: *Commune erat omnibus periculum de tentatione formidinis, & diuinæ protectionis auxilio pariter indigebant; quoniam diabolus, omnes exagitare, omnes cupiebat elidere: & tamen ſpecialis à Domino Petri cura ſuſcipitur, & pro Petri fide propriè ſupplicatur: tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, ſi mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur.*

Vides (æquiſsime Princeps) me non extortas, non violentas, nõ denique prioribus ſæculis inauditas, ſacrorum locorum interpretationes obtrudere: ſed eas tantùm vrgere, quæ ab antiquiſsimis æquè, ac ſanctiſsimis Patribus traditæ, auctoritatem ex communi Eccleſiæ Catholicæ conſenſu acceperunt. Ex quibus facilè addiſcere valeas, veram Chriſti Eccleſiam nunquam interijſſe, neque à vera vnquam Fide defeciſſe.

Verùm, lubet alterum ex hoc teſtimonio ad hãc Fidei Regulam confirmandam argumentũ proſequi, quod ex poſterioribus verbis oritur, cùm Petro dicitur: *Et tu aliquando cõuerſus confirma fratres tuos.* Quid enim hoc fratrũ confirmandorum munere Petro, non alijs Apoſtolis collato, aliud indicari exiſtimãdum eſt, præterquàm Petro, ac proinde Romano Pontifici ipſius ſucceſſori, tanquam Eccleſiæ Capiti, ac Magiſtro, veræ Fidei magiſteriũ tradi tũ eſſe, à quo Eccleſia verã Fidẽ addiſcere, ac perpetuam

in ea ſtabilitatem expectare debeat? Quæſo, perpende verba: *Tu* (inquit) non Iacobus, non Ioannes, non alius Apoſtolorum, qui inter fratres cenſentur; ſed *Tu*, cui indefectibile Fidei donum, velut Capiti collatum eſt, vt illam in membra diffundas, *Confirma* docendo, declarando, definiendo quæ ad Fidei, ac morum doctrinam ſpectant, *Fratres tuos*: Eos nimirum, qui Fidei conſanguinitate tibi ſunt coniuncti; Chriſtianum populum, Fidelium gregem, Eccleſiam in vna Fide congregādam: tibi enim, non alijs id muneris demandatum eſt. Nam etſi alij quoque Apoſtoli Chriſti Fidem prædicandam ſuſceperint: ijs tamen Capitis Fides, quæ perpetua Pontificum ſucceſſione in Eccleſiam diffunderetur, minimè à Deo collata fuit. Quò fit, vt eorum Cathedræ, ac ſucceſſio tandem interierint; ſoli autem Petro perpetua ſucceſsio, ac Fidei indefectibilis Cathedra tradita fuit, vt in perēnis Fidei doctrina Eccleſiam confirmaret. Vide, quæ Theophilactus, & Bernardus in hunc locum ediſſerunt: neque enim omnia huc congerere huius libelli breuitas fert. Ex quibus tandem illud confice (Princeps) quòd ſi in Petro, ac Romanis Pontificibus Petri ſucceſſoribus (ne Fides cum Petro interijſſe credatur) indeficiētis Fidei Cathedra, ex qua Eccleſiam docerent, & in Fide confirmarent, inſtituta fuit; Eccleſia in Fide errare, aut interire numquam potuerit.

His ſcripturarum oraculis adde, ſi placet, præclarum illud Chriſti teſtimonium, quod legitur Ioannis 14. *Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum Spiritum veritatis.* Quo apertè Spiritus ſanctus perpetuus, ac indiuiduus Eccleſiæ comes promittitur, vt omnem illam Fidei veritatem doceat, quæ ad perfectam Fidelium inſtructionem neceſſaria eſt. Cui illuſtriſsimum illud Iſaiæ vaticinium adamuſsim reſpondet, cùm ait: *Cum venerit Sion Redemptor, & eis, qui* *Ioan.* 14. *Iſai.* 59

redeunt ex iniquitate in Iacob, dicit Dominus: Hoc fœdus meum cum eis, dicit Dominus: Spiritus meus, qui eſt in te; & verba mea, quæ poſui in ore tuo, nō recedent de ore tuo, & de ore ſeminis tui, & de ore ſeminis ſeminis tui, dicit Dominus, à modò, & vſq; in ſempiternū. En, quā apertè declarat Vates Spiritū ſanctum, qui in Chriſto fuit, perpetuò in Eccleſia futurum, & verbum Fidei, quod ſemel ex eius ore manauit, nunquam ab ore Eccleſiæ receſſurum: *A modò* (inquit) *& vſque in ſempiternum*: vt ſemper vera credere, vera docere, vera definire, ac totius tandem veritatis magiſtra eſſe crederetur. Quid clarius? Quid luculētius ad perpetuam Eccleſiæ Fidem aſſeuerandam dici potuit?

Adde & illud Matthæi vltimo capite, quo Chriſtus ſe indiuulſum Eccleſiæ ſocium, ac Sponſum pollicetur: *Ecce ego vobiſcū ſum* (inquit) *omnibus diebus, vſq; ad cōſummationē ſæculi.* At cui dubium eſſe poteſt, quin Chriſti cum Eccleſia coniugium, quod Fide conſumatum fuit, perpetuū, ac indiſſolubile futurum ſit? Cùm id apertè Deus per Oſeam declarauerit, his verbis: *Et ſponſabo te mihi in ſempiternum, & ſponſabo te mihi in iuſtitia, & in iudicio, & in miſericordia, & in miſerationibus, & ſponſabo te mihi in Fide.* Neque enim aliud eſt, Eccleſiam in Fide Chriſto deſponſari, quàm Eccleſiam perpetuo, ac indiſſolubili Fidei vinculo Chriſto copulari. At quis indiſſolubile hoc Fidei vinculum cœleſti matrimonio firmatum diſſolui vnquā poſſe exiſtimet? Hinc rectè Cyprianus exclamat: *Adulterari non poteſt ſponſa Chriſti, incorrupta eſt, & pudica: vnam domum nouit, vnius cubiculi ſanctitatem caſto pudore cuſtodit.*

Adde poſtremò, vt cætera prætereăm, Apoſtoli teſtimonium, his verbis ad Timotheum ſcribentis: *Vt ſcias* (inquit) *Quomodo te oporteat conuerſari in domo Dei, quæ eſt columna, & firmamentum veritatis.* En (Princeps) Eccle-

Mat.28. *Oſ.2.* *Cypr. de vnit. Eccleſ.* *1. Tim.3.*

ſiam, quæ Dei domus eſt, ab Apoſtolo columnam, & firmamentum veritatis appellari. Ea quippè eſt, quæ ad Fidei veritatem aduerſus hæreſes tuendam, inexpugnabile à Deo robur ſortita eſt, quæ indefectibilis Fidei donum in ſuo capite accepit, quæ Fidei magiſterium in Petro nacta ſemper vera docet, quæ Chriſti ſpiritu ſemper afflata indelebilem ſuis Fidei, & morum definitionibus veritatem coniunctam habet, quæ Fidei coniugio Chriſto copulata à veritatis amplexu nullo vnquam tẽpore poteſt diſcedere, quæ tandem ſuis humeris totam Fidei veritatem regit, ac ſuſtentat.

Nam, quemadmodum ædificij moles colũnæ, aut fundamento innixa, tandiù integra ſubſiſtit, quandiù ab ijs regitur, ac ſuſtentatur: hoc ſanè pacto & Fidei veritas in Eccleſia labi non poteſt; ſed ſalua ſemper, ac ſartatecta maneat neceſſe eſt, quandiù firmiſsimis Eccleſiæ humeris fulcitur, quibus tandem inconcuſſa redditur.

Plura (Sereniſsime Princeps) ſi te fortè de hac re audire delectet, & copioſiùs exarata tam ſcripturarum oracula, quàm Patrum teſtimonia, & argumenta in ſecundo noſtrarum Demonſtrationum tomo collecta reperies: quæ hìc tantùm breuiter indicare volui, ne breuis operis metas excederem: ea tamẽ ſufficere debẽt, vt ex his velut certum, & indubitatum tibi in animum inducas. Veram Chriſti Eccleſiã, ex quo à Chriſto fundata, atq; inſtituta fuit, ſemper glorioſam ſine vlla errorum macula, aut ruga (vt Apoſtoli verbis vtar) in orbe floruiſſe, neque vllis vnquam hæreſum tenebris obſcuratam fuiſſe.

Dem. to. 2. lib. 1. dem. 8. per 5. ar. & lib. 3. dem. 8. per 4. artic.

Cæterùm, vt hanc Fidei Regulã, non nupetã, aut paucis abhinc annis à nobis genitã, aut excogitatã exiſtimes: ſed antiquo, ac perpetuo veræ Eccleſiæ conſenſu traditam, & confirmatã addiſcas; nonnullos dumtaxat prioris Eccleſiæ Patres, qui ante quingenteſimũ annũ docuerunt, quo tẽpore vera Eccleſia, ac ſana doctrina, ex Caluini placito,

in orbe vigebat, ex quàm plurimis huc prouocandos du xi, vt quid vetus Eccleſia ante prætenſum illius occaſum de hoc dogmate ſenſerit, non ignores.

Mart. epiſt. ad Burdegal. Martialis, qui vir Apoſtolicus fuit, & proximus Apoſtolorum temporibus de Eccleſia agẽs, ita ſcribit in Epiſtola ad Burdegalenſes: *Firma Eccleſia Dei, & Chriſti, nec cadere, nec dirumpi poterit vnquam.* Quæ igitur, nec cadere, nec dirumpi poteſt, quomodo reformari, aut inſtaurari valet?

Cypr. de vnit. Eccleſ. Cyprianum in ſecundo ſæculo audiuimus exclamantem: *Adulterari non poteſt Sponſa Chriſti, incorrupta eſt, & pudica.* Male igitur Fidei adulterium Puritani, & Proteſtantes illi impingunt.

Ambroſ. lib. 4. Examer. c. 2. Ambroſium tertij ſæculi Patrem audi docentem: *Eccleſia tempora ſua habet perſecutionis, & pacis. Nam videtur ſicut luna deficere, ſed non deficit. Obumbrari poteſt, deficere non poteſt.* Et alibi: *Et ſi vndarum fluctibus, & procellis ſæpè vexatur, tamen nunquam poteſt ſuſtinere naufragium.* Quid igitur in Fide naufragam, ac erroribus obrutam ſibi fingunt?

Id. lib. de Salom. c. 4.

Hier. ad c. 4. Iſai. Porrò vox Hieronymi ex eodem ſæculo perſonantis eſt: *Super petram fundata Eccleſia, nulla tempeſtate concutitur, nullo turbine, ventiſque ſubuertitur.* Idem alibi; *Eccleſia dicitur: Surge, illuminare; vt quæ cecidit in incredulis, ſurgat in Fidelibus, quæ cecidit in Synagogis, ſurgat in Eccleſijs, & poſtquàm ſurrexerit, illuminetur: vt nequaquam habeat erroris tenebras.* Quomodo ergo erroribus oppreſſa, ac in hæreſum tenebris ſepulta à Proteſtantibus creditur?

Id. ad c. 60.

Athanaſ. orat. quòd vnus eſt Chriſtus. Sed Athanaſium adhuc Hieronymo priorem audiamus, illa verba Matthæi explicantem: *Tu es Petrus,* &c. *& portæ inferi,* &c. *Fidelis* (inquit) *ſermo, & non vacillans promiſsio, & Eccleſia inuicta res eſt; etiamſi infernus ipſe commoueatur: etſi qui in inferno ſunt, mũdi Principes, & tenebrarum, tumultum faciant.*

Præcla-

Præclarè quoque eadem tēpeſtate id confirmat Theophilus Alexandrinus Epiſtola ad Epiphanium, quæ eſt apud Hieronymum Epiſt. 67. *Dominus*(ait) *qui loquutus eſt ad Prophetam: Ecce conſtitui te hodie ſuper gentes, & Regna,* &c. *Singulis temporibus eandem Eccleſiæ ſuæ largitur gratiam, vt integrum corpus conſeruetur, & in nullo Hæreticorū dogmatum venena præualeant.* Erubeſcant itaque, qui Eccleſiam ita à Deo derelictam tradunt, quòd hæreſum venenis infecta tandem perierit. *Theoph. Alex. ep. ad Epiph.*

Chryſoſtomū, Auguſtinum, Lactantium, Hilarium, Leonem, Proſperum, atque alios pleroſque Patres prætereo, ne inſtitutam breuitatem excedam. Hæc tamen tuæ Sereniſsimæ Celſitudini ſufficiant, vt concordem in hac Fidei Regula veteris Eccleſiæ conſenſum eſſe tibi perſuadeas.

His itaque ita demonſtratis (Princeps) aures, animumque ad veritatem para: ab eaque mentis affectione, quæ tibi ex longa, ac diuturna Proteſtantium viciſsitudine, ac ſocietate, velut naturæ indita fuit, paululum caput erigēs, Proteſtantium, Puritanorum, ac cæterarum Eccleſiarum Religionem, vera, quæ tibi ex ſacrarum Scripturarum fonte modò obiecta eſt, luce intuere; tecumque (ſi placet) hanc rationem ini. Si veram Eccleſiam ſanctam, & Catholicam credere Fidei articulus eſt in ſymbolo ab Apoſtolis traditus, *Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam*, quā nemo, niſi Hæreticus, ac infidelis audet conuellere. Atque hæc de Eccleſia Fides cunctis orbis ætatibus, & hominibus adeò neceſſaria eſt, vt quicumque quibuſcumque Eccleſiæ temporibus, vel ante nos fuerunt, vel poſt nos futuri ſunt, ſinguli haud ſecus hanc Fidem profiteri debuerint, ac in poſterum debeant, quàm ipſam ſummæ Trinitatis Fidem, ac cæteros Fidei articulos, qui in eodem ſymbolo continentur, in confeſſo habent. Igitur, cùm hæc de Eccleſia Fides omnes omnium ſæculorum

homines perſtringat, velut certiſsimum ſtatuendum eſt, Eccleſiam ſemper fuiſſe, ſemper eſſe, ſemperque futuram eſſe ſanctam, & Catholicam. Quemadmodum, & de alijs Fidei articulis idem prorſus credẽdum eſt; quod ex Petro Chryſologo, qui quarto poſt Chriſtum ſæculo floruit, facilè euincimus, ita ſcribente: *Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam, vt confitearis Eccleſiam, Chriſti Sponſam, in perpetua Chriſti ſocietate eſſe manſuram*; neque enim vera Fides eſt vnius, vel alterius temporis; ſed omnium temporum: vt ſequenti Regula explicabimus.

Petrus Chryſol. ſerm. 61.

Quòd cùm ita ſit: Iam Proteſtãtes, ac cæteros Religioniſtas interroga, quonam pacto eorum Religio, quæ ab hoc eſſentiali Fidei articulo planè exorbitat, cũ docet veram Eccleſiã aliquando interijſſe, nec ſemper ſanctã, ſed errorum, ac hæreſum labe diù deformatam, tandẽ à Luthero, & Caluino reformatã fuiſſe, vera eſſe poſsit? Cùm enim vera Religio veram, & Apoſtolicam Fidẽ doceat, & inconcuſſam ſeruet; quid eſt, quòd Proteſtantium ac aliorum Religio Apoſtolicũ dogma (ſine quo vera Fides, ac Religio eſſe non poteſt) velut gladio confodit. Neque enim in ea orbis tẽpeſtate, in qua Eccleſiã erroribus proſtratam, velut mortuam iacentem ſibi fingunt, vera huius Apoſtolici articuli Fides erat, aut vera illa Fidei propoſitio eſſe poterat. *Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam*: cùm tunc Eccleſia non eſſet; nec ſancta, aut Catholica credi poſſet. Quo fit, vt apertum Proteſtantes, & alij Religioniſtæ cum Apoſtolis bellum gerant: ſiquidem Apoſtoli id in Symbolo credendum præſcribunt: Credo Eccleſiam ſemper ſanctam, & Catholicam. Proteſtantes verò, & alij contra credẽdum iubent: Credo Eccleſiam nec ſanctam, nec Catholicam ſemper fuiſſe.

Iam verò, quòd nõ modò Lutheranorum, Caluiniſtarum, Puritanorum, &c. ſed etiam Proteſtantium Eccleſia, hanc aduerſus Apoſtolicam Fidem doctrinam profi-

teatur; tametſi id ex Caluini, Lutheri, Zuuinglij, & cæterorum ſectariorum ſcriptis, è quibus ea ſuam Fidé, & doctrinam hauſit, oſtendere liceat: id tamē ex ipſo Religionis nomine, quo ſe reformatam Eccleſiam colere gloriātur, apertiſsimū eſt. Nam Theodorus Beza in Iconibus, primos per Europam Apoſtolos fuiſſe prædicat Ioānem Huſſum, & Lutherum in Germania; Zuuinglium, & Oecolampadium in Heluetia, Sauonarolam in Italia, Farellum, & Caluinum in Gallia, Vviclefum, & Bucerum in Anglia, Cnoxum, & Buchananum in Scotia: à quibus collapſam Religionem inſtauratam fuiſſe autumat.

At animaduerte (Princeps) quàm falſa & impoſsibilia doceant, dum Eccleſiam Chriſti ab his reformatam eſſe contendunt: & quidem in primis certum eſt ex Apoſtolo, Eccleſiam nunquam veris Paſtoribus, ac Doctoribus poſſe deſtitui: fixa enim Dei promiſsio eſt, eiuſdem verbis luculēter expreſſa: *Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam Euangeliſtas, quoſdam autem Prophetas, alios Paſtores & Doctores in conſummationem ſanctorum, in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti, donec ocurramus omnes in vnitatem Fidei, & agnitionis Filij Dei.* At hi cùm Eccleſiæ reformationem ſibi vendicant, id planè aduerſùs Apoſtolum contendunt, vt Eccleſiam diù veris Paſtoribus, ac Doctoribus caruiſſe perſuadeant: quod Apoſtolus ex Chriſti promiſsione impoſsibile aſſeuerat. *Epheſ. 4.*

Tria ſiquidem in hac reformatione tempora diſtinguēda ſunt. Primū eſt Eccleſiæ formatæ, ſeu inſtitutæ. Secundum Eccleſiæ deformatæ, ſeu deſtitutæ. Tertiū Eccleſiæ reformatæ, ſeu reſtitutæ. Primum Eccleſiæ tempus, quidquid Lutherus, & alij ſecus ſenſerint, Caluinus ad quingenteſimum dumtaxat annum; nimirum ad Gregorij tempora perueniſſe affirmat. Deinceps Eccleſiam erroribus deformatam vera Fidei doctrina per mille *Caluin. inſtit. l. 4. c. 17. §. 49. & Epiſt. ad Sadoletum.*

circiter

circiter annos deſtitutam fuiſſe, ac proinde intermortuã iacuiſſe (quod ſecundum Eccleſiæ tempus complectitur) ſectarij vniuerſi docẽt; donec à Luthero, Caluino, Zuuinglio, Vviclefo, Bucero, & alijs, quos nouos orbis Apoſtolos vocant, iterum Eccleſia reformata, ac priſtinæ Fidei reſtituta fuit. Quo fit, vt ex Proteſtantium doctrina Eccleſia per mille, & ampliùs annos veris Paſtoribus, ac Doctoribus, qui in Eccleſia vndique erroribus corrupta eſſe non poterant, caruerit.

An non id eſt (Sereniſsime Princeps) veram Apoſtoli doctrinam ad ſolum vſque proſternere? Et Chriſti promiſsiones, quæ cælo ſolidiores ſunt, euertere? Equidem, cùm Eccleſiam Chriſtus cum agro comparauerit, in quo bonum Religionis ſemen, hæreſum zizanijs permiſtum vſque ad Iudicij meſſem ſeruandum iubet. An non apertè cum Chriſto pugnant, ac penitus incredibilia perſuadent, qui Eccleſiæ agrũ, veræ Fidei tritico euulſo, per tot annorum circulos totum hæreſum zizanijs opertum tradunt? Quid eſt, quòd tam petulanter, tam apertè, tam temerè, tamque pertinaciter aduerſùs irrefragabile Dei verbum inſoleſcunt; vt ex area Domini triticum, ex veræ Religionis ſagena bonos piſces; ex Eccleſiaſtico ouili agnos; ex Dei domo vaſa aurea; ex Eccleſiæ conuiuio bonos; tandem à Chriſti nuptijs prudentes Virgines expellere audeant? Hoc ſe planè ſcelere contaminant, qui Eccleſiam, ſine vera Fidei doctrina, per tot annorum centurias deformem ſibi fingunt; quam etiam ſe reformaſſe iactant. Hoccine eſt veræ Religionis inſigne (Sereniſsime Princeps) Eccleſiæ Regnum, quod per omnia orbis tempora incorruptibile, & inconcuſſum, Daniel Dei ſpiritu afflatus, Chriſto pollicitus fuerat, cùm diceret: *Suſcitabit Deus cæli Regnum, quod non deſtruetur, & Regnum eius alteri non tradetur,* &c. *Poteſtas eius, poteſtas æterna, quæ non auferetur, & Regnum eius, quod non corrumpetur.* Quod ne de Ec-

Daniel. 7.

cleſiæ

cleſiæ Chriſti Regno hæc intelligi quis dubitet, id Angelus Deiparæ Virgini confirmat, his verbis: *Regnabit in domo Iacob in æternum: & Regni eius non erit finis.* Quod tãdem illuſtriſsimum in orbe futurum vates vniuerſi prædicarunt; adeò labile, & dirutum; ita obſcurum, ac deforme in orbe ſtatuere; quòd vix ortum, ita erroribus, ac ſuperſtitionibus corruptum fuerit, vt ad illud rurſus excitandum, ac inſtaurandum, poſt tot tẽporum curricula nouis reformatoribus opusfuerit? *Luc.* 1.

Quonam igitur abijt præclariſsimus ille Eccleſiæ Chriſtianæ ſplendor, tam ſeriò à vatibus celebratus? Illa veræ Religionis maieſtas per cũctas orbis tempeſtates diffundenda? Copioſus ille populorum concurſus, vndiq; iuxta Iſaiæ vaticinium ad Eccleſiam vocandus? Hanc nè illuſtriſsimam Eccleſiæ gloriam tam citò, tamq; exitiali caſu extinctam fuiſſe credẽdum eſt; vt Eccleſia vix quingentos annos nata, cùm à Tyrannorum perſecutionibus iam reſpirare inciperet, & certam promiſſæ gloriæ ſpẽ, poſt grauiſsimas tentationum tempeſtates iam animo conciperet; protinus hæreſum gladijs confoſſa, ſupremũ diem non niſi poſt multas annorum centurias excitanda obierit? An non hæc audire animus horret, quæ tamen Proteſtantes velut ſacra Fidei dogmata tibi credenda proponunt?

At horribiliora vrgeo. Nam, cùm veram Religionem ita deformem in orbe ſtatuunt, vt ea nouis Apoſtolis ad ſuam reformationem indiguerit, planè indigna de Dei Sapientia ſentiunt. Id enim eos fateri neceſſe eſt; veram Eccleſiam, quæ hæreſum impugnatione ex Dei verbo illuſtrior fieri debuit, tandem hæreſum triumphis victam ceſsiſſe. Et quid tandem ex eo nobis colligendum relinquunt, præterquam dæmonum artes, ac potentiam contra inuictum Dei robur præualuiſſe, quo Eccleſiam aduerſus inferorum portas munierat: Deique iubentis im-

perium, quo veræ Religionis triticum vſque ad meſſem creſcere decreuerat, id obtinere non potuiſſe, vt hæreſum zizanijs vndique obrutum nõ fuerit. Quid? Quod Dei domum, quã totius veritatis in orbe columnã, ac firmamẽtum eſſe oportebat, vtpotè in immobili Fidei rupe fundatam, ſolo æquant, ac proſternũt; Chriſti Sponſam perpetuo Fidei coniugio eidem copulatã conſtuprant; ſtabile Regnũ, quod nullo vnquã tempore diſsipandũ fuerat, Chriſto eripiunt, atque hæreſibus vndique deuaſtatũ exterminant. Quid plura? Eccleſiam Chriſti, quam vbique Scripturæ illuſtrem, glorioſam, pulchrã, ſine macula, aut ruga, ſanctam, ac Catholicã commendant; ipſi noua infidelitate ignobilem, obſcurã, deformem, errorum maculis vndique aſperſam, rugoſam, impuram, adulterã prædicant. Denique, cui nõ horrendũ videri debet, Eccleſiam, cùm iam adoleſcere, ac pubeſcere inciperet, vt matura Chriſti amplexibus adhæreret, ab eo ita repudiatã fuiſſe; vt ipſam omnibus donis ſpoliatã, ſine Fide, ſine Spe, ſine Charitate, ſine Religione, ſine vero Sacramẽtorum vſu, ſine legitima verbi prædicatione, ſine peccatorũ remiſſione, demum abſque vlla Eccleſiæ forma, quæ illam ab Hæreticorum ſectis diſcerneret, penitus deſeruerit?

Eia (Sereniſsime Princeps) iã candidis oculis intuere; num vera, num Apoſtolica, num diuina illa Religio ſit, quæ diuinã Scripturarum Fidem proſcribit, quæ omnem Religionẽ ab orbe expellit, quæ Chriſti Eccleſiam proſternit; & cũ in Dei Maieſtatẽ ſit blaſphema, reformatæ tamẽ Eccleſię nomẽ, ac titulũ ſibi vſurpat: quẽ nullo iure, tametſi ab ipſius legibus petito, ſibi vendicare poteſt.

Patere, obſecro (Princeps æquiſsime) vt extremo argumẽto, velut gladio à Proteſtantibus, ac alijs Religioniſtis mutuato, ipſos confodiam. Etenim grauiſsimũ apud ipſos præceptũ extare, ac peremptoria lege cautum eſſe; ne quid abſque Scripturarũ, ac diuini verbi auctoritate ad

Fidem vocetur; lippis,& tonſoribus notum eſt. At, quodnam inter eos grauius,ac principalius dogma excogitari poteſt,quàm quod de Religionis reformatione circũferunt,à quo totius ipſorũ Fidei,ac Religionis ſumma certiſsimè pendet? Quod ſanè adeò neceſſarium exiſtimare debent,vt ſi is è medio tollatur,aut certa Fide non apprehendatur,omnem illorũ Fidem,ac reformationem perire neceſſe ſit. Iá verò ab ipſis percũctor: quo diuini verbi Oraculo,qua Scriptura,quo Apoſtolo hoc de neceſſaria Eccleſiæ reformatione dogma verum eſſe ſtatuant? Vbinã de Catholico Eccleſiæ caſu,ac ipſius reformatione in Scripturis agitur? Proferant,ſi quod habẽt, Dei verbum,quo id nobis probẽt, vel credibile efficiant. Quòd ſi omnia illis Scripturarum ſilẽt Oracula: Patrum ſaltem Orthodoxorum teſtimonia vrgeãt, quibus ſuã Eccleſiæ reformationem veram eſſe confirment. Quòd ſi Patrum auctoritate penitus deſtituuntur; argumenta demum, rationes,congruentias,vel ex Eccleſiæ natura,ac conditione,quæ viciſsitudines patiatur; vel ex alio Eccleſiæ lapſu,ac reformatione, quibus ea olim ſubiecta fuerit, ductas depromant. Verùm,cùm neque ex Dei verbo,neque ex Apoſtolicis traditionibus, neque ex Patribus, neque vllis veris argumentis,aut rationibus probare valeãt,verã Chriſti Religionẽ cadere, & reformari poſſe; ſiue ab eis profectã reformationem verã,ac legitimã credẽdam eſſe; iuſtè profectò illos in ius voco,& ad tuę Sereniſsimę Celſitudinis iudicium prouoco; vt ſi quam valent, rationem reddant: Cur potiſsimũ Fidei dogma aduerſùs inſtitutæ reformationis leges, ſine Dei verbo, aut diuina aliqua auctoritate,ſine Patribus, ſine teſtimonio temerè tibi propoſuerint,& credendum perſuaſerint.

Quòd ſi ſuam Religionis reformationem ad Fidei dogmata minus pertinere dicãt; quamquam id minimè aſſerere debeãt: nã ſi prima Eccleſiæ fundatio,ac inſtitutio

ita

ita ſub Fidei dogmate comprehenditur, vt ea certiſsima Fide credi debeat; cur eiuſdem reſtitutionem, ac reformationem; quæ nouam Fidei, ac Religionis formationẽ inſinuant, æqua ratione ſub Fidei præcepto minimè credendam proponent? At eſto. Iam tibi (Princeps) credere liberum erit; num reformata (vt vocant) Proteſtantium, Puritanorum, ac aliorum religio, vera Chriſti Eccleſia ſit, necnè: & cùm nullo Fidei præcepto ad eam verã credendam tenearis, ex his quæ hactenus tum ex Scripturis, tum ex Patribus Orthodoxis, tum ex genuinis rationibus tibi demonſtrata ſunt: facilè addiſcere poteris, Proteſtãtium, ac aliorum religionem veram eſſe non poſſe. His plura, fuſiúſque explicata habes in ſecundo noſtrarum Demonſtrationum tomo, per plures articulos.

REGVLA TERTIA.

Firmiſsimè tene (Nobiliſsime Princeps, Britannici Regni expectatio) & nullatenus dubita, veram Fidem, ac Religionem vniuerſalem omnium temporum eſſe debere, ac proinde eam tantùm veram Fidẽ, ac Religionem cenſendam eſſe, quæ antiqua, quæ incorrupta, quæ tandem vna, & eadem per omnia orbis tempora ſemper eſt diffuſa.

Adeſt tertia Fidei Regula, quã velut totius Chriſtianæ Religionis fundamentũ tradunt Apoſtoli in Symbolo, dũ ita credendũ præſcribunt: *Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam*, id eſt, vniuerſalem: quo nomine triplicẽ quodã modo nobis vniuerſalitatem commendant, qua vera tũ Fides, tum Religio conſtare debent.

Prima eſt temporum. Secunda locorum. Tertia perſonarum.

narum. Ea enim verè, propriéque vniuerſalis, & Catholica Fides eſt (quod ipſius Catholici nominis etymon, ratioque declarat, quod omnia vniuerſaliter comprehendit) quæ vnam omnium ſæculorum, omnium gentiũ, omnium locorum in rebus Fidei conſenſionem ſibi vẽdicat, vt præclarè monet Vincentius Lirinenſis, antiquiſsimus Pater, Auguſtino contemporaneus, cùm docet in Eccleſia Catholica id tantùm eſſe tenendum, quod ſemper, quod vbique, quod ab omnibus creditum eſt. *Vinc. Lirinen. de prophan. hær. nou.*

Porrò, cùm de omnibus triplicis huius vniuerſalitatis generibus nobis differendum ſit: hîc primam tantùm temporum vniuerſalitatẽ in hac Fidei Regula perſtringimus, quam planè adeò veræ, & Catholicæ Fidei neceſſariam poſt Apoſtolicum Symbolum docet Apoſtolus, vt omnem Fidei doctrinam, quæ cum antiqua Eccleſiæ Fide pugnat, velut prophanam, & hæreticam exhorrendã, ac procul abijciendam iubeat, his verbis: *O Timothee, depoſitum cuſtodi, deuitans profanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ, quam quidam promittentes circa Fidem exciderunt.* *1. Ad Timoth. 6.*

Peto (Sereniſsime Princeps) vt non me, ſed antiquiſsimum Patrem, nuper memoratum, Vincentium Lirinẽſem, huius Apoſtolici teſtimonij expoſitorem audias: hiſque, quæ is in hunc locum ſcribit, ſeriò animum intendas; cuius idcircò verba hîc refero; quòd ea, & elegantiſsima ſint, & Pauli ſenſum, mentemque egregiè exponant.

O Timothee (inquit) *depoſitum cuſtodi, deuitans profanas vocum nouitates* (O) *exclamatio iſta, & præſcientia eſt pariter, & charitatis; præuidebat enim futuros, quos etiam prædolebat errores. Quis eſt hodie Timotheus, niſi vel vniuerſa Eccleſia, vel ſpecialiter totum corpus Præpoſitorum, qui integram diuini cultus ſcientiam, vel habere ipſi debent, vel alijs infundere? Quid eſt, depoſitum cuſtodi; cuſtodi, inquit,*

propter fures, propter inimicos, ne dormientibus hominibus ſuperſeminent zizania ſuper illud tritici bonum ſemen, quod ſeminauerat filius hominis in agro ſuo. Depoſitum, inquit, cuſtodi. Quid eſt depoſitum? quod tibi creditum eſt, non quod à te inuentum; quod accepiſti, non quod excogitaſti; rem non ingenij, ſed doctrinæ; non vſurpationis priuatæ, ſed publicæ traditionis: rem ad te perductam, non à te prolatam; in qua non auctor debes eſſe, ſed cuſtos; non inſtitutor, ſed ſectator; non ducens, ſed ſequens. Depoſitum, inquit, cuſtodi, Catholicæ Fidei talentum inuiolatum, illibatumque conſerua; quod tibi creditum eſt, hoc penes te maneat; hoc à te tradatur: Aurum accepiſti, aurum redde: nolo mihi alia pro alijs ſubijcias: nolo pro auro, aut impudenter plumbum, ac fraudulenter æramenta ſupponas: nolo auri ſpeciem, ſed naturam, &c. Deuitans profanas vocum nouitates. Quid eſt profanas? Quæ nihil habent ſacri, nihil religioſi; ab Eccleſiæ penetralibus, quæ eſt templum Dei, penitus extraneas. Profanas, ait, vocum nouitates: Vocum, id eſt, dogmatum, rerum, ſententiarum nouitates, quæ ſunt vetuſtati, quæ antiquitati contrariæ. Hactenùs ille.

Quid elegantius, aut luculentius, tum ad mentem Apoſtoli in hoc teſtimonio explicandam, tum etiam ad neceſſariam veræ Fidei antiquitatem commendandam dici potuit? Vtinam (Princeps) Proteſtantium Epiſcopi, ac Puritanorum, Lutheranorum, Caluiniſtarum, atque aliorum Religioniſtarum Prædicantes huc animum intendiſſent, cùm primùm ab antiqua Eccleſiæ Fide diſſuti, profanas dogmatum nouitates, quas angue peius eos deuitare oportebat, in Angliæ populos diſſeminarunt. Vtinam Catholicæ Fidei depoſitum, quod ab Eccleſia acceperant, illud tantùm inuiolatum cuſtodiſſent, ac integrum populis reddidiſſent: non plumbum, non æs, non ferrum pro auro ſuppoſuiſ-

ſent;

ſent; non apparentia, non fraudulenta, non noua, non profana, non falſa, non hæretica pro vera Fidei doctrina obtruſiſſent. Inde enim eorum in Fide occaſus exordium ſumpſit. Inde in Anglia vera Fides extincta, abolita Religio, veritas iugulata, & Chriſti Eccleſia nouis hiſce dogmatum nouitatibus lethaliter ſauciata, velut transfixo gutture tādem interijt; vt Apoſtoli verba locū obtinerent, ita præmonentis: *Quam quidam promittentes à Fide exciderunt.*

Sed quoniam eò res perducta eſt, vt quàm minimum ab Angliæ Epiſcopis, ac Prædicantibus expectandum ſit, vt ad antiquam fidem redeuntes, à profanis hiſce dogmatum nouitatibus abſtineant: Tu ſaltem (æquiſsime Princeps) rem apud te maturè conſidera, nè eorum ſceleris particeps fias; & cùm in antiqua Eccleſiæ fide perſtādum, nouaque dogmata, velut profana, ac peſtifera ſummo ſtudio euitanda didiceris, diſce quoque vbinam vera Fides, ac Religio tibi quærenda ſit.

Equidem ſi Hieremiam, quà tibi progrediendum, quavè optima veræ Religionis via inueſtiganda ſit, conſulueris: planè Apoſtolo conſentanea te ipſum docentem audies, his verbis: *State ſuper vias, & videte, & interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea.* *Hier. 6.*

Cùm enim ſint, qui noua quadam doctrinæ ſpecie, tanquam è cœlo delapſa, ac ſibi diuinitùs reuelata rudes, ac imperitos captent, ac in ſui admirationem rapiant; dū per carnis delitias, ac nullum damnationis metum, facilem illis ad cælum viam ſternunt. Hos minimè audiendos eſſe præmonet vates, ſed *State* (inquit) ſicubi fortè eorum perſuaſione illecti, nouā Fidei doctrinam, nouamque Religionem amplexati fuerint, & in ea aliquandiù progreſsi fuerint, in primis ſtare iubet, greſſum ſiſtere, pedem cohibere, ne vlteriùs pergāt: profana ſiquidē illa

vocum nouitas eſt, quàm vitandam mandat Apoſtolus. Deinde, videre mandat; rem ſcilicet apud ſe altiùs conſiderare, ſeriò in eam animum intendere; demum fixa cogitatione apud ſe reuoluere, quæ nam recta ad veram Fidem, ac Religionem via ſit. Denique interrogare, ac inueſtigare præcipit; quidnam? Semitas antiquas, Apoſtolos, Scripturas ſacras, Eccleſiæ traditiones, Patres orthodoxos, Concilia, perpetuũ Eccleſiæ conſenſum, antiquã Fidem, antiquam Religionẽ, priſca Fidei dogmata, per quæ olim inceſsit Eccleſia. In his viam bonam, verã ſcilicet Religionẽ, veram Fidem, vera Fidei dogmata docet eſſe agnoſcenda. In his fixos, ac immobiles eos eſſe oportet, ne varijs, ac peregrinis Fidei doctrinis abduci, & tanquam paruulos fluctuantes omni vento doctrinæ eos circumferri contingat.

Quamobrem (Princeps Prudentiſsime) ſi Fidei, ac Religionis veritatem ex animo quæris; maneat id tibi alta mente repoſtum, illam tantummodo ad veram Fidem, ac Religionem viam bonam eſſe, per quam tot ſæculis ſanctos illos Fidei Patres, ac ſatores ambulaſſe intueris; veramque illam Fidei doctrinam, ac Religionem eſſe, quam illi ſemper vnanimes docuerunt; quam mordicus defenderunt; quam ſolicitè, ac conſtanter nobis ſeruandam tradiderunt, quam tot Martyres nobis ſanguine obſignatam reliquerunt; quam tot Confeſſorum, ac Virginum millia miraculis demonſtrarunt. Hac via, quæ bona eſt, recta, ac nullius erroris obliquitati obnoxia, veram Religionem inquire, atque in ea tutò incede; Deo ipſo docente: *Hæc eſt via, ambulate in ea.*

Cæterùm, ne dubites hoc antiquum fuiſſe Apoſtolorũ dogma, vt nulla prçterquàm antiqua Fidei doctrina vera agnoſcatur. Teſtis eſt Ioãnes, ita ſcribens: *Hoc eſt enim* 2. *Ioan.* 1. *mandatum, vt quemadmodum audiſtis ab initio, in eo ambuletis,*

letis, quoniam multi ſeductores exierunt in mundum. Vide (Princeps) non noſtrum, ſed Apoſtolicum eſſe decretum; vt præter antiquam Fidei doctrinam, nulla recipiatur. Vide inde hæreſes incipere, cùm antiqua Fides cum noua commutatur. Nam, vt Tertullianus ait: *Vnde extranei, & inimici Apoſtolis hæretici, niſi ex diuerſitate doctrinæ, quam vnuſquiſque de ſuo arbitrio aduerſus Apoſtolos, aut protulit, aut recepit?* *Tertul. de præſc. aduer. hæret. c. 37.*

Hinc grauiſsimè Iudas Apoſtolus, non modò antiquam Fidem commendat; ſed pro ea quoque pugnandũ, ac ſtrenuè decertandum hortatur, cùm ait: *Deprecans* (inquit) *ſupercertari ſemel traditæ ſanctis Fidei.* Semel tradita Fides (Princeps) ſola vera eſt: non enim aliam, atque aliã Fidem Deus hominibus reuelat; qui cùm vnus ſit, vnius tantùm Fidei Auctor eſſe poteſt. Quinam igitur ſunt, cõtra quos pro ſemel tradita Fide decertandum monet Apoſtolus? Ij planè, qui antiqua Eccleſiæ Fide reiecta nouam Fidem, ac doctrinam, quaſi cæleſtem, ac nuper ſibi reuelatam venditant. *Iud. Epi.*

Audi, quàm pulchrè olim Lirinenſis noſtræ tempeſtatis Sectarios deſcripſerit: *Audias enim* (inquit) *quoſdam ipſorum dicere: Venite inſipientes, & miſeri, qui vulgò Catholici vocitamini, & diſcite Fidem rerum, quam præter nos nullus intelligit; quæ multis ante ſæculis latuit, nuper verò reuelata, & oſtenſa eſt; ſed diſcite furtim, atq; ſecretim: delectabit enim vos. Item, cùm didiceritis, latenter docete, ne mundus audiat, ne Eccleſia ſciat: paucis namque conceſſum eſt tanti myſterij capere ſecretum.* Hæc ante mille & ducentos annos vir antiquiſsimus de illius tempeſtatis hæreticis ſcripſit: quæ an Proteſtantibus, Puritanis, ac cæteris Religioniſtis quadrent, facilè tu ipſe iudicare poteris; cum primùm illos antiquæ Fidei violatores, ac nouæ doctrinæ ſatores, ex ſtatutis eorum dogmatibus, quæ mox proferemus agnoueris. *Vinc. Lirin. adu. proſ. hær. nou.*

Ad Galat. 1. Poſtremò animaduerte, Apoſtolũ in neminem magis excandeſcere; neque vllos duriùs increpaſſe, quàm eos, qui antiquam Fidem deſerentes, in aliam Fidei doctrinã ſe transferri ſinunt: *Miror* (inquit) *quòd ſic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Chriſti, in aliud Euãgelium; quod non eſt aliud, niſi quòd ſunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Chriſti. Sed licet nos, aut Angelus de cœlo euangelizet vobis, præterquàm quod euãgelizatum eſt, anathema ſit.* Planè, ſi hæc Pauli verba grauiter perpendas: perſpicies profectò, neminem vnquam antiquam Fidei Regulam cum noua commutaſſe, quin ſtatim à Deo diuini anathematis fulmine ictus fuerit: Tanta enim antiquitati Fides, ac veneratio debetur: vt ex ea Tertullianus efficaciſsimum argumentum duxerit, ad hæreſes ſui temporis profligandas: *Ego meum* (inquit) *Euangelium dico verum, Marcion ſuum, Ego Marcionis affirmo adulterum, ille meum. Quis inter nos determinabit, niſi temporis ratio, ei præſcribens auctoritatem, quod antiquius reperitur, & ei præiudicans vitiationem, quod poſterius reuincitur? In quantùm enim falſum corruptio eſt veri, in tantùm neceſſe eſt, præcedat veritas falſum.* Siſte obſecro (Princeps) atque in hanc Tertulliani rationem fixum mentis oculum conuerte. Eadem enim, & in vera Fide, ac Religione agnoſcenda, ac cæteris Fidei controuerſijs dijudicandis, ratio tibi ineunda eſt.

Tertull. lib. 4. *aduer. Marcio.*

Liceatque mihi Proteſtantes, Puritanos, ac cæteros Religioniſtas hoc argumento prouocare. Nos Romanam Fidem, ac Religionem dicimus veram; Proteſtantes ſuam: Nos Proteſtantium adulteram aſſerimus, illi noſtram. Quis inter nos iudex erit? Quis litem dirimet? An non antiquitas ipſa conſulenda erit, vt ei Fidei, ac Religioni veritas præſcribatur, quæ prior, quæ antiquior, quæ diuturnior, propiùs à Chriſto abfuerit? Hoc enim argumento ipſa quoque huma-

narum

narum legum conſtitutio inter eos iudicat, qui de alicuius rei poſſeſsione contendunt: quibus cum nulla certa ratio ſuffragetur, qua quiſquam illam peculiari iure poſsideat; ad antiquitatis ius, ac vetuſtiſsimam temporum præſcriptionem prouocantur; vt ei res adiudicetur, qui prior eam antiquitatis iure, velut iuſto titulo poſſederit: vt conſtat l. 3. C. de ſeruit. & aqua. l. ſi quis diuturno vſu. §. de adquirend. poſſeſsion. Quæ ſanè ratio eò magis in Fidei controuerſijs ineunda eſt, quò luculentiùs eſt, Apoſtolos, atque antiquiſsimas Eccleſias, quæ vel Apoſtolos, vel Apoſtolicos viros Doctores habuerunt, Fidem incolumem retinuiſſe: quò fit, vt cùm vera Fides in ea antiquitate præluxerit, poſterioris veritas proculdubio ab ea petenda ſit; vt docet Irenæus, his verbis: *Quid enim, & ſi cui de aliqua modica quæſtione diſceptatio eſſet, nonne oporteret in antiquiſſimas recurrere Eccleſias, in quibus Apoſtoli conuerſati ſunt; & ab eis de præſenti quæſtione ſumere quod certum, & liquidum eſt?* *Iren. lib. 3. c. 4.*

Quæ cùm ita ſint, iam percontari lubet (Sereniſsime Princeps) quid de hac Tertulliani ratiocinatione ſentias. Planè, ſi eam, vt debes, adeò ſolidam, viuam, efficacem que eſſe iudicas, vt nulla ratione infringi queat; iam de Proteſtantium, ac aliorum Fide, ac Religione actum eſt, cùm eam omni antiquitatis iure, ac teſtimonio deſtitutam, poſt antiquam Eccleſiæ Catholicæ Fidem non pridem in orbe genitam Anglia exceperit. ¶ Sed magis adhuc argumentum augeo: neque enim ignorare debes, Dominicum agrum bono priùs ſemine refertum fuiſſe, quàm ab inimico homine zizania ſuperſeminata fuerint: ac proinde verã Fidem, ac Religionem priùs à Deo in orbe ſatam fuiſſe; tũ dæmonum opera hæreſes ex ipſa ortas ſucceſsiſſe. Priùs ergo quod in Fide verum, ac legitimũ eſt, præceſsit; deinde quod peruerſum, ac hæreticũ,

intruſum fuit. Quod cùm ita ſit, quomodo Proteſtātium, Puritanorum, ac aliorum Religio vera eſſe poteſt, quæ Catholicæ Religioni, quæ antea tot diuturnis temporibus in Anglia floruerat, velut poſteriora zizania, ſucceſſit? Vides (Princeps) ex ipſa Dei inſtitutione prodire, vt antiquitatis ratio veræ Fidei, ac Religioni veritatem præſcribat. Id Tertullianus fuſiùs, his verbis proſequitur.

Tert. de Præſcri. adu. Hæret.

Sed ab exceſſu (inquit) *reuertar, ad principalitatem veritati, ac poſteritatem mendacitati deputādam ex illius quoque parabolæ patrocinio, quæ bonum ſemen frumenti à Domino ſeminatum primo conſtituit: Arenarum, aut ſterilis fœni adulterium ab inimico diabolo poſtea ſuperinductū: propriè enim doctrinarum diſtinctionem figurat, quia & alibi verbum Dei ſeminis ſimilitudo eſt. Ita ex ipſo ordine manifeſtatur id eſſe dominicum, & verum, quòd ſit priùs traditum; id autem extraneum, & falſum, quòd ſit poſteriùs immiſſum. Ea ſententia manebit aduerſus poſteriores quoque hæreſes, quibus nulla conſtantia de cōſcientia competit ad defendendam ſibi veritatem.*

Cum Tertulliano in hac Fidei Regula tota vetus Eccleſia conſentit, quæ antiquam Fidem, ac Religionem adeò ſemper venerata eſt, vt eam ſolam Fidem, ac verā Religionem eſſe crediderit, tradiderit, prædicauerit, quæ fidele antiquitatis teſtimonium ſibi vendicaſſet. Ita poſt Tertullianum, & Iræneum teſtatur Baſilius, tertij poſt Chriſtum ſæculi Pater. *Fidem autem* (inquit) *neque recentiorem ab alijs conſcriptam acceptamus, neque ipſi noſtræ mentis fœtus alijs obtrudere audemus: ne humana putentur pietatis verba; ſed quæ à ſanctis Patribus edocti ſumus, ea rogantibus nos annuntiamus.* En quāta fuerit ſanctorum Patrum erga Fidei antiquitatem Religio, vt nullam prorſus Fidem, ac doctrinam ſibi ſequendā proponerent, niſi quam ſacra Patrum antiquitas velut ſigillo conſignaſſet.

D. Baſil. Epiſ. 60.

Verùm, Hieronymum audi aduerſùs nouorū dogma-

tum auctores clamantem: *Quiſquis es*(inquit) *aſſertor nouorum dogmatum, quaſo te, vt parcas Romanis auribus: parcas Fidei, qua Apoſtolorum ore laudata eſt. Cur poſt quadrigentos annos docere nos niteris, quod ante neſciuimus? Cur profers in medium, quod Petrus, & Paulus edere noluerunt? Vſque ad hanc diem ſine iſta doctrina mundus Chriſtianus fuit.* Vides (Princeps) quam Fidei, ac doctrinæ nouitas exhorrenda ſit. Et ne te amplioribus Patrum teſtimonijs obruam; id velut certiſsimum tibi perſuaſum ſit, quod Lirinenſis ſcribit: nouitias nimirum doctrinas ſequi, nunquam Catholicorum, ſemper verò Hæreticorum fuiſſe: *Quis* (inquit) *vnquam hæreſes inſtituit, niſi qui ſe prius ab Eccleſia Catholica vniuerſitatis, & antiquitatis conſenſione diſcreuerit?*

Hieron. Epiſt. ad Oceanũ.

Vinc. Lirin. adu. prof. Hæres. nouit. c. 34.

Ex his tandem id tibi exploratum eſſe debet (Sereniſſime Princeps) antiquitatem, fidelem, ac tutam quãdam veritatis depoſitariam eſſe; penes quam vera Fides, ac Religio perpetuò cuſtodita, integra ad nos vſque peruenit. Nam, ſi de aliquo tranſumpto fortè dubitares, an id fideliter redditum ſit; nonne illud ad primum exemplar prouocares; vt ex mutua eorũ collatione, num illud fidele, ac legitimum ſit, agnoſceres? Hoc planè modo Fidei, ac Religionis veritatem perpende.

Dubitas fortè quænam, aut Proteſtantium, aut Catholicorũ Religio vera ſit, aut quæ cùm ea vna, ac eadem ſit, quæ tum ab Apoſtolis, tum ab Apoſtolicis viris tradita fuit; quænam tibi in hac re ratio ineunda erit? Num ſatis erit ad Scripturas confugere, atque inde Apoſtolicam Fidem explorare? Haud profectò: cum enim Scripturæ paſsim pleriſque difficultatibus ſint reperſæ, quæ dubia potiùs excitare, quàm expellere valeant: quo fit, vt ex Scripturis malè intellectis, vt plurimùm hæreſes naſcantur; plurima quoque de Fide tenenda verbo tenus Apoſtoli tradiderint, quæ ſcriptis minimè conſigna

runt: planè conſtat Scripturam perfectam veræ Fidei iudicem eſſe non poſſe. Optimum igitur erit, vt vtramque & Catholicam, & Proteſtantium Fiden. cum antiqua, quæ integerrimum eſt veræ Fidei exemplar, ſolicitè conferas; vide, quid antiqua Fides tradiderit: inquire, quid antiquiſsimæ Eccleſiæ ab Apoſtolis inſtitutæ de Fide ſenſerint: reuolue ſanctorũ, atq; antiquorũ Patrũ doctrinam, quam ſuis Scriptis exararunt: recole, quid antiquiſſimi Patres Ignatius, Dionyſius Areopagita, Policarpus, Irenæus, Iuſtinus, Cyprianus, Clemens, vterque Cyrillus, Auguſtinus, Ambroſius, Hieronymus, Chryſoſtomus, atque alij propè innumeri, qui prioribus Eccleſiæ ſæculis Catholicam Fidem Scriptis illuſtrarunt, de Fide ſcripſerint, ac docuerint: antiquas Cõciliorum ſanctiones, Canones, Fidei Regulas accuratè perpende: Romanorum Pontificum antiquiſsimorum decreta omni ſtudio explora; denique, quòd antiqua Fides amplexata fuerit, amplectere; quod reiecerit, reijce. Ita demum Catholicorum, & Proteſtantium Fidem intuere, & quam cum antiqua Fide per omnia cõſpirantem offenderis, veram agnoſce, & amplectere: quam verò ab ea diſcrepantem repereris, velut adulteram repelle. Ea ſiquidem, vel eo titulo, quod cum antiquo, & legitimo exemplari non cõuenit, falſa, ac ſpuria eſſe deprehenditur.

His igitur ita demonſtratis, quid tot obiectis Proteſtantes, Puritani, Lutheriſtæ, &c. reſpondeant, non ignoro. Eos ſiquidem aſſerere non dubito, immò in id totis velis contendere audio, vt omnium temporum Fidem ſibi arripiant, cùm antiquam Fidem diuturnis temporum ſpatijs corruptam ſe inſtauraſſe dicunt. At ego, inde primo illos argumento, antiquam omnium temporum Fidem non colere euinco; quòd Fidem omnibus tẽporibus non tribuunt. Dixi nuper, Eccleſiam ita Catholicam credendã eſſe, vt nũquam Catholica eſſe deſierit. Catho-

lica verò ſemper eſſe non potuit, niſi Catholica omnium tēporum Fide ſemper imbuta fuerit. Ex quo ita illos vrgeo. Proteſtantes, & alij fidem omnium temporum non docent, cùm eam aliquando extinctam fuiſſe prædicant: Igitur, nec Catholicam fidem colunt, quę fides vniuerſalis omnium temporum eſt; nec Catholicam Eccleſiam credunt, quæ omnium fidem nunquā interruptam complectitur. Quare ab antiqua Fide, quæ Catholica eſt, diſſentiunt.

Prætereà, Proteſtantes illam Fidem prædicant, quæ priùs deformata, poſteà reformata fuit: ſed, qui Catholicam Eccleſiam credunt, Fidem nūquam deformatā fuiſſe, aut deformari potuiſſe credūt; cùm ſit omniū temporum Fides. Igitur Proteſtantes Fidē antiquam, & Catholicam non prędicant. Argumentū ſtabile eſt, maximo illi Fidei fundamento innixum, quod ſuperiùs ſtatuimus: nimirùm veram Eccleſiam in Fide errare non poſſe; nam quemadmodum nullo vnquam tempore vera hæc propoſitio fuit, Eccleſia Catholica non eſt; cum ea illum Fidei articulum euelleret: *Credo ſanctam Eccleſiam Catholicam.* Ita nec ea propoſitio vera eſſe potuit; Fides Catholica nō eſt, vel deformata eſt, vel interijt: quapropter Proteſtantes, ac cæteri, qui eam fidem docent, quæ aliquando deformata fuit, non Fidem Catholicam, aut antiquā: ſed nuperam, ac nouitiam obtrudunt, ac proinde perfidiam pro Fide diſſeminant.

Hìc (Princeps Sereniſsime) hìc iudiciū tuum exquiro: quo pacto eā omnium temporum Fidem nuncupandam cenſes, quæ necdū centū annos nata, Catholicam Fidem longè, lateque Henrici VIII. tēpeſtate in Anglia regnātē, à Regno expulit, ac ipſius ſedē occupauit. Dic, amabò, vbinā tunc Proteſtantiū, ac Puritanorū Fides, ac Religio erat, cùm Catholica, ac Romana Religio Angliæ Regnū obtineret? Vbi Proteſtantium, ac Puritanorum nomen?

Vbi

vbi dogmata? vbi imperium? An non hæc omnia tam altis tenebris ſepulta erant, vt non modò ea cunctis retrò ſæculis inaudita fuerint, verùm an aliquando Proteſtantium, aut Puritanorum fides, ac religio in orbe futura eſſet, homines ignorarent?

At, dices fortè: Proteſtantium fidem, ac doctrinam olim in Apoſtolis, ac priorum illorum temporũ Eccleſia præceſſiſſe; cùm ſana Fidei doctrina in orbe vigeret: hæc vetus Caluini, ac omnium ſectariorum Cantilena eſt, qui Eccleſiam diuturnis temporum ſpatijs corruptã, ac deformatam à ſe ipſis tandem inſtauratam, ac reformatam tradunt. At, quàm id ab ipſa rei veritate alienum ſit, facilè perſpicies, ſi Proteſtantium, ac Puritanorum fidem ad antiquam fidei regulam, & exemplar lubeat prouocare: vt inde, an fides omnium temporum ſit, faciliùs iudicare valeas.

Dicant Proteſtantes, ac Puritani (æquiſsime Princeps) an fides omnium temporum ſit, quod ipſi de Miſſæ Sacrificio credunt, ac docent; nimirum profanum, ac ſacrilegum eſſe, atque à toto Chriſtiano orbe expellendum? Cùm id nec Scripturæ, neque Patres, neque Concilia, neque veteris Eccleſiæ Fides vnquam ſenſerit, quin potiùs è regione ſacrum, dominicum, incruentum, illibatum, tremendum, venerandum, adorandum eſſe, ipſa tum Sacrarum Scripturarum, tum veterum Patrum; ac Conciliorum fides ſemper docuerit; quorum loca hîc dumtaxat indicare, non exarare volui; cùm ea fuſè in ſecundo noſtrarum Demonſtrationum tomo explicata ſint.

In primis Melchiſedech, cùm panem & vinum Deo in ſacrificium obtulit, Miſſæ incruentum Sacrificium, quod ſub ſpeciebus panis & vini offertur, figuraſſe tradunt Euſebius Cæſarienſis Dem. Euang. lib. 5. cap. 3. Cyprianus epiſt. 63. Ambroſius de Sacram. lib. 4. c. 9. Hieronymus epiſt. 126. ad Euagr. Auguſtin. in Pſal. 33. con. 2. & cant.

aduer.leg.lib.1.cap.20. & de ciuitate Dei lib.16. cap. 22. Iſidorus Pelutiota, l.1. Epiſt. 431. Theodoretus quæſt. 63. in Geneſ. qui omnes ante quintum ſæculum ſcripſerunt.

Præterea Malachiam de futuro Miſſę ſacrificio vaticinatum fuiſſe, cùm dicit: *Ab ortu enim Solis vſque ad occaſum magnum nomen meum in gentibus, & in omni loco ſacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Docent Iuſtinus Martyr in Dial. cum Triphone, Irenæus lib.4. cap.32. Cyprianus lib.1. contr. Iud. cap.16. Euſebius Cæſarien. lib.1. demonſt. Euangel. cap. vlt. Chryſoſtomus in Comment. Pſal.95. Auguſt. de ciuitate Dei, lib.18. cap.35. *Malach. c.1.*

Ad hæc Apoſtolum Miſſæ ſacrificium inſinuaſſe, cùm ad Hebræos ita ſcriberet: *Sic & Chriſtus nõ ſemetipſum clarificauit, vt Pontifex fieret, ſed qui loquutus eſt ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te; quemadmodum, & in alio loco dicit: Tu es Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech.* Teſtantur Cyprian. l.2. Epiſt. 3. ad Cecil. Euſebius Cæſar. lib.5. demonſtrat. Euang. c.3. Clemens Alexandrinus lib.4. ſtrom. Ambroſius lib.5. de Sacram. c.1. Epiphanius hæreſ.55. Hieronymus Epiſt. ad Marcel. Chryſoſt. hom.35. in Geneſ. Auguſtinus Epiſtol. 95. ad Innocent. *Heb. c.5.*

Vlteriùs Chriſtum Miſſæ ſacrificium illis verbis inſtituiſſe: *Hoc eſt corpus meum, quod* &c. *Hic eſt ſanguis meus, qui pro vobis*, &c. Probant Iræneus lib.4. cap.32. Cyprian. lib.2. Epiſtol. 3. Ambroſ. in Pſalm. 20. Gregorius Nyſſenus orat.1. de Reſurr. Chryſoſt. hom.24. in priorem ad Cor. & homil.2. in poſter. ad Timoth. Auguſt. in Pſal. 33 conci.2. Leo Magnus ſerm.7. de Paſsione Domini. *1. Cor. 11.*

Poſtremò, Chriſtum ſacrificandi poteſtatem Apoſtolis primùm, tum Sacerdotibus contuliſſe, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*, affirmant Iræneus, l.4. c.32. Iuſtin. in Dialog. cum Thriphone, Cypr. l.2. Epiſt. 3.

Ambroſ.in cap.10.Epiſt.ad Hebr. Auguſt.lib.20.contra Fauſtum,ac plerique alij.

Antiquiſsimas liturgias ab Apoſtolis, ac Euangeliſtis conſcriptas, & vetuſta traditione Eccleſiæ conſignatas prætereo. Venio ad Patres, qui ſacroſancti Miſſæ ſacrificij teſtes,ac præcones fuere; quos quoniam omnes enumerare nimis graue eſſet, nõnullos tantùm ex prioribus Eccleſiæ ſæculis hîc indicare libet.

Primo ſæculo, Clemẽs Rom.Epiſt.3.Sacrificij,& Miſſæ nomen vſurpauit; eodem quoque, & Martialis Apoſtolorum Diſcipulus Epiſ.ad Burdegal.cap.3.& Ignatius Epiſt.ad Smirnen.& Anaclet. Epiſt.1. c.2. & Alexander I. Epiſt.1. c.4. Miſſæ ſacrificium commendant.

Secundo ſæculo, ſacrificium Miſſæ docent Iuſtinus Dialogo cum Triphone. Iren.aduer.hæreſ.lib.4. cap. 32. Teleſphorus Epiſt.ad omnes vniuerſaliter,cap.2. Pius I. Epiſt.ad Iuſtum Epiſcop. Tertullian. de orat. c.14. Hypolit.de conſum.mundi,& Antichriſto; Fabian. in C. decret. 16.lib.5.cap.9. Cyprian.copioſiſsimè Epiſt. 16. 60. 63.66.68.73.& 77. Fœlix I.Epiſt.2.

Tertio ſæculo, Miſſæ ſacrificij Præcones fuerunt Euſeb.Cæſarien.de dem.Euãg. lib.1. c.10. Athanaſius apud Damaſcenum, ſerm. de defunctis; Euſebius Papa apud Gratianum de conſecrat. d.1. Syluester in actis Concilij Romani; Iulius I.Epiſt. ad Epiſcopos Ægypti; Cyrillus Hieroſolimitan.Cathecheſi 5. Gregor.Nazianz. orat. 3. quæ eſt inuectiua 1.in Iulianum.

Quarto ſæculo, de Miſſæ ſacrificio præclarè agunt Chryſoſtomus diffuſiſsimè in Pſalm.95.orat.24. in priorem ad Cor.hom.2.in poſteriorem ad Timoth.& tribus libris de Sacerdotio; Ambroſius lib.1. offic.c.41.& 48. in Pſalm.38.& lib.4.de Sacram.cap.6. Damaſus in Pontificali,& Epiſt.4.de Chorepiſcop. Hieronymus contra Vigilãtium,c.3.& cont. Lucifer. c.2.lib.1.aduerſ.Pelagian.

cap.9.

cap.9.Auguſtinus paſsim epiſt. ad Bonifacium de Ciuit. Dei lib.16.c.22.& lib.22.c. 10.

Quinto tandem ſæculo, Fidem de Miſſæ ſacrificio tradunt Cyrillus Alexandr. de Adorat.in Spiritu lib. 13. & epiſt.ad Neſtorium. Iſidorus Peluſiota lib. 1. epiſt. 401. ad Beniamin Hebræum,& lib.3.epi.75.Theodoretus in Philotheo c.20.& ad c.8.ad Hebr.Procl. tractatu de traditione diuinæ liturgiæ.Ceſar. Arelat.homil.5. Leo Magnus epiſt.81.ad Dioſc.Alex.Fulgentius lib. 2. ad Monimum cap.2.

His accedant Concilia quinque his prioribus ſæculis celebrata, quæ veteris Eccleſiæ conſenſum in Miſſæ ſacrificio aſſerendo conſpirantem teſtantur. Primum eſt Concilium Nicenum 1. can. 4. Concilium Laodicenſe can. 58.Concilium Arelatenſe 1.can.20. Cõcilium Carthaginenſe 2.c. 3.& Carthagin.4.c. 84. Concilium Mileuitanum c.12. Concilium Vaſenſe 2. can. 4. Poſteriora Concilia,&Patres prętereo,quos Proteſtãtes,vt arbitror, ſuſpectos habent.

Iam ex primo huius Fidei dogmatis examine tibi perſpicuum eſſe poteſt(Princeps Sereniſsime) quàm Proteſtantium Fides longè ab antiqua,& Catholica omnium temporum Fide diſtet.Cætera percurramus.

Pugnat cum Catholica omnium temporũ Fide, quod Proteſtãtes,Puritani,ac cæteri docẽt in Euchariſtia Corpus Chriſti, per veram panis tranſubſtantiationem non contineri : cùm antiqua tum Scripturarum , tum veterum Patrum Fides id reijciat;quæ panis,ac vini ſubſtantiam in Sacramento Euchariſtiæ in verum, ac reale Corpus,& Sanguinem Chriſti conuerſam, & tranſubſtantiatam cunctis Eccleſię ſæculis conſtanter ſemper credidit, & docuit.

Nam, vt interim Scripturarum teſtimonia omittã ,ex quibus vniuerſi Patres hãc de vera Corporis,&Sanguinis

Chriſti præſentia in Sacramento Fidem colligunt, quæ leguntur apud Ioãnem 6. cap. Matth.c.26.Marcum cap. 14.Lucam c.22. Apoſtolum 1.Cor. 11. ac vetuſtiſsimas liturgias, quæ varijs Eccleſijs ab Apoſtolis traditæ ſunt: qui inter Patres primo ſæculo hanc fidem præclarè tradiderunt, ſunt Ex Græcis Ignatius Apoſtolorũ diſcipulus in Epiſt.ad Romanos,Iuſtinus ad Antoninum Pium, Apol.2.Iræneus l.4.cap.34. Ex Latinis Clemẽs Roman. Epiſt.2.ad Iacobum,Pius I.apud Burchardum, l.5.c. 27. Alexand.1.Epiſt.1.cap.4.

In ſecundo ſæculo,inter præclaros huius Fidei aſſertores,fuerũt Ex Græcis Origenes in Numeros hom. 7. hom.13.in Exod.hom.5.in diuerſos, & l. 8. contra Celſum, Ammonius Alex.in Harm.4. Euang. cap. 15. Dionyſius Alex.ad Sixtum.Petrus Alex.ſerm.de pœnit. can. 8. Ex Latinis Tertullianus de Reſurrectione carnis,c. 8. lib.de orat.c.6.& 14.lib.de pudicitia cap.9.& lib.1.cont. Marcion.c.14.Pontianus Papa Epiſt.1.Cyprianus luculenter,& copioſè lib.de Cœna Domini.

In tertio ſæculo, qui de veritate corporis Chriſti in Euchariſtia egregiè ſcripſerunt,ſunt Baſilius,ſerm.2. de Baptiſmo cap.3. Cyrillus Hieroſolimit. cathech.3.miſtag.Nazianzenus Gregorius orat. 2.in ſanctum Paſcha, Alter Nyſſenus orat. Cath. c.37. Ephrem de natura Dei non ſcrutanda cap.5.Theophilus Alex.Epiſt.1.Paſchali, Hilarius lib.8.de Trinitate.

In quarto ſæculo huius Fidei præclari teſtes fuerunt Ambroſius l.4.de Sacram. c.4.& 5. Hieronymus Epiſt. 85.ad Euagrium,& epiſt.150.ad Hedibiam,Optatus lib. 6. contra Donatiſtas, Damaſus Epiſt. 4.ad Proſperum, Rufinus in Pſal.22.Auguſt.copioſiſsimè in Pſal.33.& 98. cont.aduerſus leg.& Prophet.l.2.cap.9.in ſerm.ad Neophitos.Chryſoſt.hom.83.& cap.26. Matth. hom 60. ad Pop.Anthioch.Maximus Taurin.Dom.in Ramis Palmarum,

rũ; Petrus Chryſologus ſerm. 65. Eucherius Lugdunen. hom. 5. de Paſcha.

In quinto ſæculo ſunt, Cyrillus Alex. epiſ. ad Caloſyrium; Theodoretus Dial. 2. Iſidorus Peluſiota epiſ. 109. Philo Carpathius in Cant. c. 7. Proclus Conſtantinop. de traditione diuinæ liturgiæ; Titus Boſtrenſis ad c. 15. Lucæ; Anaſtaſius Anthioc. aduerſ. Gainitas; Leo Magnus ſerm. 6. c. 2. Hilarius Papa apud Gratian. de conſec. diſt. 2. Gregorius Magnus lib. 4. Dial. c. 58. Vigilius Trid. lib. 3. cõtra Euthichem, & plerique alij. His accedãt Cõcilium Nicen. lib. 3. c. de diuina menſa, & can. 18. Concil. Arelatenſe 2. can. 15.

Pugnat cum antiqua, & Catholica omnium temporũ Fide, quòd Pœnitentiam nouæ legis Sacramẽtum lapſis poſt Baptiſmum neceſſarium eſſe negant; cùm id vetus omnium ſæculorum Eccleſia tum à Scripturis, tum ab Apoſtolis edocta, ſemper affirmauerit.

Pro primo ſæculo huius Fidei aſſertores ſunt, Clemens Roman. Conſt. Apoſt. lib. 2. c. 13. & 14. Ignat. ep. ad Philadelphios; Dionyſius Areopag. epiſ. 8. ad Demophilum; Hermas ſimil. 8. Iuſtinus Dial. cum Triphone; Theoph. Antioch. lib. 3. ad Autolicum.

Pro ſecundo ſæculo, Irenęus lib. 3. c. 37. Clemens Alex. lib. 1. Pædagog. c. 9. Tertullianus lib. de Pœnit. c. 2. 4. & 6. Caliſtus epiſ. 2. Cyprian. ep. 52. ad Antonianum, & epiſt. 54. Origenes homil. 8. in Num. & hom. 1. in Hierem. Dionyſius Alex. ep. ad Fabium Antiochen.

Pro tertio ſæculo, Euſeb. Cæſarien. Eccleſiaſt. hiſtor. lib. 6. c. 35. Athanaſ. ſerm. contr. hæreſes, & quæſt. 163. Didimus Alex. apud Damaſcenum lib. 2. Paral. c. 86. Baſilius ſerm. de Pœnit. Cyril. Hieroſolymit. Cathech. 2. Gregorius Nazianzenus orat. 39. Ephrem de pœnit. & cõuerſ. Epiphanius hæreſ. 69. Gregorius Nyſſenus de vita Moyſi, ſeu de vita perfecta; Lactantius lib. 6. inſt. c. 13.

& 24.& in epit.diu. Inſtit c.6. Iulius Firmicus de errorib. profan. Religion. cap.4. Hilarius can.2.& 18. in Matth. & ad Pſalm.137. Pacianus epiſt. prima ad Sympronian. Nouatianum.

Pro quarto ſæculo, Chryſoſtomus ſermon. de pœnit. hom.80.ad popul. Antioch.& hom.20. in c. 6. Matthæi; Ioannes Caſsianus de Incarnatione Domini lib.6. c. 18. Ambroſius lib.1.de pœnit.c.7.& 8.lib.2. c.7. lib.6. epiſt. 76.Hieron.epiſ.8.ad Demetriad.c.6.& epiſ.65.ad Pammach.& Ocean.c.2.ad c.3.& 4.Iſaię, Auguſtinus de Verbis Domini ſer.8.c.1.& 2.& epiſt. 108.Cœleſtinus epiſt. 1. ad Epiſcopos Galliæ, Petrus Chryſologus ſerm. 84. Quorum remiſeritis, &c.

Pro quinto ſæculo, Leo Magnus ſerm. 11. de quadrageſima c.4.& epiſt.91.c.2. Proſper. de vita contemplat. lib.2.c.2. Victor Vticenſis de perſecutione Vuandalica lib.2. Gennadius de Eccleſ. dogmat. cap. 78. Fulgentius epiſt.7.c.4. Gregorius Magnus lib.13.moral. c. 6. Cyrillus Alexandr.in Ioan.lib.12.c.56.Iſidorus Peluſ.l.1.epiſ. 408 Theodoretus in Epitome diu.decret. cap. de pœnit. Victor Antioch.ad c.14.Marci.quibus adnectuntur Cōcilium Neocæſarien.can.1. & Cōcilium Nicen.1.can.18. Arabic.& can.19.

Pugnat cum antiqua,& Catholica omnium temporū Fide, quod docent, legis obſeruantiam, ac opera bona ad ſalutem minimè neceſſaria, ac meritoria eſſe: quod velut hęreticum dogma ab initio antiqua anathematizauit Eccleſia; quæ Fide ſemel iuſtificatis ad vitam æternam cōparandam, ſolā deinceps fidem nō ſufficere, ſed etiam legis obſeruantiā, ac bona opera neceſſaria, ac meritoria eſſe ſemper docuit: cuius rei pręter Scripturas, teſtes ſunt.

Primo ſæculo, Clemens Romanus lib.3. Apoſt.conſt. cap.12.& epiſt.4. Ignatius ad Mariam Caſsobolitem, & in epiſt.ad Epheſios; Dionyſ. Areopag. Eccleſ.hierar. c.7.

par.3.

par.3.Hermas lib.3.ſimil.5.Policarpus epiſt. ad Philippenſes;Iuſtinus orat. ad Antonin. Pium. Mart. epiſt. ad Tholoſanos cap.17.

Secundo ſæculo,Tertullianus de Reſurrectione carnis c.48.& lib.2.contr.Marcio.c.6. Irenæus lib.1.c.1. Theoph.Antioch.lib.3.ad Autolicum;Clemens Alex.l.2.3. 4. 5.6.7.ſtrom. Cyprianus de vnit.Eccleſ. & de opere, & eleemoſynis;Origenes,hom.7.in Ezech.hom.3.in Cant. tract.32.in Matth.& ad c.2.ad Romanos.

Tertio ſæculo,Euſebius Cæſarienſis Eccleſ. hiſtor. lib. 1.cap.4.Hippolitus Martyr orat.de conſummat. mundi, Dydimus Alex.ad c.2.epiſt.Iacobi, Baſilius ſermone de Aſcenſ.& hom.12. in principium Prouerbiorum,Cyrillus Hieroſol.Catech.1. & 15. Macharius hom.27.Ephrē de vita ſpirituali c.91.& de virginitate; Gregorius Nazianzenus orat.28.Alter Nyſſenus hom. 8. in Eccleſiaſt. & orat.1.& 2.de pauperibus amandis; Lactantius lib. 3. Inſtit.cap.9.& in Epitome diu. Inſt.cap. 12.Hilarius in Matth.can.5.

Quarto ſæculo,Ambroſius lib. 1.de officijs c. 15.& l. 2.c.2.Chryſoſtomus hom.42.in Geneſ.hom.9.& 30. in Ioannē,& ſerm.admonitiuo de Euchariſtia in Encęnijs; Marcus Eremit.reſpōſ. ad eos, qui de diuino baptiſmate dubitant;Hieronym.l.1.cont.Iouin.c.6.& l.2. 5.& 15.ad c.5.ad Galatas, Gaudent.in pręfat.ad Beneuolum,& tractat.4. Auguſtinus copioſiſsimè de Fide,& operibus cap. 14.& paſsim,& ſerm. 39. de Verbis Domini; Paulinus epiſt.26.ad Victricium;Cœleſtinus epiſ. ad Gallos c. 12. Ambroſ.ad Pſal.106.Petrus Chryſologus ſerm.13.Philo Carpathius in Cant.Nilus Abbas Inſtitut.ad monachos.

Quinto ſæculo,Cyrillus Alexand. l.10.in Ioannem c. 14.& 18.Iſidorus Peluſ.lib.3.epiſ.73.Theodoretus quæſt. 63.in Exod.& ad Pſalm. 96.Titus Boſtrenſis ad cap. 11. Lucæ;Proſper. in Pſalm. 111. & 125. Leo Magnus de

Epiphania ſerm. 2. Sedulius ad c. 3. ad Roman. Saluianus de Prouidentia lib. 4. Salonius in Parab. Salom. Cæſarius Arelat. hom. 11. & 25. Fulgentius de remiſsione peccatorum l. 2. c. 1. Primaſius ad c. 3. epiſt. ad Galat. & ad c. 4. ad Hebr. Gregorius Magnus l. 4. moral. c. 31. & l. 7. c. 13.

Pugnat cum antiqua, & Catholica omnium temporum Fide, quòd nullam hominibus ex hac luce in charitate decedentibus ad reliquias peccatorum purgādas locum relictum eſſe docent; quod omnium temporum, ac ſæculorum Fides damnauit, quæ Catholicum dogma de loco, & pœnis Purgatorij ſemper venerandum habuit, ac conſtanter docuit, vt ipſa temporū ſeries demonſtrabit.

Nam inter primi ſæculi Patres huius Fidei propugnatores annumerantur, Clemens Roman. epiſt. 1. & lib. 8. Conſt. Apoſt. c. 41. & 42. Dionyſ. Areop Eccleſiaſ. hierarch. c. 7. par. 2. & 3. Hermas viſione 3. & liturgiæ antiquiſſimæ Eccleſiarum, nimirum Hieroſolimitanæ à Iacobo, Romanæ à Petro, Alexandrinæ à Marco, Æthiopicæ à Matthæo, Mediolanen. à Barnaba conſcriptæ.

Inter ſecundi ſæculi Patres ſunt, Tertullianus de teſtimonio animæ adu. gentes, c. 4. de Corona militis c. 3. de anima c. 35. & de monogamia c. 10. Cyprian. epiſt. 52. & 66. Zeno Veron. ſerm. de reſurrect. Origenes hom. 14. in Leuit. hom. 25. in Num. & hom. 12. in Hierem. Euſebius Alexandr. hom. de Dominica.

Inter tertij ſæculi Patres ſunt, Euſebius Cæſar. vitæ Conſtan. l. 4 c. 60. & 77. Athanaſius q. 34. & orat. de his, qui dormierūt; Baſilius ad c. 4. 6. & 9. Iſaiæ; Cyrillus Hieroſ. Catecheſi 5. miſtag. Gregorius Nazianzenus orat. 10. Nyſſenus oratione, quòd non ſit dolendum ob eorum obitū, qui in Fide deceſſerunt, & l. de anima, & reſurrect. Epiphan. hæreſi 75. Arnobius l. 4. cont. Gentil. Lactātius l. 7. Inſtit. cap. 21. Hilarius ad Pſal. 59.

Inter quarti ſæculi Patres ſunt, Ambroſius orat. de

exitu, vita, & virtutibus Theodoſij Imperat. & Epiſt. 8. ad Fauſtin. Hieronym. ad c. 66. Iſaiæ, & ad cap. 1. Nahum. Rufinus ad Pſal. 37. Auguſtinus vberrime l. 2. de Gent. cont. Manich. c. 20. ad Pſal. 37. de ciuit. Dei, lib. 21. c. 13. & 16. & de Cura pro mortuis agenda, Bacchiarius de recip. lapſis, Chryſoſtomus hom. 32. in Matth. homil. 61. in Ioan. homil. 21. in Act. Apoſt. orat. 41. in 1. ad Cor. & in Epiſt. ad Philippenſes ſerm. 3. Palladius ſacræ hiſtor. cap. 40.

Inter quinti ſæculi Patres tãdem ſunt Paulinus Epiſt. 18. Sixtus III. de malis doctoribus, & operibus fidei, Philippus Presbyter in cap. 12. Iob, Eucherius homil. 3. de Epiphania, Cæſarius Arel. homil. in verba Ap. ſi cuius opus, &c. Theodoretus Eccleſ. hiſtor. lib. 5. cap. 36. Baſilius Seleucius conc. de exſuſcitatione Lazari, Procopius ad c. 6. Iſaiæ. Sedulius ad c. 3. Prior. ad Cor. Boetius de cõſolat. Philoſophica, lib. 4. proſa 4. Gregorius Magn. ad Pſalm. 3. pœnit. & lib. 4. Dialog. c. 39. & 55. Quibus etiam Conciliorum, quæ his ſæculis celebrata ſunt, auctoritas accedat: in his ſunt Cõcilium Nicenum 1. can. 65. Arab. Concilium Carthaginenſe 3. c. 29. Carthaginenſe 4. c. 79. Conc. Vaſenſe 1. c. 2. Concilium Valentin. Hiſpaniæ c. 4. Concil. Aurelian. 2. c. 15.

Pugnat cum antiqua, & Catholica omnium temporum Fide, quòd à Chriſti, & Sanctorum Imaginum cultu abhorrent, ac illarum vſum profanum eſſe docent. Cùm perpetua Eccleſiæ Fides illas religioſè colendas eſſe prædicauerit: quod priorum illorum ſæculorum Patres non obſcurè teſtantur, ex quibus paucos tantùm referre lubet, ne magna teſtimoniorum ſtrue paginas implere videamur. Martialis Epiſt. ad Burdegalenſes, cap. 8. Method. orat. 2. de Reſurrectione, Tertullianus lib. 2. ad uerſus Marcionem, cap. 22. & de Pudicitia cap. 7. Euſebius Cæſar. Eccleſ. hiſtor. lib. 7. cap. 14. & dem. Euang.

lib.5.c.9. Athanaſius Interrog.& reſponſ.ad Antiochum Princip.cap.38. Baſilius ad Amphiloch. de Spiritu ſancto cap.18.de Barlaam Martyre,& contra Iulianum Imperat. Gregorius Nazianzenus orat.19. & 23. Nyſſenus orat.de laudib.ſancti Theodori. Helladius in vita ſancti Baſilij, Chryſoſtomus in liturg. quæ extat in tom.5. operum eius,& in Encomio S. Meletij. Nilus epiſt.ad Olimpiod. Proconſ. Damaſus in Pontificali de Sancto Silueſt. Hieronymus epiſt.27. ad Euſtochium, cap. 3. Sozomenus lib. 5. capit. 20. Theodoretus in hiſtor. de Simeone Stylita, Procopius ad cap. 20. Exodi, Euodius lib.2. de miraculis B. Stephani cap. 4. Gregorius Turonenſis de gloria Martyrum, lib.1.cap.22. Gregorius Magnus lib.9.epiſt.9.& 111. ad Serenum, & lib.7. epiſt. 54. ad Secundinum.

Pugnat cum antiqua, & Catholica omnium temporum Fide quod certa Fide diſſeminant, ſanctos pro nobis Deum non rogare, nec vllo modo à nobis inuocandos eſſe: quod velut ſacrilegum errorem improbat Catholica, & vniuerſalis omnium temporum Eccleſia: quæ Sanctos in cœlo cum Chriſto regnantes, & Deum pro nobis rogare,& religioſè à nobis implorãdos eſſe, inuiolabili Fidei dogmate ſemper credidit: cuius rei teſtes ex priorum ſæculorum Patribus copioſiſsimi proferri poſſent; ſed pauci, ac inſigniores ſufficiant.

In his ſunt, præter antiquiſsimas Liturgias, Origenes in lament.& l.2.in Iob, Baſilius in homil. 20. in 40. Martyres,& homil. 26. de Martyre Mamente, Ephrem ſerm. de ſanctis Martyr. Gregorius Nazianzenus orat. 18. 20. & 21. Gregorius Nyſſenus orat.in ſanct. Theodorum Mart. Chryſoſt. hom.26. in 2. ad Cor. homil. in natali Apoſtol. Petri, & Pauli, Cyprianus de Stella, & Mag. Ambroſius ſerm. 93. in Natali Mart. Nazarij, & Celſi, & lib. de viduis, Hieronymus Epiſt. 27. ad Eu-

ſtoch.cap.14.& adu. Vigilant.cap. 3. Rufinus Eccleſ. hiſtor. lib. 2. cap. 33. Auguſtinus ſerm. 1. de Sancto Stephano, Annot. in Iob, cap.14. & de Ciuit. Dei lib. 21. cap.27. Damaſus de ſancta Agatha, Theodoretus Græcar. affection.lib.8. & in hiſtor.ſanct. Patrum, vita 1. Philo Carpathius in Cantica, Prudentius hymn. de ſanctis Laurentio, & Vincentio, Gaudentius tractat. in dedicat. Baſilij, Hilarius Arelat. in vita ſancti Honorati, Leo Magnus ſerm. 5. de Epiphania Domini, c.4. Gregorius Magnus lib.3. Dial.cap.25. In Antiphonario, & in agenda mortuorum, & demum Patres Chalcedonenſis Concilij Act.11.

Poſtremò, vt his finem imponam: Pugnat cum antiqua, & Catholica omnium temporum Fide quod pertinaciter affirmant: nec Petrum Eccleſiæ caput à Chriſto inſtitutum fuiſſe, nec Romanum Pōtificem eidem in totius Eccleſiæ gubernatione ſuccedere. Cùm Eccleſia Catholica diuino ſacrarum Scripturarum lumine illuſtrata, Petrum Eccleſiæ caput à Domino inſtitutum eſſe docuerit, & Apoſtolicis traditionibus imbuta, iā ab initio Romanum Pontificem, tanquam legitimum Petri ſucceſſorem, totius Chriſtianæ Eccleſiæ Paſtorem agnouerit.

Præclarè huic rei teſtimonium ferūt Ex Græcis Ignatius in Inſcript. epiſt. ad Romanos, Clemens Roman. epiſt. 1. ad Iacobum, Iræneus lib.3.c. 3. Hyppol. orat. de conſummat. mundi, Origenes hom. 5. in Exod. ad c. 6. ad Rom. & hom. 17. in Lucam, Euſebius Cæſar. Eccleſ. hiſt. l.2.c.3. & l.7.c.24. Athanaſius epiſt. ad Fœlicem, & epiſt. ad Marcum Papam, Baſilius ad cap.2. Iſai. lib. 2. contra Eunom. & epiſt. 52. ad Athanaſium, Gregorius Nazianzenus orat. 26. & 52. quæ eſt epiſt. 2. ad Cledonium, Chryſoſtomus hom. in Petrum Apoſtol. & Heliam Prophetam, & epiſtol. ad Innoc. Cyrillus Alexand. lib. 2. in Ioan. cap. 12. & epiſt. ad Cœleſtinum Papam, Maximus

Conſtantinopol.epiſt.ad Orientales, Theodoretus ad c. 1.ad Galatas,& epiſt.ad Leonem Papam.

Ex Latinis Tertullianus de pudicitia c.21. & de præſcrip.aduer.hæret.c.36. Cyprianus epiſ.40. 52.55.67.69. & 71.Ambroſ.ſer.11.de mirabilibus ad c. 24. Lucæ ad c. 3.prioris ad Cor.& ep.78.& 81.Optatus contra Donatiſtas lib.2.& 7.& lib.2. adu.Parmenianum, Hieronymus in Pſal.13. lib.1. adu.Iouin. c.14. & ep.57.ad Damaſum, Auguſt.q.q.ver.& nou.Teſt.q.75.& ep.157.162. & 165. Ruffinus apud Hieronym. in Symboli explanatione ad Damaſum, Seuerus Sulpitius ſacræ hiſt. lib.2. Poſsidius vitæ ſancti Auguſtini c. 14. & 18.Maximus Taurinenſis hom.2.de natali ſancti Laurentij, Petrus Chryſologus ep.ad Euthichen.Proſper.de Ingrat.c.2. & contr. Collatorem c.41.Quamplurimos alios conſultò prætereo, vt ſacris Concilijs ſua teſtimoniorum loca relinquam.

In his primũ eſt Conciliũ Nicenum 1.in canonib. collectis ex Epiſ.Iulij can.1.& 2.& in canonib.Arabicis,can. 39.Concilium Sardicenſe c.4. Concilium Conſtantinopolitanum 1.Can.3.Concilium Epheſinum ep.ad Cæleſtinum Papam,Concilium Calcedonenſe act.1.3.& 16. Concilium Mopſueſtanum ep. ad Vigilium P. Conciliũ Rom. ſub Syluestro c.20. Concilium Toletanum 1. ſub finem aſſertionis Fidei,Concilium Africanum c.35.Cõcilium Mileuitanum ep. ad Innocentium Papam, Concilium Cartaginenſe ep.ad Innocenrium Papam.

Cætera huc Proteſtantium,& Puritanorum dogmata, quibus ab antiqua Eccleſiæ Fide diſſentiunt (quæ ſanè quãplurima ſunt)ad examen cogerem,niſi tua me(Princeps)modeſtia,& longanimitas deterrerent,quas prolixiori eorũ narratione lædi quàm maximè extimeſcerẽ.

Hæc igitur, quæ mihi illuſtriora viſa ſunt,Proteſtantium, & Puritanorum Fidei dogmata cum antiqua Fide comparata ſufficiant,vt ex his apertiſsimè iudices, num

eorum Fides omnium temporum ſit, quæ cum antiqua prioris Eccleſiæ Fide nõ conſpirat. Quòd cùm ita ſit, perpende (Princeps) an Proteſtantes, ac Puritani in eo hominum ordine collocandi ſint, quos magnoperè euitare iubet Apoſtolus, cùm ait: *Rogo autem vos, fratres, vt obſeruetis eos, qui diſſenſiones, & offendicula præter doctrinam, quam vos didiciſtis, faciunt; & declinate ab illis.* Qui enim præter eam Fidem, ac doctrinam, quam ſemel ab antiqua Eccleſia acceperunt, aliam Fidem, ac doctrinã prædicant, ij planè diſſenſiones, & offendicula in Fide ponunt, Fidem perturbant, & incautos homines in eam offendentes à Fide cogunt excedere. *Rom. 16.*

Quòd ſi Apoſtolus tanti Fidei antiquitatem æſtimat, vt non tam hominibus, quàm Angelis anathema dicat, qui præter id quod acceperunt, & quod antiqua Fide euangelizatum eſt, cæteris annuntiant: quid de ijs tibi ſentiendum eſt, qui nouam Fidem, nouamque Euangelij doctrinam ab antiqua, quam ab Apoſtolis accepérũt, prorſus diſſentaneam docent? Quo anathemate illos percuſſos exiſtimare debes? Certè illos nec audire, nec vllum cum ijs amicitiæ fœdus inire, aut hoſpitalitatis iura impendere, quin etiam cauere monet Ioannes: *Si quis* (inquit) *venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite eũ recipere in domum, nec aue ei dixeritis.* *Ioã. ep. 2.*

Quapropter ſi illos in hoc hominum genere verſari deprehenderis: optimum conſilium eſt, vt ab eorum doctrina abſtinens, antiquam tantummodò Fidem, quæ ſola Catholica, ſola tuta eſt, amplectaris; atque Hilario antiquiſsimo Patri ita ſcribenti credas: *Tutiſsimum nobis eſt, primam, & ſolam Euangelicam Fidem, confeſſam in Baptiſmate, intellectamque retinere, nec demutare: quòd ſolum acceptum, atque auditum habeo, bene credere.* *Hilar. ad Conſtan. lib. 2.*

REGVLA QVARTA.

FIRMISSIME Tene (Sereniſsime Carole, ſpes Anglicanæ Eccleſiæ) & nullatenus dubita, veram Fidem, & Religionem ita omnium perſonarum, & locorum vniuerſalem eſſe debere, vt vbicũque Eccleſia diffuſa eſt, vna, eademque ab omnibus, & vbique teneatur.

Nihil hac Fidei Regula certiùs in Scripturis, quam
1.Cor.12. Apoſtolus commendat, ita ad Corinthios ſcribens: *Sicut enim corpus vnum eſt, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cùm ſint multa, vnum tamen corpus ſunt; ita & Chriſtus. Etenim in vno ſpiritu omnes nos in vnum corpus baptizati ſumus, ſiue Iudæi, ſiue Gentiles, ſiue ſerui, ſiue liberi, & omnes in vno ſpiritu potati ſumus.* Ex naturali primùm humani corporis harmonia Apoſtolus ſpiritualem Eccleſiæ in vna Fide, & Religione concordiam venatur. Nam, qui humanum corpus oculis ſubiectum ſpectant, in eo plura membra loco, ac poſitione diſtincta intuentur, quæ tametſi inter ſe diſiuncta ſint, vno tamen illis Spiritu præſidẽte, cuius imperio omnia reguntur, in vnũ corpus coaleſcunt. Id quoque de vera Religione ſentiẽdum eſt. Cùm enim Eccleſia vaſtum quoddam corpus ſit, vt aliàs diximus, in quo multa Fidelium membra longè lateque per orbem diffuſa cernuntur, ea ſanè non alia ratione in vnum veræ Religionis corpus coagmentari, & coaleſcere videmus, quàm quòd vnus illis Fidei ſpiritus præeſt, à quo vniuerſa gubernantur, atque inuicem colligantur. Quo fit, vt idem Apoſtolus rurſus ad Corinthios ſcribens, hunc Fidei ſpiritum, ſine quo Eccleſiæ corpus ſtare, atque in vnitate contineri non poteſt; ab omnibus neceſſariò tenendum eſſe doceat, cùm ait:
2.Cor.4. *Habentes eundem ſpiritum Fidei, ſicut ſcriptum eſt: Credidi*

propter quod loquutus ſum, & nos credimus, propter quod & loquimur. At quid eſt habere eundem ſpiritum Fidei, prætérquàm eandem vbique Fidem colere; idem cum omnibus ſentire; Fidem non recentem, non priuatam, non à priore diſcrepantem, non menſtruam, non annuam ſibi fingere: ſed antiquam, Apoſtolicam, Vniuerſalem, Integram, ſibi per omnia conſentientem, perpetuam, & tandem ab Eccleſia traditam tenere? Demum, quod ſemper, quod ab omnibus, quod vbique creditum eſt, nunquam mutare. Hic Fidei ſpiritus eſt, qui veræ Eccleſiæ vitam, ac ſubſiſtentiam impertitur; qui fideles in vnum Eccleſiæ corpus coagmentat; qui nos diuini ſpiritus participes reddit; qui denique veram Fidem, ac Religionem in orbe ſtatuit.

Altero quoque argumento ex Baptiſmi vnitate ducto hác in vna Fide cõſenſioñe Apoſtolus proſequitur, cũ ait: *Etenim in vno ſpiritu omnes nos in vnũ corpus baptizati ſumus.*

Baptiſmum (Princeps) ſicut reliquorum Sacramentorum, ita veræ in Chriſtum Fidei ianuam eſſe non ignoras. At verò cùm Baptiſmus nõ multiplex, ſed vnus omnium ſit, id ſanè perſpicuum eſt, quod in cuius nomine omnes baptizamur, eius quoque Fidem vniuerſi amplectimur. Quo fit, vt cùm Fides, quam omnes in baptiſmo profitemur, vna prorſus, ac indiuiſa ſit, ea quoque vnũ, ac indiuiſum veræ Religionis corpus conſtituatur. At qua ratione illud animari, ac viuere exiſtimas? Non alia planè, quàm vno Fidei ſpiritu, quo inhabitante, vna omnibus Fides inſpiratur; vna vbique creditur; vna ab omnibus docetur; atque adeò omnia Eccleſiæ membra in vnum corpus hac Fidei conſanguinitate connectuntur; vt vna in omnium Fidelium animis elucens, quaſi cor vnum, & animam vnam conſtituere videatur: ita vt ſi eam verbis declarare opus ſit, ita omnium conſentanea ſit vox, & prædicatio, vt eandem prorſus

diſtan-

diſtantiſsimæ regiones, ac remotiſsimi orbis populi, velut vno ore proloquantur: vt præclarè tradit Ireneus, his verbis: *Hanc prædicationẽ cùm acceperit, & hanc fidem, quemadmodum prædiximus, Eccleſia, & quidem in vniuerſum mundum diſſeminata, diligenter cuſtodit, & credit, ijs videlicet, quaſi vnam habens animam, & vnum cor, et conſonanter hoc prædicat, & docet, & tradit, quaſi vnum poſsidens os.* Neque alia ratione Apoſtolus hanc omnium in vna Fide concordiam commendat, cùm ait: *Deus autem patientiæ, & ſolatij det vobis idipſum ſapere in alterutrum, ſecundùm Ieſum Chriſtum, vt vnanimes, vno ore, honorificetis Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.* Quæ enim aut perfectior, aut Deo gratior laus eſſe poteſt, quàm quæ ex vno omnium Fidelium ore, atque animo proficiſcitur?

Iren. l. 1. c. 3. *Rom. 15.*

Multitudinis credentium (inquit Lucas) *erat cor vnum, & anima vna.* At vnde cor vnum, & anima vna credentibus oritur? An non inde, quòd vnum in Fide ſapiunt, vnum ſentiunt, vnum credunt, vnum docent, vnum prædicant?

Act. 4.

Audi (Princeps) obſecrantem Paulum, ne quis ab hac Fidei, ac conſenſionis vnitate ſe ipſum per ſchiſmata diuellat: *Obſecro* (inquit) *vos fratres, per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt ipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata: ſitis autem perfecti in eodem ſenſu, & in eadem ſcientia.* Quid eſt, quòd Apoſtolus communem hunc in vna Fide, ac Religione cõſenſum tantoperè à Fidelibus efflagitat; vt vnum ſemper ab omnibus dici, vnum doceri, vnũ prædicari, vnum ſentiri, vnum credi; & quæcũque hunc Fidei conſenſum abrumpunt, ſummo ſtudio deuitari velit? Ea planè cauſa eſt, quòd vniuerſas hæreſes inde potiſsimùm in Eccleſia progignẽdas eſſe agnoſceret; quòd vniuerſalis Eccleſiæ conſenſu poſthabito, quiſque priuatis ſenſibus inhærere, proprium ingenij fœtum pro Fidei dogmate obtrudere. Scripturas non ex ſanctorum Patrũ

1. Cor. 1.

traditione ;ſed ex proprij capitis ſomnijs interpretari: Fidem non ex Eccleſiæ doctrina ; ſed ex propria ſententia venari;Scita ſua omnium ſcitis anteponere ; res Fidei priuato ſenſu intelligere, intellectiſque blandiri, ac tanquam è cœlo ſibi delapſas admirari deberet. Ex quo tandem in maximæ illud peruerſitatis genus incideret : vt ſolus Eccleſiam collapſam erigere ; ſolus obſcurã ad lucem reuocare,ſolus tandem inſtaurare,ac reformare poſſe arbitretur.

Hinc non fruſtra Apoſtolus vnanimem hunc in eadem Fidei conſenſum,non ſemel;ſed iterum, atque iterũ Fidelibus ſequendum inculcat;atque adeò , vt totam ſui gaudij ſummam in eo repoſitam declaret , vt omnes idẽ ſapiant , idem ſentiant , idem doceant , nulloque vnquam doctrinarum ſchiſmate à communi aliorum ſenſu rapi ſe ipſos ſinant , cùm ad Philippenſes ſcribens,ait: *Implete gaudium meum, vt idem ſapiatis, eandem charitatem habentes , vnanimes idipſum ſentientes , nihil per contentionem , & inanem gloriam :* atque eadem , vt ea altius Fidelium mentibus inſculpat , paulò poſt refricat , dicens: *Itaque, fratres mei cariſsimi, & deſideratiſsimi, gaudium meũ, & corona mea, ſic ſtate in Domino cariſsimi, Euodium rogo, & Synthichem deprecor idipſum ſapere in Domino.* Hæc enim in vna Fide concordia adeò veræ Eccleſiæ neceſſaria eſt, vt ea extincta,veram Fidem , ac Religionem protinùs interire neceſſe ſit. *Philip. 2.*

Id præclariùs hoc argumento intuere (Princeps) quid enim Catholicam Eccleſiam eſſe exiſtimas? An non hominum cœtum , ac multitudinem , vbicumque terrarum ea diffuſa ſit , ſub vna Fide collectam eſſe concipis? Id planè , quod ad præſentem rem attinet , Eccleſia eſt. Duo igitur in Eccleſia tibi perpendenda ſe offerunt; vnitas nimirum , & multitudo. Multitudo , vel ad Eccleſiæ membra, vel ad loca , quibus Eccleſia diffuſa eſt

ſpectat.

ſpectat. Vnitas verò Fidem reſpicit: membrorum namque multitudine Eccleſia longè, lateque diffuſa eſt, Fide autem vnita; vtrumque verò luculentiùs explicatur; cùm Eccleſiam, Catholicam, ac Vniuerſalem nuncupamus: cùm eo nomine Eccleſiæ tum vnitas, tum multitudo ex ipſo nominis etymo commendetur; Vniuerſale namque illud dicitur, quod cùm vnum ſit, vbique verſatur. Cùm itaque ad Eccleſiam Catholicam conſtituendam, non tam hominum multitudo, quàm Fidei vnitas neceſſaria ſit: quo pacto Catholica Eccleſia dici poteſt, quæ hominum tantùm multitudine, non Fidei vnitate conſtat? Cùm enim Fidei vnitas ſola ſit, quæ Eccleſiæ vnitatem, ac vniuerſalitatem parit, & Fidelium multitudinem, locorum, & gentium diuerſitate diſtinctam in vnum Eccleſiæ corpus compingit, planè ea ſublata, Eccleſiam Catholicam, velut membrorum compage diſſoluta, aut reſectis neruis ruere, ac interire neceſſe eſt.

Quamobrem antiqui Patres hanc populorum, ac gentium in vna Fide conſenſionem tanti ſemper exiſtimarunt, vt in ea fideliſsimũ veræ Fidei, ac Religionis ſymbolum collocauerint.

Huc (Sereniſsime Princeps) huc animum confer. Quid Auguſtinum aliquando ſectarium, ad Catholicæ Eccleſiæ amplexum compulit? Quid in ea firmum, ac immobilem defixit; præterquàm hæc vna omnium in Fide concordia? En ipſum loquentem: *Multa ſunt* (inquit) *quæ me in gremio Catholicæ Eccleſiæ iuſtiſsimè tenent. Tenet conſenſio populorum, atque gentium*. Plura vincula recenſet Auguſtinus, quæ tametſi illum Catholicæ Eccleſiæ arctiſsimè coniungerent: primum tamen, ac velut cæterorum ducem, populorum, ac gentium in eadem Fidei doctrina conſenſum primo loco collocat. Quòd ſi Auguſtinus vir æquè ſanctiſsimus, ac eruditiſ-

Auguſt. ep. contr. fund. Manich.

ſimus

ſimus in ea tãtummodò Eccleſia velut fortiſsimo vinculo ligari paſſus eſt; quæ communi hoc Fidei conſortio frueretur: quid dubitas eã quoque Eccleſiam, velut certo veritatis ſymbolo ſignatam, tibi tutò amplectendam fore, in qua vniuerſalem hunc in vna Fidei doctrina conſenſum vigere perſpexeris? Verùm, vt rationibus non nihil agamus.

Perpende (Princeps) nihil eſſe tam humano generi neceſſarium, quàm vt illud certa quadam Fide, ac Religione ducatur, qua in Dei cultum excitetur: neque enim alia de cauſa hæreticos cæcos eſſe exiſtimamus, quàm quòd incerta, ac fallaci quadam Religionis ſpecie ducti, veram Religionem, & cum ea verum Deum ignorant. Etenim quibus Religio eſt incerta, Deus quoque incertus ſit, neceſſe eſt; cùm non priùs veram Religionem, quàm Deum ipſum Religionis auctorem ignorari contingat. At ſi variæ, ac propemodùm diuerſæ Fidei doctrinæ coluntur, cuinam certa Fides, aut Religio eſſe poterit? Siquidem perſpicuum eſt ex doctrinarum diſcordia Fidei incertitudinem oriri; neque inter pugnantia dogmata certam Fidem haberi poſſe: ſed cui certa Fides non eſt, quomodo certa Eccleſia, ac Religio eſſe poteſt, quæ Fide gignitur, Fide alitur, Fide augetur? Reſtat igitur, vt quicumque doctrinarum varietatem ſequuntur, eò tendant, vt nullam Fidem, nullam Religionem, nullam Eccleſiam, nullum denique Deum colant: quo fit, vt parum ab Idololatris, ac infidelibus diſtent. ¶ Age (Princeps) ſi Fidei perſecutio ingruit, ſi bellum Fidelibus indicitur, in quo aut deteſtãda Fides, aut vita martyrio obtruncanda ſit; qua, quæſo, animi conſtantia pro ea Fide, quæ tanta inconſtantia laborat, quæ inter inſtabiles doctrinarum procellas fluctuat, quæque vel hoc ſolo titulo, quòd nec cum alijs, nec cum ſe ipſa conſentit, incertiſsima, ac leuiſsima de-

prehen-

prehenditur, martyrium ſubire quis audeat? Pro Fide(inquit ille)ſanguinem fundo. At ego: pro qua Fide ſanguinem fundis? Multiplex enim tibi Fides obijcitur: Fides enim, quæ doctrinarum diſcordia diuiſa eſt, non vna eſt, ſed duplex. Vnam ſiquidem efficit amicũ dogma, quod tu ipſe conflas; altera Patrum conſenſus, quem reſpuis. Si pro altera pugnas, aliam reprobas, & pro ea fortè Fide pugnas, quæ non Fides, ſed error, ac hæreſis cenſenda erit; & eam reprobas, quæ vera Fides habenda eſt. Quid igitur pro incerta Fide vitam profundis? Cùm nec vllius te Fidei præmium expectet?

At non ſatis eſt; hæc enim in Fidei doctrina diſſenſio, non tam incertam Fidem, ac Religionem præſtat, quàm etiam diſſectam, ac multiplicẽ reddit: Cùm enim varia, & alijs repugnantia doceat, profectò Fidem, ac Religionem in tot fruſtrà diſſecat, quot ſunt pugnantes inter ſe Fidei ſententiæ, quotquę diſsidentes cathedræ. At verò quid magis Chriſtianæ Religioni pernicioſum eſſe poteſt, quàm plures Fides, & Eccleſias in mundo ſtatuere, quæ ſuapte natura Deorũ pluralitatem in orbem inuehunt? Cùm enim Fidei, ac Religionis vnitati ita diuina ipſa vnitas reſpondeat, vt vnus Deus vna tantùm Fide, ac Religione contentus ſit: planè diſſecta Fide, ac in plures diſpertita, ipſum quoque Deum diſſecari, ac in plures diuidi neceſſe eſt, quo tandem efficitur, vt non tam omnis vera Fides, ac Religio, quàm Deus ipſe è mundo tollatur.

Quæſo te Princeps. An non veram Fidem, ac Religionem inquiris? Id profectò. At ij, qui ſeriò veritatem quærunt, apud illos dumtaxat, eam ſibi aſſequendam proponunt, quos certam ſibi tradituros non ignorant. Ea enim veritatis natura eſt, vt non niſi certa, ac perfecta haberi queat. Quæ cùm ita ſint, qua ratione certam, ac perſpicuam Fidei veritatem ibi inuenire te poſſe putas, vbi per-

petuæ in Fide diſſenſiones; vbi doctrinarum bella graſſantur; vbi Fidei Magiſtri pugnantibus ſententijs inter ſe digladiantur,& diuerſa docent;vbi alij ab alijs diſſentiunt;& quæ aliquando placuerunt,mox diſplicere incipiũt;vix probata improbant,ædificata diruunt;neque, vt Apoſtolus monet,idem ſapiunt,idẽ ſentiũt, idem docent;ſed Fides menſtruas,& annuas per loca,ac perſonas diſtributas,atque ab antiqua Fide diſsitas,ſibi confingẽtes,fidem inteſtinis prælijs exagitant;quemadmodũ ſuæ tempeſtatis hæreticis accidiſſe Hilarius deplorabat,cùm diceret: *Periculoſum nobis admodum, atque etiam miſerabile eſt, tot nunc Fides exiſtere, quot vo'untates, & nobis tot doctrinas eſſe,quot mores; & tot cauſas blaſphemiæ pullulare, quot vitia ſunt: dum, aut ita Fides ſcribuntur,vt volumus, aut intelliguntur: & cùm ſecundùm vnum Deum, & vnum Dominum, & vnum Baptiſma, etiam Fides vna ſit, excidimus ab ea Fide, quæ vna eſt; & dum plures fiunt, ad id cæperunt eſſe, vt nulla ſit.* Quis vnquam inter tam diſsidentes ſententias, & tot doctrinarum prælia certam Fidei veritatem agnouit? Quæ non in Fidei ſchiſmatibus, ſed in doctrinæ pace, & conſenſu reperitur. *Hilar. ad Conſtant.*

Vnde enim tot errorum nebulæ,totque hæreſum turbines tranquilliſsimum veræ Religionis æquor Gallis, Germanis,Anglis,Scotis,Polonis perturbarũt?Niſi quòd Fidei pax, ac ſerenus ille omniũ fidelium ad inuicem, & cum antiqua Fide conſenſus diſcrepantium dogmatum, ceu ventorum pugna,penè fugatus cernitur; & veræ Fidei,ac Religionis vnitas tot doctrinarum turmis impetita,velut oppreſſa,& proſtrata iacet.

Denique (Princeps) ſi veram, ac Catholicam Chriſti Eccleſiam, quænam ſit, optas agnoſcere; id velut certiſsimum ſtatue,eam tibi non in Fidei diſsidijs, aut doctrinarum diſcordia;ſed in mutua,ac perpetua gentiũ,ac

populorum in eadem antiqua Fide cōſenſione eſſe quærendā. Eccleſia enim cùm vna ſit, non tam populorum, ac gentium vocatione, quàm vnius Fidei ſpiritu, atque vnitate collecta; ſimul atque Fidei vnitas doctrinarum cōtentione, ac diſſenſione diſſoluitur, cum ea ſimul ad interitum rapitur.

Nicen. Synod. apud Athanaſ. in decretis. Qua propter (Princeps) Nicenæ Synodi apud Athanaſium conſilium tibi amplectēdum propono; vt qua via, quaue ratione ad veræ Fidei, ac Religionis diſciplinam pertingere valeas, agnoſcas. *Eſt enim ibi*(inquit)*vt Patres tradiderunt, vera Diſciplina, ac Magiſterij argumentum, vbi eadem confitentur, nec à ſe inuicem, nec à maioribus diſſentiunt. Qui igitur hoc animo non ſunt, mali potius, quàm veri Præceptores appellari debent.*

Hac igitur certiſsima Catholicæ Fidei Regula tot teſtimonijs, ac rationibus illuſtrata: quidnam reliquum eſt (Princeps) niſi vt ſapientiſsimè explores; An Proteſtantium, Puritanorum, ac cæterorum Religioniſtarum Fides, ac religio hanc omnium locorum, ac perſonarum in vna Fidei doctrina conſenſionem retineat, vt ea vera Fides, ac religio dici poſsit. Da veniam (Princeps) certè cùm res adeò manifeſta eſt, vt neminem, qui vel Angliæ incola ſit, vel res Anglicanas prorſus ignotas non habeat, inteſtina Fidei, ac Religionis bella, quæ in Anglia Proteſtantes, & Puritanos exagitant, latere queant; quibus Regnum in partes, ac factiones diſſectum, pars Proteſtantium, pars Puritanorum Fidei, ac dogmatibus paret: Quid alia huius rei probatione, quàm te ipſo teſte, opus eſt?

Noſti enim, quàm immanibus odijs ex doctrinarum diſſenſione potiſsimū exortis, mutuò in ſe ipſos exardeſcant. Puritani pluſquàm centū Capitibus Proteſtātes impietatis, ac ſuperſtitionis accuſant. Scribunt, Proteſtantiū ſectam errores in Fide penitus intolerabiles continere,

manifeſtam à Chriſto defectionem moliri; Sacramenta corrumpere,ac profanare; Verbum Dei circumcidere,& alligare; eorum precandi formulas fœdos abuſus, vanas, & impias battologias,mendacia aperta, ſtoliditates vel manu tractabiles, plurimaque cũ Scripturis diuinis pugnantia continere,atque alia huiuſmodi aduerſùs Proteſtantes libellis accumulant. At neque Proteſtantes honeſtioribus titulis Puritanos excipiunt, quos Arrianorum,ac Anabaptiſtarum fautores, Apoſtolici Symboli mutilatores, Hæreticos, atque alijs nominibus appellant: quo fit, vt inter eos pluſquàm Vatiniana odia, contentiones, conuicia, ſarcaſmi, blatterationes graſſentur:quæ non tam vllum inter eos in eadem Fide conſenſum, quàm irreconciliabile bellum vigere apertiſsimè clamant.

Quid vniuerſalem locorum Fidem cõmemorem? An ignoras ingraueſcentibus vtrinque odijs, ac factionibus, plerũque eãdem vrbem,præſertim in Germania, cùm ſimul Lutheranos & Caluiniſtas capere non poſſet, totã, vel Lutheranis,vel Caluiniſtis potentioribus ceſsiſſe: atque eò rem tãdem perueniſſe; vt cùm Fides factionũ potentiæ,ac negotio tota committeretur: eandem nũc Lutheranorũ,nunc Caluiniſtarũ Fidem excepiſſe:Quo ſanè factũ eſt,vt eadẽ vrbs frequenter Fidẽ mutaret,ac priori necdum perfectè cõcepta, ad nouã mox Fidẽ raperetur.

Videas Proteſtantes,& Puritanos,cùm inter ſe de Fide dimicent, nulla communia loca habere, non templa, non domos,non menſas: quoslibet ſuum ſibi loci fruſtulum arripere ab alijs in Fidei dogmatibus diſſentaneum; quoſque ſuam ſibi Synagogam erigere, in qua ſuos fidi colas inſtruant, catechizent, & alios anathematizare doceãt. Iã quis nõ apertè videat Proteſtantiũ, ac Puritanorũ Fidem tã ab vniuerſali omniũ locorũ, ac perſonarũ Fide diſtare,quã à propria Fidei vnitate abeſt?Hęc quidẽ

quæ de mutuis Proteſtantium, ac Puritanorum in Fide diſsidijs hactenus differuimus, eò ſpectant, vt eo minùs Proteſtantium Fidei locorum, ac perſonarum conſenſus relictum eſſe agnoſcas, quo maiorem in Anglia vrbiũ, ac populorum partẽ Puritani ſuis factionibus occuparunt.

Verùm vt ad ſolos Proteſtantes, de quibus nobis potiſsimùm res eſt, orationem deflectam; ſi ipſorum in vna Fide cõſenſum exquiras (Princeps Sereniſsime) eum planè tam ab omnium perſonarum, ac locorum Fide longè abeſſe perſpicies; vt quod ad perſonarum conſenſionem ſpectat, nihil luculentius ſit, quàm fidem apud ipſos cum primis tam priuatam, ac ſingularem exiſtere, vt eã iam non vniuerſalis, ſed ſingularis, ac perſonalis apud eos euaſiſſe videatur; adèò, vt vnicuique, quid de Baptiſmo, quid de Euchariſtia, quid de inuocatione Sanctorum, quid de cultu Imaginum, quid de Iuſtificatione, quid de Fide, & operibus, quid de Purgatorio, atque alijs Fidei dogmatibus ſentiendum ſit, ſibi ipſi præſcribere liceat, tametſi à reliquis diſſentiat: atque inde potiſsimùm factum eſt, vt eorũ plerique in illud Caluini dogma conceſſerint; vt verã Eccleſiã vllis in Fide diſsidijs, ac doctrinarum næuis minimè labefactari, aut deperire ſentiant.

At quàm vana, atque incerta eorum Fides ſit (Princeps) tu ipſe iudica (neque enim, aut ignaro, aut ignota loquor) qui toties ab ijs immutatam dogmatum Fidem eſſe non ignoras, vt iuxta Hilarium Fides mẽſtras, & annuas ſibi confingere videantur. Georgiũ quondam Saxoniæ Ducem de Lutheranis id dixiſſe ferũt: ſcire ſe quidem, quid vicini ſui Vvitrembergenſes hoc anno crederent, quid verò ſequenti anno credituri eſſent, ignorare. Id de Proteſtantibus abſque vllo diſcrimine dici poſſe haud leuiter exiſtimo. Cùm enim ab his, qui aliàs in Proteſtantium dogmata iurarunt, ſemel percuntatus fuiſſem, quæ nam certa apud Proteſtantes dogmata

circumferrẽtur, quibus vniuerſi ſubſcriberent, atque aſſenſum præberent: mihi illud reſponſum fuit; id præterquàm de generalibus quibuſdam Fidei articulis, qui typis excuſsi habentur, certò ſciri non poſſe: cùm de alijs alij alia ſentiant, atque eorum Fides vix ad vigeſimum annum pertingat.

Hancne igitur (Princeps) tu Catholicam omniũ perſonarum, ac locorum Fidem eſſe ſenties? quæ tanta temporum, & locorum anguſtia conſtricta eſt; vt cùm per vnicum Angliæ Regnum integrè diffundi non potuerit, ampliorem æmulæ ſectæ partem cedere cogatur, atque ita paulatim defluere videatur: vt Puritanis ferè vbique ſuccedentibus, extremum ſibi à Regno, atque à toto orbe exilium haud fruſtrà pertimeſcere debeat.

Iam (obſecro) vbinam præclariſsimus eſt ille Eccleſiæ Catholicę ſplendor toto orbe refulgens, tam ſeriò, ac frequẽter à Vatibus celebratus? Hæccinè illa veræ Religionis maieſtas, per vaſtiſsimas quaſque orbis plagas diffundenda? Hicne copioſiſsimus ille populorum omniũ concurſus, & conſenſus ex omnibus terrarum angulis ad vnã Chriſti Fidem, & Eccleſiam vocandus? Cùm Proteſtantium Religio vix intra vnius Inſulæ anguſtias, ac maris ſinum cõcluſa, atque adeò ijs terminis relegata, vt neque ad exteros diffundi, neque tota Inſula potiri illi vnquam permiſſum fuerit; obſcura, ignobilis, cunctis ignota, vix orta, ac in Anglia diſſeminata, iam inuita ad ſuprema funera rapiatur. Hęc tecum (Princeps) prudenti animo reuolue, vt prudentiſsimum inde conſilium inire valeas.

REGVLA QVINTA.

FIRMISSIME Tene (Sereniſsime Princeps) & nullatenùs dubita, veram Eccleſiam, quæ Chriſti Corpus, extra quá nemo, aut Chriſti membrum eſſe, aut ſalutem conſequi poteſt, totam viſibilem eſſe; adeò, vt nulla eius pars ſit latens, aut inuiſibilis; atque in ea malos bonis admixtos contineri.

En quintam Catholicæ Fidei Regulam; quæ tam præclara ſacrarum Scripturarum oracula, Patrumq́; orthodoxorum teſtimonia, præter communem ipſam omniũ ſæculorum Fidem de Eccleſia conceptam, ſibi vendicat, vt planè mirandum ſit, quo pacto eam nonnulli noſtræ tempeſtatis Religioniſtæ in dubium reuocare audeant: qui cùm Eccleſiam in viſibilem, & in inuiſibilem diſpertiantur, viſibili ad ſolam Eccleſiæ laruam, & ſpeciem relegata, inuiſibilem tantùm, quam ex electis conflant, veram Eccleſiam eſſe docent.

At verò hi quàm malè de Eccleſia ſentiant (Princeps) quæſo animaduerte. Eccleſia in primis multorum congregationem, ſeu vocationem inſinuat, ab ἐκκλεῖν, quod eſt voco, congrego. Ex quo Eccleſia Congregatio, ſiue plurimorum ad vnum cœtum vocatio appellatur, quæ ſi hominum fuerit, hominum Eccleſia dicitur: ſin Angelorum, Eccleſia Angelorum nuncupatur. At quis hominum Eccleſiam, ſeu Congregationem inuiſibilem eſſe vnquam ſenſit? aut hominum vocatorum cœtum in viſibilem, ac inuiſibilem diſtinxit? Cùm talem Eccleſiam eſſe opus ſit, quales eius partes, quibus conſtat, eſſe dignoſcũtur. Cùm verò huius Eccleſiæ partes, homines ſint, omnes viſibili natura præditi; qua ratione Eccleſiam in viſibilem, & inuiſibilem diſtingunt?

Dicant licèt, ſiue cum Auguſtana confeſsione, Eccleſiam eſſe Cõgregationem membrorum Chriſti, hoc eſt, Sanctorum, qui verè credunt, & obediunt Chriſto: ſiue cum Luthero Eccleſiam eſſe populum Sanctum Chriſtianum; ſiue cum Caluino Eccleſiam eſſe Electorum congregationem: planè nihil obtinent; ſed potiùs in peius ruunt, ac ſe ipſos oppugnant: nam cùm nulla hominum, ſiue Sãctorum, ſiue Electorum congregatio reperiri queat, quæ viſibilis non ſit; an non riſum mouent, cùm nobis perſuadere quærunt, hominum Eccleſiam inuiſibilem eſſe? vel cum Eccleſiam in viſibilem, & inuiſibilem diſtinguunt, perinde ac ſi aliqua hominum congregatio inuiſibilis eſſe poſſet.

Confeſ. Auguſta. artic. 7.

Luthe. de Conc. & Eccl. pag. 3.

Caluin. Inſt. l. 4. c. 1.

Hæc quidem obiter ex ipſo Eccleſiæ nomine, ac natura indicare volui; vt inde quã lõgè à rei veritate aberrẽt, tu (Princeps Prudentiſsime) ex primo ipſius aſpectu facilè agnoſcas.

Sed rem ſeriùs perſtringamus: verã Eccleſiam abſque vlla dubitatione ibi eſſe, vbi verbum Dei ſyncerè prædicatur, & vbi Sacramenta ex Chriſti inſtituto adminiſtrãtur: Non modò Catholicorum, ſed etiam Caluini ſententia eſt, iiſdem apud eum verbis expreſſa: cui ipſa quoque ratio ſuffragatur. Eccleſia enim hominum quædam ſocietas eſt in vera Fide, ac Religione inſtituta; quæ cum viſibilis ſit, quibuſdam viſibilibus, ac externis Symbolis indiget, quibus ea inter homines iniri, ac colligari queat. Id ſanè præclarè docet Auguſtinus contra Fauſtum, his verbis: *In nullum autem nomen Religionis, ſeu verum, ſeu falſum coagulari homines poſſunt, niſi aliquo ſignaculorum, vel Sacramentorum viſibilium conſortio colligentur.* Hinc perſpectum eſt, Eccleſiam non niſi viſibilibus Sacramentis, viſibili miniſterio, ac viſibili diuini Verbi prædicatione congregari potuiſſe, vt Fides ex auditu conciperetur: concepta verò Sacramentorum participatione aleretur;

Caluin. Inſt. l. 4. c. 1. §. 9.

Aug. cõt. Fauſt. l. 19. c. 11.

quæ viſibilia ſi tollas, protinus omnẽ Eccleſiam, ac Religionem, velut ſoluta compage diſſolui, ac dilabi opus eſt: neque vltra quicquam reliquum eſſe poteſt, quo ipſa quoque Eccleſia Electorum, quam ſibi fingunt, ſe ipſam incolumem tueri poſsit; Quod cùm ita ſit, quo pacto veram Eccleſiam inuiſibilẽ ſibi poſſunt effingere? Cùm enim ſola viſibilis Eccleſia ſit, quæ viſibili Sacramentorum vinculo, viſibili Paſtorum adminiſtratione, viſibili Verbi prædicatione, viſibilibus tandem miniſterijs, quibus Fideles in vnitate contineantur, neceſſariò ad ſui præſidium indiget: in eaque tantummodò externa hæc veræ Eccleſiæ Symbola reperiantur: planè ipſa ratione conuincuntur, veram Eccleſiam viſibilem eſſe. Tolle (Princeps) ab Eccleſia quæ viſibilia ſunt, membra, partes, Paſtores, plebem, Sacramenta; quid in Eccleſia reliquum erit? An non ſimul omnem tum viſibilem, tum inuiſibilem Eccleſiam ad ſepulchrum rapies? Quid igitur Eccleſiam inuiſibilem docent?

Eph. 4. Equidem, cùm Paulus doceat in Eccleſia alios quidem Apoſtolos, alios Prophetas, alios Euangeliſtas, alios Doctores, & Paſtores ad conſumationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti datos eſſe; donec omnes occurramus in vnitatem Fidei: Num hæc miniſteria inuiſibilia ſunt, vt inuiſibili Eccleſiæ corpori reſpondere queant? Num inuiſibiles Apoſtoli? Num inuiſibiles Euangeliſtæ? Num inuiſibiles Prophetæ? Num inuiſibiles Paſtores? Num inuiſibiles Doctores? Num inuiſibilia Sacramenta? Num inuiſibilis plebs, cui hæc munera hactenus adminiſtrata fuerunt? Quòd ſi hæc viſibilia ſunt; Eccleſia verò, præter hæc nihil continet: quis Eccleſiam, quæ his conſtat, inuiſibilẽ eſſe dixerit? Vnde igitur illis inuiſibilis Eccleſia, quæ niſi viſibilis ſit, Eccleſia omninò eſſe non poteſt?

Vniuerſa (Princeps) Scripturarum teſtimonia, in quibus de Eccleſia agitur, tum apud Prophetas, tum apud Euangeliſtas, tum etiam apud Apoſtolos perquire: ſiquidem cuncta viſibilem, cuncta illuſtrem, ac conſpicuã Eccleſiam docent. De inuiſibili ne Verbum quidem proferunt. Habes Eccleſiam apud Danielem maximæ cu- *Dan. 2.*
iuſdam Monarchiæ titulo cohoneſtatam; apud Micheã, *Mich. 4.*
altiſsimi cuiuſdam montis in montium vertice collocati Symbolo delineatam; apud Iſaiam cum ciuitate Hie- *Iſa. 60.*
ruſalem vndique lucis radios afflante comparatam. Quid hæc? An non Eccleſiam viſibilem inſinuant? Quis inuiſibilem in orbe Monarchiam ſomniet? Quis montem Domus Domini, ad quem omnium populorum turmæ confluere deberent; quis Hieruſalem nouo lumine circumfuſam, & præ habitantium multitudine tumultuantem, omnino latentem, ac inuiſibilem ſibi fingat?

Habes eandem apud Matthæum, cum lucerna ſuper modium collocata; necnon cum ciuitate ſuper montem *Matt. 5.*
ædificata conferri. Num hæ ſimilitudines Eccleſiam inuiſibilem indicant; que omnibus conſpicuam eſſe declarant? Cur enim lucerna ſuper candelabro ſtatuitur, niſi, vt iuxta Euangeliſtam, qui ingrediuntur, lumen videãt? Aut qua ratione ciuitas in monte ædificatur, quàm vt ea cuiuſquam conſpectum non effugiat?

Audi (Princeps) de hac re diſſerentem Auguſtinum: *Aug. lib. de vnit. Eccleſ. c. 16.*
Non eſt Eccleſia operta (inquit) *quia non eſt ſub modio, ſed ſuper candelabrum, vt luceat omnibus, qui in Domo ſunt. Et de illa dictum eſt: Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem conſtituta.* Atque vtinam quemadmodum Auguſtini tẽpore Donatiſtæ, ita nunc quoque Sectarij Eccleſiam ſub modio opertam non collocarent, cùm eam inuiſibilem aſtruunt; ne poſteriora verba, quibus Auguſtinus Donatiſtas redarguit, ipſos quoque perſtringerẽt, cũ ſubdit: *Sed Donatiſtis velut operta eſt, qui audiũt tam lucida, ac tam*

manifeſta teſtimonia, quæ illam toto orbe demonſtrant, & malunt clauſis oculis offendere in montem, quàm in eum aſcendere.

Verùm, vt diuinam hanc Eccleſię lucem, qua ſe ipſam omnibus ſpectabilem præbet, faciliùs ex Scripturis haurias. Duo (optime Princeps) tibi prorſus certa, ac indubitata eſſe debēt. Primum, Scripturas quoties, vel per metaphoras, ac parabolas, vel expreſsè de Dei Eccleſia loquuntur, ſemper de vera Eccleſia, quæ Dei Spõſa eſt, agere: quod ſane ita certũ eſt, vt Sacræ literæ nullam prorſus, præterquàm verã Eccleſiam aut doceant, aut agnoſcant. Alterum eſt: Scripturas ſacras nullam aliam veram Eccleſiã inter homines à Chriſto inſtitutam agnoſcere, aut docere, præter eam, quæ bonos malis permixtos cõplectitur. Quo fit, vt qui Eccleſiam in veram, & apparentem diuidunt, vel nullos in vera Eccleſia malos cum bonis admixtos tradunt, hæc abſque Scripturis; immò aduerſùs Scripruras doceãt. Vbi enim Scripturæ Eccleſiam bonorum, ac malorum, nõ veram, ſed apparentem tantùm Eccleſiæ ſpeciem vnquam eſſe docuerunt? Proferant ſi quod habent, vel Scripturæ fruſtulum (quod tamẽ hactenus, licèt diligentiſsimè conquiſitum reperire minimè poruerunt) quo id nobis probent; quæ enim olim inſipidè Caluinus obtulir, nimirùm ex Ioanne 13. *Ego ſcio quos elegerim,* &c. 10. *Oues meæ vocem meam audiunt*: & ſi quæ alia eiuſmodi ſunr, nihil prorſùs ad rem faciũt, cùm ijs teſtimonijs tantùm declaretur, in Eccleſia eſſe reprobos, & electos, quos Deus nouit; eſſe oues, & hædos, qui ad viſibilẽ Eccleſiam pertinent. Certè cùm diuina Scripturarum veritas vna ſemper, atque eadem ſit; quandoquidem ea, non ſemel Eccleſiam bonis, & malis permixtam veram eſſe docuit, præter quam nulla alia apud homines quærenda ſit. ijs ſanè minùs fauere poteſt, qui eam apparentem dumtaxat eſſe autumant.

Huius

Huius rei, ſi Scripturarum à nobis teſtimonia poſtu las, luculẽtiſsima proferimus: neque enim ignoras (Princeps) apud Matthæum veram Eccleſiam Areæ comparari, in qua ſunt palea, & triticum; Agro, vbi ſimul bonũ ſemen, & zizania vſque ad meſſem aſſeruantur; Conuiuio, in quo ſunt boni & mali; Ouili, cui agni, & hædi interſunt; Sagenæ, quæ bonos, & malos piſce cõplectitur; demum Virginibus prudentibus, & fatuis, ex quibus aliæ ad nuptias admittuntur, aliæ à nuptijs excluduntur. Paulus Eccleſiam cum magna Domo confert, in qua vaſa diuerſi generis aſſeruantur, aurea, argentea, fictilia; quædam in honorem, quædã in contumeliam. Plura huc teſtimonia, ſi opus eſſet, congeri poſſent, quibus apertiſſimè conſtat, nullam aliam in Scripturis Eccleſiam prædicari, quàm quæ bonos, & malos permixtos habet. *Matth. 3. 13. 15. 22. 23.* *2. Timot. 2.*

Verũ id quoq; ratio ipſa ex Eccleſiæ natura deprõpta non obſcurè perſuadet. Neque enim alia huius temporis Eccleſia, quæ adhuc mortalis in orbe verſatur, conditio eſſe poteſt, quàm vt malos bonis permixtos habeat. Cùm enim ex ijs hominum membris conſtet, quæ ſuopte arbitrio, vel ad bonum, vel ad malum feruntur; quibus, quandiù cum Tartareo hoſte pugnant, nec indubitatas virtutum coronas, nec certos victoriç triumphos polliceri valet: eò fit, vt quiſque ſua libertate fretus, vel ad virtutes propendat, vel ad vitia prolabatur: ex quo tandem, aut boni, aut mali fiunt. At nec ipſa Electorum Eccleſia, quã illi animo ſibi fingunt, bonis ſimul, ac malis carere poteſt. Quis enim aſſerere audeat electos ad tempus peccatis obnoxios non eſſe; cùm Dauid, Petrus, & alij in peccatum lapſi fuerint. Neque id ipſi negare poſſunt, cùm homines per fidem à peccatis iuſtificari tradunt. Nam ſi peccare non poſſent, fruſtrà illa eorum Fides eſſet, quæ neminem iuſtificaret. Quòd ſi ipſi quoque electi in peccatum labi poſſunt, ex quo legis diuinæ tranſgreſſores, &

mali

mali conſtituuntur: quis Electorum Eccleſiam bonis, & malis carere ſentiat?

Quamobrem hoc primùm argumento (Princeps) agnoſce, Eccleſiam, quæ bonos malis permixtos habet, non Eccleſiæ laruam, aut ſpeciem; ſed veram eſſe Eccleſiam à Chriſto fundatam, ac inſtitutam. Quod vt tutius, & abſque vlla mentis dubitatione aſſerere audias. En Auguſtinum te ipſum docentem, his verbis: *Firmiſsimè tene, & nullatenus dubites Aream Dei eſſe Eccleſiam Catholicam, & intra eam vſque ad finem ſæculi frumento mixtas paleas continere: hoc eſt bonis malos Sacramentorum communione miſceri, & in omni profeſsione, ſiue Clericorum, ſiue Monachorum, ſiue Laicorum bonos eſſe ſimul, & malos.* His itaque ita conſtitutis: an non toties (optime Princeps) Scripturæ Eccleſiam viſibilem prædicant, quoties eam bonis, & malis permixtam docent? Eccleſia enim, quæ bonos, & malos complectitur, proculdubio etiam ex Caluini ſententia viſibilis aſſeritur; neque vllus aduerſariorum eſt, qui hanc aſſertionem conuellat. Iam verò quis negare audeat, in primæua illa Chriſti Eccleſia ex Apoſtolis, diſcipulis, atque alijs congregata, ſimul bonos, ac malos fuiſſe? Cùm inter Apoſtolos Iudas eſſet proditor; eſſet quoque Petrus, qui cùm Chriſtum negauit, bonus eſſe non potuit. Ipſi quoque Apoſtoli eſſent, qui Crucis ſcandalum paſsi, Chriſto relicto fugerunt. Porrò ſi ea vera Chriſti Eccleſia fuit, quam Chriſtus ipſe collegit, & baptiſmo ſanctificauit: eaque per omnia orbis tempora eandem naturam, ac conditionem, quam ſemel ſortita eſt, ſibi vendicare debet. Profectò de Eccleſia non benè ſentiunt, qui, quam Chriſtus viſibilem inſtituit, inuiſibilem autumant.

Aug. de Fide ad Pet. Diacon. c. 43.

Dicant obſecro, qui veram Eccleſiã tantùm inuiſibilẽ ſibi fingũt; an vera illa Eccleſia cẽſenda ſit, in qua fratres cõtumaciter peccãtes Dñs Eccleſiæ denũciandos mãdat,

Mat. 18.

cùm ait: *Si eos non audierit, dic Eccleſiæ*: an non vera Eccleſia ſit, ad quam ſcribit Apoſtolus his verbis: *Eccleſiæ Dei, quæ eſt Corinthi, ſanctificatis in Chriſto Ieſu, vocatis Sanctis.* 1. Cor. 1.
De qua tamen in eadem epiſtola affirmat: *Omnino auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes.* 1. Cor. 5. Denique Paulo reſpondeant, ita Aſiæ Epiſcopos admonenti: *Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos* Act. 20. *Spiritus ſanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo.* Quid? num Apoſtolum calumniabuntur, cum non de vera, ſed de apparenti tantùm Eccleſia hoc loco cum illis Epiſcopis agere? Cùm ad omnẽ calumniam extergendam diſertè Eccleſiam Dei nominet, atq; inſuper addat, Quam acquiſiuit ſanguine ſuo: vt non de apparenti, quæ Scripturis omnino ignota eſt, ſed de vera, ac Catholica Eccleſia à Chriſto fundata, ac proprio ſanguine mundata ſe loquutum indicaret.

Cùm igitur vera hæc Dei Eccleſia eſſet, præter quam nulla prorſus agnoſcenda eſt, quid eam Apoſtolus Gregem appellat, qui viſibilis eſt? Quorſum viſibilium Epiſcoporum adminiſtrationi à Spiritu ſancto traditam teſtatur; Quàm quòd eam viſibilem à Chriſto inſtitutam, ac perpetua viſibilium Paſtorum ſucceſsione gubernandam affirmat. Denique inficiari nemo poteſt (Princeps Sereniſsime) Eccleſiam, quam Chriſtus ipſe verbo ſuo in Petro fundaturum promiſit, cùm diceret: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Mat. 16. Non tantùm Eccleſiæ laruam, aut ſpeciem, ſed veram, ac Catholicam Eccleſiam fuiſſe. Iam perquire, qualis ea Eccleſia fuerit, viſibilisnè an inuiſibilis? vt ex ipſius ortu, & inſtitutione addiſcere queas, qualis ea futuris quibuſque temporibus eſſe debeat. Si Caput inſpicias; Chriſtus ipſe Caput erat, tunc ſanè temporis, cùm Eccleſiam inſtitueret, cunctis viſibile: ſi membra perpẽdas; Beatiſsimam Deiparam, Apoſtolos, atque alios complu

res

res Diſcipulos obuios habes,qui viſibile Eccleſiæ corpus efficiebant;Baptiſmus viſibilis erat; Prædicatio viſibilis; Euangelium viſibile. Porrò cùm eadem hodie Eccleſia ſit,quæ Chriſti tempeſtate fuit, cùm primùm ab eo fuit inſtituta; & eandem prorſus naturam, ac cōditionem retinere debeat: ſi illa tunc viſibilis fuit, ſuumque Caput, ac membra viſibilia corporeis oculis aſpexit; cur ea hodie poſt mille ſexingentos, & ampliùs annos omnibus viſibilis, & conſpicua eſſe non debet? Hoc planè argumento Auguſtinus olim aduerſùs ſuæ tempeſtatis hæreticos Eccleſiam viſibilem euicit,ita ſcribens: *Quomodo*(ait) *cōfidimus ex diuinis Literis accipere nos Chriſtum manifeſtum, ſi non inde accipimus Eccleſiam manifeſtam*?

Auguſt. ep.48.

At,quid pluribus opus eſt?Si Eccleſia viſibilis,vera Eccleſia non eſt, vbinam tādem veram, ac inuiſibilem Eccleſiam collocant?Cùm enim inter homines, qui mortales ſunt,nulla præterquam viſibilis Eccleſia eſſe poſsit,ea planè inter homines locum habere non poteſt. Num igitur eam in cœlo inter Angelos, ac Beatos reponent? At ea non certantium,ſed Coronatorum Eccleſia eſt, ad quam nondum mortalium Eccleſia peruenit.Porrò quiſnam erit Electorum locus? Hi enim cùm ad inuiſibilem Eccleſiam pertineant, ibi profectò eos eſſe æquum eſt, vbi inuiſibilis Eccleſia propriam ſedem ſibi vendicat. Cùm vero inuiſibilis Electorum Eccleſia, neque apud Beatos in cœlo,neque apud mortales in terris locum reperiat: id ſanè credendum eſt, inuiſibilem Eccleſiam nullibi exiſtere.

En (Prudentiſsime Princeps) in quales ſe anguſtias cōcludunt, qui ſemel à diuina veritate aberrant. Etenim cū diuinam Scripturarum veritatem huiuſmodi diſtinctionibus euadere ſe poſſe exiſtimant, incauti ſe ipſos iugulant:neque enim negare valent,quin ex ipſorum ſententia,vbicumq; Electi,& Sancti reperiuntur, ibi non tantū

ſpecies Eccleſiæ, ſed vera Eccleſia coram Deo agnoſcenda ſit: cùm verò Sancti, & Electi præterquam in Eccleſia viſibili reperiri non poſsint, vana profectò, ac ſibimet repugnans eorum diſtinctio euincitur; cùm Eccleſiam in veram Eccleſiam, & Eccleſiæ ſpeciem; vel in Eccleſiam coram Deo, & Eccleſiam coram hominibus diuidunt.

Ex his (Sereniſsime Princeps) illud tandem, velut certiſsimum, & conſentaneum confice. Eos, qui veram Eccleſiam inuiſibilem ſtatuunt, totam Chriſtianam Rempublicam euertere, quæ manifeſta Verbi prædicatione, Fidei doctrina, Sacramẽtorum vſu, Paſtorum functione, legum ſanctionibus, ac viſibili tandem adminiſtratione perficitur. Eos quoque omnem profligãdarum hæreſum rationem deſtruere: neque enim hæreſis vlla expelli, aut expugnari poterit, ſi Eccleſia inuiſibilis, ac ignota ſit, cuius auctoritate hæreſes ſunt confodiendæ. Eos prætereà veram Eccleſiam ſuis ſymbolis, quibus à ſectis dignoſci queat, expoliare; cùm Eccleſia inuiſibilis, quæ ſoli Deo cognita eſt, nulla apud homines ſymbola ſibi vendicare poſsit. Ex quo omnem infidelibus ad veram Eccleſiam aditum præcludunt, dũ veram Eccleſiã illis, tanquã inuiſibilẽ abſcondunt. Eos denique mortale Chriſti Regnũ inuadere, dum viſibilem illi Eccleſiæ Monarchiam eripere conantur. Iam verò quid Proteſtantes de hoc Lutheranorum, & Caluinianorum dogmate ſentiant; quãdoquidem (Princeps Sereniſsime) non ignoras: vtere ſapientia tua, & cum rectè de veritate iudicaueris; quæ vera, ac diuina ſunt, tantummodò amplectere.

REGVLA SEXTA.

FIRMISSIME Tene, & nullatenus dubita (Sereniſsime Carole, totius Regiæ Maieſtatis ſplendor) in vera, & Catholica Religione præter Chriſtum, qui inuiſibile eſt Caput Eccleſiæ, aliud quoque certum Caput viſibile Chriſto Domino ſubrogatum, atq; ab eodẽ inſtitutum neceſſariò agnoſci debere; extra quod nullum Chriſti membrum eſſe, aut viuum vllo modo poteſt ſubſiſtere.

Tanta eſt huius Fidei Regulæ, apud Scripturas, Patres orthodoxos, atque vniuerſalis Eccleſiæ conſenſum vis, & auctoritas, vt ad ipſius veritatem hominum mentibus inſinuandam, nihil magis expetendum ſit, quàm vt excuſſa, ſi quæ illis ineſt, mentis caligine, puros Fidei oculos ad ipſam conuertant. Et quidem ſi omnium hæreſum cauſas propiùs indagare volumus (Sereniſsime Princeps) nihil eſt quod homines magis à Fide tranſuerſos agat, & in omnes hæreſum, ac errorum anfractus præcipites rapiat, quàm cùm grauiſsima hac Fidei Regula proſcripta, ſe ipſos ab hoc vno, ac neceſſario Eccleſię Capite diſluũt; à quo, & veræ Fidei diſciplinam addiſcere, atque in Catholicæ Religionis vnitatem omnes contineri opus eſt. Neque id mihi tantùm credas velim: hæc Cypriani antiquiſsimi Patris, & glorioſiſsimi Martyris ſententia eſt, ita ſcribentis: *Neque enim aliunde hæreſes obortæ ſunt, aut nata ſchiſmata, quàm inde, quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur; nec vnus in Eccleſia, ad tempus Sacerdos, & ad tempus iudex Vice Chriſti cogitatur, cui ſi ſecundùm magiſteria diuina obtemperaret fraternitas vniuerſa, nemo aduerſus Sacerdotum collegium quidquam moueret.*

Cypr. lib. 1. epiſt. 3.

Illud enim legitimum, ſempiternum, ac ſolemne om-

nibus

nibus eſt, qui ſeipſos ab Eccleſia diuellunt; vt cùm primùm ſeparationem à Catholica Religione meditantur, eam ſchiſmate in viſibile Eccleſiæ Caput concitato, auſpicentur: cùm enim proprium huius Capitis munus ſit, vniuerſa Eccleſiæ membra in vnitate cõtinere; nemo diuortium ab Eccleſia quærere, aut nouas ſectas inſtituere poteſt; niſi à Capitis priùs obediētia, ac gubernatione ſeipſum diuulſerit: cùius cùm primùm iugum excuſſerit, tũ in omnem effrænis Dogmatum libertatem fertur.

Cæterùm, vt huius Regulæ probatio, quæ vndique nobis ex ſacris Literis erumpit, tuæ Sereniſsimæ Celſitudini luculentiùs innoteſcat: Duo potiſsimum demonſtrãda ſunt. Primum, veræ Eccleſiæ, quæ viſibilis eſt, adminiſtrandæ vnum inuiſibile Caput non ſufficere. Alterũ; præter inuiſibile Caput, aliud quoq; viſibile ſub Chriſto eſſe ſtatuendum.

Itaque, vt à primo exordiar. Non ignoras (Princeps) conſtantiſsimam omnium non tam Catholicorũ, quàm etiam Sectariorum, qui Chriſti Fidem profitentur, ſententiam eſſe; aliquod in Eccleſia Caput agnoſcendum eſſe, cui vniuerſa Eccleſiæ membra velut Rectori ſubiecta eſſe debeant: id quippè commune omnibus ſemper fuit, vt Chriſtum Dominum Eccleſiæ Caput agnouerint, iuxta Apoſtoli teſtimonium, dicentis: *Quoniam vir caput eſt mulieris, ſicut Chriſtus Caput eſt Eccleſiæ.* In eo tamen non parùm Sectarij à nobis diſſentiunt, quòd ij inuiſibile Chriſti Regimen ad perfectam Eccleſiæ adminiſtrationem ſufficere autumant; ac proinde ſuperuacaneũ putant, aliud viſibile Caput in Eccleſia conſtituere. *Epheſ. 5.*
Nos contrà, Chriſtum ſupremum, ac inuiſibile Eccleſiæ Caput profitentes, alterum viſibile Caput, non quidem cum Chriſto; ſed ſub Chriſto, in Eccleſia ex ipſius inſtitutione, neceſſariũ eſſe contendimus: Quod ipſa in primis ratio ab Eccleſię viſibilitate ducta, nõ obſcurè perſuadet.

Qui enim in Eccleſiam, quæ viſibile eſt Chriſti corpus, (vt in ſuperiori Regula luculentiſsimis teſtimonijs demonſtratum fuit) oculos, & animum intendunt; nulla ſanè ratione ſibi in animum inducere valent, vt in viſibili Eccleſiæ corpore; cui non tantùm inuiſibilis, ſed perſpicua etiam gubernationis forma neceſſaria eſt, illud dumtaxat Caput ſufficere credant, quod viſibilem tantummodò adminiſtrationem exercet. Quod diuino planè exemplo tuæ Celſitudini manifeſtum fit. Neque enim ignoras, ipſum inuiſibilem Deum: tametſi omnium ſupremus gubernator ſit, cùm tamen viſibilem præſentiam ſuam hominibus non exhibeat, hominum miniſterium, & quaſi Vicariam operam adhibere, vt hominum Rempublicam adminiſtrer. Hinc per homines Reges creat, Imperatores eligit, Magiſtratus inſtituit, atque eorum miniſterio orbem vniuerſum regit, & moderatur. Id quippè, & Dei maieſtatem, & hominum ſtatum decebat; vt nec Deus ſe nobis viſibilem exhiberet, vt quid ſequẽdum, quid fugiendũ eſſet, ipſe præſcriberet: homines verò hoc viſibilis miniſterij vinculo conſtricti, meliùs mutuã inter ſe vnitatem fouerent: dum vnico Capiti, cuius aſpectu, & gubernatione fruuntur, omnes cohærent: & Deo penitùs ſubijci diſcant, cùm ijs ſe ſubiectos cernunt, quos Dei vice ſibi præſidere agnoſcunt.

Quidni, & hoc modo, ac ratione, Chriſtum glorioſum, ac inuiſibilem Eccleſiam ſuam, ac totum Chriſtianum orbẽ, cuius Caput eſt, adminiſtrare credas? Etenim cùm is inuiſibilis ſit, nec viſibilem aſpectũ, vt olim, cùm mortalis viueret, ſuis Fidelibus exhibeat: nonne æquum fuit, illum (vt diuini planè moris eſt) in Eccleſiæ adminiſtratione hominum miniſterio vti, & Paſtorem ſui loco ſufficere, cuius Vicaria opera ſibi ad Eccleſiam regendam inſeruiret? vt inuiſibilis ipſe in Paſtore viſibili, viſibiliter quodammodò, Eccleſiam gubernaret. Nam

ſi in orbe adminiſtrando Deus hominum miniſterium, velut neceſſarium ſibi copulat, vt viſibiles naturas, viſibili modo adminiſtret: num Eccleſiæ, quæ viſibilis eſt, inuiſibilem gubernationem ſat eſſe arbitrabimur? aut alia ratione Chriſtum Eccleſiam ſuam regere credendũ erit: quàm qua Deus Opt. Max. totum orbem regit, & moderatur.

Hanc rationem confirmat Apoſtolus, cùm Eccleſiam Chriſti noto ſimulachro humano corpori ſimilem docet; in quo Caput viſibile principari, cætera verò membra capiti ſubijci videmus. Porrò, & ſi Chriſtus ſupremum, ac inuiſibile Eccleſiæ Caput exiſtat: *Ex quo* (vt inquit) *totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam ſubminiſtrationis augmentum corporis facit, in ædificationem ſui in charitate.* Ac velut quoddam ſpirituale Caput ſpiritualia dona, ac virtutes, quibus internum, ac ſpirituale ipſius regimen abſoluitur, in Eccleſiæ corpus diffundat: alterum tamen Vicarium, ac viſibile Caput ſub Chriſto in eo præſidere neceſſe eſt, à quo viſibile regimen, quod viſibili Eccleſiæ corpori neceſſarium eſt, perficiatur. *1.Cor.12.* *Epheſ.4.*

Neſcis (Sereniſsime Princeps) in Catholica Eccleſia, pleraque tum ad Fidem, tum Spem, tum Charitatem in hominum mentibus gignendam, & conſeruandam; atque adeò ad inuiſibile Chriſti regimen aſſequendũ, media viſibilia neceſſaria eſſe: quæ ſi è medio tollas, ipſam quoque inuiſibilem Chriſti gubernationem conuellis. In his ſunt legitima Paſtorum vocatio, Miniſtrorum Eccleſiaſticorum propagatio, Munerũ diſpenſatio, Scripturarũ diſcretio, Verbi prædicatio, Sacrorũ adminiſtratio, Legũ poteſtas, Eccleſiaſticæ ſanctiones, ac pleraque alia, ſine quibus Eccleſia incolumis eſſe non poteſt; quæ omnia à viſibilis Eccleſiæ Capitis prouidẽtia expectãtur. Quot in Fide cõtrouerſiæ in dies in Eccleſia oriũtur? quot hæreſes

ex Scripturis malè intellectis paſsim erumpũt: Quæ cùm ſine Capitis alicuius auctoritate, cuius iudicium in rebus Fidei definiendis ſit infallibile, obtruncari non poſsint; id planè euincunt, inuiſibile Caput ad Eccleſiæ adminiſtrationem non ſufficere.

Quamobrem, Chriſtus Dei Filius, dum inter nos mortalis verſaretur, quamquam Spiritu ſuo Eccleſiam inuiſibiliter adminiſtraret; tamen, vt viſibile quoque Capitis regimen neceſſarium eſſe demonſtraret, viſibilem Principatũ in Eccleſia geſsit; ac velut primus Eccleſiæ Chriſtianæ Monarcha, eam ipſe viſibiliter adminiſtrauit. Necnon ab ea corpore diſceſſurus, eundem Principatum in Petrum tranſtulit, vt ab eo in omnes illius ſucceſſores perpetuus manaret.

Id quæſo, ſeriò tecum perpende (Princeps) quòd ſi Chriſtus nunquam ſeipſum viſibile Eccleſiæ Caput exhibuiſſet, neque inter homines, velut communis omniũ Paſtor viſus eſſet; ſed ſuo tantùm Spiritu Eccleſiam inuiſibiliter gubernaſſet; dubium eſſe poterat, num, & idem modò in Eccleſia fieri opus eſſet. Verùm, cùm non tantùm Spiritu, ſed & carne viſibili Chriſtus Eccleſiam rexerit, atque in ea viſibilis Paſtoris officium obierit; necnõ plurima, quæ ad externam Capitis adminiſtrationẽ pertinent, perfecerit: denique viſibilem Paſtorem elegerit; cuinam iure dubitandum eſt, quin præter inuiſibilem Chriſti adminiſtrationem, alterius quoq; viſibilis Capitis modò in Eccleſia gubernatio exigatur?

Poſtremò: cùm id de Fide certum ſit, Chriſtum, dum mortalis adhuc viueret, Eccleſiæ Monarcham fuiſſe: ſi ſola inuiſibilis Chriſti gubernatio Eccleſiæ ſat eſſet, neque vlla alterius viſibilis Capitis adminiſtratio exquireretur: annon fruſtrà Chriſtus viſibilem Pontificatum in Eccleſia geſsiſſet, quod Eccleſiæ neceſſarium non eſſet? At quis Apoſtolos tunc ad Eccleſiam inſtruendam,

ac regendā vocaſſet? Quis Sacerdotes, & Epiſcopos creaſſet? Quis Euangelium promulgaſſet? Quis Fidei prædicationem demandaſſet? Quis Sacramenta inſtituiſſet? Quis Pontificia auctoritate Diſcipulos ad orbis conuerſionem deſtinaſſet? Hæc quidem Pontificalia munera, quibus Chriſtus tanquam viſibilis Pontifex in Eccleſia functus eſt, cùm adeò neceſſaria eſſent, vt abſque ijs Eccleſia fundari non potuerit: quo pacto, aut viſibilem Chriſto Pontificatum in Eccleſia ſuperuacaneum fuiſſe; aut ſine viſibili alterius Pontificatu, qui Epiſcopos, ac Paſtores, velut Apoſtolos, ad particulariū Eccleſiarum adminiſtrationem vocet; qui Euangelicam doctrinam ab hæretica diſcernat; qui verbi prædicationem per orbem diſſeminandam ex officio curet, qui Sacrorum adminiſtrationi inuigilet; qui denique Chriſti ouium ſolicitam curā gerat; Eccleſiam incolumem, ac ſartamtectam conſeruari poſſe exiſtimas?

Quapropter, ne viſibilem Chriſti Pontificatum, aut ſuperuacaneum, aut cum eo extinctum fuiſſe credas: quæ in maximam Chriſti iniuriam cederet; quaſi is, qui æterna Dei ſapientia eſt, aut ſuperuacanea, aut peritura in Eccleſia inſtituiſſet; id tibi proculdubio credendum eſt, alterum in Eccleſia viſibile Caput ab eo inſtitutum eſſe, in quo viſibilis ipſius Pontificatus tanquam in Vicario Pontifice effulgeat; ac proinde inuiſibile Chriſti regimen ad Eccleſiæ adminiſtrationem non ſufficere.

Hoc igitur inprimis conſtituto; ad alterum Caput demonſtrandum accedo: nimirum præter Chriſtum, qui eſt inuiſibile Eccleſiæ Caput, alterum quoque viſibile Caput agnoſci debere, quod Eccleſiæ viſibiliter præſideat. Plura ad huius rei demonſtrationem Scripturarum, ac Patrum teſtimonia (Sereniſſime Princeps) huc congerere poſſem; ſed quæ tibi fortè animum

obruerent:ac inſtitutæ breuitatis metas excederent. Idcircò paucis potiùs contentum, quàm multis defeſſum te volo.

Inter Scripturarum teſtimonia, quæ id præclarè demonſtrant: duo ex veteri Teſtamẽto proferre lubet. Primum eſt celebre illud Michęæ vaticinium, ab eo his verbis conceptum: *Congregatione cõgregabo Iacob totum in vnũ, conducam reliquias Iſrael pariter: ponam illum tanquam gregem in ouili: quaſi pecus in medio caularum: tumultuabuntur à multitudine hominum.* Hæc de Eccleſiæ Chriſti vocatione, & amplitudine, & maxima eorum multitudine, qui ad eam tam ex Hebræis, quàm ex gentibus vocandi eſſent, à Michea dicta eſſe, poſt veterum Hebræorum ſententiam: quos refert Petrus Galatinus, præclarè docet Hieronymus in hunc locum. Quo fit, vt Iacob, de quo loquitur Vates, obuio planè ſenſu, Chriſtianus populus intelligendus ſit, de quo Angelus ad Virginem Deiparam: *Et regnabit in domo Iacob in æternum*, eorum ſcilicet, qui Fidem Iacob ſectaturi erant. Pergit Vates: *Aſcendit enim pandens iter ante eos, diuident, & tranſibunt portam, & egredientur per eam.* Quæ partim de Chriſto, partim de Eccleſia dicuntur: Aſcendit enim Chriſtus in Cœlum, cùm ad Patrem rediịt, pandens Fidelibus iter, quo ad cœleſtia Regna poſt ipſum euolarent: ita Chriſtus ad Apoſtolos: *Vado* (inquit) *parare vobis locum, & ſi abiero, & præparauero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipſum.* Sequũtur autem Fideles, per Chriſti Fidẽ, Spem, & Charitatem aditum ſibi ad Cœlum patefacientes: mox Eccleſiæ gubernationem deſcribens: *Et tranſibit* (inquit) *Rex eorum coram eis, & Dominus in Capite eorum.* Eodem nomine, & Regem, & Caput, & Dominum conferi nemo ignorat, cùm ijs in alios imperium ineſſe demonſtretur.

Mich. c. 2. — *Petr. Galat. lib. 8. de Arcan. c. 23.* — *Hier. in Cõment. in Mich. c. 2.* — *Luc. 1.* — *Ioã. 14.*

Iam (Sereniſsime Princeps) hæc Vatis verba, ſi placet, diligenter examina: quandoquidem in his duos apertè

Eccleſiæ Rectores indicari perſpicies. Vnum quidem, qui coram Eccleſia, ac tota Fidelium multitudine conſpicuus gradiatur: *Et tranſibit* (inquit) *Rex eorum coram eis.* Alterum (quem Dominum abſolutè appellat) qui in ipſomet Eccleſiæ Rectore, & Capite velut ſupremus omnium Dominus præſidere debeat: *Et Dominus* (inquit) *in capite eorum.* Ille, tanquam viſibile Eccleſiæ Caput, ita ante omnium aſpectum verſetur, vt Eccleſiam viſibiliter adminiſtret: Hic verò idcircò in Capite conſtituatur, vt in hoc viſibili Capite ipſe Eccleſiæ, velut inuiſibilis Monarcha, inuiſibiliter præſit. Porrò hic Chriſtus, ille Pontifex eſt; qui tametſi ſit viſibile Eccleſiæ Caput, ad quem viſibilis Eccleſiæ gubernatio pertinet, is tamen non abſolutè Eccleſiæ Dominus nuncupatur: ſed Paſtor, Caput, & Rex dumtaxat viſibilis ſub Chriſto Rege inuiſibili conſtitutus agnoſcitur. Neque enim Pontifex ſine Chriſto Caput Eccleſiæ creditur; aut Chriſtus ſine Pontifice viſibilem Eccleſiæ gubernationem exercet: ſed Dominus in Capite, Chriſtus in Pontifice; Caput in Capite neceſſariò intelligi debet. Quem propterea Vates Dominum appellat: quandoquidem Chriſtus ſolus Eccleſiæ Dominus cenſendus eſt, qui cùm Eccleſiam proprio cruore comparauerit, ipſo Redemptionis titulo in eam ius dominij ſibi acquiſiuit.

Nec tamen Chriſti Regnũ proſcindi exiſtimes, velim. Integrũ enim Eccleſiæ Imperium Chriſto manet; quã quam viſibile Caput, velut Vicarium, ac Suffraganeum eidem ſubrógetur. Nam nec duos propterea Reges in Anglia, & Scotia eſſe arbitraris, quòd in Scotiæ Regno Prorex imperat; ſed vnum tantummodò Iacobum Sereniſsimæ Celſitudinis tuæ progenitorem, potentiſsimum vtriuſque Regni Monarcham eſſe iudicas; cùm ille ab huius maieſtate, atque auctoritate pendeat. Quæ enim ſibi inuicem ſubordinantur, nõ numerum, ſed vni-

tatem efficiunt. Id igitur ex priori hoc Michææ teſtimonio tibi perſuaſum ſit, præter Chriſtum glorioſum, ac inuiſibilem, alterum quoque viſibile Caput in Eccleſia eſſe ſtatuendum.

Alterum æquè celebre vaticinium, huic ferè per omnia conſonum eſt Oſeæ, ita de Chriſti Eccleſia prænuntiantis: *Congregabuntur filij Iuda, & filij Iſrael pariter, & ponent ſibimet Caput vnum, & aſcendent de terra.* Si de Hebræo populo hæc Oſeæ verba interpretari velis (Sereniſſime Princeps) ea ſanè nunquam impleta fuiſſe reperies, præſertim cùm poſt Regnum Iudæorum diſciſſum, illud nunquam deinceps inſtauratum fuiſſe legatur. Quamobrem D. Auguſtinus de Chriſti Eccleſia ea intelligenda eſſe cēſet, quæ ex duobus populis; nimirum ex Iudæis, & Gentilibus congreganda erat; quos per filios Iuda, & filios Iſraelis ſignificari ipſe quoque Apoſtolus docet; cū ait: *Non omnes qui ex Iſrael ſunt, ij ſunt Iſraelitæ*, &c. *Neque qui ſemen Abrahæ ſunt, omnes filij.* Cùm veri Iudæi, & Iſraelitæ ij tantùm cenſendi eſſent, quos non caro, ſed ſpiritus veros Abrahæ filios efficere, & illius Semini, quod eſt Chriſtus, Fidei natiuitate coniungere deberet.

Oſe. 1. — *Aug. lib. 18. de Ciuit. Dei, c. 28. & l. 22. cōt. Fauſti. c. 89.* — *Rom. 9.*

Hos igitur Vates in vnum fore congregandos prædicit; in vnum ſcilicet corpus Chriſti myſticum, atque in vnam Eccleſiam: quòd apud Matthæum pręclarè à Chriſto explicatum legitur, his verbis: *Dico autem vobis, quia multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob in Regno Cælorum.* Et quod magis propoſitum noſtrum vrget, ſibimet Caput vnum poſituros eſſe aſſeuerat. *Et ponent* (inquit) *ſibimet Caput vnū.* Qui locus, etſi de Chriſto exponi queat, quem nulli dubium eſt Caput eſſe Eccleſiæ à Deo Patre cōſtitutum: Si tamen diligenter verba Vatis expēdas (Prudentiſsime Princeps) quibus ait, hos Eccleſiæ populos: poſtquàm in

Mat. 8.

vnum Eccleſiæ Corpus congregati fuerint; poſtquàm Chriſti Fidem, qua Eccleſia ad Chriſtum colligitur, fuerint amplexati; denique poſtquàm Chriſto nomina dederint, non Caput vnum, ſibi ab alio inſtitutum agnituros: ſed eos ſibimet ipſum Caput vnum poſituros, atque electuros: planè cogêris fateri hæc meliùs, & aptiùs de altero Eccleſię Capite, quã de Chriſto exponi. Qua enim ratione Eccleſia iam ad Chriſti Fidem collecta (vt Vates inſinuat, cùm ait: *Congregatione congregabuntur filij Iuda, & filij Iſrael pariter*. Præſertim cùm eam non à ſe ipſa, ſed à Chriſto congregari oportuerit, ad quem ſpectat Fidem infundere) ipſamet Chriſtum ſibi in Caput eligeret; cùm non Eccleſia Chriſtum, ſed Chriſtus Eccleſiam elegerit? atteſtante ipſo Domino apud Ioannem: *Non vos me elegiſtis, ſed ego elegi vos*. Ac prædicante Apoſtolo, Chriſtum non ab hominibus, ſed à Patre Eccleſiæ Caput conſtitutum eſſe: *Ipſum* (inquit) *dedit Caput ſuper omnem Eccleſiam*. Vides (Princeps) alterum præter Chriſtum Eccleſiæ Caput, quod ab ea eligendum eſſet, his verbis à Vate inſinuari. At quodnam illud eſt? præterquàm ipſum viſibile Caput, quod poſt Chriſtum aliquando ex Dei inſtitutione ab Eccleſia eligendum, ſub Chriſto in ea adminiſtranda ſubrogati Paſtoris munere fungeretur. *Ioan. 15.* *Epheſ. 1.*

At quamquàm hæc Prophetarũ oracula, quibus præclarum Chriſtianæ Eccleſiæ ſtatum, ac diuinas inſtitutiones in ea futuras prælibarunt, rem non obſcurè demonſtrent: clariùs tamen, ac luculentiùs id tibi Euangelicæ paginæ declarant, in quibus diuina huius viſibilis Capitis inſtitutio elucet. Petrum namque totiùs Eccleſiæ Caput, & Paſtorem à Chriſto inſtitutum fuiſſe, tam aperta Euangelica teſtimonia affirmant, vt niſi vim ipſis diuinis verbis inferas, id nulla ratione inficiari valeas.

Primum teſtimoniũ eſt apud Matthæum, vbi Chriſtus *Mat. 16.*

Petrum alloquens, ait: *Et ego dico tibi, Quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Hæc quidem promiſsionis tantùm verba ſunt, quibus Chriſtus Petro futurum Eccleſiæ Regimen pollicetur: ea tamen cùm ab eo profecta ſint, qui fallere nequaquam poteſt; hinc neceſſariò euincimus Petrum Eccleſię Caput, ac Rectorem aliquando à Chriſto inſtitutum fuiſſe, vt facta diuinis promiſsis reſpondeant: neque enim aliud eſt Eccleſiam ſuper Petrum ædificari, præterquam Eccleſiam à Petro regi, ac gubernari: nam quod eſt in domo fundamẽtum, illud eſt in Regno Rex, in naui rector, in grege paſtor, in Eccleſia Caput; quibus id muneris incumbit, vt inſtar fundamenti Regnum, Nauim, Gregem, Eccleſiam ſua
Cyp. l. 1. epiſt. 8. auctoritate regant, ac ſuſtentent. Hinc Cyprianus: *Deus* (inquit) *vnus eſt, & Chriſtus vnus, & vna Eccleſia, & Cathedra vna, ſuper Petrum Domini voce fundata.*

Huic ſimile eſt, quòd poſt hæc Matthæi verba legitur, cùm dicitur: *Et tibi dabo claues Regni Cælorum, & quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum, & in Cælis, & quodcumque ſolueris,* &c. Clauium enim nomine ſumma Eccleſiaſticæ poteſtatis Petro promittitur, quam poſteà eidem traditam fuiſſe nefas eſt dubitare. Qui igitur Eccleſiæ claues à Chriſto accepit, haud dubium, quin ab eodem Eccleſiæ Caput inſtitutus fuerit.

Sed quoniam qui Petri Primatum oppugnant, his teſtimonijs obijcere ſolent: Petrum Eccleſiæ quidem fundamentum nuncupari, ſed non ſolum; cùm id nominis
Epheſ. 2. alijs quoque Apoſtolis conueniat, quos Paulus, & Ioan-
Apoc. 21. nes Eccleſiæ fundamenta appellant: atque eodem modo claues ligandi, & ſoluendi nõ ſoli Petro, ſed alijs quoque Apoſtolis commendari cõtendunt, quibus Chriſtus ait:
Hieron. cont. Iouin. l. 1. c. 14. *Quæcumque ligaueritis ſuper terram,* &c. Audi, quid his opportunè reſpondeat Hieronymus: *At dicis* (inquit) *ſuper Petrum fundatur Eccleſia, licet idipſum alio in loco ſuper om-*

nes Apoſtolos fiat: & cuncti claues Regni Cælorum accipiant: & ex æquo ſuper eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur: tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, vt Capite conſtituto ſchiſmatis tollatur occaſio. En quo diſcrimine Petrus, ac cæteri Apoſtoli Eccleſiæ fundamenta dicantur, & Regni Cælorum claues accipiant. Petrus enim, vt Caput; Apoſtoli, vt membra; Petrus in plenitudine poteſtatis; Apoſtoli in partem ſolicitudinis Eccleſiam regendam ſuſcipiunt.

Eſt & aliud illuſtre apud Lucam, vbi Chriſtus ad Petrum ſermonem dirigens, ait: *Simon, Simon, ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum; ego autem Rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua: tu autem aliquando conuerſus confirma fratres tuos.* Neque enim Chriſtus pro Petri tantùm Fide oraret, aut ipſi fratrum confirmandorum curam demandaret: niſi in eo ſupremum Fidei, ac poteſtatis Magiſterium, quo aliquando in Eccleſia frui deberet, collocaſſet. Eſt tandem illuſtriſsimum, quod apud Ioannem legitur: Cùm Dominus poſt reſurrectionem glorioſus Apoſtolis apparens, ac omnibus præſentibus, & ſpectantibus ad ſolum Petrum conuerſus, eundem totius Eccleſiæ Paſtorem inſtituit, illis verbis: *Simon Ioannis diligis me plus his: Paſce oues meas,* nec ſemel, ſed ter eadem illa verba repetit: vt ſtabile illud decretum eſſe indicaret. Quid luculentiùs (Princeps) quàm ex Chriſti inſtitutione manare, vt alterum viſibile Caput eſſe debeat, qui in Eccleſia Chriſti vice Principatum gerat? Sed quandoquidem hæc teſtimonia vberiùs infra pertractanda ſunt, ea modò tibi leuiter attigiſſe ſufficiat.

Luc. 22.

Ioan. 21.

Aliud quoque huius rei argumentum habes (Sereniſſime Princeps) ex quàm plurimis metaphoris, ac ſimilitudinibus ductum; quibus ad Eccleſiam ſignificandam paſsim Scripturæ vtuntur; quas obiter tantùm indicare lubet. Daniel Eccleſiam Chriſti Regnum appellat. Salomõ Caſtrorum Aciem ordinatam. Chriſtus apud Ioannẽ

Dan. 2. *Cant. 6.* *Ioan. 11.*

ouile:

Matth. 20. *Ad Timot.* 3. 1. *Petr.* 3.

ouile: apud Matthæum vineã. Paulus Domũ. Petrus Nauim, ſeu Arcã Noë. Ab his ſi viſibile Caput auferas, omnem procul dubio ijs vitã, ac ſubſiſtentiã adimis. Quãdo enim Regnum abſque Rege viſibili vnquam eſſe potuit; aut diuturnũ ſtare? Certè non ignoras ſine Imperatore viſibili exercitum dilabi: ſine Paſtore gregem diſpergi: ſine Cuſtode vineã diſsipari: ſine Patrefamilias Domum diſſolui: ſine viſibili Rectore Nauim inter maris vortices errare, ac tandem ſcopulis allidi. Porrò, ſi id ipſa naturæ vox, ac innata ratio velut certiſsimũ perſuadet: quis Eccleſiam, quæ diuino Spiritu afflante cum his rebus comparatur, viſibili Capite carere poſſe arbitretur?

Gaudeat igitur (Princeps Sereniſsime) Chriſti Regnũ inuiſibilis Chriſti ſui Imperio, atque illi cumprimis ſubiecta ſit: At dum viſibili ipſius præſentia non potitur, viſibile Caput Chriſti vice ſibi præſidere cernat. Videat Chriſtianus exercitus præſentem ſibi Ductorem, quo adhortante, ac impellente ſigna cũ tartareis hoſtibus conferat. Cernat dominicus grex conſpicuum ante ſe gradientem Paſtorem, cuius ductum, ac legem nullo vnquã tempore non ſequatur. Vinea quoque Domini inuigilantem ſibi Cuſtodem aſpiciat: ne ſepibus conuulſis, ac deſtructis macerijs, prætereuntium tandem iniuria deuaſtetur. Habeat Eccleſiaſtica Domus ſuum Præpoſitum, & Oeconomum, cuius viſibili prouidẽtia opportunè in rebus ſibi neceſſarijs fruatur. Conſpiciat tãdem ſacra Eccleſiæ Nauicula præſentem Rectorem ſuo gubernaculo inſidentem, ne inter tumeſcẽtes hæreſum, ac perſecutionum fluctus Gubernatore deſtituta tandem procellis obruatur.

Annon hinc (Princeps prudentiſsime) ſi te fortè ſolidæ rationes potiùs, quàm Scripturarum teſtimonia delectãt, ipſum ordinẽ à natura rebus omnibus præſcriptum rei propoſitæ non obſcurè patrocinãtem animaduertis?

Bruta

Bruta ipſa animantia circumſpice, quæ tametſi ratione careant, ea tamen natura capite aliquo conſtare voluit, quo regantur, quo gubernentur, ac velut duce, ac magiſtro ad proprias operationes obeundas inſtruatur. Quid? An non ſolo ipſo naturæ ductu pleraque animantia caput ſibi conſtituunt? *Muta animalia* (inquit Hieronymus) *& ferarum greges Ductores ſequuntur ſuos. In Apibus principes ſunt. Grues vnam ſequuntur ordine literato. Imperator vnus, Iudex vnus Prouinciæ.* Denique ipſa tum naturæ vox, tum rectæ adminiſtrationis ratio clamat, in vnaquaque hominum ſocietate Caput aliquod eſſe debere; ne in partes diſſecta tandem dilabatur; præſertim cùm eam multitudinis naturam eſſe perſpectum ſit, vt ſe ipſa diſſoluatur, niſi alicuius Capitis vinculo in vnitate contineatur. *Hieron. ep.4.c.6.*

Quòd ſi ad humanæ ſocietatis vinculum tuendum, cùm de humanis rebus tantùm agitur, Ductore omnino opus eſt: Cur is in Eccleſia, vbi de Fide, ac Religione ſartatecta ſeruanda, ac diuinis rebus tuendis res eſt: quæ eò faciliùs dilabitur, quò grauiores, ac difficiliores pugnas à Tartareis hoſtibus patiũtur, inutilis, ac ſuperfluus iudicabitur? Propterea Moyſes ex hac luce emigraturus, cùm neceſſariam huius Capitis præſentiam ad Eccleſiam in vnitate continendam eſſe cerneret, ita Deum deprecatus eſt: *Prouideat Dominus Deus ſpirituum omnis carnis hominem, qui ſit ſupra multitudinem hanc, & poſsit exire, & intrare ante eos: ne ſit populus Domini ſicut oues abſque Paſtore.* *Nu.27.*

En (Princeps) quàm antiqua, ac diuina eſt huius Eccleſiæ Capitis inſtitutio, ac neceſsitas: ſiue enim primum Eccleſiæ ortum, ac natiuitatem, quæ priſcis illis Patriarcharum temporibus eluxit, animo repetas; ſiue ipſius ſub Moyſe, & Hebræo populo adoleſcentiam inſpicias: planè huius viſibilis Capitis præſentiam ad eam potiſſi-

mùm in vnitate continendam illi ſemper adeò neceſſariã fuiſſe præſenties; vt eo ſublato, tametſi Deus illi inuiſibiliter præeſſet, Eccleſia, ac populus Domini, haud ſecùs quã oues abſq; Paſtore diſperſæ exiſtimari deberent. Id vel inuitus olim Caluinus coactus eſt fateri, cùm ita ſcriberet: *Debuit enim* (inquit) *vnus populus Iudæorũ, obſeſſus circumcirca ab Idololatris habere vnum ſummũ Pontificem, qui omnes in vnitate contineret, ne varijs Religionibus diſtraheretur.* At ſi, Caluino teſte, olim Deus ad tuendam Eccleſiæ vnitatẽ, tametſi ipſe illius dux, & caput exiſteret, ſummũ illi Pontificem præficere neceſſarium duxit. Quid. Annõ eadem, & modò vnitas Eccleſiæ neceſſaria eſt? Annon æquale, & nunc periculũ vrget? Si tunc in Synagoga Pontificem inſtitui neceſſarium fuit, ne ea varijs ſuperſtitionibus diſtraheretur: cur in Chriſtiana Eccleſia, quæ inter Iudæorum, Turcarum, ac diuerſi generis Hæreticorum ſectas, velut obſeſſa, verſatur, ſuperuacaneum erit Caput aliquod viſibile præeſſe? à quo Chriſtianus populus in veræ Religionis vnitate contineatur.

Caluin. inſt. l. 4. c. 6.

Fruſtrà nititur Caluinus oſtendere, quod vni nationi fuit vtile, in vniuerſum orbem extendi non debere Nam qua ratione fatetur Hebræo populo vtile fuiſſe vnum Pontificem habere, eadem prorſus Chriſtiano populo vtiliſsimum fore, fateri debet. *Quia* (inquit Caluinus) *vndique ab Idololatris ſepti erant Iudæi, ne Religionum varietate diſtraherentur, cultus ſui ſedem in medio terræ ſinu Deus collocauit; illic vnum Antiſtitem præfecit, quem omnes reſpicerẽt, quò melius in vnitate continerentur.* At, quis non videat hanc eandem cauſam pro Eccleſia aduerſùs Caluinum pugnare? Cùm enim Chriſtiana Eccleſia vndique à Mauris, Tartaris, Turcis, Sarracenis, Hæreticis obſideatur: quidni neceſſarium, nedum vtiliſsimum erit, vt vnus illi præficiatur Antiſtes? Vtile Caluino viſum fuit in Hebræo populo vnum, ac viſibilem Pontificem ſub Deo

Inſt. l. 4. c. 6. §. 2.

inſtitui,

inſtitui, vt haberet populus, in quem reſpiceret, atque in vnitate contineretur; quænam cauſa eſt, cur & eadē vtilitatis ratio pro Chriſtiano populo nō loquatur? Qui quò copioſior eſt, & numero, ac amplitudine Iſraeliticū populum antecellit; eò magis vno, ac viſibili Pontifice indiget, vt in eum velut Caput ſub Chriſto conſtitutū reſpiciens, quaſi vinculo, in Fidei, ac Religionis vnitate cōtineatur. Quòd ſi in id adhuc perperā contendat: oſtendat, quādo veteris Eccleſiæ regimē in Chriſtiana Eccleſia à Deo immutatū fuerit; vt immutandū credatur. Sed quid pluribus ad hanc rem demonſtrandam argumentis opus eſt (Sereniſsime Princeps) Ipſum Chriſtianæ Eccleſiæ exemplar, quod in Chriſto Capite effulſit, intuere; à quo Eccleſiæ, quæ nunc eſt, ſtatus diſſentire non debet: tum fruſtrà de hac re diſceptationem moueri perſpicies.

Certè non ignoras, Chriſtum Dominum nobis à Deo Patre datum eſſe, vt omnium exemplar fieret, & in eo, quid ſequendum, quid fugiendum, quid aſpernandum, quidve imitandum eſſet, contemplari liceret. An non igitur ea Eccleſiæ regendæ forma ſequenda eſt, quæ olim ſub Chriſto exemplari inſtituta enituit? Id prorſus: at exploratum eſt Eccleſiam ſub Chriſto eam regiminis formam ab eo inſtitutam ſibi vendicaſſe; vt vnum Caput viſibile haberet, à quo ipſa tota gubernaretur: Nam in primis Chriſtus ipſe, qui primus fuit Eccleſiæ Monarcha, eiuſdem viſibile Caput extitit, quamdiù mortalis inter nos fuit: Cur igitur eadem, & modò regiminis forma, quæ per vnius Capitis viſibilis imperium fit, in Eccleſia ſeruanda non erit; cum exemplar in Chriſto præceſſerit? At verò, ſi addas; Chriſtum, cùm è viuis excederet, vt hanc gubernandi normam nobis ſequendam relinqueret, Petrum viſibile in Eccleſia Caput ſibi Vicarium inſtituiſſe: planè tibi omnino dubitandum non erit, aliquem

in Eccleſia viſibilem Pontificem eſſe debere, qui Petro in regimine vniuerſalis Eccleſiæ nullo nunquam tempore ſuccedat.

Denique (vt plura paucis perſtringam) ſi grauiſsimas, ac potiſsimas (Sereniſsime Princeps) huius rei probationes expetis; eas breui compendio congeſtas accipe. Idcircò enim viſibile Caput in Eccleſia neceſſarium aſſeritur. Primò, vt Eccleſia militans à triumphante non diſsideat. Triumphans, cùm inuiſibilis ſit, inuiſibili ſuo Capite fruitur: Militans quoque, quæ viſibilis eſt, viſibili ſuo Paſtore potiri debet. Secundò, vt Eccleſia militãs ſecum ipſa non diſſentiat; ſed eandem in toto, ſicut in partibus gubernationis formam ſeruet. Quòd ſi ſingulis Epiſcopatibus ſinguli Epiſcopi præſunt, cur non in tota Eccleſia vnus Pontifex eſſe debet, qui cunctis Epiſcopis præſideat? Tertiò, vt externa Eccleſiæ vnitas vno Capite externo, ac viſibili colligata conſeruetur. Nam cùm duplex quodammodò ſit Eccleſię vnitas: Interna, & Externa. Interna per Fidem, Spem, & Charitatem perficitur, quibus Eccleſia Deo coniungitur; externa verò ordinis eſt, quæ ab vnitate Capitis viſibilis proficiſcitur: inde enim Eccleſia vna eſſe dignoſcitur, cùm vniuerſa Eccleſiæ membra ſub vno viſibili Capite colligantur. Quartò, vt ſtatus Eccleſiæ nõ pugnet cum doctrina Chriſti, Prophetarum, & Apoſtolorum, qui de viſibili Eccleſiæ Capite apertè loquuntur, vt explicatum fuit. Quintò, vt Eccleſia Chriſtiana à Patriarcharum, & Iudæorum Eccleſia non diſſentiat; nam ſi illorum temporum Eccleſia viſibilem Põtificem agnouit, quidni Chriſtiana quoque Eccleſia viſibilem Paſtorem agnoſcere debeat? Sextò, vt aliquis ſupremus in Eccleſia Iudex ſit, qui Epiſcoporum cauſas iudicet, atque eorum peccata puniat, res Fidei definiat, Concilia conuocet, ſchiſmata cohibeat, hæreſes extinguat. Poſtremò, vt diuina Chriſti inſtitutio locũ habeat,

& Scri-

& Scripturæ, quę de Petri primatu apertè agunt, vim, atque auctoritatem (vt par eſt) in Eccleſia nanciſcâtur. Ex quibus tandem (Sereniſsime Princeps) id certa Fide te colligere oportet: quòd ſi ex Chriſti inſtitutione aliquod in Eccleſia viſibile Caput agnoſci debet, quod ipſam in vnitate contineat, & Chriſti inuiſibilis poteſtatem exerceat; ij neq; viua, neq; vera Eccleſiæ mēbra eſſe poſſunt, qui à Catholicæ Eccleſiæ corpore diſsiti, ab hoc Capite diſiunguntur; ſiquidem teſte Cypriano: *Hanc vnitatem qui non tenet, Dei legem non tenet: non tenet Patris, & Filij Fidem; vitam non tenet, & ſalutem.* *Cypr. de vnit. Eccleſ.*

REGVLA SEPTIMA.

FIRMISSIME Tene (Nobiliſsime Princeps, Inclyta Regum Propago) & nullatenùs dubita, Sacrum Eccleſiæ Principatum ex Chriſti inſtitutione ad ſacras tãtùm perſonas pertinere. Quapropter nulli Regum, aut ſæcularium Principum licet, licuit, aut licebit vnquã Eccleſiaſticam ſibi poteſtatem vendicare, aut ſe Eccleſiæ Caput in ſpiritualibus nuncupare.

Hanc Regulam, velut Catholicam, & orthodoxam; quamplurima, tum ex Sacris Literis, tum ex perpetuo Eccleſiæ vſu, tum ex ipſa ratione ducta argumenta adeò certiſsimè perſuadent; vt nulla temporum præſcriptio, nulla Regni conſuetudo, nulla Regum auctoritas, nulla denique humanarum legum conſtitutio aduerſùs eam valere quicquam poſsit, quominùs ea irrefragabilem veritatem ex diuina authoritate manantem nanciſcatur.

Porrò antequàm ab ipſis Sacrarum Literarũ teſtimonijs rei probationẽ exordiar. Duo (Sereniſsime Princeps) quæ apud omnes certa, ac indubitata ſunt, tibi velut omnium, quæ à nobis dicenda ſunt, fundamenta prælibanda cenſeo: vt eò faciliùs totam huius rei probationem aſſequaris. Primũ eſt, quòd cùm triplex potiſsimùm ſit ius: nimirum naturale, gentium, & diuinum: ac proinde Inſtitutionum, quæ in vnoquoque Regno, aut Republica vigent, quædam à iure naturali, quædam à iure gentium, alia à iure diuino ortum habeant: quæ à iure diuino manant, proculdubio primã à Deo originem, ac inſtitutionẽ ſibi vendicare debent, ne humanæ credantur: quo fit, vt ea dumtaxat diuina inſtitutio cenſenda ſit, quæ à diuina auctoritate ſibi teſtimonium ſumit.

Alterum fundamentum eſt. Eccleſiaſticum ius, & poteſtatem, neq; ex naturali iure, neque ex iure gentiũ, aut humano; ſed ex diuino tantùm iure deſcendere. Quod inde potiſsimùm tibi perſpectum ſit; quòd ius naturale ad ea tantummodò, quæ naturalia ſunt, & naturalem inter ſe ordinem habent, ſeſe extendit. Humanum verò in ea ſolùm poteſtatem habet, quæ ex hominum conſtitutione fluunt. Porrò neutrum ad res diuinas iudicandas pertingit: quæ cùm altioris, ac ſupernaturalis ordinis ſint, omnium naturalium, ac humanarum legum vim, atque auctoritatem tranſcendit. Neque enim ius naturale, aut humanum ad Fidei, aut Religionis iudicia vnquam peruenit: cùm ea quæ Fidei, ac Religionis ſunt, non à natura, vel ab homine, ſed à Deo dumtaxat ortum habeant: ac naturæ, & hominum vires in immenſum excellant. Nam qua ratione naturæ ius de Incarnationis myſterio, de Virginis partu, de vnitate Eſſentiæ, ac Trinitate diuinarum Perſonarum, ſi quæ in his controuerſia oriatur, iudicare poſſet; quæ omnem humanæ, ac naturalis intelligentiæ modum excedunt? aut quomodò ius gentium,

& ciuile, quod ab hominibus ortum eſt, de ijs, quæ Dei ſunt, ac diuina potiſsimùm reuelatione pendent, iudiciũ ferre, aut ſecùs, quàm quod Deus ipſe diſpoſuerit, decernere valeat?

Cùm igitur Eccleſiaſtica poteſtas circa res ſacras, ac diuinas verſetur, quæ vel ex Dei reuelatione, vel ex diuina auctoritate manant: ſanè luce clarius tibi exploratum eſſe debet, eam non ab humano, aut naturali; ſed à diuino tantùm iure eſſe profectam. Ex quo tandem illud conſectaneum elicias, neceſſe eſt: quòd ſuprema Eccleſiaſtica poteſtas nulli prorſus ineſſe credenda ſit, niſi cui diuina auctoritas ineſſe decreuerit.

His itaque certa veritate conſtitutis: nonnullis argumentis (Sereniſsime Princeps) tum ex Sacrarum Literarũ penetralibus hauſtis, tum ex veteris Eccleſiæ doctrina, ac varijs rationibus depromptis, rem tibi demonſtrare aggredior. Primum eſt; quòd in nouo Teſtamento (quid enim de veteri ſentiendum ſit, poſteà explicabitur) nulla Euangelicarũ, aut Apoſtolicarũ Scripturarũ, ſiue Traditionum auctoritas reperiatur, quæ Eccleſiaſticæ poteſtatis ſummam Regibus, aut Principibus ſæcularibus ineſſe decreuerit. Igitur nulli Regũ, aut Principum ſæcularium eam ineſſe credendum eſt. Argumentum firmum, ac ſtabile eſt, ex ipſa iuris diuini natura depromptum: quæ ſanè id poſtulat, vt nihil diuino iure ſtatutum, aut ab eo pendens eſſe credatur; niſi quod diuina aliqua Scripturarum, aut ſacrarum Traditionũ, quæ vel per legitima generalia Concilia, vel per Eccleſiæ ſanctiones declarãtur, auctoritate firmatum ſit.

Perlege igitur (Princeps) omni ſtudio noui Teſtamẽti Scripturas: ſcrutare ſolicitè Matthæi, Marci, Lucæ, ac Ioannis Euangelia: cæterorum quoq; Apoſtolorũ ſcripta, & Apoſtolicas Traditiones omni diligẽtia intuere: vide, num aliquod ex his tibi teſtimonium, aut argumentũ

erumpat, quo hæc Regibus in Eccleſiam poteſtas à diuina auctoritate manare probetur. Non iniuſtè ad diuinã auctoritatem prouoco; qui enim ea, quæ ſacra, ac diuina ſunt, ſe iuſtè poſsidere contendit; diuinum quoque teſtimoniũ proferat, neceſſe eſt; quo illa ipſa iuſtè poſsideat. At certè diuina omnia teſtimonia Regibus ſilent, neque vllum prorſus illis in hac re ſuffragium ferunt: Quid igitur? nũ id ſacræ poteſtatis Regibus, aut Principibus, qui in ſæcularium perſonarum ordine collocantur, diuino aliquo munere collatum eſſe, abſque diuina auctoritate, credendum erit?

Annõ iuſtè ab ijs quæri poteſt: quiſnã in res diuinas ius illis dederit? quis ſacrã poteſtatem contulerit? quis Iudices in cauſis Fidei, & Religionis cõſtituerit? quis tandẽ illius Imperio Eccleſiaſtica omnia ſubiecerit? Nã, cùm Regum, ac Principũ poteſtas ſuis terminis contenta ſit, ſi illius originẽ, ac amplitudinem inſpicias; quemadmodum eã ex hominibus ortam; & iure gentium in orbẽ inuectã fuiſſe perſpicuũ eſt: ita eã totam circà humana, ac temporalia potiſsimũ verſari ipſe Regię poteſtatis vſus, ac finis apertiſsimè declarãt. Quorſum enim Regia poteſtas in-
1. *Tim.* 2. ſtituta fuit (teſte Apoſtolo) niſi, *Vt quietã, ac tranquillã vitam agamus*? Vides (Princeps) vſum, ac finem ciuilis poteſtatis huius tantummodò vitę tẽporalia attingere. Quòd enim Reges ius adminiſtrẽt, quòd Magiſtratus inſtituãt, quòd vitia legibus cohibeant, quòd flagitioſos puniant, quòd malorũ vindices exiſtant, quòd hoſtes debellẽt, atq; alia Regis munera erga ſubiectos ſibi populos obeãt; eò tantũ ſpectãt, vt tẽporariam Regni pacẽ, ac trãquillitatẽ ſarctamtectam ſeruent. Hîc Regia poteſtas ſuæ amplitudinis metas defixas habet. Hîc ſiſtit politicũ terre-
Chryſoſt. ni Regis Imperiũ: neque vltrà diuinæ Scripturarũ leges
hom. 4. quidquam Regibus tribuunt. Chryſoſt. audi de hac re ita
de verb. Iſa. differentẽ: *Quamquam* (inquit) *admirandus videtur thronus*

Regius:

Regius: tamen rerum terrenarum adminiſtrationem ſortitus eſt; nec præter poteſtatem hanc, prætereà quicquam habet auctoritatis. Quod cùm ita ſit, quo iure igitur, aut quo titulo Eccleſiaſticam in ſacra, vel ſacros homines iuriſdictionē ſibi arripere valent? Quæ cùm à diuina auctoritate fluat, tantò Regia ipſa poteſtate maior eſt, quantò res diuinæ humanis longè antecellunt.

Perpende, obſecro, ex vtriuſque ortu, ac inſtitutione, quo diſcrimine, & Eccleſiaſtica, & Regia poteſtas inter ſe diſtinctæ ſint; vt ex illarum comparatione addiſcas, quàm à diuina inſtitutione alienum ſit, ſacram hanc Regibus iuriſdictionem tribuere; quámque religioſè Reges Eccleſiaſticam poteſtatem, velut ſuperiorem in alijs ſuſpicere, atque ab illius vſurpatione animum compeſcere debeant. Equidem nulli dubium eſt, Regum, ac Principū in ſubiectos Imperium, primùm ex iure gentium ortum habuiſſe; tum à Deo, vt iuſtum, ac legitimum confirmatum fuiſſe: quòd ex ipſa Scripturarum ſerie (vt cætera argumenta prætercam) ſatis manifeſtum eſt. Neque enim, vel ante, vel poſt diluuium vlla vnquam in Sacris Literis Regiæ poteſtatis mentio facta reperitur, vſque ad Samuelis tempora; cùm Iſraeliticus populus Regem à Samuele illis verbis poſtulauit: *Conſtitue nobis Regem, vt iudicet nos, ſicut & vniuerſa habent nationes.* 1. Reg. 8. Ex quo ſanè exploratum eſt, eam priùs iure gentium apud cæteros orbis populos introductam, ac receptam fuiſſe, quàm in Hebræo populo à Deo confirmationem acceperit, aut vllam in Scripturis inſtitutionem ſibi vendicauerit. Quin etiam Chriſtus ipſe apud Lucam idipſum videtur annuere: nempè Regni ius à gentibus inchoaſſe, tū à gentibus ad Dei populum tranſlatum fuiſſe, cùm ait: *Reges gentium dominantur eorum, & qui poteſtatem exercent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic.* Luc. 22 Atque hinc perſpicuum fit, illud

neque immediatè à Deo effluxiſſe, neque ex naturali iure ortum habuiſſe; cùm tot ſæcula, quæ Diluuium præceſſerunt, illud nō agnouerint. Adde, quòd ſi aliquo, vel diuino, vel naturali iure illud inter homines ſancitū eſſet, id nulla poſſet hominum lege, aut conſuetudine mutari. Cùm tamen pleraque Regna in Rempublicā verſa, multos etiam Reges à Regni ſede depoſitos, & quàm plurima Imperia in orbe extincta, ac ſolo hominum arbitrio mutata eſſe conſtet: ac demum vniuerſa orbis Regna in Democratiam, vel Ariſtocratiam ſolo populorū conſenſu mutari poſſe, exploratum ſit.

At vero Eccleſiaſtica poteſtas ante omnem temporalis Regni ſedem à Deo immediatè in orbe inſtituta fuit: Primum quidem in priſcis illis priorum ſæculorum Patriarchis, qui ab Adam, vſque ad Moyſem Sacerdotio functi ſunt: tum verò in Hebræo populo; cùm lege à Deo lata Aaron in Pontificem conſecratus fuit, & Eccleſiaſticarum rerum ſumma illi diuinitùs collata; vt ea in poſteriores Pontifices illius ſucceſſores vſque ad Chriſtum transfunderetur. At quanquam prioribus hiſce ſæculis, quæ Chriſtum præceſſerunt, Eccleſiaſticus Principatus, præſertim in Hebræo populo, illuſtris eſſet; illuſtriorem tamē à Chriſto inſtitutionem accepit; cùm primus noui Teſtamenti Pontifex, non modò diuinam Pōtificatus inſtitutionem, quæ in prioribus orbis temporibus anteierat, ipſo vſu comprobauit; verùm, & noua poteſtatis erectione, quæ ad rerum ſupernaturalium ordinē pertingeret, antiquum Pontificatum auxit, ac diuina auctoritate roboratum, in Petrum, quem ſibi in Eccleſiaſtico Principatu Vicarium elegit, ac in cæteris Petri ſucceſſores perpetuò transfundendum tranſtulit.

Quæ cùm ita ſint (Princeps) quæſo, candidis oculis intuere, quā longè Eccleſiaſtica poteſtas Regiā antecellat. Illa enim cū à diuina auctoritate profecta fuerit, & ori-

gine prior,& inſtitutione nobilior, ac præſtantior euincetur. Hæc ex iure gentium, & hominum conſenſu progenita tantò illa,& genere inferior, & inſtitutione ignobilior eſt, quantò humana à diuinis, & hominũ inſtituta à Dei legibus diſtant. Illa homines ad ſuperna pręmia capeſſenda ſuapte natura, ac inſtitutione diſponit; dum media, tũ ad Fidem, tum ad iuſtificationem parat; dum pios, tẽperatos, ac diuinis legibus obſequentes eſſe iubet,& ea tandẽ in hominibus vitia cohibet, quæ ciuilis Regũ poteſtas impunè tolerat, ac diſsimulat. Hæc temporalẽ tantummodò Regni pacẽ, ac ciuium concordiã politica ſua adminiſtratione proſequitur. Deniq; inter Regiũ, & Eccleſiaſticum Principatum id diſcriminis intercedit; quòd ille velut corpus, hic tanquã ſpiritus integrũ, ac perfectũ Chriſtianæ Reipublicę Imperium conſtituunt. Ille enim, quæ ad corpus ſpectant, potiſsimùm curat; vtpotè cuius finis tantùm ſit temporariam ciuiũ tranquillitatem modis omnibus tueri. Hic verò ad animarũ ſalutem tendit, ac potiora bona, quæ apud Deũ repoſita ſunt, ſibi tanquã finem propoſita habet. Hinc facilè tibi licet colligere; quòd ſicut anima corpori præſtat; ſic fieri neceſſe ſit, vt politicum Principatum, qui Chriſtianæ Reipublicæ quoddam velut corpus eſt, Eccleſiaſtica poteſtas velut anima antecellat. En Gregoriũ Nazianzenum Reges, ac terrenos Principes opportunè his verbis docẽtem: *Quid autẽ vos Principes,& Præfecti? ad vos enim iã noſtra ſe cõuertit oratio,&c. An me libere loquentẽ æquo animo feretis? Nam vos quoque lex Chriſti imperio meo, ac throno ſubijcit: imperium enim nos quoque gerimus: addo etiam præſtantiùs,& perfectiùs: niſi verò æquum eſt ſpiritum carni faſces ſubmittere,& cæleſtia terrenis cedere.*

Greg. Nazian. ora. 17. ad ciues. Nazianz. & Præfect. Iſrael.

Quid (Princeps?) an non ipſe naturæ ordo poſtulat, vt corporis operationes animæ potiùs ſubijci, quàm præeſſe debeant? & quamuis anima corporis actiones non

impediat, ſpiritus tamen functiones in hominis imperio principem locum teneant? Ita planè fieri æquum eſt, vt vtraque, & Eccleſiaſtica, & Regia poteſtas hunc inter ſe ordinem habeant: vt in hoc Chriſtianæ Reipub. corpore Eccleſiaſtica tanquam ſpiritus præſideat, atque ita Regiam poteſtatem velut præſtantior, ac diuinior antecedat; vt tamen proprias illius functiones non impediat, aut illius actibus ſeſe immiſceat; niſi interdum à recta ratione exorbitent; ſed ijſdem ad proprij finis cōſequutionem adminiculetur. Regia verò poteſtas, velut caro ſpiritui, Eccleſiaſticæ poteſtati ita ſubiectam ſe exhibeat; vt ab ea in his, quæ ad Deum, ac ſpiritualem Regni ſtatum ſpectant, quid agendum, quidve ſequē dum ſit, expectet, eamque ſibi ſuperiorem agnoſcat.

Quid obſecro? annon ipſa Dei lex, ac ratio prohibent, vt caro animæ dominetur? an non rerum ordo inuerteretur, ſi filius in Patrem ſententiam ferret? Pater à filio diſciplinam ſuſciperet? Si diſcipulus doceret; Doctor addiſceret? Si non oues à Paſtore, ſed Paſtor ab ouibus paſceretur? Si membra caput ſibi ſubijcerent; caput à membris penderet? Ita totius Chriſtianæ Reipublicæ ordinē inuerti neceſſe eſt, ſi Regia poteſtas imperet, Eccleſiaſtica pareat?

Quapropter Reges ſapienter agnoſcant, ſe Eccleſiæ filios eſſe, non Patres; Fidei diſcipulos, nō Doctores; oues, non Paſtores; membra tandem, quæ Eccleſiaſtico Capiti decet eſſe ſubiecta, nō capitis prælationem præſeferre: ac demum ſe in laicorum ordine collocari non ignorēt: quos propterea ſacris Eccleſiæ miniſtris nō præferri, ſed ſubijci oportet. Nā, vt egregiè docet Chryſoſtomus: *Alij ſunt termini Regni, alij termini Sacerdotij: hoc Regnū illo maius eſt: neq; enim ex his, quæ videntur hic, declaratur Rex, neque è gemmis illi affixis, neque ex auro, quo amictus eſt, debet æſtimari Rex. Ille quidem ea, quæ ſunt in terris ſortitus erat*

Chryſoſt. & verb. Iſa. hom. 4.

admi-

adminiſtranda. Cæterùm Sacerdotij ius ex ſupernis deſcendit: Quæcunque enim ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in Cœlo. Regi ea quæ hic ſunt, commiſſa ſunt; mihi cœleſtia. Tum paucis interiectis. *Regi corpora commiſſa ſunt, Sacerdoti animæ. Rex maculas corporum remittit, Sacerdos autem maculas peccatorum: ille habet arma ſenſibilia, hic arma ſpiritualia. Ille bellum gerit cum Barbaris, mihi bellum eſt aduerſus dæmones: maior hic principatus; propterea Rex Caput ſubmittit manui Sacerdotis.*

Ex his facilè eorum obiecta diluuntur, qui Regiam, & Sacerdotalem dignitatem ipſo naturæ iure coniunctas eſſe contendunt; eo quòd ante legem Chriſti, & Moyſis, cùm ius tantùm naturale ſeruaretur, ijdem in populo Dei eſſent Reges, & Sacerdotes; nec Sacerdotium à Regno diſtingueretur, vt palàm eſt de Melchiſedech, Abraham, & reliquis Patriarcharum primogenitis, qui ſimul Sacerdotium cum Regno aſſequebantur: Ex quo tandem inferunt, Regnum ipſo iure naturæ cum Sacerdotio coniunctum eſſe: Cùm verò naturæ ius integrum maneat in lege gratiæ (neque enim gratia tollit naturam, aut Chriſti lex data eſt ad ipſa naturæ iura deſtruenda, ſed potiùs perficienda) hoc quoque naturæ ius Chriſti lege ſublatum non fuiſſe. At verò id illis ante omnia probandum incumberet: tam ius Regni, quàm Sacerdotij in antiquos illos Patriarchas ex ipſo iure naturæ effluxiſſe: quod hactenus negauimus. Nam, quòd illud tempus legis naturæ diceretur, id neque ius gētium, neque ius diuinum traditione à maioribus acceptū expellit, quæ tunc obſeruata fuiſſe perſpicuum eſt; cùm iam eo tempore, & Regni iura, quæ tot ſæculis ante diluuium ſiluerant, populis ad Regum electionem coeuntibus in orbe excitari cœperint: & Dei populus legalium Sacramentorum, quæ non niſi à Deo releuante emanare poterant, Religionem edoctus, cum his diuinam quoqu

ſacri Sacerdotij inſtitutionem coleret: quo fit, vt illa naturæ lex, præter ius diuinum Scriptum, quod minimè toto eo tempore habebatur, nullum aliud excluderet.

At quis vnquam, vel Regni Imperium, vel Sacerdotium de iure naturę eſſe ſenſit? Nam quod ad ius Regium ſpectat, præter ea quæ ſuperiùs dicta ſunt; ſi illud ſimul cum natura inditum eſſet; cùm id quod naturale eſt, omnibus inſit; annon omnes Reges naſcerentur? Vel ſi id nō omnibus inditum, ſed naturæ tantummodò conſentaneū eſſe ſentiant; planè ius gentium, ac populorum conſenſus expectanda ſunt, vt quæ vel communi naturæ lege dictantur, vel naturæ conſentanea ſunt, hominum conſenſu, atque electione fiant: ita fit, vt in Regibus conſtituendis populi electio, vel ſaltem conſenſio expectari debeat. Porrò illud eſt, quod nos ius gentium appellamus: cùm enim natura nulli ſingillatim Regnum addixerit, quis non videat ad Regis conſtitutionem populi ſuffragium neceſſarium eſſe?

Idem quoque de Sacerdotio dicendum eſt: quod ſi à natura cuique inditum putent, omnes etiam Sacerdotes naſci, & vnicuique Sacerdotalem poteſtatem à natura ineſſe illis exiſtimandum erit. At ſi omnes Sacerdotes naſcuntur, quiſnam populus erit Sacerdoti ſubiectus? Quòd ſi illud à natura dumtaxat, velut conſentaneum hominum generi perſuaderi exiſtiment; vt ſcilicet Deus Opt. Max. Sacerdotali officio ab aliquo hominum genere in orbe colatur. id certè non abnuimus: ſed ad id peragendum vtrumque, & diuinum, & humanum Eccleſiaſticum ius neceſſariò exigi credimus. Diuinum quidem, quo Sacerdotalis dignitas à Deo inſtituatur, ac diuino cultui modus præſcribatur: Humanum verò Eccleſiaſticum, quo vel Sacerdotes ab Eccleſia vocentur, & ordinentur, vel qui orbis Chriſtiani Pontifex eſſe debet, à Clero eligatur.

Hinc ſanè conſtat nullo prorſus naturæ iure apud homines receptum eſſe, vt ſummum Sacerdotium ſimul cū Regno coniunctum ſit: cùm enim nec Regnum, nec Sacerdotium immediatè à natura fluant, quomodo immediatè à natura ſimul copulata eſſe creduntur? Quapropter ſi apud Patriarchas, qui poſt diluuium Moyſem præceſſerunt: vel etiam poſt Moyſem vſque ad Samuelem, ſumma Eccleſiaſtica poteſtas cum Regno cōiuncta fuit; id non ex vllo naturæ iure; ſed vel ex antiqua Patrum voluntate, ac conſtitutione; vel quod potiùs credēdum eſt, ex diuina inſtitutione profectum eſſe credimus: quę cùm vſque ad Samuelis tempora integra in Hebræo populo ſeruata fuerit; populo exinde Regem poſtulāte, Deo ipſo annuente, antiquata fuit; & duplex hæc Regni, & Sacerdotij poteſtas, quæ priùs penes Pontificem integra manebat, diſpertita fuit. Regia quidem ad terrenum, ac laicum Regem, populo Regem poſtulante, ac proinde de iure gentium, translata eſt. Sacerdotalis verò apud Pontificem manſit; atque adeò hæc vtriuſque poteſtatis diſcretio diuina lege ſtabilita fuit; vt Regibus deinceps ſacris ſeſe muneribus immiſcere interdictum fuerit, quod Oziæ Regis exemplo Deus comprobare voluit, qui cùm diuinis ſe miniſterijs intrudere, ac Pontificale munus in adolendo incenſo temere ſibi vſurpare auſus eſſet: primùm quidem à Pontifice illis verbis increpatus fuit. *Non eſt tui officij Ozia adolere incenſum Domino: ſed Sacerdotum, hoc eſt filiorum Aaron, qui conſecrati ſunt ad huiuſcemodi miniſterium: egredere de ſanctuario.* At cùm ille in inſania perſiſteret, ſtatim lepra à Deo percūſſus diuinam in ſe ob rei temeritatem vltionem eſt expertus. *Statim* (inquit Scriptura) *orta eſt lepra in fronte eius, & Sacerdotes feſtinatò expulerunt eū.* Id verò pręclariſsimè Chriſtus in nouo teſtamēto confirmatū voluit; cū non Reges, aut Cæſares, ſed Petrū, Eccleſiaſticū virū ad Eccleſiæ gubernacula vocauit.

2. Paralip. c. 26.

Cæterum

Cæterum, ſi quæ alia ſunt, quæ aduerſus hoc argumē-
tum ex Scripturis obijciant, veluti locum illum Apoſto-
Rom. 13. li: *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit*; & alte-
1. *Pet.* 2. rum Petri: *Subiecti igitur eſtote omni humanæ creaturæ propter Deum, ſiue Regi, quaſi præcellenti; ſiue Ducibus, tanquam ab eo miſsis.* Ea nullum negotium faceſſunt. Quis enim negat Regibus, ac Ducibus parendum eſſe, cùm ea imperant, quæ recta & honeſta ſunt; quæque temporalis ſuę iuriſdictionis metas non excedunt? At cùm ſpiritualem poteſtatem ſibi arrogant, quæ Regibus minimè conceſſa eſt, profectò nec recta, nec legitima iubere euincuntur.

Verum, quid illud Pauli teſtimonium vrgent; cùm potiùs aduerſus illos pugnet? Nam cùm Paulus dicat, Omnem animam poteſtatibus ſublimioribus ſubditam eſſe oportere; annon Reges etiam ad obedientiam prouocat; ſi quæ Regia poteſtate ſublimior inueniatur? Id planè: ſed cùm exploratum ſit, Eccleſiaſticam poteſtatem Regia ſublimiorem, ac præſtantiorem eſſe, vt probatum fuit: certè negare non poſſunt, eos illi ſubiectos eſſe debere.

Alterum huius rei argumentum eſt: quòd in nouo teſtamento Pontificia poteſtas ex Chriſti inſtitutione ijs collata eſt, qui Regia poteſtate præditi non erant, vt apertè ex Scripturis conſtat: quandoquidem ea Petro
Ioan. 21. commiſſa fuit, illis verbis: *Simon Ioannis diligis me plus his; Paſce oues meas*: Qui neque Rex, neque Regia poteſtate ornatus erat. Ex quo id conſectaneum ducimus, quòd cùm Eccleſiaſtica poteſtas, non ad Reges, ſed ad ſacras perſonas à Chriſto translata fuerit, atque in ijs inſtituta: hæc inſtitutio perpetuò in Eccleſia ſeruari debeat: ac proinde Regibus ab Eccleſiaſtica poteſtate ex Chriſti inſtitutione abſtinendum ſit.

Dicant, qui Eccleſiaſticum ius in Reges transferunt,

num Rex Petrus eſſet, vt in omnes Reges Eccleſiæ præfe-ctura trãsfunderetur? Num Regum quempiam Chriſtus accerſiuit, cui Pontificale munus committeret? Abſit. Petro tantùm dictum fuit: *Paſce oues meas*. Apoſtolus erat Petrus, vir Eccleſiaſticus, Sacerdos, ac Deo ſacer. Huic, nõ terreno Regi Regni Eccleſiaſtici clauis tradita fuit. Id igitur nobis concedant Reges; non Regem, ſed Apoſtolum, & Eccleſiaſticum hominem à Chriſto ad ſupremã Eccleſiæ adminiſtrationem vocatum fuiſſe: quo planè addiſcant, eos non ad Eccleſiaſticam, ſed ad politicã tantummodò Regni poteſtatem vocari.

Certè cũ Dominus Eccleſiaſticæ iuriſdictionis exercendæ modum Apoſtolos doceret, illis verbis: *Reges gentium dominantur eorum, & qui poteſtatem exercent in eos, benefici vocantur: vos autem non ſic; ſed qui maior eſt inter vos, fiat ſicut minor; & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator*: Annon Eccleſiaſticum ius, ac poteſtatem apertè à Regali diſcernit? quam non ſuperba dominatione (vt apud terrenos Reges fieri ſolet) ſed Chriſtiana humiliate vult adminiſtrari? Quis ergo Eccleſiaſticam poteſtatem laicis Regibus à Deo collatam eſſe vnquam ſibi perſuadeat? Planè, cùm eam Dominus Apoſtolis, quos ſacros orbis Principes decernebat, regiminis formam præſcripſerit, quæ à laica terrenorum Regum adminiſtratione ſeiuncta eſſet; cui dubium eſſe poteſt, quin & ipſam Eccleſiaſticam poteſtatem à Regia diſtinctam inſtituerit; cui non Reges, ſed Apoſtolorum ſucceſſores præeſſe debeant? *Luc.22.*

Id ex Apoſtolo tibi confirmare lubet: qui cùm Eccleſiaſticæ Hierarchiæ ordinem deſcriberet, ita inquit: *Et quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia, primùm Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Paſtores*, &c. Quid eſt (Princeps) vt optimè notat Damaſcenus, quòd cùm Apoſtolus Eccleſiaſticos gradus declarandos ſuſceperit, Reges *1.Cor.12.* *Iõã. Damaſc. orat.2.pro Imagin.*

non in ſupremo Hierarchiæ Eccleſiaſticæ apice, aut medio, aut infimo collocat, vt ſummum, vel aliquem ſaltem in Eccleſiæ adminiſtratione locum habeant; ſed nec inter Eccleſiaſticos ordines annumerat? At primo loco Apoſtolos ſtatuit; in quibus ipſum Apoſtolorum Principem, tanquam totius Hierarchiæ Caput includit: Annō eo apertè declarat Regibus, ac ſæculi Principibus nullā prorſus in Eccleſiæ gubernatione ſedem eſſe relictam? Sed eos tantummodò, qui Eccleſiaſtica vocatione Apoſtolis, ſiue Apoſtolorum Principi ſuccedunt, inter legitimos Eccleſiæ Rectores cenſeri.

At quid plura teſtimonia vrgeo? Lis agitatur (Princeps) an ſpirituale Eccleſiæ Regnum Regibus debeatur. Planè Iudice opus eſt, qui litem dirimat; ne inter perpetuas diſceptationes veritas obſcura deliteſcat. Quis nobis huius controuerſiæ Iudex erit? Nō alius ſanè præterquàm Chriſtus ipſe; qui cùm Eccleſiaſtico Principatu functus fuerit, rerumque omnium ſummam ita penes ſe repoſitam habuerit; vt & Regię poteſtati Eccleſiaſticam copulare, vel ab ea diuellere ſua auctoritate poſſet, ab eo proculdubio quæſtionis huius ſolutio expectanda eſt: & quid tum facto, tum dicto in hac re ſequendum pręſcripſerit, explorandum.

Primùm igitur ad Chriſti factum prouoco, ac percōtor: Num Chriſtus, qui primus Chriſtianæ Eccleſiæ Pontifex fuit, politicam Regum poteſtatem exercuerit? aut vnà cum Eccleſiaſtica poteſtate terrenum Regnum adminiſtrauerit? Id nemo vnquam ſentiet: quin potiùs, vt ſe à terrena Regni poteſtate abhorrere indicaret, cùm turbas panum, ac piſcium multiplicationis miraculo obſtupefactas, venturas prænoſceret; vt raperent, & facerēt eum Regem, in mōtem fugit. An humilis ortus, vita deſpecta, tot inſidijs impetita, tantis laboribus ſubiecta, ac tandem omnium rerum indigua; obſcura denique mors,

Ioan. 5.

terrenum

terrenum Regem prædicant, aut temporali apud homines Regno potitū oſtendunt? tametſi ea excellentiæ poteſtate præſtaret, qua totum orbem etiam temporaliter ſibi ſubijcere potuiſſet. Id itaque fixum, ac indubitatum ſit (Princeps) Chriſtum Dominum, dum inter nos mortalis verſaretur, nullam non modò temporalis Regni adminiſtrationem exercuiſſe; ſed ab ea, quā exercere poterat, conſultò abſtinuiſſe. Vnde igitur Regibus ius illud erumpit, quo ſe in Eccleſiaſticam poteſtatem intrudant; aut illam ſibi coniunctā eſſe contendant? Si Chriſtus Regnum à Pontificatu expulit; nō ea quidem ratione, quòd Regnum ſimul cum Pontificatu eſſe non poſsit, atque à Pontifice adminiſtrari, ſi illud Pontificatui accedat. Neque enim vllo, aut diuino, aut humano iure cautum eſt; ne ipſum quoque temporale Regnum à ſacris hominibus adminiſtretur, qui maius, quod ſpirituale eſt, regendum ſuſceperunt, iuxta Apoſtoli ſententiam dicentis: *Si nos vobis ſpiritualia ſeminauimus, magnum eſt, ſi nos carnalia veſtra metamus.* *1.Cor. 9.* Sed ea potiſsimùm, vt homines agnoſcerent, turpe eſſe, ac diuino iure prohibitum, vt Regia poteſtas à ſacro Pontificatu diuulſa, atque in laico Rege cōſtituta ad ſpirituale Eccleſiæ Regnū adſpiret: & qui nulla Eccleſiaſtica poteſtate freti inter laicos annumerantur, ſacris ſeſe rebus adminiſtrandis immiſceant. Quo iure igitur, aut qua ratione Reges Pontificatum ſibi copulare valent?

Verùm id quoque ex Chriſti verbis demonſtremus. Recole (Princeps) quid Pilato ſiſcitanti à Chriſto Domino: *Tu es Rex Iudæorum?* Chriſtus ipſe reſponderit: Id *Ioan. 18.* primùm quidem apertè negauit. At ne omnī eum Regno, præſertim Eccleſiaſtico, carere quis ſuſpicaretur, reſpondit: *Regnum meum non eſt de hoc mundo: ſi ex hoc mundo eſſet Regnum meum, miniſtri mei vtique decertarent.* Pero (Princeps) vt horum verborum vim, ac ſenſum diligēter

expendas. Nemo eſt, qui ignoret totam Eccleſiaſticę poteſtatis plenitudinem in Chriſto repoſitam fuiſſe, ac proinde Eccleſiæ Regnum illi ſubiectum fuiſſe. Quænam igitur cauſa eſt, quòd Chriſtus Regnũ ſuum de hoc mundo eſſe tam apertè negat? Non alia ſanè, quàm quòd ſacrum, ac ſpirituale Regnum à mundano diſcernit: atque illo quidem ſe potiri indicat: hoc verò ſe abieciſſe affirmat. Non omnem Chriſtus Regni poteſtatem à ſe fugat: ſed eam tantummodò, quæ de mundo eſt: qualem ſcilicet mundani Reges exercere ſolent. Nam ſi omne
Ioan. 13. dominij ius à ſe repuliſſet, fruſtrà Apoſtolis dixiſſet: *Vos vocatis me Magiſter, & Domine: & benedicitis. Sum etenim.* Illam igitur Regni formam Chriſtus ſibi vendicare noluit, quæ militum copijs ſtipatur, quæ miniſtrorum caterua premitur, quæ opibus, ac rerum omnium temporalium abundantia exuberat, quæ tandem Regum Imperium, ac Maieſtatem oſtentat, qualis in mundanis Regibus apparet. At quorſum iſtud? Niſi vt mundani Reges Chriſto ipſo iudice addiſcant, ſe à ſpiritualis Chriſti Regni poſſeſsione repelli, ac temporale illorum Regnum ab Eccleſiaſtico eſſe diſiunctum.

Quapropter qui Eccleſiaſticum Regnum mundanis Regibus tribuunt, tanquam illis à Deo immediatè collatum: oſtendant, quo iure Reges ipſi Chriſto ſuccedãt; qui mundanum, ac temporale Regnum neque re, neque titulo vnquam exercere voluit. Proferant, ſi quod habẽt, ex Scripturis argumentum, quo hoc illis in Eccleſiaſticũ Principatum ius collatum eſſe probent: cùm vni tantùm Petro dictum audiant: *Simon Petre diligis me plus his: Paſce oues meas.* Quòd ſi Chriſtiani Reges Chriſto, ac diuinis inſtitutionibus parere æquum fore arbitrantur, cupiditatem ab Eccleſiaſtica iuriſdictione compeſcãt; ne Chriſti Regni inuaſores potiùs, quàm Defenſores eſſe videantur.

Ad tertium argumentum venio, quod ex veteris Eccleſiæ doctrina, & conſenſu compactum præclarè hoc ipſum demonſtrant. Si omnium veterum Patrum (Princeps Sereniſsime) qui, vel primis quinque ſæculis in orbe floruerunt, vel poſt illa de Eccleſia ſcripſerunt, monumenta perluſtres; ex his neminem prorſus reperies, qui Eccleſiaſticum Principatum terrenorum Regum ditioni, vel ſubiecerit, vel aliquo iuris titulo illi debitum cõiunxerit: Plurimos autem inuenies, qui mundanos Principes ab iniuſta illius vſurpatione deterreant.

In his primus eſt Athanaſius, qui in Conſtantium Imperatorem Arianum, nonnihil ſibi Eccleſiaſticæ poteſtatis vſurpantem, his verbis inuehitur: *Quandò à condito æuo auditum eſt? quandò iudicium Eccleſiæ auctoritatem ſuam ab Imperatore accepit? aut quandò vnquam pro iudicio agnitũ eſt? Plurimæ ante hac Synodi fuere: multa iudicia Eccleſiæ habita ſunt: ſed neq; Patres iſtiuſmodi res Principi perſuadere conati ſunt; nec Princeps ſe in rebus Eccleſiaſticis curioſum præbuit.* *Atha. ep. ad Solit. vit. agentes.* Obſerua (Princeps) Sanctiſsimi Patris argumentũ, quod à tota antiquitate, & Cõciliorũ auctoritate, necnõ Eccleſiæ vſu hauſtũ, quid de hac re vetus Eccleſia ſenſerit, apertè demõſtrat. Vides, laico Principi nullo vnquã tẽpore licuiſſe, ſemet in rebus Eccleſiaſticis iudicãdis obtrudere.

At poſteriora, quæ paulò longiùs hæc ſequuntur, ipſius verba pertimeſce; quibus Conſtantium ob vſurpatam in Epiſcopos auctoritatem cũ Anti-Chriſto comparat: *Quis enim* (inquit) *videns eum in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum, & præſidere iudicijs Eccleſiaſticis, non meritò dicat, illum eam ipſam abominationem deſolationis eſſe, quæ à Daniele prædicta eſt.* Quòd ſi Athanaſio hæc de Conſtantio dicere licuit, qui vix aliquam Eccleſiaſticæ poteſtatis partem ſibi vſurpabat: caueant, qui ſe in omnibus Eccleſiaſticis cauſis iudices prædicant, ac totius Eccleſiaſticæ poteſtatis ius in ſeipſos transferunt: ne

grauiora alij de ipſis dicant: Nos enim meliora de ipſis ſperamus,& prædicamus.

Hoſ. epiſ. ad Conſt. apud Athanaſ. Cæterùm,qua cõſtantia, quavè dicendi libertate Hoſius ille,egregius Catholicæ Fidei propugnator,eundem Conſtantium adorſus fuerit,ex ſuis verbis accipe: *Deſine quæſo*(inquit)*& memineris te mortalem eſſe; reformida diē iudicij: ſerua te in illam diem purum, ne te miſceas Eccleſiaſticis, neque nobis in hoc genere præcipe,ſed potiùs ea à nobis diſce: Tibi Deus imperium commiſit,nobis quæ ſunt Eccleſiæ concredidit: & quemadmodum,qui tuum imperium occultis conatibus inuadit, contradicit ordinationi diuinæ: ita, & tu caue, ne quæ ſunt Eccleſiæ ad te trahens,magno crimini obnoxius fias. Date, ſcriptū eſt, Quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ Dei Deo. Neque igitur fas eſt nobis in terris imperium tenere: neque tu thymiamatum, & ſacrorum poteſtatem habes, Imperator.* Vtinam (Princeps) hæc Hoſij verba altè ſibi animo inſculpant, qui ſupremā in Eccleſia auctoritatem ſibi arripere geſtiunt. Hæreticus Conſtantius fuit, Arianæ hæreſis propugnator, qui præter morem maiorum primus id ſibi ius in Eccleſia vſurpare auſus fuit; cuius cupiditati tota illa ſanctorum Patrum antiquitas conſtantiſſimè obſtitit: vt inde tibi perſpectum ſit, hãc iniuſtæ poteſtatis vſurpationem bonam ſobolem eſſe non poſſe, quæ ex tam malo, atq; hæretico patre orta Regiam potiùs maieſtatem labefactat, & vermis inſtar corrodit; quàm noua poteſtatis acceſſione augeat. Nam, quo pacto diù, aut tutò ſe regnare poſſe putant,qui ijs,quæ Cæſaris ſunt,non contenti, quæ Dei ſunt,ſibi rapere conantur: aut quomodò Dei iudiciū non reformidant, qui cùm terrenum tantùm imperium à Deo ſortiti fuerint, ſacrum Chriſti Regnum, perinde ac ſi hoſtes eſſent,inuadunt;atque eo ſcelere ſe contaminant, quo terreno ipſo Regno à Deo iuſtè ſpoliari me-
Prou. 8. reantur? Deſinant igitur,hortatore Hoſio, diuinam in ſe iram prouocare: meminerint Deum eſſe, per quē Reges

regnant,& per quem Principes imperant,& ſciant, teſte Daniele; *Quòd dominatur excelſus ſuper Regnum hominum, & cuicunque voluerit, det illud:* puroſque ſe, & incontaminatos in diem iudicij ſeruent. *Dan. 4.*

Verùm, poſt hos quoque Ambroſium audi; qui diuina hac veritate fretus, non minori animi fortitudine pro ea aduerſùs Valentinianum Imperatorem, Arianis hæreticis fauentem dimicat, his verbis: *Noli* (inquit) *te grauare Imperator, vt putes te in ea, quæ diuina ſunt, imperiale aliquod ius habere. Noli te extollere, ſed ſi vis diutiùs imperare, eſto Deo ſubditus. Scriptum eſt, Quæ Dei Deo, quæ Cæſaris Cæſari. Ad Imperatorem palatia pertinent, ad Sacerdotem Eccleſia. Publicorum tibi mænium ius conceſſum eſt, non ſacrorum.* *Ambroſ. ep. 14. ad Marcel. ſoror.*

Vides (Princeps) quàm ſtrenuè, ac religioſè ſancti illi veteris Eccleſiæ Patres pro hac Fidei Regula à nobis propoſita decertauerint. Plures Patres, plura quoque Concilia, ac Sanctorum Pontificum decreta referrem, quæ omnem tum à Regibus, tum à laicis Eccleſiaſticam poteſtatem auellunt; ſed cùm in eo tota Patrum, Conciliorum, Pontificum, ac demum totius Eccleſiæ auctoritas hactenus ſemper conſpirauerit: hoc vnum tibi (Princeps) tantùm dixiſſe ſufficiat: ab ipſo Chriſtianæ Eccleſiæ ortu, ad hæc vſque tempora, ita in Eccleſia creditũ, receptum, vſu obſeruatũ, legibus ſancitum, Fide ſtabilitũ fuiſſe: & hac Fide Eccleſiã imbutã, pro ea perſecutiones, gladios, martyria nõ exhorruiſſe. Teſtis eſt Anglia, quæ ſancti Thomæ Cãtuariẽſis Epiſcopi, ſanguinẽ pro Eccleſiæ immunitate profuſum vidit. Teſtis Cõſtantinopolis, qua Ioannẽ Chryſoſtomũ pro Eccleſia vſq; ad exilia decertãtem aſpexit. Teſtis denique totus orbis, qui tot Põtifices, ac Epiſcopos ſub Cõſtantio, Valente, Valẽtiniano, ac cæteris Imperatoribus hæreticorũ fautoribus, vſque ad ſanguinẽ pro Eccleſiaſtica poteſtate pugnantes intuitus eſt.

Sed quoniam cognata te Regum exempla fortè magis oblectabunt; Antiquam Anglicorum Regum (vt cæteros prætercam) pietatem, atq; erga Eccleſiam Catholicã obedientiã ad mentem reuoca. Reuolue, qua animi reuerẽtia, quave Religione Lucius, qui primus inter Anglos Reges ſub Eleutherio Chriſto nomina dedit, & poſt eum tot ſancti Reges, qui inter cœlites relati Anglicanam, & vniuerſalẽ Eccleſiam ſua vitæ ſanctimonia illuſtrarunt; Eduardi, Ethelberti, Inæ, Etheluolphi, atq; alij quãplurimi Põtificiã auctoritatẽ ſuſpexerint, coluerint, auxerint; ac tandẽ, quod ſingulare pietatis argumentũ fuit, eo cultu proſequuti fuerint; vt cõmuni aliorũ Chriſtianorũ Regũ ſubiectione nõ cõtenti, Regnũ D. Petro ſubiecerint, ac vſq; ad Hẽricũ VIII. tributariũ effecerint. Quid hac Regũ pietate excellẽtius? quid religioſius, aut excogitari, aut expeti vnquã potuit? Qui igitur Regiã maieſtatem adeò ſub Eccleſiaſtica inclinarunt, vt ei etiã annuum vectigal perſoluerent; num ſpiritualem ei poteſtatem denegarũt?

Quid plura? Henricus VIII. à quo primũ hoc in Eccleſiaſticũ Principatum ſchiſma concitatũ fuit, quamdiù Catholicam Fidem coluit, annon acerrimus Eccleſiaſticæ poteſtatis aduerſùs Lutherũ propugnator fuit? vt ex ſuo Aſſertionũ libro licet colligere: cuius teſtimoniũ ſuo loco opportunè proferemus: vt hinc facilè agnoſcas; quidquid deinceps ab eo aduerſùs traditam, ac teſtatã veritatẽ actum eſt, non ex errore, vel ignorãtia; ſed vel ex odio, vel dominandi cupiditate profectum fuiſſe: vt ex Hiſtoriarum ſerie cunctis perſpectum eſſe poteſt.

His tandem ipſa ratio accedat, ab intimo rei ſinu decerpta. Equidẽ, Princeps, pro ſingulari animi tui prudẽtia, ac eruditione nõ ignoras; nemini vnquã licuiſſe, rem abſq; iuſto titulo poſsidere: quòd ſi Reges Eccleſiaſticũ Principatũ ſe iuſtè poſsidere credũt; iuſtũ profecto aliquẽ titulũ exerere debent, quo illũ ſibi acquiſitũ demõſtrẽt.

At

At qui nam iuſtus ille titulus erit? Non iuris diuini, quandoquidē Chriſtus Reges à ſpirituali Eccleſiæ Regno ſua Inſtitutione expulit, & illud ſacris tantū hominibus contulit: non iuris naturalis; cùm ius naturale ad rerum diuinarum, quę ipſum genere, ac præſtantia antecellūt, adminiſtrationem non pertingat: non humano tandē; quia hominum leges rerum tantùm humanarum, nō diuinarum, quæ ordinis ſuperioris ſunt, poſſeſsionem attingūt. Cùm igitur nullo iuſto titulo rem Eccleſiaſticam poſsideant, ab eius ſanè poſſeſsione abſtinere debent.

Prętereà ex his, quæ ſupra diſſeruimus, facilè addiſcere potuiſti; Regum poteſtatem non alio, quàm iure gētium in orbe inſtitutam eſſe; cùm ea neque ex naturali, neque ex diuino iure immediatè effluxerit. Neque enim iure naturali alter alteri ſubijcitur, niſi Filius Patri: atque inde ex omnium conſenſu ſeruitus à iure gentium ortū habet: At neque diuino iure Regna inſtituta ſunt; cùm Regum poteſtas multò ante in orbe iure gentiū introducta fuerit, quā in Dei populo Rex inſtitueretur. Ac tunc demū, cū in Hebræo populo inſtituta fuit; ea non ex prima Dei inſtitutione, ſed ex populi cōſenſu Regē poſtulantis: ac proinde ab humano iure, Deo annuēte, profluxit. Cùm igitur, quæ iure humano conſtituta ſunt, nullā in ea, quæ prorſus à diuino iure manant, qualis eſt Eccleſiaſtica poteſtas, auctoritatē ſibi vendicare valeant, quin potiùs ex ipſo rerū ordine ijs ſubiecta eſſe debeāt: Cōſtat ſanè, Regū poteſtatē, quæ humana eſt, nullū in Eccleſiaſticū Regnum, quod diuinū eſt, atque à Deo inſtitutū, ius habere.

Ad hæc cùm exploratum ſit, Eccleſiaſticam poteſtatē duplici parte conſtare; ordinis nimirùm, ac iuriſdictionis poteſtate. Quis mundanum Regem in Eccleſia Pontificalia munera obeuntem, Sacerdotes ordinantem, Baptiſmum conferentē, Baſilicas conſecrantē, Chriſma conficientē, Sacramēta adminiſtrantē, ac cætera Epiſcopalia

munia exercentem vnquam, aut vidit, aut audiuit? Quis laicum Principem vnquã in Eccleſia docere, Epiſcopos creare, inter Epiſcopos ſedere, de cauſis Epiſcoporũ iudicare, Epiſcopatus, & Eccleſias diſtribuere, Archiepiſcopos, Primates, Patriarchas inſtituere, de cauſis Fidei iudicare aſpexit? cùm Valentino iuniori, ſeſe in cauſa Fidei *Ambroſ. ep.32.* iudicem præbenti, Ambroſius reſponderit: *Si vel Scripturarum ſeriem diuinarum, vel vetera tempora retractemus; quis eſt, qui abnuat in cauſa Fidei Epiſcopos ſolere de Imperatoribus Chriſtianis, non Imperatores de Epiſcopis iudicare?* Id ſi nunquam in Eccleſia viſum, aut nulla conſuetudine acceptum: quinetiam ipſa Dei lege prohibitum fuit: vt ex Oziæ exemplo manifeſtum eſt, cui incenſum in templo adolere interdictum fuit: diſcãt Reges, nullo iure, aut ratione Principatum ſibi in Eccleſia deberi.

1. Corin. 14. Gal. 4. Poſtremò, cùm mulieribus in Eccleſia ſedere, ac docere Apoſtolico præcepto vetitum ſit; quid nõ incommodi Eccleſiæ accideret, ſi Eccleſiaſticum ius ad Reges ſpectaret. Cùm enim apud pleraſque nationes, & in Anglia præſertim, mulieres Regni hæredes eſſe poſsint; annon plerumque accideret, vt mulier ad Eccleſiæ gubernacula ſederet, doceret, res ſacras adminiſtraret, Euchariſtiam conficeret, Sacramenta conferret, Epiſcopos crearet, de rebus Fidei iudicaret, ac reliqua Pontificia munera obiret, quæ Apoſtolico præcepto exercere prohibetur. Hæc enim omnia qui Eccleſiæ Caput eſt, iure proprio exercere, aut debet, aut poteſt. Abſurda, & incommoda nõ augeo, quæ tu ipſe (Princeps) pro tui ingenij fœlicitate, & acumine abundè tibi accumulare potes; quorũ nos aliqua in argumentis attigimus.

Id ſolùm mihi hìc pro coronide admonendũ ſupereſt, me neque tuæ Sereniſsimæ Celſitudinis, neque Sereniſſimi Iacobi Magnæ Britanniæ Regis, Progenitoris tui, quos omni, tum reuerentiæ, tum humilitatis officio (vt

par eſt) proſequor, ac proſequendos iudico; his argumẽtis facta, aut dicta carpere: ſed ea tantummodò in communi, abſque vlla rerum, aut perſonarum diſcretione, hîc vitia perſtringere; quæ aduerſùs antiquam, ac diuinã Fidei Regulam à nobis propoſitam ſeſe efferre viſa ſunt. Nam, quod ad Sereniſsimum Iacobum tuum, ac meum ſpectat (meum, inquam, ob plurimam meã in ipſum obſeruantiam) illud mihi ſemper in animum induxi, eum non proprio; ſed alieno, ac hæreditario potiùs errore laborare. Quo fit, vt neque apud me ipſum dubitem, quin prudentiſsima ipſius mens totius ſapientiſsimi conſilij ferax, cùm primùm diuino lumine imbuta in eum inditæ ſibi ſapientiæ aciem defixerit, protinùs velut alienum erroris fœtum deſpiciat, & Catholicam Regulam, velut propriam, agnoſcat.

Iam verò, an Proteſtantes aduerſùs ea, quæ hactenus pro hac Regula diſſeruimus, ex inſtituto iurent, non diſcutio: quandoquidem id abſque vllo examine, aut teſtimonio res ipſa clamitat. Attamẽ an benè iurent, ex quo vera, aut falſa eorum Religio euinci poſsit; tu ipſe (Princeps) ex his, quæ hactenus à nobis dicta ſunt, prudenter (vt in omnibus ſoles) ac ſapienter iudica.

†

REGVLA OCTAVA.

FIRMISSIME Tene,& nullatenùs dubita (Magne Carole, diuini numinis ſimulachrum) veram Fidem, & Religionem, abſque viſibili legitimorum Paſtorũ Succeſsione eſſe non poſſe. Propterea eam tãtùm Catholicam Fidem, & Eccleſiam credendam eſſe, quæ ab Apoſtolis poſt Chriſtum fundata; legitima, ac
Ioan. 13. nunquam interrupta Paſtorum Succeſsione à Chriſto inſtitura, integra ad nos vſque perlata eſt.

En tibi octauam (Princeps) veræ Fidei, ac Religionis agnoſcendæ Regulam, tam copioſis Sacrarum Literarũ exemplis, ac veterum Patrum teſtimonijs celebratam, adeóque ipſi rationi conſentaneam; vt ea, vel ſola ſufficiat ad veram tum Eccleſiam, tum Fidem hominibus perſuadendam. Qui enim, vel antiquam generis nobilitatem oſtendere, vel Regni alicuius Succeſſores haberi volunt, quò faciliùs Fidem ſibi apud homines comparent, genealogiam texunt, antiquamque è Regia ſtirpe per Auorum, Abauorum, Tritauorum, & aliorum maiorum lineam nunquam interruptam aſcendentes, originem ſuam euoluunt; quouſque ad originis ſtipitem peruenerint; qui Regni ſceptro potitus fuerit: atque adeò hoc ad rem demonſtrandam teſtimonium certum, ac indubitatum eſt, vt hoc probationis genere nullum inter homines ſyncerius, & ad perſuadendum vehementius exiſtimari ſoleat; quo ab hominum mentibus omnis prorſus falſi ſuſpicio abſtergatur.

Hoc ipſo demonſtrationis genere, non ſemel ipſas quoque Scripturas vſas fuiſſe legimus. Nam in libro
Ruth. 4. Ruth, cùm illius libri Scriptor oſtendere vellet Dauid à Phares originem duxiſſe; totam Phares, vſque ad

Dauid

Dauid poſteritatem reuoluit: atque idem præſtat Auctor libri Eſter, cùm Mardocheum è ſtirpe Iemini oriundum demonſtrat. Denique Matthæus cùm Chriſtum Dominum, ſecundùm carnem ex Abrahę ſemine progenitum declarat, non alia demonſtratione vtitur, quàm quòd exactè Chriſti genealogiam ab Abraham inchoatam, & per omnes Abrahæ poſteros ſucceſsiuè, vſque ad Chriſtum decurrentem, recenſet. *Eſter.* 2. *Matt.* 1.

Ita cùm multi ſint, qui veram Fidem, & Religionem ſibi vendicant, cùm ea tantummodò vera Fides, ac Religio ſit, quæ ab Apoſtolis tradita, atque in orbe fundata, Apoſtolicæ nomen ſibi comparauit: ſiqui veræ Fidei, & Religionis Hæredes, ac Succeſſores haberi volunt, ijs profectò opus eſt, vt eam primùm à Chriſto, tum ab Apoſtolis inchoatam, ac inde per ſuccedaneam, ac nunquam interruptam Pontificum, ac Epiſcoporum lineam ad nos vſque propagatam, quaſi cōtextam illius genealogiam, demonſtrent.

Verùm, antequàm inſtitutam huius Regulæ probationem exordiar. Duo tibi (Princeps) declaranda ſunt. Primū, quid viſibilis hæc Succeſsio ſit, & quomodò fiat. Alterum, quæ nam Succeſsio in Eccleſia prorſus neceſſaria ſit, ex qua vera Fides, ac Religio agnoſci queat.

Eccleſiaſticam Succeſsionem noſtri temporis Sectarij omnino à perſonis auellunt, atq; in vera tantùm doctrina collocant: at qui id moliuntur, ſtabile totius Fidei, ac veræ doctrinæ fundamentū, quod in perſonis ad Succeſſionem ordinatis ſubſternitur, proculdubio conuellunt; Euangelicam, atq; Apoſtolicam veritatem oppugnant; Fidem leuem, ac labilem in orbe conſtituunt; omnē veræ doctrinæ ſtabilitatem, ac certitudinē eripiunt; ac demū viam omnem præcludunt, qua vera doctrina, ac vera Fides à falſa dignoſci queat; vt paſsim non obſcurè demonſtrabimus.

Nos verò Catholicam veritatem à ſacris Scripturis,& Patribus edocti: in primis Eccleſiæ Succeſsionem, qua vera Fides, ac doctrina agnoſcitur, non ex vera doctrina, quæ Succeſsione poſterior eſt; ſed ex legitima Paſtorum Vocatione, Electione, Ordinatione, Miſsione explorari debere credimus; ex qua vera Fides, ac doctrina velut per manus tranſmiſſa ad nos manat: neque tamen Succeſsionem ita perſonis, aut locis præciſè alligamus; quin eam potiſsimùm in legitima auctoritate collocemus. Qua fit, vt quamquam vera Fides, & doctrina interdum in Paſtoribus (etſi non omnibus) labi poſsit, integra tamen in auctoritate præſertim Capitis, ſeruetur: ita vt hi tantùm Paſtores in Eccleſia legitimè ſuccedant, qui à Catholica Eccleſia legitimè vocati, electi, ordinati, miſsi, ad Eccleſiæ adminiſtrationem accedunt.

Id enim (Princeps) tibi perſuaſum ſit (quod mox clariſsimis Scripturarum argumentis demonſtrabimus) legitimam Paſtorũ Succeſsionẽ; quemadmodum ea in Eccleſia perpetua eſſe debet, ita nunquam à vera Fide, ac doctrina eſſe diſiunctam; ſed eam ita velut conſanguineam amplecti, atque in ſinu fouere; vt nunquam legitima Succeſsio abſque vera doctrina eſſe queat; neque vera doctrina ſine legitima Succeſsione poſsit conſiſtere: inſtar Solis, qui neque abſque radijs, neque radij abſque Sole eſſe valent. Atque inde neceſſariò collige: in Eccleſia perpetuam Paſtorum Succeſsionem neceſſariam eſſe; ne Fides, ac vera doctrina, qua Eccleſia olim genita, per omnia orbis tempora excreſcere, ac propagari debet, aliquando tãdem interiret. Cùm enim Fides ex auditu percipienda ſit; neque ea ab alijs, quàm à legitimis Eccleſiæ Paſtoribus, quibus docendi munus creditum eſt, prædicari debeat; hinc exploratum eſt, Eccleſiam abſque legitima Paſtorum Succeſsione, qui Fidem perpetuò in Eccleſia doceant, propagari non poſſe.

Cæterum,quænam in Eccleſia Paſtorum ſucceſsio ita neceſſaria ſit,vt abſque illa vera Fides, ac Religio neque eſſe,neque agnoſci poſsit.Primùm quidē hîc inter Epiſcoporum, & Pontificum ſucceſsionem diſtinguendum eſt. Nam,tametſi in Eccleſia vtraque neceſſaria ſit, vt ſtatim demonſtrabimus: haud tamen æquè veræ Fidei, ac doctrinæ famulantur. Nam Pontificum ſucceſsio potiſsimùm, ac primariò à Deo inſtituta fuit, vt velut totius Catholicæ Fidei,& doctrinæ fons, & ſcaturigo eam perpetuis temporibus puram, ac immaculatam cœleſti dono cuſtodiret, & tanquam Caput in omne Epiſcoporum corpus diffunderet. At Epiſcoporum ſucceſsio ea ratione à Deo ordinata fuit,vt veram Fidei doctrinam è Pontificum ſinu defluentem,tanquam riuuli,in Chriſtianos populos transfunderent.

Neque id fruſtrà confingimus. Nam & Scripturæ teſtantur,olim Deum de ſpiritu, qui in Moyſe Dei populi Principe copioſus erat,accepiſſe; ac ſeptuaginta ſenioribus communicaſſe. En quomodo Deus ipſe non alium ſeptuaginta Iudicibus ſpiritum diſpertitur,quā qui priùs Moyſi pleniſsimè collatus fuerat:ita vt ij quaſi de Moyſi plenitudine ſpiritum haurirent, quo in populi iudicijs explicandis vterentur. Hoc planè modo, & tu ipſe cogita,priùs in Pontificem Chriſtiaňi populi Rectorem Spiritus Chriſti,ad veram tum Fidem, tum doctrinam diſcernēdam plenitudinem diffundi;quæ deinceps in Epiſcopos diffluit. Hinc facilè potes agnoſcere, quo diſcrimine,& Epiſcoporum,& Pontificum ſucceſsio in Eccleſia neceſſaria dicatur.Hæc enim idcircò neceſſaria eſt;ne vera Fides,ac doctrina in orbe intereant, aut vlla erroris macula labefactentur. Illa, vt vera Fides, ac Religio in orbe propagetur.

His igitur ita explicatis,iam mihi probādum incumbit,vtramque & Epiſcoporum, & Pontificum ſucceſsio-

nem ita à Deo in Eccleſia ordinatam, ac inſtitutam eſſe; vt & vera Fidei doctrina perpetuò ſuperſtes ſit, & Eccleſia vera ſemper Fide propagetur. Primũ itaque ab Epiſcoporum ſucceſsione rem aggredior. Equidem non eſt, cur dubites (Princeps) ipſis præſertim ſacris paginis aſſerentibus: ad veram Religionem tuendam, & demonſtrandam legitimam Epiſcoporum ſucceſsionem ita neceſſariam eſſe; vt nulla vnquam vera Eccleſia eſſe potuerit, quæ Paſtoribus, ac Epiſcopis careret; quibus & Fidei propagandæ, & Chriſtiani gregis alendi cura demandata eſſet. Quare non immeritò Cyprianus Eccleſiam appellat Plebem Epiſcopo adunatam. Et Hieronymus aduerſùs Luciferianos: *Eccleſia* (inquit) *non eſt, quæ non habet Sacerdotes.*

Cypr. l. 4. epiſ. 9.

Hieron. cont. Lucifer.

Et quidem, ſi veteris Eccleſiæ ſtatum inſpicias: ea nũquam Prophetis, ac Paſtoribus caruit, qui Dei legem explicarent, ac verum Dei cultum Hebræo populo prædicarent. Cur & ſuis Epiſcopis Chriſtiana Eccleſia expoliari debet; cùm æqua, & nutriendæ, & propagandæ Fidei illi neceſsitas inſit? Quapropter apud Hieremiam Deus hos illi Paſtores pollicetur, qui perpetuam in ea Fidem foueant. *Dabo* (inquit) *vobis Paſtores iuxta cor meum, & paſcent vos ſcientia, & doctrina.* Vides neceſſariam Paſtorum in Eccleſia Succeſsionem, vt Chriſtianus grex veræ doctrinæ pabulo reficiatur. Cæterùm, Paſtores iuxta cor ſuum, nimirùm ſibi gratos, ac placitos illos Deus appellat, quos ipſe largitur, qui non vltrò ad Eccleſiæ gubernacula currunt, ac nullo deferente Epiſcopatus rapiunt; ſed qui à Deo legitimè per Eccleſiam vocantur; qui legitima ſucceſsione Epiſcopatus adminiſtrant; qui rerum diuinarum ſcientia, ac Fidei doctrina potiùs, quàm vaniloquio, & profanis dogmatibus Eccleſiam imbuunt; qui denique veri ſunt Eccleſiæ Paſtores, quos Deus ad tuendam, ac propagandam

Hier. 3.

Eccleſiæ Catholicæ Fidem per tempora, ac loca diſpenſat.

At Iſaiam, audi præclarè ſub ſymbolo Hieruſalem, futuram, ac neceſſariam hãc Epiſcoporum in Eccleſia Succeſsionem deſcribentem, his verbis: *Reſpice Sion ciuitatem ſolemnitatis noſtræ: oculi tui videbunt Hieruſalem habitationem opulentam, tabernaculum, quod nequaquam transferri poterit.* Quæ omnia de Eccleſia Chriſti dicta eſſe conſtat ex ſententia Procopij, Auguſtini, & Theodoreti. Tum verò protinus addit. *Nec auferentur claui eius in ſempiternum, & omnes funiculi eius non rumpentur.* En Epiſcopos, ac Paſtores, iuxta Theodoretum, clauorum, ac funiculorum nomine indicatos; quibus tuendæ, ac conſeruandæ Eccleſiæ cura à Deo commiſſa eſt. Quid enim claui in terra profundè defixi, quid funiculi efficiunt, quàm quòd tabernaculum ſtabile, ac immotum reddunt? En Epiſcoporum, ac Paſtorum in Eccleſia munus, & officium. Hi namque, dum Catholica, & orthodoxa Fidei doctrina Eccleſiæ tabernaculum muniunt, clauorum, ac funiculorum inſtar illius Fidem perpetuam, ac immobilem præſtant. Huc enim ſpectat, quod Eccleſiaſticus ait: *Verba ſapientum ſicut ſtimuli, & quaſi claui in altum defixi, quæ per Magiſtrorum conſilium data ſunt à Paſtore vno.* At egregiè Theodoretus: *Quæmadmodum* (inquit) *Tabernaculorum claui in terram adacti ſtabile faciunt Tabernaculum, fixum, & firmum; ſic illi impendentes vitam Corporis Eccleſiæ, & habentes corpora in terram abdita, animas in ſedibus Beatorum apud ſuperos, ſuis humeris Eccleſiam habent innixam, firmam, & ſtabilem. Funibus ſimiles ſunt, & clauis vſque ad Tabernaculum pertingentibus horum Sanctorum doctrinæ ſalubres, per quas inuicta manet Fidelium Fides.*

Iſai. 33.

Eccleſ. 17.

Theodor. in hunc locũ Iſai.

Hæc quidem ex Prophetis ſatis luculenter, ſed lucul-

tiùs Apoſtolus de perpetua hac Epiſcoporũ ſucceſsione
Epheſ. 4. agit, ad Epheſios his verbis ſcribens:*Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos;quoſdam autem Prophetas;alios verò Euãgeliſtas;alios autem Paſtores,& Doctores;ad conſummationem Sanctorum,in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti, donec occurramus omnes in vnitatem Fidei, & agnitionis Filij Dei.* Hìc(Princeps)animum, ac ſolicitudinem tuam requiro,vt hæc D.Pauli verba mecum accuratè perpendas: plura enim, & grauia Eccleſiæ myſteria continent, quibus te erudiri æquum eſt.Primum igitur Apoſtolici teſtimonij ſenſum hac ſimilitudine accipe. Quòd quemadmodum in Regni alicuius adminiſtratione fieri ſolet, vt ad diſpertiẽdas rerum curas Rex Magiſtratum inſtituat; cuius ope,& conſilio totum deinde Reipub.corpus regitur: quem non ad vnius, aut alteriùs Senatoris vitam vſque terminari oportet;ſed diuturnum,ac perennem perpetua Senatorum ſucceſsione eſſe velit: hoc ſanè pacto myſticum,ac ſpirituale Eccleſiæ Regnum à Deo adminiſtrari hoc teſtimonio docet Apoſtolus: in quo cùm Pontificem velut Principem conſtituerit; penes quem ſupremum Eccleſiæ ius, ac rerum omnium ſummam repoſitã eſſe voluit(vt paulò poſt demonſtrabimus) ad ipſius labores ſubleuandos Magiſtratum illi perpetuum adiunxit. Ille quidem primùm ex Apoſtolis, Prophetis, Euangeliſtis,Paſtoribus, ac Epiſcopis inter ipſa Eccleſiæ initia collectus fuit, cùm omnibus Eccleſia adhuc paruula egeret: at ea iam adulta,ac per orbem longè, lateque dilatata,ſolus illi Epiſcoporum,ac Doctorum Senatus relictus eſt,qui in partem ſolicitudinis vocati, dum proprijs Eccleſijs quiſque curandis incumbit,omnes,quaſi diſpertito labore,communis Eccleſiæ adminiſtrationi operam impendunt.

At ſingula teſtimonij capita expendamus. Obſerua (Princeps)in primis ex Apoſtolo,Deum dediſſe Eccleſiæ

Paſtores,

Paſtores,& Doctores. *Et ipſe*(inquit) *dedit quoſdam*, &c. Igitur à Chriſto Epiſcoporum ſucceſsio in Eccleſia inſtituta fuit: vides diuinam Epiſcoporum ſucceſsionem, quæ cùm à Chriſto effluxerit, ab Eccleſia tolli non poteſt; ſed cum ea perpetuò manere debet. Quòd ſi modum huius ſucceſsionis quæras, ipſum explicat Apoſtolus ad Hebręos ita ſcribens: *Nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo tanquam Aaron. Sic & Chriſtus non ſemetipſum clarificauit, vt Pontifex fieret, ſed qui loquutus eſt ad eũ, Filius meus es tu.* Dei igitur ad legitimam Epiſcoporum ſucceſsionem in primis vocatio expectanda eſt; non ea quidem, quæ per Dei vocem è cœlo delapſam fiat; ſed quæ per legitimam Eccleſiæ vocationem, quæ Dei vocatio cenſenda eſt, perficiatur. Neque enim abſque legitima Eccleſiæ vocatione quiſquam aut Epiſcopus eſſe, aut inter Epiſcopos haberi poteſt. *Hebr. 5.*

Cæterũ, Paulus ſub hoc Vocationis nomine vniuerſos veræ ſucceſsionis actus: nimirum Electionẽ, Ordinationem, ac Miſsionem comprehendit; quos Marcus in Apoſtolorum vocatione diſtinctè contemplandos proponit. Is enim Apoſtolorum inſtitutionem deſcribens, ait: *Aſcendit in montem Ieſus, & vocat ad ſe, quos voluit ipſe, & fecit, vt duodecim eſſent cum illo, & mitteret eos prædicare.* En omnes legitimæ ſucceſsionis gradus à Marco diſtinctos. Priùs vocat ad ſe, quos voluit; eligit, atque à cæteris diſcernit. Priùs namque neceſſe eſt ab Eccleſia vocari, atque eligi eum, qui Epiſcopus creari debet; ne ante Dei, & Eccleſiæ vocationem ſeipſum in Epiſcopatum intrudat. *Marc. 3.*

Verùm, à quo vocari, ac eligi debeat, declarat Euangeliſta, cùm ait, Apoſtolos à Chriſto vocatos fuiſſe; qui ſupremum in Eccleſia Principatum gerebat. Ad illum igitur (Princeps) ſpectat Epiſcopos vocare, & eligere, qui ſupremam in Eccleſia poteſtatem exercet. Quod ipſo

perpetuo vſu, ac praxi, ex Apoſtolica traditione manante, in Eccleſia receptum eſſe confirmat Gregorius Magnus ad Ioannem Subdiaconũ ſcribens, his verbis: *Quantò Apoſtolica Sedes, Deo auctore, cunctis prælata eſſe conſtat Eccleſijs; tantò inter multiplices curas illa nos valdè ſolicitat; vbi ad conſecrandum Antiſtitem, noſtrum expectatur arbitrium.*

Greg. lib. 5. Ind 11 *epiſt.* 30.

Secundò, fecit, vt duodecim eſſent cum illo: nimirùm Ordinauit, conſecrauit, conſtituit Apoſtolos. En Eccleſiaſticam Ordinationẽ, quæ legitimę ſucceſsioni tãtopere neceſſaria eſt; vt nullus vnquam ante Eccleſiæ ordinationem Epiſcopali munere legitimè in Eccleſia functus fuerit: Cuius rei teſtes ſunt Saulus, & Barnabas, qui tametſi ad Apoſtolicum, & Epiſcopale munus à Deo electi, ac vocati eſſent; nõ priùs tamen Epiſcopalem auctoritatem ſibi vendicarunt, quàm per manus impoſitionẽ Antiochiæ, Epiſcopi ordinati eſſent. Sic enim ſcribit Lucas: *Segregate mihi Saulum, & Barnabam in opus, ad quod aſſumpſi illos.* Iam eos Spiritus ſanctus ad Euangelicũ opus aſſumpſerat; iam ad Epiſcopatum vocauerat; quos tamẽ ad Eccleſiæ Ordinationem mittit: neque priùs eo illos munere fungi vult, quàm ab Eccleſia electi, ſegregati, atque ad id munus ordinati fuerint. Huius autem ordinationis modum olim ſtatuit Anacletus, quem etiam ab Apoſtolis traditum fuiſſe teſtatur; nimirùm, vt non minùs, quàm à tribus Epiſcopis Epiſcopus ordinetur.

Act. 13.

Anaclet. epiſt. 2.

Poſtremò Apoſtolos ad miniſterium Apoſtolicum mittit. *Et mitteret* (inquit) *illos prædicare.* Ecce tibi (Princeps) ſupremum huius Succeſsionis gradum, in quo Epiſcoporum poteſtas, ac iuriſdictio concluditur. Qui enim Apoſtolos ad Apoſtolica munera miſit, neceſſariam illis iuriſdictionem non negauit, qua ſua munera rectè obire poſſent. Hoc modo cùm Epiſcopi ad Epiſcopale munus, ac ſpirituale populorũ regimen mittantur, planè æquum

eſt, vt ea iuriſdictionis poteſtate præditi ſint, qua & ligare, & ſoluere valeant quæcunque, aut liganda, aut ſoluenda ſunt: Id enim, & Saluator ipſe confirmat, cùm poſt Reſurrectionem Apoſtolis ait: *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos.* At cùm certum ſit, Chriſtum à Patre cum iuriſdictionis poteſtate in orbem miſſum fuiſſe; id quoque exploratum eſſe debet; Epiſcopos, qui ad Eccleſiarum regimen deſtinantur, Epiſcopali iuriſdictione non carere. *Ioan. 20.*

En legitimæ Succeſsionis modum à Scripturis traditum, & perpetuo vſu in Eccleſia obſeruatum. Qui igitur hoc modo ab Eccleſia vocati, ordinati, miſsi, ad Epiſcopalem dignitatem euehuntur; proculdubio à Deo eligũtur, ac Apoſtolis in Epiſcopali munere ſuccedũt: vt poſt Cyprianum, & Damaſum præclarè tradit Auguſtinus, his verbis: *Quid eſt, pro Patribus tuis nati ſunt tibi Filij? Patres miſsi ſunt Apoſtoli; pro Apoſtolis Filij nati ſunt tibi, conſtituti ſunt Epiſcopi.* Sed alia Apoſtolici teſtimonij capita percurramus. *Cypr. l. 4. epiſ. 9. Damaſ. epiſ. 4. de Chorep. Auguſ. in Pſal. 44.*

Secundo loco tradit Apoſtolus, Paſtores à Deo in Eccleſia inſtitutos fuiſſe, in opus miniſterij, in ædificationẽ Corporis Chriſti; quod maximè tibi examinandum eſt (Princeps) Eo enim apertè docet, legitimę Epiſcoporum Succeſsioni, qualis modò à nobis explicata eſt, veram Fidei doctrinam ſemper coniunctam fore. Cùm enim Chriſti corpus, quod eſt Eccleſia, ſicut vera tantùm Fide conſtitutum fuit; ſic vera duntaxat Fidei doctrina ædificari, & excreſcere valeat: ſi Paſtores, & Epiſcopi idcircò à Deo inſtituti ſunt, vt perpetuam Eccleſiæ ædificationẽ peragant; quis luce clariùs non videat, veram Fidei doctrinam penes Epiſcopos, qui legitimè in Eccleſia ſuccedunt, ſemper repoſitam fore?

Hinc apertum Caluini errorem agnoſce, cùm ait: Nec veritatem ſemper in ſinu Paſtorum ali; nec Eccleſiæ

incolumitatem ab eorum ſtatu pendere. Vnde enim hæc noua Caluino ſententia erumpere potuit, cùm ex Apoſtolo audiat, perpetuam Eccleſiæ in Fide ædificationem Paſtoribus cōmiſſam eſſe? Quid eſt Paſtores à Chriſto dari in opus miniſterij, præterquàm Paſtores idoneos Eccleſiæ ſemper prouidēdos fore; qui iuxta Chriſti promiſſa, Fidem in Eccleſia doceant? Quid eſt eoſdē dari in ædificationem Corporis Chriſti, quàm quòd Chriſti Eccleſia, quæ velut corpus, Fidelium membris vſque ad orbis interitum excreſcere debet, ac ædificari; non alios quàm Paſtores, & Epiſcopos perpetuos ædificatores eſt habitura?

Nam, quemadmodum Deus Optimus Maximus eam à principio viuentibus corporibus vim indidit, quæ illa ad augmentum compelleret, ac tandem iuxta proprium genus ad perfectum adduceret: qua ſublata, res fruſtrà conditæ viderentur: num eam corpori ſuo myſtico, quod eſt Eccleſia, virtutem denegaſſe exiſtimandum eſt; quòd idoneos Paſtores diuinæ illius Fidei Miniſtros, qua Eccleſia augetur, amplificatur, ædificatur, donec ad perfectum creſcat: eidem perpetuò non contulerit?

Quid (Princeps) Annon gratiæ promiſsio, quæ Eccleſiæ de ipſius ædificatione à Chriſto facta fuit, longè efficacior eſſe debet, quàm quæ de naturali hominum
Geneſ. 9. propagatione olim facta legitur, cùm Deus dixit: *Creſcite, & multiplicamini, & replete terram.* Quòd ſi ea hoc Dei decreto adeò immota, ac ſtabilis permanet; vt nunquam orbi homines defuturi ſint, qui illum noua ſemper hominum ſobole repleant, ac multiplicent: quid maiori, ac grauiori Dei erga Eccleſiam promiſſione vrgente, veros, ac legitimos in Eccleſia Paſtores deficere poſſe putabimus; qui ipſius ædificationi incumbant? aut in eis veram Fidem, ac doctrinam, qua

potiſsimùm Eccleſia regitur, ac propagatur, perire poſſe exiſtimabimus? Planè ſi qui ſemel dixit: *Creſcite, & multiplicamini*, perpetuam hominum propagationem in orbe futuram ſtatuit: quid dubitamus, quin idem, qui dedit Paſtores, & Doctores ad conſumationem Sanctorum, in opus Miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti, Eccleſiam hoc decreto perpetuò à Paſtoribus vera Fide, ac doctrina ædificandam velit?

Id ſanè verum eſt, hanc Dei promiſsionem non ſingulis Paſtoribus, quos à Fide aberrare nonnunquam accidit; ſed omnibus tantùm in genere factam eſſe: quo fit, vt ea in perpetua, ac omnium dumtaxat Paſtorum Succeſsione efficax ſemper futura ſit, & vim ex Dei decreto ſtabilem ſortiri debeat.

Poſtremò docet Apoſtolus, Epiſcoporum Succeſsionem perpetuam in Eccleſia futuram eſſe, cùm addit: *Donec occurramus omnes in vnitatem Fidei, & agnitionis Filij Dei: in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti.* Nam ſiue cum Theophilacto, ac Græcis ſcholijs de perfecta Fide, & abſoluta Chriſti notitia, qualis in hac vita haberi poteſt, locum intelligas: ſiue cum Auguſtino de perfectione Fidei, quam Electi in futura vita ex clara Dei viſione conſequentur, hoc dictum interpreteris: id profectò certum eſt, non priùs omnes, qui ad Chriſti corpus pertinent, in vnam Fidem confluere debere; donec Electorum numerus impleatur: quod tunc tantummodò, non antea, fieri opus eſt, cùm ſupremus Iudicij dies aduenerit: ex quo Paulus id his verbis inſinuat: Tandiù legitimam Epiſcoporum Succeſsionem in Eccleſia eſſe permanſuram, quoad vniuerſi Fideles in ea Fidei vnitate, qua inter ſe coniuncti ſunt, Chriſto ad iudicium venienti tandem occurrant.

Hinc enim Chriſtus apud Matthæum Eccleſiam agro *Mat. 13.*

(Princeps) Epiſcoporum Succeſsionem, quæ primùm in Apoſtolis à Chriſto inſtituta, deinde in Epiſcopos Apoſtolorum Succeſſores defluxit, diuinam à Spiritu Sancto ſibi originem vendicare: quod ipſe quoque Petrus non obſcurè declarat; dum illud à Spiritu ſancto decretum eſſe pronũtiat vt Iudæ Epiſcopatum accipiat alter: *Actor.* 1.
annon hoc ipſo teſtatur, Epiſcopatus dignitatem ipſa Dei inſtitutione in alterum transfundi debere? ac proinde, vt Epiſcoporum Succeſsio in Eccleſia perennis eſſe debeat, ex diuina auctoritate manare? Et quidem id fateri opus eſt. Nam cùm Paulus Timotheum Epheſi, Titum Cretæ Epiſcopos ordinauerit; quo iure hanc illis poteſtatem contuliſſet, niſi Epiſcoporum Succeſsionem, & Apoſtolicam eſſe, & ipſo diuino iure inſtitutam agnouiſſet: qua Eccleſiæ corpus nunquam corrumpendum in Fide ædificetur; quouſque in virum perfectum tranſeat, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti: quod in Cœleſti patria, Eccleſia ad Chriſtum collecta, expectatur.

Hæc igitur de neceſſaria Epiſcoporum Succeſsione; ſine qua vera Fides, ac Religio eſſe non poteſt, ſatis dicta ſint. Ad Pontificum Succeſsionem venio; de qua, quoniã plura in poſterioribus Regulis dicenda ſunt: pauca hoc loco attingemus.

Pontificum Succeſsionem (Princeps) & diuino iure inſtitutam, & Eccleſiæ omninò neceſſariam eſſe; ita vt ea ſublata omnis, tum Fides, tum vera doctrina velut deuaſtato fonte protinùs areſcat, ſuperiùs annuimus: quod modò ſacris nobis ſuffragantibus literis tibi demonſtrãdum eſt. Quapropter, ijs hoc loco ſuppoſitis, quæ in ſexta Regula de viſibilis Capitis neceſsitate fusè diſſerui mus: vbi certum aliquod in Eccleſia viſibile Caput, ex Dei inſtitutione dari oportere oſtendimus; quod illi perpetuò præſit; quæ, & ipſa non obſcurè huic probationi deſeruiunt; propoſitam huius rei demonſtrationem ex

illis Chriſti verbis exordior, quæ apud Matthæum Petro
Mat. 16 dicta leguntur: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.*

His enim (Sereniſsime Princeps) tum ex ipſo Scripturæ contextu, tum ex omnium ferè Patrum cõſenſu in primis velut certum ſtatuo, quod poſthac probandum erit: Petrum totius Eccleſiæ Caput, & Rectorem deſignari. Quod cum ita ſit: obſerua verbum illud, *Ædificabo;* quod perpetuam, non tam ob futurum tempus, quod præſefert, quàm ob ipſam verbi vim, ac ſignificationem (vt ex Apoſtolo probatum fuit) Eccleſiæ ædificationem oſtendit. Quid enim aliud eſt Eccleſiam ædificari, quàm eam perpetua Fidelium multitudine propagari? Nam cùm in ædificatione duo potiſsimùm conſiderentur. Primum ædificij aſſurgentis origo; deinde ipſa in parietes extenſio. Eccleſia quidem tunc primùm oriri incipit, cùm primum illi ad ædificationem fundamentum ſubſternitur; quod in Petro ſe facturum his verbis Dominus pollicetur; quem velut primarium Eccleſiæ lapidem in fundamento fundatum, & Caput ſub ipſo capite conſtitutum eſſe voluit. Deinde verò in ingentem ſeſe extendit Fideliũ multitudinem, qui (vt ait D. Petrus)
1. Pet. 2. tanquã lapides viui ſuper ædificãtur, vt ex his tãdem Eccleſiæ domus ſpiritualis aſſurgat; & tandiù Fidelium plebe ædificetur, quoad expleto Electorum numero, & ædificatione peracta, ipſa Eccleſia in Chriſti ſinum colligatur.

Iam hinc apertè vides (Sereniſsime) vtrumque, nimirum, & ſupremum Eccleſiæ Caput, velut fundamentum: & Fidelium membra, tanquam lapides ad perennem Eccleſiæ ædificationem æquè neceſſaria eſſe; ne ſublato Capite, tanquam euulſo fundamento, Eccleſiæ ædificium corruat; vel abſciſsis Fidelium membris, velut amotis lapidibus eiuſdem ædificatio ceſſet; ac tandem

Eccleſiæ corpus membris deſtitutum intereat.

Porrò, ſi in Petro tãtummodò Eccleſia ædificata fuiſſet, eo è medio ſublato, quodnam Eccleſiæ fundamentum reliquum eſſet? quo aut illius Fides ſalua conſiſteret, aut Fideles in ea propagarentur? Certè nullum. Nam ſi Chriſtum fundamentum proferas, ſatis antehac fusè probatum fuit, ad viſibilem Eccleſiæ, tum adminiſtrationem, tum ædificationem inuiſibile Caput non ſufficere. Si Fidem exeras: Annon ea ab illius Succeſſore expectanda eſt, cui à Chriſto dictum fuit: *Ego rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.* Luc. 22. Qui cùm veram Fidem ex Dei dono indelebilem acceperit; vt eam in Eccleſiæ ſinum diffundat, quis veram Fidem ſe habere exiſtimet, qui eã à Petri Succeſſore velut à fonte profluentem non hauſerit? Age (Princeps) Annon Fides ex auditu? auditus autem per Verbum Chriſti? Rom. 10. Quòd ſi ab Eccleſia ſupremum Caput auellas, ad quod ſpectat legitimos in orbem verbi Prædicatores, ac Paſtores mittere; quis legitimus Paſtor, aut Doctor in Eccleſia agnoſcendus erit, cui Fides tutò credenda ſit? Aut quo pacto Fides Eccleſiæ fundamentum eſſe poterit; quæ proprio fundamento amiſſo, non habet, quo ſe ipſam tueatur? Igitur, cùm Dominus in Petro ſe Eccleſiam ædificaturum pollicetur, certum ſit, in Petro ſe nunquam perituram Pontificum Succeſsionem futuram inſinuare; quæ tũ Fidem, tum Eccleſiam perpetuò incolumem ſeruet.

Sed hanc ipſam Pontificum Succeſsionem à Chriſto inſtitutam, ex altero ipſius teſtimonio euincamus, quod apud Ioannem legitur, cùm Petrum ita affatus eſt: *Simõ Ioannis diligis me plus his? Paſce oues meas.* Ioan 21. Eo enim Ordinariũ Supremi Paſtoris munus inſtituit, quod in Eccleſia perpetuũ eſſe debeat. At cui dubiũ eſſe poteſt; quin Ordinarium munus, quod in vno inſtitutum eſt, Succeſſores

expoſcat, in quos muneris poteſtas transfundatur? Rex enim, qui Proregis, aut Gubernatoris ordinariam in Regno, aut Prouincia poteſtatem inſtituit, in primo ita Succeſsionem ordinat, vt ea in perpetuos ſibi Succedẽtes Proreges, aut Gubernatores fluat. Quare cùm primùm Chriſtus Petrum ordinaria Capitis poteſtate Eccleſiæ Paſtorem illis verbis inſtituit, perennem illi Pontificum Succeſsionem adiunxit; ne ordinarium Pontificum munus in Eccleſia intercideret: ac Dei inſtitutio periret.

Quod ipſa quoque cognata ratio facilè perſuadet. Nã cùm Eccleſia ſemper ſit ouile Chriſti, ſemper ordinario Paſtore indiget, qui illius curam gerat. Ea verò, quæ ordinaria ſunt, tandiù diuturna eſſe oportet, quandiù id ipſa rei neceſsitas poſcit. Quapropter cùm Eccleſia, tanquam Dominicus grex, vſque ad orbis interitum propagandus, ſemper Paſtorem neceſſarium habeat; perpetuus verò Paſtor eſſe non poſsit, niſi perpetua ſit Pontificum Succeſsio, quæ perpetuos Pontifices in Eccleſia foueat: inde perſpicuum eſt, perennem Pontificum Succeſsionem velut neceſſariam à Chriſto inſtitui oportere, ne Eccleſia, velut grex abſque Paſtore, aliquando diſpergeretur.

Denique, cùm Symbolum Nicenæ, & Conſtantinopolitanæ Synodi, quæ apud ipſos quoque Sectarios Sacroſanctæ habentur, Eccleſiam Apoſtolicã nobis credẽdam proponũt; quid aliud docent (Princeps) quàm quòd vtrãque & Epiſcoporum, & Pontificum; magis autem Pontificum Succeſsionẽ inculcant? Neque enim Eccleſia alia ratione Apoſtolica nuncupatur, quàm quòd ea ab Apoſtolis fundata, eam Fidem, ac Religionem non caſu, aut fortuna; ſed ex legitima Pontificũ ſucceſsione, quaſi hæreditario iure poſsidet: quã prior Chriſtus Apoſtolis tradidit; quãque Eccleſia Apoſtolorũ prædicatione genita,

ab iiſdem tanquam ab vberibus ſuxit: quo fit, vt ea tantùm Eccleſia Apoſtolica cenſenda ſit, quæ tum ab Apoſtolis per legitimam Epiſcoporum Succeſsionem; tum præſertim à Petro per rectam, ac nũquam interruptam Pontificum lineam;cui perpetua, ac indelebilis Eccleſiæ Fides alligata eſt,originem duxit.

Hinc Auguſtinus certiſsimum veræ Eccleſiæ argumentum colligit, dum ita ſcribit: *Multa ſunt,quæ me iuſtiſsimè tenent in Eccleſia Catholicæ gremio: tenet conſenſio populorum,& gentium:tenet auctoritas miraculis inchoata, Spe nutrita,Charitate aucta, vetuſtate firmata: tenet ab ipſa ſede Petri Apoſtoli vſque ad præſentem Epiſcopatum Succeſſio Sacerdotum.* Cernis (Princeps) quàm graue hoc vinculum ſit, quod Auguſtinum ſanctiſsimum æque, ac doctiſsimum virum in Catholicæ Eccleſiæ ſinu detinebat. *Aug. cõt. epiſt. fundam. c. 4.*

Eodem prorſus Catholicæ Fidei ſpiritu imbutus Hieronymus,eam dumtaxat veram Eccleſiam prædicat, in qua hæc Apoſtolica Succeſsio viget, cùm ait: *In illa Eccleſia permanendum eſt, quæ ab Apoſtolis fundata, vſque ad hanc diem durat. Sicubi audieris eos,qui dicuntur Chriſti, non à Domino Ieſu Chriſto,ſed ab alio quoquam nuncupari,vtpotè Marcionitas, Valentinianos, Montenſes, ſiue Campitas: Scito non eſſe Eccleſiam Chriſti, ſed Antichriſti eſſe Synagogam. Ex hoc enim ipſo, quod poſteà inſtituti ſunt,eos ſe eſſe indicant; quos futuros Apoſtolus prænunciat.* Caueant ſibi à Hieronymo Proteſtantes,Caluiniani, Lutherani, ac reliqui,qui poſt Apoſtolos exorti varia ſibi ex Sectariorũ auctoribus nomina indiderunt; Cùm enim in Apoſtolica Eccleſia non ſint;nec Apoſtolicam Succeſsionem oſtendere valeant;certè in Chriſti Eccleſia eſſe nõ poſſunt, & duram Hieronymi,ſeu potius Apoſtoli ſententiã ſubire coguntur. *Hieron. Dial. cõtr. Lucifer, c. 9.*

Hoc ipſo quoque argumento ad veram Eccleſiam de-

Iren. lib. 4. c. 42. clarandam vtitur Irenæus, ita ſcribens: *Quapropter eis, qui ſunt in Eccleſia Presbyteris obaudire oportet, his qui Succeſsionẽ habent ab Apoſtolis, ſicut oſtendimus; qui cum Epiſcopatus Succeſsione chariſma veritatis certum acceperunt.* En quàm præclarè Irenæus legitimam Succeſsionem ſemper cum vera Fidei doctrina coniunctam docet: neque vllibi veram doctrinam, abſque legitima Succeſsione eſſe poſſe agnoſcit: ita vt legitima Succeſsio veræ ſemper Fidei, & doctrinæ fideliſsima ſit cuſtos. At poſteriora, quæ ſequũtur, verba tibi altè in animo repone (Princeps) ſic enim proſequitur Irenæus: *Reliquos verò, qui abſiſtunt à principali Succeſsione, & quocunque loco colligantur, ſuſpectos habere, vel quaſi hæreticos, & malæ ſententiæ.* Si hoc argumento Irenæus eos hæreticos, ac malæ ſententiæ viros eſſe ſuſpicatur, qui à principali, hoc eſt Pōtificũ Succeſsione diſtát; iã apud te ipſum iudica, qua in exiſtimatione eos habere debeas, qui ipſam Pōtificũ Succeſsionẽ oppugnãt.

Iam verò hinc ad Proteſtantium, Puriranorum, atque aliorum Religioniſtarum ſucceſsionem explorandam accedo; vt inde colligere valeas, an eorum Eccleſia Apoſtolica cenſenda ſit. Tria potiſsimùm veræ, & Apoſtolicæ Succeſsionis ſigna tradunt Tertullianus, Irenæus, Auguſtinus, Hieronymus, ac cæteri Patres. Primum eſt, cùm in Eccleſia Apoſtolicum Caput, à Chriſto inſtitutum, & perpetua Succeſsione perſeuerans agnoſcitur, à quo omnis Apoſtolica Succeſsio exordium ſumat. Secũdum, cùm Epiſcoporum Succeſsio diuina, & Apoſtolica lege ſancita, legitima Vocatione, Ordinatione, ac Miſſione integra apparet. Poſtremũ, cũ vera Fidei doctrina ab Apoſtolis tradita, & à Patribus cōſignata integra, ac ſartatecta ſeruatur. Ex his conijce (Princeps) An apud Proteſtantes ſit vera, ac Apoſtolica Succeſsio. A primo ſigno rei demonſtrationem exordior.

Primùm itaque, nullam apud Proteſtantes, ac reli-

quos Apoſtolicam Succeſsionem vigere, ex ipſo Apoſtolico Capite euinco; quod ipſi à ſuis Eccleſijs expellunt: quod cùm à Chriſto in Eccleſia inſtitutum fuerit (vt fusè poſthac demonſtrabimus) planè reijci non poteſt, quin ſimul cum eo Chriſtus ab Eccleſia expellatur; ac proinde omnis, tum Chriſtiana, tum Apoſtolica Succeſsio intereat. Nam, cùm omnis Eccleſiaſtica Succeſsio ab hoc vno Eccleſiæ Capite initium ſumat, cui dominus ad eligendos, ac ordinandos in Eccleſia Paſtores, & Epiſcopos, qui Apoſtolis ſuccedant, omnem clauium poteſtatem contulit. Quo pacto Apoſtolicam Succeſsionem ſibi in Eccleſia arripere audent, qui ab hoc Capite diſſuti nullam ſuorum Paſtorum legitimam Vocationem, ac Ordinationem oſtendere valent; quæ illos Apoſtolicæ Succeſsionis hæredes eſſe declarét? Equidem certum eſt, eos qui Apoſtolico Capite carent, inter Apoſtolicæ Eccleſiæ membra cenſeri nō poſſe; quæ certa Fidei, ac doctrinæ conſanguinitate Apoſtolis connectūtur: neq; veræ Eccleſiæ filios; ac proinde, neque Apoſtolorū Hæredes, ac Succeſſores poſſe exiſtimari, qui Apoſtolicū Eccleſiæ Sponſum Chriſto ſubrogatū, Patrē non agnoſcunt. Inde fit, vt nulla Proteſtantibus, Puritanis, atque alijs, in Eccleſia Apoſtolica Succeſsio eſſe poſſit, quamdiù Apoſtolicum à ſe Patrem abijciunt, & ab eo minimè propagari volunt.

Cùm verò ij Apoſtolici appellari, & Apoſtolicā hæreditatē ſibi præripere geſtiant, iure illos ad Succeſsionem Tertullianicis verbis prouoco: *Edant Origines ſuarum Eccleſiarum, euoluant ordinem ſuorum Pontificum, ita per Succeſsiones ab initio decurrentem*; quouſque ad vnum Apoſtolorum Principem perueniant, cuius Apoſtolica Succeſsione fruantur? Hac enim quoque ratione Optatus Donatiſtas vrgebat: *Vos* (inquit) *veſtræ Cathedræ originem edite, qui vobis vultis ſanctam Eccleſiam* *Tertull. de Præſ. aut Hæret. c. 32.* *Optat. cōtra Don. lib. 2.*

vendi-

vendicare. Cùm verò id præſtare nequeant; agnoſcant profectò omni ſe Apoſtolicæ Succeſsionis titulo expoliatos eſſe.

Primò itaque, hoc ſigno à Proteſtãtibus, atque ab alijs auulſo: ad ſecundum venio; quo planè ſe deſtitutos declarant, cùm nullam apud ſe legitimam Epiſcoporũ Succeſsionem retinent. De Puritanis, Lutheranis, atq; alijs Caluiniſtis res perſpicua eſt; cùm ab ipſo etiam Epiſcoporum nomine, nedum Succeſsione abhorreant. Quod ad Proteſtantes ſpectat. Oſtendant, quo pacto ſuos Epiſcopos à Deo vocatos habeant, qui nulla legitima Eccleſiæ vocatione eliguntur. Edant à quo Apoſtolico Eccleſiæ Præſule à Chriſto inſtituto, qua poteſtate, qua Vocatione, qua Ordinatione electi ad Epiſcopatũ appulerint. Quid quæſo, in his Apoſtolicũ demonſtrare valẽt? Vbi nã manuum impoſitio ab Epiſcopis facta, quæ in Epiſcopi Ordinatione Apoſtolica inſtitutione requiritur? vbi Ordinatio à tribus Epiſcopis peracta? Vbi Apoſtolica poteſtas, quæ veram Ordinationem perficit? Vbi Apoſtolici Capitis arbitrium, ac conſenſus? Vbi tandem Apoſtolici Præſules Apoſtolicæ Ordinationis, ac poteſtatis hæredes; quandò omnia Regis auctoritati committũtur; cui nec manuum impoſitio, nec Epiſcoporum Ordinatio vllo vnquam iure conceſſa habetur?

Edant præterea ipſi Proteſtãtium Epiſcopi: Qua auctoritate ad prædicandum prodeant? Vnde Euangelizandi munus nanciſcantur? Quis oſtia ad id munus Apoſtolicũ obeundum illis aperiat? Quem ad Epiſcopale officium illos mittentẽ agnoſcãt? Planè cũ hæc nulla apud illos Apoſtolica poteſtate fiant; cur ſerò ſaltem nõ intelligũt, ſe Deo non mittente currere, ac nemine deferente, vltrò Apoſtolicum munus ſibi rapere? quos duriùs, tã Propheticis, quàm Euangelicis verbis exagitare poſſem: niſi, & tua (Princeps) me reuerentia cohiberet, & melioris frugis

ſpes de ipſis in animo concepta,ſtilum demulcere coge-
ret.Interea, agnoſcant ſe diuino hoc Apoſtolicæ Succeſ-
ſionis ſigno apertè deſtitui: quo fit, vt cùm vera Eccle-
ſia,abſque legitima Epiſcoporum,ac Pontificum Succeſ-
ſione eſſe non poſsit; in qua vera Fides, ac Religio tan-
quã in diuino quodam domicilio tuta, ac ſartatecta ma-
net: quandoquidem ij vtraque hac neceſſaria Pontificũ,
& Epiſcoporum Succeſsione carent; nulla quoque apud
eos vera Eccleſia eſſe poſsit.

Venio ad poſtremum Apoſtolicæ Succeſsionis ſignũ; quod in vera,ac Apoſtolica doctrina collocauimus. Hoc (Princeps) Proteſtantes, hoc Caluiniani, hoc Lutherani, hoc quicunq;nobiſcum pugnant,velut legitimũ docent, prædicant,vrgent,poſtulant. Vltrò igitur illis,quod petunt,dãdum eſt: cùmque hanc Apoſtolicæ doctrinæ Succeſsionem Proteſtantes adeò extollant,commendent,ac velut propriam ſibi vendicent; vt in ea veram ſe Eccleſiam poſsidere putent:ex præcipuis eorum doctrinæ Capitibus,tum ex Sereniſsimi Iacobi Angliæ Regis Apologia,tum ex communi fama decerptis;num ita ſit, res exploranda eſt:ſiquidẽ ex eorum examine,ac comparatione;num Apoſtolis, aut alijs extra Apoſtolos in doctrina ſuccedant,facilè tibi perſpectum erit.

Primum igitur Proteſtantium,Puritanorum,Lutheranorum,atque omnium Religioniſtarũ doctrina eſt; Pœnitentiæ Sacramentum,quo ex Chriſti inſtituto peccata delentur,nullum eſſe: quod olim quoque Montaniſtarũ, ac Nouatianorum dogma fuit, teſte Hieronymo ep.54. ad Marcellum;Cypriano lib.4.ep.2. & Ambroſio lib.4. de Pœniten.c.2.Cùm verò Eccleſia Catholica illud olim velut Apoſtolicæ doctrinæ inimicum in Montaniſtis, ac Nouatianis damnauerit; planè conſtat illos in hac Fidei doctrina,non Apoſtolis,ſed Montaniſtis, ac Nouatianis ſuccedere.

Doctrina eſt Proteſtantium, &c. Auricularem Confeſſionem merũ eſſe figmentum; quæ fuit etiã Nouatianorum, vt ex Cypriano colligitur l. 4. ep. 2. Iacobitarũ, teſte Guidone de Iacobitis. Armeniorum, ex eodem de Armenis. Nouotũ Manichæorũ, ex Nicolao Eymerico par. 1. q. 13. & Albigenſium, ex D. Antonino par. 4. tit. 11. c. 7. §. 5. Hãc velut cum Apoſtolica, & Euangelica doctrina pugnantem, olim cum Nouatianis, Iacobitis, Armenis, nouis Manichæis, & Albigenſibus Catholica damnauit Eccleſia. Igitur Proteſtantes, &c. non Apoſtolis, ſed dã natis hæreticis ſuccedunt.

Doctrina eſt Proteſtantium, &c. in Euchariſtiæ Sacramento Chriſti Corpus per tranſubſtantiationem non adeſſe. Quæ cùm olim Simonis Magi, & Menandri, teſte Ignatio apud Theodoretum Dial. 3. Manicheorum, teſte Leone, ſerm. 4. in Quadrag. Armeniorum, teſte Euthimio in Panopl. part. 2. titul. 20. doctrina fuerit, ab Eccleſia cum ſuis auctoribus damnata; palàm eſt Proteſtantes, &c. non Apoſtolis, ſed damnatis hæreticis ſuccedere.

Doctrina eſt Proteſtantium, &c. Matrimonium nouæ Legis Sacramentum non eſſe; quæ olim Nicolaitarum hæreſis fuit, ab ipſis Apoſtolis reprobata, vt tradit Epiphanius hæreſi 25. ac præter eà Gnoſticorũ, referẽte Clemente Alexandr. l. 3. ſtrom. Valentinianorum, Irænco l. 1. cap. 32. Seuerianorum, Niceta l. 4. orth. Fid. hær. 17. Hydroparaſtatarum, Theodoreto l. 1. hæret. Fab. Encratitarum, Iræneo, Epiphanio, Theodoreto de Tatiano. Marcionitarum, Tertulliano l. 1. contr. Marcionem, Manichæorum, Epiphanio, Auguſtino, & Theodoreto de illorum hæreſibus. Priſcillianiſtarum, Leone 1. epiſt. 17. c. 7 quos omnes Eccleſia cũ his hæreſibus damnauit. Ex quo perſpicuum eſt, his Proteſtantes, &c. non Apoſtolis, in doctrina ſuccedere.

Sed vt rem breuiùs perſtringamus: Euangelicum Caſtitatis conſilium reprobarunt Nicolaitæ, teſte Iræneo, Epiphanio, & Auguſtino de Nicolaitis: Gnoſtici Epiphanio, hæreſi 26. Vigilantiani: Hieronymo cõtrà Vigilant. c. 1. Manichæi, Auguſt. l. 30. cõt. Fauſt. c. 4. Ab Eccleſia, & ab Apoſtolis damnati. Succedunt in ea doctrina Proteſtantes, Puritani, &c.

Monaſticam vitam damnarunt olim Donatiſtæ, teſte Optato l. 2. contr. Donatiſtas: Vigilantiani, Hieronymo contra Vigilantium, Petiliani, Auguſtino lib. 3. conr. Petil. c. 4. quos olim Catholica damnauit Eccleſia. Succedunt in hac doctrina Proteſtantes, Puritani, &c.

Catholicam Eccleſiam toto orbe perijſſe, & apud ſe ſolam remanſiſſe olim aſſeruerunt Donatiſtæ; vt teſtantur Optatus contr. Donatiſtas l. 1. 2. & 6. & Auguſt. hæreſi 69. quod ſacra anathematizauit Eccleſia. Succedunt Proteſtantes, Puritani, &c.

Ordinis Sacramentum olim Meſſaliani reiecerunt, teſte Damaſceno de hæreſibus; quos ab initio cum ſua doctrina reiecit Eccleſia. His Proteſtantes, &c. ſuccedunt, cùm nullum Ordinis Sacramentum agnoſcunt.

Chriſtum in Euchariſtia non eſſe adorandum Donatiſtæ ſenſerunt; vt refert Optatus lib. 2. quos ſequuti ſunt Suriani, Cotorelli, Albigenſes, Beguardi, & Piggardi. His tametſi ab Eccleſia damnatis Proteſtãtes, &c. ſuccedunt.

Purgatorium damnarunt olim Aëriani, teſtibus Epiphanio, Auguſtino, Iſidoro, & Damaſceno, vbi de Aërianis. Armeni quoque, apud Guidonem de Armenis. Quibus ab Eccleſia damnatis ſuccedunt Proteſtantes, Puritani, &c.

Chriſti, & ſanctorum Imagines eſſe colendas improbarunt Ariani, vt teſtatur Synodus Nicena c. 2. act. 6. & Iulianus Apoſtata, teſte Cyrillo Alex. lib. 6. contr. Iulian.

quos

quos velut Apoſtolicæ doctrinæ hoſtes Eccleſia damnauit. Succedunt Proteſtātes, Puritani, &c. qui cultum Imaginum deteſtantur.

Sanctorum intercesſionem, & inuocationem, tāquam ſuperſtitioſam, reiecerunt Catari, teſte Guidone de Cataris: & Vvaldenſes: quam ex Apoſtolica doctrina deprōptam Catholica Eccleſia ſemper docuit. Cataris igitur, ac Vvaldenſibus, non Apoſtolis, Proteſtantes, Puritani, &c. ſuccedunt.

Denique, vt cætera doctrinæ capita prætercam, atque huic Regulæ tandem finem imponam. Romani Pontificis Primatum olim oppugnarunt Ariani, Donatiſtæ, Manichęi, & quotquot ſectas à Romana Eccleſia diſiunctas excitarunt, teſte Cypriano l. 4. ep. 9. qui vniuerſas hæreſes inde exordium ſumpſiſſe affirmat: quam doctrinā, tanquam veræ, & Apoſtolicæ doctrinę hoſtem, cùm nullo nunquam tempore Eccleſia perſecuta fuerit, atque in omnibus hæreticis damnauerit: inde Proteſtantes, Puritani, &c. colligant ſe non Apoſtolis; ſed omnibus hęreticis in doctrina ſuccedere; dum cum ijs Romani Pōtificis primatum non agnoſcunt.

En (Princeps) quos doctrinæ Patres, ac maiores ſibi Proteſtantes, Puritani, ac reliqui Nouatores adſciſcunt; dum à Catholica ſe doctrina diſſuunt: nō alios certè, quā hæreticos, ac Hæreſiarchas olim ab Eccleſia damnatos: quorum diſperſas, ac iam ſepultas hæreſes diligentiſsimè collectas, ac velut ex alta humo defoſſas, tanquam propriam doctrinæ hęreditatem adierunt. Hi ſunt (quod *flēs* dico) Proteſtantium Fidei, ac Religionis Patres, & Apoſtoli, quos ſuæ fidei, ac doctrinæ ſatores Proteſtantiū Religio ſuſpicit; eorum memoriam extumulat; ab illorum ſe doctrina genitam agnoſcit; quorum tandem ij ſe hæredes, ac ſucceſſores profiteri debent. Non hæc ſcommata, aut ſarcaſmata ſunt, aut eo animo à me prolata, vt ijs

quàm minimum lædi debeant, abſit: Chriſti Charitas vrget nos, qua illos in Domino maximè, quoad fieri poteſt, amplectimur. Vtinam idem cum Apoſtolis, & cum Catholica Eccleſia nobiſcum ſapiant, ſentiant, doceant, vt veri eorum in Apoſtolica doctrina Succeſſores eſſe poſſint: quid magis optandum? Apoſtoli verbis vtar: *Certè maiorem horum non habeo gratiam, quàm vt audiam fratres meos in veritate ambulare.* Id ſummis votis expeto; atque, vt voti compos fiam, Deum Opt. Max. obnixè rogo. *Ioan. ep. 3.*

REGVLA NONA.

FIRMISSIME Tene, & nullatenus dubita (Princeps Anglicani orbis decor) veram Eccleſiam, vera ſemper Sanctimonia ornatã, ac veris Miraculis opportunè à Deo illuſtratam eſſe: ac propterea verã Eccleſiam non eſſe, quæ omni, tum Sanctitatis, tum Miraculorum gloria deſtituitur.

Maximum in hac Regula (Princeps) ſeſe tibi offert veræ Religionis agnoſcendæ argumentũ; quòd nõ leue, aut futile; ſed diuinis, atque Apoſtolicis, iiſque ampliſsimis teſtimonijs roboratum, Dei Eccleſiam cuique conſpicibilem, quaſi digito demonſtrat.

Neque nos longè primam huius rei probationem petimus. Apoſtolos enim, quibus à principio Chriſtianæ Religionis cura à Domino demandata fuit; cùm ea in primis ſolicitudo premeret; vt certis quibuſdam notis, velut lineis depictam hominibus veræ Eccleſiæ imaginẽ oſtenderent; quibus illam homines, & ab Hæreticorum ſectis, quæ ſe ipſas plerũque falſa illius veſte contegunt, diſcernere; atque eam certo ſigno agnoſcere, ac tutò

amplecti poſſent; inter illuſtriora ipſius Symbola primo loco Sanctitatem, velut præclariſsimum veræ Eccleſiæ teſtem, omnique exceptione maiorem collocarunt; cùm Sanctam in Symbolo, quod quotidiè in omnium ore verſatur, cunctis credendam eſſe communi conſilio decreuerunt: ita in Symbolo ſcribentes: *Credo ſanctam Eccleſiam*: vt hoc veræ Sanctimoniæ ſigno tanquam certiſsimo teſtimonio munitam, nobis probatam relinquerent.

Vides (Princeps) non vulgarem, aut ignotam à nobis huius Regulæ probationem inſtitui: ſed quæ ab Apoſtolica doctrina orta, ſuo pondere tui ipſius animum iuſtè ad ſui admirationem, & amplexum pertrahere debeat.

Id igitur, cùm ex Apoſtolis exploratum ſit; Sanctitatem, certam, ac indubitatam eſſe veræ Eccleſiæ notam, qua ea ab ijs, quæ veræ Eccleſiæ nō ſunt, dignoſci debet; illud quoque tibi perſuaſum ſit, oportet, veram Sanctitatem, præterquàm in vera Eccleſia reperiri non poſſe. Quod ipſi ſanè rationi conſentaneum eſt. Quæ enim Sanctitas ijs ineſſe poteſt, qui à Chriſto deſciſcunt? & à Catholicæ Eccleſiæ gremio ſeparantur? Hinc Auguſtinus de Fide ad Petrum ait: *Firmiſsimè tene, & nullatenus dubites, quemlibet hæreticum, vel ſchiſmaticum in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti baptizatum, ſi Eccleſiæ Catholicæ non fuerit aggregatus, quantaſcunque eleemoſynas fecerit; etſi pro Chriſti nomine etiam ſanguinem fuderit, nullatenus poſſe ſaluari.* Quæ cùm ita ſint; iam nobis exponendum ſupereſt: quæ nam illa Sanctitas ſit, quæ, & homines à Fide exteros ad certam veræ Eccleſiæ agnitionem ducit, & Fidei domeſticos in eiuſdem amplexu confirmat.

Augu. de Fid. ad Pet. c. 39.

Nam, quòd Caluinus, & Lutherus, quibus (vt arbitror) & ipſi Proteſtantes ſuos calculos deferunt, Eccle-

ſiam

ſiam idcircò Sanctam appellari volunt, quòd ex ſolis Electis, ac Prædeſtinatis ſit collecta: tam ab Apoſtolico ſenſu diſſentaneum eſt, vt omnem etiam tum Apoſtolicarum, tũ Euangelicarum Scripturarum veritatem euertat; quæ Eccleſiam, non ex Electis tantummodò, ſed etiã ex reprobis conſtare præclariſsimè docent, vt in quinta Regula probatum fuit.

Expende (Princeps) num hæc illorum explicatio ſubſiſtere valeat, quæ tam apertè cum ratione pugnat, vt cõtradictoria de eodem affirmet? Nam ſi Eccleſia proptereà Sancta eſt, quia ex ſolis Sanctis, & Prædeſtinatis conflatur: Dauid quandiù homicidij, & adulterij crimine obſtrictus fuit, profectò Sanctus non erat; (neque enim lethale peccatum, quod Sanctitatem expellit, ſimul cum Sanctitate in eadem ſede eſſe poteſt; niſi nouo, ac inaudito fœdere contraria ſimul conciliari poſſe ſentiant) quem tamen Prædeſtinatum fuiſſe nemo ignorat. Erat igitur in Eccleſia, quia erat Prædeſtinatus. Non erat in Eccleſia, quia non erat Sanctus. Erat ergo, & non erat in Eccleſia. Latro etiam cum Chriſto in Cruce pendens, non erat in Eccleſia, dum latrocinijs operam daret. Erat in Eccleſia, cùm ipſum fuiſſe de numero Prædeſtinatorum Chriſtus ipſe declarauerit, cùm eidem dixit: *Amen dico tibi, quia hodie mecum eris in Paradiſo.* *Luc. 23.* Fuit igitur, & non fuit in Eccleſia. Innumera huiuſmodi exempla proferri poſſent, quæ falſam ipſorũ ſententiam demonſtrant; Eccleſiamque non ea ratione, quòd ex Sanctis tantùm, ac prædeſtinatis collecta ſit; ſed alia, ac præſtantiori prorſus, Sanctam appellari apertè conuincunt.

Ijdem quoque, cũ veram Eccleſiæ Sãctitatem prorſus, aut inuiſam, aut ignotã habeant, totã Chriſtiani hominis Excellentiam, ac Sanctimoniam in Fide collocant: atque inde Eccleſiam Sanctam appellari credunt; quòd in

ea vera Fides eluceat: præter quam nullam, aut legis diuinæ obſeruantiam, aut cœleſtium virtutum ornamentum neceſſarium eſſe ducunt. At quamquam Fides aliquam homini Sanctimoniam conferat, qua ſcilicet eum, vel à pollutis ſimulachrorum cultoribus, vt olim Dei populũ; diſcernit; vel Eccleſiæ corpori per Baptiſmi Sacramentum connectit, & in membrorum Chriſti ſocietatem vocat: qua ratione Scripturæ ſæpè, tam veteris, quàm noui Teſtamenti Fideles Sanctos appellat? Hinc enim
Iob. 18. Tobias aiebat: *Filij Sanctorum ſumus.* Et Apoſtolus paſſim, tum ad Romanos, tum ad Corinthios ſcribens: Fideles omnes ſacro Baptiſmate ablutos, abſque diſcrimi-
2. *Cor.* I. ne Sanctos vocat: *Eccleſiæ Dei* (inquit) *quæ eſt Corinthi cum omnibus Sanctis, qui ſunt in vniuerſa Achaia.*

Hæc tamen Sanctitas, quæ à Fide proficiſcitur, cùm Sanctificationis tantùm initium, ac fundamentum ſit; ſine qua nulla vera Sanctitas homini ineſſe poteſt: idque tantùm homini præſtet, quòd eum ab infidelibus diſcernit, & ad veram, ac perfectam Sanctimoniam parat: ſanè perfecta Sanctitas eſſe non poteſt, qualem in Eccleſia eſſe oportet, vt Sancta dicatur; atque hoc teſtimonio à ſectis diſcernatur: præſertim cùm in eo tota Scripturarum, & antiquorum Patrum Fides apertè conſpiret: hominem non ſola Fide, ſed operibus potiſsimùm iuſtificari: quid enim luculentiùs docet Iacobus, cùm ait:
Iacob. 2. *Quid proderit fratres mei, ſi Fidem dicat quis ſe habere, opera autem non habeat; nunquid Fides poterit ſaluare eum? Videtis, quoniam ex operibus iuſtificatur homo, & non ex Fide tantùm.* Quid frequentiùs clamat Apoſtolus, quàm Fidem à Charitatis operibus diſiunctam nihil homini ad
1. *Cor.* 13. ſalutem prodeſſe? *Si habuero* (inquit) *omnem Fidem, ita vt montes transferam, Charitatem autem non habuero, nihil ſum:* quàm eos dumtaxat apud Deum iuſtificari, qui non auditores tantùm, ſed factores ſunt legis? Quod ſi is

ad Romanos ſcribens dixit aliquando: Hominem nō ex operibus legis,ſed ex Fide iuſtificari.Id planè eo ſenſu intelligendum eſt, quo idem ad Galatas ſcribens, ait. In Chriſto Ieſu,neque circūciſionem aliquid valere, neque præputium,ſed Fidem,quę per charitatem operatur.Nā, & ex ipſo capitis contextu perſpicuum eſt,eum de operibus veteris legis, ac præſertim de Circūciſione agere; quæ Chriſti Euangelio abroganda erat: vt etiam obſeruat Sedulius,ita ſcribens: *Sine quibus operibus legis Apoſtolus iuſtificari hominem per Fidem dixiſſe credendus eſt; Scilicet, Circunciſionis,& Sabbathi, & cæterorum huiuſmodi: non abſque iuſtitiæ operibus; de quibus B. Iacobus dicit: Fides ſine operibus mortua eſt.* *Rom. 3. & 5.* *Galat. 5.* *Sedul. in c. 3. ep. ad Rom.*

Quid verò magis ipſa Euangelica oracula inculcant; quàm nulli prorſus,quantumlibet Chriſtiana Fide prædito,niſi per legis obſeruantiam, ac operum iuſtitiam ad vitam aditum patere? *Si vis* (inquit Chriſtus adoleſcenti) *ad vitam ingredi, ſerua mandata:* neque vlli dubium eſt hunc adoleſcentem rectâ Fide imbutum fuiſſe; cui tamē mandatorum opus velut neceſſarium prædicatur. *Mat. 19.*

Annon audis (Princeps) Chriſtum ijs etiam, qui rectā Fidem aſſecuti ſunt,æternum interitum minari, niſi Fidem cum operibus coniungant? *Multi* (inquit) *dicent mihi in illa die: Domine,nonne in nomine tuo prophetauimus, & dæmonia eiecimus,& virtutes multas fecimus? quibus confitebor,quia nunquam noui vos. Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem.* Hos verè Fideles fuiſſe quis ambigat? cùm Prophetiæ Spiritu excellerent, dæmones eijcerent, & in Chriſti nomine miracula multa patrarent; quæ ſine Chriſti Fide fieri non poſſunt. Porrò ſi hi, qui Fidem habuerunt, ob eorum ſcelera è Chriſti Regno eijciendi ſunt; quis ſola Fide hominem iuſtificari contendat? *Matt. 7.*

Annon decem Virgines Fidei lampades geſtabant, *Mat. 25.*

quibus ad cœleſtes Sponſi nuptias properabant? Ex quibus tamen, quæ legis iuſtitia vacuas, ac ſine operibus extinctas gerebant, è Sponſi nuptijs expulſæ fuerunt. Sic Origenes: *Qui profitentur quidem* (inquit) *Fidem in Ieſum, nō autem præparant ſe bonis operibus ad ſalutem, aſsimilantur virginibus fatuis.*

Origen. tract. 32. in Matt.

Quis ſine Fide Chriſtum inuocat? Cùm apud Apoſtolum ſcriptum ſit: *Quomodò inuocabunt eum, in quem non crediderunt?* Etenim diuini nominis inuocatio, cùm inter præcipuos Religionis actus annumeretur, ſine Fide eſſe non poteſt. At quandoquidem Chriſtus ait: *Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum cælorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei, ipſe intrabit in Regnum cælorum.* Quo ſanè exploratum eſt, multos, qui diuini nominis inuocationem cum Fide coniunctam habent, è cœleſti Regno expellendos fore. Qua ratione vniuerſos ſola Fide iuſtificari autumant? Niſi eos eſſe verendam ſit, de quibus Hieronymus ita ſcribit: *Populum Dei errore decipiunt, & hoc faciunt, vt comedant eos; vel ſimpliciter in accipiendis muneribus, vel miſticè in occiſione animarum eorum; & promittunt eis pacem, & Regna cæleſtia, & dicunt: Non eſt neceſſe vt viuas continenter, & ſanctè; habeto Fidem, quam docemus, & omnia promiſſa Domini conſequeris: quæ loquentes, magis aduerſus eos iram Dei concitant, & prælium in illos ſanctificant.* Quapropter iterum ſibi Proteſtantium, Puritanorum, &c. Magiſtri à Hieronymo, ſed magis à Deo caueant: cuius gloriam, quæ ex operum luce in ipſum redundat, ipſis operibus ab hominis iuſtificatione ſublatis, conuellunt.

Rom. 10.

Matt. 7.

Hieron. in cap. 3. Mich.

Hæc obiter attigiſſe ſufficiat, vt ex his (Princeps) agnoſcas; veram Eccleſiæ Sanctitatem in ſola Fide reponēdam non eſſe.

Vera igitur, ac perfecta Eccleſię Sanctitas, non ex Fide

tantum-

tantummodò;ſed magis ex integra diuinæ Legis, & Euãgelicorum Cõſiliorum obſeruantia, ac demum ex perfecta Chriſti imitatione venanda eſt; in qua vera Eccleſia ita ſuos Fideles omni tempore exercet; vt nunquam viros Sanctimonia illuſtres, ac perfectiſsimos Chriſti imitatores alere deſinat, quibus ſeipſam, & Sanctam, & veram Eccleſiam eſſe demonſtret. Nam etſi in Eccleſia quoque mali ſint, haud ſecùs (vt Auguſtinus ait) quàm mali humores in corpore; ij tamen non ita Eccleſiam cõtaminant, quin ex nobiliori ſui parte Sancta ſit, & Sancta appellari debeat. *Auguſt. tract. 3. in Cano. Ioan.*

Cæterùm (Princeps) ne hanc Eccleſiæ Sanctitatem, quàm in ſtudioſa omnium virtutum exercitatione, omnium ſæculorum conſenſus ſemper conſtituit, tibi abſque teſtimonio perſuadere videar. Audi Apoſtolorum Principem, fideles his verbis admonentem: *Vos autem* (inquit) *curam omnem ſubinferentes, miniſtrate in Fide veſtra virtutem; in virtute autem ſcientiam; in ſcientia autem abſtinentiam; in abſtinentia autem patientiam; in patientia autem pietatem; in pietate autem amorem fraternitatis; in amore autem fraternitatis charitatem.* *2. Pet. 1.*

En præclara virtutum ornamenta, quibus hominum conuerſatio poſt Fidem, ac Baptiſmum excellere debet, vt Sancti eſſe, ac dici poſsint: Quàm verò hæc neceſſaria ſint his, qui Fidem Chriſtianam ſuſceperunt, protinus declarat: *Hæc enim* (inquit) *ſi vobiſcum adſint, & ſuperent; non vacuos, nec ſine fructu vos conſtituent in Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione; cui enim non præſtò ſunt hæc, cæcus eſt, & manu tentans.*

Vide, quàm luculenter Apoſtolus illos vacuos, ac ſine fructu; quin etiam cæcos, & manu tentantes eſſe doceat, qui ſolam Fidei virtutem nulla vitæ probitate, ac morũ Sanctimonia exornatam apud homines iactant.

Id confirmat Paulus, cùm ad Epheſios ſcribens, illos *Epheſ. 5.*

ad Dei imitationem hortatur: *Eſtote* (inquit) *imitatores Dei, ſicut Filij chariſsimi, & ambulate in dilectione: ſicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſemetipſum pro nobis.* Si nulla prætèrquàm Fidei ſanctimonia homines indigerent, planè Fideles erāt Epheſij, ad quos ſcribit Apoſtolus: quod ex ipſo Epiſtolæ exordio exploratum eſt, in quo ita ſcribit: *Paulus Apoſtolus Ieſu Chriſti, omnibus ſanctis, qui ſunt Epheſi, & Fidelibus in Chriſto Ieſu*: quid igitur Apoſtolus eos ad Dei imitationem compellit? Cur Chriſti dilectionem, qua ad eum imitandum accendantur, illis proponit? Cur ad præſtantiorem vitæ ſanctimoniam, ſuo quo-
1. Cor. 11. que exemplo prouocat, cùm ait: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti.* At verò, cùm non Fidei; ſed dilectionis, ac cæterarum virtutum, quibus Dei imitatio perficitur, illis perfectionem ſuadet; eo ſanè demonſtrat, aliam in Chriſtiano homine, præterquàm Fidei, excellentiorem ſanctimoniam requiri; quæ in omnium virtutum, præſertim verò dilectionis, ac charitatis perfectione ſita eſt; quamque ipſa Fides per ſe, abſque aſsidua earum exercitatione nequaquam in hominum animis gignere valet.

Quapropter, idē Paulus Timotheum ſuum inſtituens,
2. Tim. 2. qua via ad Cœlum pergere deberet: *Labora* (inquit) *ſicut bonus miles Chriſti Ieſu*, &c. *Nam & qui certat in agone, non coronatur, niſi legitimè certauerit.* Quid? Annon his verbis Apoſtolus perfectam Chriſtiani hominis excellentiam in eo repoſitam eſſe docet; vt labore, & omnium virtutū exercitatione ad gloriæ coronam perueniat? Quòd ſi tota Coronæ Regni Cœleſtis adipiſcēdæ ſumma in eo poſita eſſet, vt Fidei quiſque integritatem teneret: quodnam Chriſtianis poſt extinctos tyrannos bellum indiceretur? Quibuſnam cum hoſtibus nobis pugna ineunda eſſet; in qua tanto labore, tantaque vi, tam ſtrenuè à nobis decertandum ſit; vt non niſi à legitimè pugnantibus victoriæ corona expectanda eſſet? Equidem, ſi nullum

præterquàm Fidei, præſertim qualis à Sectarijs prædicatur, certamen obijcitur; nimis profectò leue certamẽ eſt, cuius triumpho ſatis ſit credere ſibi eſſe remiſſa peccata, & ſe Prædeſtinatorũ numero indelebiliter aſſociari. Immò nullum prorſus certamen eſt, cũ nihil lubentiùs Tartareus hoſtis hominibus perſuadere curet; nec homines auidiùs amplecti ſoleant, quàm eam Fidem, quæ illos, & remiſsionis peccatorum, & diuinæ amicitiæ, necnon cœleſtis coronæ certos reddat. Grauius nobis certamen imminet (Princeps) in quo nos maximè exercitatos vult Deus, de quo Paulus. *Caro enim* (inquit) *concupiſcit aduerſus ſpiritum: Spiritus autem aduerſus carnem: hac enim ſibi inuicem aduerſantur; vt non quæcumque vultis, illa faciatis.* *Galat. 5.*

En generale, ac inteſtinum bellum, quod vniuerſis Fidelibus poſt Fidem, ac baptiſmum indicitur; in quo maxima virtutum exercitatione, ac legitimo certamine opus eſt, vt quiſque ſpiritu deſideria carnis, quæ militant aduerſùs animam cohibeat; ac illorum victoriam aſſequatur. Neque quiſquam de adepta Fide ſibi blandiatur: nam Catholica Pauli ſententia manet; Chriſti eſſe non poſſe, qui carnem ſuam cum vitijs, & concupiſcentijs non crucifixerunt: neque vitæ æternæ vſura quemquam frui poſſe, qui ſpiritu facta carnis non mortificauerit. Atque hinc perfecta vitæ ſanctimonia oritur; cùm caro aſsiduo virtutum, ac orationum ſtudio Spiritui ſubijcitur: Spiritus autẽ dilectionis incendio in Deum transfertur; vt iam cum Apoſtolo homo non ſibi, ſed Chriſto viuat. *Ibidem.* *Rom. 8.* *Galat. 2.*

Hinc Chryſoſtomus ſumpta illius parabola, qui ſine veſte nuptiali inter diſcumbentes apparuit: *Nolimus* (inquit) *Fidem nobis ad ſalutem ſatis eſſe exiſtimare: nam niſi vitam puram exhibuerimus, & hac cæleſti vocatione digna nos induerimus veſtimenta, quibus ad nuptias admittamur; nihil nos eripiet, quin eodem, quo miſer ille, afficiamur ſupplicio.* *Chryſoſt. hom. 9. in Ioan.*

Neque

Neque fruſtrà id dixit Chryſoſtomus. Nam cùm Fides quædam Dei vox ſit, quæ ad cœleſtes nuptias vocat; vitæ Sanctimonia ornamenta adminiſtrat, & quaſi veſtibus ornat, quibus Fideles tantis nuptijs digni efficiantur.

Hoc igitur cùm firmum, ac indubitatum ſit, Eccleſiæ Sanctitatem non ex Fide dumtaxat; ſed etiam ex morum Sanctimonia, & perfecta Chriſti imitatione pendere. Si (Princeps) veram Dei Eccleſiam agnoſcere, atque à Sectis diſcernere volueris, in huius Sanctimoniæ ſignum oculos intende; perpendeque, an in ea viros virtutibus eminentes, ac ſanctitate illuſtres conſpicias, qui Chriſti Domini imitatione fulgeant; quibus parum ſit præceptorum operibus incumbere, niſi etiam ardentiori ſtudio ad perfectioris vitæ normam, excellentioremque Conſiliorum viam, in qua perfecta Dei imitatio viget, ſeipſos transferant: his enim vera Eccleſia nunquam deſtituta eſt, ſed perpetuos in ſinu fouet: vt poſt hac demonſtrabimus.

Hoc ſymbolo vera tibi Eccleſia quærẽda eſt: Hoc velut coccineo ſigno, quo olim domus Raab fidelis à Iudęis agnita fuit, veram Religionem à Sectis diſcernes. Hoc tandem teſtimonio domum Dei, quam decet Sanctitudo in longitudine dierum, ab Hæreticorum tabernaculis dignoſces. *Pſal.* 92.

Mat. 7. Huc enim ſpectat, quod ait Chriſtus apud Matthæum: *Sic omnis arbor bona bonos fructus facit: mala autem arbor malos fructus facit.* Vnde enim bonam, ac domeſticam arborem ſolo fructu à ſilueſtri dignoſcimus; atque eam dumtaxat bonam, atque vtilem iudicamus, quæ dulces, ac ſapidos fructus gignit, quos ſilueſtris omnino ferre non poteſt: inde etiam veram Eccleſiam à Sectis ſecernimus. Nam cùm veræ Eccle-

ſiæ fructus ſit ipſa Sanctimonia, omni virtutum genere referta, vt teſtatur Paulus, his verbis: *Fructus autem lucis eſt in omni bonitate, & iuſtitia, & veritate, probantes, quid beneplacitum eſt Deo.* Sicubi eam velut oliuam vberem exoriri, & excreſcere videris: protinus bonam, ac optimam ibi veræ Eccleſiæ arborem ſatam eſſe exiſtima: neque ea te exiſtimatio fallet, cùm nulla ſectarum planta, vtpotè ſilueſtris, huiuſmodi veræ Sanctimoniæ fructus germinare valeat. *Epheſ. 5.*

Neque enim (vt Chriſtus ait) colliguntur de ſpinis vnæ, aut de tribulis ficus. Quare cùm ea bonæ arboris certa probatio ſit, cùm fructus ſuauitatem reddit; ita certiſsimum illud veræ Religionis argumentum eſſe ne dubites; cùm ex ea vberes Sanctimoniæ fructus erumpunt. Hoc enim teſtimonio Beatus Iacobus Religionem veram eſſe probat, cùm ait: *Religio vera, & immaculata apud Deum, & Patrem hæc eſt, viſitare pupillos, & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſæculo.* Hi enim ſunt veræ Eccleſiæ, velut dominicæ arboris fructus, qui eam hominibus conſpicuam reddunt: ac tam efficaci argumento perſuadent, vt qui Dei verbo ſæpenumero ad Fidem minimè adduci poſſunt, ſola Eccleſiæ Sanctimonia conſpecta, atque altè animo concepta, vi quadam occulta ad ipſam impellantur. Sic Petrus: *Mulieres* (inquit) *ſubditæ ſint viris ſuis: vt & ſi qui non credunt verbo, per mulierum conuerſationem, ſine verbo lucrifiant, conſiderantes in timore ſanctam conuerſationem veſtram.* *Matt. 7.* *Iacob 1.* *1. Pet. 3.*

Mirum enim eſt, quàm liberis hominum animis præclara virtutum exempla altè inhæreant, & ad eorum, in quibus ea elucere cernunt, Religionem ſectandam, mentem accendant. Dum enim irreprehenſibilem,

& inculpatam Fidelium vitam ſibi ante oculos poſitam vident; mox velut quodam mentis timore perculſi, diuinum quiddam in animo concipiunt, quod minimè contemnendum putant; quo tandem ſibi perſuadent, eorum Fidem, ac Religionem, ſibi tutò amplexandam eſſe, quorum vitam tot præclaris virtutum ornamentis illuſtratã
1. Pet. 2 cernũt. Idcircò Petrus his verbis Fideles hortabatur: *Obſecro vos, tanquam aduenas, & peregrinos abſtinere vos à carnalibus deſiderijs, quæ militant aduerſus animam, conuerſationem veſtram inter gentes habentes bonam; vt in eo quod detrectant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos conſiderantes, glorificent Deum in die viſitationis.*

Matt. 5. Hinc cùm perfectos ſui imitatores Apoſtolos Chriſtus ſoli comparaſſet, dicens: *Vos eſtis lux mundi.* Quod ſanè non abs re dictum fuit; cùm voluntaria pauperies, rerum omnium tẽporalium abdicatio; ſui ipſorum abnegatio; cœlibatus, & alia quamplurima, quibus perfectã Chriſti imitationem homines aſſequũtur; illos orbis Soles conſtituant, quibus illud à Deo collatum eſt, vt ſplendorem veræ Eccleſiæ addant. Statim poſt pauca addit: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona; & glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt.* Vt veræ Religionis lucem errantibus affulgere indicaret, ſimul atq; hæc Apoſtolicæ vitæ lineamẽta conſpiciũtur. Hæc enim ſunt, quæ rectam fidem commendant; hęc veram Eccleſiam hominibus indigitant; hæc tandem Deũ agnoſcendum, & glorificandum præbent.

Neque id grauiſsima ratione vacat. Nam cùm ex his exploratum ſit, veræ Eccleſiæ ſtatum non ſolùm Fidei doctrina; ſed etiam charitate, ac omnium virtutum excellentia commendari; quippè qui perfectã Chriſti imitationem contineat; in qua omnium tam humanarum, quàm diuinarum virtutum genera emicant: is ſanè tunc verus, ac perfectus agnoſcitur, cũ viros perfectos Chriſti

imita-

imitatores,atque omni virtutum genere inſignes perpetuò alit,qui diuinam Chriſti Sanctimoniam inter homines referant. Nam quemadmodum ſpeculum,ea ratione lucidum,ac perfectum probatur, cùm obiectam hominis, vel alteriùs rei figuram veram, ac naturalem reddit: Hoc ſanè modo Eccleſia tunc maximè vera, ſancta , ac perfecta probatur, cùm perfectas Chriſti Imagines, viros ſcilicet pietate,ac Sanctimonia illuſtres progignit; in quibus perfecta Chriſti imitatio enitet: eoſque perpetuò in ſinu nutrit.

His igitur de vera Eccleſiæ Sanctitate explicatis; venio ad Miracula , quæ diuina quædam teſtimonia ſunt, quibus Deus Opt.Max.dum vel illuſtriorem quorūdam vitæ Sanctimoniam probat,vel eorum poſt obitum gloriam commendat; vel tādem antiquam Eccleſiæ Fidem alicubi hæreſibus collapſam, opportunè confirmat : veram Fidem , & Eccleſiam nobis teſtatam relinquit. Si enim veræ Sanctimoniæ teſtimonium , quod hominum eſt,ad veram Eccleſiam cognoſcendam accipimus; quārò magis Dei teſtimonium,quod maius eſt;quoties verā Sanctimoniam,aut Eccleſię Fidem è cœlo teſtatur,accipere debemus?

Equidem (Princeps) nulla ratione dubitare potes, quin Deus Opt. Max. plerumque ad declarandam aliquorum illuſtrium virorum Sanctimoniam, etiam nunc dum hîc viuunt: vel ad illorum, poſt deceſſum,gloriam explicandam,ſigna, ac Miracula patrare ſoleat. Nam & Elias olim , & Apoſtoli adhuc ſuperſtites plurima Dei virtute ſigna patrarunt:& Eliſeus,ac plurimi alij vita defuncti,ne dum viuentes Miraculis à Deo illuſtrati fuêre. At verò in Eccleſia poſt Apoſtolos crebriora apud ſacros Hiſtoricos Miracula legis, quorū ampliſsimos Cathalogos deſcribunt Gregorius Turonenſis,Beda,Paulus Diaconus,Simeon Metaphraſtes,Surius,& alij:necnon quo-

tidiana nos in dies fieri conſpicimus, tam à viuentibus notæ Sanctitatis viris, quàm ad Sanctorum tumulos, quæ Auguſtinus ſuo tempore ad martyrũ Reliquias creberrima facta fuiſſe teſtatur, his verbis: *Sed non ſic accipiendum eſt, quod dixi: Vt nunc in Chriſti nomine fieri Miracula nulla credantur. Nam ego ipſe, quando librum iſtum ſcripſi, ad Mediolanenſium corpora martyrum in eadem ciuitate, cæcum illuminatum fuiße iam noueram, & alia nonnulla, qualia tam multa etiam iſtis temporibus fiunt; vt nec omnia cognoſcere, nec ea quæ cognoſcimus, enumerare poſsimus.*

Aug. retract. l. 1.

Neque ea noſtræ huic tempeſtati deſunt, cùm innumera quotidie, ac illuſtriſsima, tum Mediolani ad D. Caroli Borromei memoriam, tum Romæ ad ſanctæ Franciſcæ tumulũ, ac alijs pleriſque locis Deus Miracula operetur: quæ eò potiſsimùm tendunt; vt eorum, dum viuerent, præclaram vitæ Sanctimoniam, ac illuſtrem deinde poſt obitum in cœlo gloriam teſtentur. Stabile enim Dei verbum manet: *Quicumque glorificauerit me, glorificabo eum: & qui contemnunt me, erunt ignobiles.*

.Reg. 2.

Hinc eos (Princeps) non bene de Dei Maieſtate ſentire euincimus, qui vel Miracula poſt Apoſtolos in Eccleſia ſuperuacanea eſſe ſentiũt; vel ea ad dæmonum præſtigias, & efficaces illuſiones relegant. Nam quod ad primum attinet; ſi Miracula poſt Apoſtolos in Eccleſia ſuperuacanea ſunt; quid Paulus donum Miraculorum inter Spiritus ſancti chariſmata, quæ in Eccleſia perpetuò aſſeruari debent, tam apertè enumerat? cùm ait: *Alij quidem per Spiritum datur ſermo ſapientiæ: alij autem ſermo ſcientiæ, ſecundum eundem Spiritum: alij Fides in eodem Spiritu: alij gratia ſanitatum in vno Spiritu: alij operatio virtutum.* Num ſuperuacanea Spiritus ſanctus in Eccleſia inſtituit; quæ nulli vtilitate prodeſſent? Si ſapientiæ, ac ſcientiæ ſermo, ſi Fides ex Spiritus ſancti dono Eccleſiam perpetuò comitari debẽt, quidni, & gratia ſanita-

1. Cor. 2.

tum, & operatio virtutum hoc ipſum aſſequi debeant, quæ ab eodem Spiritu manant? Neque obſtat, quod inter hæc Paulus donum linguarum recenſet, quod in Eccleſia videtur expiraſſe: nam tametſi illud eatenùs ceſſauerit, quod ad Gentilium vocationem, ad quam olim inſtitutum fuerat, ampliùs neceſſarium non eſt: id tamen etiam nunc perfectiùs in Eccleſia manet, cùm Eccleſia per totum orbem diffuſa, omnium populorum linguis loquitur; atque eodem Dei Spiritu operãte, Chriſti Fidem omnium linguis prædicat.

Id quidem (Princeps) negandum non eſt: frequentia illa Miracula, quæ ab Apoſtolis, ac cæteris Fidelibus inter ipſa Eccleſiæ initia fiebant; vt Chriſti Fidem hominibus perſuaderent, & pullulans Eccleſia, velut domini ager, ijs irrigata, fœcundiores Fidelium partus ederet; modò Eccleſia per totũ orbem diffuſa, ac Chriſti Fide vbique terrarũ explicata, iam neceſſaria non eſſe. At quis ea, quæ quotidiè in Eccleſia, Dei virtute patrantur, inutilia, ac ſuperuacanea aſſerere audeat? cùm ea ad veræ Eccleſiæ gloriam declarandam à Deo inſtituta ſint.

Cæterùm, alijs quoque grauiſsimis de cauſis Miraculorum patrandorum chariſma in Eccleſia aſſeruari, ipſe Miraculorum vſus, ac finis non obſcurè demonſtrat. Quædam enim Miracula ad Dei tantùm Maieſtatem illuſtrandam tendunt; qualia ſunt, quæ illius diuinitatem, vel potentiam hominibus inſinuant. Hac ratione Deus tot ſigna in Ægypto patrauit, vt in ijs ſeipſum glorificaret: quamobrem cùm Dei gloriam, ac Maieſtatem ſemper in Eccleſia affulgere neceſſe ſit: atque eam nõ ſemel, vel dæmonum præſtigijs, vel hominũ impietate proſcindi, ac labefactari contingat; ea etiam opportuno diuinorum Miraculorum ſplendore indiget, quo ſuprema Dei Maieſtas illuſtretur.

Quædam verò ad veræ Fidei commendationem fiunt,

vt ijs infideles, ac hæretici ad veræ Eccleſiæ ſinum reuocentur. Hac ratione ait Apoſtolus ſigna data eſſe infide-
1.*Cor.*14 libus. Porrò cùm hac via olim Deus Gentiles à ſimulachrorum cultu ad Chriſti Fidem perduxerit, eadem planè, & hæreticos à Fide aberrantes plerumque ab erroribus reuocare ſolet. Quapropter cùm hæreſes Eccleſiam, quandiù incolumis erit, comitari debeant, teſtante Pau-
1.*Cor.*11. lo: *Oportet hæreſes eſſe, vt qui probati ſunt, manifeſti fiant*: neque vnquã hæreticorũ zizania ab Eccleſiæ agro ad extremam vſque orbis meſſem auellenda ſint; inde conſtat, Miracula in vera Eccleſia nunquam defutura eſſe: quibus hæreſes à vera Chriſti doctrina diſcerni queant, & hæretici ad veram Eccleſiæ Fidem reuocari.

Quædam etiam Miracula ad Sanctorum, tum pietatẽ, tum gloriam illuſtrandam patrantur: quæ idcircò perpetua in Eccleſia eſſe debent, quòd ea piorum virorum Sanctitate perpetuò exornanda ſit.

Alia quoque ad fideles in ea Fide, ac Religione, quam ab initio acceperunt, ſtabiliendos, & confirmandos Miracula nunc quoque à Deo exhiberi exploratum eſt: præſertim cùm hæreſum tẽpeſtas ingruit, qua imbecilles frequenter commoueri ſolent; atque inde multorum naufragium formidatur. Eo enim factũ eſt, vt non pauca ad Crucis ſignaculum, plura ad ſacrarũ Imaginum cultum, plurima ad Sanctorũ inuocationẽ, innumera ad Eucha riſtiæ Sacramentũ in dies Miracula cernantur, vt Fideles in ea dogmatũ Fide eò magis fixi, ac ſtabiles permaneãt, quò acriùs à ſectarijs ea impugnari vident.

Poſtremò, cùm Dominus id ſeriò Fidelibus promiſerit:
*Ioan.*14. *Amẽ amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet, quia ad Patrẽ vado.* Annõ vides, veræ Eccleſię ad patranda miracula nullo vnquam tempore occludendas fores patefieri; quibus vel ad Fidelium vtilitatem, vel etiam ad ſolatium vti poſſit?

Quid,

Quid, Princeps? An æquum eſt Dei potentiã intra ſolius neceſsitatis terminos occludere; vt tunc tantùmodò miracula exhibeat, cùm neceſſaria ſunt; nullo modo, cùm vtilia? Certè, cùm plurimas in mortalium dũtaxat ſolatium Deus rerum naturas condiderit; pleraque etiã delectabilia tueatur; quamplurima vtilia, quæ hominibus minimè neceſſaria ſunt; vt in rerũ adminiſtratione magnificentiſsimus, ac liberaliſsimus appareat. Quid in Eccleſiæ gubernatione eum præſtare cenſendum eſt? Annõ omnes illius bonitatis, ac benignitatis theſauros ibi effundi æquum eſt; vnde ampliſsimam ſuæ Maieſtatis, ac gloriæ manifeſtationem expectat?

Hinc enim tot ad Fideliũ dumtaxat cõſolationem Miracula patrata legimus: Annõ Ioſue Solem in medio cœlo conſiſtere iuſsit; vt inchoatam de hoſtibus victoriam proſequeretur? Nubes diurno tempore nonne Iſraelitico populo, ad illius tantùm ſolatiũ, ſe comitẽ in deſerto prębuit? Quid coturnicibus opus erat, vt ijs Hebræus populus in deſerto frueretur? Annõ Petrus Tabitam, iam vita defunctam, in pauperum ſolatium à mortuis excitauit? Planè inficiari nemo poteſt, Dei benignitatẽ, quæ nullis terminis comprehenditur, plerũque etiã vltrò, non rogatam, in amicorum cõſolationem ſeſe copioſè effundere; dum vel ijs ſæpiſsimè apparet, vel Angelos, ac Sanctos cõſolatores mittit, vel cæleſtes Citharedos, quò defatigatos illorũ animos recreet, è cœlo deſtinat; ac mirãda quęque ad illorũ vota operatur. Quid plura? Suorũ amicorũ Deus nullam petitionẽ vacuam, nullũ irritum votum eſſe patitur; vt veriſsimũ eſſe cõprobet, quod olim Dauid prænũciauit. Oculos nimirũ Domini eſſe ſuper iuſtos, & aures eius ad preces eorũ; ac præterea voluntatem timẽtium ſe facere, & deprecationem eorum exaudire. *Pſal. 33.*

Porrò, quod ad Secundum attinet; quo poſteriora poſt Apoſtolos Miracula Dæmonum præſtigias, ac efficaces

illuſiones appellant; certè in eo (Princeps) ſe diuinorum Miraculorum hoſtes declarant, & diuinam virtutem Dęmoni aſcribunt. Dicant, obſecrò, an Fides, qua Miracula patrantur, Dæmonum operi tribuenda ſit? cùm illam Apoſtolus inter Spiritus Sancti dona enumeret; quæ in Eccleſia aſſeruantur? Id ſi hiſcere non audent; iam ex Fidelibus quiſquam eo Fidei dono præditus Miracula edat; num ea Dæmonis præſtigiæ erunt? Quid Princeps? Annon apertè cum Chriſto pugnant, qui Fideles

Mat. 17. omnes in Apoſtolis alloquens, ait: *Si habueritis Fidem, ſicut granum ſinapis, & dixeritis monti huic, tollere, & mittere in mare: amen dico vobis, fiet vobis.* Annon ſtabiles Chriſti promiſsiones euacuant, qui credētibus Miraculorum

Ioan. 14. donum pollicitus eſt, dicens: *Amen amen dico vobis; qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet; & maiora horū faciet, quia ad Patrē vado:* ac demū illis omnia è cœlo daturum pollicetur, quæ ab eo, hac Fide præeunte poſtulauerint.

Planè intelligere deberent, ſicut ſuas Sathanæ præſtigias, ſic Deo ſua eſſe miracula; quæ ſi Dæmonū præſtigijs tribuant, profectò omnē Dei gloriam, quæ ex Miraculorum opere in eum redundat, depaſcunt. At caueant profectò, ne dum diuina Miracula diabolicæ artis inſimulāt, Hæreticorum, ac præſertim Arrianorū ſe impietatis hæredes oſtēdant, qui hoc modò martyrū Miracula calum-

Amb. to. 3. tract. 3. de SS. Geruas. & Prothas. niabantur, de quibus ita Ambroſius ſcribit: *Cedit Diabolus plagis, & adhuc cedere neſciūt Arriani, quāta perpeſſi ſunt, & quemadmodū Pharao, malis ſuis indurantur. Dicebat Diabolus (vt ſcriptum legimus) ſcio tu quis ſis: Tu es Filius Dei viui. Dicebant Iudæi: Neſcimus quis ſit. Dicebant hodie, & ſuperiori die, vel nocte Dæmones. Scimus, quia martyres eſtis: Et Arriani dicunt: Neſcimus, nolumus intelligere, nolumus credere.* Dicunt *martyribus* D*æmones: Veniſtis perdere nos. Arriani dicunt: Non ſunt* D*æmonū vera tormenta; ſed ficta, & cōpoſita*

ludibria.

ludibria. Quid illud, quòd ita agitari eos videmus, quibus manus imponitur? Vbi locus fraudi eſt? Vbi ſuſpicio ſimulãdi? Hæc, & alia diſertè Ambroſius.

Vigilãtius quoque Hieronymi tempeſtate, poſt Porphirium, & Eunomium; Miracula, quæ ad martyrũ memorias frequentiſsimè fiebant, velut Dæmonum præſtigias inſectabatur. Quem Hieronymus graui cẽſura perſtringit, his verbis: *Sentio* (inquit) *Sentio infælicisſimè mortalium, quid doleas, quid timeas. Spiritus eſt immundus, qui te cogit hæc ſcribere. Sepè hoc viliſsimo tortus eſt puluere, immò hodieque torquetur: & qui in te plagas diſsimulat, in cæteris confitetur: niſi fortè in morem Gentilium, impiorumque, Porphirij, & Eunomij, has præſtigias Dæmonum eſſe confingas: & non verè clamare* Dæmones: *ſed ſua ſimulare tormenta.* Do *Conſilium. Ingredere Baſilicas Martyrum, & aliquando purgaberis: inuenies ibi multos ſocios, & nequaquã cereis martyrum, quæ tibi diſplicent; ſed flammis inuiſibilibus combureris: & tunc fateberis, quod nunc negas.* *Hieron. to. 2. cõt. Vigilãt. epiſt. 2.*

Vide (Princeps) quorum ſe hominum imitatores præbeant, qui Miracula poſt Apoſtolos, vel ſuperuacanea, ac inutilia eſſe ſentiunt; vel quæ Dei virtute patrata ſunt, Dæmonum præſtigijs tribuunt.

At illos obloquentes audio. Quidquid de horũ Miraculorum veritate ſentiendum ſit, ſuſpendere: his tamen Miraculis, neque veram Fidem, neque veram Eccleſiam indicari: cùm Dæmon, & ſuas præſtigias exerat, Dei Miraculis ſimillimas; quibus falſam hominibus Fidẽ, & Eccleſiam perſuadere poteſt. At, quàm vana, ac ridicula hæc eorũ ratiocinatio ſit, hoc vel vnico argumento euincere licet. Nam ſi Miracula idcircò certa veritatis teſtimonia eſſe non poſſunt, quòd Sathan, & ſuas præſtigias proferat. Quomodò Chriſti, & Apoſtolorum Miracula orbi certam Chriſtianæ Religionis Fidem fecerunt? Si Proteſtantibus, atque alijs Nouatoribus

credendum eſt: annon æquum erat, homines hac ratione ita à Fide deterreri; vt Miracula, quæ tum à Chriſto, tum ab Apoſtolis ad eam confirmandã exhibebãtur, meritò dæmonũ præſtigias eſſe ſuſpicarentur? Neque enim tunc Sathan ſuis præſtigijs carebat; cùm vbique Mortalium genus Oraculis deluderet: Et tamen credidiſſe orbem diuino Miraculorum teſtimonio permotũ; & Chriſti Fidẽ, eo teſtimonio munitam, tam cõſtanter amplexatũ fuiſſe; vt ea vix hauſta, plerique vitam pro Chriſto fundere non pertimeſcerent, omnibus exploratum eſt. Quid igitur illos adeò in Fide certos, ac intrepidos præſtitit? præterquàm quòd ex fine, vſu, ac modò, quo ea Miracula patrata ſunt; ea vera Dei Miracula, non dæmonũ præſtigias eſſe cognouerunt; vt teſtatur Auguſtinus de Ciuitate Dei, vbi verorũ Miraculorum naturam decla-

Aug. de ciu. Dei, lib. 10. c. 12.

rans ait: *Porrò autem, quæcunque Miracula, ſiue per Angelos, ſiue quocunque modo ita diuinitus fiunt, vt Dei vnius, in quo ſolo beata vita eſt, cultum, Religionemque commendent; ea verè ab eis, vel per eos, qui nos ſecundùm veritatem, pietatemque diligunt, fieri, ipſo Deo in illis operante, credendum eſt.*

Verum, & altera ratio accedat. Siquidem non ignoras (Princeps) ad Eccleſiam ſpectare, vt de veris, ac falſis Miraculis iudicet. Eſto igitur: quòd Dæmon ſuas præſtigias obtrudat; num propterea pro veris Miraculis habentur? cùm illæ Eccleſiæ iudicium ſubire debeant; quod cùm prorſus infallibile ſit, eas indubitanter à veris Miraculis diſcernit; atque illas quidem (vt par eſt) ad Dæmonum quiſquilias reijcit; hæc, vt diuina teſtimonia probat, & commendat.

Hinc tibi perſuaſum eſſe debet (Princeps) Miracula nõ modò Eccleſiæ vtilia, ac proficua eſſe; ſed quoties ea à Deo nobis in Eccleſia exhibẽtur, toties verã ipſius Fidẽ, ac Religionẽ declarari. Nam ſiue in teſtimoniũ doctrinæ

orthodoxæ fiant; quandoquidem ea Fidei, ac proinde Eccleſiæ fundamentum eſt; nulli dubium eſſe poteſt, quin ijs vera Fides, ac vera Eccleſia manifeſtè probētur, ſiue in Sanctimoniæ aliquorum teſtimoniū exhibeātur: tunc quoque veritas Fidei, ac Religionis, in qua ij verſati ſunt, non obſcurè oſtenditur. Demum cùm ad Fideliū Dei amicorum dumtaxat conſolationem, ac poſtulantiū Fidem patrantur, quandoquidē ipſa Fides Miraculis Deo grata eſſe probatur: neque ea præterquàm in vera Eccleſia haberi poteſt; ſanè perſpectum eſt, ijs veram Eccleſiam demonſtrari. Ex quibus tandem id colligere debes, eam tantùm veram Eccleſiam agnoſci debere, quæ vera ſemper Sāctimonia ornatur, & veris Miraculis à Deo opportunè illuſtratur.

Cùm igitur, & morum Sanctimonia, & Miraculorum fulgor ita cum Dei Eccleſia coniuncta ſint; vt vbicūque ea ſimul offendi contigerit, ibi veram Eccleſiā, ac veros Fideles eſſe nemini dubitandū ſit: quibus illud Propheticum occini poſsit: *Omnes qui vident eos, cognoſcēt illos, & dicent: Hi ſunt ſemen, cui benedixit Dominus.* Ac proinde Eccleſia, quę his velut vtroque oculo orbata fuerit, ad ſectas releganda ſit. Iā nobis examinandum ſupereſt (Princeps) An Proteſtantium, Puritanorum, atq; aliorum Nouatorum Religio gemino hoc teſtimonio ita munita ſit, vt eo ſe veram Eccleſiam eſſe probet. *Iſai.6.*

Id ſanè (vt arbitror) vehementer Proteſtantes, ac alios torquet; cùm ſe omni, tum Euangelicæ Sāctimoniæ, tum Miraculorum teſtimonio carere cernunt. Sed vtrumque ſingillatim perpendamus. Si (Princeps) à Puritanis, ac Proteſtantibus quæras: an eorum Religio eam vitæ Sanctimoniā pariat, quæ à Chriſto in Euangelio tradita, tantopere Deo placet, & ab Apoſtolis commendatur; ita vt aliquos ſaltē inſignis perfectionis viros proferre valeat, qui Chriſti imitatione fulgeant, & Chriſtianum orbem

Euangelicæ Sanctimoniæ gloria illuſtrent. Planè eos obmuteſcere videas. Etenim, quo pacto vllam Euangelicæ vitæ Sanctimoniam ij præſeferre valent, qui omnem in primis Euangelicæ perfectionis normam, vnde omnis vitæ Sanctimonia oritur, deſpectam habent?

Voluntariam omnium rerum derelictionem Chriſtus
Mat. 19. in Euangelio Fidelibus ſuadet, cùm adoleſcenti ait: *Si vis perfectus eſſe: vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & veni, ſequere me, & habebis theſauros in Cœlo.* Et Petro
Ibidem. ſiſcitanti: *Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te; quid ergo erit nobis?* Reſpondit: *Amen dico vobis, &c. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, vel ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorē, aut filios, aut agros propter nomen meū, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit.* Quid ipſi? Annon cum Luthero eam rapinam orbis terrarum appellant, & deridendam cēſent? Caſtitatem, ac Cœlibatū, quàm mirificè Apoſtolus commendet, ex ipſius verbis
1. *Cor.* 7. licet colligere, quibus ait: *De virginibus præceptū Domini nō habeo; conſiliū autem do, tanquā miſericordiā cōſequutus à Domino, vt ſim Fidelis, &c. Qui matrimonio iūgit virginem ſuā, benefacit, & qui non iungit, melius facit.* Quid illi? neminem hominū ad continentiā creatū; ſed omnes Dei præcepto, & pluſquā præcepto ad generandam ſobolem conditos autumāt. Obedientiā, ac ſui ipſius abnegationē Chriſtus
Mat. 16. Fidelibus omnibus commēdat, illis verbis: *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* Quid Proteſtantes, Puritani, ac reliqui? parum eſt, quòd eam rudem, ac puerilem nominant: at, quod peius eſt, velut rem impiam, ac ſacrilegam damnant. Denique quibuſnam cōuicijs parcunt, quibus Monaſticæ vitæ, Euangelicæque perfectionis profeſſores proſcindant? Virginum Monaſteria pro ſua honeſtate Lupanaria appellant. Vota Monaſtica, quæ circa Euangelica Conſilia verſantur, Satanæ retia vocant. Monachos Euangelicæ

perfectio-

perfectionis Profeſſores,ac Chriſti imitatores,Sophiſtas Cucullatos nuncupant.Monaſtica vota impia, Gentilica,Iudaica,Sacrilega,Hipocritica, Apoſtatica, atq; alijs titulis cohoneſtant. Hæc apud omnes ita nota ſunt, vt nullo,prӕterquàm communi voce,teſte indigeant.Quid igitur ab his vitæ Euangelicæ Sãctimoniam exquirimus; qui ipſam Euangelicam Conſiliorum Regulã, vnde purior Sanctimonia exoritur, à ſe quàm longè abijciunt, ac diris conuicijs perſequuntur?Quo fit,vt fruſtrà ab ipſis quæramus: vnde nam eorum Eccleſia Euangelicorũ Cõſiliorum obſeruatores exerat? vnde Chriſti, & Apoſtolorum apud eos imitatores erumpant? vbi virginum collegia?vbi voluntaria pro Chriſto pauperies? vbi mundi contẽptus?vbi cælibatus?vbi carnis macerationes, vbi quotidiana ieiunia? vbi veſtiũ aſperitas? vbi orationum aſsiduitas,atq; alia Euangelicæ Sanctimoniæ teſtimonia apud ipſos cernãtur: quibus ſuã Eccleſiam Sanctam eſſe demõſtrent? Cùm enim Euangelica omnia cõſilia,velut obſeruatu impoſsibilia cõuellant; non eſt cur vllos ab ijs Euangelicorum Conſiliorum ſectatores expectemus.

Sed quid Euangelica Cõſilia vrgeo? (Princeps) vtinã eã ſaltem Chriſtianæ vitæ rationẽ,quæ ex diuinorũ Præceptorum lege omnibus communis eſſe debet, eorũ ſibi Eccleſia vẽdicaret. At quæ nã ijs,non dicã vitæ Sãctimonia, ſed vel ſalus reliqua eſſe poteſt, qui legis diuinæ à ſe obſeruantiã expellunt?Quis diuina præcepta hominibus data non agnoſcat; vt non aliam, quàm per eorum obſeruationem ſibi ad cœlũ viam ſternant? Perſpicua enim eſt Saluatoris vox, qua Principi illi quærenti: *Magiſter bone,quid faciens vitam æternam poſsidebo?* Reſpõdit: *Mandata noſti, non occides,* &c. Annon ea prima Chriſtiana Fidei rudimenta ſunt, quæ Chriſtus Apoſtolos in orbe diſſeminare iuſsit; vt ijs homines ſimul cum Baptiſmo imbuerentur, cùm ijs imperauit: *Euntes docete* *Luc.* 18.

omnes gentes, Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, &
Mat. 28. *Spiritus ſancti: docentes eos ſeruare omnia, quæcunque mandaui vobis.* Denique totam legis diuinæ ſummam in Dei dilectione concludi vbique Apoſtolus inculcat. At quæ vnquam ſine dilectione Dei, aut Sanctimonia, aut ſalus potuit
1. Ioan. 3. conſiſtere? Ioanne præſertim atteſtante. *Qui non diligit, manet in morte.*

Si dilectionem Dei velut impoſsibilem reijciunt, quo pacto ſe à Deo dilectos eſſe certa Fide ſibi perſuadent? cùm ij tantùm à Deo diligantur, qui perfecta dilectione, quæ vniuerſam legis obſeruantiam perſtringit, Deo adhærent; vt Chriſtus ipſe teſtatur, dum ait: *Qui diligit*
Ioan. 14. *me, diligetur à Patre meo; & ego diligam eum.*

Poſtremò, cùm omnem operum iuſtitiam, tanquam ſibi minùs neceſſariam damnant, quid aliud præſtanr, quàm quòd omnem à ſe, & à ſua Eccleſia Sanctimoniam excutiunt?

Porrò, quod ſecundo loco diſcutiendum erat. Si à Proteſtātibus, Puritanis, ac reliquo Religioniſtarum vulgo Miracula poſtulamus, quibus vel extraordinariam ſuorū Epiſcoporum miſsionem probent: vel Eccleſiam ſuam hoc cœleſti teſtimonio veram eſſe demonſtrent; id eos non parum cruciat, cùm miraculis omnibus ita prorſus
Eraſm. in Diat. de liber. arbitr. ſe deſtitutos videnr, vt quemadmodum Eraſmus de Lutheranis dixit: Nullus inter eos hactenus extiterit, qui vel equum claudum ſanare potuerit.

En (Princeps) quam hic ſe Dei prouidentia admirabilem pandit; quæ veræ Eccleſiæ ita cōſulere voluit, vt nulla præterquàm vera Eccleſia de veris Miraculis gloriari
Iren. l. 2. c. 56. queat. *Hæretici* (inquit Irenæus) *neque cæcis poſſunt donare viſum, neque ſurdis auditum, neque omnes dæmones effugare, præter eos, qui ab ipſis immittuntur: ſi tamen, & hoc faciunt, neque debiles, aut claudos, aut Paralyticos curare, & alia quadam parte corporis vexatos. Tantum abſit, vt mortuum exci-*

tent.

tent.Neque id fruſtrà.Nam cùm vera Miracula veræ, ac probatæ à Deo Religionis teſtimonia ſint: hoc ſymbolo Eccleſiam ſuam Deus ab hæreticorũ Sectis diſcerni voluit, ac velut ſigillo muniri; vt quicumque in eã oculos conijcerent, protinùs diuinam agnoſcerent.

At fortè in illum Caluini aſylum ſe recipient? quòd recens Euangelium non cudunt; ſed illud ipſum retinẽt, cuius confirmandæ veritati ſeruiunt omnia, quæ vnquã & Chriſtus, & Apoſtoli Miracula ediderunt. At quanquam iam à nobis demonſtratum fuerit, priora illa Chriſti, & Apoſtolorum Miracula, quæ ad extraordinariam Apoſtolorum miſsionem declarandam neceſſaria fuerunt, ad veram Eccleſiam copioſiùs illuſtrandam nõ ſufficere; ſed alia quoque vtilia opportunè requiri. Eſto tamen. Dictum accipio. Id igitur citra controuerſiam ſit: quòd vbi recens Euangelium cuditur, ac noua Eccleſia inſtituitur, ibi ad eorum veritatem hominibus inſinuandam miracula, velut neceſſaria, exigantur. *Calu. in Præf. Inſtit.*

Porrò, cùm ſe nouum Euangelium non cudere affirmant, quis eorum dictis Fidem adhibeat (Princeps) cùm res ipſa oppoſitum apertè clamitet? Nunquid nõ recens Euangelium cudunt, quando nouas, ac inauditas priſco Euangelio doctrinas prædicant? Annon recens Euangelium cudunt; cùm cuique Fidelium certam ſuæ ſalutis expectationem promittunt, quod priſcum Euangeliũ nunquam docuit? Cùm filios Fidelium in vtero ſanctos affirmant, quos priſcum Euangelium originali labe infectos, atque iræ filios eſſe docet? Cùm corporalem Chriſti pręſentiam, quæ per panis, & vini tranſubſtantiationem fit, ab Euchariſtia expellunt; quam omnium Euangeliſtarũ doctrina, tanquam indubitatam ſtatuit? Cùm Baptiſmi neceſsitatem tollunt, quam Euangelium apertiſsimè decernit? Cùm Pœnitentiæ Sacramentum toto orbe expellunt, quod Euangelium in toto orbe prædicat? Cũ diuinæ

legis obſeruātiam hominibus impoſsibilem eſſe perſuadent, quam Euangelium leuem, ac ſuauem docet? Cùm Euangelica conſilia improbant; quæ Euangelium cunctis amplectenda proponit? Cùm vota honeſta velut impia reſcindunt, quæ Euangelium Deo reddenda eſſe monet? Cùm cœlibatum, ac virginitatem oppugnant, quæ Euangelium paſsim mirificè extollit. Poſtremò (vt cætera omittam) cùm bona opera ſaluti minimè neceſſaria eſſe volunt, quæ antiquum Euangelium velut neceſſaria commendat?

Sed quid multis opus eſt? Annon ij, non dicam recens, ſed etiam corruptiſsimum Euangelium cudunt; qui non ſemel damnatam olim ab Eccleſia doctrinam, pro Euāgelio obtrudunt; vt ſuperiori Capite demonſtratum eſt. Quo fit, vt nihil improbum, aut à ratione diſſentaneū à nobis agatur; cū Miracula ab ipſis poſtulamus, quę nobis noui huius Euangelij veritatem teſtatam relinquant.

Porrò, cùm nō antiquam Eccleſiam, quam erroribus corruptam, ac penitus deformatam docent; ſed reformatam colunt, & ſuis colendam proponunt: quid aliud prę terquàm nouam Eccleſiam erigunt? Cuius confirmandæ veritati, Chriſti, & Apoſtolorum Miracula nō ſufficiant; ſed noua Miraculorum probatione opus ſit. Ea enim in primis Dei cōſuetudo eſt, vt nulla vnquam ipſe, aut nouam legem, aut nouam Eccleſiæ politiam in orbem introducat; quin eam Miraculorum teſtimonijs probet: id ſanè omnibus perſpicuum eſt. Nam cū Iſraelitico populo nouos Religionis ritus, peculiarem legem, recens Sacerdotiū, ſingularia quoque ſacrificia, ac tandē inauditas cęremonias, cuiuſmodi Patres eorū nō acceperāt, perſuadere vellet; planè innumera, tū in Ægypto, tū in deſerto, tū in mōte Sinai Miracula edidit; quibus ea nō humano ingenio parta, ſed Deo docēte inſtituta eſſe teſtari voluit.

Veteri poſteà Sacerdotio trāslato, lege, ac cæremonijs

abro-

abrogatis, cùm noui Sacerdotij formã, legem, ſacrificia, cæremonias ſub Chriſto condidit: quis vberiora, ac ampliora Miracula acceſsiſſe non videat, quæ nouã Chriſti doctrinam, ac inauditum Euangeliũ non ex hominibus, ſed ex Deo profectum eſſe probarent. Sic Paulus: *Conteſtãte Deo* (inquit) *ſignis, ac portentis, & varijs virtutibus, & Spiritus ſancti diſtributionibus ſecundum ſuam voluntatem.* Hebr. 2.

Quamobrem id tibi (Princeps) certum ſit, quoties aut noua Eccleſia inſtituitur; aut prior, quæ ex Proteſtãtium, & aliorum ſententia dilapſa fuerat, noua doctrina, tot ſæculis inaudita inſtauratur; toties Miraculorum teſtimonia exigi debere; quæ aut nouam illam Eccleſiam, aut Eccleſiæ Reformationem, non hominum Conſilio excogitatam, ſed Deo inſtituente profectã eſſe demonſtrent. Cuius rei teſtis quoque eſt Chryſoſtomus, ita ſcribens: *Ingreſſus Chriſtus in Synagogas, non modò prædicabat, verùm etiam ſigna edebat. Quando enim nouum ſit aliquid, aut inopinatum, aut Politiæ cuiuſdam introductio, ſigna Deus facere conſueuit, præſtans quædam pignora potentiæ ſuæ ijs, qui legem eius accepturi ſunt. Iudæis cùm legem eſſet daturus, priùs mirabilia illa, ac prodigia magna oſtendit, ac tum demum eis præcepta legis dedit: ita hic quoque, cùm ſublimem quandam viuendi introducturus eſſet diſciplinam, & quæ nunquam illis fuiſſet audita, mandatis ſuis præſtruxit claritate ſignorum.* Chryſoſt. hom. 14. in Matt.

Dicant (Princeps) qui nouos Apoſtolos à Deo extraordinariè ſibi excitatos eſſe contendunt, qui collapſam Eccleſiam inſtaurarent, & extinctum vbique Euãgelium ad Apoſtolicam Regulam reuocarẽt: vt apertè ipſi fatẽtur. Annõ ſui ipſorũ Apoſtolatus ſigna edere debuerint? quibus mundo teſtatum relinquerent, cũ ijs Euãgelium renatũ fuiſſe, & intermortuã Eccleſiã eorũ Apoſtolatu reuixiſſe? Quis obſecrò Apoſtolorũ vnquam fuit, qui cũ ſe à Deo ad id munus extraordinariè electum perſuadere

vellet: Apoſtolatus ſui ſigna crebra prodigiorum, ac ſignorum operatione non exhibuerit? Paulo præſertim atteſtante: *Signa noſtri Apoſtolatus facta ſunt ſuper vos in omni patientia, in ſignis, & prodigijs, & virtutibus.* Certè Apoſtolis nouam Eccleſiam, ac nouum Euangelium prædicantibus; cùm tot, ac tanta Miracula ederentur, tunc vix creditum fuit. Quid igitur? Num his, qui nouas hac tempeſtate doctrinas Eccleſiæ inauditas, nouam Religionem, nouam, ac reformatam Eccleſiam, nouam Fidem diſſeminant, abſque vllo Miraculorum teſtimonio credendum erit?

2.*Cor.*12.

Proferant, ſi quæ habent, Miracula; quibus Deus nouã ipſorum Religionem, & Eccleſiæ reformationem probauerit. Eadem enim, quæ primis illis Fidei ſatoribus, & poſterioribus Religionis inſtauratoribus Miraculorum neceſsitas imminet; cùm primùm mortuam Religionẽ, & ab hominum animis auulſam, rediuiuam in orbem reuocare contendunt. Ea ſi nulla ratione oſtendere valent. Primùm quidem tuæ prudentiæ opus erit (Princeps) in tanta, ac tam graui Fidei cauſa, ſummo conſilio vti: neque vſu, aut domeſticæ Religionis conſuetudine ita prolipi; quin eam Fidei, ac Religionis veritatem, quæ nouis, ac ingentibus quotidie Miraculis à Deo commendatur, illi præferendam ducas; quæ cùm hactenus Miracula ad ſui probationem à Deo expectauerit, illorum adhuc ſiti, ac cupiditate laborat.

Deinde Proteſtantium, Puritanorum, atque aliorum Religioniſtarum officij erit, rem profundiùs apud ſe reuoluere: & quandoquidem de ſalutis, qua nihil pretioſiùs eſt, diſcrimine agitur; ad eum ſe Religionis ſtatum conferre, qui antiquis, ac penè quotidianis Miraculis probatus, cæleſte à Deo veræ Religionis teſtimonium ſibi vendicat.

†

ORTHODOXAE CONSVLTATIONIS

De ratione veræ Fidei, & Religionis amplectendæ

PARS SECVNDA.

PRÆFATIVNCVLA.

HACTENVS (Princeps egregie) illas Catholicæ Fidei Regulas, quæ ad veram tum Fidem, tum Religionem agnoſcendam, & amplectendam ducerent, ex ipſis Sacrarum Scripturarũ, ac veterum Patrum fontibus depromptas tradidimus: ab iiſque quàm Proteſtantium, Puritanorum, ac cæterorum Nouatorũ Religio longiſsimè diſtet, non obſcurè (vt arbitror) indicauimus; vt eò faciliorem, ac expeditiorẽ, ad veram, quæ tibi proponenda eſt, Catholicam Fidem, & Religionem capeſſendam viam haberes; cùm omni alia Reli-

gione pulſa, quæ his Regulis nō comprehenditur; nihil te ab illius amplexu detineret. Iam examinãdum ſupereſt: An Romana Fides, ac Religio legitimis hiſce notis ornata ſit? quibus veram Fidem, ac Religionem ſuperioribus Regulis ornandam eſſe oſtendimus. Hoc enim demonſtrato, nulla ratione fieri poſſe exiſtimo; quin Regius animus, qui tibi ineſt, veritatis cupidus, & ſuæ cùm primis ſalutis amantiſsimus, nulla prorſus interpoſita mora ad illius ſinum accurrat: cuius complexu ſe perpetuò beandum ſperat. Quapropter in hac ſecunda Parte diſſerendum eſt.

An Catholica, ac Romana Religio vera ſit, necne? Quod argumentis à veræ Religionis natura expromptis examinatur.

REGVLA PRIMA.

Firmiſsimè tene, & nullatenus dubita (Princeps omnium virtutum ſpecimen) Romanam Fidem, ac Religionem ſolam eſſe, Antiquam, Apoſtolicam, & omnium temporum vniuerſalem: idcircò præter eam, nullam veram Fidem, ac Religionem, agnoſcendam eſſe.

Hæc

HÆC Regula his potiſsimùm Regulis innixa eſt; quibus antehac varijs argumẽtis probauimus, eã dũtaxat verã Fidẽ, ac Religionẽ cẽſendã eſſe, quę omnia tempora, loca, ac perſonas ſua vniuerſalitate cõplectitur. Et quidẽ quod ad illius probationẽ ſpectat; ea nec difficilis, nec longè à nobis petenda eſt. Ipſum enim Catholicę agnomẽ, quod iam ab Apoſtolorũ tempeſtate illi inditũ fuit; quo etiam apud omnes appellari ſolet, nõ leue tibi huius rei argumentũ præſtat; cũ antiqua hac Catholici nominis appellatione ius ſibi in verã tum Fidẽ, tũ Religionẽ ſola vindicauerit. Huc enim ſpectat, quod de Romanæ Eccleſiæ Fide olim inquit Apoſtolus, ad Romanos ſcribẽs: *Primũ quidem gratias ago Deo meo per Ieſum Chriſtũ, pro omnibus vobis: quia Fides veſtra annunciatur in vniuerſo mundo.* Rom. 2. Vbi id obſeruat Chryſoſtomus. Apoſtolũ non dixiſſe, Fides veſtra manifeſtatur, ſed annunciatur; καταγγέλλεται: eo namque inſinuat, Romanę Eccleſiæ Fidẽ, nõ modò velut Catholicam per totũ orbẽ diffundendã eſſe; ſed totius Catholicæ Fidei perẽnem Magiſtrã, ac Matricem eſſe futurã: atq; hoc ſenſu Cyprianus in quoſdã hæreticos inuectus, qui ſe cũ Romana Eccleſia cõmunicare falſò aſſeuerabãt, ait: *Nec cogitare eos eſſe Romanos, quorũ Fides Apoſtolo prædicãte laudata eſt: ad quos perfidia nõ poſsit habere acceßum.* Cypr. ep. 55. Quod etiam luculentioribus verbis in alia epiſtola confirmat, ita ſcribens: *Claruit, fratres cariſsimi, Fides, quam de vobis Apoſtolus prædicauit: hanc laudem virtutis, & roboris firmitatem iam tunc in Spiritu prævidebat; & præconio futurorum merita veſtra conteſtans, dum parentes laudat, filios prouocabat.* Idem ep. 57.

Hinc profectò manifeſtũ eſt, Romanam Fidẽ illud Catholicæ agnomẽ; quo vniuerſalis omniũ temporũ, locorum, ac perſonarũ Fides comprehenditur: neq; ab hominibus, neq; pro vna, vel altera orbis ætate; ſed à Deo, per Apoſtolũ docẽte, per omnia Eccleſię tẽpora propagandũ

acce-

accepiſſe. Quamobrē Auguſtinus, cùm de vera Religione agit, eam hoc potiſsimùm Apoſtolico titulo agnoſcēdam tradit, his verbis: *Tenenda eſt nobis Chriſtiana Religio, & eius Eccleſiæ communicatio, quæ Catholica eſt, & Catholica nominatur, nō ſolùm à ſuis, verumetiā ab omnibus inimicis. Velint enim, nolintve, ipſi quoque hæretici, & ſchiſmatū alumni, quandò non cum ſuis, ſed cum extraneis loquuntur; Catholicam, nihil aliud quàm Catholicam vocant: non enim poſſunt intelligi, niſi hoc nomine eam diſcernant, quo ab vniuerſo orbe nuncupatur.*

Auguſt. de vera Relig. c. 7.

Hoc itaque primū argumentum ſit, quo Romana Fides, ac Religio ſe omnium temporū locorū, ac perſonarum Catholicā eſſe declarat. Cui duplex ratio, ab ipſa rei experientia petita adſtipulatur. Prima eſt; quòd ſola Romana Religio à noua, ac ſingulari Fide ſemper ſummoperè abhorruit. Cuius rei in primis teſtis eſt Baſilius, ad Antiochenā Eccleſiam ſcribens, his verbis: *Fidē verò nos, neq; recentiorē ab alijs conſcriptā ſuſcipimus, neq; ipſi mentis noſtræ germina alijs tradere audemus: ne humana cōmēta exiſtimētur eſſe verba Religionis: ſed quæ à Sanctis Patribus edocti ſumus, ea interrogantibus vobis annuntiamus.* Quæ omnium quoque Catholicorum Patrum vox eſt; qui cum Baſilio Catholicam Romanæ Eccleſiæ Fidem coluerunt: de quibus Auguſtinus ait: *Quod inuenerunt in Eccleſia, tenuerunt; quod didicerunt, docuerunt: quod à Patribus acceperunt, hoc Filijs tradiderunt.*

Baſil. ep. ad Eccle Antioch.

Aug. cōt. Iul. Pelag. lib. 2.

Enimverò, cùm exploratum ſit (teſte Lirinenſi) ſingularem Fidem, ac profanas nouitates recipere, aut ſectari, nunquam Catholicorum; ſemper verò hæreticorū fuiſſe, qui ſeipſos à Catholicæ Eccleſiæ Fide diſſuunt: omnibus æquè perſpectum eſt, Romanam Eccleſiam perpetuum hæreticis bellum indixiſſe, ac in eis ſingularem Fidē nullo nunquam tempore perſecutam fuiſſe.

Vincent. Lirinen aduer. hæreſ. c. 43.

Neque enim (Princeps) tibi ignotum eſſe poteſt, non

aliam præterquàm Romanam Eccleſiam Marcioniſtas, Cathaphrigas, Archõticos, Gnoſticos prima illa Eccleſię ætate ebullientes, inſtructa aduerſùs illos Catholicorum Scriptorum, Clemẽtis, Martialis, Ignatij, Tertulliani, Papiæ, atque aliorum acie, effugaſſe. Hæc ſola ſecundo ſæculo Montaniſtas, Encratitas, Aſcodrogitas, Helcheſaitas, immiſſa in eos orthodoxorũ Doctorum cohorte, Iuſtino, Theophilo Antiocheno, Athenagora, Irenæo, Clemẽte Alexãdrino, & cæteris Romanæ Eccleſiæ Scriptoribus, obtruncauit. Hæc tertio ſæculo exurgẽtes Nouatianos, Origeniſtas, Sabellianos, Hierarchitas, Manichæos, Arrianos, coacta Nicena Synodo à Silueſtro Romanæ Sedis Antiſtite, velut Catholico enſe, cõfodit. Hæc quarto ſæculo, erũpentes in Africa Donatiſtas, Antropomorphitas, Luciferianos, Eunomianos, Apollinariſtas, Seleucianos, Pelagianos, ex citatis aduerſùs illos Sanctorũ Patrum caſtris, Baſilio, Gregorio Nazianzeno, altero Nyſſeno, Chriſoſtomo, Ambroſio, Hieronymo, Auguſtino, Fulgentio, Proſpero, atque alijs, extinxit.

Sed quoniã, ad hanc vſque Eccleſiæ ætatem Proteſtãtes, Puritani, &c. Romanæ Eccleſiæ Fidẽ veram, & Catholicam fuiſſe, cum Caluino nobis facilè dabunt; audiãt poſteriores quoque hæreticos, qui poſt Gregorij Magni tempora Eccleſiam perturbarunt, non alia, quàm Romanæ Eccleſiæ Fide proſtratos fuiſſe.

Etenim, poſt Gregorium, Iacobitarum hæreſis ſurrexit, qui præter Eutichianam hæreſim, quam colebant, paruulos quoque ſuos in vtroque ſexu more Sarracenorũ circuncidebant: vt teſtantur Vitriacus Guido, & Bernardus Lutzemburgus. Poſt Iacobitas Armenij pullularunt: qui, ijſdem teſtibus, vniuerſos homines ante Chriſti Paſsionem damnatos aſſerebãt; cultu Iudaico boues, & oues ſacrificabãt, atque alia quãplurima aduerſùs Catholicã Fidem docebant. Pauliciani poſt hos Manichęo-

rum, ac Valentinianorum hæreſes coluerunt. Græci hos ſequuti ſunt, qui à Photio ſeducti, & à Romana Eccleſia ſeparati, tradunt Spiritum Sanctum à ſolo Patre, nō autē à Filio procedere. Planè inficiari non poſſunt, hos omnes qui vſque ad Millenarium peruenerunt, inter hæreticos cenſendos eſſe: quos tamē ſola Romana Eccleſia Catholicæ Fidei veritate, & Conciliorū auctoritate profligauit.

Poſt Millenarium, Bogomili à Baſilio eorum Duce orti, Perſonarum Trinitatem negarunt, Moyſen reiecerūt, Deum humana forma præditum putarunt, atque alia his ſimilia à Fide diſſentanea diſſeminarunt. Petrobruſiani nuptias damnarunt. Albigenſes duo Principia, ac duos Deos Manichæorum more, vnum bonum, & alterū malum ſtatuerunt; Baptiſmum ſuſtulerunt, tranſmigrationē animarum de corpore in corpus approbarūt; Chriſtum, nec verum Deum, nec verum hominem aſſeruerunt. Lollardi, Luciferum perperam è cœlo exturbatum, Michaëlem, ac cæteros Angelos æternis cruciatibus mancipandos affirmarunt; Virginis Deiparæ virginitatē negarunt; Baptiſmum abiecerunt. Vviclefuiſtæ tandē inter cæteras hæreſes docuerunt, Deū debere obedire Diabolo: nullumq; eſſe Regem, Principē, Dominum ciuilem, quandiù eſt mortali peccato obnoxius; Iuramēta omnia, velut illicita condemnarunt. Annon hæ doctrinæ ſunt toto orbe damnatæ quæ ſuos Auctores proculdubio hæreticos fuiſſe oſtendunt?

Dicant Proteſtantes, ac Puritani (Princeps) Quænam, præter vnam Romanā Eccleſiam, has hæreſes aggreſſus fuerit, trucidauerit, extinxerit? Denique, quotquot hæretici, ac nouorum dogmatum cultores erūpere viſi ſunt, ijs indicto bello Romana Religio Catholicæ Fidei telo ita confodit, vt tandem expirare coëgerit. Quo fit, vt ſanè mirandū non ſit, ſi ea hoc quoque tempore cū Lutheranis, Caluiniſtis, Zuuinglianis, Anabaptiſtis, ac cæteris

huius tempeſtatis ſectarijs bellum ſanctificet: cùm illud ſibi à ſuo ortu inditum habeat, vt cũ omni noua, ac ſingulari Fide, quæ omnium temporum, locorum, & perſonarum Catholica non eſt, inimicitias gerat.

Altera ratio eſt. Quòd ſola Romana Religio, Fidem Catholicam, ac vniuerſalem ſemper docuit: quod ex cõmuni Fidei tradẽdæ ratione, qua illa ſemper vſa eſt, facilè perſpici poteſt. Id enim te ignorare nõ oportet, quod omnibus exploratũ eſt; Romanã ſcilicet Eccleſiã, in tradẽdis Fidei rebus, eo ſemper cõſilio vſam fuiſſe; vt eã tãtùm doctrinã probaret, quæ aliquo Generali, ac legitimo Cõcilio tradita fuiſſet. Cũ enim Generalia Cõcilia (quibus vera, ac Catholica ſemper docere à Deo datũ eſt) ea ratione colligantur, vt Catholicã Eccleſiæ Fidẽ aduerſus ſingulares, ac profanas hæreticorum nouitates tueantur: planè eã Fidem tantummodò docent, quæ cõmuni totius Eccleſię, quã repreſentant, cõſenſu, vera, & Catholica eſſe definitur: vt teſtatur Synodus octaua Generalis, his verbis: *Regulas, quæ ſanctæ, Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ, tã à ſanctiſsimis Apoſtolis, quã ab orthodoxorum vniuerſalibus, necnon & localibus Cõcilijs ſunt traditæ, ſeruare, & cuſtodire profitemur.* Quo fit, vt cũ Romana Religio eam tantũmodò Fidem doceat, & alijs ſequendam proponat, quæ olim à legitimis Cõcilijs approbata, ac definita fuit, & quæ omnium ſæculorum, & gentiũ conſenſione iamdudum roborata, ad nos vſque peruenit; nullam præterquam Catholicam, & vniuerſalem Fidem tradat. *Synod. 8. Gen. C. 1.*

Quamobrẽ ſicut olim Auguſtin. hoc argumẽto Donatiſtas fugauit, qui nouitias doctrinas, præter Catholicam, nullo Cõcilio terminatas obtrudebãt, ita ſcribens: *Nobis tutũ eſt, in ea nõ progredi aliqua temeritate ſentẽtiæ, quæ nullo in Catholico regionali Cõcilio cœpta, nullo plenario Cõcilio terminata ſunt: id autẽ fiducia ſecuræ vocis aſſerere, quod in gubernatione Dñi Dei noſtri, & Saluatoris Ieſu Chriſti, vniuerſalis Eccleſiæ* *Aug. lib. 7. contr. Donat. c. 53.*

cõſenſione roboratũ eſt. Ita nos quoque eodẽ Proteſtãtes, Puritanos, atq; alios ſectarios prouocamus: qui cũ ſingulares, ac prioribus ſæculis inauditas doctrinas proferãt, neque veterũ Conciliorũ auctoritatẽ, neq; gẽtiũ, aut populorũ conſenſum, neq; vniuerſalis Eccleſiæ definitionem, neq; vllũ prorſus antiquitatis teſtimoniũ ſibi vendicant.

Atq; hæc quidẽ de Catholica Romanæ Religionis Fide in genere dicta ſint. Supereſt, vt ex propoſitis veræ Fidei conditionibus ſingillatim diſcutiamus. An Romanæ Eccleſiæ Fides omniũ temporũ, omnium locorum, omniumque perſonarum conſenſionem ſibi vendicet: ita vt id tantùm credat, ac doceat, quod ſemper, quod vbique, quod ab omnibus creditum, ac traditum eſt.

Quod ad primũ attinet (Princeps) de quo in hac Regula potiſsimũ quæritur: Romanæ Eccleſiæ Fides cũ Apoſtolica Fide, ipſa antiquitate, ita ſe coniunctiſsimã, ac veluti conſanguineã declarat; vt niſi Proteſtantes, Puritani, &c. eam Fidẽ damnare audeant, quæ prioribus illis Eccleſiæ ſæculis, tot Martyres cœlo peperit, tot Doctores Eccleſiæ genuit, tot ſanctos Põtifices, ac Patres Chriſtiano orbi dedit, totũ deniq; orbẽ Chriſtianũ reddidit: omnino fateri cogãtur; Romanæ Religionis Fidẽ ſolã verã, antiquã, & Apoſtolicam eſſe: quæ cũ antiqua illa, & Apoſtolica Fide, Fidei prorſus, ac dogmatũ vnitate cõſpirat.

Huius rei probationẽ, quoad aliqua tantùm Fidei dogmata, quę inter Catholicos, & Proteſtãtes, Puritanos, &c. ſunt controuerſa, in tertia Regula attigimus: vbi illorũ Fidẽ ad antiquam prouocantes, veteres priorũ quinque ſæculorũ Patres Romanæ Fidei aſſertores protulimus: ex quo perſpicuũ eſt, RomanãFidẽ in ea Fidei doctrina, cum antiqua, & Apoſtolica proculdubio conſpirare. Quapropter ea dogmatũ probatione hoc loco ſuppoſita (ne dicta repeti cõtingat) grauiora tantũ, quæ ſuperſunt, Fidei Capita, in quibus nobiſcũ Puritani, ac Proteſtãtes pugnant,

cum antiqua Fide comparabimus:(neque enim alia examinari opus eſt, in quibus ipſi nobiſcum, & cum Apoſtolica fide conſentiunt.) Vt inde, an Romana Religio Catholicam omnium temporum Fidē iure poſsideat, perſpicere queas. In quo, vt Proteſtantibus, & Caluiniſtis morem geram; qui cum Caluino veræ fidei quingentos tantùm priores annos, poſtquam ea ab Apoſtolis in orbe diſſeminata fuit, incontaminatos relinquunt; nimirū vſque ad Gregorij tempora: poſt quæ Caluinus, in Romanæ Religionis arce, pro Fide mendacium irrupiſſe, & neceſſariam doctrinæ ſummam inuerſam fuiſſe tradit. Veteres tantùm illorum ſæculorum Patres, Romanæ Fidei teſtes proferre lubet; vt inde (Princeps) addiſcas, quā facilè, ac lubenter noſtro etiam iuri cedimus, dummodò veritati, ipſi quoque tranſuerſi animi lucrifiant. Verumtamen, quia vniuerſa Patrum teſtimonia proſequi nimis moleſtum eſſet, atque inſtitutam breuitatem excederet; vnius, vel alterius Patris teſtimonio explicato, ſat erit aliorum tantummodò loca fideliter indicare, vt ea veritatis ſtudioſi conſulere valeant.

Primùm igitur docet Romana Eccleſia, ac conſtanter tradit. Originalem culpam, non ſolùm in Prædeſtinatis, ſed etiam in reprobis, ac demùm in omnibus, per Baptiſmum deleri: quod olim Origeniſtæ, Meſſaliani, Manichæi, Pelagiani; nunc verò Lutherani, Puritani, ac Proteſtantes oppugnant; qui Originalem culpam in omnibus poſt Baptiſmum manere contendunt: quamquam ipſius damnatio electis non imputetur. Cum Romana doctrina omnium veterum Patrum doctrina collimat Concilium Nicenum primum, de perfecta expiatione tam originalis, quàm actualis peccati, per Baptiſmum hominibus collata agens, ita ſcribit: *Deſcendit, qui baptizatur reus peccatorum, & obnoxius ſeruituti corruptionis: & aſcendit liberatus ab hac ſeruitute, & peccato, factus filius Dei,*

Cōf. ſid. art. 11.

Concil. Nicen. 1. l. 3. de S. Baptiſmat.

& hæres eius gratiæ;cohæres autem Chriſti,induitus ipſum Chriſtum,ſicut ſcriptum eſt: Quicunque in Chriſto Baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. Mirum ſanè eſt (Princeps) quo pacto aduerſùs Apoſtolum id Proteſtantes, ac Puritani aſſerere audeant:cùm certum ſit,neminem, niſi à peccato originali ablutum,ac ſanctificatum,Chriſtum induere poſſe. Cum Niceno,Concilium quoque Conſtantinopolitanum primum idem tradit, dum in Symbolo illa verba addit: *Confiteor vnum Baptiſma, in remiſsionem peccatorum.* At Auguſtinum audiant nobiſcum docentem: *A paruulo* (inquit)*recens nato, vſque ad decrepitum ſenem,ſicut nullus prohibendus eſt à Baptiſmo: ita nullus eſt, qui non peccato moriatur in Baptiſmo; ſed paruuli tantùm originali:maiores autem ijs omnibus moriuntur peccatis, quæcunque malè viuendo addiderunt ad illud,quod naſcendo traxerunt.* Id quoque luculentiùs confirmat alibi, his verbis: *Aqua exhibens foriņſecus Sacramentum gratiæ; & Spiritus operans intrinſecus beneficium gratiæ: ſoluens vinculum culpæ, reconcilians bonum naturæ, regenerat hominem in vno Chriſto, ex vno Adam generatum.* Cum Auguſtino,& cum Romana Eccleſia idipſum tradunt Origenes,homil.14.in Luc.Iuſtinus Martyr,orat. ad Antoninum Pium; Irenæus, lib.3. cap. 19. Tertullianus, de Baptiſmo cap. 4. 5. & 13. Gregorius Neocæſar.orat. in Epiphanium: Hieronymus, epiſt. ad Oceanum 83. & Dial. 3. contr. Pelag. cap.6. Cyprianus, epiſt.59.Chryſoſtomus,hom.ad Neophitos: Concilium Mileuitanum, cap. 2. Concil. Aphrican. cap.77. Leo I. epiſt.86. ad Nicetam: Cæſarius Arelat. homil. 5. Paſch. Gregorius Nyſſenus orat.de Baptiſmo: Hilarius, in Pſal. 65.& contra Arrianos: Ambroſius,ſerm.31.& de Sacrament.lib.1.cap.4. Optat. contr. Parmen. lib. 5. Cæteros prætereo.

Augu. in Enchir. c.43.

Id ep.13. ad Boniſac.

Docet Romana Eccleſia. Nullum originalis culpæ reatum, ſeu damnationem,neque in reprobis, neque in

Præ-

Prædeſtinatis poſt Baptiſmum manere; ſed Baptiſmo penitus auferri: cùm eo cœleſtis Regni fores omnibus pateſiant: quod Puritani, ac Proteſtantes, in Electis tantùm, non autem in Reprobis admittunt. At Romanæ Eccleſiæ dogma, velut Apoſtolicum, docent ijdem planè Patres, quos modò retulimus; ac præſertim Auguſtinus, cuius hæc ſunt verba: *Lauacrum regenerationis purgat à reatu omnium peccatorum, quæ humana traxit natiuitas, & contraxit iniquitas.* At præter Auguſtinum, ac cæteros, Cyrillus Hieroſolymit. his verbis: *Magnum* (inquit) *eſt ſanè propoſitum hoc Baptiſma, captiuitatis liberatio, peccatorum remiſsio, mors peccati, animæ regeneratio, veſtimentum candidum, ſignaculum ſanctum, & indelebile, currus ad cælum, delitia Paradiſi, Regni cœleſtis conciliatio, & chariſma adoptionis filiorum.* Ijſdem ferè encomijs ſanctum Baptiſmum proſequitur Gregorius Nazianzenus, ita ſcribens: *Baptiſmus vehiculum ad Deum, peregrinatio cum Chriſto, Fidei adminiculum, mentis perfectio, cœleſtis Regni clauis, vitæ commutatio, ſeruitutis depulſio, vinculorum ſolutio.* En, quàm apertè vterque doceat, nullam Baptiſmo regeneratis poſt Baptiſmum, ob præteritas culpas, damnationem timendam eſſe, cùm Baptiſmo omnia vincula diſſolui, Regnum cœleſte conciliari, ac ipſius fores Baptizatis aperiri volunt. His per omnia conſentiunt Clemens Romanus epiſtol. 4. Clemens Alexandrin. lib. 1. Pædag. cap. 6. Euſebius Cæſarienſis vitæ Conſtantini lib. 4. cap. 61. Athanaſius quæſt. 134. Epiphanius in Ancorato. Iſidorus Peluſiota, lib. tertio, epiſtol. 195. Theodoretus, in Epithome diuin. inſtitut. capite de Baptiſmo: Gaudentius de Exodo, tractatu primo: Innocentius Primus, epiſt. vigeſima ſecunda: Maximus Taurinenſis, homilia ſecunda de Eleemoſyna; cuius egregia verba ſunt hæc: *Quænam eſt illa aqua, quæ conſumit flammas, nec ipſa conſu-*

Aug. Retract. lib. 1. c. 7.

Cyrillus Hieroſol. Præf. t. in Catec.

Gregor. Nazian. orat. 40. quæ eſt in S. Baptiſma.

S. Maxi. hom. 2. de Eleemoſyna.

nitur à peccatoribus? quæ dum per Baptiſmum infunditur, & ipſa in hominibus, & Tartari reſtinguit ardorem, &c. *hîc fluunt aquæ, & illic tepeſcit incẽdium: hîc in fonte homo mergitur, & illic de Tartaro liberatur. Sed nec mirum, ſi in Baptiſmi Sacramento aperiatur infernum, cùm tunc quoque reſeretur, & cœlum.*

Docet Romana Eccleſia. Neminem ante Baptiſmum ſanctificari; cui ex aduerſo ſtant Puritani, & Proteſtãtes: qui filios Fidelium in vtero ante Baptiſmum Sanctos eſſe autumant. Sed cum Romana Eccleſia ſtat tota Patrum antiquitas; qui primam hominis ſanctificationem Baptiſmo deferunt. Sic Auguſtinus, certum, ac indubitatum hoc ſemper fuiſſe Chriſtianæ Religionis dogma verbis diſertiſsimis teſtatur: *Fides Chriſtiana* (inquit) *non dubitat eos, qui lauacro regenerationis abluuntur, redimi de poteſtate Diaboli: & eos, qui nondum tali regeneratione redempti ſunt, etiam paruulos filios redemptorũ, ſub eiuſdem Diaboli eſſe poteſtate captiuos.* Vides (Princeps) Auguſtinũ, cũ tota Chriſtiana Fide, non modò apertum Puritanorum, ac Proteſtantium ſe hoſtem prodere; ſed etiam Romanæ Fidei propugnatorem ſe exhibere: dum, & cum eorum ſententia tam aperto Marte pugnat, & Romanam doctrinam ad Chriſtianam Fidem pertinere affirmat. Neque id ſemel, ſed ſæpè confirmat lib. 1. contra duas epiſt. Pelagianorum, cap. 13. ſerm. 6. de verbis Apoſtoli: & in Enchiridio ad Laur. cap. 64. Auguſtino adſtipulatur Chryſoſtomus; qui vniuerſalis Eccleſiæ ſenſum, in infantibus baptizandis, eum ſemper fuiſſe tradit, vt primam in Baptiſmo ab originali peccato ſanctificationem acciperent: *Hac de cauſa* (inquit) *infantulos Baptizamus, vt nõ ſint coinquinati peccato: vt his addatur ſanctitas, iuſtitia, adoptio, hæreditas, fraternitas Chriſti; vt eius membra ſint omnes; vt Spiritus habitatio fiat.* Atq; cum Auguſtino, & Chryſoſtomo, cæteri quoque Patres in hanc doctrinam coëunt.

Aug. l. 1. de nupt & cõcup. c. 20.

Cle-

Clemens I. epiſt. 4. Dionyſius Areopag. Eccleſ. Hierarch. c. 3. Iuſtinus orat. ad Antonin. Pium, & quæſt. 36. Irenæus lib. 3. c. 19. Origenes hom. 4. in Cant. & hom. 14. in Lucam. Concilium Nicenum 1. lib. 3. de ſancto Baptiſmate. Concilium Conſtantinop. in Symbolo. Cyrillus Hieroſolym. Cathecheſi 3. Gregorius Nazianzenus orat. 40. Gregorius Nyſſenus orat. de Baptiſmo, Cyrillus Alexan. in Apolog. ad Imperat. Theodoſium. Cyprian. epiſ. 76. Melchiades epiſt. ad Epiſcopos Hiſpaniæ, Lactantius lib. 7. diu. inſtit. c. 5. Hilarius in Pſal. 63. & 65. Ambroſius de Sacram. lib. 1. c. 4. Hieronymus cont. Luciferianos c. 3. ac alij innumeri.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, aduerſus antiquos Donatiſtas, Surianos, Cotorellos, Begnardos; ac noſtra tempeſtate aduerſus Lutheranos, Puritanos, & Proteſtãtes. Chriſtum in Euchariſtię Sacramento adorandũ eſſe: Cuius antiquiſsimi teſtes ſunt in primis Chryſoſtomus, qui de Euchariſtiæ adoratione agens, ita ſcribit: *Conſidera, quæſo, menſa Regalis eſt appoſita. Angeli menſa miniſtrantes. Ipſe Rex adeſt, & tu aſtas oſcitans? Sordeſcunt tibi veſtimenta, & non eſt tibi cura: at pura ſunt, igitur adora, & communica.* Egregiè quidẽ Chryſoſtomus: at luculentiùs Auguſtinus, dum ait: *Inuenio, quomodo ſine impietate adoretur terra, ſine impietate adoretur ſcabellum pedum eius. Suſcepit enim de terra terram; quia caro de terra eſt, & de carne Mariæ carnem accepit: Et quia in ipſa carne hîc ambulauit, & ipſam carnem manducandam nobis ad ſalutem dedit: nemo autem illam carnem manducat, niſi priùs adorauerit: inuentum eſt, quemadmodum adoretur ſcabellum pedum Domini, & non ſolùm non peccemus adorando; ſed peccemus non adorando.* Quid præclarius? Auguſtinum, & Chryſoſtomum ſequuntur reliqui Patres. Dionyſius, de Eccleſiaſt. Hierarch. cap. 3. Origenes, hom. 5. in diu. Euang. loca. Alexand. 1. epiſt. 1. capit. 4. Cyprianus, de Cœna Domini.

Chryſoſt. hom. 61. ad pop. Antio.

Aug. in Pſal. 98.

Cyrillus

Cyrillus Hieroſol.myſtag. Cathecheſi 5. Gregorius Nazianzenus, orat.11. de Gorgonia ſorore. Ambroſ.lib.5. de Sacram.c.4.& de Spiritu S.lib.3.cap.12.Hieronym.in Pſalm.98.Theodoretus,dial. 2. Iuſtinianus, in authentica, de Priuilegijs dotis hæreticis mulieribus non præſtandis.

Cyprian. de Card. Chriſti, oper.1. de ablu.ped.

Aug. de bono cõiug.c.24.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ,olim Meſſalianis, nũc verò Lutheranis, Puritanis, ac Proteſtantibus infeſta: Ordinem eſſe nouæ legis Sacramentum : quam antiquiſsimam approbat Cyprianus, de Cardinalibus Chriſti operibus; vbi inter Sacramenta(receptiſsima toto orbe Chriſtiano doctrina) Ordinem ſacrum recenſet, his verbis: *Docemur, quæ ſit Baptiſmi, & aliorum Sacramentorum ſtabilitas: nam Baptiſmum repeti Eccleſiaſticæ prohibent Regulæ, & ſemel ſanctificatis nulla deinceps manus iterum conſecrans præſumit accedere. Nemo ſacros Ordines ſemel datos iterum renouat.* At præclarè (vt ſolet) Auguſtinus, quæ fuerit omnium temporum Fides de Ordinis Sacramento, his verbis exarat: *Quemadmodum ſi fiat Ordinatio Cleri ad plebem congregandam, etiamſi plebis congregatio non ſubſequatur, manet tamen in illis Ordinatis Sacramentum Ordinationis : & ſi aliqua culpa, quis ab officio remoueatur, Sacramento Domini ſemel impoſito non carebit, quamuis ad iudicium permanente.* His ſuffragatur tota Patrum vetuſtas Tertull. exhortat.ad Caſtit.cap.7. Zephirin. I. epiſt. 2. Ambroſ.de dignit.Sacerdotali c. 4. Hieronymus, contra Luciferianos. Clemens Rom.conſt.Apoſt.lib.3.c. 10. Dionyſius,Eccleſiaſt.Hierarch.c.5.Baſilius in Anaphora Syriaca,& lib.2.de Baptiſ.c.8.Gregor.Nazianz.orat. 21. Alter Nyſſen.orat.de S.Baptiſmat. Theophil. Alex. can. 6.Chryſoſtomus,lib.3.de Sacerdotio. Theodoretus, in c. 5.prioris,ad Timotheum.Innocen.I.ep.11.Leo Magnus, epiſt.81. ad Dioſcorum: Concilium Ancyranum, c. 13. Concil.Braccarenſe 2.c.3.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, quam cum Armenijs,& Vvaldenſibus,Albigenſibus,Lollardis, ac Flagellantibus negant Puritani, ac Proteſtantes; Extremam Vnctionem eſſe nouæ legis Sacramentum, & gratiam conferre. Quam velut ab Apoſtolo Iacobo traditam, veterum omnium Patrum auctoritas commẽdat. Hanc enim,tanquam Eccleſiæ communem, grauiſsimis verbis ſtatuit Concilium Nicenum I. his verbis: *Tranſacto anno debet Sacerdos benedicere aquam, & oleum: non ſicut in Baptiſmo, neque ſicut benedicitur Chriſma; ſed ſicut oleum infirmorum.* Eandem quoque velut Apoſtolicam tradit Auguſtinus, ita ſcribens: *Nec prætermittendum eſt illud Apoſtoli Iacobi præceptum. Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Eccleſiæ, vt orent ſuper eum, vngentes eum oleo ſancto in nomine Ieſu; & oratio Fidei ſaluabit infirmum. Ergo ſic roges de te, & pro te fieri, ſicut dixit Apoſtolus Iacobus: Immò per Apoſtolum ſuum Dominus. Ipſa videlicet olei ſacrati delibutio intelligitur Spiritus ſancti typicalis vnctio.* His conſentiunt Ambroſius,in Miſſali. Innocentius I. ep.1.ad Decentium Augubinum. Ephrem, de vita Spirituali,cap.75. Chryſoſtomus,lib.3. de Sacerdotio. Victor Antiochenus,in c.6.Marci. Gregorius Magnus, lib. Sacramentorum de Feria 5. in benedictione olei & alij.

Conc.Nicen.I. C. 69. Ara.

Aug. lib. 2. de viſit. Infirm.c.4.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, contra Puritanos,& Proteſtantes: Matrimonium eſſe nouæ legis Sacramentum; quam velut cum tota antiquitate conſpirantem approbat in primis, Clemens Alexandrinus, his verbis: *Sanctificatur itaque,quod per verbum perficitur Matrimoniũ; ſi coniugium ſe Deo ſubmittat, & cum vero corde adminiſtretur in Fidei certitudine.* At egregiè, vt ſemper Auguſtinus: *In Eccleſia* (ait) *Nuptiarum,non modò vinculum; verùm etiam Sacramentum ita commendatur: vt non liceat viro vxorem alteri tradere:* & de bono coniugali: *Vſque*

Cle. Alexan. lib. 4.Strom.

Aug. de Fid. & operib. l. 1. c.7.

adeò

adeò(inquit) *illud fœdus initum nuptiale cuiuſdam Sacramenti res eſt, vt nec ipſa ſeparatione irritum fiat.* Hanc ipſam Fidei doctrinam, velut ſacram, confirmant Martialis epiſt. ad Tholoſanos, cap. 9. Tertullianus, de monogamia cap. 5. Cyprianus, de diſciplina, & bono pudicitiæ. Lactantius, in epiſt. diu. inſt. cap. 8. Ambroſius, de Abraham Patriarcha l. 1. cap. 7. Hieronymus, in cap. 19. Matthæi. Baſil. de vera virginitate. Epiphanius, hæreſi 97. Gregorius Nyſſenus l. de virginitat. cap. 8. Chryſoſt. in pſal. 43. Cyrillus Alexandr. l. 2. in Ioan. c. 22. Theodoretus, in epiſt. diu. decret. cap. de matrimonio. Innocentius 1. epiſt. 9. Fulgent. de Fide ad Petrum. cap. 3. & alij plerique.

Clemens 1. epiſt. 1. Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, quam poſt Montaniſtas, Nouatianos, Audæanos, Meſſalianos, Iacobitas, Armenios, Albigenſes, atque alios priſcos ſectarios, Puritani, ac Proteſtantes improbant; Peccatorum confeſsionem coram Sacerdote faciendam eſſe: quam tamen antiquiſsimam eſſe probat Clemens 1. his verbis: *Si fortè in alicuius cor, vel liuor, vel infidelitas, vel aliquod malum latenter irrepſerit; non erubeſcat, qui animæ ſuæ curam gerit, confiteri hæc huic, qui præeſt, vt ab ipſo per Verbum Dei, & conſiliũ ſalubre curetur.* En ſingularem peccatorum cõfeſsionem, quæ ſacerdoti in auribus fieri debet, vt per abſolutionis remedium peccata curentur. His conſentanea tradit Cyprianus, in libro de lapſis, vbi inter alia, hæc verba habet: *Confiteantur ſinguli, quæſo vos fratres, delictum ſuum; dum adhuc qui deliquit, in ſæculo eſt; dum admitti eius confeſsio poteſt; dum ſatisfactio, & remiſsio facta per ſacerdotes, apud Dominum grata eſt.* Huic doctrinæ, velut antiquiſsimæ, & ab Apoſtolis traditæ, ſubſcribunt alij quoque vetuſtiſsimi Patres. Dionyſius epiſt. 8. ad Demophilum. Irenæus lib. 1. c. 9. Origenes, homil. 2. in Leuit. Athanaſius ſerm. in illa verba, Profecti in pagum, &c. Baſilius in quæſtionibus breuioribus, interrogat. 229. Cyrillus Hieroſol. Cathe-

Cypr. lib. de lapſis.

chesi

cheſi 1. Chryſoſtomus, hom. 33. in Ioan. Lactãtius l. 4 inſtit. c. 17. Ambroſius, exhortatione ad pœnit. agendam. Pacianus, Paræneſi ad pœnitentiam. Hieronymus, in c. 10. Eccleſiaſt. Leo Magnus, epiſt. 80. Cæſarius Arelaten. homil. 7. Gregorius Magnus, homil. 6. ſuper Euangelia. At omnium præclariſsimè Auguſtinus, in libro ſecundo de viſitatione infirmorum; cuius ſunt iſta verba: *Sunt quidam, qui ſibi ad ſalutem ſufficere autumant; ſi ſoli Deo, cui nihil occultum eſt, ſua confiteantur crimina. Nolunt enim, aut erubeſcunt, ſiue dedignantur oſtendere ſe Sacerdotibus, quos tamen inter lepram diſcernere per legislatorem Dominus conſtituit. Sed nolo, vt ipſa decipiaris opinione, quatenus confiten daris confiteri coram Domini Vicario; tabeſcens præ rubore, vel ceruicoſus, præ indignatione. Nam ipſius humiliter ſubeundum eſt iudicium, quem Dominus non dedignatur Vicarium. Ergo ad te venire roges Sacerdotem, & fac ipſum conſcientiarum tuarum penitùs participem.* *Auguſ. l. 2. de viſitat. Infirmor. c. 4.*

At, ne Proteſtantes eò diffugiant, quòd ſe non ſoli Deo, ſed etiam Sacerdoti ſua peccata confiteri dicant: nã cùm ea tantùm in genere, non autem in ſpecie aperienda exiſtimant, ab antiqua doctrina recedunt: quos idem Auguſtinus poſteriori Capite redarguit: vbi poſtquàm puræ, ac integræ Cõfeſsionis conficiendæ modũ docuit, tũ concludit, his verbis: *Confitere igitur, chare mi, nomine tenus, quæ te remordẽt flagitia: detege ſpecialiter, quæ ſcis ſpecialia.* *Idẽ ibid. c. 5.*

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ. Chriſti, & Sanctorum Imagines, pia Religione à Chriſtianis colendas eſſe; quã poſt Manichæos, Arrianos, Bogomilios, & Vvaldenſes Idololatriæ dãnant Puritani, & Proteſtantes. Attamen eam, non modò ab omni Idololatriæ vitio liberã, ſed orthodoxam, antiquam, ac Sacroſanctam eſſe antiquiſsimi Patres tradiderunt. In quibus eſt Athanaſius ſtrenuus Catholicæ Fidei propugnator; qui ad Antiochum Principem ſcribens de Imaginum cultu, ex totius *Athanaſ. Inter & Reſpõſ. ad Antioch. Princip. c. 38.*

Eccleſiæ conſenſu, his verbis diſſerit. *Abſit* (inquit) *vt quemadmodum Græci faciunt, nos Chriſtiani tanquam Deos Imagines adoremus. Affectionem dumtaxat, & charitatis noſtræ ſtudium erga figuram perſonæ, per Imaginem expreſſæ, declaramus. Itaque lignum ſæpè, quod iam erat imago, ſi figura deleta ſit, tanquam inutile comburimus. Quemadmodum igitur Iacob, cùm eſſet è vita diſceſſurus, faſtigium virgæ Ioſeph adorauit, non virgam ipſam honorans; ſed eum, qui virgam tenebat: ita nos Chriſtiani, non alia ratione Imagines colimus.* En quo ſenſu Romana Eccleſia, Chriſti, ac Sanctorum Imagines colendas docet. Eodem planè, & Baſilius, antiquam Eccleſiam eas Religioſo cultu proſequutam fuiſſe, contra Iulianum tuetur, his verbis: *Hiſtorias Imaginum Sanctorum honoro, & palàm adoro: hoc enim à ſanctis Patribus non eſt prohibitum: ſed in omnibus Eccleſijs noſtris eorum hiſtorias erigimus.* Vides (Princeps) quàm diſpari affectu antiqua, & Apoſtolica Eccleſia erga res ſacras ferretur, ab eo, quo Puritanorum, & Proteſtantium Eccleſia hac tempeſtate afficitur. Quòd ſi Imaginũ cultus à ſanctis Patribus (vt teſtatur Baſilius) nõ eſt prohibitus; quid eſt, quòd illum Proteſtantes, ac Puritani prohibent, ac Idololatriæ inſimulãt? niſi quòd antiquam Fidem euacuant?

Baſil. cõtr. Iul.

Cæterùm, cum Athanaſio, ac Baſilio cæteri quoque Patres in eâdem doctrina conueniunt. Euſebius Cæſar. Eccleſ. hiſtor. lib. 7. c. 14. Gregorius Nazianzen. de laudibus S. Theodori: Chryſoſtomus, in Lithurgia: Tertullianus, lib. 2. aduerſus Marcionem, cap. 22. Hieronymus, ep. 27. ad Euſtochium: Auguſtinus, vel Auctor librorum de viſitatione infirmorum, inter opera Auguſtini, lib. 2. c. 3. Gregorius Turonenſis, de gloria Martyrum, lib. 1. cap. 22. Gregorius Magn. lib. 7. epiſt. 54. Damaſus in Pontificali, de S. Syluestro: & alij quamplurimi.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, Traditiones Apoſto-

licas,& Eccleſiaſticas,quæ in Eccleſia ab ipſis Apoſtolorũ temporibus cuſtoditæ ſunt,ſumma Religione ab omnibus ſeruandas eſſe:quã conuellere nituntur Proteſtantes,& Puritani.Sed eam antiquiſsimam eſſe Eccleſię diſciplinam teſtatur in primis Baſilius,his verbis:*Dogmata, quæ in Eccleſia prædicantur,quędã habemus ex doctrina ſcripto prodita, quædam rurſus ex Apoſtolorũ Traditione in myſterio, id eſt,in occulto tradita recepimus:quorum vtraque parem vim habent ad pietatem: nec his quiſquam contradicit, quiſquis ſanè,vel tenuiter expertus eſt,quæ ſint iura Eccleſiaſtica.* *Baſil.de Spirit.S. c.27.*

Vides(Princeps) quàm antiquæ ſint in Eccleſia Traditiones,& qualem vim, atque auctoritatẽ ſibi apud veteres illos Patres vendicauerint, cùm eas cum ipſo Dei verbo compararunt. Alterum quoque huius doctrinæ antiquitatis teſtem Chryſoſtomum accipe: qui explicans illa Apoſtoli verba: *State, & tenete traditiones*(ait) *Hinc eſt perſpicuum, quòd non omnia per Epiſtolam tradiderunt: ſed multa etiam ſine ſcriptis, & ea quoque ſunt fide digna. Quamobrem Eccleſiæ quoque Traditionem cenſeamus eſſe fide dignam. Eſt Traditio,nihil quæras amplius.* Hinc Auguſtinus celebrem illam Regulam toto Chriſtiano orbe decantatam deprompſit. *Quod vniuerſa* (inquit) *tenet Eccleſia, nec Concilijs inſtitutum; ſed ſemper retentum eſt: non niſi auctoritate Apoſtolica traditum rectiſsimè creditur.* Ex quo (Princeps) tibi facilè perſpectum eſſe poteſt, quàm ſacra illa Patrum antiquitas Eccleſiæ auctoritatem ſemper Religioſè ſuſpexerit: ita vt quæ ab ea traduntur, ex Apoſtolica doctrina, abſque vllo diſcrimine manare crediderit: quam tamen noſtri temporis Sectarij ita floccipendunt;vt nec vlla fide dignam eſſe cenſeant. *Chryſoſt. in 2. ad Theſſal. orat.4.* *Auguſ.de Baptiſm. cont.Donatiſt. l. 4.c.24.*

His aliorum quoque Patrũ teſtimonia accedunt.Tertulliani,de corona milit.c.2. 3.4. Dionyſ.de Eccleſ. Hierarch.cap.1.Papiæ,lib.4.Clementis Alexã. lib.5. Strom.

Athanaſ. ep. ad omnes orthodoxos. Irenæi, lib. 3. c. 4. Origen. lib. 1. de principijs. Epiphanij, hæreſ. 61. & 75. Cyrill. Alexādr. hom. 8. Ambroſij, de Fide, lib. 3. c. 7. Hieronym. Dial. aduer. Luciferian. Leonis I. ſerm. 2. de ieiunio, Gregorij, lib. 9. epiſt. 61. & aliorum, quos prætereo.

Doctrina eſt Romanæ Eccleſiæ, aduerſus Marcioniſtas, & Manichæos, atque hac noſtra tempeſtate contra Lutheranos, Puritanos, ac Proteſtantes; Sanctorum Reliquias piè ſeruandas, ac Religioſè colendas eſſe: quam olim vetus Eccleſia, non tam ſcripto, quàm vſu ipſo Apoſtolicam eſſe declarauit, vt teſtatur Cyrillus Alexādrin. his verbis: *Sanctorum vrnas honoramus; ac velut in præclariſſima ipſorum virtutis, magnitudiniſque animi præmium, ac mercedem nunquam intermorientem ipſis memoriam rependimus.* Eam verò, tam ſtrenuè, ac luculenter Hieronymus aduerſus Vigilantium tuetur; vt mirum ſit, quo pacto Puritani, & Proteſtantes contra Hieronymum antiquæ doctrinæ propugnatorem pugnare audeant. Audi (Princeps) Hieronymum cum Vigilantio dimicantem: *Ais* (inquit) *Vigilantium os fœtidum rurſum aperire, & putorem ſpurciſſimum, contra Sanctorum Martyrum proferre Reliquias: & nos qui eas ſuſpicimus, appellare Cinerarios, & Idololatras, qui hominum mortuorum oſſa veneremur. O infelicem hominem, & omni lachrymarum fonte plangendum! Qui hæc dicens, non intelligat ſe eſſe Samaritanum, & Iudæum, qui corpora mortuorum pro immundis habent.*

Cyrill. Alexan. apud Damaſc. lib. 2. Paral. c. 7.

Hieron epiſ. 53. ad Ripariū.

Vtinam (Princeps) hæc tantùm Vigilantio, non autem Proteſtantibus, ac Puritanis à Hieronymo dicta eſſent. At ſi cauſam expetas, cur Sanctorum Reliquijs honor habendus ſit, eam paulò poſt his verbis explicat: *Honoramus autem Reliquias Martyrum, vt eum cuius ſunt Martyres, adoremus: honoramus ſeruos, vt honos ſeruorum redundet ad Dominum, qui ait: qui vos ſuſcipit,*

me ſuſcipit. Si non honorandæ ſunt Reliquiæ Martyrum, quomodo legimus: Pretioſa in conſpectu Domini mors Sanctorum eius? Cũ Hieronymo pro hac doctrinæ antiquitate pugnant, Clemens Roman. Cõſt. Apoſt. lib. 6. c. 29. Euſebius Cæſarien. Eccl. Hiſt. lib. 7. c. 14. Magnes, cõtra Theoſthenem, lib. 4. Baſilius, hom. in Pſal. 135. Cyrillus Hieroſol. Cathecheſi 18. Gregorius Nazianzenus, orat. 3. & 4. Chryſoſtomus, Laudatione in Mart. Ignatium, & hom. 66. ad popul. Antioch. Pius I. epiſt. 2. ad Iuſtum: Ambroſius, lib. 9. epiſt. 85. & lib. 10. epiſt. 85. Prudentius, Hymno de Sancta Eulalia: Ruffin. Eccleſiaſt. Hiſtor. lib. 2. cap. 28. Auguſtinus, de Ciuitat. Dei, lib. 1. cap. 13. & lib. 22. cap. 8. Paulinus Nolanus, natali 6. Sanct. Fœlicis: Eucherius, homil. de S. Blandina Lugdunenſi: Gennadius, de Eccleſiaſt. dogmatibus, c. 73.

Atque, vt huic tandem probationi finem imponam. Docet Romana Eccleſia aduerſùs Puritanos, ac Proteſtantes, Monaſticam vitã, tanquam Euangelicorũ Cõſiliorum obſeruantia præſtãtem, & perfecta Chriſti imitatione fulgentem, apud homines ſacram, ac venerãdam eſſe: quæ doctrina, vt antiquiſsima eſt, ita omniũ ferè veterum Patrum ore laudata. Huius primus Encomiaſtes eſt Dionyſius, qui Monachorum inſtitutum miris laudibus effert, his verbis: *Initiandorum omnium* (inquit) *excellentior, ac ſublimior Ordo, Monachorum eſt ſancta diſtinctio; expiatione omni, tota virtute, atque exactiſsima ſuarum operationum caſtitate mundata: omnis item ſacræ operationis ſpiritualiter ſpeculatrix, & particeps facta.* Chryſoſtomus aduerſùs Monaſticæ vitæ vituperatores integros libros ſcripſit, in quibus mirificè Monachorum vitam cõmendat. In his hæc inter alia habet: *Monachi conuerſationem planè cœleſtem elegerunt, nihilque deteriùs Angelis effecti ſunt. Vt enim illis nulla ineſt inæqualitas, nec alij ſucceſsibus, ſecundiſque rebus gloriantur elati, alij extremis malis, & in-*

Dionyſ. Eccleſia. Hier. c. 6.

Chryſoſt. lib. 3. aduerſ. vitup. vit. Monaſt.

commodis oppreſſi gemunt: ſed omnes pariter in gaudio, & quiete; ſummaque illa, & cæleſti gloria exultant: ita fieri quoque perſpicias in Monaſterijs. Denique Monaſticum inſtitutum adeò antiquum, atque Apoſtolicum eſſe; vt non aliundè, quàm ab Apoſtolis originem traxerit, tradit Caſsianus his verbis: *Itaque* (ait) *Cænobitarum diſciplina à tempore prædicationis Apoſtolicæ ſumpſit exordium. Nam talis extitit Hieroſolymis omnis illa credentium multitudo, quæ in Actis Apoſtolorum ita deſcribitur: Multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna; nec quiſquam eorum quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat.* Cum his, cæteri quoque Patres in eandem doctrinam conſpirant. Euſebius Cæſarienſ. Eccleſiaſt. Hiſtor. lib. 2. cap. 16. Athanaſius, in vita S. Antonij: Baſil. de inſtitut. Monachorum, ſerm. 2. Ephrem, Parænesi 49. Gregorius Nazianzenus, oratione 1. in Apologetico: Epiphanius, hæreſi 80. Orieſieſis, de inſtitutis Monaſticis: Ambroſius, epiſt. 82. ad Eccleſiam Vercellenſem: Hieronymus, epiſt. 17. ad Marcellam, cap. 6. & 22. Ad Euſtochium, cap. 15. & aduerſùs Vigilantium, cap. 6. Auguſtinus, in Pſalm. 132. & lib. de moribus Eccleſiæ Catholicæ, cap. 31. Paulinus Nolanus, epiſt. 3. Paulus Oroſius, lib. 7. cap. 33. Hilarius Arelat. in vita S. Honorati: Leo Magnus, epiſt. 92. ad Ruſticum Narbonenſem, cap. 12. Cæſarius Arelat. homil. 28. Iſidorus Peluſiota, lib. 1. epiſtol. 129. & 278. & alij quamplurimi.

Ioā. Caſſian. collat. 18. c. 5.

Act. 4.

At quid pluribus opus eſt (Princeps?) Si Romana Fides omnes hæreſes in orbe graſſantes anteceſsit; ac tunc iam in Eccleſia erat, cùm nedum hæreſes exiſterent; quod inde potiſsimùm manifeſtum eſt, quòd vniuerſæ hæreſes cum ea ipſa Fide, quam modò Romana Eccleſia colit, aperto Marte pugnarunt; vt ex his, quæ dicta ſunt, facilè colligere vales. Rurſus, ſi à Romana Fide cunctæ hæreſes, velut ex pingui oliua oleaſtri, & de vite ſar-

menta

menta inutilia exierunt, vt teſtatur Auguſtinus; quod ipſa quoque res clamitat. Dicant Proteſtantes, quænam tunc Eccleſia vigeret, cùm antiquæ hæreſes Eccleſiam inuaderent? Num fortè tunc, aut Proteſtantes, aut Puritani aderant, ex quibus illæ diſceſſerint. Annon tunc Apoſtolica, ac Romana Eccleſia florebat; à cuius doctrina Cherinthus, Ebion, Nicolaus, Marcion exciderunt, ac cæteri quoque poſteriores hæretici, qui hos ſucceſſu tēporum ſequuti ſunt, exorbitarunt? *Auguſ. de Symb. ad Catechu. lib. 1. c. 5.*

Iterum, ſi Romana Fides vniuerſas hæreſes, quacunque Eccleſiæ tempeſtate erumpentes perſecuta eſt, peremit, extinxit; vt ſuperiùs demonſtratum fuit: ex quo omnibus hæreſibus ſuperiorem, & antiquiorem ſe apertiſsimè oſtendit. Denique, ſi Romana Fides, vel eo ſolo titulo, quo Catholica eſt, & Catholica nuncupatur, ſola eſt, quæ veræ Fidei antiquitatem poſsidet. Quid dubitas (Princeps) veram illam, & Apoſtolicam agnoſcere, atque eidem teipſum tutò committere? Nam, ſi ex Tertulliano conſtat; id verius eſſe, quod priùs; id priùs, quod ab initio; id ab initio, quod ab Apoſtolis, omnium veterum Patrum conſenſione, traditum eſt. Illud quoque tibi exploratum eſſe debet; Romanæ Religionis Fidem ſolam veram, atque Apoſtolicam eſſe, quæ omnibus hæreſum ſectis antiquior, cum Apoſtolica Fide, ſumma doctrinæ conſanguinitate coniungitur.

Neque vllum commutatæ Religionis periculum per timeſcere debes: neque enim ſine Dei conſilio, ad Catholicæ, ac Romanæ Fidei amplexum vocaris: cùm in hac via Duces habeas Apoſtolos, Euangeliſtas, Doctores, Eccleſiam Catholicam; qui cum erroris Magiſtri eſſe nō poſsint, veræ tantùm Fidei ſua ſuffragia ferunt. Quo fit, vt cùm nullā, prętérquā Romanæ Eccleſiæ, Fidem cōmendent: eā tutò tibi amplectendā proponant. Poſtremò, hic quoque prudens Cōſiliarius, nedū comes,

ac familiaris tibi Auguſtinus adiūgitur; qui dum in Manichæorū ſecta verſaretur, hoc ſacrę antiquitatis vinculo olim ad Romanam, & Catholicam Eccleſiam adduci, atque in ea alligari lubentiſsimè tulit, ita ſcribens: *Multa ſunt, quæ me in Catholicæ Eccleſiæ gremio iuſtiſsimè tenēt. Tenet conſenſio populorum, & gentium, tenet auctoritas vetuſtate firmata.*

Aug. cōt. ep. fund. c.4.

REGVLA SECVNDA.

Firmiſsimè tene, & nullatenus dubita (Princeps futura orbis fœlicitas) Romanam Fidem, ac Religionem, ex quo ea in orbe diſſeminata fuit, ita omnium locorum, ac gentium conſenſionem, vbicunque ea diffuſa eſt, ſibi vendicaſſe; vt abſque vlla prorſus ſui mutatione, aut dogmatum variatione, eadem vbique, & in omnibus ſemper extiterit, & exiſtat: ac proinde ſolam veram, & Catholicam cenſendam eſſe.

SI Huius Regulæ probationem quæras (Princeps) nihil ea luculentius eſſe poteſt his, qui Romanæ Fidei naturam, ac conditionem non ignorant. Quæ ſanè ea eſt, vt à primo ſuę natiuitatis exordio, ad hęc vſque tēpora, nulla vnquam locorum intercapedine diſſuſa, nulla gentium, ac populorum diſſenſione conciſa; ita ſemper vbi-

quę in omnes totius orbis terræ plagas, ac gentes, vna, eademque diffuſa fuerit; vt idem ſemper vbique docuerit, idem prædicauerit; idemque ab omnibus, ea docente, creditum fuerit: ac proinde non immeritò Catholicæ nomen iam olim ſortita fuerit, vt eo ſe nomine, & verã eſſe declararet, & ab hæreticorum ſectis, quæ Fidem non vniuerſalem, ſed ſingularem locis, ac perſonis alligatam habent, ſe ipſam diſcerneret.

At, quamquam ipſa rei experientia, quæ à nemine negari, aut diſsimulari poteſt, amplißimus huius Regulæ teſtis eſſe poſſet, eam tamen præclara quoque argumenta probant. Nam in primis, quod ad vniuerſalitatem locorum ſpectat; Fidem Romanæ Religionis eãdem ſemper vbique locorum diffuſam eſſe, ac ſemper in poſterum eſſe diffundendam, probat Hieronymus, ex teſtimonio Apoſtoli; qui ad Romanos ſcribens, eorum Fidem, tanquam vniuerſalem, & Catholicam laudat: *Scito* (inquit) *Romanam Fidem, Apoſtolica voce laudatam, huiuſmodi præſtigias non recipere; etiamſi Angelus aliter annuntiet, quã ſemel prædicatum eſt: Pauli auctoritate munitam non poſſe mutari.* *Rom. 1.* *Hier cõt. Ruffin. Apol. 3.*

En (Princeps) quàm præclaro argumento Hieronymus Romanam Fidem proſequitur; dum eam, & in ſana doctrina perpetuò integram, & eandem vbique immutabilem futuram affirmat: neque id fruſtrà. Cùm enim Fides Romanæ Eccleſiæ ea ſit, quam Saluator Petro Romanæ Eccleſiæ Antiſtiti perpetuò incolumem pollicetur: eaque veræ Fidei natura ſit, vt vna, eademque per omnia Chriſtiani orbis loca diffundatur: quis dubitare queat, Romanam Fidem, vbicunque ea diffuſa fuerit, ſemper immutabilem futuram eſſe?

Sed alterum huius rei argumentũ proſequamur. Certum eſt (Princeps) cũctas orthodoxas Eccleſias, per orbẽ longè, lateque diſperſas, cũ Romana Fide hactenus com-

municaſſe, & ab ea veræ Fidei Regulas accepiſſe. Cuius rei innumeri penè teſtes afferri poſſent: ſed vnus, vel alter ſatis ſit. Id Irenæus in primis diſertè teſtatur, his verbis: *Sed quoniam valdè longum eſt, in hoc tali volumine omnium Eccleſiarum enumerare Succeſsiones: Maximæ, & antiquiſsimæ, & omnibus cognitæ, à glorioſiſsimis duobus Apoſtolis Petro, & Paulo, Romæ fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ, eam, quam habet ab Apoſtolis Traditionem, & annunciatam hominibus Fidem, per ſucceſsiones Epiſcoporum peruenientem vſque ad nos indicantes; confundimus omnes eos, qui quoquomodo, vel per ſui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſententiam, præterquam quod oportet, colligunt. Ad hanc enim Eccleſiam propter potentiorem Principalitatem, neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam: hoc eſt, eos, qui ſunt vndique, Fideles; in qua ſemper ab his, qui ſunt vndique, conſeruata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis Traditio.*

Iren. lib. 3. c. 3.

Perpende (Princeps) quot ad Romanæ Fidei excellentiam declarandam, antiquiſsimus Pater, ſimul in hoc teſtimonio coniungat. Primum eſt. Ad veram tum Fidem, tum Religionem demonſtrandam, Succeſsionis Eccleſiaſticæ, præſertim Pontificum, in Romana Eccleſia, rationem habendam eſſe, quod prioribus verbis explicat. Secundum, Romanam Eccleſiam à Petro fundatam fuiſſe: quod Lutherani, & Caluiniani inficiari conantur. Tertium, in Romana Eccleſia Succeſsionem Pontificum integram, ac nunquam interruptam, ad illa vſque tempora ſeruatam fuiſſe. Quartum, ex vi huius Succeſsionis Romanorum Pontificum, hæreſes omnes confundi, ac proſterni. Quintum, in Romana Eccleſia tantummodò Apoſtolicas Traditiones ſartaſtectas ſeruari. Sextum, à Romana Religione Fidem vbique gentium diſſeminatam fuiſſe; ac proinde eam cæterarum Eccleſiarum ſemper Matrem, ac Magiſtram agnitam fuiſſe.

Poſtre-

Poſtremum, quod ad rem noſtram attinet. Orthodoxas totius orbis Eccleſias, ſemper cum Romana Eccleſia neceſſariò communicaſſe. Quod apertè illis verbis indicat, cùm ait: *Ad hanc enim Eccleſiam, propter potentiorem Principalitatem, neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam.* Vt inde tibi perſpectum ſit. Primùm, nullam vnquam Fidem veram agnitam fuiſſe, quæ Romanæ Fidei diſcipula non fuerit. Deinde, Fidem Romanæ Eccleſiæ eam, ac ſolam eſſe, quæ vna, & eadem per omnes orbis Eccleſias peragratur.

Huius quoque rei teſtis eſt Optatus, qui aduerſùs Parmenianum, hoc argumento probat, Romanæ Eccleſiæ Fidem ſolam legitimam eſſe; eò quòd in ea totus Chriſtianus orbis conſentiat: *Negare* (inquit) *non potes ſcire te, in vrbe Roma, Petro primùm Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam*; *in qua ſederit omnium Apoſtolorum Caput Petrus, vnde & Cephas appellatus eſt: in qua vna Cathedra vnitas ab omnibus ſeruaretur*, &c. *Iulio ſucceſsit Liberius: Liberio Damaſus: Damaſo Siricius hodie, cum quo nobis totus orbis commercio formatarum, in vna communionis ſocietate concordat.* *Opta. lib. 2. contr Parmen.*

Vides (Princeps) Romanam Fidem, eſſe Fidem totius orbis; neque vllam veram Fidem olim à Patribus agnitam fuiſſe, niſi quæ Romanam Fidem, vel Matrem agnoſceret; vel ab ea quadam communionis ſocietate confoueretur. Quod Hieronymus tam fixum, ac ſtabile, apud omnes ſemper fuiſſe docet; vt eum, & profanum, & veræ Fidei perduellem eſſe ſentiat, qui à Romana Fide quoquomodò diſiungitur, ita ad Damaſum ſcribens: *Ego nullum primum, niſi Chriſtum ſequens, Beatitudini tuæ, id eſt, Cathedræ Petri communione conſocior: ſuper illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus eſt.* *Hier. ep. ad Dam. 57.*

Porrò, vt olim, ita nunc quoque eundem eſſe omnium

orthodoxarum Eccleſiarum cum Romana Fide conſenſum. Teſtis eſt Synodus Tridétina, in qua (vt cunctis exploratum eſt) vniuerſus Chriſtianus orbis Romanæ Fidei acquieuit, ac velut à magiſtra, quid ſibi ſequendum eſſet, accepit.

Quæ cùm ita ſint; Agnoſce (Princeps) Romanæ Religionis Fidem ſolam Catholicam eſſe, quæ cunctas orbis Eccleſias vna Fidei ſocietate ſibi colligat.

Porrò, tertium huius rei argumentũ, ex perpetuo vſu, ac conſuetudine ducitur; qua vniuerſæ Chriſtiani orbis Eccleſiæ in dubijs Fidei rebus ſemper Romanam Eccleſiam conſuluerunt, & quicquid Romana Fides ſequendum dictaret, velut legitimum ſuſceperunt: quod apertè demonſtrat, Romanæ Religionis Fidem omnium locorum ſemper fuiſſe vniuerſalem. Id verò tibi facilè (Princeps) exploratum erit, ſi antiqua Eccleſiarum exempla reuoluas. Nam Aphricana Eccleſia, cùm in eo dubio verſaretur: An hæretici ad Eccleſiam confugientes iterum baptizandi eſſent, diuque in ea controuerſia diſſoluenda laboraſſet; res tandem ad Stephanum Papam delata fuit: cuius ſententia protinus lis omnis ſublata eſt; vt teſtis eſt Vincentius Lirinenſis. Smirnenſis quoque Eccleſia (teſte Hieronymo de viris illuſtribus) Policarpo, viro Apoſtolico, Romam adeunte, Romanam Fidem, quid de Paſchatis celebrationis die ſentiendum eſſet, conſuluit. Quæ controuerſia cùm omnes Aſiæ Eccleſias diu exagitaſſet, tandem Romanæ Religionis Fide, ac iudicio obtruncata eſt.

Vincent. Lirin. de profan. hæreſ. nouit.

Arriana hæreſi in Ægypto, ac finitimis Prouincijs furente, Epiſcopi Ægyptij Thebaidarum, ac Lybicarum Eccleſiarum ad Fœlicem Papam ſcribunt, his verbis; vt apud Athanaſium legitur: *Pater Beatiſsime: quia ſemper anteceſſores noſtri, & nos à veſtra Apoſtolica ſancta ſede auxilium hauſimus, & noſtri vos curam habere*

Apud Athanaſ. epiſ. 2. ad Fœli. Papam.

agnouimus: præfatam Apoſtolicam, & ſummam expetimus, iuxta Canonum decreta, ſedem; vt inde auxilium capiamus, vnde prædeceſſores noſtri ordinationes, & dogmata, atque ſubleuationes ceperunt: ad eam quoque, quaſi ad matrem recurrimus, vt eius vberibus nutriamur.

Ad hæc, cùm Orientales Eccleſiæ de Trinitatis conſubſtantialitate non leuiter inter ſe altercarentur; Romani Pontificis iudicium expectatum fuit; quo (vt ſcribit Sozomenus) altercatio omnis ſedata eſt. Denique, vt plurima huiuſmodi exempla miſſa faciam, eam ſemper omnibus Eccleſijs legem, ac conſuetudinem fuiſſe, vt in dubijs Fidei rebus ad Romanam Fidem, velut matricem confugerent; ab eaque quid ſpurium, quid legitimum cenſendum eſſet, addiſcerent; declarat Epiſtola à Tarraconenſibus Eccleſijs ad Pontificem ſcripta, quæ habetur inter Epiſtolas Pontificum: in qua hæc verba leguntur: *Ad Fidem recurrimus Apoſtolico ore laudatam; inde reſponſa quærentes, vnde nihil errore, nihil præſumptione, ſed Pontificali tantùm deliberatione præcipitur.* Idemque teſtantur plurima Pontificum reſcripta, ac decreta. Euariſti. epiſtol. 1. Alexandri I. epiſt. 1. Aniceti, ad Epiſcopos Galliæ, capit. 3. Sixti I. epiſt. 2. Calixti, epiſt. 1. Fabiani, epiſt. 2. ad omnes Orientales Epiſcopos. Fœlicis I. epiſt. 3. cuius hæc ſunt verba: *Semper enim dubia, & maiora negotia terminum ab hac ſancta ſede, à tempore Apoſtolorum, qui eam ſuis documentis inſtruxerunt, accipere conſueuerunt:* quod ad hæc vſque tempora obſeruatum fuiſſe, vſus ipſe, ac conſuetudo indicant; quibus receptum eſt, vt emergentia vndique Fidei dubia ad Romanam Fidem, tanquam ad Lidium lapidem iudicanda referantur. Ex quo illud tandem euincimus: Romanam Fidem ita omnium locorum eſſe vniuerſalem; vt vbicunque ea diffuſa eſt, vna, & eadem vbique colatur.

Sozom. lib. 6. c. 22.

Fœlix. I. epiſt. 1.

Quare

Quære (Princeps) ac omni ſtudio, ac diligentia (ſi placet) inueſtiga; Quid de Fide vniuerſæ Catholicorum Eccleſiæ, longè, latéque per orbem diſperſæ ſentiant. Quid Italicæ; quid Hiſpanicæ; quid Gallicæ, quid Gallobelgicæ; quid Germanicæ; quid Polonicæ; quid Indicæ; quid Orientales; quid Occidentales credant, doceant, prædicent. Nihil ſanè, præter vnam Romanam, ac Catholicam Fidem ab omnibus coli, doceri, ac prædicari conſpicies.

Quid tale, vel apud Lutheranos, vel apud Caluiniſtas, vel alios huius tempeſtatis Sectarios reperies? Quibus Fides adeò anguſta eſt, vt plerumque vix vrbem, nedum integrum Regnum capere valeat. De Lutheranis aperta res eſt; cùm eorum Fides adeò diſciſſa ſit; vt de ipſa Martinus Chromerus, Epiſcopus Vvarmienſis, ita ſcribat: *Certè non dabis mihi duos tractus, nec ſcio an duas ciuitates in Germania, per omnia conſentientes inter ſe de Religione, & dogmatibus. Aliter Vvittembergæ multa ſeruantur, & creduntur; aliter Ienæ, aliter Norimbergæ, aliter Auguſtæ, aliter Argentinæ, aliter Lipſiæ, aliter Tubingæ, aliter Magdeburgi, aliter in Vandalicis, & maritimis ciuitatibus, aliter in Pruſsia.* Hæc, & alia Chromerus.

Chromerus colloq. l. 1.

De Proteſtantibus, ac Puritanis quid opus eſt dicere? Cùm hi Angliæ Regnum, ac ciuitates ita inter ſe diſpertiantur; vt nec omnes Puritanorum, nec omnes Proteſtantium Fidem recipiant: quaſi totius Regni amplitudo breuiſsimæ illorum Fidei nimis anguſta eſſet. Sed de his ſatis ſuperiùs egimus.

Altera Romanæ Fidei vniuerſalitas, qua Catholica nuncupatur, ea eſt; quæ ſe per omnium gentium conſenſionem diffundit, quæ, vel vnquam Chriſto nomina dedêre; vel Catholicæ Fidei vinculo inter ſe colligatæ, in eandem Eccleſiam Catholicam conceſſêre? Neque

enim ſatis eſt (Princeps) ad Catholicam Fidem declarãdam; vnam, eandemque dogmatum Fidem per orbem diſſeminari, niſi in eam omnes orthodoxi communi ſenſu conſpirent: in quo ſanè maximum Dei Conſilium admirari licet; quo in detegendis hæreſibus, ac vera Fide declaranda, illum paſsim vti conſpicimus. Nam etſi hæretici vnam, eandemque Fidem vbique obtruderent; (quod vix vnquam viſum fuit; cùm illam ſæpenumerò mutent, ac iuxta temporum varietatem varient:) eãdem tamẽ inter ſe ita digladiantur, ac dilacerãt, vt nihil prorſus vnitatis eidem relinquant, qua Catholici nominis ſpecie illam obtegere valeant.

Porrò, Romanæ Religionis Fidem omnium gẽtium, ac populorum conſenſione Catholicam, ac vniuerſalem eſſe, ac nuncupari; quamquam ipſa rerum experientia doceat: id tamen duplici argumento confirmare lubet, quo res ipſa magis tibi perſpecta fiat.

Primùm argumentum ex communi omnium orthodoxarum Eccleſiarum vſu ducitur, quæ cum Romana Fide vno conſenſu ſemper conſpirarunt. Quod maximè vrgentibus hæreſibus exploratum fuit: quo tempore maximus ſemper cum Romano Pontifice omnium conſenſus enituit. Nam (vt aliquod ex multis exẽplum proferam) cùm Arriana lues complurimas orbis partes ſua tabe infeciſſet; Eccleſiæ, quæ tunc temporis ſe ab ea peſte liberas ſeruarũt, ad Romanam Eccleſiam, velut veræ Fidei Matrem confugerunt: illæque dumtaxat orthodoxæ agnoſcebantur, quæ cum illius Fide communicarent; atque eò fiebat, vt vel hoc ſolo titulo, quo Romanæ Fidei aſſociabantur, Catholicum nomen, ac titulum ſibi vendicarent, & ab hæreticis Eccleſijs diſtinguerentur. Hinc enim factum eſt, vt Arrianorum furore per Orientales plagas debacchante; Athanaſius, ſimul cum vniuerſis Libyorum, Thebaidorũ, ac Ægyptiorum

Eccleſijs, ad Fœlicem ſecundum literas dederint: quibus ſe cum Romana Fide conſpirare declararunt.

Quàm verò ingens tunc Epiſcoporum, & Eccleſiarum numerus, ſimul cùm Athanaſio in vnam Romanam Fidem collimarent: idem Athanaſius præclarè tradit his verbis: *Quis igitur* (ait) *iſta, & tantam Eccleſiæ pacem non admiratus eſt? quis non gauiſus de tanta, & tot Epiſcoporum inter ſe concordia? &c. Deinde cùm viderent tantum cum Athanaſio animorum conſenſum, & pacem agitari; erant enim plures in hoc numero, quàm quadringenti, tũ è magna Roma, atque vniuerſa Italia, Calabria, Apulia, Campania, Brutia, Sicilia, Sardinia, Corſica: tum ex vniuerſa Aphrica, Gallijs, Britannia, Hiſpanijs, cum magno illo Confeſſore Hoſio; à Pannonijs item, & Norico, Scithia, Dalmatia, Dacia, Miſia, Macedonia, Theſſalia, & vniuerſa Achaia: Creta item & Licia: plurimique itẽ ex Paleſtina, Iſauria, Ægypto, Thebaide, & vniuerſa Libya, & Pentapole. Hæc inquam cùm viderent, metu, inuidiaque anxij fuere, & quòd tot Epiſcopi, cum Athanaſio communionem fouerent.*

Athan. ep. ad ſolit. vit. agẽt.

En (Princeps) præclarum Athanaſij, ac totius ferè orbis Epiſcoporum, cùm Romana Fide conſenſum; à quo ſemper hæretici ſummoperè abhorruerunt: quem etiam prior Athanaſio Cyprianus, velut orthodoxæ Fidei teſſeram commẽdauerat: cùm ſuæ tempeſtatis, hæreticos Nouatianos hortaretur; vt Romanæ Eccleſiæ Fidem, velut matricem, ac radicem tenerent. *Scimus* (inquit) *nos hortatos eſſe, vt Eccleſiæ Catholicæ matricem, & radicem agnoſcerẽt, & tenerent.* Ambroſius quoque Satyrum fratrem laudat, quòd cum alijs Epiſcopis, præterquam ijs, qui cum Romana Eccleſia communicarent, conſortium nunquam habere voluerit. *Rogauit* (inquit) *ſi cum Epiſcopis Catholicis, id eſt, ſi cum Eccleſia Romana conſentiret*: atque ipſe adeò ſe Romanæ Fidei cultorem præbuit; vt nihil ſe aut docere, aut tradere profiteretur, niſi quod à Romana Fide didi-

Cypr. l. 4. epiſt. 8.

Ambroſ. de obitu Satyri.

ciſſet.

ciſſet. *In omnibus* (inquit) *Romanæ Eccleſiæ typum & formam ſequimur.* *Idem de Sacram. l.3.c.1.*

Neque ab Ambroſio diſcrepat Baſilius, qui poſt Ariminenſe Conciliabulum ab Arrianis coactum, ad Athanaſiũ ſcribit; vt quid de illo ſentiendum ſit, Romanus Põtifex cõſulatur. Denique illud ſemper in Catholica Eccleſia vſu receptum fuiſſe; vt qui Catholici, ac Orthodoxi haberi vellent, Romanæ ſe Fidei per omnia ſubijcerent: & ab ea quid ſequendum eſſet, addiſcerent; vnus pro omnibus teſtis Hieronymus ſufficiat; qui ad Damaſum ſcribit, his verbis: *Cathedrã Petri, & Fidẽ Apoſtolico ore laudatã, mihi cenſui conſulendã: inde nunc meæ animæ poſtulans cibum, vnde olim Chriſti veſtimenta ſuſcepi.* *Baſil. ep. 52 ad Athanaſ.* *Hieron. ep. 57. ad Damaſ.*

En (Princeps) quid de Romana Fide, olim antiquiſsimi, ac ſanctiſsimi Patres ſenſerint; quorum ſanè erga ipſam tanta fuit Religio, vt non modò ab ea veræ Fidei Regulã haurirent; ſed nec vllum vnquam inter Catholicos, & Orthodoxos enumerandum; nullum in Eccleſia inter Fideles habendum exiſtimarent; niſi qui Romanæ Eccleſiæ Fidem conſtantiſsimè coleret; ea prȩſertim ratione, quòd ex Romana Fide, veram & Apoſtolicam Fidem, velut ex fonte, in omnia Eccleſiæ membra diffluentem agnoſcerent: atque inde Catholicam probarent, dum cuncti orbis populi, eodem Fidei ſpiritu potati, in vnam Romanam Fidem coaleſcerent.

Alterum argumentum, ex Conciliorum, præſertim Generalium, in vnam Romanam Fidem conſenſu deſumitur: quæ cùm vniuerſalem Eccleſiam repræſentent, proculdubiò totum Chriſtianum orbem, in Romana Fide olim conſpiraſſe, ac etiam nunc conſpirare declarant. Annon mirabile eſt, Princeps (quod ſanè manifeſtiſsimũ eſt, veræ, ac diuinæ Fidei teſtimonium?) Quòd cùm tot Patres abhinc mille ſexingentis annis numerentur, qui Oecumenicis Concilijs interfuerunt; nulla ratione vnquam

effici potuerit, vt illorum quiſquam à Romana Fide, vel latum vnguem diſcederet; vt ipſorum ſubſcriptiones Concilijs adhibitæ, & præclara ſcripta teſtantur: quibus non aliam, præterquàm Romanam Fidem, docent, tradunt, tuentur.

Quot verò, ex his pro ea tuenda ab hæreticis damna pertulerint; quot exilia, quot bonorum iacturas, quot carceres, quot gladios, quot vulnera perpeſsi fuerint; quot mortem vltro pro illa oppetierint, faciliùs eſt admirari, quàm verbis comprehendere.

Illud vero mirabiliùs: quòd cùm tot ab orbe redempto Concilia diuerſis locis, ac diuerſis tēporibus celebrata fuerint; omnia tamen inter ſe in vna Romana Fide, tum explicanda, tum aſſerenda; perinde ac ſi vnum os, & vna omnium vox eſſet, ita ſemper conſenſerint; vt nec inter ſe, nec à Romana Fide vnquam diſcrepauerint. Decem, & octo Generalia Concilia (vt Prouincialia, ac Regionalia interim taceā) varijs locis, ac diuerſis Eccleſiæ temporibus, tū ex Chronico Genebrardi, tū ex Baronio coacta legimus: in quibus ex omnibus terræ partibus Patres cōuenêre. Primum fuit, Concilium Nicenum I. circa annū Domini 327. celebratum. Secundum, Cōſtantinopolitanū I. anno 383. Tertium, Epheſinum, anno 434. Quartū, Chalcedonenſe, anno 454. Quintū, Conſtantinopolitanū II. anno 553. Sextum, Conſtantinopolitanū III. anno 681. vel ex aliorum ſupputatione 685. Septimum, Nicenum II. anno 781. Octauum, Conſtātinopolitanū IV. anno 870. Nonum, Lateranenſe I. anno 1123. Decimum, Lateranenſe II. anno 1174. Vndecimum, Lateranenſe III. anno 1180. Duodecimum, Lateranenſe IV. anno 1215. Tertium ſupra decimum, Lugdunenſe I. anno 1245. Quartum decimū, Lugdunēſe II. anno 1274. Quintum decimum, Viennenſe anno 1311. Decimum ſupra ſextum, Florentinum, anno 1439. Decimum ſupra ſeptimum

mum, Lateranenſe V. anno 1512. Decimum ſupra octauum, & poſtremum, Tridentinum, anno 1545.

Vniuerſa hæc Cōcilia intuere (Princeps) ſcrutare, perpende. Quid in his, niſi ſummam in Romana Fide aſſeréda, tuenda, propugnanda, concordiam reperies? Annon mirabile, quòd omnia tam priora, quàm poſteriora Cōcilia, maximo conſenſu, eadem de tot Fidei dogmatibus, quæ ab hæreticis tam variè impugnata ſunt, ſemper ſenſerint, dixerint, ſtatuerint.

At illud planè mirabilißimū: quòd cùm Epiſcopi ad Conciliū coacti viri eſſent omnes eruditiſsimi, atque eximiæ doctrinæ, ac plerique ſpectatæ vitæ, ac Sāctimoniæ; in quibus & ingenij acumen, & veræ Fidei zelus vigere ſolet; quibus res Fidei diligentiſsimè examinādæ, ac perpendendæ commiſſæ erant: necnō tam diuerſarū Nationum, Regnorū, morū exiſterent; quæ facillimè diſcrepātiam gignūt. (Notū quippè eſt, quàm apertè Hiſpani, & Galli; Scoti, & Angli; Poloni, & Germani; Græci, & Latini, in cæteris rebus naturali quadam antipathia inter ſe diſſentiant.) Hi tamen ex tam varijs orbis gentibus collecti, iam per ſexdecim ſæcula in tot Concilijs, neque in vnā, neque in alterā Fidē declinantes, ſumma omniū concordia in vnā Romanā Fidē vno ſemper ore cōſenſerint. Planè negare non potes (Princeps æquiſsime) quin hoc irrefragabile prorſus argumētum ſit; Romanā Fidem ſolam veram, ac Catholicam eſſe. Auguſtinum te ipſum cōpellentem audi. *Audis* (inquit) *omnes vno corde, vno ore, vna Fide idipſum dicere: & hanc eſſe Catholicam Fidem non diſſonante conteſtatione firmatam.* *Auguſt. contr. Iulian. Pelag lib.1.*

Id poſtremò tibi perſuaſum ſit (Princeps) hanc tā antiquam, tam diuturnam, tam conſtantem, tam conſonam omnium gentium, ac populorū in Romana Fide cōcordiam, certū veræ Fidei ſymbolū à Patribus ſemper agnitam fuiſſe. Cuius rei vnum, inſtar omnium, Auguſtinum

vt ſeminis traducem accipiunt; ita nomen, remque ſortiuntur, vt ſint ſoboles Eccleſiæ Catholicæ. Nam, vt Tertullianus ait: *Omne genus ad originem ſuam cenſeri debet. Erũt itaque tot, & tantæ Eccleſiæ: vna illa ab Apoſtolis prima, ex qua omnes.* *Tertull. de præſ. hær. lib. 1.*

Secundò, Quia in Romana Eccleſia, Apoſtolica Fides ſemper integra, ac ſartatecta ſeruata fuit, ex qua in cæteras Eccleſias vera Fidei doctrina emanauit; vt teſtes ſunt, Cyrillus Alex. lib. 4. Dial. de Trinit. Hieronym. ad cap. 9. Amos, & Ruffinus, in explicatione Symboli. Tertiò, quia Romana Eccleſia tum ob Apoſtolicam Fidem, cuius fidelis ſemper Cuſtos, ac depoſitaria fuit; tum etiã ob præeminentiam, quam in omnes orbis Eccleſias, velut Caput, ac Magiſtra, ſemper exercuit, apud veteres Catholicę ſemper cognomen ſortita fuit; ita vt apud illos Romana Eccleſia, pro Eccleſia Catholica, ac vniuerſali haberetur: vt teſtatur Hieronymus, contra Ruffinum, his verbis: *Si Romanam Fidẽ ſuam dicit, Ergo Catholici ſumus.* Per inde, ac ſi idẽ eſſet Romanã Fidem tenere, & Catholicũ eſſe: idipſum quoque docet Ambroſius, in orat. funebri de exceſſu fratris ſui Satyri, vbi ait: Satyrum à quodã Epiſcopo per contatũ fuiſſe; Vtrùmnam cũ Epiſcopis Catholicis, hoc eſt, cum Romana Eccleſia cõueniret? ex quo liquet apud Ambroſium, ac cæteros Patres tantundem fuiſſe Romanã, ac Catholicam Eccleſiam: quod ea potiſsimũ ratione factum eſt: quòd Patres vniuerſi Romanam Eccleſiam, tanquam omnium Eccleſiarum Matrem, & Caput ſuſpicerent, vt ex Irenæo, ac Cypriano demonſtratum fuit. *Hier. cõtra Ruffin. Apol. 1.*

Ita etiam de Romana Fide dicendum eſt: quæ non propterea vniuerſalis appellatur, quòd ea in Romano Epiſcopatu tantũ vigeat; quaſi Roman⁹ Epiſcopatus vbique diffuſus eſſet, aut vbiq; diffundatur; ſed quòd omnes totius orbis Epiſcopi Fidem à Romana Eccleſia hauriant, & Romanam Eccleſiam eam eſſe agnoſcant: in

quam (vt ait Irenæus) Apoſtoli, velut in repoſitorium diues, omnia quæ ſunt veritatis, contulerunt. Ex quo ſanè manifeſtum fit, Romanam Fidē iure meritò Catholicā, ac vniuerſalem nuncupari; quando ea totius veræ, ac Apoſtolicæ Fidei fons eſt, à qua in omnes totius orbis Eccleſias Catholicæ Fidei riuuli diffunduntur.

At neque quod affirmant, intelligunt: cùm exiſtimant Romanam Eccleſiam, quaſi vnam ex alijs, particularem tantùm eſſe: nam etſi Romanus Epiſcopus ſingularem tantùm Eccleſiam, quæ Romæ eſt, complectatur: attamen, quia Romanæ vrbis Epiſcopus à Chriſto etiam Epiſcopus orbis inſtitutus fuit; id eſt, omnium Eccleſiarum, quæ in toto orbe ſunt, Caput: inde quoque Eccleſia Romana Catholicæ agnomen nacta eſt; vt quoties Romanam Eccleſiam, abſque diſcrimine appellamus, Catholicam, ac Vniuerſalem intelligamus.

Habes itaque (Princeps) quo ſenſu, tam Romana Eccleſia, quàm Romanæ Eccleſiæ Fides Catholica dici debeat. Habes Romanam Fidem, ac Religionem, ex quo à Chriſto in Petro fundata, & ab Apoſtolis diſſeminata fuit; eandem per omnia Eccleſiæ tempora, loca, & perſonas diffuſam: & domini luce perfuſam (vt Cyprianus ait) inſtar Solis, per orbem quidem totum Catholicæ Fidei radios porrigere: vnum tamē Fidei lumen eſſe, quod ab ea manans vbique, ac per omnes diffunditur: quæ veram proculdubio, ac Apoſtolicam eam Fidem, ac Religionem eſſe oſtendunt. Reliquum eſt, vt quod ſolerti illo tuo ingenio non obſcurè comprehendis, animi quoque ſinu altè reponas; atque auidiùs (vt par eſt) amplexeris.

Cypr. de vnit. Eccleſ.

Siquidem fortiſsima veritas eſt, quæ ipſos
etiam reluctantes animos ad ſui
amorem, & amplexum
trahit.

REGVLA TERTIA.

FIRMISSIME Tene, & nullatenus dubita (Princeps Britannici Regni ſplẽdor) Beatum Petrum totius Chriſtianæ Eccleſiæ Paſtorem, ac Principem à Chriſto Domino inſtitutum fuiſſe; ac proinde ſolam Romanam Eccleſiam, Veram, & Apoſtolicam eſſe, quæ ſola Apoſtolicum hoc Caput à Chriſto inſtitutum agnoſcit.

ADEST Tertia veræ Fidei agnoſcendæ Regula (Princeps) ex ipſis Euangeliorũ fontibus hauſta, antiqua Patrum cõſenſione firmata, perpetuo ſæculorum vſu recepta, ac demum tot gentium, ac populorum Fide ſtabilita: vt quamquam ex ijs, qui ſectas à Romana Eccleſia diſsitas profitentur, quamplurimi eam omnibus machinis oppugnarè ſtuduerint, eoquè omnem laborem, ſtudium, ſolicitudinẽ, ac impiam diligentiam contulerint, vt eam funditus euellerent; ea tamen cœlo ſolidior, eò magis fixa, ac immobilis ſtat, quò acriores hoſtium impetus, ac conatus perpetitur. Siquidẽ de Petri Monarchia agitur, quæ verbo Domini fundata, tandiù in orbe incolumis eſſe debet, quandiù Chriſti Eccleſia, quæ eidem velut fundamento innititur, dicente Domino: *Super hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*, apud homines ſuperſtes erit. *Mat.16.*

At quandoquidem in hac Regula, de iuſto Petri Principatu res eſt, à quo plerique eum perperã exturbare conantur. Æquum eſt (Princeps) vt pro Principe decertes; ac rationibus, quibus nõ humano, ſed diuino planè iure illi Principatus debetur, quæ à nobis vbertimæ afferẽtur, diligentiſsimè apud te examinatis; iuſtæ ipſius cauſæ te Patronum geras, ac legitimo Principi ſuum Principatum ſerues.

Primam itaque rationem ex ipſis Chriſti verbis petere lubet: quibus Simonem, noua iam Cephæ nominis nũcupatione ab eo cohoneſtatum, alloquens, inquit: *Beatus es Simon Bar-iona, quia caro, & ſanguis non reuelauit tibi: ſed Pater meus, qui eſt in cœlis. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Quo teſtimonio Chriſtus rerum omnium Eccleſiaſticarum ſummam, non obſcurè Petro pollicetur. *Mat. 16.*

Siſte quæſo (Princeps) & primo aſpectu, tam Proteſtãtes, quàm cæteros ſectarios in hanc petram impingentes intuere. Eſt enim hic lapis offenſionis, & petra ſcandali ijs, qui à veritate aberrant. Tum verò, quàm graui pondere, qui in hanc Petram offendunt, ab eadem conterantur, lubeat perſpicere.

Inſt. lib. 4. cap. 6. §. 6. Caluinus, quẽ vniuerſi penè ſectarij in hoc præſertim dogmate ſequuntur; hoc teſtimonium ita aggreditur. Vt Petram, in qua Chriſtus Eccleſiam ſuam ſe ædificaturum ſpondet, non Petrum, ſed Chriſtum ipſum eſſe affirmet: de quo Paulus: *Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, niſi quod poſitum eſt, Ieſus Chriſtus.* Atque in ſui præſidium Auguſtinũ vocat, qui libro primo Retract. c. 21. idem videtur ſentire. Sed quã grauiter Caluinus, ac cæteri in hãc petram offendant, dũ hanc illi interpretationem affigũt, (Auguſtinum enim longè ab eorum ſenſu diſtare facilè demõſtrabimus) in primis ipſa verborũ ſeries, qua Chriſtus in hoc teſtimonio vtitur, non obſcurè indicat. *1. Cor. 3.*

Quis enim cordatus vir iuſtè in animum ſibi inducere queat? Chriſtum, cùm tam feriò cum Petro ageret; vt præter morem illius Fidem commendaret; ac diuini luminis reuelatione Beatum prædicaret illis verbis: *Beatus es Simon Bar-iona; quia caro, & ſanguis non reuelauit tibi; ſed Pater meus, qui eſt in cælis*; Cùm tam grauiter ad eũ ſermonem conuerteret, tanquam grandia eidem Fidei præmia collaturus. *Et ego dico tibi*: cùm non ampliùs Simonẽ, ſed Cepham, ſeu Petrum, nouo, ac impoſito nomine appellaret: vt illius vim, ac dignitatẽ omnibus aperiret: *Quia tu es Petrus*. Mox interẽpta ſententia, præter conceptum verborum ordinem, præter ſenſum, præter rem, præter rationem, ad ſeipſum ſermonem deflexiſſe? nullaque verborum cohærentia, nulla ſenſus ſympathia, immò aperta, vt videtur, diſſonantia protuliſſe? Et ſuper meipſum ædificabo Eccleſiam meam.

Quid Chriſto opus erat, Petri Fidem tot encomijs extollere? Petrum nouo nomine appellare? Seipſum Petro, velut iureiurando, obſtringere? Mutuum quidpiam, ac reciprocum, pro edita Fidei confeſsione, illis verbis rependere: *Et ego dico tibi*. Tandem ſermonem inchoare, & Petro dicere: *Quia tu es Petrus*. Copulatiuam addere: *Et*, qua priora verba poſterioribus connectere inciperet. Si protinus verbis in alium, ac longè diuerſum ſenſum præter rem euocatis, non Petrum, ſed ſeipſum intelligendũ præbuit; cùm ſubdidit: *Super hanc petram ædificabo Eccleſiã meam*. Quæ obſecro mens, aut ratione prędita, aut veri cupida, hunc ſibi ſenſum perſuaderi vnquam ferat?

Graue profectò illud erat, quod ſe Petro dicturum Chriſtus pollicebatur: neque enim tanta verborum energia, ac magnificentia vſus eſſet, vt prẹmitteret: *Et ego dico tibi*: quibus diuinę Maieſtatis robur, ac fidem dicendis conciliauit: niſi ingens aliquod, vel promiſſum, vel myſterium, ſub pronũciandis latêret. At quid Petro Chriſtus

dixerit, indagemus: Si Caluino, ac Sectarijs credimus: nihil aliud Petro à Chriſto dictum fuit, præterquam quòd ipſe eſſet Petrus: *Quia tu es Petrus*, inquit, prætereà nihil. At quis illud ignorabat? Cui non perſpectum erat eũ eſſe Petrum? quid grande illis verbis continebatur; quod iure ſuſpenſos Apoſtolorum animos, nouæ alicuius rei expectatione detineret.

Hîc (Princeps) tuam ipſius Fidem, ac iudicium obteſtor, vt quid de hac Caluini interpretatione ſentiendum ſit, (vt ſoles) candidè iudices; qua Dei ſapientiam ea impietate ſuggillat, vt vel ſui immemorem efficiat; vel leuiter, & inconſideratè, ac etiam nullo ordine, ac conſtãtia verba proferre exiſtimet. Crimen, quod poſſem, non augeo. Verumtamen (quæ tua ſapientia eſt) quã ea à Dei ſapientia, atque ab hoc Chriſti teſtimonio longè propellenda ſit, prudenter expende.

Neque Caluinum, Auguſtinus excuſat, cùm lib. 1. Retract. cap. 21. docet. Petrę nomine, hoc loco Chriſtum ipſum poſſe ſignificari. Certum enim eſt, Auguſtinum non literalem, de quo agimus, ſed myſticũ tantum ſenſum in hac expoſitione approbare. Cùm enim nemo ignoret, Chriſtũ, in Scripturis petrã miſticè appellari; hinc ſi de myſtica interpretatione agatur: non incommodè Auguſtinus, hoc loco Chriſtum Petræ nomine intelligi poſſe ſenſit. At nos non myſticam, ſed literalem loci explanationem quærimus.

Quòd ſi adhuc contendãt, Auguſtinũ de Chriſto petrã literaliter exponere; ob id potiſsimùm, quòd eo in loco cauſam reddẽs, cur in eã ſententiã propenderet, eã attulerit, quod Petro dictũ nõ fuerit, Tu es Petra: ſed Tu es Petrus: quamquã id perfectè nõ euincant. Neque enim Auguſtinus, ita eã expoſitionẽ approbat, quin etiã ſub dubio relinquat. At eſto: non pugno. Planè negari non poteſt, Auguſtinũ tũc ignoraſſe, quid Cephę nomẽ ſignificaret:

vt poſt Ianſenium obſeruant, Bellarminus, & Baronius. Quod nos quoque luculẽter poſt hæc demonſtrabimus: quod ſi calluiſſet, haud dubiũ, quin in priorẽ tantùm ſententiã conceſsiſſet. At quamquã Auguſt. hãc ſententiam ob id nõ reprobauerit, quòd eã Fidei conſentaneã exiſtimaret; alterã tamen, quæ in Petra Petrũ ſignificari affirmat, æquè probabilẽ eſſe docuit: quo fit, vt Caluini ſentẽtia lõgè ab Auguſtini ſentẽtia diſtet. Cùm enim Caluinus hãc ſentẽtiam ita mordicùs amplectatur, vt etiã alteram dãnet. Cõtrà Auguſtinus, neutrã refellit; ſed vtrãque approbat, & vnicuique eligẽdã proponit, his verbis: *Harum autem duarũ ſententiarũ, quæ probabilior ſit, eligat lector.* Sed vtinã Auguſtini ſententiam amplecterẽtur. Auguſtinus enim probabilẽ illam ſententiã eſſe credidit, vt Petrus illa Petra eſſe cẽſeretur; ſuper quã Dominus Eccleſiam ſuam ſe ædificaturũ pollicetur. Verè igitur credidit Auguſtinus, eam ſententiã damnandã non eſſe: neque Fidei Chriſtianæ repugnare, vt in Petro, tanquã in Petra, fundari Eccleſia credatur. Quid ergo ſibi Auguſtinũ, velut patronũ vendicant? Aut ſi vendicare volunt, cur Catholicam ſentẽtiam damnant; quam Auguſtinus dãnare nõ eſt auſus? Denique, cũ nulli adhuc Caluiniani, ac Proteſtantes Auguſtini tẽpeſtate orti eſſent; qui Petri ex hoc teſtimonio primatũ oppeterent: facilè Auguſtinus quẽlibet in alterutrum ipſius ſenſum declinare permiſit; cùm vterque Catholicus eſſet, licet horum alter minùs loco conſentaneus eſſet: ſed cùm nunc temporis Caluinus, eò huius loci interpretationem detorqueat; vt Petri Principatum proſternat, quẽ Auguſtinus ſemper ſummoperè eſt veneratus: nulli ſanè dubitandum eſt, quin Auguſtinus Caluinianam hãc expoſitionem nobiſcũ damnaret, ſi is modò noſtra hac tempeſtate viueret.

Auguſt. l. 1. Retrac. cap. 21.

Verùm (Princeps) vt quæ hactenus dicta ſunt, tibi luculentiora fiant: Duo obſerua. Primum, cùm primùm

Simoni nominis mutatio à Chriſto facta fuit, ipſum non Petrum, Græca, aut Latina lingua, ſed Syriaca, qua Chriſtus vtebatur, Cepham appellatum fuiſſe. Id apertè teſtatur Chriſtus apud Ioannem, his verbis: *Tu es* (inquit) *Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas.* Protinus addit Ioannes: *Quod interpretatur Petrus.* Quo fit, vt Euāgeliſta interpretationem addiderit, qua vim, ac ſignificationē huius nominis Græca lingua indicaret. Cùm tamē vera, ac primaria nominis nuncupatio, nō Petri, ſed Cephæ proculdubio fuerit; hinc manifeſtum eſt, Chriſtum, cùm Petrū in propoſito teſtimonio alloquutus eſt, Syriacè Cepham appellaſſe. *Et ego dico tibi: Quia tu es Cephas, & ſuper hanc Cepham ædificabo Eccleſiam meam:* quamuis Latinus interpres, Petrum, reddiderit.

Ioan. 1. *Mat.* 16.

Alterum porrò tibi obſeruandū eſt. Nomen (Cephah) Syriacè non Petrum, ſed petrā, aut rupē ſignificare; quod ex Hieremia, ac pluribus alijs Scripturæ locis perſpicuū eſt; vbi (Cephah) ad petram ſignificandā vſurpatur: vt obſeruat Hieronymus. Atque id egregiè cōfirmat Elias Leuites Iudæus, in ſuo Lexico, in voce (Cephah) Quo fit, vt cū Chriſtus Petrum illis verbis affatus eſt: *Et ego dico tibi: Quia tu es Cephah,* non Petrum, ſed petram pronunciauerit; tametſi Euāgeliſta, per accommodationem, petram ad maſculinū genus trāſtulerit, ſcribēs, *Petrum:* eò quòd maſculina magis, quàm fœminina vox viro congruat. Atque inde Auguſtinus illius expoſitionis; quam Caluinus, velut ab ipſo expromptam ſibi vendicat, anſā arripuit: eò quòd vim, ac ſignificationem vocis (Cephah) ignoraret: vt ex dictis manifeſtum eſt.

Hier. 4. *Hieron. ad c. 2. ad Gal.*

Ex his, non aſpernandum Collectaneū elicimus: nimirū, illā nominis mutationē, quæ ex Simone in Cephā facta eſt, maximo myſterio nō vacare: cū ea Chriſtus indicare voluerit, Petrum totius Eccleſiæ Petram, Caput, ac fundamentum ab eo inſtituendum fore; vt ex propoſito

teſtimonio conſtat, cùm ait: *Et ſuper hanc Cepham ædificabo Eccleſiam meam.*

Cæterum, vno Auguſtino excepto, qui rem ſub dubio proponit, noſtrā hanc aduerſus Caluinum, loci huius interpretationē docēt ferè vniuerſi Patres, qui Petræ appellatione, Petrū ipſum intelligendū ſentiūt. Ex Græcis Origenes: *Vide* (inquit) *magno illi Eccleſiæ fundamento, ac Petræ ſolidiſſimæ, ſuper quā Chriſtus fundauit Eccleſiā, quid dicatur à Domino.* Quē ſequuntur Baſil. ad cap. 2. Iſaiæ: Epiphanius, in Ancorato: Cyrillus Alex. lib. 2. in Ioā. c. 12. Nazianzenus, orat. de mod. in diſput. ſeruand. Chryſoſt. hom. 83. in Matth. & hom. 9. de Pœnitentia: Iſidorus Peluſiota, epiſt. 235. Concilium Chalcedonenſe, Actione 3. Victor Antiochen. ad cap. 3. Marci. Ex Latinis Cyprianus, ita ſcribit: *Deus vnus eſt, & Chriſtus vnus, & vna Eccleſia, & Cathedra vna, ſuper Petrum Domini voce fundata.* Idem repetit, lib. 1. ep. 12. ep. 71. ad Quintum fratrem, epiſt. 73. ad Iubaianum, & de Vnit. Eccleſiæ Catholicæ, & alibi paſſim: cui adſtipulantur, Hilarius, in cap. 16. Matth. in Pſalmum 103. & lib. 6. de Trinit. Ambroſius, ſerm. 68. lib. 6. in Lucam, cap. 5. Hieronymus, epiſt. 54 ad Marcellam: in Mtth. c. 16. in Iſaiā, c. 2. in Iouinianum, cap. 14. & lib. 1. Dialog. cōt. Pelag. c. 4. Leo Magn. epiſt. 93. Marcell. Ep. 1. Pacianus, epiſt. 3. ad Sympronium: Maximus, in Natali Apoſt. Petr. & Paul. & alij ferè innumeri. Ex quibus perſpicuum eſt, receptiſsimam apud antiquos Patres loci huius interpretationem fuiſſe, vt per Petrā, de qua Chriſtus in hoc teſtimonio agit, Petrus ipſe intelligeretur.

Orig. homil. 5. in Exod.

Cypr. lib. 1. ep. 8.

Vides (Princeps) non nouas, aut ſingulares, vel emendicatas nos Scripturarum interpretationes obtrudere ſed antiquiſsimas dumtaxat, & communi Patrum conſenſione probatas referre.

Hac igitur loci interpretatione communi antiquorū ſenſu cōſtituta, exponendum ſupereſt; qua ratione Petru

Eccleſiæ

Eccleſiæ Petra, ac fundamentum à Domino nuncupetur. Nemo (Princeps) fundamentum alicuius ædificij illud eſſe dubitat, quod totam ædificij molem regit, ac ſuſtinet: atque id quidem inanimata fundamenta ſola corporis magnitudine præſtant, cùm id nulla alia via efficere valeāt. At verò animata, ac rationalia fundaměta, nō corporis magnitudine; ſed animi prudētia, cōſilio, poteſtate, ac imperio Reipub. molē, velut humeris regūt, ac ſuſtentāt. Quo fit, vt Paterfamilias, qui totius domus ſolicitudinē gerit; Imperator, qui exercitū ſuæ Fidei cōmiſſum habet; Gubernator, qui vrbē regendam ſuſcepit; Dux, qui Rempub. moderatur; Rex, qui ad Regni gubernacula ſedet; meritò domus, exercitus, ciuitatis, Reipub. Regni fundamēta appellari queāt. Atque inde exploratū eſt, cùm Dominus Petrū Eccleſiæ Petrā, ac fundamentum eſſe pronuntiauit, eundem Eccleſiæ Principem, ac Rectorem inſtituiſſe. Nam, qua ratione is à Chriſto Eccleſiæ fundamentū diceretur; niſi tota Fideliū multitudo, quæ eſt Eccleſiæ moles, illius imperio, ac poteſtati regenda traderetur? Hac enim de cauſa, & Chriſtus ipſe à Paulo fundamentum appellatur, præter quòd nullum aliud in Eccleſia ponendum ſit; vt eo indicaret, Chriſtum ita eſſe Supremum Eccleſiæ Caput à Deo inſtitutum, vt cum eo aliud nullum Supremum eſſe poſsit: quamuis miniſteriale ſub ipſo Caput dari neceſſe ſit, à quo Eccleſia viſibiliter regatur. Verùm, & alia ratione Chriſtus Eccleſiæ fundamentū nuncupatur, quæ nulli præterquā ipſi cōuenire poteſt: nimirū quia in eo, vt Fidei Auctore, totiùs Eccleſiæ Fides ædificatur. Hinc enim Chriſtū Summū angularem lapidē Apoſtolus appellat: *In quo omnis ædificatio conſtructa creſcit in Templum Sanctum, in Domino.*

1. Cor. 13. · Ephes. 2.

Audio, quid nobis obijciant ſectarij: Nimirum, eodem modo cæteros quoq; Apoſtolos Eccleſiæ fundamēta nūcupari: atq; inde ex his Chriſti verbis, nihil ſeorſim Petro

poteſta-

Poteſtatis reponi. At hi, quàm à veritate aberrent, hinc conijce (Princeps.) Quorſum enim reliquis Apoſtolis præſentibus, ſoli Petro dictum fuiſſet: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam?* Niſi de præſtantiori illo fundamenti genere, quo Petrus cæteris Apoſtolis, ac toti Eccleſiæ præponendus erat, verba intelligẽda eſſent. Apoſtoli ſiquidem, idcircò Eccleſiæ fundamenta vocantur, quòd vel Chriſti Fides ab his primùm in Orbe diſſeminata fuerit; vel ex eorum prædicatione, ac doctrina Eccleſia fundationem acceperit; vel (vt demus illis, quod non petunt) Poteſtatem ad regendã Eccleſiã obtinuerint. At cùm Petro tã ſingulariter dictũ fuit: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petrã*, &c. quod nulli Apoſtolorũ dictũ vnquam legimus; certè non Fidei tantùm, ſed ſupremæ cuiuſdam poteſtatis in eo fundamentum agnoſci debet, quo etiam cæteris Apoſtolis antecellat; vt exponit Marcellus I. his verbis: *Ipſe eſt Caput totius Eccleſiæ, cui ait Dominus: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.* Et poſt ipſum Gregorius Nazianzenus orat. 26. Ambroſius, ad cap. 2. ad Galat. Cyprian. de Vnit. Eccleſiæ, & ep. 55. Hieronymus, lib. 1. contr. Iouinianum, c. 14. Chryſoſtomus, hom. 9. de Pœnitentia: & alij Patres, quos ſupra citauimus. Quorum teſtimonia eorũ quoque cõmentum improbãt, qui hoc fundamentũ, nõ ad Petrũ; ſed ad Fidem abſolutè referunt; qui niſi Fidem ſimul cũ Petro coniungant, & Petrum ratione Fidei Eccleſiæ fundamentum à Chriſto electum eſſe ſentiant (quod plerique Patres rectè, ac Catholicè exiſtimant) ab antiqua Fide diſſentiunt.

Mat. 16.

Marcel. ep. 1.

Ad Secundam rationem accedo, quæ ex poſterioribus Chriſti verbis erumpit, cùm addit: *Et tibi dabo Claues Regni cælorum: & quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis.* Clauium nomine

(Prin-

(Princeps) ſupremam quandam in Eccleſia *P*oteſtatem ſignificari; qua vniuerſa, quæ ad Eccleſiæ gubernationē ſpectant, ligari, ac diſſolui poſſint: conſtans eſt omnium antiquorum Patrum ſententia: quam ipſe quoque Scripturæ confirmant; quæ Clauem paſsim pro Poteſtate vſurpant. Sic Ioannes: *Ego ſum primus, & nouiſsimus; & viuus; & fui mortuus; & ecce ſum viuens in ſæcula ſæculroum; & habeo Claues mortis, & inferni.* Quem locum de abſoluta quadam Poteſtate Chriſti, poſt Reſurrectionem intelligenda docent, Cyprianus, de teſtim. diu. Script. ad Quirinum. Rupertus, Beda, & alij. Eodem ſenſu, alia quoque teſtimonia Iſaiæ, cap. 22. & Apocalipſis 3. exponuntur. A quo nec ipſe quotidianus vſus diſcrepat. Hinc enim victoribus, vrbium Claues, in supremę Poteſtatis ſignum afferuntur; atque is ſupremus vrbis Gubernator cenſetur, cui pro arbitrio claudendę, vel aperiendæ Ciuitatis facultas inſidet.

Apoc. 1.

Cùm igitur (Princeps) Eccleſiæ Claues, Petro diſertis verbis à Chriſto promiſſas audis; ne honorariam tantùmodò dignitatē mente concipe, quæ Scripturis ignota eſt; ſed ſupremam in Petro, velut in ordinario Eccleſiæ Paſtore, qua etiam cunctis Apoſtolis ſuperior eſſet, auctoritatem ſuſpice. Hęc enim Clauium promiſsio Petro dūtaxat, poſt egregiam illam Fidei confeſsionem; non alijs Apoſtolis facta, tam ſingulari modo, totque præclaris circunſtantijs illuſtrata, præter ſingulare, ac præſtantiſsimum quoddam Excellentiæ donum, Petro conferendum, nihil animo concipiendum relinquit. Primū enim illuſtris illa Petri confeſsio præceſſerat. *Tu es Chriſtus Filius Dei viui:* propter quam ſolus meruit à Chriſto Beatus prædicari illis verbis: *Beatus es Simon Bar-iona:* ſolusq; in tantæ confeſsionis præmium à Chriſto audire: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram, &c.* Cur non etiam ſolus ſingulārem, & excellentiorem Clauium vſum accipere debuit?

buit;mox ſequentibus verbis promiſſum? *Et tibi dabo Claues Regni Cælorum.*

Obſerua (Princeps) hæc verba à Chriſto immediatè prolata fuiſſe,poſtquam ſuper Petrũ Eccleſiam ędificandam promiſerat:quæ ſi diligentiùs explorare volueris, in ijs nihil,præter ampliorem priorum verborum declarationem,cõtineri facilè perſpicies.Quod enim prioribus verbis Chriſtus,ſub fundamẽti metaphora indicauerat; id clariùs,ſub Clauium nomine,poſterioribus verbis intelligendum exponit. Quo fit, vt cùm prioribus verbis ſumma Capitis poteſtas Petro, non alijs Apoſtolis data ſit; eadem quoque poſterioribus luculentiùs illi confirmata fuerit.

Hinc vana, & futilis illorum obiectio euincitur: qui hanc clauium poteſtatem Petro, cum cæteris Apoſtolis communem fuiſſe autumant: eò quòd, & ipſi à Chriſto ligandi, & ſoluendi poteſtatem acceperent, illis verbis: *Quæcunque alligaueritis*, &c. Nam etſi Petro, & Apoſtolis ligandi,& ſoluendi poteſtas tradita ſit: in ea tamen diſcrimen agnoſci debet. Apoſtolis enim Eccleſiæ Claues datæ ſunt,quæ plenam quidem, ac illimitatam in ordine ad Eccleſiam; non tamen ſupremi Capitis ordinariam; ſed delegatam tantummodò, ſub Eccleſię Capite eorum poteſtatem indicarent: quod inde exploratum eſt, quòd non ſeorſum; ſed omnibus ſimul,communibus verbis à Chriſto dictum fuit: *Quæcunque alligaueritis*, &c. At cùm Petro ſoli,tanta verborum ſingularitate, ac emphaſi dictum audiant: *Et tibi dabo Claues Regni Cælorum. Et quodcunque ligaueris ſuper terram*, &c. Inde certè addiſcere deberent, eidem tantùm Capitis, ac ſupremæ Poteſtatis Claues promitti:quas non tam in ſubiectam Eccleſiam, quàm in ipſos quoque Apoſtolos Eccleſiæ Principes,qui inter nobiliſsima Eccleſiæ membra cenſebantur, velut omnium Caput,poſſet extendere; & tãquam Ordinarius

Paſtor in ſucceſſores transferre. Commune igitur Apoſtolis fuit, Eccleſiã æqua poteſtate regere, & adminiſtrare: at Petri illud propriũ agnoſcitur, velut Eccleſiæ Principem vniuerſis præeſſe, & ſuprema omnium rerum Eccleſiaſticarum poteſtate frui.

Age (Princeps). Si eadem clauium poteſtate Dominus cæteros quoque Apoſtolos præditos fore decreuit: cur ſolum Petrum, alijs ſpectantibus, alloquitur? cur tam ſingulariter? *Et tibi dabo.* Cur alijs præſentibus ad neminem, præterquàm ad Petrum ſermonem dirigit? Cur cæteris quoque non dicit: Et vobis dabo Claues Regni Cœlorum. Si communis eſt illa poteſtas, cur non communibus clauſulis explicata? Cur tam ſingularibus verbis Petro, non alijs promiſſa fuit? Quid iſta inſinuant? Niſi quod ea Clauium poteſtas, quæ tunc Petro promittebatur tam Petro ſingularis erat, quàm verba, quibus ea explicabatur: ita vt ea cæteris Apoſtolis communis eſſe non poſſet.

At ne hæc gratis à nobis proferre exiſtimes: Antiquiſsimos Patres proferamus, qui integerrimi huius doctrinæ teſtes tibi eſſe poſſunt. Primus eſt Optatus, cuius perſpicua ſunt verba: *Beatus Petrus* (inquit) *cui ſatis erat, ſi poſtquam negauit, ſolam veniam conſequeretur: & præferri omnibus Apoſtolus meruit, & Claues Regni Cælorum communicandas cæteris, ſolus, accepit.* En quàm apertè Optatus, Petro ſoli, non cæteris Apoſtolis ſupremam, ac ordinariam Clauium poteſtatem collatam ſentit, qua etiam Eccleſiæ Principatum obtinuit.

Optat. li. 1. contr. Parmen.

At egregiè Leo Magnus Sectarijs reſpondet, his verbis: *Propter quod dicit Beatiſsimo Petro: Tibi dabo Claues Regni Cælorum. Tranſiuit quidem in alios vis poteſtatis illius, & ad omnes Eccleſiæ Principes decreti huius conſtitutio commeauit; ſed non fruſtrà vni commendatur, quod*

Leo Magn. in ſ. r. 3. in Aniuerſ. diei ſuæ Aſſumpt. ad Pontific.

omnibus

omnibus intimetur. Petro enim ideò hoc ſingulariter creditur; quia cunctis Eccleſiæ Rectoribus Petri forma proponitur. Atque hoc illud eſt, quod prior dixerat Hieronymus: *Licèt cuncti Claues Regni Cœlorũ accipiant, & ex æquo ſuper eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur: tamen proptereà inter duodecim vnus eligitur, vt Capite conſtituto, ſchiſmatis tollatur occaſio.* *Hieron. lib.1. cōt. Iouin. c. 14.*

Verùm Caluinus, vbi ſua ſibi effugia intercipi videt, ad Auguſtinum aufugit: à quo fruſtrà ſibi ſuppetias quærit. Ita ergo Auguſtinum ſcribentem citat: *Si in Petro non eſſet Eccleſiæ myſterium, non ei diceret Dominus: Tibi dabo Claues. Si enim hoc Petro dictum eſt, nō habet Eccleſia. Si autem Eccleſia habet: Petrus, quando Claues accepit, Eccleſiam totam deſignauit.* *Caluin. Inſt. l. 4. c. 6. §. 6. Aug. tractat. 50. in Ioan.*

Hîc tuam (Princeps) ac legentium Fidem expoſco; vt vel leuiter animaduertas, num vera, integra, germana Auguſtini verba Caluinus protulerit. En Auguſtini verba, ex ipſo fonte deprompta. *Nam* (inquit) *ſi in Petro non eſſet Eccleſiæ Sacramentum, non ei diceret Dominus: Tibi dabo Claues Regni Cœlorum: quæcumque ſolueris*, &c. *Si hoc Petro tantùm dictum eſt.* Tantùm, præſcindit Caluinus, ne aduerſùs illum pugnet (vt ſtatim explicabimus) Pergit Auguſtinus. *Non facit hoc Eccleſia* (verba mutat Caluinus, dicens:) *Non habet Eccleſia.* Sequitur Auguſtinus: *Si autem, & in Eccleſia fit, vt quæ in terra ligantur, in Cœlo ligentur: & quæ ſoluuntur in terra, ſoluantur in Cœlo; quia cùm excommunicat Eccleſia, in Cœlo ligatur excommunicatus: cùm reconciliatur ab Eccleſia, in Cœlo ſoluitur reconciliatus.* Hæc omnia confundit Caluinus, illis tantùm verbis vtens: Si autem Eccleſia habet. Pertimeſcit enim propria Auguſtini verba, primùm ob poteſtatem ligandi, & ſoluendi; quam Auguſtinus ad excommunicandi poteſtatem refert; quam ipſe Caluinus, ad Euangelij tantùm prædicationem alligat. Deinde, quia alium ſenſum Auguſtini verba *Caluin. Inſtit. l. 4. cap. 11. §. 1.*

reddunt ab eo, quo à Caluino referuntur. *Denique*, concludit Auguſtinus: *Si hoc ergo in Eccleſia fit: Petrus, quando Claues accepit, Eccleſiam ſanctam ſignificauit.* Caluinus, Eccleſiam totam deſignauit.

Mala itaque Caluini, in reddendo Auguſtini teſtimonio fide perſpecta: Ipſa Auguſtini verba perpendamus; num aliqua ex parte Caluino faueant. Porrò, quod Caluinus ex Auguſtino ſibi vendicare nititur, illud eſt. Petrum, cùm Eccleſiæ Claues accepit, eas non proprio, ſed Eccleſiæ nomine accepiſſe; ita vt Claues formaliter, ac primariò Eccleſiæ datæ fuerint: Petro verò, non niſi Procuratorio nomine, vt eas in Eccleſiam transferret. At, quantùm ab hoc Caluini ſenſu Auguſtinus longè diſtet, facilè eſt, ex ipſo Auguſtino colligere. Neque enim Auguſtinus aliud hoc teſtimonio probare voluit, præterquàm Petrum totius Eccleſiæ Caput à Domino inſtitutum eſſe, cùm primùm illi Eccleſiæ Claues creditæ fuerunt. Id fortè nouum tibi videbitur (Princeps) vt Auguſtinum, quem Sectarij ſibi amicum, ac Patronum quærunt; Hoſtem experiantur. At mirari deſine: neque enim alium, præterquàm Auguſtinũ, ſui ſenſus, ac totius huius quæſtionis iudicem volo.

Percurramus Auguſtini verba: *Si in Petro* (inquit) *non erat Eccleſiæ Sacramentum, non ei diceret Dominus: Tibi dabo Claues Regni Cælorum.* En Auguſtini ſenſum. Si in Petro, velut in Capite, ac Paſtore Eccleſia non contineretur, Chriſtus ei Regni Cœlorum Claues minimè tradidiſſet. Nam cùm Petro Dominus Claues tribuit; Eccleſiam totam ab illo, velut ab vniuerſali omnium Paſtore, ac Principe; cui poteſtatis claues iure ipſo debentur, regi, ac gubernari voluit: ſoluere enim, & ligare Principis eſt. Eccleſiæ igitur Sacramentum in Petro enituit, cùm eum Chriſtus, traditis Clauibus, Eccleſiæ Principem inſtituit.

Cæterùm, ne hic ſenſus à nobis confictus videatur: prodeat Auguſtinus ipſe, huius ſenſus auctor, & teſtis: cuius hæc ſunt præclariſsima verba: *Sicut* (inquit) *quædam dicuntur, quæ ad Apoſtolum Petrum propriè pertinere videantur; nec tamen habent illuſtrem intellectum, niſi cùm referuntur ad Eccleſiam, cuius ille in figura agnoſcitur geſtaſſe perſonam, propter Primatum, quem in diſcipulis habuit. Sicut eſt. Tibi dabo Claues Regni Cælorum.* *Auguſt. in Pſal. 108.*

Hîc candidum animum (Princeps) candidam mentem; candidum tandem tuum iudicium exopto: vt hoc Auguſtini teſtimonio, quaquauerſùm diligẽtiſsimè ſpectato, atque examinato, ſapiẽter iudices; annon clarum, apertum, ac conſpicuum Auguſtini ſenſum in eo ita elucêre cernas, vt ſuperuacaneum ſit alia apud Auguſtinum loca quærere, quibus ipſius mens luculentiùs explicetur. Petrus (inquit Auguſtinus) Eccleſiæ in figura agnoſcitur geſtaſſe perſonam. At quo Sacramẽto? quo ſenſu, qua intelligentia? qua ratione? non alia planè, quàm propter Primatum, quẽ in diſcipulis habuit. Nulla vis Auguſtini verbis inferatur: quid clariùs, quàm Auguſtinum docere, proptereà Petrum Eccleſiæ figuram geſsiſſe, quòd Principatum inter Apoſtolos obtinuiſſet; ac proinde, vt Eccleſiæ Caput, ac Princeps, Claues accepiſſet.

Neque ſemel Auguſtino ſufficere viſum fuit, hunc ſenſum verbis explicare. Eundem audi, rurſus hũc ipſum refricantem. *Idem ergo Petrus* (inquit) *à Petra cognominatus beatus, Eccleſiæ figuram portans, Apoſtolatus Principatum tenens.* Audis, quo ſenſu Petrus Eccleſiæ figuram portaret. Demũ præclariſsimè hunc ſenſum confirmat, in Ioãnem ſcribens, his verbis: *Hoc agit Eccleſia ſpe beata in hac vita ærumnoſa, cuius Eccleſiæ Petrus Apoſtolus, propter Apoſtolatus ſui Primatum, gerebat, figurata generalitate perſonam.* *Id. ſerm. 13. c. 2.* *Id. tract. 124. in Ioan.*

Quamobrem, cùm Auguſtinus ea verba proſequitur:

Si hoc Petro tantùm dictum eſt, non facit hoc Eccleſia; priorē magis ſenſum corroborat. Nam ſi Petro, non velut Eccleſiæ Principi, ac Pontifici; ſed tanquam priuato homini, Dominus Eccleſiæ Claues tradidiſſet; ipſas Eccleſia, in Pōtificibus Petri Succeſſoribus, haud ſibi perpetuò vēdicaret: ſed prorſus cum Petro ſublatæ eſſent; atque eo extincto, ſimul poteſtas ligandi, atque ſoluendi in Eccleſia extincta foret. Quapropter rectè concludit Auguſtinus: *Si hoc ergo in Eccleſia fit: Petrus quando Claues accepit, Eccleſiam ſanctam ſignificauit*: quandoquidem vt Eccleſiæ Paſtor, & Caput, Eccleſiam totam in Clauium acceptione, in ſeipſo continuit. Cæterùm, antiquam hanc fuiſſe Eccleſiæ Fidem; vt Claues non Eccleſiæ, ſed Petro datæ fuerint, teſtis eſt Tertullianus, his verbis: *Super te* (inquit) *ædificabo Eccleſiam meam: & dabo tibi claues, non Eccleſiæ. & quæcunque ſolueris, vel alligaueris: non quæ ſoluerint, vel alligauerint. Sic enim & exitus docet. In ipſo Eccleſia extructa eſt, id eſt per ipſum. Ipſe Clauem imbuit.* *Tertul. l. de Pudic. c. 21.*

Poſtremò, quàm friuola, atque ab ipſa ratione, nedum Scripturarum veritate aliena, ſit illa Sectariorum interpretatio; ad quam, vbi cætera præſidia deficiunt, velut ad aſylum confugiunt; dum Clauium nomine, nihil præterquàm Euangelicam doctrinam ſignificari volunt: planè quilibet mediocri ingenio præditus, & Scripturarum prorſus non ignarus, facilè perſpiciet. Quid enim Euangelica doctrina, cum Clauium promiſsione, quæ tunc Petro facta fuit, commune habet? aut vbinam apud Sacras literas legunt, quòd ligandi, & ſoluendi poteſtas, nihil aliud, præterquàm credere, & non credere inſinuet? Annon hæc in Scripturis ita noua, & inaudita ſunt, vt diuini prorſus nihil ſibi vendicent? atque adeò leuia; vt faciliùs ſua leuitate euolent, quàm animo concepta ſint?

At, inquit Caluinus: *Iam non alio modo ligantur, ac*

ſoluuntur homines, niſi dum Fides alios reconciliat Deo, alios ſua incredulitate magis conſtringit. Quid ineptiùs? immò quid in Scripturas contumelioſiùs proferri poteſt? Quaſi verò Originale peccatum ante Fidem infantes non liget: quos non Fides, ſed Baptiſmus ſoluit, dicente Petro: *Baptizetur vnuſquiſque veſtrùm, in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum:* Quaſi poſt Baptiſmum admiſſa peccata homines non ligent; quæ tamen non Fides, ſed Pœnitentia ſoluit, prædicante eodem Petro: *Pænitemini igitur, & conuertimini, vt deleantur peccata veſtra.* *Actor.2.* *Actor.3.*

Quid? Annon excommunicatio contumacem hominem ligat; quam tamen, non Fides, ſed Eccleſia ſoluit? Quot prætereà animorum vincula ſunt? Cùm Paulus nos Præpoſitis noſtris ſubeſſe, ac Regibus parere iubet; annon toties eorum præceptis ligamur, quoties ſuis legibus nobis aliquid agendum præcipiunt? à quibus non Fides, ſed obedientia ſoluit. Cùm Chriſtus Eccleſiæ parendum imperat; annon Eccleſiæ leges animorum vincula eſſe docet, quibus ſoluendis non Fide, ſed operis obedientia opus eſt? Quid igitur tam falſo, ac pernicioſè dogmatizat Caluinus; homines non alio modo, præterquàm Euangelij Fide ſolui, & ligari? *Mat. 18.*

Quandoquidem igitur, cũ Caluino pugnat ipſa Scripturarum auctoritas: quidni ipſi quoque antiquiſsimi Patres, ſacrarum Scripturarum vigiles, ac cuſtodes contra ipſum dimicent? Audi (Princeps) quàm inter alios luculenter de hac clauium poteſtate, alio ſenſu, quàm Caluinus, diſſerat Chryſoſtomus: *Petro Apoſtolo (in quit) orbis terrarum Eccleſiæ, & populorum multitudines eius Fidei committendæ erant, vel potiùs creditæ ſunt illi Claues Regni Cœlorum. Quid enim ait illi Dominus? Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in* *Chryſoſt. homil. in Pet. Apoſtolũ, & Eliam.*

Cœlis. En, quid ſit apud Chryſoſtomum, Claues Regni Cœlorum in Petrum conferri; non aliud ſanè, quàm orbis terrarum Eccleſias, & populorum multitudines illius Fidei committi. Cum Chryſoſtomo idem affirmãt, Cyprianus, ep. 73. ad Iubaianum. Tertullianus, lib. de Pudicitia, cap. 21. Hilarius, in Matthæum, Can. 16. Cyrillus Hieroſolymitanus, Catecheſi 17. Ephrem, in Panoplia. Petrus Chryſologus, ſerm. 154. & alij complures.

Sed iam tertiam rationem proſequamur: quam nobis Chriſti verba ſuppeditant: quibus Petrum ita apud Lu-

Luc. 22. cam alloquitur: *Simon Simon. Ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum: ego autem rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.* Geminum ex hoc teſtimonio argumentum colligunt Patres orthodoxi, (Princeps ingenioſiſsimè) quo Petrum cæteris Diſcipulis antelatum, ac toti Eccleſiæ præfectum eſſe docent. Primum ex prioribus illis verbis deſumunt, quibus Petro dicitur: *Simon, Simon: ecce Sathanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum: Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua.*

Quid cauſæ eſt (Princeps) quòd Chriſtus Simonem alloquens, quantitatis numerum adhibet? *Simon, ecce Sathanas expetiuit vos.* Quorſum id? cùm ſingularem Chriſtus perſonam alloquatur: cur pluralem numerum exprimit? Deinde: quid eſt, quòd pro Petri, nõ pro aliorum Fide orat, vt non deficiat? Nonne dilectiſsimus Chriſto erat Ioannes? Nonne frater Domini Iacobus? Nõne omnes Apoſtoli, gloria Chriſti? Nonne omnes Chriſti orationis præſidio indigebant, cùm omnes Crucis ſcanda-

Mat. 26. lum paſſuri eſſent? *Omnes vos* (inquit Chriſtus) *ſcandalum patiemini in me in iſta nocte.* Cur pro Ioanne, pro Iacobo, aut pro alio Apoſtolo non rogat: ſed pro Petri Fide tantùm orat? Quis hæc myſterio vacare credat?

Audi

Audi igitur (Princeps) quòd Chriſtus Petrum, qui (vt Auguſtinus ait) natura vnus homo erat, gratia vnus Chriſtianus, abundantiore gratia vnus Apoſtolus: plurali numero alloquatur: planè alia ratio reddi non poteſt; quàm quòd in Petro, in quo iam ædificandam Eccleſiã, & Eccleſiæ Claues collocandas decreuerat, velut in Capite, ac vniuerſali Paſtore totam Eccleſiam intuebatur: in quam Satanam omnes ſuas vires exerturum eſſe prænunciat, vt illius Fidem euertat. Atque huc ſpectat, quod Auguſtinus ſupra à nobis citatus ait: Multa quæ ad Petrum pertinent; illuſtrem intellectum non habere, niſi cùm ad Eccleſiam referuntur: cuius ille propter Apoſtolatus ſui Principatum, gerebat figurata generalitate perſonam. Hæc porrò cauſa eſt; cur Chriſtus Petrum alloquens, plurali numero vtatur; quandoquidem in eo Eccleſiæ perſonam, velut in futuro Paſtore, collectam ſpectabat.

Auguſt. trac. 124 in Ioan.

Auguſt. in Pſal. 208.

Hinc facilè perſpicies: quare Chriſtus pro Petri tantummodò, non pro aliorum Fide oret: id enim ea ratione factum eſt, vt Petrum non priuatum hominem, aut vnũ ex Apoſtolis; ſed Apoſtolorum Principem, & Eccleſiæ Caput futurum oſtenderet: cuius Fidem idcircò ſtabilem eſſe voluit, ne vnquam Eccleſiæ Fides dilaberetur.

Expetebat planè Satanas, omnium Apoſtolorum Fidem Crucis ſcandalo euertere; vt ſimul totam Eccleſiæ Fidem proſterneret. At quid Chriſtus? pro ſola Petri Fide orat, vt illum Fidei Caput eſſe diſcernat: cùmque eam integram, ac ſartamtectam ſua oratione in Capite ſeruauerit, omnium membrorum Fidem incolumem tueatur.

Etenim ſicut capitis incolumitate ſublata, cuncta corporis membra in morbum reſoluuntur; qua reſtituta, illa priſtinam valetudinem acquirunt: ita ſi Fidem in Eccleſiæ Capite minui, aut labefactari contingat; cui dubium eſt, quin Eccleſiæ membra ſimul errorum, ac hæreſum morbo tabeſcant: quapropter Capitis Fides integra ma-

neat neceſſe eſt, qua totius Eccleſiæ corpus imbuitur, vt ipſa quoque mēbra integrā Fidei incolumitatē ſeruent.

Audi (Princeps) antiquiſsimos Patres; Auguſtinum, vel quicumque ille eſt, apud Auguſtinum, quæſtionū veteris, ac noui Teſtamenti Auctor, & Leonem præclariſsimos huius doctrinæ, & veritatis aſſertores: *Pro Petro rogabat* (inquit Auguſtinus) *& pro Iacobo, & Ioanne non rogabat, vt cæteros taceam. Manifeſtum eſt in* Petro *omnes contineri: rogans enim pro* Petro, *pro omnibus rogaſſe dignoſcitur. Semper enim in Præpoſito populus, aut laudatur, aut corripitur.*

Auctor. q. q. vet. & nou. teſta n.q. 75.

Audiant, qui locum ad ſingularem Petri Fidem inuitum trahunt, quàm apertè ab antiquiſsimo Patre redarguantur. At non minùs præclarè Leo rem totam ediſſerit, dum ita ſcribit: *Commune erat omnibus Apoſtolis periculum de tentatione formidinis, & diuinæ protectionis auxilio pariter indigebant: quoniam Diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere: & tamen ſpecialis à Domino* Petri *cura ſuſcipitur, & pro* Petri *Fide propriè ſupplicatur: tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, ſi mens* Principis *victa non fuerit. In* Petro *ergo omnium fortitudo munitur.*

Leo Magn. ſerm. de Nat. Ap. Pet. & Paul.

Porrò alterum argumentum inde elicitur, quod Petro fratrum confirmandorum, cura demandatur. *Et tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos.* Quid enim hoc fratrum confirmandorum munere indicari exiſtimandum eſt, præterquàm Petrum illorum curæ præfici, quos in Fide confirmandos à Domino ſuſcipiebat? Nulli etenim dubium eſt, hoc inter cætera Principis, præſertim Eccleſiaſtici, munera potiſsimum eſſe; vt infirmum plebis ſtatum ſacris legibus confirmet, atque aduerſùs hæreſes, ac Fidei hoſtes corroboret: id enim à Paſtoribus Iſraeliticis Deus olim munus exquirebat, cùm diceret: *Quod infirmum fuit non conſolidaſtis, & quod infirmum non ſanaſtis: quod confractum eſt, non alligaſtis, & quod abiectum eſt non reduxiſtis, & quod perierat, non quæſiuiſtis: ſed cum*

Ezec. 34.

auſteritate imperabatis eis, & cum potentia. Porrò, cùm hoc ipſum in præſenti teſtimonio Chriſtus à Petro inſtanter expoſcat, cùm de fratribus confirmandis illi mãdatum tradit: eo ſanè indicat, eum Eccleſiæ Principẽ aliquando fuiſſe futurum.

Quamobrem (Princeps) hîc opportunè obſerua: quòd Petro dumtaxat, nõ Iacobo, non Ioanni, aut alteri Apoſtolorum, Eccleſia, quæ fratrum nomine ſignificatur, iuxta illud Matthæi; *Vnus eſt enim Magiſter veſter, omnes autem vos fratres eſtis,* in Fide confirmanda commendatur? *Mat. 23.* Quid hoc annuit? præterquàm, quòd Petro tanquam Eccleſiæ Capiti, ac Magiſtro, Eccleſia à Chriſto velut Fidei diſcipula ſubijcienda erat, vt ab eo Fidei veritatẽ addiſceret. Hinc Chryſoſtomus, Petrum orbis terrarum Magiſtrum appellat. *Petrus* (inquit) *orbis terrarum Magiſter peccare permiſſus eſt: ob eam maximè cauſam, quòd populorum multitudo illi credenda erat: ne ſeuerus, & innocẽs à venia proprijs fratribus impartienda eſſet alienus.* *Chryſoſt. homil. in Petr. Apoſtol. & Eliam Proph.*

Poſtrema denique ratio omniũ illuſtriſsima, ex Chriſti teſtimonio apud Ioannẽ depromitur; quo Petrũ proſequitur, his verbis: *Simon Ioannis diligis me plus his. Paſce oues meas.* *Ioan. 21.* Quæ verba ter à Chriſto repetita fuêre; ne ea ad alios, quàm ad Petrum pertinere nemo cauillari poſſet. Quid, Princeps? Annon clara, ac perſpicua ſunt Chriſti verba, quibus vniuerſarum ouium, abſque vlla prorſus limitatione Petro regimen, ac paſtura committitur? At quid (quæſo) vniuerſæ Chriſti oues, præterquàm vniuerſam Chriſti Eccleſiam indicant? Quid omniũ ouium paſtura, præterquàm ſummam in Eccleſia poteſtatem inſinuat? Quid tandem aliud eſt, cunctarum Chriſti ouium regimen, ac paſturam ſoli Petro demãdari; quĩ ſummam Eccleſiaſticam poteſtatem in ſolum Petrum cõferri? Hæc ſanè, ſi nulla veritati, quę tum ex obuio ſenſu, tum ex ipſa verborum vi, ac ſerie cunctis perſpicienda ſe offert, vis

inferatur: tam profectò clara, ac manifeſta ſunt: vt his tergiuerſari nemo poſsit.

Neque enim quiſquã ignorare poteſt, Paſtoris nomen apud Scripturas, Præſidentiam, ac poteſtatem præ ſe ferre. Quis enim abſque auctoritate Paſtor vnquam fuit; qua oues ſibi Paſtoris iure ſubijcere poſſet? aut quomodo Paſtoris officium quiſpiam exercere potuit, qui ouibus non præeſſet, ac eas imperio regeret? Hinc Chriſtus, qui
Ioan. 10. ſupremum in Eccleſia Principatum, adhuc inter mortales degens obtinuit; ſeipſum Paſtorem appellat: *Ego ſum Paſtor bonus*, &c. *Et alias oues habeo, quæ non ſunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere; & fiet vnum ouile, & vnus Paſtor*. Petrus quoque eundem Paſtorem ſimul, & Epiſcopum vocat, vt poteſtatem ſimul cum Paſtoris officio
1. *Pet.* 2. coniunctam oſtenderet. *Eratis enim* (inquit) *ſicut oues errantes: ſed conuerſi eſtis nunc ad Paſtorem, & Epiſcopum animarum veſtrarum.*

Quid igitur eſt, quòd tam Proteſtantes, quàm Lutherani, ac Caluiniſtæ, ac cæteri huius tempeſtatis ſectarij, poſt Caluinum, ad ſolum docendi munus, hanc ouium paſturam Petro collatam contrahunt? Annon eandem ouium paſturam Chriſtus Petro exercendam relinquit, cùm eidem dixit: *Paſce oues meas*, quam ipſe adhuc viuẽs in orbe exercuit, cùm de ſeipſo aſſereret: *Ego ſum Paſtor ouium?* Num Chriſtus ſolum docendi munus, omni poteſtate vacuum, vt Eccleſiæ Paſtor obiuit? vt inde ſolam docendi poteſtatem, Petro relictam colligerent?

Calu. l. 4. Inſt. c. 6. §. 3. *Oſtendant oportet* (inquit Caluinus) *ei mandari Poteſtatem in omnes Eccleſias, qui paſcere Chriſti gregem iubetur.* Oſtendimus id perſpicuè exemplo Chriſti, cui refragari nemo poteſt. Oſtendimus quoque ex ipſo Paſtoris munere: neque enim illud tantùm Paſtoris munus agnoſcitur, vt ouibus pabula miniſtret; ſed etiam vt eas imperio guber-
Ioan. 10 net. Sic enim Chriſtus de vero Paſtore diſſerens, ait: *Et*

cùm proprias oues emiſerit;En poteſtatē: *Vadit ante eas:* En Pręfecturam. *Et oues illum ſequuntur.* En ouium ſubiectionem,& obedientiam.

Adeóne ignarus eſt Caluinus,vt neſciat Paſtorem,qui ouibus præeſt,ita illarum curam gerere;vt etiam in ipſas poteſtatem exerceat, eas regat, corrigat, caſtiget, ſi interdum proteruæ,ac illius imperio rebelles ſe exhibeant? Demum, cùm Paſtoris nutui grex vniuerſus ſubijcitur; annon id apertè indicat, cum Paſtorali cura,ſimul Principatum eſſe coniunctum? Ita quoque de Petro dicēdum eſt: cui cùm Dominus ſui gregis paſcendi curam demādauit,nō ſolùm Doctorem,ac Magiſtrum; ſed etiam Rectorem inſtituit;atque eam poteſtatem tribuit,quæ tum ouium Paſtoribus propria, ac neceſſaria eſt, tum ab ipſo in Eccleſia reipſa exhibita.

Verùm,id quoque,in tui gratiam(Princeps)oſtendat Paulus,qui Aſiæ Epiſcopos ſui ipſorum muneris admonens,his verbis vtitur: *Attendite vobis,& vniuerſo gregi: in quo vos Spiritus S. poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo.* Audis Paſtores, non tantùm docere;ſed etiam,vt Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, ac ſub poteſtate continere. Neque id ſemel, ſed iterū adhuc luculentiùs oſtēdat:cùm Eccleſiaſticos gradus, ac officia diſtinguens,Paſtores à Doctoribus ſecernit;ita ſcribens: *Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autē Prophetas,alios verò Euangeliſtas,alios autem Paſtores, & Doctores.* Idcircò enim Paſtores à Doctoribus diſtinguit, vt proprium Doctorum munus ad docēdum tantùm ſe extendere;Paſtorum verò etiam ad regendum ſeſe diffundere inſinuet.

Act. 20. *Epheſ. 4.*

Poſtremò,hanc huius loci expoſitionem, velut antiquam,& Apoſtolicā commēdant antiquiſsimi Patres. In his primus eſt Origenes;qui ita ſcribit: *Et Petro cū ſumma rerum de paſcēdis ouibus traderetur,& ſuper ipſum,velut ſuper*

Orig. ad cap. 6. ad Rom.

terram fundaretur Eccleſia , nullius confeſſio virtutis alterius ab eo , niſi charitatis exigitur. Vides, non ſolum docendi munus; ſed ſummam rerum Eccleſiaſticarum illis verbis Petro tribui. Præclarè id quoque aſſerit Baſilius: *Atque hoc* (inquit) *à Christo Dño ipſo docemur, dũ Petrũ Eccleſiæ ſuæ* Paſtorem *poſt ſe conſtituit. Petre enim (inquit) amas me. Paſce oues meas.* Quid clarius? Si Petrus Eccleſiæ Paſtor poſt Chriſtum conſtituitur, cur non & in omni Paſtoris poteſtate eidem ſuccedere debet? Hanc expoſitionẽ tuentur Epiphanius, in Anchorato: Chryſoſtomus, hom.83. in Ioannem: Cyprianus, de vnit. Eccleſiæ: Eucherius, in vigilia S.Petri: Leo, ſerm. 3. in Anniuerſ. die Aſſump. Gregor.lib.4. ep.32. Maximus, hom.1. in Nat. Apoſt. Petri, & Pauli. Aliæ quoque rationes, & argumẽta ex varijs Petri prærogatiuis hauſta afferri poſſent, quæ breuitatis ſtudio prætermitto.

Baſil. in Cõſt. Mo. c.22.

Accedat poſtremo loco, ad propoſitæ Regulæ probationem, omnium antiquiſsimorum Patrum, tam Græcorũ, quàm Latinorum conſenſus, qui nullo penitus diſcrepante, hunc Petri in Eccleſia Principatum agnoſcũt, ac conſtanter docent: quorum loca tantùm indicare ſufficiat. Ex Græcis Patribus ſunt, Clemens, ep.1. ad Iacobum: Dionyſius, de diu.nom.c.3. Theophilus Antiochen. lib.2. Allegor. in Marc. Origenes, homil. 17. in Lucam: Athanaſ. epiſ. ad Fœlicem. Pap. Euſeb. Cæſar. Hiſt. Eccl. lib.2.c.13.& 14. Baſilius contr. Eunom. Cyrillus Hieroſol. Cathecheſi 2.& 11. Gregorius Nazianzenus, orat.26. Epiphanius, in Ancorato: Chryſoſt. orat.5. in Iudæos.

Ex Latinis. Tertullianus, de præſcript. hæret. cap. 22. Cyprianus, epiſt.40.55.& 70.& alibi frequẽter. Hilarius, in Pſalm.131. Ambroſius, ſer. 11. de Mirabilibus, & paſſim. Optatus, cont. Donatiſtas, lib.2. Pacianus, epiſt. 3. ad Sympronium: Damaſus, epiſt.2. Hieronymus, in Pſal.13. & lib.1. contr. Iouin c.14. Auguſtinus, tract.16. & 124. in

Ioan.Maximus Taurin.hom.1. in Natali Petri, & Pauli. Petrus Chryſologus,ſerm.78.Leo Magn.ſerm.2.& 3. in in Anniuerſ.die.Proſper,de vocatione gentium,lib.2. c. 28.& alij quamplurimi: vt hinc facilè colligas(Princeps) propoſitam Regulam,non ſolùm diuinis, ſed etiam humanis teſtimonijs muniri:ab ijs præſertim decerptis,qui primis temporibus,veram Fidei doctrinã, vel ab Apoſtolis hauſerunt,vel hauſtam in Eccleſia docuerunt; quibus, & ipſi ſectarij iuxta ſuamet placita acquieſcere debent: atque ideò Romanam Eccleſiam, quæ huius Regulæ Fidem ſemper profeſſa fuit, ac profitetur, hoc ſymbolo veram,& Apoſtolicam cenſeri.

Quòd ſi Proteſtantes, & quicunque Petri in Eccleſia Principatũ inſectãtur,his non acquieſcãt; ſed襄 ferociter, (vt ſolent)Petri Sedem, ac Primatũ aggrediantur: Reliquum eſt,vt Leonem ſaltem, his illos verbis deterrẽtem audiant:*Ipſius quoque*(inquit)*Beatiſsimi Petri reuerentiam verbis arrogantioribus minuendo: cui cùm præ cæteris ſoluendi, & ligandi tradita ſit poteſtas: paſcendarum tamen ouium cura ſpecialiùs mandata eſt.Cui quiſquis Principatum æſtimat denegandum;illius quidem,nullo modo poteſt minuere dignitatem: ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſemetipſum in inferna demergit.* *Leo epiſ. 89.ad Epiſc. Vienenſ.*

REGV-

REGVLA QVARTA.

FIRMISSIME tene, & nullatenus dubita (Princeps Supremum Anglorũ decus) Beatum Petrum, Romanæ Eccleſiæ Fundatorem extitiſſe: & poſt Vrbis, & Orbis Epiſcopatũ in ea vigintiquinque annorum ſpatio adminiſtratum, Romæ vnà cum Paulo Apoſtolo poſtremum diem Martyrio obijſſe.

HANC Regulam (Princeps) idcircò ſuperiori adnectere mihi viſum fuit, quòd plerique ex ſectarijs, vel ob rerum, ac Hiſtoriarum ignorantiam, vel propter contradicendi libidinem, eò erroris prolapſi fuerunt; vt Petrum, neque Romam vnquam vidiſſe, neq; Romanum Epiſcopatum adminiſtraſſe autument: quod inter alios aliquando aſſeruit Caluinus; quamquàm cõmunem Patrum conſenſum, ac rei ipſius euidentiam veritus, poſteà ſententiam retractet, his verbis: *Et tamen propter hunc Scriptorum conſenſum non pugno, quin illic mortuus fuerit: ſed Epiſcopum fuiſſe, præſertim longo tempore, perſuaderi nequeo.* Sed quod Caluino modò perſuaderi non poteſt, eò quòd ſuo iam damno id ſibi perſpectum habeat. Id tibi (Princeps) cumprimis perſuaſum opto, qui eo conſilio, ac ingenij præſtantia polles, qua de rerũ veritate ex probatis teſtimonijs iudicare, eamq; à tenebris vẽdicare vales.

Calu. inſtit. l. 4. c. 6. §. 14. Ibid. §. 15.

Qua-

Quapropter duo tibi demonſtranda ſunt. Primum, Petrum,non ſolùm Romæ fuiſſe;ſed etiam ibi Martyriũ obijſſe. Alterum, Petrum Romanum Epiſcopum fuiſſe; ac Romanæ Vrbis Epiſcopatum,ſimul cum totius orbis Epiſcopatu vigintiquinque circiter annis geſsiſſe.

Igitur, quod ad primum attinet. Si antiquiſsimorum Patrum,ac Hiſtoriographorum auctoritati par eſt veritatem(deferre,Princeps)nihil profectò, apud eos luculẽtiùs eſt,quàm Beatum Petrum poſt duodecimũ à Chriſti Aſcenſione annum; vbi Antiochenam Eccleſiã fundaſſet,ac ſeptemnio rexiſſet; tertio, vel quarto Claudij Imperatoris anno,diuino(vt creditur)monitu,Romam cõceſsiſſe,& primum Romanam Eccleſiam fundaſſe. Cuius rei teſtis eſt in primis,Euſebius Cæſar.qui neminem ante Petrum Romæ Euangelium prædicaſſe teſtatur,his verbis: *Petrus, ſalutaris prædicationis verbo, primus in Vrbe Ro-* Euſebius
ma, Euangelij ſui Clauibus, ianuā Regni cœleſtis aperuit. Quẽ Cæſ. Eccleſ. Hiſ.
ſequutus Oroſius: *Claudius*(inquit)*ab Auguſto Quartus Re-* lib. 2. c
gnum adeptus eſt, manſitque in eo annis quatuordecim. Exordio 14.
Regni eius, Petrus Apoſtolus Domini noſtri IeſuChriſti Romam Paul. Oroſ. lib.
venit., & ſalutarem cunctis credentibus Fidem, fideli verbo 6.c.7.
dociut, potentiſsimiſque virtutibus approbauit: atque exinde Chriſtiani Romæ eſſe cœperunt. Idem docent, Chryſoſtomus, hom 2. in ep. ad Rom. Hieronymus, in c. 1. ad Rom.& Theodoretus,in ep.ad Rom.qui præclarè tradunt,Petrũ priùs Romæ Euangelium prædicaſſe,quàm Paulus ad eã Vrbem acceſſerit.

Quod ipſa quoque ratio perſuadet;ſiquidem ex omniũ ferè vetuſtiſsimorum Scriptorum monumentis conſtat; Petrum,ſub Claudio ad Romanam Vrbem acceſsiſſe: licèt quidam ſecũdo,alij tertio, alij tandem quarto Claudij Regni anno eò appuliſſe ſentiant. Sic præter citatos tradunt Hieronymus, de Scriptoribus Eccleſiaſticis,in Petro: Damaſus, in Vita Beati Petri: Iſidorus Hiſpal. de

morte, & vita Sanctorũ, c. 69. Gregor. Turon. Hiſt. Fran. l. 1. c. 25. Beda, ad c. 15. Actorũ: Regino, l. 1. Annal. Abb. Vrſperg. in Chronico de anno 43. M. Anton. Sabellicus, Ennead. 7. lib. 2. Albert. Crant. in Metrop. l. 2. c. 1. & alij quãplurimi. Paulum verò imperante Nerone, non antea, Romã cõceſsiſſe; tũc ſcilicet, cũ Cęſarẽ ſub Feſto appellauit, qui fuit annus quartus Imperij Neronis, ampliſsimi teſtes ſunt. Euſebius in Chronicis, Hieronym. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Sulpitius ſacræ Hiſt. l. 2. & quotquot à nobis ſupra relati ſunt, ab eo non diſſentiunt: quo fit, vt cùm Claudius quatuordecim ferè annis Romanum Imperium rexerit; ſi tres Neronis annos Paulo addas, ac totidem à Claudij Imperio Petro detrahas, quibus vterque Romam appulit; Petrum quatuordecim annis Paulo Romæ priorem fuiſſe reperies.

Cæterũ, quòd Petrus Romanã Eccleſiã ſuo martyrio conſecrauerit, adeò apud omnes certũ, ac indubitatũ eſt (Princeps) vt vix vllus rerũ Eccleſiaſticarũ Scriptor reperiatur, qui eius mentionẽ nõ fecerit. Linus in primis Petri in Pontificatu ſucceſſor, in libello, quẽ de paſsione Petri conſcripſit, in quo totã ipſius Martyrij hiſtoriã adamuſſim proſequitur; ita apertè, & dilucidè eũ ſub Nerone Romæ paſsũ fuiſſe teſtatur; vt mirũ ſit, qua frõte Ioãnes Balæus, Centur. 1. Scriptorũ Britanniæ: Matthæus Dreſſerus in ſua Hiſtor. Millenario 5. ac præſertim Henricus Buntingus in Itinerario, in itineribus D. Petri aſſerere audeãt, eũ Hieroſolymis ab Agrippa Rege interfectũ fuiſſe; atque hic poſtremus Linũ in ſui præſidiũ accerſat; cũ Linus, ne Hieroſolymorũ quidẽ in tota ſua Hiſtoria meminerit; ſic enim Linus ſcribit: *Sed cũ iam tẽpus appropinquaret, quo Fides B. Apoſtoli, & labores remunerari deberent, praeueniens perditionis Caput ſcilicet, & Antichriſtus Nero, cõſummata iniquitas: arctari eũ, & in cuſtodia ſquallidiſsima cõpedibus vinciri iuſsit*: Tum narrat, quo pacto à fratribus è carcere

Linus de paſs. Pet.

ereptus, & Roma exire cōpulſus, Chriſto obuiā venerit; *Vt autem* (inquit) *portam ciuitatis voluit egredi, vidit ſibi Chriſtū occurrere, & adorans eū ait: Domine, quò vadis? Reſpōdit ei Chriſtus: Romā venio iterum crucifigi. Et ait ad eū Petrus: Domine, iterum crucifigeris? Et dixit ad eū Dominus: Etiā, iterū crucifigar. Petrus autē dixit, Domine, reuertar, & ſequar te: & his dictis Dominus aſcēdit in Cœlū. Petrus autem cōuerſus, in vrbem redijt cū gaudio.* Cuius hiſtoriæ quoque meminerunt, Egeſippus de excidio Hieroſolymit. l. 3. c. 2. & Ambroſius, lib. 5. epiſ. 32. Tum verò ab Agrippa vrbis præfecto condemnatum, ac cruci affixum commemorat. *Præfectus* (ait) *morbo incōtinentiæ ſuæ prætendens ſuperſtitionis accuſationem, crucifigi fecit Apoſtolum.*

En Petrum, non Hieroſolymis, ſub Agrippa Rege; ſed Romæ, ſub Agrippa Præfecto crucifixum: Idem affirmat Hieronymus, quem Balæus, & Dreſſerus perperam ſibi patronum vocant. Cuius hæc ſunt verba: *Simon Petrus Prouinciæ Galileæ, Vico Betſaida, frater Andreæ Apoſtoli, & Princeps Apoſtolorum: poſt Epiſcopatum Antiochenſis Eccleſiæ, & prædicationem diſperſionis eorum, qui de Circumciſione crediderant in Ponto, Gallacia, Capadocia, Aſia, & Bithinia; ſecundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum; Romam pergit; ibique vigintiquinque annis Cathedrā Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimū Neronis annum, id eſt decimumquartū: à quo, & cruci affixus martyrio eſt coronatus.* Cum Hieronymo reliqui ferè omnes conſpirant. Anacletus, ep. 3. Tertullianus, de Præſcriptionibus adu. Hęret. cap. 36. & contra Marcionem, lib. 4. c. 5. Egeſippus de excidio Hieroſ. lib. 3. cap. 2. Origenes, lib. 3. in Geneſim: Euſebius Cæſar. Eccl. Hiſt. lib. 3. c. 1. Petrus Alex. Can. 9, de pœnit. Chryſoſtom. in Encomio Petri, & Pauli, Athanaſius in Apologia de fuga ſua: Gregorius Nazianzenus, Iambico 1. Ambroſius, lib. 5. epiſ. 32. Auguſtin. cōtra Iulian. Pelag. lib. 4. c. 4. Sulpitius ſacræ Hiſt. lib. 2. Oroſius, l. 7. c. 7. Maximus

Hier. de viris Illuſt. c. 1.

in Natali Petri, & Pauli: Gregorius Turon. Hiſt. Franc. lib. 1. c. 25. Gregorius Mag. ad Pſal. 4. Pœnit. & alij quamplurimi, quos cõſultò prætereo; nè plus æquo tibi grauis, & onerosus fiam: vt hinc ſaltem Proteſtantes, & cæteri ſectarij addiſcant, id extra calumniam eſſe non poſſe; quod aduerſùs omnium ferè Scriptorum ſententiã (quæ veritatis vox credenda eſt) gratis ab ipſis aſſeritur.

Supereſt alterum à nobis propoſitum caput diſcutiendum. An ſcilicet, Petrus Romanus Epiſcopus fuerit, & Romanum Epiſcopatum vigintiquinque annorum ſpatio adminiſtrauerit. Si cauſa à Caluino quæratur, cur ſibi perſuadere nequeat, Petrum, præſertim longo tempore, Romæ Epiſcopatum geſsiſſe, eam affert: *Quandoquidem* (inquit) *teſtatur Paulus, Petri Apoſtolatum peculiariter ad* *Calu. Inſtit. lib. 4. c. 6. §. 15.* *Iudæos pertinere: ſuum verò ad nos.* Egregia ſanè ratio, quã odium potiùs in Romanum Pontificem conceptum, quã ipſa, aut Scripturarũ veritas, aut ratio, à Caluino extorſit: vnde enim habet Caluinus, ex Apoſtolo teſtatũ, quòd Petri Apoſtolatus tantùm ad Iudæos, Pauli verò ad gentes dumtaxat ſe extenderet? Annon Dominus Petro, ſicut & cæteris Apoſtolis mandauit, vt euntes in mũdum vniuerſum Euangelium cunctis orbis populis prædicarent? *Mat. 18.* *Euntes* (inquit) *in mundum vniuerſum: prædicate Euãgelium omni creaturæ.* Num ad Chriſti oues pertinebant tantũ Hebræi, qui in Iudea verſabãtur; vt eas tantùm nõ alias, Chriſtus Petro paſcendas committeret? cùm eidẽ *Ioan. 21.* dixit: *Paſce oues meas.* Annon Eccleſia ex Iudeis, & Gentilibus colligenda erat? & inter Chriſti oues computandi fuerant, quotquot ex Iudeis, & Gẽtilibus Chriſti Fidẽ reciperent? Annon id eſt ferociter in Scripturas inſilire; & apertum bellum illis inferre?

Galat. 2. At Paulus ad Galatas ſcribẽs, ait (inquit Caluinus) *Sed contra cùm vidiſſent, quòd creditum eſt mihi Euangelium præputij, ſicut & Petro Circunciſionis. Qui enim operatus eſt*

Petro in Apoſtolatu Circumciſionis, operatus eſt mihi inter gentes, & cũ cognouiſſent gratiã, quæ data eſt mihi, Iacobus, & Cephas, & Ioãnes, qui videbantur columnæ eſſe, dexteras dederũt mihi, & Barnabæ ſocietatis: vt nos in gentes, ipſi autem in Circuncifionem. En, vbi Caluinus in Paulum impingit.

Verùm (Princeps) ſi Pauli verba perpendas; perſpicies profectò, neq; Apoſtolatum Circunciſionis ita Petro cõmiſſum fuiſſe, vt ad gentes vnquam illi transmigrãdum non eſſet: neq; Pauli Apoſtolatum ita in gentibus cõcluſum, vt Iudæis quoque ei prædicare non liceret. Alioqui, cur Paulus ad Hebræos ſcripſiſſet? ac Romæ vinctus ſolis Iudæis Chriſtum Euangelizaſſet? vt legitur Act. 7. Petro verò, qua ratione licuiſſet Cornelio Centurioni, ac ſuis Chriſti Fidem annunciare? Põtum, Galatiam, Capadociam, Aſiã, Bithiniam peragrare, atq; omnibus Chriſtianæ Fidei præcepta tradere? ſi ad illum Iudæi minimè pertinuiſſent? Hic verò Iudæis tantũ Euãgelizandi mãdatum accepiſſet? Porrò accipe (Princeps) quis ſit horum Pauli verborũ ſenſus. Paulus, ita Petro Euangeliũ Circũciſionis, ſibi verò Euangeliũ præputij creditũ eſſe docet: vt tamẽ vtriq; liberũ eſſet, tã erga Iudæos, quã erga Gentiles Euãgelizandi munus exercere. Hebræis quidẽ (vt teſtatur Paulus) prius Dei verbũ Euangelizandũ erat, atq id muneris Petro potiſsimũ à Chriſto cõmiſſum fuit; vt qui Vicariã Chriſti Sedẽ acceperat, ſicut Poteſtatis, ità & Dominici operis, ac laboris hæres fieret; & Hebrçum populũ inſtrueret, apud quẽ Chriſtus priùs Euangeliũ diſſeminauerat: at verò cũ Hebræi Dei verbum repellerent, iuſta Petri ad gentes facta eſt trãſmigratio: ac propterea Hieroſolymis recedens, Antiochiam primũ profectus eſt, tum Romàm venit; vbi & Romanam Eccleſiã Chriſti doctrina fundauit, & Romanum Epiſcopatum vigintiquinque circiter annis gubernauit. *Act. 7.*

Certè (Princeps) Petrũ, & Romanum Epiſcopũ fuiſſe,

& Romanum Epiſcopatum quinque luſtrorũ ſpatio adminiſtraſſe, tot antiquiſsimi Patres, ac Scriptores affirmãt; vt ijs potiùs, quã vni Caluino id gratis impugnãti fidẽ adhibere æquũ videatur; nam in primis Euſebius Cæſar. in Chron. ita de Petro ſcribit: *Petrus, natione Galilæus, Chriſtianorũ Pontifex primùs, cũ primùm Antiochenã fundaßet Eccleſiã, Romã proficiſcitur: vbi Euangeliũ prædicans, viginti quinq; annis eiuſdẽ Vrbis Epiſcopus perſeuerat.* Hieronymum ſuperiùs audiuimus, hoc ipſum præclaris verbis aſſerentẽ; Damaſum quoque audiamus id egregiè atteſtantẽ: *B. Petrus Apoſtolus* (inquit) *& Princeps Apoſtolorũ, filius Ioãnis, Prouinciæ Galileæ, ex Vico Betſaida, frater Andreæ; primò ſedit in Cathedrã Epiſcopatus Anthiochiæ, annis ſeptem. Hinc B. Petrus ingreſſus eſt Vrbem Romam, ſub Claudio Cæſare, ibiq; ſedit in Cathedra Epiſcopatus, annis vigintiquinque.* Quibus per omnia conſentiunt Iſidorus Hiſpalenſis, de vita, & morte Sanctorum, c.69 Irenæus, lib.3.c.3. Optatus, lib.2. cõt. Donat. Ambroſius, lib.3. de Sacram. c.1. Proſper. de Ingratis, cap.2. Leo Magnus, ſerm.1. in Natal. Apoſt. Pet. & Paul. Beda, de ſex ætatibus mundi: Freculfus, tom.2. lib.1. c.12. Addo Viẽnenſis, ætate 6. de anno 45. Regino Prumienſis, lib.1. Annal. Marianus Scotus, ætate 6. de anno 72. Egbertus, adu. Catharos, ſerm.3. Abbas Vrſpergẽſis, in Chronicis de anno 41. M. Aut. Sabellicus, Ennead.7. l. 2. Albertus Crantzius, in Metrop. l.2. c.1. & plerique alij.

Euſebius Cæſar. in Chron. — *Hier. de vir. Illuſtr. c.1.* — *Damaſus in vit. B. Petri.*

Vides (Princeps) quot omnium temporum Scriptores, ac grauiſsimi Patres, pro Romano Petri Epiſcopatu aduerſus Sectarios pugnant.

Calu. Inſtit. l.4. c.6. §.14.

Nec te moueat falſa temporum ſupputatio, à Caluino extructa, quàm tradit his verbis: *Certè quod eſt apud Euſebium: præfuiſſe illic 25. annis, nullo negotio refellitur. Conſtat enim ex primo, & ſecundo capite ad Galatas; circiter viginti annos à Chriſti morte fuiſſe Hieroſolymis: veniſſe deinde Antiochiã.* Malè enim Caluinus id ex Scripturis colligit, quod

nullo

nullo negotio oſtendi poteſt, ſi quod Paulus citatis locis dicit, in medium proferamus.

Narrat Paulus in primo capite ad Galatas, ſe Arabia peragrata, poſt annos tres Hieroſolymam profectū fuiſſe, vt videret Petrum; tum ſecundo capite addit: *Deinde poſt annos quatuordecim, iterum aſcendi Hieroſolymam cū Barnaba.* Ibique recenſet, Iacobum, Ioannem, & Cepham, quem Petrum Caluinus fuiſſe exiſtimat, illi dexteram ſocietatis dediſſe. Hæc Paulus locis à Caluino citatis; ex quibus quàm vitioſè Caluinus colligat; Petrum viginti annis Hieroſolymis manſiſſe, lubet oſtendere.

Primum enim Caluini, in hac annorum ſupputatione, vitium eſt. Quòd tres illos priores annos, nulla ratione ingeminat, ac poſteriores quatuordecim ab illis diſtinguit: qui tamen minimè diſtinguendi ſunt. Paulus enim id tantùm affirmat, ſe poſt quatuordecim à ſua conuerſione annos, Hieroſolymam aſcendiſſe: eodem namque modo, & de tribus prioribus annis intellexerat: cùm poſt tres annos, ſcilicet, à ſua conuerſione ait Hieroſolymā profectum fuiſſe, vt videret Petrum. Malè igitur Caluinus decem, & ſeptem annos colligit, cùm tantummodò quatuordecim ſint.

Secundū quoque Caluini vitium eſt. Quòd tres annos ab Aſcenſione Chriſti, vſque ad Pauli Conuerſionē enumerat, vt viginti annos compleat: cùm ex omnium ferè Scriptorum ſententia vix duo interceſſerint: quo fit, vt non viginti iuxta Caluinum; ſed ſexdecim tantùm, iuxta veram annorum ſupputationē, vſq; ad ſecundā Pauli ad Hieroſolymorū Vrbem profectionē anni enumerentur.

Tertium Caluini vitium eſt. Quòd Petrum toto hoc tempore, nunquam Hieroſolymis receſsiſſe exiſtimat; cū ex omnium ferè antiquorum Scriptorum ſententia, Petrus poſt Chriſti Aſcēſionem, vix quinquennium Hieroſolymis expleuerit, vt mox indicabimus.

Poſtremũ, tandem illius vitiũ eſt, quòd iuxta hanc temporum ſupputationẽ ſuo Marte fabrefactã, ita ratiocinatur. Cũ à Chriſti morte, vſque ad vltimũ Neronis annũ, quo Petrus paſſus eſt; triginta, & ſeptem anni enumerentur (in quo, & ipſe hallucinatur, cũ iuxta communem Patrum ſententiam, triginta, & octo eſſe debeant) ſi ex his 20. annos detrahas, quibus Petrus Hieroſolymis verſatus eſt; reſtabunt ſeptẽdecim ad ſummum: quos nunc inter duos Epiſcopatus partiri oportet. Si diù Antiochiæ moratus eſt, non potuit Romæ ſedere, niſi per exiguum tẽpus.

Hæc Caluini, & aliorum ſupputatio eſt, quam ad Petri Epiſcopatum deſtruendum ſibi leuiter confingunt.

At vera, iuxta Paulum, & fideliores Hiſtoriographos annorũ Petri, & ipſius Põtificatus in Vrbe Romana ſupputatio hæc eſt; quã non leuiter, aut gratis confictam, ſed grauiſsimis Patrum teſtimonijs munitam exhibemus.

Certum in primis, ac indubitatũ videtur apud omnes Scriptores: à Chriſti Aſcenſione, vſque ad vltimũ Neronis annũ triginta, & octo annos effluxiſſe. Cõſtans quoq; omniũ ferè Patrũ ſententia eſt, Petrũ vltimò Neronis anno, Crucis martyrio Romæ coronatum fuiſſe, vt ſuperiùs probatũ fuit. Prętereà, ab omnibus firmè recepta ſentẽtia eſt: Petrũ à Chriſti Aſcenſione, quinq; tantũ annos in Iudæa conſumpſiſſe; ſexto verò Antiochiã ingreſſum, ibi ſeptem integros annos ſediſſe: quã conſtanter defendũt, Euſebius Cæſ. in Chron. Hieronym. de Scriptoribus Eccleſiaſticis in Petro: Marcel. ep. ad Antioch. Damaſ. in vita B. Petri: Leo Mag. ſer. 1. in Natal. Pet. & Paul. Gregorius, lib. 2. ep. 37. Iſidorus, de vit. & mor. Sanct. cap. 69. Paulus Oroſius: Greg. Turon. Freculph. Beda, Addo, & alij; quo fit, vt in exordio anni tertijdecimi, ſecũdo videlicet Claudij Imperij anno, Petrus Romã profectus fuerit. Cũ verò Claudius, vſq; ad quartũdecimũ Imperium rexerit. Nero verò ſuſceptum Imperium, vſque ad 12. protraxerit:

ſi tredecim Claudij annis Neronis duodecim copules, integros viginti quinque Petro ſupereſſe reperias; quos is in Romano Epiſcopatu adminiſtrando expleuit.

Vnicus tantum nodus nobis diſſoluendus ſupereſt: Quo pacto videlicet Petrus, ante quartum decimum annum Antiochia Romam profectus fuerit: qui à Paulo eo tẽpore Hieroſolymis adfuiſſe ſcribitur; cùm ait. Se poſt quatuordecim annos aſcendiſſe Hieroſolymã, atque ibi cum Iacobo, Cepha, & Ioanne ſocietatem iniiſſe. At nodus, iuxta grauiſsimorum Auctorum ſententiam facilè ſoluitur: Petrus enim tertio Claudij anno, cum cæteris Iudæis Roma pulſus fuit; vt habetur Act. 18. quo tẽpore Hieroſolymã redijt, & cum Paulo ſermonẽ habuit; atque eodẽ anno Antiochiã ſe contulit: vbi amica illa inter ipſos contentio accidit, de qua fit mentio in ep. ad Galat. *Galat. 2.*

Porrò, hîc obſerua (Princeps) à tertio Claudij anno, quo Iudæi Roma eiecti fuerunt, vſque ad primum Neronis annum, cùm Iudæis Romam redeundi poteſtas facta eſt; Petrum partim Hieroſolymis, partim Antiochiæ commoratum fuiſſe; partim quoque varias Occidentales peragraſſe regiones, in quibus diuerſas Eccleſias inſtituit; vt Carthaginenſem, Mauritanicas, Numidicas, Britannicas, & alias quamplures. Hinc propoſiti nodi vera ſolutio patet: quamquam quę de Cepha in ea epiſtola ad Galatas leguntur, mihi ſemper viſum fuerit, non de Petro Apoſtolo; ſed de alio inſigni inter Diſcipulos intelligenda eſſe: tum ob grauiſsimorum Patrum auctoritatẽ, qui ita ſentiunt; tum etiam propter nonnullas, non leues coniecturas, & argumenta: quæ in ſecundo noſtrarum Demonſtrationum tomo fuſiùs proſequor.

Ex his igitur, quæ hactenus tibi demõſtrata ſunt (Princeps) facilè tibi perſuaſum fore arbitror, beatum Petrum ita Romanæ Eccleſiæ Fundatorem, & Epiſcopum fuiſſe, vt tamẽ ſimul totum orbem Chriſtianum ſpirituali im-

perio regeret. Quapropter (Princeps) ſi amplum Magnæ Britanniæ Principatum tibi integrum, atque diuturnum cuſtodiri, atque in ampliora Regna dilatari optas: cõſilium meum accipe. Sacrum D. Petro Principatum ſerua; illius te propugnatorem, ac defenſorem prębe. Regnũ quod non pridem in Petri tutelam, ac patrimonium ceſſerat, quàm primum ad Petrum redeat. Inde enim fiet, vt cùm nouam in Apoſtolica petra ſtructuram, atque ædificationem acceperit, haud ſecùs quàm domus illa Euãgelica, ſupra firmam petram ædificata: nec furentiũ hoſtium impetus timeat, nec bellorum turbinibus quatiatur: ſed Apoſtolica protectione inconcuſſum, Sedem in orbe ſibi immotam, ac perpetuam paret.

REGVLA QVINTA.

FIrmiſsimè tene, & nullatenus dubita (Princeps virtutum omnium ſtudioſiſſime) Romanum Pontificem, verum, ac legitimum eſſe Beati Petri, in tota Eccleſiaſticæ poteſtatis plenitudine Succeſſorem: ac propterea ſolum eſſe viſibile Eccleſiæ Caput, & vniuerſalem omniũ Chriſtianorum Paſtorẽ, à Chriſto Dño inſtitutũ.

IAm tandem ad grauiſsimam huius Conſultationis Regulam vẽtum eſt: in quam cùm vniuerſi noſtræ tempeſtatis ſectarij, velut in lapidẽ offenſionis, & Petram ſcãdali, ea potiſsimùm ratione offendant; quòd & ex ea, Romana Eccleſia Apoſtolicũ veræ Fidei, ac Religionis domicilium eſſe oſtenditur, & ipſorũ cœtus à vera, & Apoſtolica Eccleſia alienus eſſe demonſtratur: haud mirum eſt, quòd in eam vno agmine ferociter

infi-

inſiliant;atque huc omnes neruos intendant,vt Romani Pontificis dignitatem ſolo æquent,ac proſternant. Mihi vero(Princeps)ſtudioſè elaborandum eſt; non quidem, vt pro illa dimicem, aut eam ſartamtectam ſeruem,quæ diuino adeò prçſidio munitur;vt humana ope prorſus ad ſui incolumitatem non indigeat:ſed vt ipſam ab illorum calumnijs vendicatam,tibi cum primis certam,ac legitimam eſſe perſuadeam.

Porrò,cùm vniuerſa,que tum Proteſtantes,tum Puritani,ac cæteri Religioniſtæ, poſt Caluinũ,aduerſùs propoſitam Regulam obiectare ſolent, ad tria potiſsimùm capita reuocentur,quæ Caluinus varijs locis explicat.

Primum,cùm ait.Nullam eſſe rationem,cur Primatus Petri ad perpetuitatem trahi debeat.

Secundum.Euinci nõ poſſe, Petri in Eccleſia poteſtatem,in Romanum Epiſcopum eſſe transfuſam.

Tertium.Romano Epiſcopo Eccleſiæ Principatũ non deberi; cùm eum Chriſtus ſuum Vicarium non elegerit.

Hoc quoque ordine,in hac Regula demonſtranda vti lubet:quapropter oſtendamus.

Primò loco, Petro Succeſſorem ex Chriſti inſtitutione deberi.

Secundò, Romanum Pontificem in tota Eccleſiaſticæ poteſtatis plenitudine Petro ſuccedere.

Tertiò, Romanum Pontificem eſſe verũ Eccleſiæ Caput,& Chriſti Vicarium ab eo inſtitutum.

Igitur, vt à primo capite exordiar. Prima Caluini ratio,qua Romanum Pontificatum aggreditur, his ab eo verbis explicatur:*Verùm*(inquit)*vt de Petro illis concedam, quod petunt; fuiſſe ſcilicet Apoſtolorum Principem, & dignitate reliquos antecelluiſſe; non eſt tamen cauſa, cur ex ſingulari exemplo vniuerſalem faciant regulam; & quod ſemel factum fuit,ad perpetuitatem trahant.* *Calu.Inſtit. lib. 4. c.6. §. 8.*

Si Caluin⁹ S.Scripturç Regulas,nõ obſcuro, ſed cãdido

mentis oculo perluſtraſſet; nunquam ſanè tam ineptam, ne dicam impiam, rationẽ orbi propinaſſet. Quid enim magis à Scripturarum veritate diſſentaneum eſt, quàm ea, quæ à Chriſto ad publicam Eccleſiæ, tùm vtilitatem, tùm ſtabilitatem inſtituta ſunt, ijs terminis occludere, vt in exemplum, ac Regulam trahi minimè poſsint, aut debeant? Annon ſemel Apoſtolis à Chriſto dictum fuit: *Euntes docete omnes gentes?* quòd ſi id ad perpetuitatem trahi nõ debuit; quid Paulus Doctores perpetuos in Eccleſia à Chriſto datos eſſe affirmat? Imò, cur Caluinus, ac Sectarij, Doctorum ſucceſsionem, ac munus in Eccleſia perpetuum fore colligunt; cùm aliunde non conſtet, à Chriſto eſſe inſtitutos? Chriſtus, nonne ſolos Apoſtolos Sacerdotes, ac Epiſcopos creauit? Porrò, ſi ex hoc ſingulari Chriſti exemplo vniuerſalis fieri Regula prohibetur. Vndenam Paulus Paſtores, vſque ad orbis occaſum perennes in Eccleſia futuros eſſe docet? Cur Epiſcopi creantur? Cur Sacerdotes in Eccleſia ſunt? Imò, cur Eucharistia conficitur? Cur Cœna à Proteſtantibus, & Puritanis adminiſtratur? Quid Clauium poteſtas, quã Chriſtus ſigillatim Apoſtolis contulit, in Eccleſia agnoſcitur?

Epheſ. 4.

Ibidem.

Portò, ſi hæc ſingularia Chriſti, tùm exempla, tùm facta, Caluinus, & Proteſtantes, ad perpetuam Eccleſiæ inſtitutionem, ac informationem trahere non verentur: quid eſt (Princeps) quòd ab hoc Chriſti facto, in quo eò magis perpetuam Chriſti inſtitutionem agnoſcere deberent, quo amplior ex ea Eccleſiæ vtilitas erumpit, omnẽ perpetuitatem exulare cogũt? Et Petro, nullum idcircò ſucceſſorem deberi volũt, quòd illud Chriſti factum, quo ipſum totius orbis Paſtorem inſtituit, velut ſingulare, ad ſucceſsionis perpetuitatem trahi nullo modo queat? Cur potiùs ſaniori hac argumentandi forma non vtuntur? Chriſtus Petrum Eccleſiæ ſuæ Paſtorem inſtituit. Ergo,

ne Chriſti inſtitutio in Eccleſia pereat, perpetua in regimine totius Eccleſiæ Pontificū Succeſsio, ab eodem inſtituta, agnoſci debet: hoc enim argumento vtitur Apoſtolus, cùm Epiſcoporū Succeſsionem in Eccleſia diuino iure inſtitutam eſſe docet: quā nō niſi ex ſingulari Chriſti exēplo elicere poterat; cùm ſcribit: *Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & Doctores ad conſummationem Sanctorum, in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti.* Epheſ. 4.

Cæterùm (Princeps) vt Petro Succeſſorem, ex Chriſti inſtitutione deberi nō dubites: id ex ipſis Chriſti verbis, quibus Petrū totius orbis Paſtorem inſtituit, luculenter oſtendo: quæ manifeſta ſunt, *Simon Ioannis, diligis me plus his. Paſce oues meas.* Ex quibus duplex huius rei argumentum colligo. Primùm, ex nomine Paſtoris; cùm ait: *Paſce*, Alterum ex nomine Ouium, cùm ſubdit, *Oues meas.* Ioan. 21.

Primùm igitur, id apud omnes certum, ac exploratū eſt, Paſtoris nomine, Ordinarium ouium rectorem ſignificari; hoc enim nomine à mercenario diſcernitur, ad quem tēporarium tātummodò, ac velut delegatū ouium regimen ſpectat. Paſtor verò proprias oues vocat nominatim, & educit eas, & ante eas vadit, & oues ſequuntur eum, & pro eis ſtrenuè aduerſùs lupum decertat. Cū itaque Paſtor ſit ordinarij muneris nomen, id primū euinco: Cùm Dominus Petrū Eccleſiæ Paſtorē pronunciauit, Ordinariū ſupremi Paſtoris munus in Eccleſia inſtituiſſe.

Sed quoniam Ordinarium munus in Eccleſia à Chriſto inſtitutum, minimè caducum eſt, & labile (Illud enim munus in Eccleſia ordinarium à Chriſto inſtitutum dicitur, quod ad perpetuam, ac publicā Eccleſiæ vtilitatē, & ædificationem ſpectat: & ſine quo ea rite adminiſtrari non poteſt, vt ex Paulo colligitur;) id ſecundò euinco. Huiuſmodi munus in Eccleſia perpetuū eſſe debere; atq;

in pe-

in perennes muneris Succeſſores propagãdum fore; neque enim alia ratione Apoſtolus, Paſtores à Chriſto perpetuos Eccleſiæ datos inſinuat, ad cõſummationem Sãctorum, in ædificationem Corporis Chriſti; præterquàm quòd id munus idcircò in Eccleſia à Chriſto ordinarium inſtitutum fuit, quòd illud ad perpetuam ipſius Eccleſiæ ædificationem conferret.

Quamobrem, cùm Paſtorale Pontificis munus ad Eccleſiam, tum ædificandam, tum rectè adminiſtrandam cùm primis neceſſarium ſit (vt prioribus Regulis demonſtratum fuit) inde tibi perſuaſum eſſe debet, illud & ordinarium, & perpetuum in Petro à Chriſto fuiſſe inſtitutum, quod perenni Pontificum Succeſsione in Eccleſia inſtaurari debeat: ac proinde ea inſtitutionis verba, quæ tunc Petro dicta ſunt: *Paſce oues meas*; ad quemlibet Petri Succeſſorem pertinere; vt egregiè docet Chryſoſtomus, lib. 2. de Sacerdotio, vbi pertractans hunc locum, ait: *Quanam de cauſa Chriſtus ſanguinem effudit ſuum? certè, vt pecudes eas acquireret, quarum curam tum Petro, tum Petri Succeſſoribus committebat.*

Chryſoſt. lib. 2. de Sacerdotio.

Sed iam alterum argumentum proſequamur, quod ex Ouium nomine nobis colligendum ſupereſt. Annon id ex Scripturis certum eſt (Princeps) Chriſtiano Ouili nunquam ad extremum vſque orbis excidium, oues defuturas eſſe, eo præſertim atteſtante: *Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, vſque ad conſummationem ſæculi.* Quod cùm ita ſit, quis ad oues regendas Paſtorem ſemper neceſſarium eſſe non exiſtimet? ex quo id validiſsimè euinco. Quòd ſi Chriſtus, ad Chriſtianas oues gubernandas, neceſſarium duxit Petrum illarum Rectorem, ac Paſtorem inſtituere; quandoquidem eadem modò, & in poſterum paſcendarum ouium neceſsitas vrget, atque vrgere debet; perpetuos etiam illis verbis Petro Succeſſores decreuerit, quibus Chriſtiani gregis pro tempore

Mat. 28.

cura, & ſolicitudo incumberet. Quapropter cùm Petro dixit: *Paſce oues meas*, perpetuis ouibus, perpetuum quoque Paſtorem inſtituit.

Quis enim rectè vnquam id de Chriſto ſentiret: cum ſcilicet vix per exiguum 38. annorum tempus, neceſſarium Eccleſiæ Paſtorem prouidere voluiſſe: tum verò per tot annorum centurias, quibus Eccleſia, vſque ad orbis interitum propaganda eſt, eam ſuo neceſſario Paſtore orbatam reliquiſſe. Certè, ſi in Iudæorum Synagoga id factum fuit: vt qui ſemel in Aarone Pontifex à Deo inſtitutus fuit, perpetuos in Pontificatu Succeſſores acceperit, quādiù ipſa Synagoga incolumis euaſit; cur Chriſtianam Eccleſiam, quæ & nobilitate, & amplitudine Synagogam longè antecellit, abſque Pontificum Succeſsione, tot annorum curriculis à Chriſto relictam eſſe arbitrantur?

Sed quoniam de neceſſaria hac Pontificū Succeſsione, in Sexta Regula, 1. par. fuſiùs egimus. Id tantū (Princeps) tibi altè in animo repone, quod Cyprianus olim admonuit. Nempè, nihil magis Chriſtiano homini cauendum eſſe, quàm Petri in Eccleſia Succeſsionem, aut minuere, aut labefactare. Inde enim omnium hæreſum lernam aperiri docet, his verbis: *Neque enim aliunde nata ſunt ſchiſmata, & ortæ hæreſes, quàm quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur; nec vnus in Eccleſia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Iudex Vice-Chriſti cogitatur.* *Cypr. lib. 1. ep. 3.*

Prima itaque Caluini, ac cæterorum ratione expulſa, Ad ſecūdam accedo, quam Caluinus, his verbis tradit: *Iam, vt alterum illis largiar, quod nunquam apud ſanos homines obtinebunt: Sic conſtitutum in Petro Eccleſiæ primatum, vt perpetua ſucceſsione ſemper maneret. Vnde tamen euincent, ſedem Romæ ita collocatam, vt quicunque ſit vrbis illius Epiſcopus, orbi vniuerſo præſideat? Quo iure hanc loco dignitatem* *Calu. lib. 4. Inſt. c. 6. §. 11.*

alligant, quæ ſine loci mentione eſt? Hæc Caluinus.

Vidiſti (Princeps) non tantùm apud ſanos viros; ſed etiam apud Sacras literas, nos Petri Primatum perpetua ſucceſsione in Eccleſia propagandum obtinuiſſe. Iā verò in tui gratiam euincendum eſt, Romanum Pōtificem Petro in totius orbis præfectura ſuccedere; ita vt quicūque Romanæ Vrbis Epiſcopus eſt, orbi vniuerſo præſideat. Porrò antequam huius rei probationem aggrediar, ignorandum non eſt (Princeps) cùm de Romani Pontificis ſucceſsione agitur, eam duobus modis concipi poſſe. Primò, quòd Romanus Pontifex, non vt Romanus, ſed vt Pontifex Petro ſuccedat. Altero modo, quod eidē ſuccedat, non ſolùm, vt Pontifex, ſed etiam, vt Pontifex Romanus. Si Pontificis ſucceſsionem primo modo, abſque relatione ad Romanum conſideres: nullatenus dubita, etiam ex Caluini ſuppoſitione, quin ex diuina inſtitutiotione prodeat, vt Romanus Pontifex Petro in Vniuerſalis Eccleſiæ Principatu ſuccedat. Cū enim in Petro Chriſtus Pontificum Succeſsionem ordinauerit; certè ex diuina ordinatione manat, vt aliquis Petro in Eccleſiæ regimine ſuccedat. At verò ſi Romani Pontificis Succeſſionem altero modo ſpectes: nimirum, vt Pontifex Romanus eſt, ac Romanæ Sedis Epiſcopus; quamquàm ita certum non ſit eā ex diuino iure manare; cùm ea neque expreſsè in Scripturis contineatur, neque ex his euidenter deducatur. Attamen dubitandum non eſt, quin ea ex diuina traditione potiſsimùm proficiſcatur; vt ex Concilijs generalibus, Pontificum reſcriptis, ac Patrum teſtimonijs perſpicuum eſt, quæ nos inferiùs proferemus.

Hoc igitur ita conſtituto, ſupereſt, vt oſtendamus Romanum Pontificem, non ſolùm, vt Pontificem, ſed etiam, vt Romanū, Petro in totius orbis Præfectura ſuccedere. Id in primis velut certum ſtatuo (Princeps) quod in ſuperioribus Regulis probatum fuit, nimirum Petrum

Romanum Epiſcopum fuiſſe,& non ſine Dei monitu,ac reuelatione,vt plerique Pontifices tradunt, Antiochenã Eccleſiam in Romanam commutaſſe. Hinc ex facto Petri,diuino planè Conſilio agitato, non obſcurè colligo. Cum Romano Epiſcopatu, vniuerſalem quoque totius orbis præfecturam coniunctam eſſe. Cùm enim Petrus Antiochena Eccleſia relicta ad Romanam ſe contulerit; cùm in ea firmum Epiſcopatum geſſerit;cũ vigintiquinque annis in eã ſederit; cùm eã Sedem nunquã deinceps mutauerit; cùm denique Romæ ſedens extremum diem martyrio obierit: Annon hæc firmam,ac ſtabilem Petro mentem adfuiſſe indicant, ſe in Romana ſede ſui ſucceſſionem inſtituiſſe? atque eam ad Papalem dignitatem extuliſſe? Id plerique Patres affirmant, qui propterea Romanum Põtificem legitimum Petri ſucceſſorem agnoſcunt: ſic inter alios Hieronymus,Epiſt. 57.ad Damaſum,ita de ipſo ſcribit: *Faceſſat inuidia,Romani culminis recedat ambitio:cum ſucceſſore Piſcatoris,& diſcipulo Crucis loquor.* Rufinus quoque Hieronymum ſequutus, idem de Romano Pontifice ſentit,his verbis, vt extat apud Hieronymum in explanatione ſymboli: *Si quid*(inquit)*parum cautè poſitum eſt,emendari cupimus à te, qui Petri, & Fidem tenes, & Sedem.* Hinc argumentum ita colligo. Quicunque eſt ſucceſſor Petri, vrbis ſimul, & orbis eſt Pontifex: At Romanus Pontifex eſt ſucceſſor Petri, igitur vrbis,& orbis eſt Pontifex. Argumentum ex facto, & intentione Petri ſtabile eſt: quòd ſi diuinam ordinationem addas: cùm hæc abſque Dei conſilio (vt creditur) acta non fuerint; id quoque credendum eſt, ex Dei conſilio, ac tacita inſtitutione profluxiſſe,vt Romanus Epiſcopus,non modò in vrbis,ſed etiam in orbis Põtificatu Petro ſuccedat.

Hieron. epiſ. 57.

Rufin. in explicat. ſymb.

Hinc non intempeſtiuè Anacletus, ex illis Chriſti verbis apud Matthæum: *Tu es Petrus, & ſuper,* &c. colligit

Anaclet. ep. 3. c. 3.

ligit Romanam Eccleſiam, non ab Apoſtolis, ſed à Chriſto vniuerſalem in orbe præſidentiam accepiſſe, cùm ita ſcribit: *Hæc ſacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia non ab Apoſtolis, ſed ab ipſo Domino Saluatore noſtro Primatū obtinuit, & eminentiam poteſtatis ſuper vniuerſas Eccleſias, ac totum Chriſtiani populi gregem aſſequuta eſt, ſicut ipſe B. Petro Apoſtolo dixit: Tu es Petrus, & ſuper*, &c. Cũ enim à Chriſto Catholica, ac Vniuerſalis Eccleſia in Petro fundata fuerit, vt perpetua Pontificū ſucceſsione ædificaretur; ſanè cùm primùm Romana Eccleſia Petro copulata fuit, perpetua in ea Pōtificum ſucceſsio diuina auctoritate inſtituta fuit; vt inde Pontificum ſeries inciperet, vbi Petrus Epiſcopatum geſsiſſet.

Anaclet. ep.3.c.3.

Neque ſolus id ſentit Anacletus; ſed & pleriq; alij antiquiſsimi Pontifices idipſum cū illo ſentiunt. Alexand. I. epiſ.1. Pius I. epiſ.1. Iulius I. epiſ.1. ad Orientales Epiſcopos, & epiſ.2. ad Euſebium Theognium: Damaſ. epiſt. 2. ad Stephanum, & ad Concilia Aphricæ: Leo I. ſer. 2. in die Aſſump. ſu. ad Pōt. Et Gelaſius, in decreto de Apocryphis Scripturæ libris: qui ex illo Chriſti teſtimonio, Romanę Eccleſiæ in cæteras Eccleſias præſidentiā colligūt.

Id quoque ex alio Petri facto (Princeps) facilè tibi exploratum erit; Cùm enim Petrus, nō tam in Romana ſede, quàm in totius orbis Pōtificatu Linum ſucceſſorē acceperit, ex quo deinde cæterorum Romanorum Pontificum ſeries propagata fuit; qui in vtroque, & vrbis, & orbis Epiſcopatu Petro ſucceſſerunt: Inde certiſsimum argumentum colligimus, Petri ſucceſsionem in Romanæ Eccleſiæ Pontificibus à Deo ordinatam fuiſſe: quod etiam nobiſcum, antiquiſsimi Patres præclarè colligūt: atque inter alios Cyprianus, qui luculenter Romanorum Pontificum ſucceſsionem à diuina auctoritate manare affirmat, his verbis: *Poſt iſta (inquit) adhuc inſuper Pſeudo-Epiſcopo ſibi ab hæreticis conſtituto nauigare audent, &*

Cyprian ep.ſt.55.

ad

ad Petri Cathedram, & ad Eccleſiam principalem, unde unitas Sacerdotalis orta eſt, à ſchiſmaticis, & prophanis literas ferre: Et alibi clariùs, *Vt unitatē* (inquit) *manifeſtaret, unā Cathedram conſtituit; & unitatis eiuſdem originem, ab uno incipientem, ſua auctoritate diſpoſuit.* Id. de vnitat. Eccl.

Audis (Princeps) Romanam ſedem, & Cathedrā, quæ Petri Cathedra, & Sedes fuit, ideò à Domino cōſtitutam; vt inde nunquam interrupta Pontificum vnitas, ac ſucceſsio exoriretur. Audis rurſum, huius ſucceſsionis originem, ab vno Petro incipientem, in Romana Eccleſia diuina auctoritate eſſe diſpoſitam.

Hoc ipſum egregiè confirmat Auguſtinus, ita ſcribens: *Si ordo Epiſcoporum ſibi ſuccedentium conſiderandus eſt: quantò certiùs, & verè ſalubriter ab ipſo Petro numeramus: cui totius Eccleſiæ figuram gerenti Dominus ait: Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.* Sed quoniam de hac Pontificum Romanorum ſucceſsione fuſiùs poſthac agendū erit; quædam alia argumenta duntaxat breuiter attingo, ex ipſis Scripturarum fontibus deprompta. Siquidem ex Scripturis euidenter deducitur: Claues Eccleſiæ, quibus ſumma in Eccleſia poteſtas, ex omniū ferè Patrū ſentētia ſignificatur, ita Petro collatas fuiſſe; vt non cū Petro interirēt, ſed ad Petri Succeſſores transfunderētur; vt perpetuò in Eccleſia eſſe poſſent. Igitur, qui Petri Succeſſor eſt, eidē in tota Clauiū plenitudine ſuccedit. At cū ſolus Romanus Pōtifex ſit Succeſſor Petri; vt hactenus demōſtratum fuit, cōſtat liquidò, ſolum Romanum Pontificē; Petro in tota Eccleſiaſticæ poteſtatis plenitudine ſuccedere, vt ex hoc loco docet Gelaſius, his verbis: *Sancta Romana, Catholica, & Apoſtolica Eccleſia nullis Synodicis inſtitutis cæteris Eccleſijs prælata eſt; ſed Euangelica voce Domini, & Saluatoris noſtri Primatum obtinuit. Tu es Petrus, inquientis, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: & tibi dabo Claues Regni Cælorum.*

Aug. epiſ. 165.

Gelaſ. in decreto de Apocryphis Script. lib.

Id prætereà certum eſt. Petro totius Dominici gregis curam à Chriſto demandatam fuiſſe, qua ſuprema Eccleſiaſtica ipſa poteſtas indicatur. Porrò ſi Petro ſuccesſio tribuenda eſt, ne grex Domini ſine paſtore diſpergatur. Quiſquis Petro in Paſtorali munere ſuccedit, tota, ac integra Petri auctoritate frui debet. Cùm igitur hactenus probatum ſit, Romanum Pontificem Beati Petri legitimum ſucceſſorem eſſe. Inde etiam probatum erit, eum in tota, ac integra Capitis poteſtate Petro ſuccedere.

Plura huiuſmodi argumenta, ex alijs Euangelij locis (Princeps) hauriri poſſent, quæ conſultò prætereo; vt nõnullis Caluini cauillationibus, quas aduerſùs nos congerit, opportunè occurram.

In primis cõtra primũ Petri factũ, his verbis Caluinus opponit: *Chriſtus Hieroſolymis functus eſt Epiſcopatu, dũ vixit: & moriendo Sacerdotij munus impleuit. Princeps Paſtorum, ſummus Epiſcopus, Caput Eccleſiæ, non potuit honorem loco acquirere: Petrus longè ipſo inferior potuit. Prætereà Moyſes ſummus Doctor, & Princeps Prophetarum in deſerto miniſterio ſuo functus eſt, & mortuus. Igitur hac ratione ſediũ primatum debuerunt olim Iſraelitæ conſtituere in deſerto.* *Calu. vbi ſupra.*

At, quàm inepta, ac inſipida ſit hæc Caluini ratiocinatio (Princeps) ex pluribus conijce. Nam, quod primo loco ait: Chriſtum Hieroſolymitanum Epiſcopum fuiſſe: hactenus (vt arbitror) apud omnes inauditum eſt. Neque enim Chriſtus, dum vixit, vllam particularem Eccleſiam ſibi in ſedem delegit; vt in ea Epiſcopatu fungeretur: ſed Pontificia duntaxat poteſtate vſus, quæ ad vniuerſalis Eccleſiæ ſtatum ſpectabant, tanquam Eccleſiæ Caput inſtituit. At impietate non vacat, quod ait: Chriſtum Pontificatus honorem non potuiſſe Hieroſolymorum Epiſcopatui acquirere. Petrum verò Romano potuiſſe: quis enim hanc Chriſti poteſtatem, niſi impiè, vnquã denegare potuit: Potuiſſet certè Chriſtus,

ſi voluiſſet, hunc Hieroſolymis honorem comparare. At non comparauit; quia noluit. Petrus verò illum Romanæ Eccleſiæ acquiſiuit; quia non tantùm Pontificio munere Romæ functus fuit, atque ibidem ſupremum diem obijt; verùm & Romanam Eccleſiam, annuente Domino, ſibi in Epiſcopatum elegit; atque eam ſubinde nunquam mutauit: quo fit, vt eodem quoque diſponente, Romanam Sedem ad ſupremam dignitatem euexerit.

Quod verò addit Moyſem, qui in deſerto Paſtorali munere functus eſt, & ibi extremum diem clauſit; deſerto hunc Principatus honorem acquirere debuiſſe, ſua vanitate, ac leuitate defluit. Vaga enim tunc temporis, & errans fuit Synagoga, neque vllo loco conſiſtens: quo ſanè fiebat, vt Eccleſiæ Principatus non loco, ſed perſonæ tantùm alligatus eſſet. At temporum ſucceſſu, Hieroſolymorum vrbem, non tam in Regni ſolium, quàm in Pōtificum ſedem ceſsiſſe, atque Eccleſiæ Principatum obtinuiſſe, nemo eſt, qui ignoret: niſi fortè ſatius eſſet Caluino reſpondere. Moyſem, ſedem idcircò in deſerto non collocaſſe, quòd eam ibi Caluiniſtis deligendam reliquerit: qui deſerta ſuæ prædicationi quærunt, & illic ſuam Eccleſiam collocant, vbi deſerta Fide, ſola inculta infidelitas colitur.

Pulſis igitur his Caluini cauillationibus, poſtremum ſupereſt Caput explicandum: quo pacto videlicet Romanus Pontifex ſit viſibile Eccleſię Caput, & Chriſti Vicarius, ab eodem inſtitutus; quod Caluinus impugnat, his verbis: *Aut ſi quid volunt apertius, cū Scriptura teſtetur, Chriſtum eſſe Caput: & hunc ei ſoli honorem vindicet; non debet in alium transferri, niſi quem Chriſtus ipſe Vicarium ſuum fecerit.* Quamquàm Caluinus verba, & ſenſum Scripturarum, quæ Chriſtum Eccleſiæ Caput eſſe docent, adulteret: dū honoré Capitis ſoli Chriſto tribuendū contendit. Neque *Cal. inſt. lib. 4. c. 6. §. 9.*

enim Scripturæ affirmant, Chriſtum ſolum eſſe Eccleſiæ Caput; aut hunc illi ſoli, ita honorem deberi, quin aliud Vicarium, & miniſteriale Caput ſub eo collocari, & poſſit, & debeat; vt fuſè in ſuperioribus Regulis probatum fuit. Quod igitur Scripturæ proprij honoris Chriſto deferunt, quod planè nefas eſt in alium transferri; illud eſt, quòd Chriſtus, ita Eccleſiæ Caput agnoſci debeat, vt nullum æquale, ac Supremum cum eo in Eccleſia ſtatuatur: ex quo duo Eccleſiæ Capita conſurgant. At, cùm certum ſit eo vnitatem Capitis non diſſolui, quòd ſub eo Vicarium, ac Suffraganeum in Eccleſia Caput conſtituatur; impiobè agit Caluinus, cùm in alienum ſenſum Scripturarum veritatem torquet.

Attamen rationem accipio, qua contendit. Neminem ſibi in Eccleſia ſupremi Capitis honorem aſſumere debere, niſi quem Chriſtus ſuum Vicarium eſſe voluerit: atque vtinam, qui vel in Caluini dogmata iurarunt, vel qui hanc Caluini rationem non aſpernantur, candidè eam à nobis demonſtrari quærerent; inde enim facilè ad Catholicæ veritatis agnitionem pertingerent. At dum hi, non veritatem, ſed veritatis interitum quærunt; à te (Princeps) qui veri es amantiſsimus; ea, qua polles ſingulari ingenij vi, ac excellentia, huius rei demõſtrationem ſeriò diſcutiendam opto; vt inde quænam tibi Fidei ratio ineunda ſit, addiſcas.

Plurima huius rei argumenta, tum ex Scripturis, tùm ex Patribus, tum ex Pontificum reſcriptis, tum ex Concilijs, tum ex perpetuo Eccleſiæ vſu, ac praxi; tum ex Regum, & Imperatorum ſubiectione colligi poſſunt, quæ breuiter attingenda erunt; ne nimio citationum, ac teſtimoniorum luxu faſtidium gignant.

Primum itaque argumentum, ex ijs Scripturis conflatur, quæ Petrum Eccleſiæ Petram, Fundamentũ, Caput,

Magiſtrum, ac Paſtorem à Chriſto inſtitutum eſſe tradunt, quæ fusè in Sexta Regula, p.1. explicauimus: eadem enim pro Romano Pontifice, quem Petri Succeſſorem eſſe declarauimus, proculdubiò militant. Nam cùm ad ſolam, ac priuatam Petri perſonam referri non poſſint, quæ publicam Eccleſiæ vtilitatem, & incolumitatem reſpiciunt; inde perſpicuum eſt, ea ad omnes Romanos Pontifices Petri Succeſſores ſpectare, ad quos ipſo ſucceſsionis iure Petri poteſtas, & Eccleſiæ Principatus transmeauit; ſi tamen Eccleſiam cum Petro minimè occubuiſſe, ſed poſt Petrum ſuperſtitem (vt par eſt) credere volumus. Ex quo illud infero, quòd non tantùm Petro: ſed cuique Romano Pontifici, legitimo Petri Succeſſori à Chriſto dicitur: *Tu es Petrus, & ſuper hanc*, &c. Romano dicitur: *Tibi dabo Claues Regni cælorum, & quodcumque ſolueris*, &c. Romano dicitur: *Confirma fratres tuos*. Romano dicitur: *Paſce oues meas*. Quandò quilibet Romanus Pontifex, inſtar Petri eſt Eccleſiæ Caput, ac Fundamentum; inſtar Petri, ligandi, ac ſoluendi poteſtatem habet; inſtar Petri Eccleſiæ in Fide, & moribus confirmandæ à Deo mandatum accepit; Demum, inſtar Petri Dominicum ouile curandum, ac paſcendum ſuſcepit. Hunc ſenſum confirmat Leo Magnus, ita ſcribens: *His itaque modis dilectiſsimi rationabili obſequio celebratur hodierna Feſtiuitas, vt in perſona humilitatis meæ ille intelligatur, ille honoretur, in quo, & omnium Paſtorum ſolicitudo, cum commendatarum ſibi ouium cuſtodia perſeuerat, & cuius etiam dignitas in indigno hærede non deficit.*

Mat.16. *Luc. 22.* *Ioan. 21.* *Leo I. ſer. 2. in die Ann. Aſſ. Su. ad Pontif.*

Denique cùm Dominus ſuper Petrum Eccleſiam ædificat; cùm Regni Claues illi cuſtodiendas tradit; cùm ad vniuerſa, tum liganda, tum ſoluenda Poteſtatem tribuit; cùm illum fratres ſuos in Fide confirmare iubet; cùm totius Chriſtiani gregis curam illi ſollicitè exercendam

mandat. Cui dubium eſſe poteſt; quin tunc ea circa Petrum facta fuerint, quę à Romano Pontifice Petri ſucceſſore Chriſtus in Eccleſia fieri perpetuò voluit: quod præclarè teſtatur Chryſologus, cùm Eutichem his hortatur verbis: *In omnibus hortamur te, Frater honorabilis; vt his, quæ à Beatiſsimo Papa Romanæ Ciuitatis præſcripta ſunt, obedienter attendas: quoniam Beatus Petrus, qui in propria ſede, & viuit, & præſidet, præſtat quærentibus Fidei veritatem.* Ex quo id tandem tibi manifeſtum eſt, (Princeps) cùm primùm Chriſtus Petrum poſt ſe Eccleſiæ Paſtorem inſtituit, ſimul & vnumquemque Romanorum Pontificum, qui Petro legitimè ſuccedunt, in omnem Eccleſiaſticam poteſtatem ſibi Vicarium delegiſſe.

Pet.Chryſol.ep. ad Eutich.

Venio ad ſecundum argumentum, quod ex omnium ferè antiquorum Patrum conſenſu, ac veteris Eccleſiæ Fide colligitur. Equidem (Princeps) ſi vetuſtati, ei præſertim, quæ propiùs ab Apoſtolorum tēporibus abfuit, is honos habendus eſt; vt eam fideliſsimam veræ Fidei cuſtodem, ac veritatis depoſitariam eſſe, citra vllam dubitationem credendum ſit: quod ipſe quoque Caluinus fatetur; dum prioribus illis quinque ſæculis ſanā Fidem, ac doctrinam adiudicat: ſcias profectò, totā veteris Eccleſiæ, ac vetuſtiſsimorum Patrum Fidem, ità in hoc dogmate, de Romani Pontificis Primatu, collimaſſe; vt de illo dubitare, nedum illud è medio tollere, nefas omninò exiſtimari debeat.

Verùm, cum horum Patrum teſtimonia tam copioſa ſint; vt omnia referre, aut explicare ad ingens potiùs volumen, quam ad breuem hanc Conſultationem ſpectet. Nonnulla tantùm, tùm ex Græcis, tùm ex Latinis Patribus (vt noſtri moris eſt) loca explicabimus, alijs fideliter indicatis.

Principiò ex Græcis Patribus, qui Romani Pontificis in Eccleſia Primatum agnouerunt, ac Scriptis teſtatum

reliquerunt, eſt Athanaſius cum Epiſcopis Ægyptijs, qui ad Fœlicem II. Pontificem ſcribentes, Romani Pontificis auctoritatem à diuina inſtitutione profectam teſtantur, his verbis: *Sed ob id vos Deus* (inquiunt) *prædeceſſoreſque veſtros, Apoſtolicos videlicet Præſules, in ſummitatis arce conſtituit, omniumque Eccleſiarum eis curam habere præcepit.*

Athanaſ. & Epiſc. AEgyptij Epiſc. ad Fœlicem II. inter epiſtolas Athanaſij.

Vides (Princeps) Romani Pontificis Primatum præclariſsimis verbis ab Athanaſio, ac reliquis Ægyptijs Epiſcopis aſſertũ. Quid enim aliud eſt in ſummitatis arce à Deo collocari, ac omnium Eccleſiarum curam illi demandari, præterquàm Chriſti Vicarium inſtitui?

Sed Irenæum audi, præclarè Romanæ Eccleſiæ Principatum ſuper cæteras orbis Eccleſias efferentem: *Sed quoniam* (inquit) *valde longum eſt, in hoc tali volumine, omnium Eccleſiarũ enumerare ſucceſsiones: maximæ, & antiquiſſimæ, & omnibus cognitæ à duobus glorioſiſsimis Apoſtolis Petro, & Paulo, Romæ fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ, eam, quã habet ab Apoſtolis traditionem, & annuntiatam hominibus Fidem, per ſucceſsiones Epiſcoporum prouenientem, vſque ad nos indicantes, confundimus eos, qui quoquomodò, vel per ſui placentiam malam, vel vanam gloriã, vel per cæcitatem, & malam ſententiam, præterquam oportet, colligunt. Ad hãc enim Eccleſiam, propter potentiorem principalitatem, neceſſe eſt omnẽ conuenire Eccleſiam.*

Iren. lib. 3. c. 3.

En Romanæ Eccleſiæ Maximam, & Supremã in cæteras orbis Eccleſias poteſtatem, quæ illis prioribus verbis inſinuatur, *Maximæ, & Antiquiſsimæ.* En Romani Põtificis Principatum, quem poſteriora illa verba indicãt: *Propter potentiorem principalitatem.* En tandem omnium Eccleſiarum erga vnam Romanam ſubiectionem, quæ poſtremis illis verbis apertè explicatur: *Ad hanc enim Eccleſiam neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam.* Quid clarius, quàm his verbis Irenæũ pro tota illa veteri Eccleſia

teſtari: Romanum Pontificem in regimine vniuerſalis Eccleſiæ eſſe Chriſti Vicarium, & Chriſti Vice Summũ in omnes Eccleſias Principatum obtinere?

His, & alij Græci Patres adſtipulātur. Chryſoſtomus, epiſt. ad Innocentium Papam: in qua petit ſumma Pontificis auctoritate ab exilio reuocari, ac ſuæ Eccleſiæ reſtitui. Theodoretus, in epiſt. ad Renatum; vbi inter alia hæc de Romana Eccleſia ſcribit: *Tenet enim iſta ſancta Sedes gubernacula, regendarum cuncti orbis Eccleſiarum.* Baſilius, epiſt. 52. ad Athanaſium: Epiphanius, hæreſi 68. Nazianzenus, orat. 52. Cyrillus Alex. epiſ. ad Cœleſtinum: Palladius, in vita Chryſoſtomi: Sozomenus, lib. 3. c. 7. Anaſtaſius Hieroſol. epiſt. ad Fœlic. P. Ioannes Patriarcha Conſtantinopolitanus, epiſt. ad Hormiſdam: Maximianus Epiſc. Conſtantinop. epiſt. ad Orientales, & alij quamplurimi.

Theod. in ep. ad Renat.

Porrò ex Latinis Patribus, præclarus Romani Pontificatus aſſertor primus eſt Cyprianus: qui vbi frequenter Petri Cathedram, quam Romanam Eccleſiam eſſe nemo ambigit, Eccleſiam Principalem, Sacerdotalis vnitatis Caput, & Originem, omnium Eccleſiarum Matricē, ac radicem appellauit; tandem concludit: *Vnde enim ſchiſmata, & hæreſes obortæ ſunt; niſi quòd Epiſcopus, qui vnus eſt, & Eccleſiæ præeſt, ſuperba quorundam præſumptione contemnitur, & homo dignatione Dei honoratus ab indignis hominibus indicatur?*

Cypr. ep 3. & ep. 8.

Audis vnum Epiſcopum, toti Eccleſiæ diuina auctoritate præeſſe; atq; inde ſchiſmatum, ac hæreſum capita exurgere, cùm ab eo ſuperba animi præſumptione receditur; quid hoc annuit (Princeps?) Præterquàm vnum in Eccleſia Romanum Pontificem Chriſti Vicarium, & totius Eccleſiæ Rectorem ab omnibus agnoſcendum, ac ſuſpiciendum eſſe; atque adeò id ad Catholicam Fidem pertinere: vt qui Romani Pontificis Primatum, vel

olim,

olim, vel hac noſtra tempeſtate è medio tollere auſi ſunt, protinùs in omne hæreſum genus ſe præcipites dederint: quòd res ipſa, abſque alio teſte per ſe apertè clamitat.

Hunc quoque Romani Pontificis Principatum, egregiè tuetur Auguſtinus, his verbis: *Erat tranſmarinis vicina Regionibus, & fama celeberrima nobilis Carthago. Inde non mediocris auctoritatis habebat Epiſcopum Cecilianum, qui poſſet non curare conſpirantem inimicorum multitudinem: cùm ſe videret, & Romanæ Eccleſiæ, in qua ſemper Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus: & cæteris terris, vnde Euangelium ad ipſam Africam venit, per communicatorias literas eſſe coniunctum.* Porrò, ſi Auguſtinus, vir antiquiſſimus, ac eruditiſsimus, Apoſtolicum Romani Pontificis Primatum, non ſolum agnouit, docuit, prædicauit: verùm, & ſemper in Eccleſia agnitum, ac creditũ teſtatur. Quid verendum eſt (Princeps) illum ipſum cum Auguſtino, ac tota veteri Eccleſia fideliter agnoſcere, ac fateri? Si grauiſsimis Patribus, qui antiquam, & Apoſtolicam Fidem nobis teſtatam relinquunt, nõ credimus; quibuſnam credendum erit? Num Caluino potiùs, aut ijs, qui nouitias, ac nuper natas doctrinas obtrudunt, quàm illis, fides erit adhibenda? *Aug. epiſ. 162.*

Perſpicuum quoque eſt Ambroſij teſtimonium, qui licèt paucis, diſertis tamen verbis, Romanum Principatũ docet, ita ſcribens: *Eccleſia* (inquit) *eſt Domus Dei; cuius hodie Rector eſt Damaſus.* Quid luculentius? ſi Damaſus ex Ambroſio vniuerſalis Eccleſię eſt Rector, quæ teſte Paulo eſt Domus Dei. Cur, & Chriſti Vicarius cenſendus non erit; qui Chriſti Vices in Eccleſia adminiſtranda gerat?

His, & alij plerique Patres accedunt, ex quibus aliquos tantùm indicare lubet. Sic Hieronym. ep. 57. ad Damaſ. Optat. lib. 2. aduerſùs Parmenianũ. Prudẽt. de S. Hyppol.

Maximus Taurin. hom. 2. de Natali ſancti Laurétij. Vincentius Lirin. contra prof. Hær. nou. c. 42. Petrus Chryſologus, epiſt. ad Eutichen. Philippus Presbyter in Conc. Epheſin. tom. 2. c. 16. Proſper. de Ingratis, cap. 2. cuius hi ſunt verſus:

Proſp. de Ingr. c. 2.

Sedes Roma Petri, quæ paſtoralis honoris
Facta Caput mundo; quicquid non poſsidet annis,
Relligione tenet.

Victor Vticenſis, de Perſecut. Vvandalica, lib. 2. Epiſcopi Dardaniæ ad Gelaſium Pap. inter Epiſtolas Gelaſij Ennodius, lib. de Synod. Poſſeſſor, epiſt. ad Hormiſdam: Caſsiodorus, lib. 11. epiſt. 2. ad Ioan. Papam.

Porrò, tertium argumentum nobis Conciliorum generalium auctoritas miniſtrat, quæ Romani Pontificis Primatum ſemper commendarunt. In his primum eſt Concil. Nicenum primum, in quo iuxta integrã Lectionem, quæ habetur in Concilio Chalcedonenſi, Act. 16. ita legitur: *Eccleſia Romana ſemper habuit Primatum; mos autem antiquus perduret in Ægypto, vel Lybia, & Pentapoli: vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem; quoniam quidem, & Epiſcopo Romano parilis mos eſt.* Ex hoc Canone planè conſtat, quòd certis alijs Eccleſijs propriæ poteſtatis terminis præfixis, ſoli Romano Pontifici Vniuerſalis in omnes Eccleſias Principatus ſeruatur. At luculentiùs id explicatur in Canonibus ex Arabico tranſlatis, vbi Canone 39. ita diffinitur: *Et quamuis ſit Archiepiſcopus inter Epiſcopos, tanquam frater maior, qui curam habet fratrum ſuorum, & ei debent obedientiam, quia præeſt; eſt tamen Patriarcha ijs omnibus, qui ſub poteſtate eius ſunt: ſicut ille, qui tenet ſedem Romæ, Caput, & Princeps eſt omnium Patriarcharum; quandoquidem ipſe eſt primus, ſicut Petrus; cui data eſt poteſtas in omnes Principes Chriſtianos, & omnes populos eorum: vt qui ſit Vicarius Chriſti Domini ſuper omnes populos, & vniuerſam Eccleſiam Chriſtianam. Et*

Conc. Nicæ. 1. C. 6.

Idem in Can. ex Arab. C. 39.

quicumque

quicumque contradixerit, à Synodo excommunicatur.

Quid hoc Canone præclarius (Princeps?) Audis Romanum Pontificem Chriſti Vicarium, & Eccleſiæ Caput à Generali Concilio, ſub Anathematis fulmine, diffiniri.

Poſt Nicenum, Chalcedonenſe quoque Conciliũ, Act. 1.2.& 3. Leonẽ Papam Vniuerſalis Eccleſiæ Pontificem appellat: & epiſ. ad Leonẽ ſcripta, Romani Põtificis Primatum in Eccleſia à Domino inſtitutum grauiſsimè, his verbis profitetur. *Et poſt hæc omnia inſuper, & contra ipſum, cui vineæ cuſtodia à Saluatore commiſſa eſt, Dioſcorus extendit inſaniam; id eſt, contra tuam Apoſtolicam ſanctitatem, & excommunicationem meditatus eſt contra te, qui corpus Eccleſiæ vnire feſtinas. Rogamus igitur, & tuis decretis noſtrum honora iudicium, & ſicut nos Capiti in bonis adiecimus conſonantiam: ſic & ſummitas tua filijs, quod decet, adimpleat.* En (Princeps) Romanum Pontificem ex Chalcedonenſi Concilio, Vineæ Domini, quæ Catholica Eccleſia eſt, Cuſtodem. En Caput, ac Patrem, cuius vniuerſi Concilij Patres ſe filios ſubiectos profitentur, ab omnibus appellatum. His conſentanea ſunt, quæ docent, definiunt, ſtatuunt, Concilium Conſtantinop. 1. Can. 3. Epheſinũ, epiſt. ad Cœleſtinum P. Romanum I. ſub Syluestro. Toletanum 1. ſub finem aſſertionis Fidei. Aphricanum, cap. 35. Mileuitanum, epiſt. ad Innocentium P. Carthaginenſe ad Innoc. Pap. Romanum 3. & 4. ſub Symmacho, cap. 3. Aurelianenſe, c. 1. Turonenſe 2. cap. 2. Braccarenſe primum, c. 22. & 23. Mopſueſtanum, epiſ. ad Vigilium Pap. Nicenum ſecundum, Act. 2. 6. & 7. Alia recentiora Concilia prætereo.

Concil. Chalced. epiſt. ad Leon. P.

His accedat quartum argumentum, ab antiquiſsimorum Põtificum reſcriptis ductum, qui vniuerſalis Eccleſiæ Primatum ſibi à Domino creditum agnouerũt. Atq; hi cùm ſanctiſsimi viri fuerint, & ex his quamplurimi, quam profitebantur Fidem, ac doctrinã, martyrio teſtati

fuerint;

fuerint; planè dubitandum non eſt; quin hi Catholicam potiùs huius dogmatis Fidem, quàm propriam dignitatem proſequi voluerint. Primum Anacletum prætereo, cuius teſtimonium ſuperiùs explicauimus. Poſt Anacletum Alexander Primus, Martyr, quid de Romani Pontificis Sede ſentiendum ſit, his verbis aperit: *Relatum eſt* (inquit) *ad huius ſanctæ, & Apoſtolicæ Sedis apicem, cui ſummarum diſpoſitiones cauſarum, & omnia negotia Eccleſiarum ab ipſo Domino tradita ſunt, quaſi ad Caput, ipſo dicente Principi Apoſtolorum Petro. Tu es Petrus, & ſuper*, &c. Vides, quàm præclarè Martyr, Romani Pōtificis in cunctas orbis Eccleſias præeminentiam, ac Chriſti Vicariatum teſtatum relinquat.

Alex. I. Epiſ. 1.

Eadem Religione Sixtus Primus, ſacram Romanorũ Pontificum dignitatem proſequitur, ita ſcribens: *Si quis verò veſtrum pulſatus fuerit in aliqua aduerſitate; licenter hanc ſanctam, & Apoſtolicam Sedem appellet; & ad eam quaſi ad Caput ſuffragium habeat, ne innocens damnetur, aut Eccleſia ſua detrimentum patiatur.* Quem ſequutus Pius primus, & ipſe Chriſti martyr: *Chriſtus* (inquit) *hanc ſanctam Sedem Apoſtolicam omnium Eccleſiarum Caput eſſe præcepit, ipſo dicente Principi Apoſtolorum: Tu es Petrus, & ſuper*, &c. Denique hanc fidem teſtantur Euariſtus, epiſ. 1. ad Epiſcopos Orientales: Fœlix II. epiſt. 1. capit. 19. Damaſus, epiſt. 2. Siricius, epiſt. 3. Innocentius Primus, epiſt. 32. Leo Primus, ſerm. 1. de Natali Apoſtolorum: Gelaſius, in decreto de Apocryphis Scrip. lib. Anaſtaſius, 2. epiſ. ad Auguſtum: Hormiſda, epiſt. ad Remig. & alij plerique, qui primis quinque ſæculis Pontificia dignitate, & Sanctimonia floruerunt: quibus ſi non propria, ea ſaltem ratione credendum eſt, quòd ij ea ſæcula coluerunt, in quibus, iuxta Caluini ſententiam, ſana Fides, ac doctrina in Eccleſia vigebat.

Sixtus I. Epiſt. 2.

Pius I. Epiſ. 1.

At verò, non minori Religione ſummi quique pij, ac

Religioſi

Religioſi Imperatores, ac Reges, totius Chriſtiani orbis nomine, ſupremum hunc in Romanis Pontificibus Primatum agnouerunt, ac ſuis edictis roborarunt; quod quintum argumentum eſt. Celebre eſt Conſtantini Magni Imperatoris Edictum, in quo hæc de Beato Sylueſtro, ac Romanorum Pontificum dignitate leguntur. *Dum hac prædicante Beato Sylueſtro agnoſcerem, & beneficijs ipſius Beati Petri integerrimè ſanitati comperi me reſtitutum: vtile iudicauimus, vnà cum omnibus ſatrapis, & vniuerſo Senatu, Optimatibuſque meis, & cuncto Populo Romanæ gloriæ Imperio ſubiacenti, vt ſicut in terris Sanctus Petrus Vicarius Filij Dei eſſe videtur conſtitutus, etiam & Pontifices, qui ſucceſſores ſunt ipſius Principis Apoſtolorum, Principatus poteſtatem ampliùs, quam terrena Imperialis noſtræ Serenitatis manſuetudo habere videtur, conceſſam à nobis, noſtroque Imperio obtineant.* Quo edicto Conſtantinus, non nouum Principatum Romanis Pontificibus concedit; cùm illum in Beato Petro iam inſtitutum agnoſcat: ſed antiquum lege lata corroborat, vt pœnis obnoxium oſtendat, qui eidem ſubijci recuſauerit. Iuſtinianus quoque apertiſsimis verbis, non ſemel, ſed frequenter ſupremam in omnes orbis Eccleſias poteſtatem Romano Pontifici à Chriſto traditam teſtatur: tum in Authenticis de Eccleſ. tit. & priuileg. capit. 2. Vbi ab omnibus tenendum eſſe decernit. Omnium Sacerdotum Romanum Pontificem eſſe Principem: tum in epiſt. ad Ioãnem Papam, quæ extat in C. de ſumm. Trin. & Fide Cath. Vbi inter alia hæc ſcribit: *Nec enim patimur quicquam, quod ad Eccleſiarum ſtatum pertinet, quamuis manifeſtum, ac indubitatum ſit, quod mouetur, vt non etiã veſtræ innoteſcat Sanctitati, quæ eſt Caput omniũ Eccleſiarum.* Rurſuſque id confirmat in Authẽtica, quòd Eccleſia Romana cẽtũ annorũ gaudeat præſcriptione, dũ ita ſcribit: *Vt legũ originẽ anterior Roma ſortita eſt, ita & Summi Pontificatus apicem apud eã eſſe, nemo*

Cõſtãtin. Mag. in Priu. Roman. Eccleſ.

Iuſt. C. de ſumm. Trin. & Fid. Cat.

eſt, qui dubitet. Quòd ſi inter illos veteris Eccleſiæ orthodoxos nemo erat, qui de Romani Pontificis Primatu dubitaret. Cur de illo Proteſtantes, Puritani, ac alij Religioniſtę, non tam dubitant, quàm eum omnino è medio ſublatum volunt? planè hoc ipſo ſe inter orthodoxos minimè annumerandos oſtendunt.

His adde (Princeps) Honorium Auguſtum ad Bonifacium P. Valentinianum III. epiſt. ad Theodoſium Imper. quæ extat in Concilio Chalcedonẽſi. Valentinianũ, & Martianum, epiſt. ad Leonem: Martianum, epiſt. ad Leonem P. Gallam Placidiam, ep. ad Pulcheriam Auguſtam: Pulcheriam Auguſtam, ep. ad Leonem P. Luitprãdum Regem Longobard. in legibus Longombar. tit. 23. §. 5. Lotharium Regem, epiſt. ad Adrianum Secundum. Leonem Regem Armen. ep. ad Innocẽ. III. Ludouicum Regem Francorum, ep. ad Alexand. P. Vladiſlaum Regẽ Poloniæ, ep. ad Ioannem XXII. Eduardum Regem Angliæ, ep. ad Bonifacium. Adde tandem Henricum Octauum Angliæ Regem: qui antequam à Romana Eccleſia deſciſceret, ob denegatum illi cum Anna Bolena connubium, adeò Apoſtolicæ Sedi addictus fuit, vt aduerſùs Lutherum, tunc in Romanum Pontificem debacchantem, Romanæ Sedis Auctoritatem, ac Primatum edito libro defenderit, cuius hæc inter alia ſunt verba: *Negare Lutherus non poteſt, quin omnis Eccleſia Fidelium, Sacroſanctam Sedem Romanam, velut Matrem, Primatemq; recognoſcat, ac veneretur: quæcumq; ſaltem, neq; locorum diſtantia, neq; periculis interiacentibus prohibetur acceſſu: quamquam ſi vera dicant, qui ex India quoq; veniunt huc: Indi etiam ipſi tot terrarum, tot marium, tot ſolitudinum plagis diſiuncti, Romano tamẽ ſe Pontifici ſubmittãt. Ergo ſi tantã, ac tã latè fuſam poteſtatẽ, neq; Dei iuſſu Pontifex, neq; hominum voluntate conſequutus eſt; ſed ſua ſibi vi vendicauit; dicat velim, Lutherus: quomodò in tantæ ditionis erupit poſſeſſionem? Non poteſt obſcurum eſſe*

Hẽricus VIII. Angliæ Rex, in aſſert. cont. Luther. art. 2. aſſer. 7.

initium tam immenſæ potentiæ; præſertim ſi intra hominum memoriam nata ſit. Quòd ſi rē dixerit, vnam fortaſſe, aut duas ætates ſuperare; in memoriam nobis rē redigat ex hiſtorijs: alioqui ſi tam vetuſta ſit, vt rei etiam tantæ obliterata ſit origo: legibus omnino cautum eſſe cognoſcat, vt cuius ius omnē hominum memoriam ita ſupergreditur, vt ſciri non poſsit, cuiuſmodi habuerit initium, cēſeatur habuiſſe legitimum: vetitumq; eſſe conſtat omniū conſenſu gentiū, ne quæ diù manſerunt immota, moueantur.

Hæc, & alia plurima, Rex ille de Romanæ Sedis auctoritate commemorat, quæ antiquam maiorum ſuorum pietatem, atque in Romanam Sedem obſeruantiam teſtatam relinquunt.

His tandem poſtremum argumentum accedat, ex ipſa antiquiſsima Eccleſiæ praxi depromptum: quæ Romanos Pontifices ſuprema hac Poteſtate ſemper vſos declarat.

Eccleſiaſticam Poteſtatem, quatuor Capitibus potiſsimùm contineri, ex Caluino recipio. (Tametſi, nec integra, nec perfecta ſit diſtributio; cùm pleraque alia capita deſiderentur) nimirum, Ordinatione Epiſcoporum, Cōciliorum indictione, Audiēdis appellationibus, Monitionibus caſtigatorijs, aut Cenſuris. Hæc diuturna Eccleſiæ praxi, ſolis Romanis Pontificibus reſeruata eſſe compertiſsimum eſt. Nam Epiſcoporum Ordinationes, vbique terrarum ſola Romani Pōtificis auctoritate fuiſſe factas, ipſe vſus teſtatur. *Calu. Inſtit. lib. 4. c. 7. §. 6.*

Anacleti Conſtitutio fuit, ex Apoſtolica traditione profecta; vt Epiſcopus, non niſi à tribus Epiſcopis ordinetur; Ordinationem verò Epiſcoporum irritam eſſe, quæ abſque Romani Pontificis aſſenſu fieret, docuerunt Leo I. ep. 84. & 90. & allegat Gratianus, diſt. 62. c. Nulla ratio. Innocen. I. ad Victricium, cap. 1. Gregorius, lib. 4. epiſt. 34. *Anaclet. epiſt. 2.*

Venio ad Concilia generalia, quæ abſque Romani Pōtificis

tificis auctoritatem in Eccleſia celebrari fas nunquam fuit: Vt teſtantur Iulius I. epiſt. 1. ad Epiſcopos Orientales, & Damaſus, epiſt. ad Stephanum. Atque inde factum eſt, vt Concilia, quæ abſque Romani Pontificis auctoritate collecta fuere, nullum prorſus in Eccleſia robur ſibi comparauerint; quo in numero ſunt Antiochenū, de quo ait Socrates, illud propterea ab Eccleſia reiectum fuiſſe, quòd neque Iulius Romanus Epiſcopus ibi aderat, nec quemquam, qui eius locum teneret eò miſerat. Sic Ariminenſe, teſte Theodoreto, Eccleſ. hiſtor. lib. 2. cap. 22. Concilium Epheſinum 2. ſub Theodoſio iuniore. Conſtantinopolitanum, ſub Leone Iſaurico: & alterum, ſub Conſtantino Copronymo. Baſilienſe, & alia nonnulla.

Socrates, hiſt. Eccleſ. lib. 2. c. 5.

Hinc perpetuò vſu receptum fuit, vt Conciliorum indictio, ac confirmatio ſemper à Romano Pōtifice effluxerit. Ita Nicenum I. à Beato Syluestro indictum, & confirmatum fuit, vt patet ex epiſt. Concilij ad Syluestrum: Concilium Conſtantinop. I. à Damaſo indictum, ac cōfirmatum fuit, vt Teſtis eſt Theodoretus, Eccleſ hiſt. lib. 5. c. 9. Concilium Epheſinum I. à Cæleſtino cōuocatum, & confirmatum fuiſſe; cui Cyrillus Cæleſtini nomine præfuerit, teſtis eſt ipſe Cyrillus, epiſt. 29. tom. 4. oper. Cyrilli. Chalcedonenſe Concilium à Leone indictum, & confirmatum fuiſſe; præſidentibus in eo Apoſtolicis legatis, declarat Leonis ipſius epiſ. 49. ad Synodum Chalcedonenſem, cap. 1. Cætera Concilia omitto.

Ad hæc Ius audiendarum appellationum, à toto orbe ad ſolum Romanum Pontificem ſpectare, quamplurima Pontificum reſcripta, & Conciliorum decreta nō obſcurè inſinuant: atque inter hæc ſunt, quæ ex Anacleto, epiſ. 1. Sixto, epiſt. 2. Alexandro, epiſt. 1. Iulio, epiſt. 1. Fœlice, II. epiſ. 1. c. 19. ſuperiùs recenſuimus; quibus addi poſſunt Anicetus, epiſ. ad Epiſcopos Galliæ, cap. 3. Eleutherius.

epiſt. 2.

epiſt.2.cap.2.Victor, epiſ.ad Theophilum, & Epiſcopos Ægyptios:Zepherinus,epiſ.ad Epiſcopos Siciliæ:Lucius ad Epiſcopos Galliæ, & Hiſpaniæ: & præter Pontificum reſcripta,Conciliũ Nicenum, Can.2. ex his, quæ collecta ſunt ex epiſtola Iulij Papæ,id præclarè decernit.

Poſtremò Epiſcoporum depoſitiones, ac reſtitutiones:Romani Pōtificis auctoritati ſemper reſeruatas fuiſſe, antiquus Eccleſiæ vſus demonſtrat. Nam criminoſos Epiſcopos deponere, ac ſuis Sedibus pellere, non alterius, quàm Romani Pontificis opus eſſe agnoſcitur; vt teſtis eſt Cyprianus,ita ad Stephanum Papam ſcribens: *Dirigantur in Prouinciam, & ad plebem Arelate conſiſtentem à te literæ, quibus abſtento Martiano, alius in locum eius ſubſtituatur.* Quo iure olim quoque vſi ſunt Damaſus,in Flauianum Patriarcham Antiochenum: Cæleſtinus,in Ioannem eiuſdem Sedis Epiſcopum: Leo I. in Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum; vt extat in Concilio Chalcedonenſi: Sixtus III. in Polychronium Patriarcham Hieroſolymitanum. Cæterum Nicolaus I. in epiſ.ad Michaelem:octo Patriarchas Conſtantinopolitanos enumerat à Romanis Pontificibus depoſitos.

Cypr.lib. 3.epiſ.13.

Porrò, quemadmodum Epiſcoporum depoſitio, ſic & reſtitutio ad Romanos Pontifices ſpectat: quod ipſa Eccleſiæ praxis, ac frequentiſsima exempla demonſtrant;nam Athanaſium Alexandrinum, Paulum Conſtantinopolitanum,& Marcellum Ancyranum, Epiſcopos ab Orientali Synodo depoſitos, Iulius I. ſuis Sedibus reſtituit,Flauianum Damaſus, Theodoretum Leo I. Chryſoſtomum Innocentius,& alij plerique Epiſcopi in toto orbe, ab Apoſtolica Sede ſuis Eccleſijs reſtituti ſunt. Ex quibus tandem (Princeps) id facilè perſuaſum tibi eſſe debet: Romani Pontificis Primatum antiquis Patribus, ac Veteri Eccleſiæ ignotum non fuiſſe (vt improbè Caluinus calumniatur) quem tot Patribus,

tot Concilijs, tot ſanctiſsimorum Pontificum reſcriptis; tanto denique, ac tam præclaro Eccleſiæ vſu, ac praxi aſſerentibus agnitum, receptum, confirmatum, celebratū fuiſſe conſtat.

Quibus vnicam dumtaxat rationem addere lubet, ex ipſa rei natura petitam. Naturæ enim principium eſt: omnem gregē ſuo Paſtore indigere, à quo regatur: alioquin breui diſpergendum fore, vt diuina vox Ezechielis ore
Ezech. 34. teſtatur, dicens: *Facti ſunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationem omnium beſtiarum agri, eò quòd non eſſet Paſtor.* Hinc cùm minor grex minorem, maior maiorem; maximus certè grex, maximum Paſtorem poſtulat. At cùm Eccleſia Vniuerſalis ſit maximus Chriſti grex, qui ex omnibus Chriſti ouibus conſtat: ſi vnicuique Eccleſię, quę minorem gregem ſibi vendicat, ſuo Paſtore, ac Epiſcopo opus eſt; cur non, & vniuerſalis Eccleſia maximum ſuum Paſtorem, ac Pontificem habere debet; qui totum Chriſti gregem curet, & ipſum à direptione, & luporum deuoratione vendicet? Porrò eum dumtaxat eſſe poſſe, qui ex diuina inſtitutione Petro ſuccedit, in Septima Regula fuſè demonſtrauimus.

Vides itaque (Princeps.) Scripturarum, Patrum, Conciliorum, Pontificum decretis, Imperialibus edictis, antiquiſsima Eccleſiæ praxi, rationeque, tum ex Scripturis, tum ex ipſa rei natura deprompta. Sacrum Romanorum Pontificum in Eccleſia Principatum à nobis copioſè tibi demonſtratum fuiſſe. Supereſt, vt re maturè apud te ipſum conſiderata, ac prudentiſsimo animo deliberata; Vicariam Chriſti dignitatem, quam tot clariſsimi Imperatores, ac Reges in Romano Pontifice agnouerunt, ſuſpexerunt, coluerunt, ac venerandā ſanxerunt: tu quoque, ſicut ijs Regni Maieſtate non impar, ſic etiam animi Religione non inferior, agnoſcas, & ſuſpicias: tum præclariſsimum Fidei Doctorem, ac Magiſtrum Hieronymum

ſortitus, ijs, quibus ille Damaſum Romanæ Sedis Epiſcopũ olim affatus eſt verbis, eiſdem tu Romanũ Pontificẽ ac Sanctiſs. Patrẽ, tui amantiſsimũ proſequaris, atque ex imò pectoris ſinu expectatiſsimas has voces depromas: *Ego nullum primum, niſi Chriſtum ſequens, Beatitudini tuæ, id eſt, Cathedræ Petri communione conſocior: ſuper illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum agnum commederit, profanus eſt: quicumque tecum non colligit, ſpargit.* *Hieron. ep. 57. ad Dam.*

REGVLA SEXTA.

Firmiſsimè tene, & nullatenus dubita (Sereniſsime Carole, clariſsimum orbis ornamentum) in Romana Eccleſia tãtummodò veram, ac legitimam Epiſcoporum & Pontificum Succeſsionem a Chriſto inſtitutam integram ſeruari, ea propter Romanam ſolam veram eſſe Chriſti Eccleſiam.

Eccleſiaſticam Epiſcoporum, & Põtificum Succeſsionem (Princeps) non ex generis proſapia, aut ex carne, & ſanguine cenſeri; ſed diuina prorſus vocatione, atque Ordinatione propagari; ex eaque veram Chriſti Eccleſiam ab adulterinis ſectis, quæ nullam à Chriſto, vel ab Apoſtolis Succeſſionem ſibi vendicant, certo Symbolo diſcerni, ſatis (vt arbitror) in Octaua prioris partis Regula demõſtratum fuit. Quapropter duo tantũ in hac Regula tibi explicãda

erunt.Primum,in ſola Romana Eccleſia eſſe veram Epiſcoporum Succeſsionem. Alterum,in ea ſola veram Pontificum Succeſsionem elucere: quibus facilè addiſcas, nullam tibi,præter Romanam, veram Eccleſiam agnoſcendam,atque amplexandam eſſe.

A primo igitur capite rem auſpicantes. Quoniam ex his,quæ in octaua Regula dicta ſunt,iam apud te certum, ac exploratum eſſe debet (Princeps) legitimam Epiſcoporum Succeſsionem ex tribus potiſsimùm pendere.Primum, ab Eccleſiæ Vocatione, iuxta Paulum ad Hebr. 3. Deinde ex diuina Ordinatione; quæ à tribus ſaltem Epiſcopis perfici debet: vt ex Clemente, & Anacleto oſtendimus. Demùm à legitima Miſsione;quæ à vero tantùm, & legitimo Eccleſiæ Paſtore fieri debet: quod ex Marco, cap. 3. collegimus. Si rem diligentiſsimè apud te conferas; perſpicies profectò, hæc nullibi, præterquàm in Eccleſia Romana in Epiſcoporum aſſumptione ſeruari.

In primis, quod ad Vocationem ſpectat.Id extra omnem controuerſiam ſit, neminem vnquam in Romana Eccleſia verum Epiſcopum habitum fuiſſe, qui abſque legitima Romani Pontificis Vocatione,ſeipſum in Epiſcopatum intruſerit:Eam enim tantùm veram Vocationem eſſe diximus,quæ per os Eccleſiæ peragitur. At cùm os Eccleſiæ ſit in Capite, ac Pontifice, ad quem ſpectat Epiſcopos, vel per ſe, vel per alios vocare: inde perſpicuum eſt,legitimam Epiſcoporum Vocationem in Romana dumtaxat Eccleſia fieri; in qua tantùm legitimus Pontifex, ac Petri Succeſſor reperitur, qui Epiſcopos in partem ſolicitudinis vocat.

Quanquã enim in Romana Eccleſia varij olim eligendorum Epiſcoporum modi obſeruarentur;id tamen certiſsimum eſt, nullum vnquam Epiſcopum,abſq; Romani Põtificis auctoritate,vel expreſſa,vel delegata,ad Epi-

ſcopatum aſſumptum fuiſſe: vt ex Greg. conſtat, l. 2. Reg. epiſt. 19. præſertim, cùm Epiſcoporum Vocationem de iure diuino ad Pontificē doceant ſpectare, c. ſi eo tēpore, de elect. lib. 6. Gloſſ. in c. 1. de elect. l. 6. Abbas, in c. Noili. de elect. & in c. Cùm olim. de cauſa poſſeſſ. & propr. Felin. in c. cùm te de reſcriptis. Decius in c. 1. de elect.

Ex quo liquidò conſtat, nullum Epiſcopum in Romana Eccleſia vltrò ſibi honorem arripere, niſi qui à Pontifice, penes quem ſuprema Chriſti poteſtas reſidet, vt Aaron, Dei nomine vocatus fuerit. Qui verò Epiſcopi eligēdi ſunt, antequam ad Epiſcopatum aſſumantur, non modò ſi doctrina, ac ſacrorum Canonum peritia polleant, de Pontificis mandato examinantur; verùm & an probata quadam, & præclara viuendi ratione excellant, qua ſubditis bene viuendi normam præbere queant, & eximium ſuo gregi omnium virtutum exemplar eſſe valeāt, exploratur. Ita fit, vt qui hoc modo examinati, ac vocati ſunt, non ab homine, ſed à Deo vocati cenſeri debeant, vt tradit Auguſtinus, his verbis: *Illum cognoſcimus miſſum à Deo, quem non paucorum hominum laudatio, vel potius adulatio eligit: ſed illum, quem & vita optima, & Catholicorum examen commendat Sacerdotum.* *Aug. l. 83 qq. ad Oroſium, q. vlt.*

Si verò de legitima Epiſcoporum Ordinatione res eſt; ſine qua nulla vera Epiſcoporū Succeſsio haberi poteſt; cùm ea à Romani Pontificis, B. Petri Succeſſoris, auctoritate pendeat; eaque non niſi à veris Epiſcopis perfici poſſit. Annon ſola Romana Religio hanc Ordinationis regulā ſeruat? cùm ea ſola Romano Pōtifice fruatur, qui velut Chriſti Vicarius, ipſius nomine Epiſcopos vocat, eligit, ordinat, ac veris Epiſcopis, hoc modo legitimè ordinatis; iuxta Patrū decreta, & Apoſtolicas traditiones conſecrandos tradit. Hoc quippe argumento Cypria. l. 1. ep. 6. Nouatianum ab Epiſcoporū numero expellit; eo quòd iuxta antiquas Eccleſiæ traditiones ordinatus non eſſet. *Cypr. l. 1. ep. 6.*

Nouatianus (inquit) *in Eccleſia non eſt, neque Epiſcopus computari poteſt, qui Apoſtolica traditione contempta, nemini ſuccedens à ſemetipſo ordinatus eſt.*

Iam (Princeps) ſi placet, pauliſper ad Sectarios diuerte. Quo pacto Lutherani, Caluiniani, Proteſtantes, Puritani, ac reliqui, qui hac noſtra tempeſtate Religionis nomen præſeferunt, Epiſcoporum nomine, aut titulo gloriari poſſunt; Cùm nulla prorſus Apoſtolica lege in ſuis Epiſcopis, aut vocandis, aut eligendis fulciantur? Vbi enim apud eos Romanus Pontifex Petri ſucceſſor? Vbi veri Epiſcopi? Vbi legitima Ordinatio? Lutheriſtæ quidem, ac Caluiniſtæ, Epiſcopi nomen exhorrent; ſuis Miniſtris, ac Superuigilibus contenti: quo ſanè ſe omni Epiſcoporũ ſucceſsione carere declarant. Soli Proteſtantes Epiſcoporum nomen, ac titulum retinent: At certè ſolum titulum ſine re ſibi vendicant. Cùm nihil, cum legitima Epiſcoporum vocatione, ac Ordinatione cõmune habeant. Cùm nec Romanum Pontificem vocantem, nec veros Epiſcopos Ordinatores nanciſcantur. Quò fit, vt non incommodè cum Tertulliano illos mihi prouocare liceat. Qui eſtis? Aut vnde veniſtis? Quæ vocationis veſtræ origo? Quo vocante, ac Ordinãte Epiſcopatus inuaditis? Quo oſtio in ouile irrumpitis? Quo iure, ac titulo vobis Eccleſiæ adminiſtrationem vſurpatis? Chriſti hæreditas eſt, quam poſsidendam Romano Pontifici tradidit, cum Petro dixit: *Paſce oues meas.* Qua licẽtia in Chriſti hæreditatem, ac poſſeſsionem ruitis; qui Romani Põtificis eius Vicarij auctoritatem contemnitis? Qui nulla Dei vocatione accerſiti properatis? Qui nullo legitimè deferente Epiſcopatum rapitis? Qui aliunde, quàm per legitimę Ordinationis oſtium, in Domini Caulam aſcenditis? Qui nullo Apoſtolico mittente curritis? Qui tãdem non Epiſcopi, vos Epiſcopos iactatis?

Tertull. de Præſc. adu. Hæret. c. 37.

Non ſic Romana Eccleſia, quæ in Epiſcoporum voca-

tione,

tione, atque Ordinatione ita Apoſtolicis Regulis inhæret: vt ab his ne latum quidem vnguem abſcedat: quo fit, vt ij dũtaxat veri Epiſcopi cenſeri debeant, quos Romana Eccleſia Apoſtolica auctoritate Epiſcopos ordinat.

Poſtremò, cùm de legitima Epiſcoporum Miſsione, ac Epiſcopatus collatione agitur: planè conſtat, eam tãtummodò in Romana Eccleſia quærendam eſſe, quæ ſola Eligendi, ac Ordinandi Epiſcopos ius à Deo ſibi comparatum habet. Legitimã namq; Miſsionem præcedere debet legitima in mittentibus auctoritas, à Chriſto inſtituta: atq; adeò id certum eſt, vt vbi nulla apud mittẽtes vera auctoritas reperitur; ibi nulla vera, aut legitima Epiſcoporum Miſsio eſſe poſsit. At nullam præterquàm in Romana Eccleſia, legitimã eſſe mittendi Poteſtatem, à Chriſto inſtitutam, Chriſtus ipſe declarat. Cùm enim duplex ſit Epiſcoporum munus à Chriſto inſtitutũ. Vnũ docendi, alterum regẽdi; quæ Chriſtus Apoſtolis obeũda impoſuit. Primum Matthæi, c.28. Cùm ait: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes*, &c. Alterum Ioannis 20. cùm Apoſtolos ad Epiſcopale opus mittens, dixit: *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos.* Quo pacto ea in Eccleſia perpetuò exerceri deberent, ſuo exemplo oſtendit. Is namque, cũ eſſet totius Eccleſiæ Paſtor, ſolus Apoſtolos Epiſcopos creauit, ac legitimè ad vtrumque Epiſcopale munus obeundum miſit: quo ſanè declarare voluit, ſe eam Poteſtatem tãtummodò apud ſummum Eccleſiæ Præſulem depoſitam voluiſſe: quæ ſola legitimè Epiſcopos ad vtrumque, & docendi, & regẽdi officiũ mittere valeret. Ex quo tandem exploratum eſt, ad ſolos Romanos Pontifices, Chriſti Vicarios, totam, ac integram hanc mittẽdi Poteſtatem à Chriſto transfuſam eſſe; ac proinde verã Epiſcoporum Succeſsionem, in Romana dumtaxat Eccleſia ſartamtectam cuſtodiri.

Mat.28.

Ioan.20.

Ex his (Princeps) nõ obſcurè perſpicies, quàm inanes,

nedum impiæ ſint Lutheranorum, Caluinianorum, Proteſtãtium, atque aliorum voces; qui cùm ſuos Epiſcopos, nulla Dei vocatione ad Epiſcopatus accerſitos, nulla Eccleſiæ Ordinatione aſſumptos, nulla denique legitima Succeſsione in Apoſtolorum Sedibus cõſtituros cernãt; aduerſùs Romanorum Epiſcoporum Succeſsionem, variè tamen, ac inconſtanter inſurgunt.

Nam, Caluinus Inſtit. lib. 4. cap. 3. §. 18. quem ſequuntur Beza in Confeſ. Fid. cap. 5. Sect. 28. Brentius, in Prologomenis; & Muſculus, in locis communibus; vbi ſemel id ſibi perſuaſit, Eccleſias omnes Anti-Chriſti tyrãnide eſſe oppreſſas, id facilè ſtatuit. Ordinariam Epiſcoporũ Electionem ab Eccleſia defeciſſe, atque extraordinariam à Deo excitatam fuiſſe. At quis Anti-Chriſti vocem hanc eſſe non agnoſcat? qua aiunt totum orbem penitus a Fide defeciſſe: ac propterea nouos Apoſtolos, nouos Euangeliſtas, nouos Epiſcopos excitandos fuiſſe: Cur, & nouũ Chriſtum excitandum non prædicant? Cùm noui Apoſtoli, & noui Euangeliſtæ, præterquàm à nouo Chriſto vocari non poſsint. Hoc enim argumento olim aduerſùs Marcionem, & Valentinum vſus eſt Tertullianus: *Probent* (inquit) *ſe nouos Apoſtolos eſſe dicant, iterum Chriſtum deſcendiſſe, iterum docuiſſe, iterum Crucifixum.* Quid hoc eſt, niſi Anti-Chriſtum diſſeminare, ac illius Miniſtros ſe gerere?

Tertull. in præſc. cõt. Hær.

At his, qui ſe nouos orbis Apoſtolos iactant; reſpondemus; quod olim Auguſtinus Manichæis reſpondit: *Certè* (inquit) *ſic incipit, Manichæus Apoſtolus Ieſu Chriſti, &c. Nõ credo iſtum eſſe Apoſtolum Chriſti.* Ita Caluino, cùm ait: *Quamquam non nego, quin Apoſtolos quoque poſteà, vel ſaltem eorum loco Euangeliſtas excitarit Deus, vt noſtro tempore factum eſt, &c.* Non credimus nouos Apoſtolos, nouos Euãgeliſtas, nouos Epiſcopos, à Deo extraordinariè excitatos fuiſſe.

Aug. cõt. Epi. fũd. c. 5.

Calu. Inſtit. l. 4. c. 3.

Diues ille Epulo, cùm Abrahamum rogaret, vt extraordinarios Miniſtros ad viuentes fratres mitteret, qui eos à vitijs reuocarent, protinùs ab ipſo audiuit: *Habent Moyſem, & Profetas: audiant illos.* Habuit Chriſti Eccleſia ſemel Apoſtolos; habuit Euangeliſtas, habuit Epiſcopos ordinariè à Chriſto excitatos; quid extraordinaria Apoſtolorum, ac Epiſcoporum Miſsione opus eſt? Antiquos audiant: audiant docentem Eccleſiam, quænam ſit legitima Epiſcoporum Succeſsio: qui enim Eccleſiam docentem non audiunt, non noui Apoſtoli, aut Epiſcopi; ſed Ethnici, ac Hæretici haberi debent. Ita enim ſancitum eſt: *Si Eccleſiam non audierit: Sit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus.*

Luc. 16.

Mat. 18.

Quòd ſi (Princeps) à Caluino quæras; quo pacto Epiſcopi, extraordinariè à Deo excitati, ſuos Epiſcopatus obtineant: Mirum eſt, quàm varium, & inconſtantem reperias. Primùm enim Epiſcopum cum Presbytero confundit: nihilque inter eos diſcriminis collocat: tũ neque Epiſcopi, neque Presbyteri nomen approbat; neque vllũ in Eccleſia eorum ſtabile munus agnoſcit: ſed temporariam tantummodò deputationem, ad docendi miniſterium eſſe ſentit. Demùm hanc Miniſtrorum deputationem non alio, quàm totius populi conſenſu, ac ſuffragio docet fieri debere; quo ſanè omnem Apoſtolicæ Ordinationis modum euertit; & cum Chriſti, & Apoſtolorum inſtitutione, & antiqua Eccleſiæ doctrina apertè pugnat, quæ Epiſcoporum Electionem turbis, ac Magiſtratibus committi conſtanter prohibent. Sic Laodicenum Concil. Can. 13. *Non eſt* (inquit) *permittendum turbis Electionem eorum facere, qui ſunt ad Sacerdotium prouehendi.* Atque idem decernunt Concil. Nicen. II. Can. 3. & Conſtantinopolitanum IIII. Can. 20.

Grat. diſt. 63. C. non eſt.

Vera igitur Epiſcoporum Succeſsione ſoli Romanæ Eccleſiæ vẽdicata. Ad Pontificum Succeſsionem accedo,

quæ cum ex Chriſti inſtitutione neceſſaria, ac perpetua in Eccleſia eſſe debeat; (ſicut probatũ fuit) ex eadẽ quoque facilè euincimus, eam non niſi in Romana Eccleſia poſſe reperiri. Siquidem ex his, quæ in ſuperiori Regula dicta ſunt, manifeſtum eſt: Romanorum Pontificum ſucceſsionem in Petro ortam eſſe, quem Dominus ita Vniuerſalis Eccleſiæ Principem, ac poteſtatis ſuæ Vicarium in orbe reliquit; vt ſuprema illa, ac Põtificia auctoritas in perẽnes Petri Succeſſores transfunderetur. Quod cum ita ſit, vti demonſtratum fuit, quandoquidem Petrus, Romano Epiſcopatu ſibi diuino nutu copulato, in Romana Eccleſia Pontificatus dignitatem depoſuit; atque in ea Pontificum Succeſsionẽ exorſus eſt; ſanè perſpicuum eſt, in ea Romanorum Põtificum Succeſsionem à Deo fuiſſe inſtitutam; vt præclarè docet Cyprianus, cũ ait: Chriſtum; vt Eccleſiæ vnitatem manifeſtaret, vnam Cathedram conſtituiſſe, & vnitatis eiuſdem originem, ab vno incipiẽtem, ſua auctoritate diſpoſuiſſe. Neque enim vlli dubium eſſe poteſt, quin de Cathedra Petri, quæ ipſa Romana Eccleſia eſt, Cyprianus hic apertè agat.

Cypr. de vnit. Ecclеſ.

Hoc igitur, velut certiſsimo conſtituto. Non eſt (Princeps) cur in Romanorum Pontificum, qui Petro in Romana Sede, ac totius orbis Chriſtiani Imperio ſucceſſerunt, ſerie texenda; quò legitima, ac nunquam interrupta eorum Succeſsio demonſtretur, fruſtrà tempus inſumam; cùm ea ſole clarior ſit, neque ab vllo ignorari, aut labefactari queat.

Id verò tantummodò tibi perſuaſum eſſe debet. Hanc Romanorum Pontificum Succeſsionem, tam efficax ad veram Religionem declarandam argumentum eſſe; vt eo antiquiſsimi Patres, aduerſùs ſuæ tempeſtatis Hæreticos, velut fortiſsimo telo, vſi fuerĩt, ad Catholicã Eccleſiam demonſtrandam. Sic Iræneus, nulla aliarum Eccleſiarum ſucceſsionis habita ratione, Romanæ tantùm

Eccleſiæ Pontifices à Petro, vſque ad Eleutherium tunc ſedentem enumerat; vt veram Eccleſiam, & cum ea veram Fidem, ac doctrinam oſtendat, quæ ſemper legitimæ Succeſſionis fuit comes: cuius verba tametſi in ſuperiori Regula relata fuerint: hic tamẽ repetere lubet, cùm alteri argumento deſeruiant: *Sed quoniam* (inquit) *valdè longum eſt omnium Eccleſiarum enumerare ſucceſſionem: maximæ, & antiquiſſimæ, & omnibus cognitæ à glorioſiſſimis duobus Apoſtolis Petro, & Paulo fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ: eã, quam habet ab Apoſtolis traditionem, & annunciatam hominibus Fidem, per ſucceſſiones Epiſcoporum peruenientem vſque ad nos, indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquomodo, præterquam oportet, colligunt.* *Iren. lib. 3. c. 3.*

Quid clariùs (Princeps) ad Romanorum Pontificum Succeſſionem commendandam dici potuit? At neque his contentus, fortiùs adhuc alibi hoc ipſum argumentum vrget; cũ addit: *Reliquos verò, qui abſiſtunt à principali Succeſſione, quocumque colligantur, ſuſpectos habere, vel quaſi hæreticos, & malæ ſententiæ: vel quaſi ſcindentes, & elatos, & ſibi placentes.* Caueant ab Irenæo Proteſtantes, Puritani, Lutheriſtæ, & quotquot à Romanorum Pontificum Succeſſione ſe ipſos diſſuunt; videantq; ſe ad Schiſmaticorũ, & Hæreticorum quiſquilias relegari. *Idẽ, lib. 4. c. 43.*

Tertullianus quoque, qui ſecunda Eccleſiæ ætate, poſt Irenæum ſcripſit: cũ Alexandrinæ Eccleſiæ, quæ à Marco fundata fuerat, aut Hieroſolymitanæ, quæ à Iacobo, Epiſcopos recenſere potuiſſet, qui in ijs adhuc Eccleſijs incorrupta Succeſſione vigebant: ſola Romanorũ Pontificum Succeſſione, Hæreticos prouocat, his verbis: *Edant origines ſuarũ Eccleſiarũ: Euoluant ordinẽ ſuorũ Epiſcoporũ, ita per Succeſſiones ab initio decurrentẽ; vt primus ille Epiſcopus aliquẽ ex Apoſtolis, vel Apoſtolicis viris, qui tamen cũ Apoſtolis perſeuerauerint, habuerit Auctorem, & Anteceſſorem; ſicut Romanorum Eccleſia Clementem à Petro Ordinatum refert.* *Tertull. de Præſ. Hæret. c. 32.*

Vides (Princeps) quanti antiquiſsimi Patres, Romanæ Eccleſiæ Succeſsionem, ad veram tum Fidem, tũ Eccleſiam demonſtrandam, ſemper fecerint. His adde (ſi placet) Optatum Mileuitanum, lib. 2. cont. Parmenianũ: Euſebium Cæſarienſem in Chronico: Epiphanium, hæreſ. 27. Hieronymum, & Proſperum, vbi Euſebij Chronicon proſequuntur; & Auguſtinum: qui hoc demonſtrationis genus adeò certum iudicarunt, vt Auguſtinus hoc ſe in Catholica Eccleſia fixum alligari aſſerat, ita ſcribens: *Multa ſunt, quæ me in Eccleſia Catholica gremio tenent iuſtiſsimè,* &c. *Tenet ab ipſa Sede Petri Apoſtoli, vſque ad præſentem Epiſcopatum, Succeſsio Sacerdotum.* Annõ grauiſsimum illud tibi vinculum videtur (Princeps) quod Auguſtini viri eruditiſsimi, atque in omni literarum genere verſatiſsimi, animum vincire, atque in Catholicæ Eccleſiæ ſinu retinere potuit. Talis profectò eſt Romanorũ Põtificum Succeſsio: qua ipſos quoque Donatiſtas ad veram Eccleſiam prouocabat: *Numerate* (inquit) *Sacerdotes, vel ab ipſa Petri Sede: & in Ordine illo Patrum, quis cui ſucceſſit, videte. Ipſa eſt petra, quam non vincunt ſuperbæ inferorum portæ.*

Auguſt. cont. Ep. fund. c. 4.

Idem in Pſal. con. par. Don.

Neque Caluini euaſio quicquam obtinet, qua contendit; idcircò ab his Patribus Romanæ Eccleſiæ Succeſſionem cõmendari: quòd extra cõtrouerſiam eſſet, nihil à principio vſque ad illam ætatem, neque Romæ, neque in alijs Vrbibus mutatũ fuiſſe in doctrina: quo fit, vt ſumerent, quod omnibus nouis erroribus conficiendis ſufficeret: illis oppugnari doctrinam, ab ipſis vſque Apoſtolis conſtanter, & vnanimi cõſenſu retentã. Hæc diſertis verbis Caluinus, in Inſtitutionibus Geneuę impreſsis, apud Iacobum Borgheſium, anno 1572.

Caluin. Inſt. lib. 4. c. 2. §. 3.

Verùm Caluinus, dum Patrum argumentum ſe putat euadere, magis noſtram cauſam agit, ac ſuo ſe teſtimonio iugulat. Hac enim reſponſione conniuet Caluinus,

Patres rectè hoc argumento tunc vſos fuiſſe, cùm nihil in Fidei doctrina ad illa vſque tempora immutatũ eſſet. Ex quo iam à Caluino obtinemus: Romanorum Pontificum Succeſsionem, horum Patrum tempeſtate, certiſsimum veræ Fidei, & Religionis teſtimonium fuiſſe; ſed cùm demonſtratum fuerit, poſt horũ Patrum tempora, nihil prorſus in Fide, ac doctrina, in Romana Eccleſia im m utatum fuiſſe; ſed eandẽ Fidem, ac doctrinã hodie coli, quæ olim ſub antiquis illis Patribus colebatur. Id profectò, quod petimus, confirmat: nẽpè Romanorũ Põtificum Succeſsionem certũ veræ Eccleſiæ argumentũ eſſe.

Erige animum (Princeps) & ne abſque admirabili diuini Cõſilij myſterio factum eſſe exiſtimes, quòd Antiochena, Alexandrina, Hieroſolymitana, ac cæteris Apoſtolicis Eccleſijs ab infidelibus occupatis, vel hæreſum tabe infectis; ex quo in ipſis Succeſsionis linea abrupta eſt; hæc vna Romana Eccleſia, ac Petri Sedes perpetuam Pontificum ſeriem, ac veræ doctrinę Succeſsionem nullo vnquam tempore corruptam, aut corrumpendam obtinuerit; vt præclarè Cyprianus teſtatur. Cùm ait: *Nec cogitare eos eſſe Romanos, ad quos perfidia non poſsit habere acceſſum*. Quod etiã confirmant plerique antiquiſsimi Pontifices: Lucius I. epiſt. 2. Fœlix I. epiſt. ad Benignum: Agatho, epiſt. ad Conſtantinum Imper. quæ lecta eſt in 6. Synodo, Act. 4. & 8. & alij. *Cypr. ep. 55.*

Quid hoc teſtimonio Deus Opt. Maximus declarare voluit? Præterquàm ſtabilem, & inconcuſſam diuinarum promiſsionũ fidem in Romana Eccleſia ſeruari; quibus olim Pater Chriſto ſuo futurum pollicitus eſt; vt Sedes illius, per omnes orbis generationes immota maneret, ac perpetua Pontificũ ſerie ædificaretur: necnon illius Thronus ſempiterno Paſtorũ Romanorũ ſemine, ſibi inuicẽ, inſtar dierum ſæculi Succedẽtium, ipſam Cœlorum diuturnitatem æquaret; vt legitur Pſalm. 88. his verbis: *Vſque* *Pſal. 88.*

in æternum præparabo ſemen tuum: & ædificabo in generatione, & generationem Sedem tuam, & ponam in ſæculum ſæculi ſemen eius; & thronum eius ſicut dies cæli.

Neque enim alia Chriſti Sedes, aut thronus eſſe credendus eſt, præterquàm Catholica Eccleſia; cuius ipſe Caput, ac Princeps agnoſcitur. At verò, cùm Catholicæ Eccleſiæ Sedes in Romana Eccleſia eo iubente collocata fuerit; planè dubitandum non eſt, quin ea Chriſti Sedes, ac thronus cenſendus ſit, quem ipſe ſibi olim in Petro delegit.

Porrò, qui Romanam Sedem inuiſam habent; cùm illius Succeſsionem adeò claram, ac perſpicuam inficiari nequeant; murium inſtar, eam ſcommatibus, ac conuitijs corrodunt. Caluinus vanam eam Succeſsionem eſſe contendit, quæ virtutum omnium, quæ in Petro præluxerũt, imitationem ſibi coniunctam non habet: atque inde plurima Lutherani, Caluiniſtæ, Proteſtantes, in Romanum Pontificem conuitia iactant; quibus cùm Petri Sedes minimè labefactari queat, fuſas pro ipſis ad Deum preces, pro conuitijs rependimus. Neque enim ijs reſpondere huius operis breuitas fert; præſertim cùm ijs in ſecundo noſtrarum Demonſtrationum tomo abundè ſatisfactum fuerit.

Demõſtr. tom. 2. l. 3. Dem. 3. per. 7. ar. & Dem. 6. art. 2.

Illud tantùm referre lubet; quod ex falſa quadam Antitheſi, inter Petrum, & Romanum Pontificem conficta, in omnium ferè ſectariorum ore verſatur. Petrus (inquiũt) pauper erat, & piſcator: Papa verò diues, & locuples. Petrus nihil poſsidebat: Papa Romãdiolã, Bononiã, ac pleraſque alias regiones poſsidet. Petrus peditabat: Papa equitat. Petrus omnibus ſubijciebatur: Papa omnes etiam Reges, ac Imperatores ſibi ſubijcit. Petrus humilem vitam profitebatur. Papa maieſtatem, ac dominationem, Regum terrenorum more, palàm oſtentat. Atque alia huiuſmodi accumulant: ex quibus tan-

dem concludunt, Papam Petri Succeſſorem non eſſe.

At verò quàm ineptè, ac etiam falsò id concludant (Princeps) facilè tibi perſpectum erit; ſi primùm Pontificum ſucceſsionem, non à cuiuslibet Pontificis perſona; ſed ab Officio, & Dignitate, quæ à Domino inſtituta eſt, pendere, tibi in animum induxeris. Eſto: Diues ſit Papa, Regna obtineat, equitet, orbem ſibi ſubijciat, Regiam Maieſtatem præſeferat; perſonalia quoque aliquorum, ſi volunt, vitia addant. Quid tum? Num hæc Pontificum ſucceſsionem tollunt? aut Pōtificiæ dignitati, quæ à Deo inſtituta eſt, tenebras offundunt? Annon ſuſpicienda dignitatis maieſtas, & ſi quæ ſunt in perſonis ſordes, cauendæ? At abſit, vt quæ illis obijciunt, vitia cenſenda ſint. Oſtendant, qui Romanum Pontificem hac ratione inſectantur, qua lege à Deo cautum ſit, ne ad ſubleuandam pauperum inopiam, Eccleſia bonorum quidpiam poſsideat? Cùm Chriſtus loculos habuiſſe legatur; necnon Apoſtoli, atque ipſe Petrus, Fidelium bona ad eorum pedes oblata, pauperibus diuidenda reciperent.

At inquiunt. Regiam Maieſtatem exhibere, populis dominari, dominationem ſibi in Clerum vſurpare, alienum eſt à Chriſti mandato; quo prohibet, Eccleſiaſticos viros Regum terrenorum more imperare, Luc. 22. *Reges gentium dominantur eorum: & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic.* Quam etiam dominationem damnat Petrus, dicens: *Neque dominantes in Cleris.* *Luc. 22.* *1. Pet. 5.*

At animaduerte (Princeps) Chriſtum id tantùm, quod vitioſum eſt, non quod honeſtum ſit, atque à Deo ordinatum, his verbis prohibere: idemque Petrum cum Chriſto ſentire. Pontificiam enim dignitatem dominandi dũtaxat, non laborandi cauſa expetere, & amplexari; tyrannicè dominari, ſæuitiam in Regni adminiſtratione exercere; pompam oſtendere, luxui, ac delicijs vacare; & ſi

quæ alia ſunt huiuſmodi vitia, hæc Chriſtus prohibet, ac Petrus vitanda iubet. At verò ad neceſſaria Eccleſiæ cõmoda, vel etiam ad profitendum vtrumque Chriſti Regnum oblatas à pijs Imperatoribus, ac Regibus Prouincias obtinere; ſanctè gubernare; pijs legibus inſtituere; illarum, ſicubi opus fuerit, iura defendere; atque hoc temporali dominio impios terrefacere. Infideles, atque Hæreticos in Eccleſiam graſſantes repellere; Chriſtianos Principes, ſi interdum à Fidei, & Eccleſiæ Catholicæ obedientia deſciſcere voluerint, exterrere. Quis Dei lege vetitum eſſe ſentiat? Annon eandem Hebræorum Pontifices olim, ante Regum Conſtitutionem, poteſtatem obtinuerunt?

Dicant (Princeps) quid opes? quid Regna? quid Imperia ipſa detrimenti afferant? ſi animus ab illorum cupiditate longè abſit. Planè id de Romanis Pontificibus ſentire debent (ſi tamen iniqui iudices eſſe nolunt.) Cùm illos inter Regna ſpiritus paupertatem retinere videant. Cùm Prouincias poſsident; nihil tamen ſibi voluntate proprium habent. Cùm orbem ſpirituali ditione ſibi ſubijciunt, ipſi tamen omni humanæ creaturæ ſpiritus humilitate ſubiecti ſunt. Maieſtatem præſeferunt, & tamen ſeruos ſeruorum Dei ſe eſſe profitentur: Purpuram induunt, & occultis cilicijs corpus domant. Tãdem inter Romanas delitias verſantur, & nihil minùs, quàm à Romanis delitijs ſe abduci ſinunt.

Hæc ſi in Romanis Pontificibus pro vitijs haberi volunt: reliquum eſt, vt virtutes quaſque præſtantiores vitia eſſe credant. Id ipſi fateri coguntur; cũ poſt Sanctũ Sylueſtrum, qui Conſtantini donatione potitus eſt, tot ſanctiſsimi Pontifices, ad hæc vſque tempora, in Romana Sede floruerint, de quibus haud fas eſt aliud ſuſpicari. Sed quid hæc ad Pontificum Succeſsionem

ſpectant? quæ cum ad tuendam Fidei, & Eccleſiæ incolumitatem potiſsimùm inſtituta ſit, quemadmodum nullis Pontificum virtutibus augeri, ità nec quibuſcumque vitijs labefactari poteſt.

Quamobrem (Princeps) prudenter apud te ipſum cõſidera, quiſnam ſit Proteſtantium, Puritanorum, atque aliarum Reformatarum (vt vocant) Eccleſiarum ſtatus, quæ cùm omni Apoſtolica Epiſcoporum, atque Pontificum Succeſsione orbatæ ſint; ſine qua vera Eccleſia (iuxta Apoſtolum) nec eſſe, nec conſiſtere vllo modo poteſt: nullum non modò veræ Fidei, ac Religionis teſtimonium præſeferunt; Verùm hoc ipſo, quòd ab Apoſtolica Succeſsione abſunt, cui indiuiduum veritatis chariſma coniunctum eſt, (teſte Irenæo) omni Fide, ac Religione carent; ac malæ ſententiæ, & quaſi hæretici, & Eccleſiæ vnitatem ſcindentes eſſe euincuntur: atque eò magis, quo ipſam Apoſtolicam Succeſsionem in Romana Eccleſia, quæ Petri Sedes eſt, perſequuntur. Quapropter prudentiſsimum illud iudicium ini; quod olim magnus ille Alexander Macedo: teſte Ioſepho Antiquitat. lib. 13. capitul. 6. exercuit: [*Ioſeph. Antiquitat. lib. 13. c. 6.*] cùm inter Iudæos, & Samaritas, de Hieroſolymitano, & Garizitano templo coram ipſo diſceptaretur, quodnam eorum legitimum foret: *Cum Sabbaus, & Theodoſius* (inquit Ioſephus) *conceſsiſſent Andronico, vt prior diceret: orſus ex lege approbare eius Sanctitatem, & Religionem; oſtendens per continuam Pontificum Succeſsionem, Sacerdotij vſque ad ſua tempora propagationem, & ab omnibus Aſiæ Regibus Maieſtatem eius loci honoratam donarijs. Garizitani verò, ac ſi omninò nullum eßet, nunquam ab eis habitam rationem: his & talibus rationibus perſuaſit Regi, vt decerneret, Hieroſolymitanum eße ex ſententia Moyſis conditum; Sabbæum verò, ac Theodoſium addiceret ſupplicio.* Hæc ille.

Quòd ſi ſapientiſsimus Rex, ex ſola legitima Pontificum Succeſsione, & cæterorum Regum honore, Hieroſolymitanum Templum verum, & legitimum eſſe iudicauit. Planè, cùm Romanam Eccleſiam perpetua Pontificum Succeſsione ad hæc vſque tempora propagatam, atque ab omnibus totius orbis Regibus honoribus, & præclaris muneribus auctam cernas. Proteſtãtium verò, ac Puritanorum, ac quorumcumque aliorum, qui Religionis nomine gloriantur, Eccleſias, omni Pontificum Succeſsione expoliatas, nulloque in prætio, ac honore, apud orthodoxos Reges habitas fuiſſe non ignores. Si ſapientiſsimum Regem imitari volueris, idem prorſus iudicium tibi ineundum erit, vt pro Romana Eccleſia ſententiam feras: & tùm Hieronymi, tùm Auguſtini cōſilio vſus, ad eius Eccleſiæ gremium te conferas, atque in ea tibi permanendum eſſe perſuadeas, quæ ab Apoſtolis fundata; perpetua, & incorrupta Pontificum Succeſsione, ad hunc vſque diem toto orbe illuſtris perſeuerat.

Hieron. Dialog. cont. Lucif. c. 9. Auguſt. cont. epiſ. fund. c. 4.

REGVLA

REGVLA SEPTIMA.

FIrmiſsimè tene, & nullatenus dubita (Princeps, clariſsima Chriſtiani orbis expectatio) Sanctã, Catholicam, Apoſtolicã, ac Romanam Eccleſiam tantummodò vera Sanctimonia ornatam, ac diuinis Miraculis à Deo illuſtratam eſſe. Idcircò præter eam, nullam verã Chriſti Eccleſiam in orbe agnoſcendam eſſe.

IAM Tandem (Princeps) ventum eſt ad extremam huius Orthodoxæ Cõſultationis Regulam, in qua Romanæ Eccleſiæ ſplẽdor, ac clariſsima lux ex ipſius Sanctimoniæ, ac Miraculorum gloria erumpẽs tibi oculis obijcienda eſt; vt in ea nouam illam Ieruſalem cæleſti lumine irradiatam conſpicias, quæ ab Iſaia tam egregijs verbis celebratur, cùm ait: *Surge, illuminare Ieruſalem, quia venit lumen tuum, & gloria Domini ſuper te orta eſt, quia ecce tenebræ operient terrã, & caligo populos: ſuper te autẽ orietur Dominus, & gloria eius in te videbitur.* Neque enim dubitare debes, ex omnium ferè Patrum antiquorũ teſtimonio, quin hac Ieruſalem Catholica Chriſti Eccleſia inſinuetur; cùm eandem Ioannes auro, & gemmis fabrefactam, ac diuina claritate perfuſam deſcribat. Apo. 21. Neq; enim illuſtrior vlla Ieruſalẽ eſſe poteſt, quã quæ ex hominibus diuino lauacro ablutis, omni auro, & gẽmis pretioſioribus ædificatur. Quo fit, vt cũ eadem ſit

Iſai. 60.

Apoc. 21.

Catholica,ac Romana Eccleſia,præſertim ob antiquam, cum Catholicæ Fidei,cum honoris,ac poteſtatis denominationem,qua Romana Eccleſia,Catholica ſemper à Patribus fuit appellata (vt aliàs dictum fuit) profectò quæ de illa Ieruſalem à Vate dicuntur, de Romana Eccleſia prorſus intelligenda ſunt.

Siuè igitur ſurgentem Romanæ Eccleſiæ infantiam, ſiuè prouectiorem ipſius ætatem inſpicias; illam ſemper Sanctimonia illuſtrem; ſemper diuina Miraculorum luce fulgentem videas. Siquidem Chriſtus, quæ vera illius lux eſt, ac indeficiens lucerna, perpetuis Sanctorum ſplendoribus, ac corruſcantibus è cœlo ſignis, quibus eam amantiſsimam Sponſam perpetuò ſibi cõiugio copulatam teſtatur: hanc vnam illuſtrat, & in orbe clariſsimam præſtat.

Sed quid eſt (Princeps) quod teſte Iſaia, tenebræ reliquas terras operiunt,& cæca caligine cæteri orbis populi inuoluuntur: cùm ſola Ieruſalem hac Domini luce circumfuſa rutilet? id ſanè, non tam affatu mirabile, quàm viſu miſerabile eſt: quandoquidem tot ſectariorum Eccleſias, velut tenebris ſepulta, ac tot orbis populos caligine reſperſos oculis cernas; quibus nec Sanctimoniæ lux, nec vllus Miraculorum fulgor apparet; qui illos, & veræ Fidei certiores reddere, atque in ea tutos, ac confirmatos præſtare queat. Cùm tamen hæc Sanctitatis irradiatio, atque hæc Miraculorum Domini gloria adeò Romanam Religionem impleat, rapiat, abſorbeat; vt quemadmodum Ieſſe Regio, eo populi Dei ſedes agnoſcebatur,quòd Ægypto denſiſsimis vndique tenebris vallata, ſola clariſsima luce perfunderetur. Ita Catholica,ac Romana Religio,inde vera,ac legitima probatur,quòd Proteſtãtium, Puritanorũ, Lutheriſtarũ, atq; aliorum Religioniſtarũ Eccleſijs nulla Sãctimoniæ, aut Miraculorũ luce illuſtratis, ſed tenebrarum caligine

obtectis,

obtectis, ea ſola inter hos clariſsimos ſplẽdores verſatur.

Vtraq; igitur,& Sanctimoniæ, & Miraculorum lux, quæ in Romana Eccleſia nullo vnquam tempore enituit, ſuo quæque ordine ſingillatim tibi demonſtranda eſt: vt veræ Fidei,ac Religionis lumen, quod in ea tantũ effulget,animo haurias.

Principiò, quod ad Sanctimoniam ſpectat. Futuram Catholicæ, & Romanæ Eccleſiæ Sanctitatem olim Iſaias prænunciauit his verbis: *Super ſolium Dauid, & ſuper Regnum eius ſedebit; vt confirmet illud, & corroboret in iudicio, & iuſtitia, à modò, & vſque in ſempiternum.* Iſai. 9. Perſpicuum enim hoc eſt,de Chriſti Regno,quo Catholica Eccleſia ſignificatur,vaticinium: neque his verbis aliud Vates indicat, præterquàm Catholicam Eccleſiam, quàm Romanam eſſe diximus, nullo vnquam tempore vera iuſtitia, ac Sanctimonia deſtituendam eſſe: quod etiam confirmat Deus per Oſeam, cùm eandem Eccleſiam Oſea 2. alloquens, ait: *Et ſponſabo te mihi in ſempiternum, & ſponſabo te mihi in iuſtitia, & in iudicio.* Atque inde factum eſt, vt Apoſtoli diuino planè lumine perfuſi; cùm Eccleſiæ Sanctimoniam, quæ illam, ac ſolam perpetuò comitari debet, ex indelebili iuſtitiæ coniugio, qua Chriſto copulata eſt, percepiſſent; Sanctam in Symbolo nuncupauerint, ac Sanctam credendam propoſuerint; vt nemini dubium eſſe poſſet; quin vera Sanctitas perennis, ac indiuiduæ Romanæ Eccleſiæ comes eſſe debeat.

Cæterùm, in quo hæc Romanæ Eccleſiæ Sanctitas, quàm vterque Vates iuſtitiam, ac iudicium appellat, repoſita ſit: declarat Paulus, his verbis ad Epheſios ſcribens: Epheſ. 1. *Elegit nos* (inquit) *in ipſo ante mundi conſtitutionem, vt eſſemus Sancti, & immaculati in conſpectu eius, in Charitate.* Equidem ſi Lutherus, & Caluinus hoc Pauli teſtimonium inter alia rectè expendiſſent; didiciſſent

profectò Apoſtolum, Electorum Sanctimoniam, nō in Fide, ſed in Charitate; neque in iuſtitia Fidei, ſed in iuſtitia Operum ſitam docuiſſe: *Vt eſſemus* (inquit) *ſancti, & immaculati in conſpectu eius.* At quomodò? num in Fide? minimè quidem; ſed *in Charitate.* Nam, & alibi dixerat: *Si*
1. Cor. 13. *habuero omnem Fidem: ita vt montes transferam, Charitatem autem non habuero, nihil ſum.* Vti fuſiùs in prima parte diſſeruimus.

Porrò, hæc illa iuſtitia eſt, in qua Vates Romanam Eccleſiam Chriſto deſponſatam eſſe tradunt: cuius fructus
Gal. 5. enumerat Apoſtolus, cùm ait: *Fructus autem Spiritus eſt, Charitas, Gaudiū, Pax, Patientia, Benignitas, Bonitas, Longanimitas, Manſuetudo, Fides, Modeſtia, Continentia, Caſtitas.* Denique, ſi veram, ac Apoſtolicam Sanctimoniam (Princeps) qua Eccleſia Catholica ab impuris ſectis diſcerni debet, noſſe optas; diſce ex Apoſtolo: eam nō niſi in morum honeſtate, ac ſtudioſa omnium virtutum exercitatione; ac præſertim in eximia quadam, ac præclara diuinæ charitatis, ac dilectionis perfectione ſitam eſſe: vt ipſe Apoſtolus teſtatur; cùm perfectā hominis Chriſtiani Sanctitatem deſcribens, ita inquit: *Induite vos ergo ſicut*
Col. 3. *Electi Dei ſancti, & dilecti, viſcera Miſericordiæ: Benignitatem, Humilitatem, Modeſtiam, Patientiam; ſupportantes inuicem, & donantes vobismetipſis, ſi quis aduerſùs aliquem habet querelam: ſicut & Dominus donauit vobis, ita, & vos. Super omnia autem hæc Charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis.* Hæc igitur Sanctimonia eſt, quæ Romanam Eccleſiam, inſtar ſolis, perpetuis ſuæ lucis fulgoribus irradiat: quæ cùm ex perfecta Chriſti virtutū imitatione erumpat, ſola vera Sanctitas cenſenda eſt, qua ea Sancta nuncupari debet.

Et quidem (Princeps) ſi res non ad contentionis libidinem, ſed ad veritatis dumtaxat ſtudium reuocanda eſt; nemo eſt, qui Apoſtolicam hanc vitæ Sanctimoniam,

vſque

vſque adeò in Romana Religione excellere non perſpiciat; vt ſi eam alibi quærere affectet, prorſus nõ inueniat. Id facilè tibi perſpectum erit: ſi Euangelicas veræ ſanctitatis Regulas mecum diligenter euoluas.

Prima Chriſtianæ vitæ Regula, qua ad infimos ſanctimoniæ gradus conſcenditur, eſt omnium Dei Mandatorum obſeruantia; quę adeò Chriſtiano homini neceſſaria eſt, vt ea ſublata nulla non modò ſanctitas, ſed nec vlla Dei amicitia comparari queat, Chriſto ipſo atteſtante: *Vos amici mei eritis, ſi feceritis, quæ præcipio vobis.* Quinetiam diuinam maledictionem incurrant, quicumquè diuinis mandatis non obtemperant, comminante Dauid: *Maledicti, qui declinant à mandatis tuis.* Hanc cùm Proteſtantes, Puritani, Lutheriſtæ, atque alij Religioniſtæ, velut impoſsibilẽ à ſuis Eccleſijs expellant. Sola Romana Eccleſia ita probat, laudat, commẽdat, amplectitur: vt nõ-modò ſedula fideles populos, diuinis præceptis obtemperare doceat, ſed in publicos quoque trãſgreſſores animaduertat.

Ioan. 15.

Pſal. 118.

Quid (Princeps?) quod in ea innumeros vtriuſque ſexus, tàm viros, quàm mulieres reperias, qui ita in omnibus Dei Mandatis ſine offendiculo incedant; vt pleri que communi Chriſtianorum vita non contenti, quæ ex diuinorum Mandatorum cuſtodia exoritur: ardentiori virtutum ſtudio ad præſtantioris vitæ genus aſcendant. Quis enim ſtudia, exercitationeſque virtutum vehemẽtiſsimas aperire queat, quæ in Romana Religione, non ab vno, aut altero; ſed ab innumeris propè piorum hominum cœtibus, ac ſocietatibus quotidie fiunt? Quis vitæ innocentiam, ac cordis munditiam enarrare valeat, quæ in quamplurimis tàm egregiè eluxit, vt ſæpè cum Angelis Cuſtodibus, cum Apoſtolis, cum Sanctis, cum Virgine Deipara, denique cum ipſo Chriſto amiciſsimè confabularentur?

Videas Angelicam animi puritatem, ac morum ſimplicitatem in tam multis enitere: vt Lupis, Vrſis, Leonibus, Tigribus, alijſque truculentioribus feris, velut cũ domeſtico cane, familiariſsimè colludant.

Videas arctiſsima aliorum ieiunia; quibus vel arborũ radices, vel agreſtes herbæ, vel legumina aqua tantũ madefacta, vel panis, & aqua familiaris, ac perpetuus cibus vitæ fuit.

Poſtremò, quis aſperas carnis mortificationes, Apoſtolico exẽplo, à quàmplurimis vltrò aſſumptas verbis complecti valeat? qui ſeipſos nudos inter ſpinas volutantes, vel inter gelidas niuium aquas, in aſperrimo hieme commorantes, vel graui ferri pondere ſe ipſos onerantes, vel duriſsimis flagellis corpus excarnificantes; cilicijs, vigilijs, abſtinentijs, ac alijs propè innumeris modis rebelles carnis appetitus domarunt? His (Princeps) plena ſunt Sacrarum Hiſtoriarum volumina, quæ tum apud Caſsianum, tum apud Hieronymum, tum recẽtiùs, apud quorumcunque Religioſorum Ordinum monumenta ſeruantur.

At illud prætereundum non eſt, quòd in perfectum diuinæ legis obſeruantiæ teſtimonium; ſola Romana Religio, eam erga temporales Reges, & Principes obedien-
1. Pet. 2. tiam, ac ſubiectionem profitetur; quòd iuxta Apoſtoli doctrinam nõ ſolũ bonis, ac modeſtis, ſed etiam diſcolis ſibi obtemperandũ proponit: quos eo honore proſequendos docet; vt ijs non modò propter iram, aut ſupplicij vindictã: Verùm multò magis, propter conſcientiã (vt monet
Rom. 13. Apoſtolus) ac diuinæ legis amorẽ, parendum eſſe præcipiat; ac proinde iuſtas eorũ leges infringere, aut ijs ex animo nõ ſubeſſe, piaculum exiſtimet: vt ipſo experimento
Rom. 13. perſpicuum eſt. Neque enim ignorat omnem Regum, ac Principum Poteſtatem à Deo fluere; atque adeò diuina lege in orbe inſtitutã eſſe; vt qui eorum poteſtati reſiſtunt,

quan-

quandoquidem in Deum rebelles ſe produnt, æternam ſibi ipſis damnationem acquirant.

Vbinàm hanc, vel apud Puritanos, vel apud Proteſtantes, aut alios Religioniſtas, tam exactam erga Principes veneratione͂, ac obedientiam reperias? Perſpicuũ eſt (Princeps) qualem Caluinus, ac Caluiniſtæ Regibus, ac Magiſtratibus ſubiectionem debitam agnoſcāt; eā ſcilicet, quæ ad animæ vinculum non pertingat: neq; homines ad ipſorũ leges obſeruandas in conſcie͂tia adſtringat. En Caluini verba: *Nā ſi Principibus obediendum eſt, nō pœna tantùm, ſed conſcientiæ cauſa, inde conſequi videtur, in conſcie͂tiam quoque dominari Principum leges. Reſpondeo, inter genus, & ſpeciem hic eſſe diſtinguendum: nam etſi leges ſingulæ conſcie͂tiam non attingant, generali tamen Dei præcepto tenemur, quod Magiſtratuum auctoritatem nobis commendat.* Premantur hæc Caluini verba, quid ex his elicietur? præterquàm neminem ad ſeruandas Principum leges, per ſe vlla conſcientiæ lege teneri: quòd ſi generale Dei Præceptum agnoſcit, quo homines Principibus ſubeſſe teneantur: cùm ipſum Dei Mandatum omnibus impoſsibile eſſe perſuadeat, eo ſanè ſpectat, vt omnem ſubditis erga Principes obedientiam auellat. Quò fit, vt Reges ab his maximè Religionibus cauere debeant, quæ cùm diuinæ legis obſeruantiam ſibi impoſsibilem aſtruant, Regum quoque, ac Principum obedientiam cunctis impoſſibilem eſſe perſuadent: ac proindè cùm per arbitrium lubet, ab ea liberrimè, & abſque vllo conſcientiæ ſcrupulo recedunt.

Cal. Inſt. l. 4. c. 10. §. 8.

Atque hæc quidem, quæ perfectam diuinorum Præceptorũ obſeruantiā attingunt, primũ aſſurgentis in Romana Eccleſia Sanctitatis gradum oſtendunt. At verò Romana Religio, eo non contenta, ad altius Euangelicæ perfectionis faſtigium conſcendit; cùm præſtantiorem diuinorum Conſiliorum Regulam ſuis ſequendam,

atque amplectendam ſuadet. Cunctarum Eccleſiarum (Princeps) ſiue Proteſtantium, ſiue Puritanorũ, ſiue aliorum, qui Chriſtiano nomine gloriantur, ſtudia atque exercitationes euolue: ſcrutare; Vide, nùm ex his vlla ſit, quæ Chriſti imitationem tam auidè quærat, vel tam perfectè amplectatur, vt Regias facultates, ampliſsimaſque opes deſerere, atque omnium temporalium bonorum contemptu, Chriſti Domini paupertatem, ita ſectandam ſuis perſuadeat, vt nec illis ad victum neceſſaria ſenſerit retinenda, quò perfectiùs illum imitari poſsint,
Luc. 9. qui ait: *Vulpes foueas habent, & volucres Cæli nidos, Filius autem hominis non habet, vbi Caput ſuum reclinet*; atque
Mat. 6. illius Conſilium ſequi, qui apud Matthæum monuit: *Nolite ergo ſolliciti eſſe dicentes, quid manducabimus? aut quid bibemus? aut quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt*: ac demum Apoſtolicam omnium rerum abdicationem
Luc. 14. amplecti, quam Chriſtus ipſe docuit, cùm ait: *Qui non renunciat omnibus, quæ poſsidet, non poteſt meus eſſe Diſcipulus*; quamque re ipſa Apoſtoli omnes præſtiterunt, id te
M.t.19. ſtante Petro: *Ecce nos relinquimus omnia, & ſecuti ſumus te.*

Quot quæſo (Princeps) ex Proteſtantibus, aut Puritanis, aut alijs Caluiniſtis, ac Lutheranis hanc Apoſtolicæ perfectionis Regulam ſequi videas; vt temporalia omnia pro Chriſto deſpiciant; relinquant; pauperibus erogent, nihil ſibi retineant; omnibus rebus exonerati poſt Chriſtum currant; nudi, nudum Chriſtum ſequantur; qui demum hanc Euangelicæ perfectionis normam, tam grauiter à Chriſto commendatam, cùm ait: *Si vis perfe-*
M.t.19. *ctus eſſe, Vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, ſequere me*; vel extremo digito attingant. Nullum planè reperias. Quàm verò hæc Euangelicæ perfectionis Regula diligentiſsimè in Romana Eccleſia cuſtodiatur, nullo teſte opus eſt. Id enim tot Monachorũ Cœnobia,

tot

tot Regulariũ Ordines,tot Virginum Collegia, quæ longè latéque per orbem diffunduntur,non obſcurè teſtantur: in quibus tot virorum,ac ſacrarũ Virginum miriades,abiectis rerum temporalium curis;ac cunctis,quæ in mundo poſsidebant, propter Chriſtum relictis,Chriſti indigentiam imitantur, ac cœleſte voluntariæ paupertatis conſilium implent.

At verò nè exiſtimes(Princeps)huiuſmodi,vel rerum inopia preſſos,vel neceſsitate aliqua compulſos,temporalibus rebus valedixiſſe.Videas in his Imperatores, Reges,Principes extitiſſe,qui nullis rebus aduerſis fracti,aut vitæ incommodis compulſi,ſolo cœleſtium rerum amore,ac Chriſti imitationis ſtudio accenſi,ampliſsima Imperia,Regna,ac Prouincias reliquerunt, vt ſe arctiſsimo paupertatis vinculo Chriſto coniungerent.

Ex his,ſi aliquos tibi audire lubet, habes Lotharium I.Imperatorem occidentis,qui circa annum ſalutis 855. ad Monaſticam vitam Imperio relicto ſe contulit: Poſt ipſum Vgonem priùs Prouinciæ Regem,deinde Imperatorem creatum,anno 920. Iſaacium Comnenum Imperatorem orientis, anno 1060. Ioannem Cantacuſsinum,anno 1310. Ex Regibus habes Rachiſium Regem Italiæ, qui Luitprando ſucceſsit, anno 740. Pipinum item,Italiæ Regem, anno 805.Bambam,Regem Hiſpaniæ: Ioannem,Portugalliæ: Raimirum,Aragoniæ: Cazimirum,Poloniæ: Carolum, & Pipinum,Aquitaniæ: Salomonem,Vngariæ: Simeonẽ,& Trebellionem, Bulgarorum: Sigibertum,Notumbriæ: Magnum, Daciæ: Arrigum,Daniæ. Neque his defuerunt Angliæ Reges: inter quos enumerantur Alphridus, Chenredus,Cæſulphus, Eghebertus,Elteredus, Ina,Offa, Sebe, qui ſpreto temporali Regno,Monaſticam vitam ſunt profeſsi. Vides(Princeps) quã copioſè hoc Euangelicæ perfectionis conſilium, in ipſis Angliæ Regibus eluxerit; cùm in ca

Romana Religio floreret: atque è regione, quã altè nunc in Anglia omnis Euangelica perfectio, & cum ea Apoſtolica Sanctitas ſileat; vbi illa nouum Proteſtantium, ac Puritanorum Euangelium recepit, quod cũ Chriſti Euãgelio, ac ipſius imitatione pugnat. Quò fit, vt ſi iudex æquus eſſe velis (quod mihi facilè ex egregia animi tui indole perſuadeo) id apud te certum eſſe debeat: Romanam Eccleſiam, vt potè perfecta Chriſti, atque Apoſtolicæ vitæ imitatione illuſtrem, hoc Euangelicæ Sanctitatis faſtigium ſolam contingere.

Venio ad caſtitatis Conſilium; quod cũ Chriſtus tantoperè commendet, vt eos cœleſtium Eunuchorum titulo cohoneſtet, qui indomitas carnis concupiſcentias voluntariæ continentiæ, ac cœlibatus fræno cohibent; ac licita nuptiarum oblectamenta gladio ſpiritus obtruncãt. Paulus quoque adeò Virginitatem extollat, vt eam ſacro Coniugij vinculo anteponat; vtpotè, quæ Angelico candori comparata terrenos homines ad Angelorum vitam transfert. Vbinàm ſunt (Princeps) ex tanta Lutheranorũ, Caluiniſtarum, Proteſtantium, Puritanorum, atque aliorum Religioniſtarum turma, qui iuxta Chriſti Conſiliũ, ſeipſos propter Regnum Cœlorum caſtrent; qui cœlibatum colant, qui continentiam, ne dùm Virginitatem amplectãtur; ſaluberrimũque hoc Chriſtianæ perfectionis Conſilium digito tenus attingere velint.

Audi (Princeps) quid hi aduerſùs Chriſti Euãgelium hominibus perſuadere ſtudeant. Nimirùm continentiam vouere, non virtutis, ſed præſumptionis, ac temeritatis eſſe. Cùm (vt aiunt) continentiæ opus donum Dei ſit, quod in noſtra non eſt ſitum poteſtate. At quid homines à Dei Euangelio diſsiti, ac ſuis cupiditatibus indulgentes, vt ſuis impudicitijs excuſationem texãt, aliud præterquàm calumnias in Deum ſtruerẽt? atque in eum ſuarum libidinum cauſam referrent? ſi quando cõtinen-

tiam, quam à Deo non acceperunt, minimè ſeruēt? Cùm enim in eo, quod in noſtra poteſtate non eſt, nemo aut laude, aut vituperio, vel præmio, vel pœna dignus ſit. Si à venereis cōtinere poteſtatem noſtram aufugit, quid prędicat Apoſtolus; quòd neque fornicarij, neque idolis ſeruientes, neque adulteri, neque molles, neque maſculorū concubitores, Regnum Dei poſsidebunt? *1. Cor. 6.*

Perpende (Princeps) quàm perperam donum Dei extollant, vt continentiam ab hominibus auferāt. Quis nō Humilitatem, Patientiam, Miſericordiam, Manſuetudinem, Fidem, Spem, Charitatē, ac reliquas virtutes, æquè ac ipſam Cōtinentiam, Dei dona eſſe ſentiat? Cùm Iacobus affirmet. Omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſſe, deſcendens à Patre luminum. *Iacob 1.* Quòd ſi impoſsibilem hominibus Cōtinentiæ donū eſſe iudicant: an nō cōſequens eſt, vt & reliquas virtutes, quæ homines à vitijs deterrent, atque ab improborū numero diſcernunt, ab hominum vita exulare cogant?

Quamobrem diſce (Princeps) continentiam, ac Cæteras virtutes ita Dei dona eſſe; vt quamquam illæ abſque Dei ope haberi non poſsint: attamē, quoniam nullo magis delectatur Deus, quàm hominibus ſua dona imperti-ri; Vix quiſpiam in his cōparandis laboret; mox hæc Dei dona illis obuia fiant; neque vlli gratiæ auxiliū deſit, quo ea ſibi comparare queat.

Fateor equidem, hoc Euangelicæ Caſtitatis opus, quo à Venereis etiam licitis perpetua abſtinentia indicitur, eò magis inter ardua Euangelicæ perfectionis opera collocari, quò acriores, ac frequentiores carnis ſtimuli inſurgunt, quibus homo diù, noctuq; agitatur: atq; illis potiſsimū durū, ac impoſsibile videri, qui à ſuis cœtibus abſtinētias, ac ieiunia expellūr; ventris cupiditatibus indulgent; Carnis caſtigationes à ſe ipſis, quā longiſsimè arcēt; inter delitias verſantur; nec vllis omninò vitæ aſperitatibus

carnis concupiſcentias aduerſùs ſpiritum inſurgentes co hibendas volunt. Vt enim Hieronymus contra Iouinianum ſcribit: *Si quis exiſtimat, & abundantia ciborum, potionumque ſemper frui, & carnis lubricum non ſentire; hoc eſt, verſari in delicijs, & deliciarum vitijs non teneri, ſeipſum decipit.*

Hier. contra Iouinian. lib. 1. c. 37.

At in Romana Religione; cùm ij, qui ad Euangelicam perfectionem anhelant, id in primis curent; vt ciborum abſtinentia, ieiunijs, vigilijs, cilicijs, corporis macerationibus, laboribus, orationibus ſeipſos exerceant; & quò minùs inter delicias verſantur, eò maiora ad caſtitatem tuendam præſidia à Deo Optimo Maximo ſibi acquirãt: nihil in hac re arduum, aut difficile eſſe exiſtimant, quod cœleſti Dei munere non attingant.

Neque huius rei teſtes ampliſsimi deſunt. Non modò mediocris fortunæ homines; verùm & illuſtriores orbis Monarchæ, Reges, ac Principes, præter ſuperiùs enumeratos; qui inter Cęſarum, ac Regum delicias, Chriſti candidiſsimam virginitatem ſequuti, immaculatum vſque ad mortem thorum ſeruarunt.

Inter hos elucent Henricus I. Imperator, & Cunegundis vxor: de quibus apud Hiſtoriographos refertur; quòd is extremum iam ſpiritum agens, accerſita vxore, eam Regni Proceribus reſtituerit, illis verbis vſus: *Accipite virginem veſtram; quam mihi intactam tradidiſtis, intactam reddo.* Boleſlaus quoque pudicus, Rex Poloniæ, cum Conge, ſeu Cunegunde vxore. Alphõſus Rex Caſtellæ, vt tradit Volaterranus, lib. 2. Et ne Anglos tuos prætercam: inter Anglorum Reges, Eduardus ſanctus, cum coniuge perpetuam in coniugio virginitatem ſeruauit. Edeltrudis quoque Angliæ Regina, tribus nupta viris, poſt tertium virgo ad Chriſtum virginem euolauit. In his quoque emicant ſanctus Elzearius Comes Ariomi, cum ſancta Delphina coniuge. Vrſeolus Venetorum Dux. Et Caſimirus Cazimiri Regis Poloniæ filius.

Sed quid vnum, aut alterum commemoro? cùm id innumeri Romanæ Religionis Sacerdotes, tot Anachoritæ, tot Religioſorum caſtra, tot ſacrarum Virginum Collegia, quibus vndique Romána Religio ſcatet; non obſcurè teſtentur; ex quibus ipſius Sanctimonia commendatur.

At tertium Euangelicæ perfectionis Cõſilium proſequamur: quo illuſtriores homines ardentioribus charitatis ſtimulis erga Chriſtum impulſi, cunctos propriæ voluntatis motus, ac ſenſus alijs potiùs ſubijcere; ac Chriſti obedientiam imitari, quàm propria arbitrij libertate frui maluerunt; quò perfectiùs Chriſtum ea via ſequi poſſent, quam is Diſcipulis terendam propoſuit; cùm ait: *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat Crucem ſuam, & ſequatur me.* *Mat.16.* Certè nemo eſt (Princeps) cui perſpectum non ſit; quàm ſanctiſsimè hac Euangelicæ perfectionis via, Romana Religio incedat; cùm non vulgares tantùm homines; ſed & præclariſsimi Reges, ac Cæſares hanc humilitatis viam aggreſsi, alijs potiùs parere, ac Chriſtum imitari voluerint: Qui cùm in forma Dei eſſet (vt *Philip.2* ait Apoſtolus) exinaniuit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem: quàm ampliſsimis Regnis, ac populis dominari. Hos quàm plurimos ſuperiùs recenſuimus; ac plures adhuc enumerari poſſent, qui in omnibus Regularium Ordinibus, ac præſertim in noſtra Franciſcana Familia, Religioſæ militiæ nomina dedêre: quos ſponte prætereo, ne inſtitutas breuitatis metas egrediar.

Præclara quoque Euangelicæ Perfectionis exempla ſubticeo; arctiſsima ſilentia, quotidianas vigilias, veſtium aſperitatem, orationum aſsiduitatem, voluntarias carnis afflictiones, quibus ad veram Sanctimoniam via ſternitur; quæ Monaſticæ vitæ adeò coniuncta ſunt; vt in his quilibet Apoſtolicam viuendi Regulam, non obſcurè contemplari queat.

Omitto Humilitatis ſtudia, Charitatis officia, Patientiæ, Manſuetudinis, Toleráti ç, Benignitatis, Pietatis, Modeſtiæ, ac cæterarum virtutū exempla; quibus plena ſunt Caſsiani, Surij, Metaphraſtis, Nicephori, atque aliorum monuméta; quæ ſanctiſsimi quique Romanę Religionis viri, in veræ Sanctimoniæ argumentū, olim exhibuerūt; & quotidie etiam hac noſtra tempeſtate exhibent.

Poſtremò, ſi in ipſo Euangelicæ Sanctimoniæ apice, quem Paulus in Charitatis, ac diuinæ dilectionis incẽdio collocat, pedem ſiſtas (Princeps) Annon eam, ita in Romana Eccleſia ardere cernas; vt nõ immeritò ſola totius Euangelicæ perfectionis ſimulachrum præſeferat. Nã cũ diuina Charitas, cum primis in Chriſti Fide lõge, lateq́ue per orbem propaganda potiſsimùm eniteat: hoc ſumma Romanæ Religionis ſemper cura fuit; huc omne ſtudiũ, ac diligentiam contulit; vt Chriſtianam Religionẽ vbique gentium diſſeminaret, & aberrãtes populos, ac Barbaras nationes, quę inter infidelitatis tenebras verſabantur, ad Chriſtianæ Fidei lucem reuocaret.

Huius rei teſtis in primis eſt Hiſpania: quæ cum primùm à Iacobo Apoſtolo, ac etiam Paulo (vt tradunt) Chriſtianis præceptis imbuta fuiſſet; ac deinde in his à Cecilio, Euphraſio, Indallenſio, Criſiphone, Heſichio confirmata: Alanis poſteà, Sueuis, Gotthiſq; in Hiſpaniam irrũpentibus corrupta. Iterũ Leandri Hiſpalenſis Epiſcopi, & aliorũ opera (vt teſtis eſt Oroſius) circa annũ Domini 408. & 586. Catholicæ Fidei reſtituitur: tũ verò Catholicorũ Regũ, qui egregiã ſemper in tuẽda, & propagãda Fide ad hæc vſq; tẽpora operã nauarunt, pietate, ac labore tã fixas in Catholica, ac Romana Fide radices egit: atq; adeò Catholico nomine inſignis euaſit; vt cũ ſub magno illo Carolo V. orbis miraculo, ac duobus poſt eũ Philippis, non tã Regni, quã illuſtriſsimæ Fidei ſucceſſoribus, Catholicæ Fidei eminentiam obtinuerit: ſub noſtro

Pau. Oroſius, lib. 7. c. 41.

tandem

tādem Philippo IIII, hac tempeſtate regnante, in admirandum planè toti orbi Fidei exemplum emerſerit: neq; enim in eo publicā illam tantùm Fidei tuendę rationem, quæ illi cū Maioribus cōmunis eſt, ſuſpicio; ſed præterea ſingularem, ac pene incredibilē Fidei Catholicæ propagandæ æſtū admiror: quo non tam publica Regni cōmoda, quàm ipſos ſibi conſanguinitate coniunctiſsimos contemnere viſus eſt, vt antiquū Regnum olim Chriſto fideliſsimum, & ab eo non pridem ereptum, Chriſto iterum reddat. Id profectò, ſi à ſene, & iam prouectę ætatis Rege ageretur; annon ſumma laude dignum cenſendum eſſet? Quid? cùm à pubeſcente, ac nedū perfectæ ætatis Monarcha ante annos erūpat; quo encomio id dignum arbitrabimur? Hoc planè exēplo, ita ſe toti orbi admirabilē præbet; vt neq; à nobis, neq; à poſteris ſatis cumulatè laudari queat: necnon Chriſtianis Regibus, quid in adoleſcente Rege admirandum, ac imitandum habeant, relinquat.

Teſtis quoq; eſt Gallia, in qua cū primum Creſcens, & Eutropius à Petro Apoſtolo miſsi, tum Dionyſius, Ruſticus, & Eleutherius à Clemente Rom. Pontif. cò deſtinati Euangeliū prædicaſſent; ea deinde à Frācis occupata, ſub Symmacho Rom. Pōtifice, S. Vedaſtus Attrebatenſis, S. Solemnis Carnutēſis; ac præcipuè S. Remigius Rhemenſis; Epiſcopi, in Frācorum gente, ac Clodoueo eorum Rege ad Fidem conuertendis, fœliciſsimè inſudarunt.

At verò reſtituta Fide: quàm piè, quàm amanter, quàm ardenter Francorum Reges, qui poſt Clodoueum Regni ſceptro potiti ſunt, Chriſtianam Religionem proſequuti fuerint: quàm ſtrenuè, ac conſtanter pro Romana Eccleſia eouſque decertauerint, vt Rom. Pōtificem non ſemel è Petri Sede exturbatum reſtituerint. Denique quàm ampliſsimis muneribus, ac donarijs Romanā Sedē auxerint, & cohoneſtarint; egregia illa Magni illius Caroli Chriſtiani orbis ſplendoris, ac Romanæ Eccleſiæ propugnaculi,

Pipini, Ludouici, ac cæterorum Regum geſta ſatis apertè declarant: quibus illuſtriſsimum illum Chriſtianiſsimorum Regum titulum, ſibi à Romana Sede delatum meritò compararũt. Ludouici ſanctiſsimi Regis, in Chriſtiana Religione apud Saracenos propaganda, ardentiſſimum ſtudium, quin etiam profuſam vitam prætereo, quæ apud ſacros, & profanos Hiſtoriographos nota ſunt. At quis Ludouici XIII. modò regnantis, tã illuſtria Regni primordia non ſtupeat? qui nedum vigeſimũ ſecundum annum attingens, Regijs voluptatibus contemptis, quæ adoleſcẽtem ætatem comitari ſolent; ac prioris Ludouici pietate, ardẽtique Fidei zelo imbutus, pro ſummis Regni delitijs ſatis ſibi eſſe arbitratur, pro Fide, pro Chriſtiana Religione, prò Chriſto denique diù, noctuque inter arma verſari; & ampliſsimum Regnum ab hæreſum tabe vendicare. In quo ſanè, cùm præclariſsimi illius Iudæ Machabæi munus, ac fortitudinem, necnõ fœlicitatem videatur aſſequutus; facilè mihi perſuadeo, id non humanæ, ſed diuinæ potiſsimùm virtuti tribuendum eſſe; qua pium, ac adoleſcentem Regem, haud ſecus, quàm alterũ Machabæum Deus ſacro gladio armare voluerit, ac illis verbis ad Regni Fidem propugnandam excitare: *Accipe gladium ſanctum, munus à Deo, in quo deijcies aduerſarios populi mei.* (2. Mach. 15.)

Teſtis quoque eſt Germania: quæ quicquid vnquam Chriſtianæ, ac Catholicæ veritatis habuit; Cononi, ac Gregorio II. Romanis Pontificibus debet, qui Chiliano, Seuerino, ac tãdem Bonifacio in Germaniam miſsis, totam Germanorum gentem ad Catholicæ Fidei veritatem perduxerunt.

Teſtis eſt etiam Britannia tua (Princeps) quæ ab Eleutherio Romano Pontifice (eò Fugatio, & Damiano miſſis) primùm ad Fidem conuerſa; Rurſus Anglis Inſulam occupantibus; inde profligatam Fidem iterũ incolumem

reſtituunt

reſtituūt, Auguſtinus, Columbanus, Finanus, Fœlix, Iuſtus, Paulinus, Brunus à Gregorio Magno illuc deſtinati. Porrò hanc fidem à Magno Gregorio hauſtam, ſi (Princeps) veram, ac Catholicam eſſe exiſtimas; vtpotè quæ ab eo profecta fuerit, de cuius ſana Fide, ac doctrina, ne Caluinus quidem ipſe dubitat. Cùm eam Anglia, vſque ad Henricum VIII. nunquam mutauerit; ſed tot poſt Gregorium ſæculis, tot illuſtriſsimi Britanniæ Reges conſtanter coluerint, defenderint, propugnauerint: quid eſt, quòd pro vera, & antiqua Fide, noua nunc Religio, antehac orbi inaudita, ſuſpicitur?

Teſtes denique ſunt Morauia; quæ Nicolai I. Romani Pontificis opera Chriſti cultum cōplexa fuit. Bohemia, quæ ſub Ioanne IX. Pōtifice, ad Chriſtianam veritatem ſe contulit. Dalmatia, quæ priùs ſub Aniceto, deinde rurſus ſub Nicolao I. Chriſto nomina dedit. Polonia, quæ Ioannis XIII. ſtudio Chriſtum agnouit. Litthuania, ac Samogetia, quæ Vrbani Pontificis ſolicitudine, ad Romanam Eccleſiam acceſſerunt. Dania denique, Suedia, Rugia, Gotthia, ac finitimæ gentes, quæ Agapiti Papæ induſtria, Catholicæ Eccleſiæ dexteras dederunt.

At, quid pluribus immoror? Circumſpice (Princeps) vniuerſas, non tam Europæ, quàm Aſiæ, & Aphricæ oras, quæ olim, vel etiam nunc Chriſti Fide imbutæ ſunt. Vnde eorum ad Chriſtianam Fidem conuerſio, præter quàm à Romana Eccleſia profecta fuit? Iam verò aliquid huiuſmodi confingant nobis Proteſtantes, Puritani, Lutherani, Caluiniſtæ, & quotquot Chriſtianum ſibi nomen vſurpant. Proferant, ſiquam habent, vel vnicam gentem, quam ad Chriſti Fidem perduxerint. Oſtēdant aliquos ex ſuis, qui noui orbis conuerſioni, vel incubuerint, vel hodie incumbant: quique pro Chriſtiana Religione apud efferas nationes diſſeminā da, pijs laboribus perfungantur. Mirū certè, quòd nullā vnquam gen-

tem ab ijs, per tot annorum ſpatia,ad Chriſtianam Religionem adductam legimus.

Cæterùm, ſi ad ipſam perfectorum hominum charitatem(Princeps)parum oculos deflectas: Vbinã alibi,tã ardentes diuina dilectione animos cõſpicias;vt ſui,ac rerum omnium,præ diuini amoris vehementia obliti, ipſa charitatis vi, ac impulſu ita in Deum rapiantur,vt omni corporis ſenſu carentes, tanquàm carne ſoluti, totos ſe in Deum dilectum transferant? necnon frequenter, non tantùm ſpiritu; ſed etiam corpore in aëra ſublati,tãdiù inter nubes immobiles permaneant, quoad impetus ſpiritus, ac Charitatis vehementia paululum miteſcat?vt in his Apoſtolica illa Charitas eſſe probetur,quam Paulus,ad tertium vſque Cœlum raptus, in ſe ipſo expe-
2.Cor.3. riebatur;cùm diceret: *Nos gloriam Domini ſpeculantes in eandem imaginem transformamur, à claritate in claritatem; tanquam à Domini ſpiritu.*

Non vnum(Princeps) ſed copioſiſsima,ac quotidiana ferè horum exempla, quæ paſsim apud Religioſorum Cœnobia,ac perfectioris vitæ viros conſpicua ſunt,proferri poſſent; quibus tamen, ne immenſum opus conficiam,ſuperſedeo.

Quot denique in Romana Religione reperias:qui diuinæ Charitatis æſtu agitati, ſe totos vltro pro aliorum ſalute impendant;maximum ſibi lucrum fore exiſtimantes,ſi infidelium,ac pereuntium animas proprio cruore Deo pariant. Antiquos martyres prætereo: qui vt perfectiſsimam in Deum Charitatem oſtẽderent, vitã cũ ſanguine lubẽtiſsimè pro Chriſto profuderunt. Triginta, & ampliùs Romanos Põtifices haud cõmemoro: quos Roma proprio merſos in ſanguine vidit. Tot Romanę Religionis Epiſcopos,tot Sacerdotes,tot ſacris initiatos, tot laicos minimè recẽſere lubet:qui ardẽtiori diuinæ Charitatis flamma ſuccẽſi;vltrò pro Chriſti Fide,vel tuẽda,vel

propagāda ſe ipſos neci tradiderūt. Quis poſtrema hęc orbis ſęcula animo perluſtrat, qui copioſiſsimas, ex omniū ferè Regularium familijs, ſacrorum virorum turmas non videat, diuino hoc charitatis æſtu ita concitatas; vt pro Turcarum, Saracenorum, Indorum, Hæreticorum ſalutę mortem quàm lubentiſsimè oppetierint. Hîc illuſtrium virorum, ac mulierum, qui vitæ Sanctimonia in Romana Religione effulſerunt, cathalogus texendus eſſet; at cùm horum ingentia volumina apud Caſsianum, Surium, ac cæteros hiſtoricos habeantur, hîc conſultò prętermitto.

Hæc (Princeps) ſi alto animo reuoluas: futurum non dubito; quin Romanam Eccleſiam, ſolam vero Sanctitatis ſplendore, inter ſectarum nebulas fulgentem, ac proinde ſolam Chriſti Eccleſiam agnoſcas.

Ad alterum, nempè Miraculorum caput accedo: quibus ſola Romana Religio tam copioſè à Deo illuſtratur; vt niſi quis illuſtriora Dei opera, Iudęorum more, calumniari velit. His planè fateri cogatur, Romanam tantùm Eccleſiam diuinam eſſe, quæ tot diuinorum Miraculorū teſtimonio vera à Deo eſſe comprobatur.

Diximus (Princeps) in poſtrema prioris partis Regula. Miracula multis de cauſis à Deo in Eccleſia patrari: tum verò ob duas potiſsimùm. Prima, ad Eccleſiæ Fidem, ac Religionem commendandam: vt his Hæretici, ac Infideles ad veræ Eccleſiæ ſinum reuocentur, & Fideles in ea Fide, ac Religione ſtabiles ſint, quam ab initio acceperunt, quamque diuinis Miraculis confirmari vident. Altera, ad Sanctorum, tùm pietatem, tùm gloriam illuſtrandam: vt Fidelium animi ad eorum imitationem ardentiùs excitentur.

Porrò ad duplicem hanc Miraculorum Fidem hominibus inſinuandam, tam multa, ac frequentia in Romana Eccleſia à Deo Miracula patrata ſunt: ac quotidiè pa-

trantur; vt candidis oculis, candida mente, candida animi interpretatione potiùs, quàm eorum narratione ad ea demonſtranda opus ſit. Nam quod ad priorem Miraculorum finem attinet; tot, ac tàm ingentia Miracula ad Romanæ Religionis veritatem confirmandam à Deo edita ſunt, vt vniuerſa penè illius Fidei dogmata diuinis, ac illuſtriſsimis ſignis probata fuerint; ex quibus nonnulla tantùm à grauiſsimis Scriptoribus relata indicare lubet.

Signum Crucis, à quo Lutherani, & Caluiniſtę abhorrēt, plurimis à Deo ſignis illuſtratum fuiſſe, narrat Palladius in Hiſtoria Sanctorũ Patrum, c.49. vbi refert S. Coprem, ſigno Crucis munitũ, rogũ ingreſſum fuiſſe, & flãma in hanc, & illã partem diuiſa, nulla prorſus moleſtia affectum; cùm tamen ſemihora in ea demoratus fuiſſet. De Iuliano Epiſcopo Boſtrenſi, tradit Ioannes Moſchus in Prato ſpirituali, cap. 94. cùm ſe ſigno Crucis confirmaſſet; vas atro veneno plenum illæſum hauſiſſe: quod de Sancto Antonio Vliſipponenſi quoque, referunt Annales Ordinis Franciſcani: & de D. Benedicto, Surius in ipſius vita.

Miſſæ ſacrificium multa Miracula teſtata ſunt, quæ referunt Beda in Hiſtoria Anglicana, lib. 4. cap. 22. Surius de menſe Aprili, & Ianuarij, Gulielmus in vita Sancti Bernardi, lib. 2. capit. 3. Bredembachius, lib. 1. cap. 60.

Realem exiſtentiam Corporis, & Sanguinis Ieſu Chriſti, in Sacramento Euchariſtiæ, clariſsima, & copioſiſsima Miracula probant: relata à Thoma Cantipratenſi, lib. 2. Miraculorum, capit. 40. Carolo Sigonio de *rebus* Italiæ, lib. 19. anno 1264. Leandro Alberto in *deſcrip*tione Italiæ in Tuſcia, fol. 104. Mercurio Gallobelgico, anno 1591.

Imaginum Cultus quamplurimis à Deo Miraculis

commẽdatur, quæ referũtur ab Athanaſio in libello, quẽ cõſcripſit de Paſsione Imaginis D. N. Ieſu Chriſti. A Nicena Synodo ſecũda, Act.4. A Vvillelmo Morlin, libello Pariſijs excuſſo. A Tabulis Eccleſiæ Montis-Regalis. Tabulis Eccleſiæ Regij. Plurima quoque apud Damaſcenũ leguntur.

Sanctorum Intercesſionem, Deus multis Miraculis teſtatam eſſe voluit, quæ ſcribunt Cæſar. Heiſterbacchius, lib.3 c.7.& 14. Lindanus, in Apologetico 2.cap. 11. Petrus Caniſius, lib.5.c.19.

Reliquiarum Sacrarum venerationem, copioſa Miracula teſtantur, quæ narrant Diuus Auguſtinus, lib. 22. de Ciuitate Dei, cap.8. Chryſoſtomus, ſerm. de Veneratione Cathenarum, & gladij Principis Apoſtolorum. Socrates, Eccl. Hiſt. lib.1.c.13. Matthæus Pariſius, in Chronico de Anno 1244.& 1583.

Confesſionis Sacramento pleraque ingentia Miracula teſtimonium ferunt, quæ referunt Cæſarius, lib.3.cap. 14. Liber Apum, lib.2.c.30.par.40.& cap.50.p.2. & Spec. Mag. Exemp. diſt.7. Exemp.59.

Purgatorium confirmãt quamplurima Miracula, quæ pluribus enarrãt, Gregorius, lib.4. Dial. Bernardus, in vita S. Malachiæ: Cyrillus, in ep. ad Auguſtinũ: Dionyſius Carth. de quatuor nouiſsimis.

Indulgentiarum vis, plurimis à Deo Miraculis declaratur, quæ narrantur in Chronicis Ordinis Minorum. Denique, ſi vniuerſa Dei Miracula, quæ vel in ſingulariũ Dogmatum confirmationem, vel in totius Romanæ Religionis commendationem edita ſunt, huc cogere vellẽ; nimis in immenſum opus excelleret.

Cæterùm, quæ ad Sanctorum gloriam hominibus cõmendandam, Miracula, à Deo olim in Romana Eccleſia patrata fuere, ac quotidiè patrantur, quis verbis enarrare ſufficiat? Siue in ipſos Romanos Pontifices, ſiue

in Cardinales Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſiue in Epiſcopos, ſiue in Monachos, ſiue in ſæcularis vitæ viros, qui aliqua Sanctimoniæ laude excelluerunt (Princeps) oculos conijcias: Romanæ Religionis Sāctitatem adeò ampliſsimis Miraculorum teſtimonijs à Deo probatam reperias; vt neque illorum præſtantiam, neque numerum aſſequi valeas. Miracula, quæ quingenteſimum annū præceſſerunt, non attingo. Ex poſterioribus nonnulla dumtaxat indicare placet, quæ à noti nominis Scriptoribus referuntur.

Atque, vt à Pontificibus exordiar. Agathonis Papæ Sāctitatem Miraculis illuſtratā teſtatur Platina, in eius vita. Leonis IIII. idem quoque Auctor, & Petrus Recordatus Hiſtor. Monaſt. dieta 1. Gregorij VII. Guillelmus Hiſtoricus, & S. Antoninus.

Cardinalium S.R.E. Sanctimoniam à Deo Miraculis probatam tradunt grauiſsimi Auctores. S. Bonauenturæ Cardinalis Sanctitatem plurima Miracula teſtata fuiſſe ſcribunt, Octauianus de Martinis, orat. ad Sixtum IIII. & Chronicon Franciſcanū: vbi innumera penè illius Miracula leguntur. S. Bernardi Cardinalis; Siluanus Dallius Camaldulenſis in ipſius vita. Sancti Caroli Borromei; Petrus Giuſſanus, & Grattarola in ipſiuſmet vita.

Quòd ad Epiſcoporum Sanctitatem, ac Miracula ſpectat. Dunſtani Cantuarienſis Archiepiſcopi Miracula, refert Osbertus in eius vita: Heriberti Archiepiſcopi Colonienſis, Rupertus Tuitienſis in eius vita: S. Antonini Archiepiſcopi Florentini; Vincentius Mainardus in eius vita. Florentini Epiſcopi Argentinenſis, Surius, anno 650. Amandi Epiſcopi Traiectenſis, Gaudemundus *in* ipſius vita. Remberti Hamburgenſis Epiſcopi; Albertus Crantzius in Metropol. lib. 2. cap. 10. Roberti Nazareni Epiſcopi; Guillelmus Tyrius, lib. 16. c. 11. Malachiæ Hiberniæ Epiſcopi; S. Bernardus, vbi ipſius vitam deſcribit.

De Monachorum Miraculis plerique ſcribunt. Alferij, Leonis, & Petri, Abbatum Ordinis S. Benedicti Miracula recenſet Petrus Recordatus, in Hiſtoria Monaſtica: Marili Abbatis Cluniacēſis, Odilo Presbyter, in eius vita, cap. 11. anno 680. Odilonis Abbatis, Petrus Damianus in eius vita. Sancti Bernardi Abbatis Clareuallenſis; Albertus Stadiſius, & Cæſarius Heiſterbachius, lib. 2. & 3. S. Romualdi Camaldulenſium Patris, Petrus Damianus in eius vita. Beati Pariſij, Sigonius, Surius, & Auguſtinus in Hiſtoria Camaldulēſium. S. Dominici Ordinis Prædicatorū fundatoris, Hiſtoria generalis Ordinis Prędicatorum. Sancti Frāciſci Ordinis Minorū Patriarchæ, Diuus Bonauentura in eius vita, & Chronicon Frāciſcanum. S. Antonij Vliſiponenſis. S. Bernardini Senenſis. S. Didaci ab Alcala. S. Claræ, atq; aliorū prope innumerorū, Annales Franciſcani. S. Brunonis, Paulus Regius in eius vita. S. Franciſci de Paula, Sadoletus in eius Canonizatione. S. Ignatij de Loyola, Petrus Maffæius, lib. 3. c. 41. S. Franciſci Xauerij, Torſellinus, lib. 6. c. 3.

Poſtremò inter laicos Miraculis claros fuit. Rumoldus Scotiæ Regis filius, teſte Surio, tom. 7. Gullielmus item Scotiæ Rex, vt refert Hector Boethius, lib. 13. Hiſt. Scoticarum: Rocchus Narbonenſis, vt teſtis eſt Petrus de Natalibus, & Albertus Crantzius in metrop. l. 9. c. 25. Vvenceslaus Rex Boemiæ; & Ludmilla mater, vt teſtatur Thomas Boſius de ſig. Eccleſ. lib. 5. ſig. 11. atque eodem teſte, Stephanus Vngariæ Rex. Margarita Rauēnas, vt narrat Hieronymus Rubeus, lib. 8. de geſtis Rauenn. Cœteros propè innumeros prætereo.

Hæc igitur illuſtriſsima toti orbi Miracula, quæ in Romana Eccleſia olim edita fuere, ac quotidie, vel ad Sanctorum ſepulchra, vel ad martyrum memorias frequentiſsimè fiunt; cùm non niſi à Dei omnipotētia proficiſci queant (quod ex modo, ordine, fine, & ſubſtantia

Miraculorum facilè euincitur) tùm ad antiquam Fidem in hominum mentibus confirmandam, tùm etiam ad Sanctorum gloriam mortalibus inſinuandam; qua mirificè diuinus honos amplificatur; vt ſit glorioſus Deus in Sanctis ſuis. Quis non videat (Princeps) eò omnia tëdere, vt Romana Religio, tot diuinis teſtimonijs probata, vera eſſe credatur!

Agant his nobiſcum teſtimonijs, Proteſtantes, Puritani, Lutherani, Caluiniſtæ, & quicumque veram Religionem ſibi vendicant. Proferant, ſi quæ habent Miracula, quibus vel eorum dogmata, vel Fidei Sanctimonia, qua ſola gloriantur; à Deo probata fuerit; vt eos verę Fidei, ac Religionis alumnos eſſe credamus. Id ſanè ab illis non improbè quærimus: cùm noua Religionis forma Miraculorum teſtimonio indigeat, qua ſe legitimam eſſe probet. Neque ipſi (ſi tamen ſe veræ Religionis cultores eſſe exiſtimant) moleſtè ferre debent, nos ab eis Miracula expetere; cùm Deus Opt. Max. veræ Religioni nunquàm Miracula denegauerit, quibus à ſpurijs hæreticorum ſectis illam diſcerneret.

Reſtat igitur (Princeps) vt quandoquidem huic Conſultationi nobis propoſitum eſt finem imponere. Ex his, quæ hactenus in ea collata ſunt, optimum apud te conſilium ineas; quo his omnibus Religionibus pulſis, quæ nullum veræ Religionis teſtimonium ſibi proprium vēdicant, eam tibi Religionem amplectēdam eligas, quam vniuerſis veræ Religionis ſignis ſtipatam; velut Reginā, ac Chriſti ſponſam, inter Concubinas incedere hactenus didiciſti.

HABES in priori huius libelli parte, quibus ſignis vera Fides, ac Religio agnoſcēda ſit: ac ſingillatim in prima Regula. Vnam tantùm in orbe Fidem, ac Religionem à Deo inſtitutam eſſe; ac proinde in Religionum pluralitate, nulli ſalutem, aut vitam æternam expectādam eſſe.

Habes in ſecũda. Veram Chriſti Fidem, ac Religionem, ex quo ſemel à Deo inſtituta fuit, perpetuò integram, ac incolumẽ eſſe debere; atque inde, qui Religionis reformationem iactãt, à Religionis veritate excidere. Habes in tertia. Veram eam tantùm Fidem, ac Religionẽ habẽdam eſſe, quæ ab Apoſtolis tradita, ac vetuſtate firmata; vna, & eadem per omnia orbis tempora diffunditur. In quarta, Ad veram Fidem, & Religionem ſpectare, vt eadem, vbique, & ab omnibus colatur. In quinta. Aliam, Chriſti Eccleſiam agnoſcendam non eſſe, niſi quæ apud homines viſibilis, ac perſpicua eſt, & malos bonis permixtos continet. In ſexta. Eã verã tantùm Chriſti Eccleſiam eſſe, quæ viſibile Caput à Chriſto inſtitutũ, ſibi præſidere agnoſcit. In ſeptima. Verũ Eccleſię Principatum à Chriſto inſtitutũ, ad Eccleſiaſticas tantũ, non Laicas perſonas pertinere. In octaua. Veram Chriſti Eccleſiã ibi tãtum reperiri, vbi Apoſtolica, ac legitima Pontificum, & Epiſcoporũ Succeſsio viget. In nona tãdem, Apoſtolicũ, & illuſtriſsimum habes veræ Eccleſiæ argumentũ. Cùm ſcilicet in ea verã, ac Euãgelicam Sanctimoniam elucere, & diuinis à Deo Miraculis illuſtrari cernis.

His veræ Fidei, ac Religionis ſymbolis, quãdoquidem Proteſtantium, Puritanorum, Lutheriſtarum, Zuuinglianorũ, Caluiniſtarũ, atque aliorum, qui Religionis nomẽ præſeferunt, Eccleſias omninò orbatas, ac deſtitutas eiicimus. Nõ immeritò (Princeps) eas à veræ Fidei, ac Religionis Sede, quam nulla ratione ſibi vendicare valẽt, deiecimus. Præterea nè in vera Religione indãgãda diũ laborares. Romanã Eccleſiam, omnibus hiſce veræ Fidei, ac Religionis notis ornatã, in ſecunda huius libelli parte, tibi animo contẽplandam obtulimus. Atq; in prima Regula apertiſsimè demonſtrauimus. Romanã Fidẽ, ita eſſe per omnia orbis tempora diffuſam, vt ſola antiqua, atq; Apoſtolica cenſeri debeat. In ſecunda, ita omniũ gẽtium,

ac locorum conſenſionem,ac vniuerſalitatem ſibi vèdicare;vt cum eadem,vbique,& ab omnibus,vbicunque ea diffuſa eſt, credatur; ſola Catholici nominis titulo gloriari queat.In tertia. Diuum Petrũ totius Chriſtianæ Eccleſiæ Caput,& Paſtorem à Chriſto inſtitutum fuiſſe: vt inde Romanæ Eccleſiæ veritas eluceſcat; quæ ſola Apoſtolicũ Caput à Chriſto ſibi præfectũ agnoſcit. In quarta.Diuum Petrum Romanæ Eccleſiæ Auctorẽ,& fundatorem extitiſſe, necnon Romanũ Epiſcopatũ diù adminiſtraſſe: vt eorũ calumnia extergatur, qui Romanæ Sedis auctoritatem,Petro ab ea ſublato, eneruare contendunt. In quinta.Solam Romanã Eccleſiam legitimũ Eccleſiæ Caput à Chriſto inſtitutum agnoſcere; ipſum ſcilicet Romanum Pontificem,Chriſti Vicarium,ac B. Petri Succeſſorem,in quẽ tota, ac ſumma Eccleſiaſtica poteſtas eſt transfuſa.In ſexta.In ſola Romana Eccleſia veram,ac legitimam Pontificum,& Epiſcoporũ Succeſsionem ſeruari;ex quo ſolam Apoſtolicam eſſe euicimus. In poſtrema denique.Solam Romanam Eccleſiam Euãgelica,& Apoſtolica Sanctimonia florere;atque adeò diuinis Miraculis coruſcare,vt cùm eam Domini luce perfuſam videris,diuinam Chriſti ſponſam agnoſcas.

Iam verò(Princeps)huc animus,huc mens, huc cogitatus,huc omne ſtudium, ac ſolicitudo tibi conferenda ſunt; vt his, quæ in hac Orthodoxa Conſultatione tibi propoſita ſunt,maxima diligentia, ac ſtudio cõſideratis: prudentiſsimum, quale Regium animum tuum decet, ac ſtabile Conſilium,& deliberationem ineas.

Non leuia, non ludicra, non iocoſa ſunt; quæ tibi in hac Conſultatione proponũtur;ſed planè grauiſsima,atque eiuſmodi,quę ſummã à te prudentiam,ac Conſilium expoſcant. De fide enim, de Religione, de vera Eccleſia amplectenda agitur: ſine qua, neque vlla æternorum fœlicitas;neque beata vita;neque cœleſte præmiũ; neque

vlla

vlla omnino ſalus haberi poteſt. Veram Fidem, ac Religionem ſi neglexeris: quid tibi poſt cœleſte patrimonium profligatũ, reliquum eſſe poteſt, quo te ipſum ſoleris? Certè nihil. Non opes (Princeps) non auri, & argenti pondera; non Regna; non Imperia; non denique vlla huius vitæ commoda tibi quicquam prodeſſe valent: aſſerente Domino; *Qui prodeſt homini, ſi vniuerſum mundum lucretur; Animæ verò ſuæ detrimentum patiatur?* Leuia enim, ac momentanea hæc bona ſunt, quæ hominis corpus afficiunt, ac ſenſus oblectant: at maximum, ac potiſsimum hominis bonum in animo ſitum eſt, quo animæ ſalus comparatur. Quapropter in vera Fide, ac Religione adipiſcenda, à qua totum, ac immortale hominis bonum, ac fœlicitas pendet; omni ſtudio, ac diligentia tibi elaborandum eſt. *Mat.* 16.

Erige animum (Princeps) Te ipſum ingredere. Noſce te, non ob mortalia, & caduca, ſed ob immortalia, ac præſtantiſsima alterius vitæ bona à Deo conditũ eſſe. Ad cœleſtium, non ad terrenorum dumtaxat Regnorũ poſſeſſionem vocaris. Eapropter viã arripe; iter aggredere; veram Fidem, ac Religionem amplectere, quæ ſola tibi ad cœleſtes illas Beatorũ ſedes cõparandas via eſſe poteſt. En apertum iter. En aditus omnes patefactos. Qua tibi progrediendum ſit, non ignoras. Sola Romana Fides, ac Religio eſt, quæ cùm ſola vera, ac diuina ſit, ſola te ipſum beare, ac cœleſtium Regnorum poſſeſſorem efficere valet. Quid moraris? Hæc tibi monſtrat iter (Princeps) hac itur ad aſtra. Quacũque alia via incedas, via erit, quæ ducit ad perditionẽ. Via enim, quæ ducit ad vitã (teſte Saluatore) vnica eſt; vna ſcilicet Romanæ Eccleſiæ Fides, ac Religio, quæ non latã, ac carnis libertate ſpatioſam, inſtar Sectariorum viæ; ſed diuinæ legis obſeruantia arctam, ac Euangelicorũ Conſiliorũ lege cõpreſſam viã aperit.

Ego quidem (Princeps) pro ſingulari mea in Regiam

Celſitudinem tuam obſeruantia, commiſſum mihi Conſultoris officium omni, qua potui, diligentia pro temporis anguſtia expleui. Veras Orthodoxæ Conſultationis Regulas, quibus optimum apud te Conſilium, ac deliberationem inires, expoſui. Proteſtantium, ac cæterorum Religioniſtarum Fidem, ac Religionem non odio, aut maleuolentia, abſit, teſtis enim mihi eſt Deus, Pauli verbis vtar: *Quomodò eos omnes cupiam in viſceribus Ieſu Chriſti: & hoc oro, vt abundent in omni ſcientia, & in omni ſenſu: vt probent potiora, vt ſint ſynceri in diem Ieſu Chriſti; repleti omni fructu iuſtitiæ, in gloriam, & laudem Dei.* Sed vrgente tantũ rei ipſius veritate mihi refellendam duxi. Romanam verò Fidem, & Eccleſiam, non eo ſanè titulo, quo aut Romana, aut mihi propria eſt (Deum teſtem obteſtor) ſed quo tantùm vera eſt, mihi commendandã, ac tibi amplectendam propoſui. Fidei tandem, ac Religionis veritatẽ, quàm Dei in primis beneficio, tum longo ſtudio, ac diuturno rerum experimento didici: ita candidè in medium protuli vt pro ea vitam ipſam profundere; non dubitarem.

Prou. 23. Iam (Princeps) te Sapientis verbis alloquar: *Veritatem eme, & noli vendere Sapientiam, Doctrinam, & Intelligentiã.* Fidei veritate nihil pretioſiùs inter homines excogitari poteſt. En hæc tibi, tum in hoc noſtro libello, tum in Romana Eccleſia, abſque pretio ſit venalis. Placeat tibi (Princeps Sereniſsime) conſilium Sapientis. Hanc verita-

Sap. 7. tem eme, hanc tibi omni ſtudio comparare feſtina. Infinitus enim theſaurus eſt, quo qui vſi ſunt, participes facti ſunt amicitiæ Dei. Neque te illius pretiũ deterreat; Nullo enim, vel exiguo pretio inæſtimabiles ipſius opes aſſequi vales. Sola animi deliberatione opus eſt. Deum tantùm vocantem ſequere; obuiam tibi veritatem amplectere, & tua erit.

Noli (Princeps Sapientiſsime) Noli vendere ſapientiã,

quàm ab ipſa ineunte ætate à Deo tam cumulatè accepiſti: vt animum ibi ad contemplandam Dei ſapientiam transferres, vbi & diuinæ Fidei myſteria elucerent,& multiformis ſapientia Dei per Eccleſiam hominibus innoteſceret. Non Doctrinam, qua Deo potiſsimùm intus docente,ad veram Fidei diſciplinam capeſcendam erudiris.Non Intelligentiam,quæ tibi adveram Religionẽ à falſa diſcernendã,è cælo tã copioſè data eſt. Noli, inquã, his poſsidendam tradere, quibus cùm nulla Fidei veritas,nulla Dei ſapientia, nulla veræ Fidei doctrina, nulla denique rerum cœleſtium intelligentia ſit: de tua tantummodò,ac Sereniſsimi tui Parentis Sapientia,tum Doctrina,tum Intelligentia negotiantur. Diuinam veritatem amplectere; quæ fideliſsima Regum, ac Regnorum cuſtos eſt. Inditam à Deo tibi animo Miſericordiam,ac Clementiam,quæ Reges, ac Principes potiſsimùm decent,accepiſti; quemadmodum de te fama percrebuit.In eo tibi magnoperè gratulor. At non ſatis eſt. Cũ Miſericordia,& Clementia, Fidei, ac Religionis quoque veritatem coniunge. Vox enim Sapientis eſt: *Miſericordia,& veritas cuſtodiunt Regem; & roboratur clementia Thronus eius.* *Prou.23.*

Age (Fœliciſsime Princeps) cœleſte veritatis donum, quod tibi munificentiſsimè è cælo offertur, ne deſpice; obuio illud ſinu excipe,acceptum conſerua,vt quæ olim Dauidi à Deo promiſſa fuêre, integrè aſſequaris: Futurum quippè erit;vt ſi diuinam Fidei veritatem, quæ tibi amplectenda proponitur, piè, ac conſtanter colueris; teque in ea,tu (Princeps) & qui ex hoc fœlici coniugio liberi,ac Regni hæredes tibi procreandi ſunt, coram Deo Optimo Maximo,in toto corde, & tota anima ambulaueritis: Non auferatur tibi vir de ſolio tuo, vſque in ſempiternum. *3. Reg.2.*

Deus

Rom. 15. *Deus autem ſpei*, Apoſtoli verbis vtar: *Repleat te* (Sereniſsime Princeps) *omni gaudio, & pace in credendo, vt abundes in ſpe, & virtute Spiritus Sancti.*

Cuncta S. R. E. iudicio ſubiecta ſunto.

LAVS DEO, AC BEATISSIMÆ VIRGINI Deiparæ honor.

INDEX LOCORVM

Sacræ Scripturæ, quæ paſsim in hoc opere citantur.

PRIOR NVMERVS CAPITA BIBLIORVM. Poſterior vero Libri paginam indicat.

EX VETERI TESTAMENTO.

Geneſ 6. C*Reſcite,& multiplicamini,& replete terrã, lib.1.pag.*130.

Num.27. *Prouideat Dominus Deus ſpirituum omnis carnis hominem, qui ſit ſupra multitudinem hanc;& poſsit exire,& intrare ante eos: ne ſit populus Domini, ſicut oues abſque Paſtore*,1.93.

Tob.18. *Filij Sanctorum ſumus*,1.148.

1.Reg 2. *Quicunque glorificauerit me, glorificabo eum ; & qui contemnunt me, erunt ignobiles*,1.158.

1.Reg.8. *Conſtitue nobis Regem, vt iudicet nos; ſicut & vniuerſæ habent nationes*,1.101.

4.Reg.17. *Vna quæque gens fabricata eſt Deum ſuum,* &c. *Viri Babilonij fecerunt Socothbenot, viri autem Cuthæi fecerunt Nergel;& viri de Emath fecerunt Aſima*,1.10.

2.Paral.26. *Non eſt tui officij Ozia adolere incenſum Domino : ſed Sacerdotum , hoc eſt , filiorum Aaron, qui conſecrati ſunt, ad huiuſcemodi miniſterium: egredere de Sanctuario*,1.107.

Statim orta eſt lepra in fronte eius, & Sacerdotes feſtinatò expulerunt eum, ibidem.

Pſal. 88. *Vſque in æternum præparabo ſemen tuum. Et ædificabo in generatione,& generationem ſedem tuam*,2. 283.284.

Eccleſ 17. *Verba ſapientum ſicut ſtimuli , & quaſi claui in altum defixi, quæ per Magiſtrorum conſilium data ſunt à Paſtore vno*,1 125.

Iſai.6. *Omnes qui vident eos, cognoſcent illos,& dicent: Hi ſunt ſemen, cui benedixit Dominus*,1.165.

Iſai.33. *Reſpice Sion ciuitatem ſolemnitatis noſtræ : oculi tui videbunt Ieruſalem, habitationem opulentam: Tabernaculum, quod nequaquam transferri poterit*,1.125

Nec auferentur claui eius in ſempiternum, & omnes funiculi eius non rumpentur, ibidem.

Idem 59. *Cum venerit Sion Redemptor, & eis qui redeunt ex iniquitate in Iacob, dicit Dominus : Hoc fœdus meum cum eis; dicit Dominus;*

Spiritus

Spiritus meus qui eſt in te: & verba mea, quæ poſui in ore tuo;non recedēt de ore tuo,& de ore ſeminis tui,& de ore ſeminis ſeminis tui, dicit Dominus,à modò,& vſq; in ſempiternum,1.22.

Hierem.3. *Dabo vobis Paſtores iuxta cor meum; & paſcent vos ſcientia, & doctrina*,1.124.

6. *State ſuper vias,& videte,& interrogate de ſemitis antiquis,quæ ſit via bona,& ambulate in ea*,1. 35.

Ezech.34. *Quod infirmum fuit, non conſolidaſtis, & quod infirmum non ſanaſtis:quod confractum eſt non alligaſtis,& quod abiectum eſt,non reduxiſtis,& quod perierat non quæſiuiſtis: ſed cum auſteritate imperabatis eis*,2.230.

Daniel.7. *Suſcitabit Deus cœli Regnum,quod non deſtruetur,& Regnum eius alteri non tradetur,*&c. *Poteſtas eius,poteſtas æterna, quæ non auferetur;& Regnum eius quod non corrumpetur*,1.28.

Oſeæ.2. *Congregabuntur filij Iuda,& filij Iſrael pariter: & ponent ſibimet Caput vnum,& aſcendent de terra*,1.88.

Et ſponſabo te mihi in ſempiternum;& ſponſabo te mihi in iuſtitia, & in iudicio,& in miſericordia, & in miſerationibus, & ſponſabo te mihi in Fide,1.22.

Micheæ.2. *Congregatione congregabo Iacob totum in vnum: conducam reliquias Iſrael pariter ponam illum tanquam gregem in ouili; quaſi pecus in medio caularum: tumultuabuntur à multitudine hominum*,1.86.

Aſcendit enim pandens iter ante eos;diuident,& tranſibunt portam, & egredientur per eam,1.86.

Et tranſibit Rex eorum coram eis,& dominus in capite eorum,ibid.

Malach.1. *Ab ortu enim Solis vſque ad Occaſum Magnum nomen meum in gentibus:& in omni loco ſacrificatur,& offertur nomini meo oblatio munda*, 1.45.

EX NOVO TESTAMENTO.

Matth.5. *VOs eſtis lux mundi*,1.156.

Sic luceat lux veſtra coram hominibus,vt videant opera veſtra bona,& glorificent Patrem veſtrum,qui in cœlis eſt,1.156.

7. *Deſcendit pluuia,& venerunt flumina,& flauerunt venti,& irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat ſuper petram*, 1.17.

7. *Non omnis,qui dicit mihi,Domine,Domine,intrabit in Regum cœlorum; ſed qui facit voluntatem Patris mei, ipſe intrabit in Regnū cœlorum*,1.150.

7. *Sic omnis arbor bona bonos fructus facit: mala autem arbor malos fructus facit*,1.154.

7. *Multi dicent mihi in illa die. Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus,& dæmonia eiecimus, & virtutes multas fecimus? Quibus confitebor,quia nūquam noui vos.Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem*,1.149.

16. Tu

16 *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*, 1.15.134.2.216.219.
16 *Et tibi dabo Claues Regni cœlorum, & quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum, & in cœlis: & quodcunque ſolueris, &c.* 2.219.
17 *Si habueritis Fidem ſicut granũ ſinapis; & dixeritis Monti huic, tollere, & mittere in mare: Amen dico vobis, fiet vobis*, 1.162.
18 *Dico autem vobis, quia multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob in Regno cœloũ.* 1.88.
18 *Si eos non audierit, dic Eccleſiæ*, 1.77.
19 *Si vis perfectus eſſe, Vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus*, 1.116.
Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te, &c. ibi.
23 *Vnus eſt enim Magiſter veſter: omnes autem vos fratres eſtis*, 2.231.
26 *Omnes vos ſcandalum patiemini in me, in iſta nocte*, 2.228.
19 *Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata*, 1.149.
28 *Euntes docete omnes gentes: Baptizantes eos, in nomine Patris, &c.* 1.168.2.248.
28 *Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ*, 2.240.
28 *Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, vſque ad conſummationem ſæculi*, 1.22.
Marc 3. *Aſcendit in montem Ieſus, & vocat ad ſe, quos voluit ipſe, & fecit, vt duodecim eſſent cum illo, & mitteret eos prædicare*, 1.127.
Luc. 1. *Et regnabit in domo Iacob in æternum*, 1.86 29.
16 *Habent Moyſem, & Prophetas audiant illos*, 2.279.
18 *Magiſter bone, quid faciens vitam æternam poſſidebo. Mãdata noſti*, 1.167.
22 *Reges gentium dominantur eorum; & qui poteſtatem exercent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic*, 1.101.109.2.285
22 *Simon, Simon, ecce Satbanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticũ: ego autem rogaui pro te, vt non deficiat Fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos*, 1.18.91.2.228.
23 *Amen dico tibi, quia hodie mecum eris in Paradiſo*, 1.157.
Ioan. 1. *Tu es Simon, filius Iona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus*, 2.216.
10 *Ego ſum Paſtor bonus, &c. Et alias oues habeo, quæ non ſunt ex hoc ouili; & illas oportet me adducere, &c.* 2.232.
13 *Vos vocatis me Magiſter, & Domine, & benedicitis: Sum etenim*, 1.112.
14 *Vado parare vobis locum: & ſi abiero, & præparauero vobis locum. iterum venio, & accipiam vos ad meipſum*, 1.86.
14 *Amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora horum faciet, &c.* 1.160.162.
14 *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum, Spiritum veritatis*, 1 21.
14 *Qui diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum*, 1.168.

15 *Non vos me elegiſtis; ſed ego elegi vos*, 1.89.
18 *Regnum meum non eſt de hoc mundo: ſi ex hoc mundo eſſet Regnum meum, miniſtri mei vtique decertarent*, 1.111.
20 *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos*, 1.126. & 2.277.
21 *Simō Ioānis diligis me plus his? Paſce oues meas*, 1.91.108.133.231.249.
Actor. 2. *Baptizetur vnuſquiſque veſtrum, in nomine Ieſu Chriſti; in remiſſionem peccatorum veſtrorum*, 2.227.
3 *Pœnitemini igitur, & cōuertimini; vt deleātur peccata veſtra*, 2.227.
4 *Multitudinis credentium erat cor vnum, & anima vna*, 1.60.
13 *Segregate mihi Saulum, & Barnabā in opus, ad quod aſſumpſi illos*, 1.128.
20 *Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos, regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo*, 1.77.128.233.
Rom 1. *Reuelatur ira Dei de cœlo ſuper omnem impietatem, & iniuſtitiā hominum eorum, qui veritatem Dei in iniuſtitia detinent*, 1.13.
2 *Primū quidem gratias ago Deo meo per Ieſum Chriſtum, pro omnibus vobis: quia Fides veſtra annunciatur in vniuerſo mundo*, 2.175.
5 *Deus autem patientiæ, & ſolatij det vobis idipſum ſapere in alterūtrum, ſecundùm Ieſum Chriſtum: vt vnanimes, vno ore honorificetis Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti*, 1.60.
9 *Non omnes, qui ex Iſrael ſunt, ij ſunt Iſraelitæ, &c. Neque qui ſemen Abrahæ ſunt, omnes filij*, 1.88.
10 *Quomodò inuocabunt eum, in quem non crediderunt?* 1.150.
12 *Sicut in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ita multi vnum corpus ſumus in Chriſto: ſinguli autem alter alterius membra*, 1.2.
13 *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit*, 1.108.
15 *Vt vnanimes, & vno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti*, 1.10.
16 *Rogo autē vos fratres, vt obſeruetis eos, qui diſſenſiones, & offendicula præter doctrinam, quam vos didiciſtis, faciunt; & declinate ab illis*, 1.57.
1. Cor 1. *Eccleſiæ Dei, quæ eſt Corinthi, Sanctificatis in Chriſto Ieſu vocatis Sanctis*, 1.77.
1 *Significatū eſt mihi fratres mei de vobis, ab his qui ſunt Chloes; quia contentiones ſunt inter vos. Ego autem dico, quòd vnuſquiſque veſtrum dicit: Ego quidem ſum Pauli, ego autem Apollo; ego verò Cephæ, ego autem Chriſti. Diuiſus eſt Chriſtus?* 1.9.
1 *Obſecro vos fratres, per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti; vt idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata: ſitis autem perfecti in eodem ſenſu, & in eadem ſcientia*, 1.60.
2 *Alij quidem per Spiritū datur ſermo Sapientiæ, alij autem ſermo ſciētiæ, &c.* 1.158.
9 *Si nos vobis ſpiritualia ſeminauimus; magnum eſt, ſi nos carnalia veſtra metamus?* 1.111.
11 *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti*, 1.152.

Hoc

Hoc eſt corpus meum,&c. Hic eſt ſanguis meus,1.45.
Oportet Hæreſes eſſe;vt & qui probati ſunt,manifeſti fiant,1.160.
12 *Sicut enim corpus vnum eſt, & membra habet multa: omnia autem membra corporis cum ſint multa,vnum tamen corpus ſunt; ita & Chriſtus*,1.58.
Etenim in vno ſpiritu omnes nos in vnum corpus baptizati ſumus,1.59.6.7.
Et quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia, primùm Apoſtolos, ſecundò Prophetas,tertiò Paſtores,1.109.
13 *Si habuero omnem Fidem,ita vt montes transferam; Charitatem autem non habuero,nihil ſum*.1.148.
2.Cor.1.*Eccleſiæ Dei,quæ eſt Corinthi,cum omnibus Sanctis, qui ſunt in vniuerſa Achaia*,1 148.
Galat.1.*Miror,quòd ſic tam citò transferimini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Chriſti in aliud Euangelium:quòd nõ eſt aliud; niſi quod ſunt aliqui,qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Chriſti. Sed licet nos,aut Angelus de cœlo Euangelizet vobis,præterquam quod Euangelizatum eſt,anathema ſit*,1 38.
2 *Sed contrà cum vidiſſent,quòd creditum eſt mihi Euangelium præputij,ſicut Petro Circunciſionis,&c*.2.240.
5 *Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritũ. Spiritus autem aduerſus carnem:hæc enim ſibi inuicem aduerſantur*,1.153.
Epheſ.1 *Ipſum dedit Caput ſuper omnem Eccleſiam*,1.89.
2 *In quo omnis ædificatio conſtructa creſcit in templum ſanctũ in Domino*,2.218.
4 *Ex quo totum corpus compactum,& connexum, per omnem iuncturã ſubminiſtrationis augmẽtum corporis facit, in ædificationẽ ſui in Charitate.*
Solliciti ſeruare vnitatẽ ſpiritus in vinculo pacis: vnum corpus, & vnus ſpiritus,ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtræ.Vnus Dñs, vna Fides,vnũ Baptiſma:vnus Deus,& Pater omniũ,1.4 *Explicatur.*
Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam Euangeliſtas, quoſdam autẽ Prophetas;alios Paſtores,& Doctores in cõſummationẽ Sãctorũ,in opus miniſterij,in ædificationẽ corporis Chriſti:donec occurramus omnes in vnitatem fidei,& agnitionis Filij Dei,1.27.126.131.233.
5 *Quoniã vir caput eſt mulieris; ſicut Chriſtus Caput eſt Eccleſiæ*,1.81.
Eſtote imitatores Dei, ſicut filij chariſſimi, & ambulate in dilectione, ſicut & Chriſtus dilexit nos,1.152.
Fructus autem lucis eſt in omni bonitate,& iuſtitia,& veritate,1.155.
Philip.2 *Implete gaudium meum,vt idem ſapiatis,eãdem charitatem habẽtes,vnanimes idipſum ſentientes;nihil per contentionem, & inanem gloriam*,1.61.
1.Tim 3.*Vt ſcias,quomodò te oporteat conuerſari in domo Dei, quæ eſt columna,& firmamentum veritatis*,1.22.
6 *O Timothee depoſitum cuſtodi,deuitans prophanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ,quam quidam promittentes circa Fidem exciderunt*,1.33.

2. Tim. 2. *Labora ſicut bonus miles Chriſti Ieſu, &c* 1.152.

Hebr 2. *Conteſtante Deo ſignis, ac portentis, & varijs virtutibus*, 1.171.

5 *Nec quiſquam ſumit ſibi honorem; ſed qui vocatur a Deo tanquam Aaron*, 1.127.

5 *Sic, & Chriſtus non ſemetipſum clarificauit, vt Pontifex fieret, ſed qui loquutus eſt ad eum. Filius meus es tu, ego hodie genui te: quemadmodum & in alio loco dicit: Tu es Sacerdos in æternum, ſecundum Ordinem Melchiſedech*, 1.45.

Iacob. 1. *Religio vera, & immaculata apud Deum, & Patrem hæc eſt, viſitare pupillos, & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſæculo*, 1 155.

1. Ioan. 3. *Qui non diligit manet in morte.*

Ioan. Ep. 2. *Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite eum recipere in domum, nec Aue ei dixeritis*, 1.57.

Hoc eſt enim mandatum, vt quemadmodum audiſtis ab initio, in eo ambuletis: quoniam multi ſeductores exierunt in mundum, 1.36.

1. Pet. 2. *Obſecro vos tanquam aduenas, & peregrinos, abſtinere vos à carnalibus deſiderijs, quæ militant aduerſus animam*, 1.156.

Subiecti igitur eſtote omni humanæ creaturæ propter Deum; ſiue Regi quaſi præcellenti; ſiue Ducibus tanquam ab eo miſſis, 1.108.

Eratis enim ſicut oues errantes: ſed conuerſi eſtis nunc ad Paſtorem, & Epiſcopum animarum veſtrarum, 2.232.

3 *Mulieres ſubditæ ſint viris ſuis; vt & qui non credunt verbo, per mulierum conuerſationem ſine verbis lucrifiant*, 1.155.

5 *Neque dominantes in Cleris*, 2 285.

2. Pet 1. *Vos autem curam omnem ſubinferentes, miniſtrate in Fide veſtra virtutem; in virtute autem ſcientiam, &c.* 1.151.

Hæc enim ſi vobiſcum adſint, & ſuperent: non vacuos, nec ſine fructu vos conſtituent in Domini noſtri Ieſu Chriſti cognitione: cui enim non præſto ſunt hæc, cæcus eſt, & manu tentans, 1.151.

Iud. Ep. *Deprecans ſupercertari ſemel traditæ ſanctis fidei*, 1.37.

FINIS.

INDEX RERVM

Memorabilium, quæ in hoc Opere continentur.

Prior Numerus Partem. Poſterior Paginam indicat.

A

AMBROSIVS Strenuus Eccleſiaſticæ Poteſtatis propugnator, Par. 1. pag. 115. Ipſius aduerſus Valentinianum Imper. dicendi libertas. ibid.

Anglia profanis dogmatum Nouitatibus obruta. 1. 35. B. Petri patrimoniũ. 2. 246. Ante Schiſma qua illius Reges Sanctimonia florerent. 2. 297. Poſt Schiſma omni Sanctitate orbata. 2. 298.

Anglicorum Regum erga Romanam Eccleſiam pietas, ac reuerentia. 1. 116. Plurimi inter eos Sanctorum numero adſcripti. ibid. Eorum ſingulari pietate, Anglicanum Regnum D. Petro tributarium. ibi Inter ipſos quinam Monaſticam vitam profeſsi fuerint. 2. 297.

Antichriſti vox eſt, Eccleſiam defeciſſe. 2. 278.

Antiquitati quanta Fides adhibenda. 1. 38. Ea conſulenda eſt in Fidei Cõtrouerſijs dijudicandis, ibi. Ab ea Fidei veritas petenda. 1. 39. Eã quãti fecerint ſemper Sãcti Patres. 1. 40. Ea veritatis eſt depoſitaria. 1. 41. Ab Apoſtolo maximè commendata. 1. 57.

Apoſtoli non plures, ſed vnam tantùm Eccleſiam Catholicam docuerunt. P. 1. 2. In Symbolo Sanctam, & Catholicam credendam propoſuerunt. ibi. Ipſorum Cathedræ, ac Succeſsio interierunt. 1. 21. Eis Capitis Fides, quæ perpetua Succeſsione in Eccleſia maneret, minimè collata. ibi. Quo ſenſu Eccleſiæ fundamenta dicantur 1. 91. 2. 218. 219. Lux mundi à Chriſto appellati, & quare, 1. 156. Quo pacto Eccleſiæ Claues acceperint. 2. 228.

Ariani Miracula, Dæmonum præſtigias appellabant. 1. 162.

Auctor erga Sereniſsimum Iacobum, Magnæ Britanniæ Regem, ſingularem obſeruantiam profitetur. 1. 119.

Auguſtinus quibus vinculis in Catholica Eccleſia teneretur. 1. 62. Antiquitatis teſtimonium quanti fecerit. 2. 196. Conſenſionem populo-

& gentium in Catholica Fide,verę Fidei Symbolum agnouit,2.203. Vocem Cephæ ignorauit,2.214.215. Probabile ſenſit, vt per Petram Petrus intelligatur,2.215.

B

BAptiſmus veræ Religionis exordium,1.6. Eo Fideles in Chriſti mẽbra cooptantur,ibi. Is vnum,ac indiuiſum Eccleſiæ corpus conſtituit,ibi. Per ipſum in vnam veræ Religionis ſocietatem vocamur,1.7.Ianua omnium Sacramentorum,1.59.Non multiplex,ſed vnus tantummodò,ibi.In eo Originalis culpa,tam in Reprobis, quàm in Prædeſtinatis deletur,2.181.Eius Encomia à Patribus celebrata,2.183.Eo cęleſtis Regni fores regeneratis reſerantur,2.183.184. Ante illum nemo ſanctificatur,2.184.Prima hominis ſanctificatio in Baptiſmo, ibi.

Britannia bis ad Fidem conuerſa,à quibus,2.304.

C

CAluinus pluralitatis Religionum Auctor,1.12.Senſit diſcrepantiam in Doctrina Fidei,veram Fidem non minuere:dũmodò Chriſtus non negetur,ibi.Ipſius Diſcipulorum in hac aſſertione conſenſus,ibi. Veram Eccleſiam,vſque ad S. Gregorij tempora perueniſſe docet, deinceps in orbe defeciſſe,1.27. Malè de Epiſcoporum Succeſsione ſenſit,1.128.129.130.Ipſius error refellitur,1.128.130.Quingentos annos dumtaxat veræ Fidei tribuit,2.181.

Caluinus,quo pacto verba illa:*Et ſuper hanc Petram*, &c. interpretetur, 2.212. Ipſius interpretatio refellitur,2.212.213.Ab illius ſenſu Auguſtinus vindicatur,2.214. Perperam Auguſtinum ſibi Patronum adhibet,2.215.Illius expoſitio de Clauiũ acceptione exploditur,2.226. 227.Ipſius aduerſus Romani Pontificis Primatum obiecta,2.247.Illius falſa, ac vitioſa temporum ſupputatio de manſione Petri in vrbe Hieroſolyma,2.243.244. Verba, & ſenſum Scripturarum adulterat, 2.257.Aduerſus Eccleſiaſticam Succeſsionem oblatrat,2.284.Subditorum erga Reges obedientiam auellit,2.295.

Caluiniſtæ ſectis,ac Hæreſibus veræ Religionis nomen imponunt, 1.13. Religionum pluralitatem colunt,1.12.& 13.Docent cuique homini baptizato liberam eſſe Religionem,dũmodò Chriſtus teneatur, 1.12. Hæreticos extremo ſupplicio per orbem affectos, velut Martyres colunt,ibi.Ipſorum Apoſtoli quinam fuerint,1.27. Cùm Chriſto, & Euangelio pugnant,cum Eccleſiã interijſſe contendunt,1.18.Indigna de Dei ſapientia ſentiunt,1.29.

Caluiniſtæ,& Lutherani Fidem inter ſe digladiantur, 1.67. Apoſtolica Succeſsione carent,1.139.Sine Apoſtolico Capite Acephali vagantur,ibi. Suorum Paſtorum nullam habent legitimam vocationem, neque Ordinationem,ibi. Apoſtolici affectant appellari.ibi.Ab Epi

ſcoporum nomine abhorrent, 1.140. Pœnitentiæ Sacramentum negant, 1.141. Hæreticis ſuccedunt, 1.141. 142.143. & ſeqq. Sanctimoniæ, & Miraculorum teſtimonio carent, 1.165. Caſtitatem, & cœlibatum repellunt, 1.166. Euangelicam rerum omnium derelictionem rapinam orbis terrarum appellant, ibi. In Monaſticæ vitæ Profeſſores debacchantur, 1.167. Ipſorum error, originalem culpam poſt Baptiſmum manere, 2.181.

Caput viſibile, præter Chriſtum inuiſibilem in Eccleſia ponendũ, multis oſtenditur: à num. 81. vſque ad finem Regulæ. Eo nunquam Eccleſia caruit, 1.91.94. Cur in Eccleſia neceſſariò ſtatuendum rationibus demonſtratur, 1. 96.

Carnis, & ſpiritus bellum vniuerſis indictum, 1. 153. Caro ſpiritui ſubijcienda, ibi.

Carolus Vvalliæ Princeps, veri amantiſsimus, 2.258. à vitijs abhorret. App. 3. Omnium virtutum ſpecimen præfert in Epiſt. Egregiæ indolis, ibi. Chriſtiani orbis expectatio, 2.239. Orbis ornamentum, 2. 273. Virtutum omnium ſtudioſiſsimus, 2.246. Supremum Angliæ decus, 2. 236. Britannici Regni ſplendor, 2.211. Futura orbis fœlicitas, 2. 196. Chriſtiani orbis flos, 2.1. Spes Anglicanæ Eccleſiæ, 1.58. Orbis Anglicani decor, 1.145.

Caſtitas coniugij Vinculo anteponitur, 2.298. Virginalis Angelico candori comparatur, ibi.

Catholicum nomen quid ſignificet? 1.33.

Cephas, vox Syriaca, quid ſignificet, 2.216. Ipſius ſignificationem Auguſtinus ignorauit, 2.214, 215. An Petrus Cephas ille fuerit, cum quo Paulus diſceptauit, 2.245.

Cœlibatus ab Apoſtolo commendatus, 1.166. Ab Hæreticis damnatur, ibi.

Chriſtus, quo ſenſu dixerit, Regnum ſuum non eſſe de hoc mũdo, 1. 111. 112. Regnum temporale quo ſenſu à Pontificatu expulerit, 1.111. Mũdanam Regum poteſtatem nunquam exercuit, qualis à Regibus oſtẽtari ſolet, 1.110.111. 112.

Chriſtus in Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramẽto adorandus, 2.185. Cur Petrum alloquens plurali numero vſus fuerit, 2. 229. 119. Pro Petri tantùm Fide rogat, vt Fidem Eccleſiæ ſtabilem ſeruet, 2.229. Quomodò ſit vnicum Eccleſiæ Caput, 2.258.

Chriſtus totius veræ Religionis Caput à Deo Patre conſtitutus, 1. 3. Vnius tantùm Eccleſiæ, ac Religionis Caput. 1.3.4. Eccleſiæ Sponſus, ibi. Vnius tantummodò Religionis Auctor, 1.4. Eccleſiæ Fidem perẽnem in Petro, ac Petri Succeſſoribus confirmat. 1.19.20. Illius verba explicantur: *Et tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos*. 1.21. Cur Petro, non alijs Apoſtolis, fratrum confirmandorum curam demandauerit, 1.20.21. Indiuulſus Eccleſiæ Sponſus, & ſocius, 1.22. Ipſius cũ Eccleſia in Fide coniugium indiſſolubile, verbis Oſeæ explicatur, ibidem Ipſius promiſsiones cœlo ſolidiores oſtenduntur, 1.28. Ipſius Regnum incorruptibile, & inconcuſſum, 1.28. Inuiſibile Caput Eccleſiæ, 1.81. Inuiſibile ipſius regimen quibus rationibus Eccleſiæ

non ſuſtineat, abſque viſibili alterius Capitis gubernatione. 1.81.82. vſque ad 85. Per Paſtorem viſibilem Eccleſiam adminiſtrat.1 82.83. Viſibilem Principatum olim in Eccleſia geſsit. 1.84. Viſibilis Paſtoris munera exercuit.ibi. Viſibilem Paſtorem elegit.ibi Fruſtra viſibilem Principatum in Eccleſia geſsiſſet, ſi nullus in Eccleſia Pontifex eſſet, eiuſque incommoda explicantur.1.84.85. Nihil periturum in Eccleſia inſtituit.1.85. Abſolutè Eccleſię Dominus, & qua ratione.1.87.

Chriſtus cur pro Petri tantùm fide rogauerit.1.18.91.2.239. Cur ter verba illa, *Paſce oues*, &c. repetiuerit.ibi. Primus Eccleſiæ Monarcha. 1.95. Caput viſibile Eccleſiæ primum extitit.ibi. Petrum viſibile Caput in Eccleſia inſtituit.ibi. Non Reges, aut Cæſares, ſed Petrum ad Eccleſiæ regimen vocauit. 1.107. Temporale regnum reſpuit. 1.110. Poteſtate excellentiæ præſtabat, qua totus orbis illi ſubiectus erat. 1.111. Ordinarium Pontificis munus in Eccleſia inſtituit. 1.135.

Clauium nomine quid ſignificetur in Scripturis.1.90. Suprema quædam poteſtas annuitur.220.228. Summa in Eccleſiam poteſtas Petro collata.2.220.221. Non Eccleſiæ, ſed Petro datæ.2.226.

Concilia generalia vniuerſalem Eccleſiam repræſentant.2.205. Omnia in Romanam Fidem conſpirarunt.ibi. Ipſorum conſenſus in Romana doctrina.2.206. Decem & octo numerantur.2.206.207. Per ſexdecim ſæcula in vna Romana Fide aſſerenda conſenſerunt.2.207. Ipſorum in vna Romana fide aſſerenda concordia, veræ fidei argumetum.ibi. His vera ſemper docere datum eſt, quoties legitima ſunt. 2.179. Catholicam fidem aduerſus hæreſes tuentur.ibi A ſolo Romano Pontifice conuocanda.2.270. Ab eodem celebranda, & confirmanda ibi.

Confeſsio peccatorum coram Sacerdote facienda.2.188. Auguſtini, & Patrum teſtimonijs confirmatur.2.189. Non tantùm in genere, ſed in ſpecie neceſſaria. ibi.

Conſtantius Imperator, ob Eccleſiaſticam poteſtatem vſurpatam ab Athanaſio obiurgatus. 1.113. Cum Antichriſto comparatur. ibi. Ab Hoſio eadem de cauſa increpatus.1.114.

Continentia, qualę Dei donum ſit.2.298.299. Quibuſnam impoſsibilis videatur.ibi.& 300 qua ratione adipiſci queat.2.300.

D

DEus rerum omnium principium, ac vltimus finis. 1.6. Vnius Fidei eſt auctor. 1.37. Hominum miniſterio in orbis gubernatione vtitur.1.82. Ipſius imitatio non fide, ſed virtutum perfectione expletur. 1.52. Cum nouam Eccleſię politiam introduxit, miracula edidit. 1.170.171.

Dæmonum præſtigiæ qua ratione á veris miraculis diſcernantur. 1.164.

Doctrina de Religionum pluralitate, velut diabolica toto orbe exterminanda.1.11.12. Quàm pernicioſa, & in diuinas Scripturas caluinioſa.

ibi.

ibi.1.13. Rationibus fugatur.ibi. A Patribus impugnatur.1.13.& 14.
Donum linguarum cur in Eccleſiæ exordio datum fuerit. 1.159. An in Eccleſia expirauerit.ibi.

E

ECcleſia nunquam erroribus oppreſſa, latens, aut intermortua. 1.15. Super Petrum ædificata.ibi. Quare illis verbis, *Tu es Petrus*,&c. Non ſuper Chriſtum, ſed ſuper Petrum ædificanda intelligatur. 1.15. & 16. Semper in Fide ſtabilis eſt futura.1.16. Cum domo Euangelica comparatur,quæ fundata erat ſuper Petram, 1.16. 17. Semper firma, & immobilis ex Chriſti promiſsione eſt futura,ibi: Ipſius Fides in Fide Petri olim ſtabilita, vt nunquam deficiat.1.18 .19.Spiritus Sanctus indiuiduus ipſius Comes.1.21.Semper vera credit, vera docet, vera definit.1.22.Domus Dei ab Apoſtolo nuncupatur.ibi. Columna, & firmamentum veritatis.ibi.1.23.

Eccleſia nulla latens,aut inuiſibilis.1.70. Eſſe totam viſibilem probatur diffuſiſsimè per totam Regulam quintam 1.70.71. Quid ſit ex ſententia Lutheriſtarum,& Caluiniſtarum.1.71. Vnde dicta.1.70. Ibi eſt, vbi verbum Dei ſyncerè prædicatur, ibi. Sacramentorum participatione congregatur, & alitur.ibi. Eam ſectarij in viſibilem, & in inuiſibilē malè diuidūt.1.70.Ipſius Miniſteria viſibilia.1.72.Quænā Scripturarum ſimilitudines eam viſibilem doceāt.1.73.Proteſtantibus,Puritanis,atque alijs ſectarijs ſub modio operta.ibi. Inuiſibilis, prorſus Scripturis ignota.1.73. De vera ſemper Scripturæ loquūtur.1.74.Bonos malis permixtos continet. ibi. Quænam Scripturæ id euincant. 1.75.Quibus id rationibus probetur ibi. Quæ bonos, & malos complectitur,nō Eccleſiæ larua,aut ſpecies,ſed vera Eccleſia eſt. 1.76.77. Auguſtini pro hac re teſtimonium.ibi.Id rationibus aſſeritur.ibi. Idipſum ex Scripturis demonſtratur.1.76.77. A prima ſui inſtitutione tota viſibilis.1.76 77.Inuiſibilis efficaci argumento exploditur. 1.78. Inuiſibilem quænam incommoda ſequantur.1.79. Viſibile regimen eidem neceſſarium.1.83.Inuiſibile Chriſti regimen eidem non ſufficere probatur.1.81.vſque ad num.85.Ipſa Chriſtum non elegit, ſed à Chriſto fuit electa.1.89.Quid ſit eam ſuper Petrum ædificari. 1.90. Ipſius fundamenta Apoſtoli qua ratione dicantur.1.91. Eius mēbra eſſe non poſſunt,qui ab Eccleſiæ Capite ſeparantur.1.97.

Eccleſia ſine Paſtoribus eſſe nō poteſt.1.124. Quo pacto à Chriſto adminiſtretur,exemplo oſtenditur.1.126.Quid ſit eam ædificari.1.134. Ipſius ædificatio quomodò peragatur.ibi Eſt ouile Chriſti.1.136.Dominicus grex,vſque ad orbis interitum propagandus.ibi.

Eccleſia perpetua Fidei Magiſtra.1.23. Suis humeris totam Fidei veritatē regit,ac ſuſtentat.ibi.Nec cadere,nec diſrumpi poteſt.1.24. Adulterari non poteſt, ex Cypriano.ibi.Obumbrari poteſt, deficere non poteſt;ex Ambroſio ibi.Sancta,& Catholica ſemper credita, & credenda.1.25.Semper fuit,ſemper eſt; ſemperque futura eſt: Sancta, & Catholica,1.25.& 26.Nunquam veris Paſtoribus deſtituēda,1.27. Si-

ne vera

ne vera fidei Doctrina nunquam fuit, aut futura eſt. 1.29. Ipſius ſplendor, ac Maieſtas à Vatibus celebrata, 1.29. Ipſius interitum à ſectarijs prætenſum quæ incommoda ſequantur, 1.28.29. Vaſtum quoddam corpus ex fidelium membris compactum, 1.58 Vno fidei ſpiritu ſtat, & in vnitate continetur, ibi: In ea vnitas, & multitudo, 1.16. Ex hominum multitudine, & Fidei vnitate conſtat. 1.62. Viſibili Capite carere non poſſe multis metaphoris declaratur. 1. 91. 92. Hoc ipſum rationibus oſtenditur, 1. 93. Sine Capite viſibili eſt grex ſine Paſtore diſperſus. ibi & 94. Nunquam fuit ſine Paſtore viſibili. 1.93. & 94.

Eccleſia quare Apoſtolica nuncupetur. 1. 136. Apoſtolorum prædicatione genita, ibi. & 137. Ea tantùm vera, in qua Pontificum Succeſſio viget, ibi. Perpetuò ab Epiſcopis ædificanda. 1.130. Per Paſtores ſubſiſtit, ibi. Illius ſanctitas, non in fide tantùm, ſed in vera Chriſti imitatione, ac Conſiliorum obſeruantia reponenda. 1. 150. 151 In ea mali ſunt, quaſi quidam putridi humores in corpore. 1. 151. Ex nobiliori parte ſancta nũcupatur. ibi. Sanctimoniæ ſigno quærẽda. 1.154. Vera ſanctimonia à ſectis diſcernitur, ibi. Ipſius fructus eſt vera ſanctitas. 1.155. Sua ſanctimonia Infideles plerumque ad fidem conuertit. 1. 155. 156. Ipſius ſtatus non tam fide, quàm charitate, & ſanctimonia apud homines commendatur. 1.156. Vera ſemper ſanctitate ornatur. 1.145. Quare ſancta nuncupetur. 1 147. Ex ſolis Electis, & prædeſtinatis non conſtare oſtenditur, ibi. Sanctos, ac perfectos perpetuò nutrit. 1.157. Ipſius ſacramentum, quo ſenſu ex Auguſtino, in Petro enituerit 2.224.

Eccleſiaſtica poteſtas neque ex iure naturali, neque ex iure gentium, ſed ex diuino iure deſcendit. 1.98 99. Regibus, ac Principibus laicis nullo iure competit. 1. 100. Regia poteſtate excellentior. 1. 100. A Deo immediatè inſtituta. 1. 102. A Chriſto aucta, ac illuſtrata. ibi. Quàm longè Regiam poteſtatem antecellat, oſtenditur. 1. 102. 103. Homines ad ſuperna præmia diſponit. 1. 103. Quo diſcrimine à Regia poteſtate differat. ibi. Cum ſpiritu, reſpectu corporis, comparatur. 1. 104. Quo ſenſu à naturali iure profecta dicatur. 1. 106. Ex duplici parte conſtat, Ordinis, & Iuriſdictionis. 1. 117. A Patribus acerrimè propugnata. 1. 113. 114. Pro illa antiqui Patres decertarunt. 1. 115.

Eccleſiaſtica iudicia non ad Principes, ſed ad Epiſcopos ſpectant, 1.113.

Eccleſiæ corpus à fide animatur, 1. 59. Ipſius Symbolum vna omnium in fide conſenſio, 1.62.

Eccleſiæ plura corpora monſtruoſa, 1.3. Ea ſub vno capite Chriſto multiplicari non poſſunt. ibi. Eorum pluralitatem, quæ abſurda ſequãtur, explicatur, 1. & 4. Quemadmodum vnum eſt ipſius caput, ita etiã vnum corpus. 1.4.

Eccleſiæ vnitas vnde colligatur ex Apoſtolo. 1.4. Ab ipſius vnitate qui ſe ipſos diuellunt, ſunt velut arefacta mẽbra. 1.5. Ipſius Deſertoribus terribilis expectatio iudicij imminet. 1.13. Ipſius vnitas duplex, interna, & externa, 1.96.

Epiſcopi à Chriſto in Eccleſia inſtituti, 1.123.124. Ipſorum Succeſsio in Eccleſia neceſſaria, 1.120.121 Tabernaculi funibus, & clauis comparati, 1.125. Eorum Succeſsio ab Apoſtolo tradita, 1.126. A Chriſto in Eccleſia inſtituta, 1.127. Abſque legitima Eccleſiæ vocatione ſpurij, ibi. Ab Eccleſiæ Capite ad Epiſcopatum vocandi, ibi. & 128. Non minùs, quàm à tribus Epiſcopis conſecrandi, 1.128. 2.269. Ijs poteſtas, ac iuriſdictio neceſſaria, ibi. & 129. Quis ſit legitimus eorũ Succeſsionis modus in Eccleſia, 1.129. Apoſtolis Succedunt, ibi. Perpetui Eccleſiæ ædificatores, 1.130. Sola Romani Pontificis auctoritate ordinantur, 2.269. Ab Eccleſia vocandi, 2. 274. Quo pacto in Romana Eccleſia aſſumantur, 2. 275 Eorum ordinandorum Regulæ in Romana Eccleſia obſeruatæ, ibi. Veri duntaxat in Romana Eccleſia, 2.277. A plebe non eligendi, 2. 279.

Explicatio pulchra verborum Pauli: *O Timothee depoſitum cuſtodi*, 1. 33.34.

Extrema vnctio nouæ legis Sacramentum oſtenditur, 2.187.

Euchariſtiam verum Corpus, & ſanguinem Chriſte continere oſtenditur teſtimonijs Patrum, 1.47. In ea corpus Chriſti adorandum, 2.185.

F

Fides vera vna à prima orbis Natiuitate, Par.1.pag.1. Extra eam Deus pie, nec colitur, nec adoratur, ibi. Extra illam nemini ad ſalutem aditus eſſe poteſt, ibi. Ipſius baſis, & fundamẽtum eſt, credere vnam, Sãctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam, 1.2. Vnica ad Deum accedimus, 1.5. Ad Deum tanquam ad proprium obiectum tendit, 1. 5. A Baptiſmo exordium ſumit, 1.6. Vnica eſt, quàm in Baptiſmo omnes confitemur, ibi. Ea vnum Eccleſiæ corpus conſtituitur, ibi.

Fides vera cum bono ſemine comparatur, 1.39 In orbe prius à Deo ſata, quàm Hæreſes inciperent, ibi. Sola antiquitatis teſtimonium ſibi vendicat, 1.40. Quomodò agnoſcenda ſit, exemplo illuſtratur, 1. 41. Quibus rationibus, & argumentis exploranda, 1.42.

Fides Eccleſiæ in Petro olim ſtabilita, vt nunquam deinceps deficeret, 1. 18.19. Ex Chriſti promiſsione firma ſemper, & immobilis eſt futura, 1.16 17. In Petro, ac Romanis Põtificibus Petri Succeſſoribus perpetuum Magiſterium eſt ſortita, 1. 20 21. Nõ eſt vnius, vel alterius tãtùm temporis, ſed omnium temporum, 1. 26. Præter antiquam nulla recipienda, 1.37.

Fides Catholica quare nuncupetur, 1.33. Ipſius depoſitum cuſtodiẽdum, non mutandum. 1.34. Ad ipſam agnoſcendam quęnam recta ſit via. 1.36. Ipſius Doctrina ſola vera, quę antiqua. 1.36.

Fides, doctrinarum diſcordia incerta redditur. 1.63. Incerta martyres nõ præſtat. 1. 64. Incertam Religionem reddit. ibi. Ibi minimè quærenda; vbi doctrinarum diſſenſiones vigent. ibi. Vbinam quęrenda. 1. 66. Ipſius Magiſterium vbinam ſitum ſit, ex Nicena Synodo. ibi.

In Paſtoribus Eccleſiæ tota ſimul labi non poteſt,1.122.à Pontificum Succeſsione diſiuncta Eccleſiæ fundamentum eſſe non poteſt,1. 135. In Epiſcoporum Succeſsione tanquam in Domicilio tuta, 1. 141. ad ſalutem non ſufficere probatur,1.149.150.151.& ſeq.Dei quædã vox eſt,ad cœleſtes nuptias vocantis, 1.154. Quam homini Sanctimoniã conferat,1.148.
Fidei Spiritu Eccleſiæ corpus viuit,alitur,augetur,1.8.Eodem cũcta Eccleſiæ membra in vnum corpus aſſociantur,1.7.& 8. Veræ Eccleſiæ vitam,& ſubſiſtentiam impertitur,1.59.Eundem Fidei Spiritum habere,quid ſit,ibi.
Fidei vnitas quàm ſit Eccleſiæ neceſſaria,1.59. Ea cuncta Eccleſiæ mẽbra in vnum corpus coaleſcunt,ibi.Vnam animam, & vnum cor Fidelibus tradit,ibi.& 60.Eam quantopere à Fidelibus efflagitet Apoſtolus,ibi.Eiuſdem diſcordia Eccleſiæ interitum ſecum trahit, 1.61. Ipſius vnitas,ac vniuerſalis conſenſus veræ Eccleſiæ Symbolũ,1.62. 63.Hanc qui non tenent,neque veram Eccleſiam,neque veram Fidẽ colunt.ibi.
Fidei Nouitas exhorrenda,1.41.Nouam qui prædicant,ab antiqua Fide excedunt,ibi.Nouitiam ſequi ſemper Hæreticorum, nunquam Catholicorum fuit,ibi.& 2.176.Ab Apoſtolo anathemate percuſſa, 1. 57.Ex Ioanne,Angue peius fugienda,ibi.
Fideles tanquam lapides viui in Eccleſiæ ſtructura, 1.134.Quodnã poſt Baptiſmum illis bellum ſit indictum,1.153. Ad gloriæ coronam grauiori,quam Fidei,certamine illis properandum, ibi.

G

GAllia à quibus ad Fidem conuerſa,2.303.
Gallorum Regum erga Romanam Fidẽ pietas,ac liberalitas, 2.303. 304.Chriſtianiſsimi titulum à Romana Sede acceperunt,2.304.
Georgij quondam Saxoniæ Ducis de Lutheranis dictum,1.68.
Germania à quibus ad Fidem perducta,2.304.
Gloriç corona non Fide tantùm;ſed opere virtutum adipiſcenda,1.152.

H

HÆreſes vnde exordium ſumant.1.37.ſemper vera fide,ac Religione poſteriores eſſe probatur, argumento Tertulliani. 1. 40. Cum zizanijs cõparantur.ibi. Vnde in Eccleſia generentur. 1.60. Eccleſiam ſemper comitari debent.1.160.
Hæretici membra præciſa, ex Auguſtino.1.5.Inter ſe diſſecti. 1.9.Chriſtum diuidunt.ibi.Diuerſos in Eccleſiæ corpore ſpiritus conſtituunt. ibi. A ſuis Auctoribus nominantur.ibi.Ipſorum in fide contentiones Apoſtoli exemplo illuſtrantur. ibi. Cum Iſraelitis Dei deſertoribus comparantur.1.10.In Dei cultu vnanimes eſſe non poſſunt,ibi. Fo-

rum clamotoſum murmur ſimilitudine explicatur 1.11. Deum non laudant,ſed illi obſtrepunt.ibi. Noſtri temporis plures Religiones colunt. 1.11.12. His æternam damnationem Apoſtolus minatur. 1.13. Ad ipſos illa Chriſti vox ſpectat. Colligite primum zizania,& alligate ea in faſciculos ad comburendum,ibi. Ipſorum Apoſtoli,qui nam fuerint 2.17. Ob diuerſitatem doctrinę hoſtes Apoſtolorum ex Tertuliano. 1.37.

Hæreticorum noſtri temporis pulchra deſcriptio ex Vincētio Lirinenſi 1.37.

Henricus VIII ante concitatum ſchiſma acerrimus Eccleſiaſticæ poteſtatis aduerſus Lutherum propugnator. 3.126. Librum ſcripſit aduerſus Lutherum,ibi. Primatum Romanorum Pontificum defendit. 2.268.269.

Hiſpania à Iacobo & Paulo Apoſtolis Chriſtianis præceptis imbuta. 2.302. A quibus deinde corrupta, & reſtituta, ibi. Catholico nomine inſignis,ibi.

Hiſpanorum Regum in tuenda,ac propaganda Fide pietas.2.302.

Hoſius egregius Catholicæ Fidei propugnator 1.114.

I

IAcobus magnæ Britanniæ Rex ab Auctore vtcumque excuſatur,ob Eccleſiaſticam poteſtatem ſibi vſurpatam. 1.19. Erga ipſum Auctor beneuolus,ibi.

Imagines Chriſti,& Sanctorum piè colendæ,& adorandæ. 2.189 Qua ratione ſint adorandæ.2.190. Totius Eccleſiæ in ijs adorandis conſenſus Patrum teſtimonijs explicatur.2.190.

Imaginum cultus Patrum teſtimonijs probatur.1.53 2 189.

Inferi portę,quæ aduerſus Eccleſiam nunquam præualebunt, quid ſignificent 1.17.

Iure naturali filius patri ſubijcitur. 1.17.

Ius triplex naturale,gentium,& diuinum 1 98. Naturale,& Gentium ad res Fidei iudicandas non pertingit, ibi. Diuinum, vnde ortum habeat.1.99.

Iuſtificatio non ex Fide,ſed ex operibus.1.149. Quomodò dixerit Apoſtolus hominem non ex operibus legis,ſed ex Fide iuſtificari. 1.149.

L

LEgis diuinæ obſeruatio ad ſalutem neceſſaria. 1.167. Ipſius Summa in Dei dilectione concluditur.1.168.

Legis diuinæ obſeruantiam Puritani,ac Proteſtantes conuelunt 1.50. Bonorum quoque operum iuſtitiam expellunt,ibi. Vtrũque Patrum teſtimonijs demonſtratur.1.50 51.

Lex Naturæ tempore Patriarcharum,neque ius gentium, neque ius diuinum non ſcriptum expellebat.1.105. 06.

Ludouicus XIII. Gallorum Rex laudatur. 2. 304. Illuſtria ipſius Regni primordia, ibi. Cum Iuda Machabæo comparatur, ibi. Pro Chriſtiana Religione pugnat, ibi. Sacro gladio à Deo armatus, ibi.

Lutherani veram Eccleſiam aliquando interijſſe docent, 1. 27. Cùm Chriſto, & Euangelio pugnant, 1. 28. Indigna de Dei ſapientia ſentiunt, 1. 29. Domum Dei ſolo æquant, ac proſternunt, 1. 30. Chriſti ſponſam conſtuprant, ibi. Regnum Chriſto eripiunt, ibi. Eccleſiam maculatam, rugoſam, impuram, adulteram clamant, ibi. Omnem veram Religionem ab Orbe expellunt, ibi. Non credunt Eccleſiam ſemper fuiſſe ſanctam & Catholicam, 1. 26. Cùm Apoſtolico Symbolo pugnãt, ibi. Eorum Fides omni antiquitatis teſtimonio deſtituta, 1. 39. Eorum pulchra deſcriptio ex Lirinenſi, 1. 37. Antiquę Fidei violatores, ibi. Legis obſeruantiam, ac bonorum operum iuſtitiam conuellunt, 1. 50. Eorum in Fide diſsidia, 2. 202.

M

MAndatorum diuinorum obſeruantia ad ſalutem neceſſaria, 2. 293. Sectarijs impoſsibilis, ibi. Romanæ Eccleſiæ familiaris, ibi.

Matrimonium nouæ legis Sacramentum aſſeritur, 2. 137.

Miracula, diuina ſunt teſtimonia, 1. 157. Veram Fidem, ac Religionem teſtantur, ibi. Quare à Deo patrentur, ibi. Plurima ab Helia, & Heliſeo apud Iudæos edita, ibi. Crebra in Eccleſia fiunt, 1. 158. Poſt Apoſtolos in Eccleſia minimè ſuperuacanea, ibi. & 159. Veram Eccleſiam declarant, 1. 159. Ad Dei maieſtatem illuſtrandam tendunt, ibi. Ad Fidei commendationem fiunt, ibi. & 160. His Gentiles ad Fidem conuerſi, & hæretici ab erroribus reuocati, 1. 160. In Eccleſia nunquam defutura, & qua ratione, ibi. Ad Sanctorum merita illuſtranda eduntur, ibi. His fideles in Fide confirmantur, ibi. Sunt diuinæ gloriæ manifeſtationes, 1. 161. Plurima ad ſuorum amicorum ſolatium à Deo edita, ibi. Miraculorum donum perpetuo in Eccleſia aſſeruandum, 1. 150. His vera Fidem aduerſus dæmonum præſtigias demonſtrari oſtenditur, 1. 163. Vera quomodo à dæmonum præſtigijs diſcernantur, 1. 164. Ad extraordinariam miſsionem neceſſaria. 1. 169.

Micheæ Vaticinium diuiſibili Eccleſiæ capite explicatur, 1. 86.

Miſſę ſacrificium, ſacrum, Dominicum, incruentum, tremendum, adorandum aſſeritur, 1. 44. In Melchiſedech ſacrificio figuratum eſſe probatur ex Patribus, ibi. & 45. A Malachia Propheta prænunciatum, 1. 45. A Paulo Apoſtolo inſinuatum, ibi Quibus verbis inſtitutum, ibi. Ipſius offerendi poteſtas Apoſtolis, & Sacerdotibus à Chriſto tradita, ibi. Patres ipſius præcones, ac propugnatores enumerantur, 1. 45. 46. 47.

Monaſtica vita in Eccleſia ſacra, & veneranda, 2. 193. Euangelicorum Conſiliorum obſeruatione præſtans, ibi. Perfecta Chriſti imitatrix, ibi. A Patribus laudata, ibi.

Chriſti imitatione illuſtris,2.294.296. Regis & Imperatoris illius imitatores,2.297. Ipſius ſtudia diſcribuntur,2.301.302.
Monachi vnde exordium ſumpſerint.2.194. Cœleſtem cõuerſationem elegerunt,2.193.

N

NOua dogmata velut profana euitanda,1.35.
Nouitas in rebus Fidei cum primis vitanda,1.34. Quænam profana cenſenda ſit,1.34.

O

OPera ad ſalutem neceſſaria,1.149. Abſque his Fides ad ſalutem non ſufficere oſtenditur. 1.149.150.
Ordinatio Eccleſiæ ad Epiſcopum conſtituendum neceſſaria.1.128. Exemplo Sauli,& Barnabæ illuſtratur,ibi.
Ordo inter nouæ legis Sacramenta annumerandus 2.186.
Originalis culpa in omnibus per Baptiſmum deletur.2.181.
Oſeæ vaticinium de viſibili Eccleſiæ capite explanatur.1.88.

P

PAſtores in Eccleſia neceſſarij.1.124 Eorum ſucceſsio cur à Deo inſtituta, ibi. Qui nam ſint iuxta cor Dei, ibi. In Eccleſia perpetuò eſſe debent. 1.130 Perennes Eccleſiæ ſunt ædeficatores,ibi. Eiuſdem Propagatores. 1.131. Eo nomine præſidentia, & authoritas inſinuatur. 2.232. Eorum munus non ad docendum tantummodò, ſed etiam ad regendum ſe extendere demonſtratur. 2.232.233. A Doctoribus cur à Paulo diſtincti. 2.233. Ipſorum munus cum Principatu coniunctum. 2. 232. Eorum ordinarium munus à Chriſto inſtitutum. 2.249. In Eccleſia perpetuum eſſe debet, ibi. & 250.
Paſtoris Summi viſibilis authoritas in Eccleſia neceſſaria. 1.83.84. De ipſo Micheæ vaticinium explicatur.1.86.87.
Paulus ſub Nerone Romam appulit. 2.238. Ipſius Apoſtolatus intra Gentiles non concluſus 2 241.
Ipſius ſeuera in nouatores animaduerſio.1.38.
Petrus vigintiquinque annis Romanam Eccleſiam adminiſtrauit.2. 242. Probatur teſtimonijs Patrum,ibi. Vltimo Neronis anno Romæ Cruci affixus. 2.244. Quomodo ante quartumdecimum annum Antiochia Romam profectus fuerit.2.245. Deo annuente Romam eſt profectus.2.253. Romanam Sedem ad Pontificatum totius orbis erexit.ibi. Antiochenam Eccleſiam cum Romana commutauit,ibi. In Romna Eccleſia ſucceſsionem inſtituit,ibi.

Petrus ob præclaram fidei confeſsionem factus eſt Eccleſiæ petra & fundamentum. 1.16. Ipſius fides eſt fides capitis, ibi. In ipſo tanquam in capite Eccleſiæ fides munitur, ibi. Pro ipſius, non aliorum Apoſtolorũ fide quare Chriſtus orauerit. 1.18.2.225.229.230. In eo, ac Romanis Pontificibus ipſius ſucceſſoribus perpetuum veræ fidei magiſterium á Chriſto inſtitutum .1. 20.21. Ipſum Eccleſiæ caput fuiſſe à Chriſto inſtitutum, demonſtratur teſtimonijs Patrum. 1.55. Totius Eccleſiæ paſtor oſtenditur. 1.89.90.91. Quo ſenſu Eccleſiæ fundamentũ dicatur. 1.91. Eccleſiæ Princeps à Chriſto inſtitutus. 2.211. per totam regulam. Ipſius Monarchia Verbo Domini fundata, quàm ſtabilis. 2.211. Lapis eſt offenſionis, & petra ſcandali aberrantibus 2.212. Cephas à Chriſto appellatus Syricè. 2.216. Vnde Petrus appellatus ibi. Cur Cephas à Chriſto appellatus fuerit, ibi. De ipſo exponenda eſſe illa verba: *Et ſuper hanc petram, &c.* Oſtenditur teſtimonijs Patrum. 2.217. Cur petra, & fundamentum Eccleſiæ appellatus. 2.218. Quo pacto in ratione fundamenti à Chriſto, & ab Apoſtolis differat. 2.218.219. Claues Eccleſię accepit tanquam ordinarius Paſtor. 2.221.222. Id Patrum teſtimonijs illuſtratur. 2.222.223. Quo ſenſu ex Auguſtino Eccleſiæ figuram geſſerit. 2. 223. 224.225. Fratrum confirmandorum cura illi demandata quid inſinuet. 2.230.231. Omnium ouium abſque vlla limitatione illi paſtura commendatur. 2.231. Eccleſiæ Doctor. & Rector. 2. 233. Id Patrum teſtimonijs confirmatur. 2.234.235 Pro ipſius primatu egregij Leonis Magni teſtimonium. 2. 235. Romanæ Eccleſiæ Epiſcopus, ac fundator fuit. 2. 236 & per totam regulam.

Petrus in acceptione clauium non priuatus homo, ſed paſtor Eccleſię. 2.225. Cur ipſum Chriſtus plurali numero alloquutus fuerit, cùm dixit: *Simon, ecce Sathanas expetiuit vos.* 2.228. Antiochenam Eccleſiã fundauit. 2.237. Romam diuino monitu conceſsit, ibi. Prius Romæ Euangelium prædicauit, quàm Paulus, ibi Sub Claudio Romam appulit, ibi. Romanam Eccleſiam ſuo martyrij ſanguine conſecrauit. 2.238. Non Hieroſolymis, ſed Romæ interfectus, ibi. & 239. Ipſius Apoſtolatus non ad Iudæos tantum, ſed etiam ad gentes diffuſus 2. 240.241. Vniuerſarum Chriſti ouium paſtor fuit, ibi. Tertio Claudij Imperat. anno Roma pulſus. 2. 245. Plures Eccleſias inſtituit ibi. An Cephas ille fuerit cui Paulus in facie reſtitit, Autoris opinio, ibi. Epiſcopus vrbis fuit, & orbis, ibi. Ex ſuceſsionis ſerie demonſtratur. 2.248. Idem illuſtratur teſtimonijs Scripturarum, & Patrum. 249.250. Ordinarius Eccleſię paſtor à Chriſto inſtitutus. 2.249. Cur Apoſtolatum Circuncisionis acceperit. 2.241.

Pœnitentiam eſſe nouę legis Sacramentum Patrum teſtimonijs illuſtratur. 1.49.

Philippus IIII. Hiſpaniæ Rex laudatur. 2 303. Ipſius ſingularis, & incredibilis fidei propagandę ardor, ibi. Chriſtianis Regibus in exemplum proponitur, ibi.

Pontifex non eſt abſolutè Eccleſiæ Dominus, ſed Paſtor. 1. 87. Vicarium, & Suffraganeum Eccleſiæ caput, Chriſto ſubrogatum, ibi. In

Eccleſia neceſſarius ad eam in vnitate continendam, 1.94.95. Ipſius munus quale ſit, 2.250.
Proteſtantes Anglicani à Caluini doctrina penitus non abhorrent, 1.14. Religionum pluralitatem docent.ibi. Vera ipſorum Religio eſſe non poteſt, quæ veram Religionem proſcindit.ibi. Eccleſiam aliquando interijſſe docent. 1.26. Non credunt Eccleſiam ſemper fuiſſe ſanctã, & Catholicam.ibi. Cum Apoſtolico Symbolo pugnant.ibi. Ex Caluini, Lutheri, Zuuinglij Schola ſuam fidem hauſerunt. 1.27. Eorum Apoſtoli quinam extiterint.ibi. Eccleſiã diu veris Paſtoribus, ac Doctoribus caruiſſe affirmant.ibi. Veram Eccleſiam ſtatim poſt B.Gregorij tempora intermortuam docent. ibi. & 28. Cum Chriſto, & Euangelio pugnant, cùm Eccleſiam interijſſe contendunt. 1.28. Indigna de Dei ſapientia ſentiunt. 1.29. Dogma de Religionis reformatione ſine ſcripturis prædicant. 1.31. Ipſorum fides omni Antiquitatis teſtimonio deſtituta. 1.39. Eorum pulchra deſcriptio ex Lirinenſi. 1.37. Antiquæ fidei violatores.ibi. Fides annuas, & menſtruas confingunt. 1.65. Apud ipſos tot fides exiſtunt, quot voluntates.ibi. Fidē non publicam, aut Catholicam, ſed priuatam colunt. 1.68. Certa dogmata non habent. 1.69. Eorum Religio vix intra vnius Inſulæ angulũ concluſa, ibi. Legitima Epiſcoporum ſucceſsione carent, 1.140. Suos Epiſcopos à Deo vocatos non habent, ibi. Eorum Epiſcopi Deo non mittente currunt, ibi.
Proteſtantes, & Puritani Hæreticis ſuccedũt. 1.141.142.143.& ſeq. Eorum Patres, ac maiores quinã ſint. 1.144. Fidem. Tartareis hoſtibus amicam colunt, 1.153. Diuinorum Miraculorum hoſtes, 1.162. Diuina Miracula Dæmonum præſtigijs tribuunt, ibi. Dei gloriam depaſcunt, ibi. Arrianorũ impietatis ſunt hæredes, ibi Sanctimoniæ, & Miraculorum teſtimonio carent, 1.165. Euangelicam Sanctimoniam repudiant, 1.666. Apoſtolicam rerum omnium derelictionem orbis terrarum rapinam appellant, 1.166. Caſtitatem, & cœlibatum repellũt, ibi. In Monaſticæ vitę profeſſores debacchãtur, ibi. & 167. vota Monaſtica, quibus conuicijs proſequantur, 1.167. Ab ijs fruſtra Euangelicorum Conſiliorum Obſeruatores quæruntur, ibi. Diuinæ legis Obſeruantiam fugant, ibi. Omnem operum iuſtitiam damnant. 1.168. Miraculis omnibus deſtituti. 1.168. Nouũ Euangeliũ cudunt. 1.169.
Proteſtantes, & Puritani, nouam Eccleſiã erigunt, cùm reformatam docent, 1.170 Apoſtolos extraordinariè excitatos abſq; Miraculis venditant, 1.171. In Anglia Fidem inter ſe diſpertiuntur, 2.202. Eorum Fides quàm anguſta, ibi. Omni antiquitatis teſtimonio deſtituti, 2.180. Nullos legitimos Epiſcopos habent, 2.276.
Proteſtantes, & Puritani Eccleſiam in fide naufragã, & erroribus obrutam ſibi fingunt, 1.24. Perperam antiquam fidem ſibi vſurpant, 1.42 Eccleſiam Catholicam non credunt, nec fidem Catholicam profitētur, 1.43. Perfidiam pro fide diſſeminant, cùm Nouitiam fidem credendam proponunt, ibi. Eorum fides Nupera, ac Nouitia præſertim in Anglia, ibi. Ipſorum fidē in Apoſtolis, & antiqua Eccleſia non præceſsiſſe ſiſè demonſtratur, 1.44.45.46. Eorum pulchra deſcriptio ex

Lirinenſi, 1.37. Antiquæ fidei violatores, ibi. In quo hominum genere collocandi ex Apoſtolo, 1.57. Legis obſeruantiam, & bonorũ operum iuſtitiam conuellunt, 1.50. Inter ſe de fide dimicant, 1.66. Se inuicē conuicijs impetunt, 1.66.67. Apoſtolica ſucceſsione carent, 1.139. ſine Apoſtolico capite Acephali vagantur, ibi. Suorum Paſtorũ nullam legitimam vocationem, aut Ordinationem habent, ibi. Apoſtolici appellari affectant, ibi. Sine legitima Epiſcoporum ſucceſsione ſunt, 1.141. An doctrinæ ſucceſsionem retineant, examinatur, 1.141. 142. & ſeq.

Purgatorium Patrum teſtimonijs roboratur, 1.52.53.

R

Reges Eccleſiaſticum principatum vſurpare non debent, 1.97. Eorũ poteſtas iure gentium introducta, 1.100. Tota circa humana, ac temporalia verſatur, ibi. Ipſorum munera, ibi. Nullo iure, aut titulo ijs Eccleſiaſtica poteſtas debetur, 1.101. Eorum in ſubiectos imperium à iure gentium ortum oſtenditur, ibi. Eccleſiæ filij ſunt, non patres; oues, non paſtores, 1.104. Diuino iure Eccleſiæ ſubiecti, 1.104.105. Sacerdotale munus illis à Deo interdictum eſſe Oziæ Regis exemplo oſtēditur. 1.107. Ijs parendum, cùm recta, & honeſta imperant, 1.108. Eccleſiſticæ Poteſtati ſubiecti eſſe debēt, ibi. In Eccleſiaſticæ Hierarchiæ ordine minimè ab Apoſtolo enumerãtur, 1.109.110. Terrenum dumtaxat imperium à Deo ſunt aſſequuti, 1.114. Iniuſtè Eccleſiaſticam ſibi poteſtatē vſurpant, ibi. Chriſti regnum inuadunt eùm Eccleſiaſticam poteſtatem ſibi vendicant, ibi. Eorum poteſtas à Deo, 2.294.

Reges & Imperatores Monaſticæ vitæ ſectatores. 2.297.

Regia poteſtas iure gentiũ introducta, 1.100.101. immediatè à Deo nõ effluxit, 1.102. Ex iure naturali minimè ortũ habere probatur, 1.102. 105.106. Eccleſiaſtica poteſtate inferior, 1.101.102.103. Eſt tanquã corpus reſpectu ſpiritus, ad Eccleſiaſticam poteſtatem comparata, 1.104. Velut caro ſpiritui, Eccleſiaſticæ poteſtati ſubijci debet, ibi Quo ſenſu à iure naturæ profecta dici queat, 1.106. nullam in Eccleſiaſticũ ius poteſtatem habere demonſtratur, 1.116.117.

Regnum, & Sacerdotium olim in Patriarchis coniuncta, 1.105. Deinceps Deo annuente diuiſa. 1.107.

Religio vera vna à prima orbis natiuitate à Deo inſtituta, 1.1. Extra illam Deus piè nec colitur, nec adoratur. Ibidem. Extra ipſam nemine ſi adſalutem aptus eſſe poteſt. Ibi. Cùm humano corpore comparata ab Apoſtolo, 1.3. Ipſius mẽbra fideles vna fide, vna Spe, vna Sacramentorum Communione collecti, ibi.

Religio vera quomodo agnoſcenda exemplo declaratur, 1.41. Quando ignoratur, Deus quoque ignotus eſt, 1.63. Illius finis, & ſcopus, 1.10.

Religio-

Religionum pluralitas quàm monſtruoſa, 1.3. Quàm grauia illam abſurda ſequantur, 1.3. & 4. Humani corporis ſimilitudine cui plures ſpiritus præſunt, illuſtratur. 1.8. Idcirco à ſectarijs inuchitur, vt nulla Religio ſit, 1.9. Vnde exordium ſumpſerit, 1.10.

Religioniſtæ inter ſe diſſecti, 1.9. Diuerſos in Eccleſię corpore Fidei ſpiritus conſtituunt, ibi. Ipſorum in Fide contentiones Apoſtoli exemplo illuſtrātur, ibi. Chriſtum diuidunt, ibi. A ſuis Auctoribus nominātur, ibi. Religionem mutuis diſsidijs digladiantur, 1.10. Cùm Iſraelitis Dei deſertoribus comparantur, ibi. In Dei cultu vnanimes eſſe nō poſſunt, ibi. Deū non laudant, ſed ei potius obſtrepunt, 1.11. Clamoroſum murmur quomodo Deo edant, ſimilitudine illuſtratur, ibi. Plures Religiones colunt, 1.11.12. His æternam damnationē Apoſtolus minatur, 1.13.

Religioniſtarum noſtræ tempeſtatis pulchra deſcriptio ex Vincētio Lirinenſi, 1.37. Profanorum Dogmatum ſectatores, 1.34. Nouæ Doctrinæ ſpecie rudes, & imperitos captant, 1.35. Euangelica Conſilia reſpuunt, 2.296.

Reliquiæ ſanctorum honorandæ, & qua de cauſa, 2.192 193.

Romana Fides omnes hæreſes anteceſsit, 2.194. Ex ea hæreſes omnes exierunt velut inutilia ſarmenta, ibi. & 195. Hæreſes omnes perſequuta eſt, 2.195. Sola eſt Catholica, & vniuerſalis, ibi. Sola vera, & Apoſtolica, ibi. Omnium locorum, & gentium conſenſionē ſibi vendicat, 2.196. & per totā Regulam. Ab Apoſtolo laudata, 2.197. Illius encomium ex Heronymo, ibi. Omnem Eccleſiarū eſt magiſtra, 2.198 Ipſius excellentia ab Irenæo commendatur, ibi. Totius Fidei magiſtra, 2.199. Qui ab ea ſeparantur, à vera Fide excidunt, ibi. Perpetuus orthodoxarum Eccleſiarum cum ipſa conſenſus, 2.200. Omnium gentium conſenſione illuſtris, 2.203. S. Ambroſius eximius ipſius cultor, 2.204.205. Ab ea Catholici nominantur, 2.205. Totius Fidei fons, & ſcaturigo, ibi. Olim à Hieronymo conſulta, ibi. Cū Apoſtolica, doctrinæ conſanguinitate coniunctiſsima, 2.180. Quare Catholica nuncupetur, 2.209.210. Totius Apoſtolicę Fidei fons, 2.210. In ea ab Apoſtolorum tempeſtate nihil immutatum, 2.283.

Romana Eccleſia à Petro fundata, 2.198. In ea tantùm legitima Pontificum ſucceſsio, 2.198. Traditionum Apoſtolicarum eſt cuſtos, 2.198 Cæterarum Eccleſiarum mater, & magiſtra, ibi. Omnium Eccleſiarū caput, 2.199. Eam in dubijs fidei rebus cæteræ ſemper Eccleſiæ conſuluerunt, 2.200. Exemplis oſtenditur, ibi. & 201. Cum ea perpetuus Eccleſiarum in fide conſenſus, 2.203. Ab ea cæteræ Eccleſiæ habent, vt Catholicæ fiant, ibi. Eccleſiæ Catholicæ matrix, & radix, 2.204. Qua ratione Catholica nuncupatur, rationes afferuntur, 2.208.209. Caput eſt, radix, & origo omnium Eccleſiarum, ibi. In qualibet ætate cōtra erumpentes hæreſes pugnauit, 2.177.178 Cum omni fide, quæ Catholica non eſt, bellum gerit, 2.179. Fidem Catholicam, & vniuerſalē ſemper docuit, ibi. In ea Apoſtolica fides ſemper integra conſeruata, 2.209. Non ab Apoſtolis, ſed â Chriſto Primatum in Eccleſias accepit, 2.254. In ea Pontificum ſucceſsio inſtituta à Chriſto, 2.254.255.

Romana Eccleſia quo pacto Epiſcopos alluinat,2.275. In Ordinatione Epiſcoporum Apoſtolicis Regulis inhæret, 2.277. In ea diuinæ promiſsiones Eccleſiæ factæ aſſeruātur,2.283. Ipſius ſedem perpetuā fore illuſtratur teſtimonio Pſalmi,2.284. Cum Ieruſalem Prophetica comparatur,2.286. Semper fuit Sanctimonia,& Miraculis illuſtris, 2.290. Cum ſectis confertur,ibi. Perpetua ipſius Sanctimonia oſtenditur,2.291. In quo ipſius Sanctimonia cōſiſtat,declaratur,2.292. Vera Romanæ Eccleſiæ Sāctimonia in perfecta Chriſti imitatione, ibi. Ipſius ſtudium in Catholica Fide propaganda,2.302.

Romana Religio ſola Antiqua, Apoſtolica,& omnium temporum vniuerſalis,2.174.& ſeq. Catholicæ agnomen ab Apoſtolorum temporibus accepit,2.175. Ipſius Fides ab Apoſtolo cur tātopere laudata,ibi. Id Chryſoſtomi,& Cypriani teſtimonijs illuſtratur,ibi. A noua, & ſingulari Fide ſemper abhorruit,2.176. Perpetuum hæreſibus bellum indixit,ibi. Omnium temporum Fidem poſsidere demonſtratur,2 181. 182.& ſeq Docet originalem culpam in omnibus per Baptiſmum deleri,2.181. Quare Catholica nuncupetur,2.208.209. Erga temporales Reges,& Principes obedientiam ſola profitetur, 2.294. Euangelicæ perfectionis ſola cuſtos,2 296.297. Chriſti imitatrix,ibi. Ipſius ſtudiū in Catholica Fide propaganda, 2.302.

Romanus Pontifex legitimus eſt B.Petri Succeſſor, 2.246 247.& ſeq. Eſt Epiſcopus vrbis,& orbis,2.253. In tota plenitudine Poteſtatis Petro ſuccedit,2 255. Inſtar Petri eſt Eccleſiæ Paſtor,2.259. Chriſti Vicarius,2 258.259.& ſeq. Patrum teſtimonijs oſtenditur,2. 260.261. & ſeq. Conciliorum generalium decretis,2.264. Pontificum reſcriptis, 2 265.266. Imperatorū edictis, 2 267.268. Ex antiquiſsima Eccleſiæ praxi,2.269. Solus legitima Concilia generalia conuocare,& celebrare poteſt,2.270. Ius habet audiendarum appellationum à toto orbe, ibi. Solus Epiſcopos deponit,& reſtituit,2.271. Summum eſſe Eccleſiæ Paſtorem ratione oſtenditur,2.272. Solus Epiſcopos vocare, & creare poteſt. 2.277. Falſa ipſius Antitheſis cum Petro diluitur,2.285. A calumnijs ſectariorum vendicatur,2.286.287.

Romanorum Pontificum Succeſsio in Petro orta 2.280. In Romana Eccleſia à Deo inſtituta,ibi. Efficax argumentum ad veram Eccleſiā demonſtrandam,ibi.& 281.282.

Romanus Epiſcopatus non vbique diffuſus,2.208.alios orbis Epiſcopatus non abſorbet,ibi.

S

SAnctitas vera,non in Fide,ſed in operum perfectione reponenda, 1. 149.150.151.152. Dei imitatione perficitur,ibi. Ipſius quanta ſit vis ad animos ad Fidem conuertendos,1.155. Illuſtriſsimum veræ Eccleſiæ Symbolum,1.146, Præterquam in vera Eccleſia eſſe non poteſt,ibi.

Sanctos pro nobis rogare, atque à nobis pie inuocandos eſſe,Patrum teſtimonijs demonſtratur,1.54.

Sathan

Sathan ſuas habet præſtigias Dei Miraculis ſimiles, 1.163. Quo pacto a veris Miraculis dignoſcantur,1.164.
Scriptura, perfectus veræ fidei Iudex eſſe non poteſt,1.41.42.
Seruitus ex iure gentium orta,1.117.
Succeſsio Eccleſiaſtica,in ſola doctrina, ex ſectariorum ſententia repoſita,1.121. Vbinam reponenda ſit,1.122.Sine vera Doctrina eſſe nõ poteſt,ibi.Qua ratione ſit in Eccleſia neceſſaria,ibi. Iſaiæ teſtimonio illuſtratur,1.125.Tria ipſius ſigna ex Patribus enumerantur,1.138. A Põtifice exordium ſumit,1.139.Non ex carne & ſanguine,2.273. Qua ratione perficiatur,ibi.
Succeſsio viſibilis Paſtorum in vera Eccleſiã neceſſaria,1.120.121. Ipſius quanta ſit vis,1.120 121.Epiſcoporum in Eccleſia, qua ratione neceſſaria,1.123.124.A Deo ordinata,ibi.Pontificum, & Epiſcoporũ quo diſcrimine inter ſe differant,1.122.
Succeſsio Põtificum diuino iure inſtituta,1.133.Scripturarum teſtimonijs oſtenditur,1.134.135.Rationibus confirmatur,1.136. Patrum auctoritate munitur,1.137.Perennis in Petro à Chriſto inſtituta,1.135. Fidei, ac veræ doctrinæ fons inexhauſtus,ibi.Eidem Eccleſię Fides indiſſolubiliter alligata, 1.137.In vera tantùm Eccleſia reperitur,ibi. Ab Eccleſia expelli non poteſt,quin ſimul expellatur Chriſtus, 1.139.
Succeſsio Epiſcoporum à Chriſto in Eccleſia inſtituta,1.127.Ipſius modus explicatur,ibi,& 128.129 Per Eccleſiæ Vocationem, Ordinationem,& miſsionem peragitur,1.127 In Apoſtolis primùm inſtituta, 1. 13 A Spiritu Sancto manat,ibi.In Eccleſia perennis futura,ibi.& 131. Quænam legitima cenſenda,1.129. Cum ea ſemper vera Fidei Doctrina cõiuncta,ibi.Perẽnem in Eccleſia eſſe debere probatur, 1.127. 128.Quàm neceſſaria ſit,rationibus probatur,1. 132. Ex tribus potiſsimùm pendet,2.274.
Spiritus Sanctus indiuiduus Eccleſiæ Comes,1.21.
Spiritu facta carnis mortificanda,1.153.

T

Tertulliani efficaciſsimum argumentum pro Fidei antiquitate, 1. 38.
Traditiones Apoſtolicæ in Eccleſia ſeruandæ, 2 151 Earum quanta vis,& auctoritas,ibi Quo teſtimonio agnoſcendæ, ibi. Patrum teſtimonijs roborantur 2.19 .192.Sectariorum in eas impietas, ibi.
Tranſubſtantiatio panis, & vini in Corpus & Sanguinem Chriſti Patrũ teſtimonijs oſtenditur.1.47.

Laus Deo.

MATRITI,
Apud Thomam Iuntam, Typographum Regium.

Anno Domini M.DC.XXIII.